

Sermões Quadragesimales
Bomerij fratris Belbarti de
Themefwar diuini ordinis san-
cti Francisci incipiunt feliciter.

In nomine domini

quod dicitur in principio quod quadragesimalis

circum parte au

... p foralibz diebz b...
... p illis diebz p...
... diebz festinis vel d...
... modernis: ve scrib...
... d appellatōi...
... longiores
... ut multis p...
... et altioribz
... Deniq; in
... vno p a
... p altero die transpo
... tpi pgruere.
... pgruere.
... De solū dep...
... alijs meis lab...
... assentat...
... autē
... aq; est attrit...
... Amen

... in capite i...
... de inu...
... ieiunū.

Conuertit

... ad dñm deū vim q; b...
... et misericors ē Jobel. q; t...
... bo dñm. Sancta mace...
... oēs filio...
... agenda. In
... et p sidera...
... penitentiā
... in euāgel...
... nri Dñi
... in celo. q...
... Audiamus q; bo...
... o vni o m...
... Eccl̄ sancta eccl̄ia bon...
... sed
... nos eccl̄ia

... in compariōe inductionis.
... quadragesimalis obseruat...
... inuentionis.
... inductionis.
... q; sc̄a eccl̄ia in
... q; druplicis
... dñi q; druplim
... edoratione.

In noie domini no

stru ihesu christi incipit quadragesimalis ps ser/ monij pomerij de penitencia z et pnb: ac cor requisitis z pntinentibz ad eandem.

Circa partē autes

istam pmitto q p ferialibz diebz breuiores ser/ mones faciā. Tu qz p illis diebz plus minori numero pstitit q diebz festiuis vel dñicis. Tu qz gaudent breuitate moderni: vt scribit. ff. qd merus cā. l. j. in glosa. z. l. d appellatōibz. l. am pliorē. Pro diebz aut dñicis longiores aliquā/ tulū fmones faciemus: vt multis pcurrentibz pntictā plebeis qz scientificis z altioribz possi/ mus p modulo satisficere. Deniqz iudicio sa/ gacis pdicatiois relinquit vt fmo p aliq die b assignatus possit p altero die transponi z pdi/ cari sicuti videbit p pto z tpi pgruere. Nāz fm p b m fmones aprandi sunt fm pgruentiā z ca pacitatē audientū. Hoc solū depcor vt qd d defectuosum in b ope z alijs meis laboribz cō/ perit multū plus insufficere ascribat. z p me ad deū orōnes dirigant. Quicqd autē boni vi/ sum fuerit: deo altissimo a q est attribuat. cui laus z glia sit in secula seculoz Amen.

Ferialiquarta Limerū seu in capite ieiunij q/ dragesimalis Sermo p mus sez de inuitatione ecclesie ad penitentiam z ieiunū.

Conuertimini

ni ad dñm deū vim qz benign/ z misericors ē Jobel. ij. z in epla bodierna. Sancta mater ecclia hodie canit hec verba exhortatō. oēs filios. i. fi/ deos ad penitentiā his diebz agenda. In quibz verbis induat ad penitentiā ex p/ sideratiōe di/ uine misericordie: q pmissit penitentibz veniā z celestia bona. Propterea etiā in euāgelio hodi/ ermo canit verbū saluatoris nri Marth. vj. di. Thesaurizare vob thesauros in celo. qd etiāz poni pōt p thēmate. Audiamus q hortantem matre eccliam. Conuertimini o viri o mulieres ad dñm deū zc. Ex q sancta ecclia hortat nos ad pñiam: z induat nō solū verbis sed etiā cre/ plis. Idcirco tria mysteria p f mone isto deda/ remus fm qd tripl'r hortat nos ecclia ad peni/ tentiam diebz istis.

- Primū d: exemplaris inductionis.
  - Secundū d: qdragesimalis obseruationis
  - Tertū d: diuinalis inuitationis.
- Circa pñm de exemplari inductione vel in/ uitatione aduertendū est q scā ecclia inuitat. z induat nos ad pñiaz creplo qdruplicis cerimo/ nie q facit hodie z diebz istis qdragesimalibz.
- Primo in missaz exhortatione.

Secdo in vesperaz anticipatione.
Tertio in cinerz psecratioe.

Ultimo in imaginū apud certos ptectione.
Primo inqz in missaz oim exhortatiōe. Nā in sine missaz cantari solet. hūiliate capita vestra dō. qre h facit his tpi bz qd als p totū annū nō facit: nisi p pteca vt p cōz q a toto anni curriclo in peccatis supbiuit ptra deū: tā nūc hūiliet ad pñiam tripl'r. sez in corde p ptectionē. in ore per p fessionē. in satisfacione opis p ieiunū: elemo/ synā z opationē qtenus gram dei z gliam p se/ quat. Nā Jac. iij. Deus supbis resistit: hūilibz aut dat grāz. z sic gliam. B Secdo in ve/ speraz anticipatione. Nā his diebz qdragesima libz vespe an prandū dicunt cū toto anno post meridie dicant. Sed h qre fit nisi ad pñie indu/ ctionē. Nimirū vnde h fiat. dicendū q ex decre/ to de p se. di. j. c. solent. vbi p aliū dicit sic. Solēt plures q se ieiunare putāt in qdragesima mor/ vt signū audierint ad nonā horā manducare q nullatenus ieiunare credendi sūt si ante mādu/ cauerint qz vesperinū celebret officiū. Lōcurren/ dū est em ad missaz. z auditis missaz solēnis: vesperinis officijs: largitis elemosinis ad abū/ accedendū est. Si vō aliqs necessitate pstric/ fuerit: vt ad missaz venire nō valeat: exterminata vesperina hora cōpleta orōe sua ieiunū soluat. Decibi. Quare autē sic fuerit institutū. Dicendū q vt sic ieiunādo xpm imitari in pñia z ieiunio qntū possumus nos inducamur. Quia em nō possumus sine abo ieiunare tot diebz sicut fec/ xps: saltē ieiunemus vsqz post vesperā. Et quia multi nō pnt ieiunādo expectare horā dici vesp/ tinā: saltē vespis anticipat' comedāt in meridie

Tertio in cinerū psecratioe. Nā hodie ecclia ci/ neres psecrat z capitibz hoim iponit vt se mor/ tales cognoscant: z ideo pñiam agant. vñ sacer/ dos iponēdo cineres dicit. Memero hō qz pul/ uis es z in puluere reuerteris. Quia nimirū nil sic ad penitentiā puocat sicut mortis meoria Eccl. vij. Demorare nouissima z in eternū nō pec. Jōqz ecclia hodie canit. Emēdemus in me/ lius qd ignorant' peccauimus. ne subito pccu/ pati die mortis qramus spaciū pñie z iuenire nō pos. zc. Quarto in imaginū ptectiōe. Et h apud certas ecclias seculariū maxie solet fieri. Sed qre h nisi ad significandū q p cōz nō ē di/ gnus videre faciē di aprā z scōz gliaz nisi agat pñiam. Esa. xxvj. Tollat' ipius ne videat gliaz dei. O q p cōz ptimefce z age pñiam. qz deus z scī angeli z beata vgo z oēs scī abominant' te in peccis existentē aspiciere. z sic pibis. O infelix perpende qz sine pñia celū habere nō poteris.

Circa secūdū de qdragesimali obfuario ne Quent. qre sub nūero qdragenario voluit deus h ieiunū obseruari a p lō. i. xpiano. Ad qd assignant' papue rōnes qtuor: fm doc.

- Prima ratio decimationis tpalis.

Feria quarta Cinerū

Secūda rō afflictionis penitēcialis.

Tertia rō psecrationis nūeralis.

Quarta rō imitatiois christi formalis.

Prima inquā rō decimationis rpalis. Nā bo-
nus christianus d; deo decimas soluere de bo-
nis oib; .s. possessioib; z etiā corpaliib;. z sic etiā
de rpe annuali vite sue. Sed vt scribit p Greg.
de ple. di. v. c. qdragesima (inqr) ipsi dies decie
āni sunt. infra. *bi grā. Si p. cccxy. dies ann^o
voluit. deinde p. xxxvj. dies affligimur qsi āni
do decias damus. Rō. qz. xxxvj. sunt decia nūc
ri. cccxy. diez z sex horariū. quē nūerū p̄tinet an-
nus totus. Subdit ibidē. Sed vt sacer nūer^o.
xl. diez adimpleat: q̄tuor dies ad sup̄lemētū
xl. diez addit. Nec in dicto caplo de psecratio-
ne s. Jō qdragesimā ieiunare debemus p̄ deci-
ma r̄pis z corpis exoluēda. Idcirco em̄ q̄tuor
dies addimus. qz corpus ex q̄tuor elemētis ē
p̄stitūtū. vt sic ieiunādo soluamus q̄qd in cor-
pore p̄ annū peccauimus. Secūda rō afflictio-
nis p̄nialis. qz nūerū. xl. a p̄ncipio m̄di depu-
tatus ē p̄ p̄nā hoīm expectāda v̄l faciēda. Et h̄
patz p̄mo in diluuiō qd̄ pluit. xl. dieb; Sen. vij
Secūdo in exitu filioz isrl. xl. annis p̄ desertuz
q̄ si nō peccassent. xl. dieb; intrassent fines terre
p̄missiois. Tercio. xl. dieb; ieiunauit Moyses
p̄ lege accipiēda. Quarto. xl. dieb; Helias ascē-
dit in montē ozreb ad colloquēdū cū deo. Quin-
to deniq; post passionē christi. xl. annis expecta-
uit iudeos ad p̄uersionem. Sexto quia etiam
minuitas ante. xl. dies ad penitentiam mo-
nuit. Septimo qz x̄ps. xl. dieb; p̄ nobis ieiuna-
uit in deserto. Dinc canit ecclia. Lex z p̄bere p̄
mitus h̄ p̄ulerūt postmodū x̄ps sacrauit oīa.
zē. Tertia rō psecrationis nūeralis. qz x̄pus
dñs nūc qdragenariū mltiplr psecrauit. Sz
hāc rōne tertio articlo psequar ob breuitatez z
deuotioz. Quarta rō imitatiois xp̄iformis z
specialis. qz vt dicit Bern. christianus a x̄po d;
vt christi frater z imitator repuret. sed x̄ps dñs
xl. dieb; ieiunauit. ḡ zē. D Sz q̄nt hic. Qua-
re ecclie filij xp̄iani nō eo mō in h̄ ieiunio x̄pm
imitant sicut x̄ps ieiunauit. qz ip̄e x̄ps ieiuna-
uit p̄tinue sine diez interpolatōe. christiani autē
dies dñicos interceptos nō ieiunāt. z sic discō-
tinuāt ieiunū. Ad h̄ m̄dē q̄ h̄ rōnabilr ordia-
uit ecclia triplici rōne. Primo p̄ resurrectionis
xp̄i ueneratioz. Et hāc ponit Alexander de
ales in. iij. Nā x̄ps in dñica resurrexit z die illa
bis comedisse legit. sz cū discipulis in emaus
eūtib;. z cū aplis q̄b; apparuit ianuis clausis:
vt p̄z in euangelio. ideo p̄gruit xp̄ianis eo die
bis comedere vel nō ieiunare. ita tñ q̄ abos q̄-
dragesimales sumāt. vt sic q̄ntū p̄nt x̄po p̄for-
ment q̄ in dictis apparitōib; panes z pisces ac
mel z nō carnes legit comedisse ip̄a die resurre-
ctiois. Secūdo p̄pter vitandā sup̄stitionē. Nā
p̄ h̄ ieiunare p̄hibitū est ab ecclia die dñico d;

ple. di. iij. ieiunū. z. ca. se. Nā si q̄s ieiunaret die
dñica cū abstinentie vel aliq̄ bona intentioe. vel
ex p̄cepti p̄lati ipositione: bonū eēt. vt p̄z p̄ Die-
ro. lxxvj. dif. Unā inq̄r om̄i rpe ieiunare posse-
mus zē. Sed si q̄s in dñica ieiunaret q̄si faciēs
p̄ p̄suetudinē p̄li xp̄iani. vel cū scandalo alioz
vel si p̄pter sup̄stitionē aliquā: sic peccaret. Un
p̄gruit illo die. s. dñico nō ieiunare. Tercio p̄-
pter ieiunij deuotioz. qz ex p̄tinua ieiunij affli-
ctioe fastidiū fatigaret hoies. z sic deuotio ieiun-
nādi p̄tret. Nec ex Alex. in. iij. z Tho. ij. ij. q. cl
vij. Ergo xp̄iane imitare x̄pm ieiunādo. s. bis
dieb; pur est statutū. imitare p̄niam agēdo zē.

E Circa tertū de inuirtatōe dei aduertēdū
est q̄ misericors de^o z dñs iesus hūc nūmerū q̄-
dragesimalē psecrare voluit mltiplr. vt atten-
dentes hoies talia: inuirtent ad obseruatiōe ip̄az
qdragesimalē in p̄nā z ieiunij zē. Un in epla
hodierna Job. ij. canit. Nec dicit dñs p̄uerti
mini ad me in ro. cor. ye. i. ieiunio z fl. zē. Pri-
mo em̄ psecrauit aduertū in gnatiois descrip-
tione. qz Matthe^o euāgelista scribendo gnationē
xp̄i posuit. xl. gnatioes vt Aug^o. dic. lig. Hiero.
dicit gnatioes. xlv. z h̄ paz distat. Sed q̄re h̄
Aug^o. dicit sic. Ad h̄ dñs sue gnatiois qdrage-
nario nūero ad nos descendit vt nos ad deum
nō qdragenario ascēdam^o zē. Secūdo psecra-
uit in p̄ceptioe fm̄ q̄ dicit Frā. maro. qz. xl. heb
domadis in vtero virgineo mansit a p̄ceptioe.

Tercio in ieiunatioe. qz. xl. dieb; ieiunauit vt
patuit s. Quarto in p̄dicatioe z miraculoz
opatione. qz a. xxx. anno q̄ cepit p̄dicare vsq; ad
q̄rti anni dimidiū q̄ passus ē mortē. xl. menses
nūerant. Quinto psecrauit sua morte. qz. xl. ho-
ris ab hora expiratōis. s. nona vsq; resurrectioz
mortuus quēuit. Sexto psecrauit resurrectioe
z tandē ascēsiōe. qz post resurrectioz. xl. die in ce-
lū ascendit. O ḡ p̄tōz audi x̄pm deū inuirtantē
ad penitentiā agēdā z psecres te deo his dieb;
O infelix q̄ d tardas penitere cū nescias si diem
crastinū habebas. Sz z ecce p̄sides hodie quō
cineres iponūt capit xp̄ianoz vt moueant ad
p̄niam. f Nūmiz in dyal. Lefarij Exem̄plū
legit qd̄ z narrat in fm̄oib; discipuli. Carnifer
qd̄ cū tertia feria añ diē cinerz totā pene noctē
in comestatioib; sic heu multi solēt expendisse.
Et tādē mane cū collega biberet z audisset pul-
sationē ad eccliam p̄ cinerib; suscipiēdis dicit
socio. Ego tibi cineres z tu tandē mihi dabis.
Tollēs qz cineres d̄ foco iactauit sup̄ caput illi^o
z ecce mor i penā sensit pulueres ac si sibi follib;
insufflaret. z exclamās tāntū sibi hausit vt vir q̄
nō suffocaret. Accurrūt mlti ducūt eū dē ad in-
sulā vbi nō erāt pulueres. sz nil p̄fuit. Un iusto
iudicio cūctis vidētib; turbine cinerz suffocat^o
expirauit. Ne ḡ ve miseris p̄tōz. Sed vos
charissimi p̄uertim ad dñm deū v̄m qz miseri-
cors ē penitētib;. Rogem^o ḡ x̄pm vt det zē.

Sermo

In illi Jesu

...post omni Sermo. h. l. s. t.
...in vtero virgineo mansit a p̄ceptioe.
...in dñica resurrexit z die illa
bis comedisse legit. sz cū discipulis in emaus
eūtib;. z cū aplis q̄b; apparuit ianuis clausis:
vt p̄z in euangelio. ideo p̄gruit xp̄ianis eo die
bis comedere vel nō ieiunare. ita tñ q̄ abos q̄-
dragesimales sumāt. vt sic q̄ntū p̄nt x̄po p̄for-
ment q̄ in dictis apparitōib; panes z pisces ac
mel z nō carnes legit comedisse ip̄a die resurre-
ctiois. Secūdo p̄pter vitandā sup̄stitionē. Nā
p̄ h̄ ieiunare p̄hibitū est ab ecclia die dñico d;

Feria quinta post cinerū Sermo. ij. scz de con-
grua institutioe ieiunij q̄dragesime in vere.

Itilli Iesus.

Ego venia z curabo eu. Matth.
viij. z in euagelio hodierno. In q̄/
vbiis ondit q̄ dñs ielus ex imen-
sa pietate patris e curare infirmitates: p̄sertim
aiaz vere penitentiū z supplicat orantiū. Sicut
fecit Lenturioni peteti p̄ fuo. vt p̄ez in euagelio
S; qm̄ vt Salomon scribit Eccl̄s. iij. Dia tps
bñc. Est em̄ tps ridedi vl̄ gaudedi. z est tps plā-
gēdi. Jō charissimi aduertite qm̄ antea tpus
vobis erat gaudedi mūdialr. sed iā instat tpus
plangēdi pat̄a z ieiunādi ac p̄fessioz faciēdi. p̄
preca de h̄ tpe p̄or accipi. p̄ themate alio fimo/
nis illd̄ Eccl̄s. iij. Sili p̄serua tps z deuota a ma-
lo. nō pfundar. p̄ aia tua dicere vep̄ scz in p̄fess̄/
sioe. Et q̄ becfacit venit ad eū xps p̄ gram z cu-
rat eū. s. in aia ab infirmitatibz pctōz. put p̄ni-
sit Laturioni d. s. Ego venia zc. Et in euagelio
Itaqz de h̄ tpe q̄dragesimali q̄ soler̄ fideles aie
p̄ p̄niaz z ieiunū a xpo curari tria mysteria no-
temus p̄ fimo.

Primū d̄r z uenientia v̄nalis t̄pis
Secū dū d̄r zgruetia q̄dragesimalis institū.
Tertū d̄r euidētia p̄babilis rōnis t̄ois.

H̄ Circa p̄mū de z uenientia v̄nalis t̄pis in-
q̄rendū ē. Unde z uenit q̄ eccl̄ia p̄ tpe ieiunij z
p̄nicētia alia tpa depurauerit h̄ vernū tps. Ad
qd̄ dicendū q̄ h̄ summe z uenies fuit. p̄apue ex
hui⁹ vernū tps p̄ditione triplici.

Primo qz h̄ est tps medicatiois.
Secūdo qz h̄ est tps plantatiois.
Tertio qz h̄ est tps renouationis.

Primo in quā h̄ vernū tps est tps medicatiois
Nā p̄ isto tpe mēis Marcij solent hūiores cō/
moueri in hoie. vt volūt phisicā. z iō p̄sultū p̄ h̄
tpe fieri purgatioes p̄ amaras portioes vl̄ suda-
tioes. Proinde Jobes mesue in p̄tica p̄ma d̄c
q̄ oē malū aut morbosum qd̄ in corpe latitaue-
rit z in vere medicānis aut laboribz. s. sudando
expurgatū nō fuerit. estare succedere hō piculo/
suis febribz estuabit. Hoc idē diē etiā Lōstanti-
nus li. de natura morboz. Ideo qz sic h̄ tps cō-
uenit p̄ corpoz medicina. ita plus z uenit p̄ aia
bus mededis p̄ amaritudinē p̄nie z expurga-
tioē lachrymaz tāq̄ sudoz atqz laboz operū
bonoz. Vñ Eccl̄s. xvij. Vñ languorē. Lyrā. scz
mortis. adhibe medicinā. z ante iudiciū. i. horā
mortis interroga teipm̄. s. p̄ discussioē p̄fac. et
inuenies in p̄spectu dei p̄piciationē. O tu pctōz
qd̄ est q̄ times mori in corpe: z nō times mori
in aia p̄ p̄cni. sic facis ac si digitū amputari ti/
meres z caput decollari nō times. qz ania vt
caput digitū ipzozozionabilr p̄cellit corpus.

Secūdo h̄ vernū tps ē tps plāratiōis. Nā h̄ tpe
purant vinee. eradicant herbe noīue z plantat

vinee herbe z arbutta zc. sic spūalr z uat vt era-
dicem⁹ vicia: z plantem⁹ in nob v̄tutes p̄ p̄niaz
Sed heu mlti zriū faciūt q̄ d̄s xps Lu. xij. po-
nit pabolā de arbore plantata in vinea z q̄res
dñs fructū in ea z nō inuenies: dixit cultori. suc-
cide illā vt qd̄ terrā occupat. At ille. Dñe dimit-
te illā z h̄ anno vsqz dū fodiā stercoza. h̄ est: re/
cognitōz pctōz tāq̄ stercoz. Et si qd̄ fecerit fru-
ctū p̄nie. sin aut: in futuz succides zc. Sic in p̄-
posito. Tertio h̄ est tps renouatiois. s. tā cur-
sus celi: qz sol iā intrat in p̄mū signū arietis: q̄s
etiā eleim̄oz z i cis exñtiū. Nā ac iā serenat a/
ues in acre cantare iapiūt z nidificare ac pullifi-
care. sic p̄fices i aq̄s p̄creare. p̄ra z arbores in ter-
ris virefcere zc. q̄ z uat h̄ tpe z hoies in aia reno-
uari p̄ p̄niam. qz vt Aug. d̄r. Impossibile ē no/
uā vitā. s. celestē inchoare nisi q̄s veteris vite scz
pctōz peniteat. Ob q̄nta hoim̄ stulticia pctōz.
qz vt d̄r Hier. viij. Niluus in celo: turf: irun-
do: z aconia cognoscūt z custodiūt tps aduēt⁹
sui. p̄ plus aut̄ meus. s. xpianus nō cognouit iu-
diciū dñi. s. futuz p̄tra impenitentes.

H̄ Circa secū dū de zgruetia institutiois q̄
rit̄ Quare ieiunū q̄dragesimale est institutū. s.
p̄ h̄ verno tpe fuādū. Lū em̄ xps dñs nō h̄ tpe
ieiunauerit. sed immediate post ephiam Matth.
iij. Mirū ē est q̄ ieiunū q̄dragesime nō p̄ illo
tpe: s. p̄ h̄ tpe veris instituit eccl̄ia sc̄a. Ad qd̄
rūdet fm̄ Alex. de ales. z sc̄m̄ Tho. in. iij. q. s.
tpe veris zgruetius institutū est ieiunū z assu-
mit ac crecet p̄ tres rōnes. nō ob̄stare q̄ xps
alio tpe ieiunauit. qz sic voluit z zgruit.

Primo p̄ carnalis zcupiscētie rep̄sioē.
Secūdo p̄ fidelū ad pasca p̄pationē.
Tertio p̄ p̄mōz pentū trāsgressioē.

Primo in quā p̄ter carnal zcupiscētie rep̄sio-
nē. Et h̄c rōnē ponit Jobes belet in sūma sua
de officio. qz vicz in vere marie insurgūt z iuas/
lescūt motus carnales z zcupiscētie magi accē-
dunt. Sicut etiā videm⁹ in aialibz z auibz q̄ in
vere magis mouent̄ naturalr ad cōmiscēdū p̄-
gnatiōē. Et h̄ accidit ideo: qz put Jobes Dama-
scenus d̄r. In estate colera auget in hoie. in au-
tūno melancolia. in hyeme flegma. z in v̄c san-
guis increfcit. z sicut cex incremento calidi san-
guis zcupia accēdit. Jōqz h̄ tpe veris z ueniet̄
ieiunū est ad rep̄mēdū carnale zcupiscētia. In
alijs aut̄ t̄pibz sūt minora ieiunia instituta. vt
sunt ieiunia q̄ttuoz tēpoz q̄ instituit Calixtus
p̄p. lxxvj. dif. c. ieiunū. ac Urbanus p̄p. c. dif. c.
statuimus. vicz in estate in hebdomada penth.
vt rep̄mat̄ colera iracūdie z fallacie. Colericus
em̄ ē naturalr iracūdus z vsur⁹. J̄c in autūno
s. in septēbri vt debilitet̄ melancolia cupiditatē
z tristitie. Melancolicus em̄ naturalr cupid⁹
est z trist⁹. Deniqz in hyeme vt debilitet̄ flegma
eberudis z pigritie. z h̄ fit in decēbri. Quartuz
fit ieiunū q̄ttuoz tēpoz in q̄dragesima rōne iā

Feria sexta post Cinerū

dicta. Et fm Alexā. de ales bec ieiunia pueniēt
fiūt tribz diebz iuxta nūcrū trū mēsiū vt facit/
faciamus i diebz tribz de his pctis q̄ cōmissim⁹
singlis tribz mēsiū p̄riū anni. Itē fit feria q̄tra
p̄tē mēoria traditiōis xpi. Et feria sexta p̄tē xpi
crucifixionē. z sabbato p̄tē xpi q̄tē in sepulcro
z tristitiā ap̄loz de nece dñi. Et sic patz. J

Secōdo ieiunū q̄dragēsimale p verno tpe ob/
seruandū ē. p̄tē fidelū ad pascha debitā p̄para/
tionē. Nā ad festū pasce sp̄calr dz se p̄pare p̄pls
xpianus: marie p̄tē p̄ceptū cōicandi eucharistiā
z p̄tē venerādā passionē xpi ac resurrectionē q̄
in vere facta ē. q̄ pueniēt circa p̄finitū dñice pas/
sionis z resurrectionis in vniuerso cōbe obserua/
tio q̄dragēsimē applica institutiōe obfuaē. vt dē
Jsid. vij. c̄bimol. Quaten⁹ etiā p̄ h̄ instruamur
q̄ sicut xps dñs p̄ suā passionē puenit ad gliaz
resurrectionis. itaz p̄ ieiunū ac p̄ p̄nic opa pue/
nimus ad gliam eterne beatitudis. O q̄tu q̄ ia/
ces in pctis q̄ puenies nisi in infernū. Tertio
p̄tē p̄moy pentū trāsgressiōē. q̄ p̄mi pentes
peccauerūt in vere fm Alex. de ales in scōdo vo/
lumine sūme. q̄ trāsciuuamur. vt sicut ab ipsis
gaudijs paradisi p̄ gulā cecidim⁹. ita p̄ abstinē/
tiā tūc faciendā ad ea redcam⁹. Un̄ canit ecclia
Paradisi portas ieiunij tps nobis aperiet: su/
scipiamus illud orātes z dep̄cantes vt in die re/
surrectionis cū dño gliemur. Nec in officio dñi
ce p̄me. Un̄ aut̄ p̄bat q̄ hō peccauerit in veris
tpe p̄tē breuitatē articulo tertio resecādo p̄sq̄r.

R Circa tertū de euidētia rōnis q̄ p̄ba/
bilr agnoscat q̄ p̄mus hō in tpe veris peccauit
p̄ gulā. ideo q̄ in veris tpe p̄grue institutū est p̄
remedio peccati ieiunū h̄: p̄pter capacitatē sim/
plicū historice p̄sq̄mur. Narrat̄ q̄ppe ex q̄/
busdā codicibz Jsidori. vij. c̄bimologiaz rep̄/
tū put habet in ara celi in bibliotheca frat̄z mi/
noz. sic viēz q̄ post ascensionē dñi apli occupa/
ri in p̄dicatiōe nil tradiderūt de die q̄ pasca des/
beret celebrari. Lū hō ipi ex h̄ mōdo trāssissent: p̄
orbē vniuersum diuersa introducta fuere ieiun/
nia. Alij em̄ ieiunabāt q̄draginta dies. Alij vi/
ginti. Alij tm̄ q̄draginta horas. Om̄isq̄ gallia
vij. kal. aplis pasca celebrabat. Orientales hō
q̄cūq̄ die mensis marcij luna. xiiij. venisset pa/
sca tenebant. Tūc p̄p̄ Victor romanus ep̄s di/
rexit dās autoritatē ad Theophilū cesarie palē/
stine ep̄m vt ex hierosolyma vbi xpus dñs fuit
p̄uersus: pascalis ordiatio p̄uēret. Tūc ep̄s
Theophilus adunato p̄lio sapientū z docto/
rū dixit eis. Quē diē p̄mū creditis in mūdo cre/
atū. Et p̄corditer m̄derūt de die dñico. Et ille.
Quō p̄bat. Rūderūt. ex sc̄ptura q̄ dicit. Factū
est mane z vesp̄e dies p̄mus. Deinde scōdo. vltio
septimus in q̄ q̄uē de⁹: h̄ est in sabbato. Lū q̄
sabbatū sit dies nouissimus q̄s p̄ esse por̄ nisi
dñi cū. Theophilus acceptauit. s̄ itez interro/
gauit de p̄tē āni q̄. s̄ tpe fact⁹ sit mōs. Rūderūt

q̄ in vere. Et ille. Probate qd̄ dicitis. Scriptu/
ra ait. Germinet terra herbā virentē z faciētē se/
men. z lignū pomifex facēs fructū. z h̄ tpe ver⁹
videmus fieri incipi. Theo. dixit. Uex. ē. s̄ q̄m
in vere tres menses sūt in q̄ illoz mūdus cepit
esse. Rūderūt. In eq̄noctio. q̄ sc̄ptura dicit. Fe/
cit deus lucē z vocauit diē. fecit tenebras z vo/
cauit noctē. z diuisit de⁹ lucē a tenebris. Theo.
di. Quid de luna: an plena sit creata. Rūderūt
q̄ plena facta ē in p̄ncipio. q̄ sc̄ptura dicit. Fe/
cit deus duo lūinaria magna zc. Et cū tali iue/
stigiōe in illo p̄cilio statuerūt pasca nō debe/
re celebrari ante. xj. kal. aplis: qd̄ est altero die
immediatē seq̄nti post festū sc̄i bñ dicit. Existis
p̄tē q̄ p̄mi pentes in vere peccauerūt. Jōq̄ tali
tpe. l. vij. kal. aplis xps mortu⁹ ē. z nos pueni/
entē tali tpe p̄ amore xpi ieiunamus. Rogem⁹
q̄ dñm iesum vt det nobis grām zc. Amen.

Feria sexta post Cinerū Sermo tertius in or/
dine sc̄z de incarnatiōe christi ad p̄uersionē a pec/
catis nostris faciendā.

Stote et vos

perfecti sicut z p̄ vester celestis p̄fē/
ctus ē. Marb. v. z in euāgelio ho/
dicrno. Verba sunt bec saluatoris
n̄i iesu. In q̄bz hortat ad sanctitatē vire p̄fectā
sectandā exēplo dei oipotētis p̄ modulo n̄re in/
firmat⁹ possibili. S̄z q̄m vt dicit p̄bs. vij. p̄bi/
sicoz. Unū qd̄ q̄ p̄fectū tūc est cū attingit suū fi/
nē sc̄z fm pueniētē gradū sui stat⁹ z p̄fectiōis
finis aut̄ creatiōis hūane de⁹ ē quē penitēs ar/
tingūt p̄ p̄uersionē p̄fectā ad ip̄m. Un̄ vt exēpli
grā loq̄mur. Sicut oculus q̄ fact⁹ est a deo ad
vidēdū nō dz p̄fect⁹ nisi plenū visum possit h̄c
sic manus in operando: sic pes in ambulando
p̄fectus ē dū pot̄ facere qd̄ dz. Nō q̄ tūc p̄fectus
dz q̄n̄ ad finē suū sc̄z ad deū attingit. die p̄ grāz
z in futuro p̄fectissime p̄ gliaz. ip̄m amādo lau/
dādo z possidēdo. Et hec oia inchoant p̄ p̄niaz
quā p̄ his t̄pibz vt agam⁹ iuitat ecclia. damā/
ctiā v̄ba xpi in p̄missio ebemate z in euāgelio.

Itaq̄ de p̄nic inchoande p̄uersione tria m̄y/
steria notabimus p̄ hoc sermone.

Primū dz xpi admonitiōis.

Secundū dz modi p̄uersionis.

Tertium dz stulte dilatiōis.

Circa p̄mū de xpi admonitiōe. s̄. ad p̄nic cō/
uersionē. Et q̄ hodierna dies. s̄. feria sexta ē passi/
onis dñice. Idcirco hodie ex ei⁹ mēoria passiois
p̄sequē. f̄monē aduertēdū est. q̄ xps dñs ad/
monet nos ad p̄niaz agendā quā p̄cipue debe/
mus in h̄ tpe facere. Admonet aut̄ xps hoc die
passus p̄cipue quadrupliciter.

Primo ex n̄re mortis incertitudine.

Secūdo ex p̄nic infernalis cōminatione.

Tertio ex regni celestis p̄missione.

Quarto ex amara crucis passione.

2 **P**rio ex mozt' icertitudine **Matth. xxiiij.**
 Illud ar scitote qm si sciret pfamilias q hora
 fur veniret vigilaret vtiq; z no siceret pfodi do
 mu sua. Jo qz z vos estote pati. qz q hora no pu
 tatis fili' hois veniet. **Itē Marc. xiiij.** Vigilate
 neclat' em qm dñs veiet: sero an media nocte an
 gallicatu an mane ne cu venierit rep. iue. v. dor.
 Dō aut' vob dico oib' di. vigilate zc. Sed heu
 qmli nō curat admonitiōes xpi sub spe lōgio
 nis vite di. Adhuc iuuenis suz; penitere potero
 cū ad senectutē puenero. S; tales aduertat qm
 (vt **Zull' li. de senec. ait**) Frustra inq; spat ado
 lescens se diu vicurū. Quid em stult' q; in cer
 ra p certis hie. qm etiā illa etas (sz adolescētie
 vel iuuetutis) ples q; senectus h; casus sz mor
 tis. **Facil' em adolescētes morbos scidū: qm**
egrorant. cristi' moriūt. Decille. O g farui qui
spatis q; in magna hebdoma da pñiam ager; z
niē in pctō psuerat; sub tali spe. q; sciat si supui
uer; vsq; ad magnā hebdomadā. z si sciret; nō
ne melius ē puenire. qz vt Aug. dr de pe. di. v. c.
z. s. j. Qui agnoscat cito peccatū. cito inueniet deū
pñiū. Qui aut' peccatū diut' retinet; tanto auget
pēccatū. Exēplū. Petrus xpm negās cito se reco
gnouit z miam cito inuenit. sz iudas tarde. scilicet
post christi resurrectionem se recognouit
z miaz nō iuenit. O g hō noli esse vt iudas quē
xps dñs nī monuit ad pñiaz tā vbo q; osculo
dādo q; pedes ei' abluēdo. z tñ ille oia hec pē
psit. Et nūc te monet xpus vbo in scriptur;. **Itē**
osculo dādo se ad osculandū z gustandū in eu
charistia. z pedes abluēdo. i. affectus p aqs la
chymar;. Nā si hec pēnis differēdo pibis vt iu
das. Scōo ex pene infernal' cōmunitōe Xps
nos admonet ad pñiam **Luc. xiiij. di. Dico vob**
nisi pñiaz egerit oēs silr pibit;. Et itē **Matth.**
vij. Omīs arbor. i. hō. q; nō facit fructū bonū ex
cidet. z in ignē. i. infernalē. mittet zc. Et **Luc. s.**
ponit exēplū de arbore sic plārata in vinea. de
g dñs pmisit h anno vt fodiat circa eā sz reco g
scendo pctōz stercoza. Et si fecerit fructū pnie;
hū qdē. Sin aut' excidat. **Amb. Ue mihi si in g**
tus fuero. i. xpo. ve mihi si pctā mea nō defleu
ro. qm secur' ad radicē posita ē. Faciat g fructū
pnie hō. alio qn igni tradet ppetuo. Tercio ex
regni celestis pmisiōe. Admonet xps **Matth.**
iiij. di. Penitentiā agite a propin qbit em regnū
celoz. Qm qntū pmū dat pnie. sz regnū celoz.
Nō terrenū. nō vna villa vel ciuitas: sed regnū
eternū. O mira hoim demētia. p decē aureis fle
rēt z pñiam vtiq; facerēt. z tñ p indi
cabili thesauro celesti nō faciūt. Jo **Bern. li. de**
iterna puerfatiōe diē. Tribuit mōs pua z fuit
ei auiditate magna. tribuit de' magna z eterna
z vix fuit ei vnica hora. Interdū p vno numis
mate vsq; ad mortē litigat. p celesti aut' regno
nec pes a terra leuat. O stulti ergo filij adā zc.

Quarto ex amara crucis passiōe. Nā qre xps
 passus ē baiulās sibi cruce i q mori voluit nisi
 vt exēplo suo inuicaret nos ad pñiam. Unde
Matth. xvj. ait. Qui vult venire post me ab. se.
 z **tol. cru. sz pnie. z seqt' me. i. in opib' bonis. Jo**
Bern. dr. Xps in altū crucis ascēdit vt ab oib'
videret. clamauit fortit' vt ab oib' audiret. da
mori lachrymas addidit vt hō pateret. qui ad
ei' clamorē nō cōpungit durior ē petra z saxo.
grauior inferno. fetidior sepulchro. O g aia au
di xpm de cruce ad te clamāre. Reuertere suna
mitis. i. aia peccatrix. Ecce manus expādi vt te
penitentiā amplexarer. caput inclinavi ad oscu
landū te. pedes pfigi volui vt fugere nequeā te.
sanguinē fudi vt abluā a peccatis te. lancea las
tus apertū teneo vt suscipiā te p amorē in corde.
Ecce dulcissime voco te ad pñiam. vlscā disti
mullo. pctā tua penitentiā tibi dimitto. insup g fiaz
tribuo. z gliaz ppetuā in celo tibi dabo. O g fi
del' aia recognoce amorē xpi z vocē z penitere.

M Circa secūdū de mō puerfatiōis Notan
 dū q passio christi q fuit vera pñia p nris pec
 catis docet nos qlit puerfamur ad deū z vera
 citer penitere. Nā xpus passiōe prulit crucis p
 cipue qrtuor modis. z his modis debemus z
 nos penitere.

- Primo totaliter.**
- Secundo fortiter.**
- Tercio amanter.**
- Quarto perseveranter.**

Primo inquā totalit'. qz xpus totū sanguinem
 fudit in passiōe nil reseruans z totū corpus ex
 posuit dolori. Sic dz hō xpianus totalit' puer
 fit: ita q nullū peccatū retineat: sz de oib' peniteat
Johel. ij. Nec dr dñs. puerfamini ad me in to
to corde vō. Cōtra h peccat' q licz de alijs peni
teant. tñ aliq; reseruāt vicz aliena nō restituēdo
vel irā tenēdo vel scortū nō cūctiēdo. Scōo
fortiter. qz fortē z acerbissimū dolorē xpus pru
lit sup oēs martyres. Sic z hō dz fortiter dole
re de pctis z castigare vitia. **Gal. v. Qui xpi sūt**
carnē suā crucifixerūt zcu. zc. Un' p h tpe canit
ecclia. Utamur g pcius vbis abis z portis sō
no iocis z artius pstemus i custodia. Uitem'
aut' pessima q subruūt mentes vagas. nullūq;
demus callidi hosti' locum tyrānidī. Tercio
amanter. qz xps ex amore maris p nob passus
est. in cui' signū cor suū vulnerari voluit: vt dr
Bern. Sic z hō ex amore di dz penitere vō cor
de. Un' **Johel. ij. Sandite corda via sz vebent**
ris doloris z amoris vulnere ex mēoria passio
nis xpi. N Exēplū narrat magister nider
in fione q qdā sancta mlter z deuota his die
bus tāto amore cōpatebat xpo passo q p totā
qdragesimā infirmata pasceus die mortua ē
z tūc dixit filio suo. Triginta anni sūt q nullaz
diē ptermisi qn fleuissē. p xpi passiōe: sic pso
lata z leta in xpo felicit' migravit. Quarto p

Babbato post Cinerū

seuerant. vt sic xp̄us nec amore m̄tis sub cruce
plangētis: nec ad v̄ba iudeoz di. Si xp̄s ē de/
scendat de cruce z credimus: descendit. Sic hō
vsq; ad mortē pseueret in gr̄a p̄niali z nolit per
petuo declinare i pct̄m. Nā Matth. xxiij. Qui
pseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit. O ḡ
aia discite hoc exemplo xp̄i.

Circa tertiu de dilatiois stulticia breuiter sus
ficiat exēplarit̄ psequi t̄mō de stulticia coz q̄
licz in hac q̄dragesima ieiunēt vel alia deuotio
nis opa faciāt. t̄m p̄uersionē verā pct̄oz: z p̄triti
onē differūt vsq; ad finē q̄dragime. nec curāt
verā p̄tritionē antea formare. O Uñ talis
dilatio p̄nie ostēdit̄ esse stulta. z a fortiori si am
plioriē q̄s dilatioē faciat exēplo quadruplici.

Primū exēplū. Si q̄s veller p̄ciosissimū bal
samū infundere vasi vel malmaticū z h̄mōi ip̄m
vas vidēs imūdiū fore: nō lauaret antea: s; post
eaq; ex illo vase ebibit̄ iā malmaticū vl euacua
tioi est primū tūc veller lauare: stultū vtiq; esset
Sic q̄ volunt sacra z ieiunia z alia bona facere
sine p̄cedenti p̄tritionē. Secūdū exēplū. Si q̄s
p̄torā q̄dragesima veller laborare in vinea. z q̄
liber die p̄ p̄cio accipe monetas malas nil vel
par. valentes veller: s; t̄mō in vltima hebdo/
mada veller bonas accipe: nonne stultus esset.
Sic in p̄posito. Tertiu exēplū. Si q̄s fedata
manu p̄ stercoza cū rege in mensa comederet z
nō nisi in fine prandij se lauaret. stultus esset.
Applica sic in p̄posito. Quartū de thesauris.
qz z xp̄s dñs in euāgelio p̄me diei q̄dragime
admonuit nos dicēs. Thehsaurare vob thesau
ros in celo. Matth. vi. Sed dato q̄ aliq; con
dens thesauros reponeret q̄libet die centū au
reos in capsā. z fur q̄ridie rotidē ex eadez capsā
rolleret. z cū vltimo die vl̄ atra oib; furas the
sauris iā vacue capse seras z vetes apponeret:
nōne stulte fecisset q̄ sciēt̄ p̄us apponere negle
xisset. Sic in p̄posito applica. O ḡ charissimi ro
gemus dñm zc.

Sabbato post Cinerū Sermo q̄rtus scz de
penitentie dilatioe periculosa z q̄sarū sic dif
ferre z iniūiū.

Notquot tā

q

gebant eū. s. iesum saluū siebant
Marc. vi. z in euāgelio hodie
no. Spūalr̄ quorq; tangūt iesū
saluū fūit. s. tāgendo corde in vere p̄nie dolore z
amore. Nā vt Bern. dicit. Duo sunt inquit bra
chia q̄b; amplexamur xp̄m iesum scz timore re
uerētiali z amore filiali. Sz timor incitat pct̄oz/
rē ad dolendū de peccatis. z amor verā p̄niam
p̄sumat tāq; finis p̄cepti q̄ est charitas. vt parz.
j. Lūca. i. Nā iō p̄niam agere debemus vt deū
diligamus. Uñ optime dicimus q̄ quorq; fi/
deles tangūt Iesum scz p̄ vere p̄nie gr̄am saluū
fūit: vt dic̄ b euāgelii. Exq̄ aut̄ sunt multi q̄ no

lūc xp̄m p̄ p̄niam tangere cū possent: s; differūt
de die in diem. z sic a diabolo decepti p̄bū: nec
salui fūit. Idcirco de dilatioe sacre p̄nie in b ser
mone ageñ. tria mysteria notabimus.

Aliud thema si placz babes intra f̄monē.

Primū d; piculositatis.

Secundū dicit fatuitatis.

Tertiu d; iniquitatis.

P̄ Circa p̄mū de piculositate notandū q̄
q̄uis vt magister in. iij. disti. xx. dicit. melior sit
p̄nia sera q̄ nulla: t̄m vtiq; lūme piculosum est
p̄niaz differre t̄mō ad extremū vite z nolle pe
nitere in tpe sanitatis. Quapropt̄ scribit̄ Eccl.
v. Ne tardes p̄uerti ad dñm. z ne differas d̄ die
in die. subito em̄ veniet ira illius. z b p̄t̄ eē the
ma. Sunt aut̄ p̄cipua tria picla dilate p̄nie.

Primū est difficultatis.

Secundū est dānositatis.

Tertium est dubietatis.

Primū piculū difficultat̄. qz vt magister vbi
s. c. j. dicit. Timendū est de penitente sero: marie
cū filiū q̄s illi dicit dilexit sunt p̄ntes z vxor: z mū
dus ad se vocet. Periculosuz itaq; ē z interitū
vicinū ad mortē p̄rabere p̄nie remediū. Difficil
le em̄ est vt sit vera p̄nia tūc q̄ cruciatus mem
bra ligat z dolor sensum opprimat vt vit bō ali
qd cogitare valeat. Nec ibi. Rō hui? est. qz vt
Aug. f̄mone de inocētib; dicit. Iusto dei iudicio
hac antiaduersionē pct̄oz p̄cutit̄: vt mortēs obli
uiscat sui: q̄ dū viueret oblitus est dei. Et Lyba
nus de p̄nia. dist. vij. s. b. aūt. dicit. q̄ iusto dei iu
dicio nō est dignus in morte accipe solaciū q̄ se
in vita nō cogitauit morturū. O durū dicitur.
Sed hec vt magister vbi s. ostendit sic intelli
genda sūt. q̄ quis in fine vere penitere sic diffi
cile. si t̄m ex dei m̄ia inspirat̄ alicui tūc vera p̄nia
hoiem liberat̄ sic p̄ multos ignes vel penas. z
exēplū ponit de latrone iuxta xp̄m. Secūduz
piculū dānositatis. Tertū est em̄ q̄ talis multa
dāna meritoz incurrit. z mlt̄a bona incrim q̄
scz in gr̄a fecisset vel facere potuisset ad p̄nia vi
te eterne. O Sicut em̄ cum aliq; est excōi
catus nil p̄cipiet de puentib; suor̄ bñficior̄ q̄
diu manet excōicatus. Exēplū de appellatioib;
c. pastor. Sic pct̄oz de bñficijs dei z ecclie sus
fragijs ac meritis passiois xp̄i nil p̄cipit q̄diu
stat in pct̄o mortali. tāq; a deo excōicatus. Ju
xta illud ps̄. Maledicti qui dedi. a man. tuis.

Tertiu piculū dubietatis. qz p̄nia solū in ex
tremis est. dubia. z videt̄ coacta timore penē. z
p̄ p̄seq̄ns falsa. nec salutifera. Nimirū vt dicit Aug.
ḡ. P̄nia in morte raro vera. nec inuenit̄ in scri
ptura canonica nisi vn̄ scz latro q̄ in fine se pe
nituit. Ille vt nullus desperet solus vt nullus
p̄sumat. qz in sano hoie p̄nia ē sana. in infirmo
infirma. in mortuo mortua zc. Unde pur̄ idēz
Aug. allegat̄ a mḡro vbi s. z etiā de pe. dist. vij.
in p̄n. dicit. Si q̄s positus in vltima necessitate

sue egreditinis voluerit accipe pñiaz; z accipit: z mor reconciliaz z vadit hinc. fateor vobis nō illi negamus qđ peccit: s; nō psumimus qđ bñ hinc erit. si securus hinc exierit ego nescio. *Pe-* nitentia dare possumus. securitate nō dare nō possumus. nunqd dico dñanabit. s; nec dico li- berabit. *Uis* g̃ a dubio liberari: age pñiam dñi sanus es. qz pñiaz egisti eo tpe qđ peccare potu- sti. Si vis agere pñiam qñ iā peccare nō potes peccata te dimiserūt: nō tu illa. *Itē* due res sūt aut ignoscit tibi aut nō. qđ hoy sic tibi futurū nescio. g̃ tene certū: dimitte incertū. *Nec* Aug⁹. *Qđ* hō peccōz noli differre penitere ne in dubio percas.

R
 Circa secundū de fatuitate eoz qđ differūt pe- nitere. Et p̃ h̃ nota qđ tales p̃cipue triplici fatui- tate laborant.

- Prima d̃ abbreviatiōis.
- Secunda d̃ ruinationis.
- Tertia d̃ cessatiōis.

Prima fatuitas. qz sicut fatuus est qđ sc; qđ dra- ginta aut qñqđ ginta annis iacere veller mortali languore infirmitat; z nolle sanari: s; hora tñi- mō mor; vita sana fungi. z t̃a b̃zui tpe sc; dici vlt̃ hore: aut aliqđ diez paucoz. z itez mori sub dubio p̃petue mortis. Sic fatuus ē qđ vult in languore mortali aie iacere toto tpe. z b̃zui tñi- mō tpe in extremis viuere z sic mori. *Nā* p̃ctm̃ mortale ē aie mori. *Ro. vi.* Stipēdia p̃cti moris z *Eccl. xviii.* Bīa qđ peccauerit ipa moriet. S; pñia est gr̃ia viuificas aiam. *Secda* fatuitas ruinationis. qz vt *Hreg.* dicit. *Pctm̃* qđ citius p̃ pñiaz deletū nō fuerit mor suo pōdere ad aliō trahit z ruere facit. *Stultus* g̃ reputat aliq; si scens se cōburēdū sibi sarcinā lignoz acamu- lar z sup addit. Sic z in p̃posito. *Exēplū* de visi- onē sc̃i *Brseni* in vīsalpatrū. s. de eo qđ ligna se- cabat z in sarcinā alligabat: tēprabat leuare z portare z nō poterat. z ad huc plura ligna sup- alligabat z tonies h̃ fec qđ oino corruie sub one re. Et angelus exposuit suo mō de p̃ctōz sibi ad inferni ignē peccata sup addentib; *Tertia* fatuitas d̃ cessatiōis. qz p̃ctōz stulta cogitatio subito cessat z morte inspara qđ qđ p̃meditat d̃ longa. s. vita. de domo palatij. de filijs. de diuitijs: cessat. vt p̃z *Luc. xij.* de diuite qđ cogitabat ampliare horrea: p̃gregare mlt̃a: comedere z b̃i- bere z req̃scere. z tñ illa nocte dictū ē sibi inspe- raro. *Stulte* hac nocte reperent a te aiam tuā z qđ p̃gregasti cuius erunt. *Ue* g̃ talib;.

S
 Circa tertiū de iniquitate dilatiōis pñie: *Norandū* qđ p̃ctōz differēs pñiam iniquus d̃ esse triplici p̃cipue iniquitate.

- Primo p̃ deū z celestē curiā.
- Secdo p̃ra p̃riam aiam.
- Tertio p̃ra oēm creaturā.

Primo inquā p̃ra deū z celestē curiā. *Nā* disse- res pñiam ad senectutē vlt̃ mor; hōz: deterio-

rē p̃reuite sue. i. senectutē vlt̃ finē vite deo refuā s- dat z imolat diabolo meliorē. s. iuuetutē. *Jōqz* iniquus est p̃ deū: imo z maledict⁹ *Malach. j.* ca. *Maledictus* dolosus qđ in grege suo h; ma- sculum. i. aial bonū. z forte z aptum imolatiōi z immolar debile dicit dñs. *Deniqz* exquo to- ti celesti curie gaudiū est sup vno p̃ctōze pñiaz agente *Luc. xv.* talis agit iniq; p̃ xpm̃ z beatā g̃ ginē *Mariā* z p̃ oēs angelos ac beatos qđ qñ- tū in se est nō auget illoz gl̃iam z gaudiū acci- dentale de se. qđ fieret penitēdo. *Secdo* iniqu⁹ est talis p̃ p̃riā aiam suā. qz tādū differendo vult potius h̃ie aniam malā q̃ bonā z seipm̃ fuū q̃ libez: in statu latronis q̃ in statu regis z inuicē q̃ multū valentem. *Pctm̃* em̃ facit in hoie hec oia. *Tertio* p̃ oēm creaturā. quia vt *Aug. dr.* *Offenso* creatore offendit ois creatu- ra. sicut rege in facie p̃culso oēs sui fideles offē- dunt. Et qz sepe deus p̃pter impenitētā hoim̃ punit etiā creaturas alias. *Nā* p̃ p̃ctā p̃mōz p̃ctū trā fuit maledicta a dō. *Itē* p̃ p̃ctā hoiz tot⁹ mōs diluuiō delet⁹ ē. *Itē* p̃ p̃ctā iudeoz xpm̃ crucifigētū sol obscuratus est zc. *Qđ* p̃ctōzes exp̃giscāmi z festinare ad pñiam.

U
 aut p̃uersiōis gr̃az hō a deo obtinere pos- sit: multū valet fuitus deuotiōis b̃tē m̃ris dei. *Sicut* legit̃ exēplū de h̃ in libro apū. z in spe. *excm. lix. di. v. q.* iuuenis qđā mortuis penitib; hereditatē totā in ludis z tabernis dissipauit z vagabūdus ferebat nec patrui sui monitiōnē curabat nec deū nec pñiaz suscipere volebat. *Lui* tandē semel patruus dixit. *Chare* frater faceres ne aliqđ p̃ me. *Lui* ille. *Utiqz.* *At* ille. *Uolo* vt gl̃iosam virginē *Mariā* salutes gr̃idic. *Lue* maria dicēdo. *Lui* cachinnādo r̃ndit. *Hoc* sel- tm̃mō faciā z nō oi die. *Patruus* institit z vir illū induxit vt oi die faceret saltem festo qđ tene- ire ad eccliaz. *Et* p̃ annū visus ē statim mutat⁹ a vecordia z vanitatū seq̃la. *Tandē* patru⁹ insti- tit vt duplicaret salutarōes. *Quo* facto mag; fa- ctus est stabilitus. *Et* tandē induxit vt triplica- ret dicēdo. *Lue* maria. *Lōsentit* ille iuuenis z factus ē oino stabil in bono. *Patru⁹* g̃ spōsā illi copulauit. *Et* dū vicinis z amicis iuuenis rib; sederēt in mēsa spōsus z spōsa: iuuenis res- cordatus est qđ illo die nō psoluisset salutarōes b̃tē *Mariē.* *Et* surgēs de mēsa itrauit thas- lamū z cepit porare. *Et* ecce apparuit illi gl̃iosa h̃go lucidior sole ostēdens tres togas. i. pallia. aureis l̃ris p̃sc̃ptal. *d.* *Ecce* salutarōes tue p̃scri- pte sunt q̃b; me honorasti. *fato* qđ tertia die ves- nies ad me in celum. z sic disparuit h̃go. *Iuue- nis* g̃ intrans ad iuuiū letabat. *Tandē* tertio die dū ali; epularent iuuenis iste febre coreps- tus lectū ascendit. z qđ sibi p̃tigerat cōuocatis patru: spōsa: z aliq; narrauit. *p̃fessus* qz sacer- doti cōcauit. z b̃tē virgini se cōmendās felicitē migravit. *Sponsa* h̃o ei⁹ in sc̃a h̃ginitate p̃pe

Dñica. I. quadragesime

tuo mansit. Ecce h̄ p̄t̄ q̄ bonū est fuire h̄ gini. Rogemus h̄ dñm n̄m iesum ch̄st̄m vt zc.

Dñica prima q̄dragesime in mane Sermo q̄ntus quo ad p̄cedentes sc̄z de penitētia valozre saluberrimo.

Uctus ē iesus

D in desertum a spū Mart̄. iij. z in euāgelio hodierno. Dñs iesus volens nob̄ creplū p̄bere saluz̄ duc̄ est a spūsc̄o in desertū ad faciendū p̄niam maximā: ieiunādo: vigilando: orādo: sine lecto in nuda terra dormiēdo: estui ventis z pluujs sine cella exponēdo: inter scorpiōnes serpentes z feras q̄ in illo deserto abūdant iacēdo. q̄ten^o ei^o crepl̄o aīarem nos ad p̄nē opa. Et ad hęc om̄ia duc̄us d̄: a spūsc̄o fm̄ Nico. de Lira z oēs expositor̄es. qz vt scribit̄ Rox. viij. Quis cūq; spū dei agunt: h̄i filij dei sūt. Sed qm̄ diabulus h̄ om̄e bonū rēprator statim adest vt impedit. Jō Eccl̄. ij. Sili accedēs ad seruitūte dei sta in timore z p̄para aīam tuā ad rēprationē. Propterea z x̄ps rēpratus ē: h̄z vicat vt nob̄ creplū z v̄turē vicendi daret: vt p̄t̄ in euāgelio.

Tertū z expositiōne euāgelij z q̄stiones circa eā vide alibi. h̄ic em̄ p̄trāse ob breuitatē. qz latius tractabo deo dante in alio q̄dragesimali s̄mone de rēprationē. Itaq; exquo x̄ps suo crepl̄o penitēdo in deserto inuīrat ad p̄niam faciendā. Idcirco de ip̄a trā mysteria notabimus in h̄ s̄mone agentes. s. de sacre p̄nē saluberrimo valore.

Prīmū d̄: diuine acceptationis.

Secundū d̄: diffinitive cognitionis.

Tertū d̄: mirifice opationis.

Circa p̄mū de acceptatiōe p̄nē apud deū inq̄rendū est z declarādū qualib; signis ostēdi possit q̄ deus b̄ndictus mltū acceptat z amat pct̄oz hoīm p̄niam. Ad qd̄ r̄ndendo notemus p̄la signa dilectiōis dei ad penitēte. Prīmū signū p̄dicatiōis x̄pi z p̄me monitiōis. qz dei fili^o veniēs in mūdū p̄ salute hoīm: p̄mo oīm icēpit p̄dicare de p̄nā. Mart̄. iij. Lepit iesus p̄dicare z dicere. p̄niam agite appropinquē. em̄ regnū zc. Ecce charissimi q̄ntū amat x̄ps p̄niam hoīs. qz p̄mo oīm ad eā monet p̄dicado. z p̄ ea regnū celoz. p̄mittit di. Appropinquabit em̄ regnū celoz. Scōm signū aprionis sc̄z iānuē celestis. qz deus nulli hoīm celū aperire voluit aīq; fili^o dei dñs iesus p̄niaz durissimā egit. p̄ pct̄is hoīm. Per p̄riū ad oīa pct̄a sc̄z p̄ sup̄biaz hoīs se hūiliādo. ad sustinēdā mortē turpissimā cruc̄: z abiectā. J̄re h̄ auariciā nudus pendit z vestimēta sua crucifixoib; diuidēda reliquit. J̄re p̄tra luxuriā in h̄gineo corpore de planta pedis vsq; verticē: vulnerib; z dolorib; plenus extitit. J̄re h̄ irā p̄ crucifixoib; orauit.

Cōtra gulā felle cibatus z aceto potatus ē. Cōtra inuidiā manus expandit ad amplexandū: caput inclinavit ad osculandū z cor vulnerari pmisit ad cordialē amorē erga oīes penitētes ostēdendū fm̄ Bern̄. J̄re h̄ accidit. vsq; ad mortē in cruce p̄seueravit fortit̄. O h̄ h̄ z tu crepl̄o x̄pi age p̄niaz vt ameris a x̄po z obtineas celū.

Tertū signū miseratiōis. qz plus fac̄ miam dē ad vnicā verā p̄niam q̄s faceret ad intercessiōes oīm sc̄toz. Nā si vnus h̄o in pct̄o mortali ex̄ns nollet penitēte. talis deus pct̄a nō dimittet: etiā si oīs sc̄i z beata h̄go p̄ illo intercederent. sed si penitet etiā nullus sc̄toz. p̄ eo intercedat statim deus pct̄a misericorditer dimittit. Ezech. xvij. Quacuq; hora ingemuerit h̄o non reminiscor oīm iniq̄tatū ei^o die dñs. Quarta signū amicitatiōis. qz si vn^o h̄o totius mūdi pct̄a fecisset esset q̄nticūq; maximus dei inimicus. sicut ē diabolus. talis si penitet mor deus b̄ndict^o ip̄m i amicitia recipit z gr̄az ei dat in p̄nē z p̄seueranti gl̄iam in futuro. Crepluz de latrone in cruce pus x̄pm blasphemāte z cōuiciante: put̄ habet̄ Mart̄. xvij. Et Mart̄. xv. Sed postea visa x̄pi paciētia: vt d̄ Lira p̄nituit z x̄ps ei dixit. Hodie mecū eris in paradiso Luc. xxiij. Quintū signū inimicitatiōis. s. hoīs a p̄nā declinat̄is. qz h̄o q̄nticūq; deo dilectus sit z amic^o si a p̄nā declinauerit in pct̄a mortale statim de^o habebit eū p̄ inimico z subtrahit ab eo gr̄am suā. Nā etiā si ap̄ls aliq; v̄brutus p̄ impossibile peccaret in celo: statim inimicus dei fieret. sic z lycifer peccauit z a dō cietus est cū oib; suis cōplicit̄is. O h̄ xpiane aduertere q̄ntū te deus diligit si p̄niam egeris. z q̄ntum odit si nō egeris.

Circa secūdū de diffinitōe p̄nē: vt cognoscamus qd̄ sit p̄nā q̄ deo est tā accepta z gr̄atiss̄ima ac nob̄ saluifica. Aduertendū qz q̄uis varie dēt de ea diffinitōes: t̄m mgr̄alis z potiss̄ima est quā ponit m̄gr̄ in. iij. di. xiiij. vbi dic̄ sic P̄nā est v̄tus vel gr̄a q̄ cōmissa mala cū emēdatiōis. p̄posito plāgimus z odimus z plangēda iterū cōmittere nolumus. Et p̄silr̄ diffiniuit p̄niam Grego. z Amb. de pe. dif. ij. s. j. in p̄nā. Et q̄ diffinitōe dant̄ nob̄ papua q̄nq; docum̄ta de sacra p̄nā. Prīmū qz penitēs d̄z de cōmissis pct̄is suis dolere. Jō d̄z. q̄ cōmissa mala plāgimus z odimus. h̄ est fm̄ Scotū peccasse nolle. vel displicere qz peccauit. siue pct̄m decestari. vñ nō sūt penitētes q̄ delectant̄ in pct̄is vt plac̄ eis qz peccauerūt: lic̄ t̄es p̄ficcant̄. Secūdū est qz penitēs debz pct̄a velle punire sicq; emēdare. Jō addit. cū emendatiōis p̄posito. vt idē Scotus d̄ cadē dif. Un̄ J̄sidorus li. t̄vbi mol. ait. P̄nā appellat̄ q̄si puniticia eo qz h̄o in se penitēdo punit qd̄ male admisit. Un̄ illi qz si doleat de pct̄is: t̄m nolūt emendare p̄ p̄fessio nēverā z satisfactiōe debita vel restitutionem

Sermo

tertio... penitentes. Ter...
...plangenda...
...vultu...
...peccata...
...inimico...
...dilectus...
...puniticia...
...emendare...
...satisfactio...
...restitutionem...

Sermo in celo.

ablato: nō dicunt penitentes. Tertium est q penitens debet ppositum cauendi de cetero bic. Ideo addit. z plangenda. i. pctā mortalia iterz cōmittere nolumus. vñ illi q adhuc aliqñ volūt peccare nō sūt penitētes. Exēplū. Si tñ/ bi moribido vl' intoricato daret aliq̄ medicina q moribū vl' venenū expelleret euomendo zc. tñ naturā nō caueret a morte statim vl' de primo subsequēti: inuicilis sic esset medicina tal'. Sic lz hō doleat pctā sua z piteat: tñ si nō vult cauere nō sufficit ad euadendū mortē eternā. Quar tū est q penitēs dz p̄dica facere ex electōe z nō coacte lz volūtariē. Jō pnia dz i diffinitōe vt? qz ē actus vtus meritorz vite eterne. Un phs viij. Et hī dz q pncipale i vtute morali ē electio iō ad verā pniaz reqñt motus liberi arbitrij cū gfa z cordās. Un q coacte penitēt vl' pniaz aut penā p pctis inflictā nō sufferit patient: nō sūt penitētes veracē. vt p̄z p Scorū s̄. Quintū est q penitēs vt bz gām dei p̄sidere. iō dz q pnia est gfa. Et hī fm Zler. De ales itelligendū est nō essentialr. qz pnia z gfa nō sūt idē essen/ tialr: lz itelligendū ē causatiue. qz sicut gfa bz iustificare z gratū deo reddere pctōz. sic z pnia coldē effectus bz in hoīe causare. y Un ad uertendū q pnia melior est z maior multiplici gfa. Prio em̄ pualet qz gfa. p̄hic. qz p̄hare pōt etiā reprob. vt capphas fecit z balaā p̄pha Et etiā diabolus multa occulta pōt p̄dicere vt Aug. dic. ij. sup. Gen. Et incantatores z hmoī. Sed vā pnia est bonoz z salut' signū: in q qz morēs nō p̄t dānari. ḡ zc. D gtu hō pl' debes pniām appetere qz p̄hare. Secōdo pnia pua/ let gām eijcēdi demōes. qz hoc etiā mali xp̄ia ni p̄nt facere p nomē xp̄i. vt p̄z de Juda. z de q dam Mar. ix. z alijs. Sz pniām agere verā nō pōt qz nisi deo grat'. Tertio pnia pualet etiā vnica qz facere qz miracula. mortuos suscita/ re. infirmos curare. z queqz hmoī. qz hec nō fa/ ciūt deo gratū. Un Math. vij. xps dz. Multi dicent mibi in illa die. Dñe: nōne in noīe tuo p/ p̄herauimus: z demōia eiecimus z vtutes mil/ tas. i. miracula fecimus. z tūc z p̄fitebor illis: qz nō noui vos. discedite a me zc. Sz pnia gratū facit deo z eternā salutē tribuit. D ḡ hō noli qre re gām miraculoz. lz pot' pniām. qz vna p̄tri no vl' vna p̄fessio z satisfactio pualet oīa illa. D ḡ sacra pnia q̄tū te debem' āplecti sine q nec ēt alia sacra puta baptisim' z firmatō. ordo. eucha ristia. m̄simōiū. vnctōzqz extrema valēt ad salutē

Z Circa tertū de pnie mira opatiōe p̄sides/ randū est q penitētia multa z maxīma mira/ bilia pōt efficere ad salutē. ideo est diligēda.

- Primo qdē in hoīe impio.
- Secōdo in hoīe iustificato.
- Tertio in mortis termino.
- Quarto in purgatorio.
- Quinto in inferno.
- Sexto in celo.
- Septimo in ipso deo altissimo.

Primo qdē in impio. qz pnia impiū vl' pctōz ē iustificat. Aug. aut sup Job. dz. q mai' ē vnū iustificare impiū qz d' nibilo creasse mūdū. Rō qz in creando mūdū de' nullū habuit adiū/ toriū: lz tñ dixit z facta sunt oīa q voluit vt de ps. Sz in iustificādo impiū reqñt de' libez ar bitriū z sentēs hoīs. Nā q creauit te sine te: nō iustificabit te sine te. vt Aug. vbi s̄. dz. Item qz in iustificādo nō sufficit vt de' dicat. sed z opoz tuit dei filiū incarnari z multa pati: vt sic san/ guine z morte iustificaret impios. Secōdo in hoīe iustificato. qz plus fac pnia mereri in vnū ca hora qz pctōz possit mereri mille annis. Nī/ mirū qri pōt Utrū pnia sit potēs ad oīa. vt p̄ore infinite vtutis. Rñdēt q pnia est infinite pore statis vel vtutis. qd' oñdēt fm Tho. in. iij. dif. xv. arti. ij. Et etiā Bonauē. zc. qz culpa z deū cō missa est infinita in q̄ntū est z deū infinite maie statis. z etiā in q̄ntū obligat ad penā gehēne q est infinita a p̄e post vt p̄ore p̄pctua. z tñ pnia satisfaccere pōt p pctis infinite guitatis ex infini ta dei mia acceptante: adeo q etiā si qz oīa sce/ lera totius mūdi cōmississet: p verā pniām sibi remitterent. ḡ pōt oīa q sunt ad salutē necessa/ ria. Exceptis aliq̄bz q nō līz redire p pniām. qz nec sūt salutē necessaria. tñ in aliq̄ equalēti p̄r: z illa abūdant lucrari hō. Primū ē q z gimi/ ratē pditā nō pōt recupare. tñ hō p h̄ pōt pnia essentialia maiora acq̄rere. vt p̄z de magdalez na q p pniām sublimari meruit p multis z gis/ nibz. Secōdo ē q tps pditū nō pōt restituere. tñ p̄r. p eo abūdant' satisfaccere. vñ līz scner nō possit iuuenescere: tñ p̄r penitēre z satisfaccere de iuētute male pdita. Tertio est q aīas finali snia a dō dānatas nō p̄t eripe ex inferno. tñ pnia p̄r in vita ista p̄seruādo eripe ne dānet talis. Et istis p̄z mira vtus sacre pnie. z Tertio in mortē termino pnia fac mira. qz si qz a pncipio mōdi vlqz finē sp̄ in pctis vixisset z i t̄mo mortē verā pniaz faceret: statim p pniaz mereret gfas z salutē eternā. Sz forte di. Quare ḡ volo penitēs/ re aīn f̄minū mortē: cū in mortē hora possim lu crari salutē eternā. Ad id rñdēt q festinare debes nūc ad pniaz. qz vt Aug. ait. Qui veniā p̄misit de' diē crastinā nō spopōdit. vñ nesci qñ mortē ris. z sic in pctis morte puent' i eternū p̄bis. Exē plū cape ex lege ciuili. ff. Arborz furti cesaz. l. si ples. in. ff. nouo casus notat z iudiciū dat q. ff. arbor sit illi' in cui' orto viuūt z radices bz. z n̄ illi' vtus cui' frā declinat qñ scindit. Sic ē iu stū dei iudiciū de hoīe q q in p̄nti vita viuūt in frā diaboli p pctū z ibi sp̄ fixit radices amoris z cordis sui. tal' z si in satisfactōe mortē declinet ad dei frā penitēdo fm signa extiora tñ ex timore mortis: vt i qz adiudicabit diabolo: nō deo. nisi tūc vt penituerit ex dei amore. z sic radice illuc fixerit. qd' sol' de' fac. z in rar. ḡ zc. Quarto i purgatorio fac mira: qm pnia p̄r cētata q totū reatū purgatorij delet. vt parebit i alijs fm oībz

Dñica. I. quadragesime

Quinto in inferno. qz ppetuā penā ibi debita
pctō si q̄s penitet in pñti vita sibi puerit in tpa
lē z vna hora p illa satisfaccere pōt. Serro in
celo. qz om̄s angelos z br̄s miro mō lenificat.
Lu. xv. Gaudiu ē angel' zc. Septio i deo. Un̄
Bern. O felix lachryma penitentiū tu inferni ignē
hoibz extinguis: tu celum referas: tubrōs vs
no p̄iuij. lenificas. Et qd sup̄mū est tu vincis
deū iuincibile z ligas oipotentē. Nec ille. Naz
de' d̄z ligari z vinci p pñiaz. qz ex liberali p̄mis
siōe q̄si cogit peccare peniteti z sniam mutare. vt
p̄z in exēplo deninuitis. Itē de Achab hūilia
to z Manasse. Immo vt legit in historia sacri
Martini qz si etiā diabolus veracit' posset pe
nitere z deo hūilr dicere culpā suā. de' ei miser
cordiā faceret. O ḡ sacra pñia q̄s amabil' es q̄s
xtuosa zc. Rogemus xpm vt det zc.

Dñica eadem post prandiū Sermo scriptus
scz de penitentie obligatione z ei' q̄litate veri
tatis discernēda.

Ece nūc tēpus

aceptabile: ecce nūc dies salutis.
ij. Cor. vj. z in epla bodierna. Uer
ba sunt saci apli. In q̄b sacā ecclia
caneñ. horrañ nos ad pñiam faciendā istis die
bus. Nā isti dies sacre q̄dragesime cōmēdant
p pñia ex tribz q̄ in epla norant bodierna. Pri
mo qz his diebz oīo est magis exaudibil'. Un̄
d̄z in epla. fr̄s hortamur vos ne i vacuū gr̄az
dei recipiat. Lira. In vacuū gr̄a recipit qn̄ q̄s
in ea non viuūt bñ vt deberet facere xpianus in
gr̄a baptismali. qz nō psequit gl̄iam nisi bñ vi
uat. Sicur ḡ medicina d̄z in vanū accepta que
nō sanat: sic in pposito. Et subdit. At em̄. s. de'
Estate. xlii. Tpe accepto exaudiu te. Et q̄ p̄z qz
h̄ tpe accepto deus magis exaudit oīones fide
liū penitentiū. qz oīo in h̄ tpe h̄z duas alas q̄bz
volare ad p̄spectū dei melius pōt scz ieiuniū z
deuotionē passiois xpi q̄ potissime h̄ tpe reco
lunt. Sc̄do qz h̄ tpe h̄o est magis deo accepta
bilis ppter pñiam solitā p h̄ tpe a fidelibz. Ter
tio qz h̄ tps p̄cipue d̄z esse tps z dies salutis: qz
ab ecclia institutū est p salute special' acq̄ren
da p p̄fessionē eucharistiā z hm̄oi. O ḡ charissi
mi viri z femine cognoscite h̄ tps z pueritimi
ni ad pñiam audien. qz ecce nūc h̄ tps accepta
bile zc. Itaqz de pñia quā p̄cipue facere debe
mus h̄ tpe vt simus accepti dō z saluemur no
temus tria mysteria p isto f̄mone.

Primū d̄z obligatiōis.

Secundū d̄z distinctionis.

Tertiū d̄z discretionis.

Thema aliud habes intra f̄mone.

A Circa p̄mū de obligatiōe pñie q̄ri potest
vtrū ois h̄o pctōz obliget ad pñiam. z q̄libz le
gibz obligat ad eā. R̄ndet recolligēdo ex docto

rū dicitis qz sic. Et p̄mo ex lege nature. qd̄ oñd̄
dare. Primo in p̄mo boie Sen. iij. q̄ postq̄s pec
cauit dñs dixit eidē. Adā vbi es. Ubi glo. z Au
g'. dicit qz hec vox est reuocantis z ad pñiam
reducētis. pp̄ qd̄ (vt doct. di.) si Adā tunc p̄f
sus fuisset penitēdo de' pepisset. Sc̄do in sc̄to
Job sub lege nature testante. c. xij. Audite f̄mo
nes meos z agite pñiam. qm̄ in die p̄ditōis ser
uat' malus. z h̄ pōt etiā poni p̄ themate. Tertio
oñdit ex naturali rōne. qz vt Tullius ait li. de
officijs. c. j. Generi aiantū oim̄ est a natura tri
butū: vt se vitā corpusqz tueant. z dedinet ea q̄
noctura vident. om̄ia q̄s q̄ ad viuendū neces
saria sunt inq̄rat z parat. Nec Tull'. Sed in
cōpabiliter magis tenet h̄o ad vitā aie q̄ p̄cellit
oim̄ corpus: vt ei' mortē deuitet p pñiaz. ḡ zc.
Heu heu mi de' videmus coruos z lupos ca
uere picula sua in laqueis q̄ cognouerunt: z n̄
h̄o nō cauet: sed pon' currit p peccata se p̄cipita
re in talia. Sc̄do ex lege scripture h̄ idē oñdit
qz h̄o obligat ad pñiam. qz om̄is sc̄ptura h̄ res
stat vics diuinalis leg' q̄ p̄cipit sanctificari sab
bara penitēdo de pctis: vt volūt doctores. z p̄
p̄betalis z sapiālis. insup scriptura euāgelical:
vt p̄z. z ap̄licalis. z iuris canonicalis. ac ciuīl
legis. Quaz dicta singillatim eloqui nō cape
ret tps. iō breuitat' amore p̄rāseco. B Ter
tio obligat vel induct z incitari ad pñiaz vi
demur ex lege exēpli om̄is creature. qz vt Nu
go de arca Noe. lib. ij. c. iij. d̄z. Ois creatura nob
loquit' z damat vt fugiamus supplicū tremū
scz p pñiam. Et h̄ oñdit f̄m Bonauē. lib. siluā
dinū. alioqz in multz creaturis z eoz. exēplis.
Primo in terrestribz videm' qz oia terrenascē
tia crescūt sursū z in hyeme arefacta itez tpe ve
ris renascunt z reuiscunt. Sic z nos debem' ad
pñiam erurgere z reuiscit' p gr̄am. Sc̄do
in aialibz irrōnabilibz: videmus qz aues capri
laqueo: piscesqz in sagena. z mures i musapū
la nō p̄nt q̄scere: sed laborant exire toto posse.
Itē asinus bos equus z omne aial si ceciderit
in lutū surgere curat. Elephas si ceciderit forti
ter barrit lugēs donec vnicoim̄is auxilio suble
uat': sic d̄z h̄o exire de laqueis diaboli z lugēdo
ad deū clamare: q̄tenus ei' auxilio possit sur
gere p pñiam. Tertio in aq̄s z fluminibz q̄ oia
ad mare tendūt tāqz ad fontale p̄ncipiū suum.
Quarto in aere z ignibz que si ad ima p̄mant:
nihilominus sursum semp ferunt ad sua loca
Sic ad p̄positū applica. Quinto in celestibz: qz
sidera z si occidūt tñ ad ortū p̄perare nō distit
debet ḡ z h̄o a casu peccati surgere. Ultimo in
hūanis corpibz q̄ si vulnerant vel infirmitates
incurrūt nōne p̄perant ad medicinā. Jō Bug'.
sup ps. l. di. Sunt multi q̄s peccare nō pudet:
agere aut pñiam pudet. O crudelis infania de
vulnere ip̄o nō erubescas z de ligatura vulner'
erubescas. Nōne vuln' fedius z putridius est:

afuge ad medicu z agepnias. Nec ille zc. D
s charissimi ecce ex istis possumus p documē
to hic q perōz q nō vult penitere peior ē oi crea
tura mūdi z omī bestia. Nā z Aristore. vij. ethi.
Nō bestialis centies millesies peior est omī be
stia. Insup nō solū bestialis d: s; z diabolicus
qz Lrf. lib. de cōpunctione cordis dr. Peccare
hūanū est: sed pmanere in peccis diabolicū est.
Exemplū de Juda de q xps dixit. Unus ex vo
bis diabolus est zc.

¶ Circa scādū de mysterio distinctōis. s.
pnie. Notādū q fm canonistas doctores pnia
gnālī distinguit sic q qdā est pnia vā: qdā aut
falsa: vt pz de pe. di. iij. c. s. siue ar qz zc. p verba
Gratiani. Et de his regule tres pāpue tradūt
ibidē scz gnāles. Prima regula q false pnie
nūq indulgētia pmittit. Un Esicius de pe. ibi
dē enā dr q sicut vā pnia veniā pmeret: ita fal
sa pnia z simulata deū irritat. s. ad irā z vīctā.

Secda regula q vere pnie nūq veniā a deo
negat. nā ibidē p diuerfa capla scribit q deus
nūq spenit pniām verā. Etia si qz ad lummū
maloz pueniat: s; qntācūq pniām z qntocūq
qz quo tpe factā si m fuerit vera deo respiciat: ac
ceptat z peccata remittit: sic pz ibi p doc. ples.

Tertia regula q multo plurimi hoies faciūt
fallam pniām qz verā z zgruā: z sic damnant.
Nā regula ibidē rāgit Amb. circa pncipiū. eo.
s. di. q: facilius ē inuenire q recte fuauit inno
centiā qz q zgruā egerit pniām. Nec ibi. Sed
quō h intelligendū sit glo. ibidē dr inf cetera. q
d pnia pfectissima q nō solū delet peccā: s; ē pec
cādī affectōz: qd est difficillimū q rarissimū. D
q hō caue a falsa pnia ne pereat: sic exēplū legit
li. Kili. de lupo penitēte in cuculla mōachali z
veniā petēte ab ouib; z bob; de preda facta. cui
pepererūt z gauisi sūt: sed postea lupo vbi cū
qz solitariū pecus repiebat deuorabat di. Non
possum mendicare nec laborare. q viuere de p/
da oportet: sed hoies occiderūt illum.

D Circa tertium de pnie discretōe. Notā/
dū q fm Aug. Quedā discernit eē pnia sana. s.
in hoie sano debite facta. Quedā infirma vipo
te dubia scz q firmū in mortis hora. Quedā oi/
nō mortua vt in hoib; p mortē. Sed vā pnia
salutifica discernit a falsa pāpue p decē signa q
notemus iuxta lras hui' dicitōis pnia. Pri
mū signū acapit iuxta lram. P. Et dr punitio
p peccis. Nā Aug. de pe. di. iij. c. pnia (inqt) est
qdā dolentis vindicta pniēs in se qd dolet cō
mūisse. Penitere em̄ est penā tenere vt semp pu
niat in se vlcendo. s. dolore habituali fm glo.
qd cōmūit peccando. Nec ibi. Un z fm glosaz
ibidem. Si qz ieiunat p aliū z nō vult p se ieiū
nare cū bñ possit: nō vere penitere videt. Hinc
Jobes os aurei. c. di. iij. de pe. c. perfecta (inqt)
pnia cogit peccōz omīa libentē sufferre. Et infra.
In corde ei' pntino. in ore eius pfectio. in opere

tōra hūilitas. hec est fructifera pnia. hec ibi. D
q hō disce sic vere penitere. Secūdū signū iux
ta. L. dr emedatio scz in statu vite melior. Nā
Istid. de pe. di. iij. c. Irrioz (ait) est z nō penitēs
q adhuc agit qd penitet. Itē ibidē. c. ille pniām
agit digne zc. Smaragdus dicit. Qui plangit
peccā z iterū admittit peccā: qsi qz lauet laterē
crudū quē qnto magis abluit tanto magis lu
tum facit zc. Tertiu signū iuxta. N. dr nega
tio vīz occasiōis peccandi z transgressiōis: qz
vt Grego. de pe. di. v. falsas. z Innocētiū ibi/
dem ca. fratres. di. Falsa pnia est cū penitēs ab
officiō vlt a curiali negotio qd sine peccis agi nō
pōt nō recedit. Siliter si qz a societate mala mu
liez scz tenendo meretricē p quā trahit ad pec
cātū nō vult separi. z sic de alijs. Quartū iux
ta. J. dr indulgiō. vīz iniurie fratris z dilectio
nis. Nā xps ait Mat. vij. Si nō dimiseritis
hoib; peccata eoz: nec pōt vester celestis dimit
tet vobis peccata. Un Inno. vbi s. dr. Falsa est
pnia cū qz odiū in corde gesserit: aut si offendē
ti offensus nō indulgeat. aut si offenso cuilibet
nō satisfaciāt zc. E Exemplū de Esau de q
aplus dr Heb. xij. q nō inuenit locū pnie qz qz
cū lachrymis inqsiuisset eā. h. p'p' odiū fraternū

Quintū iuxta. T. dr tentio scz iuste z nō ini
que possessiōis. Un Greg. vbi s. ca. falsas. inqt
sic. Qui bona alterius iniuste detinet recognos
cat se verā pniām nō posse pagerē q ad eterna
vitā pueniat: nisi bona q iniuste abstulit resti
tuat. Ad idē Aug. xij. q. vij. si res. Peccā nō di
mittit nisi restituat ablatū. Sextū iuxta. E.
dr erroris exclusio scz heresis omīs. qz Heb. xj
Sine fide vā impossibile est placere deo: qntā
cūqz asperā talis faciat pniām: z quecūqz bona
agat. vt pz p Aug. Extra de hereticis. c. firmissi
me zc. Un nec idolatre nec cantatores. nec sal
matici. nec ali; heretici siue errent de peccōz. res
missiōe. siue de alijs fidei articulis: penitere pōt
vere nisi credant quecūqz credit ecclia: z eadem
obediant zc. Septimū signū iuxta. N. dr no
litiō. hoc est displicentiā peccati pteriti z futuri
mortalis: vt pz ex diffinitione pnie de q fmōc
pcedenti. X. Un falsa est pnia qn hō vlt nō vult
deterfari peccata pterita mortalia vlt nō h; ppo
sitiū cauendi de cetero futura zc. Octauū si/
gnū iuxta. L. dr pfectio. Nā vt volūt omīs doc.
sup. iij. Confessio est ps vere pnie. Qui qz do/
leat: m̄ si pteriti nō vult peccā: false penitet: qz p
ceptū transgredit zc. Nonū iuxta. J. dr inte
gratio scz pnie de malis cūctis: vt scz integratē
de oib; peniteat hō z piteat: nllō peccato mort
tali ptermisso sine pnia qd mēti occurrerit. Un
Inno. papa de pe. di. v. fratres. dr. Falsas pniās
esse pstat cum spretis plurib; de vno solo pnia
agit: aut cū sic agit de vno vt nō discedatur ab
alio. Exemplū d bis q aliq pcepta decalogi ob
seruant: aliq nō: vel pcepta saltē ecclie scient nō

2. Contitāo realis vīta ante
vīz in molitōe.

3. Vītao peccatōz et occasio.
nūq conuēdiū.

4. Remissio iniuria dū p.

5. Iniuste tenta et habita
red. d. vero domino seu
in defectu eius paup. i. b.

6. Vera fides catholica.

7. Displicentiā peti p' tēti

8. Sincera p. Confessio peccatōz

Integralitē Confessio.

time

[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.]

abstinentia. z h Alex. in. iiii. voluine diffinit sic
 Ieiunium est abstinentia a cibo z potu fm forma
 ecclesie inuitu satisfaciendi vel vitandi pctm. vl
 acqrendi vira eternā. Ex qua diffinitioe habet
 quare debeat fieri ieiunium qz nō p vana glia vl
 in hypocrisi aut aliqua intentione sinistra. Et d
 hoc vsus. Abstinet eger egens cupidus gula si
 mia virtus. Exponit. Abstinet eger. vel qz nō p
 comedere vel ppter medicinā. Egens: qz nō hz.
 Cupidus: qz nō vult expendere. Gula: vt post/
 ea avidius comedat. Simia. i. hypocrisis vt lau
 det. Virtus. i. virtuosus vt mereat. Et hac sola
 vltima inreitione scz bona virtus ieiunium ē san/
 ctū z beatitudinis meritorium zc. Quartū ic/
 iunium est irrationabile qn scz excedit modū virtutis
 z discretiois: z h nō est laudabile. Jō Bern. po
 nit vsus. Dico adde modū: modus ē pulcher/
 rima virtus. vsus. Omne qd est nimium vitā in vi/
 cū. Et de h in subsequenti articulo patebit.
 R Circa secundū de moderamine ieiunij. ad qd
 hortat apłus Ro. xij. dicens sic. Obsecro vos
 itaqz frēs p misericordia dei vt exhibeat corpā
 via hostiam viuente sanctā deo placente rōna/
 bile sit obsequiū vrm. Sed iuxta h querit quō
 debeat hō suū ieiunium moderare vt sit deo acce/
 ptabile z laudabile. Ad qd rñ dēf recolligendo
 fm Rich. iiii. dif. xv. z Tho. ac alios q ex q ieiu/
 niū est virtus actus. Virtus autē in medio qst/
 sit semp. ij. tribuor. Ideo ieiunium dz moderari
 mediū tenēdo inter duo extrema fm rōnē vitz
 q nec abstinentia sit nimia nec comestio vel po/
 ratio sit nimia. Proinde nota q ples sunt ca/
 sus in qbz ieiunium nō est laudabile: quoz tres
 pmi ponunt p Rich. vbi s. z Tho. Alij aut su/
 pad dunt p simpliciū instructōe. Primo qn
 id qd est necessariū vite sibi negat. Nam nō lice
 bit sic ieiunare sicut nec seipm interficere vel in/
 fatuare lig. Jō Hiero. ad Nepocianū dr. Tan
 tū tibi ieiunioz ipone qntū ferre potes zc. Sz
 h raro fit: qz vt Boetius ait. ij. de so. Natura
 paucis minimisqz pnta est. Idem z Seneca.
 Secdo qn id qd est necessariū q ad officium
 vl societate subtrahit. hoc est qn qs sic ieiunat
 q sibi necessaria fm ea q incumbūt faciēda ex
 officio: vel ex societate eoz cū qbz viuūt: subtra
 hit sibi ppi: puta si est pdicator: vl cantor in cho
 ro: z tān ieiunaret q nō posset pdicare vel can
 tare. vel si platus deficeret ex ieiunio ab execu
 tione sui officij. vel si subditus tantū ieiunaret q
 p defectu nō posset cōem vitā fratru qbz viuūt
 tenere. z sic de alijs. tales offerrēt de rapina ho/
 locaustū. Un dicit Hiero. de ple. di. v. c. nō me/
 diocriter. q de pda offert holocaustū q aboz
 nimia egestate vel somni penuria corpus suuz
 imoderate affligit zc. Tertio qn quis p ieiu/
 niū nimium ab opibz vtilioribz impedit vitz ad q
 opibz charitat: a vigilijs opportunis zc. ad q
 lig nō tenet: tñ indiscretū est z nō laudabile tā

le ieiunium. Un Hiero. dicto ea. nō mediocriter.
 inqt. Illi maiori bono pferunt minus bonū. q
 ieiunium charitati aut vigilijs pferūt sensus in/
 regritari. Nec ille. Quartus casus addit in
 q nō est ieiunium laudabile qn quis ex suo voto
 ad nimia corporis maceratiōz p ieiunium astrin
 git. z h rōnibz dicitis. I Un querit vtrū li/
 ceat hōi vouere nimia carnis maceratiōe. Rñ
 dēf fm Tho. ij. q. lxxvij. q si ipsa maceratio
 corporis p ieiunium ex voto pmissuz: z h mōi. sic
 fiat q natura nō nimis grauet. sed rationabilis
 liter votū tē impleat beneficijs. Si autē magnū
 grauamen imineret nō dz hō votū tale seruare
 sed fm arbitriū supioz vel confessorū mutare.
 Quinto z vltimo. ieiunium nō ē laudabile qn
 in comedendo z bibendo ob ieiunium nimis ex
 cedit. Nam sunt plimi pferim magnates q p
 die ieiunij magis exq̄sita abaria z epulas abū
 dantius faciunt q̄ alijs diebz cōibz. z se gula z
 ebrietate plus ingurgitant sine moderamine.
 alijs aut diebz parcius comedūt licet plies. Et
 tale ieiunium nō est laudabile vt dr Rich. s. qz ie/
 iunium ordinatū est ad refrenandū carnem. Isti
 aut ecōtra. igit taliter potius carnales volupra
 tes augent z exarāt. Nec ille. Sed di. tñ vt dis/
 ct. nō cogant. Aug. dr. Non cogant diuites ci/
 bis pauperū. velti: sed vrant p̄suetudine infirmi
 tatis sue. hec ille. Cur g nō liceat eis p̄dicto mō
 ieiunare: aut qd debeant facere de h. Rñ dēf q
 quis possint vti diuites abis lautiouibz: vt dr
 Rich. vbi s. z nō artant ad cibos pauperū. ve
 ritatem tenent a gula mortali se oēs cauere: qz
 p h frangit ieiunium generale. Nec fm Rich. xv
 di. qrti. Deniqz z Aug. dicto. c. nō cogant. docet
 qd faciāt diuites ppter cibos lautioues sibi cō/
 cessos di. Doleat aliter se nō posse ieiunare. dēt
 inopibz necessaria vrant p̄ciosis: sed dent pau/
 peribz vilia. Nec ille. Et sic p̄z quō diuites pos/
 sunt ieiunia subleuare. O diues obserua hec.
 M Circa tertū notandū q cōmendat ieiun/
 niū ab omibz generibus hoim semp a pncipio
 mūdi. Primo dicitis z exemplis p̄hoz. qz vt
 Hiero. ptra Iouinianū ait in lib. antiq̄tatum
 Dicearchus laudat aurea seclā saturni: qm cū
 tūc omnia humus funderet nullus comedebat
 carnes: sed vniuersi viuebant pomis z herbis
 q terra sponte gignebat. Et h a pncipio mundi
 vsqz diluuiū. Itē Tullius de rusc. q̄sti. dr q la/
 cedemonij magis parsimonia q̄ abis delectā
 tur. hui⁹ testes sunt Xenophon Theophrastus
 z pene oēs greci scriptores. Nec de p̄his suffi/
 ciant. Secdo exemplis z v̄bis sanctorū p̄iar
 char z p̄har. Nā sc̄tus David in ps. dr. Dū
 liabā in ieiunio atqz meā. Itē nimitate ieiunio
 placauit deū z oīone. sic z oēs patres vt testa/
 vt p̄z in biblia. Tertio cōmendat ex v̄bis et
 exemplis xp̄i acē? discipuloz. Nā xp̄s docuit
 ieiunare Math. vj. Et ipse ieiunauit q̄dragis

Feria .III. post dominicam primā

ta diebꝫ et noctibꝫ. Et apli ac discipuli ieiunauerunt etia in dnici diebꝫ: vt ait Hiero. lxxij. dif. vtiā. Quarto ex vbiis scōꝝ et exemplis scz martꝝꝫ ꝑfessorūꝫ. sancti baptiste. sancti Nicolai q̄ etiā in cunabulo q̄rtā et sextā ferias ieiunauerunt. Itē Anachoritarꝫ in heremo. erat em̄ mira ieiunia bīne aut trīne hebdomade. Itē exēplis sanctarꝫ ḡginū et viduarū ac ꝑiugaroꝝ. de q̄bꝫ dicere nō sufficiamus ꝑ singlā. Deniqꝫ vltimo sup om̄ia dicamus q̄ altissimus deus cōmendauit nobis ieiuniū in ḡmis pentabꝫ in paradiso qz voluit nō simpliciter omni cibo vti in paradiso hoies. sed ab aliq̄ scz a verito abstinere: vt ex abstinentia amplius mererent. Gen. iij. D̄ ḡfacꝫ o cōmēdabile ieiuniū dignū est vt te amemus. et cū sanctis te obseruando ad celū pueniamus pstante christo.

Feria tertia post ḡmā dnica q̄dragelime. Sermo .vij. scz de ieiuniꝫ obligatione et ordinationis fractione.

Quoniam intrasset

iesus hierosolymā cōmota ē vniuersa ciuitas. Marth. xij. et in euāgelio hodierno. sicut Aug. d̄t de doctrina xp̄iana. Om̄is xp̄i actio n̄ra est instructio. Jō ꝑ hec vba mystice docemur q̄ cū xp̄us dn̄s intrauerit aiām ꝑ ḡfam tāq̄ hierosolymā pacificā q̄ d̄t ciuitas dei sūmi et habitaculū spiritus sancti: vt docet apl̄s. tūc vniuersa in suis viribꝫ cōmouet scz volūtas ad dei amorē. intellectus ad dei cognitionē ꝑ fidē. mēoria ad bñficiōꝝ dei et passionis recordationē. et vires exterioroz ad bona opa et ad corpis castigationem vt spūi subijciat ꝑ ieiunia et h̄mōi. Proinde cogitemus qz xp̄us dn̄s intrat ꝑ ḡfam in cordis n̄ri ciuitatē. et cōmoueamur ad dei laudē et bona opa p̄sertim ad ieiunia nūc exercenda. sicut et d̄t in themate. q̄ Lū intrasset iesus zc. ꝑꝫ in euāgelio. Itaqz ex quo ꝑ his diebꝫ de sacro ieiunio cepimꝫ ꝑsequi. idcirco tria mysteria subsequēnter notemus ꝑ ḡfimone declaranda.

Primo d̄t obligationis.

Secūdu d̄t ordinationis.

Tertium d̄t violationis.

N Circa ḡmū de obligatione ieiuniꝫ Notandum est qz ieiuniū cadit sub ꝑcepto. vt ꝑꝫ ꝑ Rich in. iij. di. xv. Et h̄ ḡmo ꝑpter ecclie mandatū: q̄ statuit sub ꝑcepto fidelibꝫ certis tēpibꝫ ieiunandum. Ideo. xiiij. q. i. c. quisqz. Aug. d̄t. Quisqz ꝑceptis nō obpar reus est et debitor pene. Nec et plura ibi. Sed q̄bꝫ diebꝫ instituit ecclia ieiunandum fidelibꝫ sub ꝑcepto satis ꝑstare poterit ex plebanoz ꝑ singlis hebdomadis denūciatiōe ideo hic ꝑranseo causa breuitatis. Sc̄do qz tenet hō ieiunare ꝑpter emissum votum: qd̄ obligat: puta si q̄s vouit ob passionē christi ieiuna-

re feria q̄rta vel sexta: vel ob deuotionem beate ḡginis sabbato. et sic de alijs. De h̄mōi Aug. Vouere volūntatis est: sed reddere necessitatis. Silit̄er si q̄s ex ꝑfessioe regule sue tenet ad certā ieiunia. Tertio tenet ꝑpter p̄nē iniunctionē ad satisfaciendū. qz fm̄ Scorū tenet hō obedire licito ꝑfessoris ꝑcepto.

O Circa secūdu de ordinatione sunt aliqua dubia ꝑtractanda: vt sciamus qual̄ ecclia ordinauit obseruari ieiunia. ad que scz ex ꝑcepto nos obligauit.

Primo querit̄ de cibi et potus qualitate.

Sec̄do de sumptionis tēpore.

Tertio de numeri eius q̄ntate.

Primo inquā querit̄ qualibꝫ abis debet hō ieiunare fm̄ ordinationē ecclie. Ad qd̄ r̄ndet fm̄ Rich. et cōiter doc. Larnes ꝑhibent̄ ꝑncipal̄: qz esus carniū fouet cōcupiscentiā carnalē a q̄ ecclia intendit abstrahere ieiunando. Un̄ esus carniū semp̄ frangit ieiuniū. oua autē et lacticia interdiciunt in q̄ntū sunt orta ab aialibꝫ carnes h̄m̄ibꝫ. di. iij. deniqꝫ. et ab istis debent abstinere ieiunantes fm̄ ꝑsuetudinē patrie: qz vt Hiero. lxxij. dif. vtiā. dicit. Unaqueꝫ p̄uincīa abūdat in suo sensu vt morē obseruet in ieiunijs. et fm̄ Innoctiū ꝑpter penuriā piscium in aliq̄bꝫ p̄uincijs ꝑcessus est vsus lacticioꝝ. et ouoꝝ: et ꝑcepto ieiunio q̄dragelime: vt d̄t frat̄ Angelus. Rich. autē d̄t etiā in q̄dragelima vti posse talibꝫ vbi est ꝑsuetudo. Sed pisces comedere ieiunantibꝫ ꝑcedit: qz sunt frigidi vt plurimū. ideo minus fouet cōcupiscentiā carnalē. Itē qz pisces ex aq̄ viuūt. aialia autē ex terra. Aqua autē nō sūt maledicta a deo sed terra q̄ ꝑdurit fructū quē hō comedendo peccauit. ḡ. zc. Item fructus et legumina ꝑcedunt fm̄ Alexā. ideo ꝑferunt: qz in illis dn̄at aqua et terra q̄ sūt ambe frigidē nature. et sic nō sūt incētua. **P** S; di. vini potus sup om̄ia accendit ad luxuriam ꝑrouer. xx. Luxuriōsa res vinū. Et ad Eph. v. Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria. Quare ḡ nō ꝑhibet̄ ieiunantibꝫ potus vini. R̄ndet fm̄ Alexā. in. iij. volu. sūme. et Rich. qz h̄ factū est. Primo ꝑpter piculū vitandū transgressionis. Multi em̄ fuissent talis ꝑcepti transgressores. Sc̄do ꝑpter letificationē: qz ieiuniū sepe tristitiā exātat. Vinū autē letificat cor hoies: vt d̄t ps. iō ꝑcedit. Tertio ꝑpter necessitatē digestiōis. Multi em̄ h̄nt stomachū debile q̄bꝫ necessarius est vsus vini ad digestiōnē ꝑficiendā. Un̄ fm̄ Tho. ij. q. c. clxx. arti. iij. Nullus potus illicitus ē ieiunantibꝫ: nisi ꝑ accidens in certis casibꝫ. ꝑmo ex voto cū q̄s se obligauit voto ad ieiunandū aq̄ t̄m̄ vel ad nō bibendū vinū. Sc̄do ex excessu. s. q̄n̄ ꝑpter potus excessum ꝑapit se hō inebriari: tūc tenet abstinere vel moderare ne piculo se exponat. Tertio ex scandalo scz q̄n̄ alij ex h̄ scālisant̄. Ro. xiiij. Noli abo tuo illū ꝑdere. ꝑ quo

ipsi more est. propterea prohibetur est episcopus: clericus
 et religiosus tabernas ingredi nisi causa necessi-
 tatis in pegrinatione. xliij. dist. Non oportet. Et
 duobus sequentibus capitulis ibidem. et sic patet ad questionem
 Q. Secundo quoniam quibus horis sit assignata scilicet ad
 comedendum in ieiunij obsequantia. Rursum bres
 uiter secundum Alex. de ales. Rich. et concordat Archi-
 di. in c. solent. de p. se. di. Aliosque quod ceteris p. uer-
 do sequenda est quod ceteris tenet hora nona. scilicet non est
 in precepto vel necessitate. quod hora nona huius ma-
 gnitudine latitudine determinata secundum grossam extia-
 non est sed post sextam postquam satis puo residuo tpe
 nona occurrit dicenda in qua cibum secundum institutio-
 ecclie sumendus est scilicet die ieiunij: ut dicit frater
 Angelus de claua. Et hec hora nona puenient
 determinat ieiunantibus: ut sic de alijs diebus ali-
 qua afflictione sentientes tpo copartiant. Nam
 tpi passio completa fuit hora nona quoniam inclinatio
 capite emittit spiritum. Unde secundum Alex. et frater Angelum
 Si quis ante statutam horam comedit in die ieiunij
 etiam si p spacium notabile pueniat: non frangit ieu-
 niu: non peccat mortaliter nisi faceret in fraudem iei-
 unij. Si autem ex causa rationabili faceret nullum pec-
 catum esset: pura vel causa itineris aggrediendi: vel
 quibusque purgatio ita mane surrexerit: et adeo fatiga-
 ti fuerit quod oportet anticipare horam. quod si quis differret
 comedere in die ieiunij post meridiem augetur
 meritum superogando. Nam apud nos p. ueritudo
 ceteris tenet circa meridiem. g. zc. **R. Tertio** quod
 non quatenus licitum sit comedere vel bibere in ieu-
 niali die. Ad quod ceteris p. regula ponitur doctorum
 quod semel tantummodo in die comedendum est: sed plu-
 res bibere in die quecumque potum vel aquam licitum
 est. R. Alexan. et Tho. ij. q. q. c. lviij. Et in. iij. q. q.
 potus sumit magis ad alterationem corporis et di-
 gestionem ciborum quam ad nutritionem: licet aliquid modo nu-
 triat. propterea quisuis imoderate bibentes sicut etiam
 imoderate comedentes in unica refectore: pnt pec-
 care: et meritum ieiunij perdere: tunc ecclia non phibet
 pluries extra horam comestiois etiam bibere. Sed
 quoniam ecclia non potuit determinare quantitate pon-
 deris vel molis in sumendo cibo: quod quod unum
 est multum alteri homini est modicum. et e converso. ideo
 determinauit quantitate viassitudinis. h. est sel in
 die ieiunij comedere. tunc ut sic ieiunans differat
 ab alijs non ieiunantibus quod pluries comedere solent
 in die. Tunc quod sic xpiana religio differre ostendit et
 phellere ritum paganis. Nam Aug. lib. de v. a. reli-
 gione dicit. Omnis religio ois secta huius sua sacrifi-
 cia suos sacerdotes suaque ieiunia. scilicet sacrificia re-
 ligionis xpiane phellunt omnia alia. ergo et ieu-
 nia debent phellere ieiunia aliarum sectarum. Exempla
 gra saraceni et turci et hmoi ieiunant vsque ad sero
 quod viderint stellam. et tandem in nocte tota in gurgis
 tant se: et plura carnalia faciunt. Denique sic statu-
 tum est. tunc etiam quod in die vel etiam nocte plures come-
 dere: ad burale naturam accedit magis quam ad ro-
 nalem: sicut et in paradiso homo semel saltem in die come-

differ. g. zc. **Exemplum** narrat ad id quod quidam in
 heremo cum plures comederet de radicibus et herbis
 vel pane in die quatenus sibi placeret: venit ad
 eum angelus et salutauit eum dicens sic. Huc brutus: et
 disparuit. ille huius ratione cogitare cepit et proposuit
 ut tantummodo bis in die comederet. Et ite pueniens
 angelus salutauit eum dicens. Huc homuncio. tan-
 dem cum cepit semel comedere tantummodo in die angelus
 eum salutauit dicens. Huc angelice bo. De panen-
 tibus ad hanc questionem plura psequimur tertio arti-
 subsequenti.

S Circa tertium de ieiunij violatione vel fractioe
 quoniam quibus modis violat vel frangit eccliastricum
 ieiunium. ad quod rursum secundum doctr. theolo. et canoni-
 stas. recolligedo quod papue quatuor modis viola-
 tur vel frangit ecclie ieiunium. Primo quod de ni-
 miu de cibo quisuis sel sumedo. Unde Rich. in. iij.
 dicit: quod quibus diebus ieiuniorum sel duntaxat tantum comedat
 quantum actu duobus vicibus comederet quisuis lras
 statuti fuerit: non tamen ei intentio obedit. nec meritum
 ieiunij acquirit. Nam. l. de legi. l. non dubium dicit. Non
 dubium est in lege committere eum quod vba legis am-
 plexus p. ra legis nitit voluntate. Exemplum secundum
 Aureolum. Quid aliud est dare ventri denarius
 vnum quam duos obolos. Secundo iter dicta in cibum
 accipiendo scilicet carnes et hmoi. ut s. paruit. Ter-
 tio numerum dierum non adimplendo ut plures faciunt
 ieiunando in quadragesima tamen tres dies in heb-
 domada vel quatuor. Talibus quisuis melius sit
 aliquid facere quam nihil. tamen ut Aug. in sermone di-
 cit de quadragesima quod totam quadagesimam
 integro numero debemus ieiunare quotidias
 nisi ieiunij. ut si quis vna die p. miferit totam
 quadagesimam violauerit et fructum amiserit ma-
 gni laboris propter abum modici tpsis. Nec ille.

Quarto ieiunium ecclie violat pluries in die
 quam semel comedendo: ut iam paruit ex pcedenti-
 bus. Proinde quod in mane vel sero comedunt in
 die ieiunij electuaria vel fructus vel etiam morsel-
 lum panis zc. in fraudem ieiunij violat ieiunium.
 Secus si talia sumant p modum medicine. ut di-
 cemus f. mone. x. d. Et hic p. transeo amore bres-
 uitatis. Rogemus ergo dominum iesum ut det nos
 bis gratiam bene ieiunandi et penitendi: quatenus
 vitam eternam possimus p. mereri Amen.

Notare volo quod p istis f. monibus quadagesi-
 malibus quisuis p singulis possint alia themata
 p. priora couenientius assignari. Veritatem ego
 p vno quoque f. mone statui thema accipe ex sa-
 cro talis dicit euangelio assignato iuxta morem
 ordinarij romani in missali. eo quod deuotio po-
 puli huius exposcit et delectat audire ex euange-
 lio aliquid vel saltem textualiter.

Seria quarta post p. mam d. nicam Sermo.
 ix. videlicet de trasgressionem damnabili ieiunij
 sacri et excusatione.

Feria III. post dominicā primā

Extendēs iesus

manū in discipulos suos dixit.
 Ecce mater mea et frēs mei Mar.
 xij. et in euāgelio hodierno. Qui
 bus vrbis et seq̄ntib; ostendit dñs iesus mari/
 mā charitatē erga om̄s xp̄ianos fideles. Nam
 fin Mero. oēs xp̄ianos designavit xp̄s p̄ disci/
 pulos. quia om̄s q̄ faciūt dei voluntatē; pecca/
 ra. s; cauendo; p̄cepta implendo et penitentiāz
 ieiunia et alia bona opa faciendo christus dili/
 git vt matre et fratres; quia tales fide et amore
 christi p̄cipiūt in corde sicut mater et imitantē
 vt fratres. Proinde charissimi faciam; dei vol/
 untatē ieiunando et deū diligēdo q̄tenus chri/
 stus credat manū in nos dicens. Ecce isti ma/
 ter mea et frēs zc. Itaq; de ieiunio tractati. p̄
 ter p̄dicta nozemus adhuc pro fimone tria alia
 mysteria.

- Primo mortalis transgressionis.
- Secundū d; rōnabilis excusatiōis.
- Tertiū d; dānabilis defraudationis.

Circa p̄mū de mortali peccato trāsgressio
 nis ieiunij q̄runt p̄cipue tria p̄ edificatiōe.

- Primo de peccati qualitate.
- Secūdo de eius nūcrositate.
- Tertio de soluendi necessitate.

Primo inq; querit qualiter peccent q̄ frangūt
 ieiunia de p̄cepto ecclie; an semp peccent morta/
 liter. Rñdet fm̄ frēm Angelū de claua. in sum/
 ma. Rich. in. iij. di. xv. aliosq; recolligendo. q̄
 ex quo statuti ecclie de ieiunandis certis dieb;
 est de iure positiuo. Legislatoris autē in p̄dēdo
 ius positiuū. nō est intentio nec esse debet vt ob/
 liger ad obseruatiōem hoies eos q̄ habent legi/
 timā et rōnabilē causam nō obseruandi illud.
 Unde extra de obserua. ieiunij. c. p̄siliū. dicit. q̄
 legi nō subiacet necessitas. Ideo ad q̄stionē di/
 cendū q̄ qui frangit ieiunij peccat mortaliter
 in certis casib; et nō semp. vitz Primo si fran/
 git sine necessitate vel sine rōnabili causa vt cōi/
 ter docto. tenent cū glo. in. s. al's autē ea demū.
 xv. di. Et h; si faciat sciēter. Scdo si faciat ex cō/
 temptu solutiōem ieiunij. Vñ Bern. li. ij. de p̄ce/
 pro et dispensatiōe d; r. Non qualiscūq; manda/
 ti (sz ecclie vel plati) p̄teritio criminalē inobedi/
 entia facit. sed repugnare et nolle obedire. Tertio
 si soluat talia ieiunia ex p̄suetudine. Sic em̄
 dicit p̄emptus interpretatiuus et peccatū morta/
 le fm̄ Rich. in q̄dlibet p̄mo. q. xij. Preter hec
 est veniale. **U** Scdo querit vtrū hō fran/
 gens ieiunij toties peccat mortaliter quoties
 comedit in die ieiunij sine causa rōnabili. Res/
 pōdet fm̄ Durandū in. iij. et frēm Angelum
 sup̄. q̄ nō peccat mortaliter p̄terq; semel in illo
 die. nisi comedens nouo p̄emptu mentis plu/
 ries comederet; q̄ tunc totiens peccaret morta/
 liter; et hec est cōmuniō opinio. Aliēter obliga/
 ret ad impossibile. q̄ ex quo semel illo die ieiunij
 nū fregit iam nō p̄t illo die ieiunare. et ideo p̄/
 ceptū est sibi factū impossibile. Sed in ieiunio
 quadagesime si fegerit vno die p̄t et teneat nī
 bilominus ieiunare alijs dieb; singlis. et sic q̄te
 dies obmittit i quadagesima tot peccata mortas/
 lia cōmittit. Sic et in q̄tuor t̄pib; ergo deb; cō/
 fiteri. **T** Tertio querit vtrū frangens ieiunij
 aliq̄te dieb; teneat tot dies alios p̄ ill' ieiunare.
 Rñdet q̄ licz ter. de obser. ieiun. c. j. videat
 velle q̄ sic. fm̄ frātē Angelū sn̄p̄ dicendum
 est p̄ capl'm. ij. ibidē. sz de obser. ieiun. q̄ nō tene/
 tur; quia ibi nō imponit frangētib; vt alio die
 ieiunent; sed penitēte sunt arbitrarie. sicut et de
 illo qui dimisit vno die dicere officij nō tenet il/
 lud reassumere. vt no. Inno. c. j. de cele. mis. Et
 plurib; modis p̄bat hoc frater Angelus. **O** h;
 hō obserua ieiunia ne pecces et p̄des aiām tuā.
¶ Circa secūdū de rōnabili excusatiōe q̄rit.
 Que sunt rōnabiles cause excusantes a ieiunio
 indicto ab ecclia. Rñdet fm̄ Rich. in. iij. di. xv
 ar. ij. q. iij. et cōmuniter docto. q̄ p̄sone plures
 et cause assignant. Primo pueri etate existētes.
 Secūdo senio deficientes. Tertio egrotantes.
 Quarto mendicantes victitantes. Quinto fui/
 tes. Sexto pegrinantes. Septimo laborantes
 Octauo imp̄gnate mulieres. Nonno nutrices.
 Decimo vrozēs. Primo pueri q̄ in eis viger
 calor. et indigent cibo dupliciter. sz ad nutritiō
 tū et ad augmentū. ideo multa fit p̄sumptio in
 eis. vnde oportet eos comedere plures et freq̄n/
 tius. ideo rōnabiliter a ieiunio excusant. Sed
 vsq; ad quortū annū etatis. cōmunius theolo/
 gi tenent vsq; ad vigesimū p̄mū annū p̄ut tan/
 git frat Ange. intelligēdo q̄ vsq; ad. xij. annū
 licz nō teneant ad om̄ia ieiunia tū bene ad ali/
 qua eis cōmensurāda iuxta augmentū et p̄prie/
 tatē ad dictū annū fm̄ Tho. in. iij. di. xv. vnde
 arbitrio boni viri est relinquendū. Secūdo
 senes. sz nimij fm̄ Rich. p̄pter defectum calo/
 ris et virtutis debilitatē vt p̄fortent in natura.
 Sed h; etiā a quoro anno frater idē Ange. dicit
 q̄ licz aliqui dixerūt a. lv. anno. tū arbitrio bo/
 ni viri et p̄sciētia est relinquendū. q̄ alij putāt
 post septuagesimū annū. Tertio egrotantes
 q̄ ad sanitatē plus p̄fert plures sumere qd̄ sel/
 sumeret; et sic noceret. Quarto mendicādo vi/
 citantes. vitz qñ abū necessariū sufficient hie
 p̄ vnus comestioni hora nō possunt. Qui
 to fientes. s. ad mensam nobiliū aut religioso/
 rū. vel legentes q̄ aliquid p̄libant. ne sz defici/
 ant in legendo vel seruēdo fm̄ Rodonē. si h;
 faciāt positis mēsis vel paz. ante. ita q̄ p̄tinua/
 tio t̄pis dici debeat vna mēsa nō soluit sic ieiunij
 sed excusant. Siliter illi q̄ iam incepto p̄z/
 dio vadūt portare vinū v' encenitū ad vicinū
 vel aliquid aliud faciūt et redeūt ad p̄ficiēdas
 comestioniē excusant fm̄ frēm Ange. Sexto

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and overlapping with the main text.]

pegrinantes. s. si simul cū pegrinatione ieiunare
 nō pōt. nec cōmodo de differt pōt tps. 7 fm Tho.
 deberet h fieri cū dispōsatione supioris. Idē dē
 frater Ange. de q̄cūq; alia bona opatiōe: pura
 obedientia plati: p̄dicatiōe. p̄fessionū auditiōe
 7 hmōi. ar. c. nō mediocriter. de p̄se. di. v. Se
 primo laborātes. h est gūi labore victū necessa
 riū q̄ret. q̄ scz cū ieiunio nō p̄t cōmodo opari
 silitet 7 itinerantes 7 hmōi fm frēm Ange. Tū
 vt Rich. dē. debēt si assit facultas a suo sacerdo
 te petere dispensatiōz in talibz. 7 ille d; pcedere.
 Aduertēt q̄ intētiō maioris lucri nō excusat
 fm Asteraniū. Octauo imp̄gnate mlieres. qz
 tales p̄suerūt hīc varios appetitus aboz q̄s
 bus nūl satisfacerēt p̄fessio esse piculū sui vel fe
 tus. Cū fm Rodoneū. tales imo tenent solue
 re ieiuniū. Nono nutrices qz debēt cape abū p
 se 7 p puero alendo. Decimo vrozēs. scz quā
 do p̄hibent a viris excusant in ieiunijs volun
 tarijs: sed nō a ieiunijs indictis ab ecclia. xxxiij
 q. vlti. manifestū. tū qñ p̄ter scandalū viri non
 possēt obitari sacerdos. p̄p̄ius vel p̄fessor pōt
 disp̄sare cū talibz. qz p̄ceptū iuris positū nō
 obligat quē cū scandalo: vt p̄bat frat Angel.
 Z Circa tertiū de dānabili frau de ieiunij ad/
 uertēdū q̄ in ieiunio pōt q̄s fraudē facere. Pri
 mo gulā mortale cōmittendo vt in p̄cedentibz
 paruit. Scōo abū p̄hibitiū sumēdo sicut p̄ser/
 tim faciūt aliqui castores 7 hmōi comedendo.
 Querit ergo vtrū in die ieiunij liceat come
 dere beueros seu castores. Aliqui dicūt q̄ nō.
 sed verius fm Guilb. durādū in rōnālī lib. vj.
 r̄ndēt sic di. Quidāz pisces sunt hñes ex vna
 p̄te formā q̄drupedū. 7 ex altera formā pisciū si
 cut est beuer. 7 hmōi in ieiunio pōt comedi tñ/
 mō ex ea p̄te q̄ piscis vidēt. ex alia vō p̄te nō. cō
 cordat katholicon. Rō qz cū sit aial monstruo
 sum fm p̄hm. 7 ex ea p̄te q̄ est piscis veraat nō
 p̄hibet. Uerū si q̄s comederet pedes eiusdē
 eo q̄ natat peccaret: qz nō licz comedere: sic nec
 pedes aucarū 7 auū natantiū. Nā nullus pi/
 scis est pedatus. Lauda tñ: qz piscis est: pōt co
 medi. licz. p̄ter deliciasitātē meritū ieiunij atte
 nuat. Tertio fraudē facit ieiunio quis plies co
 medendo siue publice siue occulte. Et q̄ dāna/
 bile sit: exempluz legimus in dyalogo Grego.
 de q̄dā monacho q̄ sanctus putabat 7 ad extre
 mū ductus fratribz tremēs dixit. Quā me iei/
 nare credebatis occulte comedebā: 7 ecce nunc
 datus sum draconi ad deuorādū: q̄ cauda sua
 pedes meos colligauit. caput autē suū imittent
 in os meū sp̄m ebibit. 7 statim mortuus est si/
 ne penitentiā. Ergo dei iudiciā. Rogemus
 christum zc.

Feria quinta post primam dñicam Sermo
 decimus de sanctitate ieiunij obseruāda 7 fru/
 ctibus eius.

Illa venit et ado

i raurit eū. factum dicens. Dñe adiuua
 me Math. xv. 7 in euangelio hodiern
 no. Quicūq; vult vt a dño iesu adiuuet ad p̄se
 quēdā salutē eternā. oportet vt ad ip̄m accedat
 s. p̄ verā fidē 7 p̄niam ac bona opa 7 ip̄m hūilr
 adoret 7 auxiliū postulet: in hūilitate cordis se
 indignū reputādo. vtpote p̄tōrē dei inimicūz.
 Itē cū h in hūili oris p̄fessioe. 7 insup in hūilia
 tione corpis q̄ potissime fit p̄ ieiuniū p̄ qd caro
 in seruicū redigūt: vt dicit apl'us. j. Cor. ix. Et
 deo sacrificiū sanctū viuū 7 deo placitū reddūt.
 Ro. xij. Ideo qz in exemplū nobis p̄ponit ho
 die mulier chanaanica que venit ad christū 7 ma
 gna hūilitate supplicauit p̄suerant vt ip̄s filiā
 suā a demonio liberaret. 7 sic a christo salutem
 obtinuit: vt p̄z in euāgelica historia hodierna.
 Itaq; de ieiunio sacro p̄ qd p̄meremur chri/
 sti auxiliū ad salutē p̄ter ea q̄ in p̄cedentibz fmo/
 nibz egimus tria adhuc mysteria p̄ isto fmo
 declarabimus.

- Primū d; sanctificationis.
- Secōm d; inuolationis.
- Tertiū d; fructificationis.

A Circa p̄mū de sanctificatione ieiunij ad qd
 nos scriptura hortat Jobel. ij. dices. Lanite tu
 ba in syon. s. laudādo deū. Et sequit. Sanctifi
 care ieiuniū. id est sanctū facere vt sit deo gratū
 Querit ergo quō debeat hō sanctificare ieiū/
 niū suū vt sit deo gratū sacrificiū 7 merito: iū p̄
 miorz celestū. Ad qd r̄ndēt recolligēdo fm scri
 pturas 7 doctores q̄ ad sanctificandū ieiuniū
 requirunt p̄cipue 7 ditiōes q̄nq; q̄ sunt scz.

- Primo vt fiat sancta intentiō.
- Secō vt fiat sancta cautio.
- Tertio vt fiat sancta associatiō.
- Quarto vt fiat sancta discretio.
- Quinto vt fiat sancta inuolatione.

Primo inquā vt ieiuniū fiat sancta intentiōe
 scz p̄ deo 7 p̄ vtruz exercitio 7 p̄ salute: nō autē p̄
 vana glia vel hypocrisi 7 hmōi. Cū Matt. vj.
 xps dicit Eū ieiunat nolite fieri sicut hypocri/
 te tristes zc. Et infra. Amē dico vobis receperit
 mercedē zc. Nā tale ieiuniū nō reputat sanctū
 sed iniquū. qz vt Hiero. ait. Simulata sancti/
 tas nō est sanctitas sed duplex iniquitas. Tū qz
 talis in seip̄o nequā est. tū qz opat nequit que/
 rendo vanā gliam ab hostibz p̄ ieiuniū 7 hmōi.

Secō requit vt ieiuniū fiat sancta cautio. h
 est sine om̄is peccati mortalis inq̄natiōe: qz si
 peccū nō cauet ieiuniū nō meret celeste p̄m̄ium

Querit q̄ vtz ieiuniū factum in peccō mortali
 valeat aliqd. Ad qd r̄ndēt frater ange. in sumā
 q̄ valet ad plā p̄ter que etiā in peccato non est
 obmittendū. Primo valet ad obediētā māda
 ti. 7 sic peccū noui ciuitatiōes qd hō incurreret qñ
 ieiuniū ē p̄ceptū ab ecclia vel ex voto 7 p̄nā zc.

a qdam amico qd cu curasset. Rndit. Fames z faba. Quintus dz mentis illuination: vt dicit Greg. in pfa. s. Un Moyses ieiunado meruit accipe lege illuinatione plm. Et sic ieiunatio di sapulis z orantibz misit spm scm illuinationem. Sextus dz demoniu effugatio Matth. xvij. Hoc genus demonioz no eicit nisi in orone z ieiunio. Na sicut fames expellit lupu de nemoz re. sic ieiuniu diabolū. Septimus dz operu miradoz in oibz pperatio. Un Amb. lib. de ieiunio. Magna est ieiunij vctus. Melias ieiun^o clausit celū. Ieiunus filiū vidue ab inferis resuscitauit. Ieiunus pluias deposuit. Ieiunus igne de celo eduxit. Ieiunus raptus est in paradisu. z tanto plus meruit qnto amplius ieiunauit. hec z plura ibi. D g charissimi aduertamus qd bonū est ieiunare: tā ad bona corpalia qd spūalia ad meritaqz grē in pñia: z glie in futuro p pmo eterno. Rogemus g zc.

Feria sexta post pma dñicam. Sermo. xj. de pnie impedimentis tribz z remedijs.

Ece sanus factus

es: iā noli peccare ne deterius tibi aliq qd ptingat. Job. v. z in euāgelio hodie. Dec verba dixit xps dñs hoi q. xxvij annis fuerat infirmus que sanauit dñs iuxta pbatia piscinā inter multos languidos iacentes. in qbz verbis docet oēs penitētes vt caueant a reciduo peccati postqz sūt p pñiam sanati. qz ppter ingratitudinē q̄uorē penā demerent recidiuantes. vt accipit ex ipsis vbis xpi in euāgelio. Jo. Eccl. xij. Fili peccasti ne adicias iter: s; de pñia de peccare vt dimittant. qd p̄t esse aliud thema. Et q̄ aut diabolus multos solet impedire z retrahere a pñia varijs modis z ipedimētis. ideo in h f mone agemus de tribz ipedimētis qbz pmaxime solet retrahere mltoz a pñia. z sic tria mysteria notabim^o remedia applicādo

Primū dz error seductionis.

Secundū dz timor satisfacionis.

Tertiū dz fauor exemplificationis.

Circa primū de errore seductionis Aduertē dū est q diabol^o seducent mentes hoim mltoz p errore vanū de pdestinatōe diuina. z recidiuatio ne in pñia p̄suetudinarie. Na multi diabolico instinctu dicūt sic. Quare debeo penitere cū de me pordinauit vl ad vitā vel ad dānationē nec p̄t aliē fieri qz pur de^o p̄uidit. ideo si sum ordi natus ad vitā eternā dabit de^o grām penitētiā dī qñ vult salte in hora mortis. Si aut sum de numero reproboz vtiqz finalr dānabor. ideo frustra pñiam nūc ago ex quo finalr sum casurus. Itē qz inq̄it tales etiā sic Ego scio ex p̄suetudine mea q no possum cauere a reciduo peccati: qz adeo assuetus sum q zcupiscētia mala statim vincet me. nōne g melius ē mihi nō penitere qz

p̄ pñiam recidiuādo q̄uius scz dānari. Iuxta illō pmissum in themate dicuz christi. Ne tibi deterius ptingat zc. Sed ad hec repellenda p remedio sunt p̄sideratiōes tres. Prima de dei ordinatione. qz diuina p̄destinatio ita est a deo p̄disposita vt electi ad ea nō nisi merēdo scz per pñiam z opa ac p̄cibz pueniāt: vt dē Greg. xxiij. q. iij. c. obtineri. Un p̄sidera qz in p̄ordinatione dei due sunt fine late vel p̄uise. vna qz peccator si penituerit saluetur. alia qz si peccator nō penituerit damnet. Stultus est ergo q̄ sniam mortis eterne dānatōis cū nūc possit: nō vult mutare penitēdo scz in sniam vite eterne z salutē. Na ibidē Aug. dr. Nouit de^o mutare sniam scz dānationis si tu noueris mutare delictū. Ad id ex emplū ponit fm eundē Aug. xxiij. q. iij. c. nabuchodonosor. s. Itē qz p p̄ham. qz sicut scimus neminē vltra terminū sibi a deo p̄fixū esse victurū. tñ si ptingat languor oibz languētibz nō in cogruē medicinā exhibemus. ita licz scimus qz soli p̄destinati saluant: tñ oibz peccantibz adhibenda est correctio z pñia. z sic patz qz hō debet deponere talē errorē diabolici z festinant penitere. Scda p̄sideratio de penitentiē accelerare valore: qz q̄nto q̄s festinat pluries etiam cadens resurgere pluries tanto ex h diabolus debilitat ne hoies illū su biectū tenere possit in seruū p̄petuū. tanto etiāz magis deus puocat vt p̄fortet illū p grām suā z tanto plus iustificat saltē in hora mortis ex habitu pnie crebre acquisito. Un Hiero. ad rusticū mo. de pe. di. iij. s. qz aut. dr. Septies i die cadit iust^o z resurgit si cadit quō iust^o. si iustus quō cadit. s; iusti vocabulū nō amittit qz p pñiam semp̄ resurgit. et nō solū septies sed septuagies septies delinquēt si si p̄uertat ad pñiaz peccata donant. Nec ibi. Ergo peccator resurgere festina quotiens cadis. Tertia consideratio de piculosa in peccato māstione z p̄suetudinē assidua aggraua iō ne. qz q̄sqz q̄nto pluries z q̄tiens peccat: tanto sibi penas ples accumulāt. vñ Job. xx. Pluet dñs sup eos vim furoris sui. Blo. dicit. qz sunt gutte in pluuia: tot dabit dñs impio to imēta scz iuxta omnia z singula opa eius. Reuera stultus est q̄ sibi q̄tidie veller augere cruciatus. Et de h exemplū ponemus in fine huius fmonis. **H** Sed di. tñ scriptura exp̄sse dr. ij. p̄f. ij. qz refugientes coinq̄nationes scz peccoz: his rursum implicati facta sunt eis posteriora (inq̄r) deteriora p̄ozibz. Et sequit. Melius em̄ erat illis nō cognoscere vitā iusticie qz post agnitionē retroz sum p̄uertit ab eo qd traditū est sancto mandato. hec ibi. Uidet g melius hoi stare in peccato qz penitere nisi sic peniteret qz postea nō recidit: uet in p̄ctm: qz ingratitudo aggrauat p̄ctm recidiuantis zc. Sed cū sciam me ex p̄suetudine recidiuare q̄re debeo penitere. Ad h m̄det fm sniaz Scoti in. iij. di. xxiij. aliozqz. qz nō est p̄re

Feria. VI. post dominicā primā

rea in peccatis manendū s; melius ē sepius resurgere. q; q̄uis peccā subsequēs in recidiuāre sit grauiori pena puniendū ppter ingratitudinē respectu peccati p̄us cōmissi. z h̄ mō intelligendū est q; postiora facta sunt deteriora p̄oribus peccatis compando adinuicē ipsa peccata. nihilominus t̄m̄ peius est in peccato stare rōnib; supradictis in respectu quo ad hoīem penitentē: nec p̄surgit etiā semp̄ tantus reatus ex ingratitudine recidiuationis q̄ntus fuit reat̄ p̄teritoꝝ peccatoꝝ: vt p̄t̄ p̄ Scotū sup̄. vñ autoritas. Pe. p̄dicta intelligenda est faciēdo p̄pationē peccati posterioris ad peccā p̄us in eodē genere peccati vel speciei: z nō quo ad hoīs statū: quia melius est cognoscere viam iusticie p̄ fidem z p̄niam: q̄s oīno nō cognoscere. z meli⁹ est ex luto peccati crebro exurgere: q̄s in ip̄o continuē iacere. Un̄ Ch̄rif. de cōpunctione dicit q; humanū est peccare: sed diabolicū est in peccō seuerare. z sic p̄t̄. O q̄ peccatoꝝ. o peccatrix noli negligere: noli in peccō dormire: s; festina celerē resurgere vt possis dānatōz p̄pētū euadere.

Circa secundū de timore satisfactionis. Nā multi errore diabolico decepti dicunt. ego non possum de peccatis satisfacere tāro labore quo deberem cū sint peccata mea multa z magna. z sic iuxta ps̄. Illic trepidauerūt timore vbi non erat timor. Similes leonib; q; vt dicit timent gallū albū eo q; putant in eo esse quendā lapidē noīe albeston. z similes etiā elephantis q; timent mures: vt hec patet in exameron Ambrōsij. sicq; tales nō penitent. Sed p̄tra h̄mōi remedia sunt p̄siderationes triplices. **P**ria p̄sideratio dicit penitēntialis facultatis. Nā si q̄rat vtrū possit hō facit̄ p̄ p̄niam de oib; peccat̄ satisfacere. R̄ndet fm̄ Tho. in. iij. dist. xv. q; pius deus nō erigit ab hoīe peccatoꝝ equiuales vel equales: hoc est vt q̄ntū malū p̄ peccatū nocuit: z q̄ntum bonū p̄didit intantū satisfaciāt: quia hoc est impossibile. Unde p̄bus. viij. ethicoꝝ dē q; in his honorib; qui sunt ad deū z ad parentes nō tenet hō ad equiualens sed ad possibile. Unde nō erigit deus in penitēntia ab hoīe nisi qd̄ est fm̄ suaz possibilitatē: quia ad impossibile nemo obligat. ff. de regu. iur. l. impossibiliū. Ideo q; hō q̄ntū q; sit magnus peccatoꝝ poterit faculter satisfacere faciēdo qd̄ in se est: z q̄ntū potest. z virtus passionis christi supplet qd̄ deest. Nam Berni. dicit. q; vna gutta sanguinis christi p̄ponderat sup̄ omnia peccata totius mūdi.

Secūda p̄sideratio dicit penalis modicitatē. Nam si bene aduertimus: omnis pena p̄ntis vite modica est z quasi nihil respectu pene future vt dicit Aug⁹. sicut extrahere capillum vnū de capite minimus dolor est respectu crurifragij aut affationis. **T**ertia p̄sideratio p̄solabilis suauitatis quia deus magna p̄solatione delectationē infundit penitentib; sicut p̄misit xp̄s

Matth. xj. di. Venite ad me oēs qui laboratis s; in mundialib;: z onerati estis s; peccatis: z ego reficiam vos. Tollite iugū meū sup̄ vos. s. iugū penitētie. Iugū em̄ meū suauē est: z onus meū leue. Ch̄rif. dē. O homo penitēntiā times: nihil in ea durū est sed delectationē habet. cum gustaueris tunc p̄senties q̄s suauis ē sapor ei⁹.

R Circa tertū de fauore exemplificationis. Nam multos retinet z impedit a penitēntia fauor: exempli multoꝝ quos vident tā ceros q̄s seculares maiores z minores hoīm: p̄ abrupta vicioꝝ currere. z dicunt. Si illis hoc licet quare nō mihi. Si illi sperāt saluari: quare ego dānabor. z sic exēplo illoꝝ a penitēntia retrahunt.

Sed ad hec repellenda notemus tria remedia p̄siderationis. **P**rima p̄sideratio de multoꝝ damnatione: quia vt christus dē Matth. vij. Lata via que ducit ad p̄ditionē: multi ambulāt p̄ eā. Unde si tu vides multos currere ad dānationē: nō debes post eos currere ad ignē gehenne: sed teip̄m saluare. sicut stultus est q; videns q; alij occidit se p̄cipitando in ignē ip̄e similiter faceret. **S**ecūda de infernali ardore. Nam si querat vtrū quāto plures erūt in inferno tanto damnati habeant ampliorē p̄solationē ex multitudine sociat̄. Juxta illud p̄ uerbiū cōmune. Gaudij est miseris socios hie penaz. Ad hec r̄ndet Aug⁹. omelia de penitēntia. Et habet. ij. q. j. c. multi vbi dē sic. Non querant hoīes sibi comites ad supplicia nec gaudeant: q; p̄les inueniūt sibi similes in culpa. Nā nō p̄pterea minus ardebūt: q; cū multis ardebūt. Decibi. z sic in damnatis fallit puerbiū sup̄ dictū: vt dē Aureolus. **T**ertia p̄sideratio de christi passioe. Nam ideo christus p̄ nobis sanguine fudit: dolore sustinuit: crucē baiulauit: z in ea mortuus est: vt nobis exemplū z incitamentū daret penitēntie. sequamur ergo christum plus q̄s alios. Exemplū ad supradicta p̄ finali ponamus ex vit. pa. de sancto Arsenio q; orauit vt sibi opa hoīm reuelaret de⁹. tūc apparuit ei angelus dicens. Egredere de cella. Egredus vidit ethiopem ligna cedentem z facientē sarcinam grandē quā temptabat leuare nec poterat. Et ille iterum plura ligna cedens sup̄ addebat. iterū temptabat leuare. Et r̄dit plura sup̄ addidit q; corruit z oppressus est sub onere. Unde angelus exposuit Arsenio dicens. Sic faciunt peccatoꝝes: peccata peccatis accumulando: z sic penas inferni augendo sibi. Iterū vidit aliū stantē sup̄ lacum z aquā hauriendo fundentē in canale p̄foratū subitus z effluebat aqua. z cum veller vas illud implere sic nō poterat. Et angelus ait. Sic sunt multi q; licet bona openf: tamen quia a malo non desistunt vere penitendo cuacuunt merita. hec sufficiant. Rogemus ergo dominū nostrum iesum christum zc.

Berno

Adientes

Adientes
 p̄p̄o cadit in facie
 matheo. Matth. xvij. z
 ceteris de Remigius. Dis
 cernit in transfiguratione ostent
 deus in motu oculum scilicet v
 p̄p̄o q̄m in glia celestis vid
 p̄p̄o ab omni viciois volup
 tate: sed temp̄ retro sum
 p̄p̄o z viciat. Unde t̄ in
 p̄p̄o videtur ibi glam
 p̄p̄o vnde dicit patris q̄
 p̄p̄o q̄b̄ntis: mor cadit
 p̄p̄o penitentes z deū tim
 p̄p̄o: q̄ se ante deū ad p̄
 p̄p̄o: sed temp̄ retro sum
 p̄p̄o calidū inferni. Nec fm̄
 p̄p̄o dicitur vere penitend
 p̄p̄o: p̄t̄ vocat ad p̄niam
 p̄p̄o in facie ne in morte ca
 p̄p̄o: adeo de cui⁹ glia
 p̄p̄o: Jm̄ de alijs ad bu
 p̄p̄o: p̄p̄o ad remediū r
 p̄p̄o: p̄p̄o declarabū
 p̄p̄o: p̄p̄o pudoris.
 p̄p̄o: p̄p̄o.
 p̄p̄o: p̄p̄o penitēnti
 p̄p̄o: p̄p̄o penitēntes pe
 p̄p̄o: p̄p̄o ad p̄niam. Tale
 p̄p̄o: p̄p̄o volūt videri bo
 p̄p̄o: p̄p̄o sic viciat dā
 p̄p̄o: p̄p̄o ad p̄niam. Q
 p̄p̄o: p̄p̄o de Adamācius.
 p̄p̄o: p̄p̄o p̄niam pudore p̄
 p̄p̄o: p̄p̄o multi q; obmitti
 p̄p̄o: p̄p̄o nē r̄ndet a malis
 p̄p̄o: p̄p̄o q; displicet malis v
 p̄p̄o: p̄p̄o. Dominant impij o
 p̄p̄o: p̄p̄o valde fatu: sum q
 p̄p̄o: p̄p̄o in malo pleuor
 p̄p̄o: p̄p̄o. Unde tales p
 p̄p̄o: p̄p̄o p̄siderare.
 p̄p̄o: p̄p̄o exemplarē.
 p̄p̄o: p̄p̄o naturalē.
 p̄p̄o: p̄p̄o finali.
 p̄p̄o: p̄p̄o exemplar
 p̄p̄o: p̄p̄o hoīs in
 p̄p̄o: p̄p̄o q; sic el
 p̄p̄o: p̄p̄o aut clau
 p̄p̄o: p̄p̄o si laceran
 p̄p̄o: p̄p̄o q; regio habita
 p̄p̄o: p̄p̄o q; mū
 p̄p̄o: p̄p̄o vel reijungit

Sabbato post p̄mā dñicam Sermo. xij. de alijs impedimentis penitentie z remedijs.

Audientes disci

a puli ceciderūt in faciē suam z timuerūt valde. Matth. xvij. z in euāgelio hodierno. Sic dicit Remigius. Dñs iesus gliaz sue claritatis in transfiguratiōe ostensurus duar illos in monte excelsum seorsum vt significaret q̄ volunt xpm̄ in glia celsi videre nō debent stare in infimis viciosis voluptatibz mūdici. sed amore supnoꝝ erigant ad celestes montes p̄ penitentiā z virtutes. Unde z in hui⁹ mysteriū qñ discipuli viderūt ibi gliaz transfigurationis: audientes vocē dei patris xpo suo filio testimoniū p̄hibentis: mor ceciderūt in faciē suā: qz sancti penitentes z deū timentes in faciē cadere dicūt: q̄si se ante deū ad p̄niaz faciēdam p̄sternentes: sed impij retrosum fugientes deū: p̄ peccā cadūt in infernū. Nec fm̄ Remigiū. Et nos ergo charissimi vere penitendo audiamus xpm̄ deūqz patrē vocātē ad p̄niaz z p̄sternamur cadētes in faciē ne in morte cadam⁹ in infernū impenitētes. Ideo dicit euāgelii q̄ audientes discipuli zc. Itaqz de alijs adhuc impedimentis p̄nīe p̄sequēdo cū remedijs tria mysteria in h̄ sermone post p̄dicta declarabimus.

Primū dicit impedimentū pudoris.

Secundū dicit p̄sumptionis.

Tertium dicit desperationis.

M Circa p̄mū de pudore penitendi. Nā pluri p̄fundū pudore verecūdantes penitere z p̄fiteri peccā. z sic retrahunt a p̄nīa. tales sūt p̄cipue supbi z hypocrite q̄ volūt videri boni cum sint omni spurcia pleni: sic verecūdantē veraciter p̄fiteri vel se hūiliare ad p̄niam. Un̄ de pe. di. iij. Inter hec birū. dicit Adamañus. Pigra z verecūda est p̄nīa q̄ p̄ntiū pudore p̄mit. Glo. i. rep̄mit. Itē sunt heu multi q̄ obmittūt facere p̄niam z alia bona ne irridēat a malis v̄ alijs hoibz: certuz est em̄ q̄ displicet malis vita hoibz. Prover. xix. Abominantē impij eos q̄ in recta via sunt. verūt valde fatui sunt q̄ ne irridēant a malis p̄pterea in malo p̄seuerāt nec penitentiā aggredi curant. Un̄ tales p̄ remedio anime tria debent p̄siderare.

Primo assimilationē exemplarē.

Secūdo rōnem naturalem.

Tertio futurā p̄fusionem finale.

Primo inquā assimilationē exemplarē. Nā tu hō qñ papis q̄ mali v̄ quicqz hoies irrident te p̄ eo q̄ bonitate facis. cōsidera q̄ sile est h̄ ac si eci irrideret eū q̄ bene videt. aut claudi irrideret eos q̄ recte ambulāt. aut si laceratis vestibz induti irrideret eos q̄ regio habitu fulget. aut in stercore iacentes irrideret eos q̄ mūdōs se a stercoꝝ seducitibz fruauerūt vel relurgūt ex tali

bus z se mūdāt. Sed dic mibi o hō. Nōne stultus esset q̄ talii z tales irrisiones curaret intantū vt sibi oculos crueret ne a cecis irrideret. aut claudū se faceret aut amictū regiū p̄iceret. aut se mūdare nolleret ob h̄mōi irrisiones. sic in p̄posito. Secūdo p̄sidera rōnem naturalem. Nā rō naturalis dicit q̄ si nō erubuisti facere turpe z inhonestū: sicut est peccare mortalr. nō debes erubescere id qd̄ est honestū z vtile. Un̄ Ber. O in sania hoim nimia. pudet abluī z nō pudet inq̄nari. abstergit caliga z p̄tenuit ania. Nec ille. O hō dic mibi. Si tu latrocinii vel furtū cōmissus z in eo crimine dephensus: nōne erubesceres: certū est q̄ sic: nōne petere tibi remitti a iudice peccā mortē erubesceres certū est q̄ nō. Sic in p̄posito: nō debes erubescere penitēdo remissionē peccā a deo petere. Tertio p̄sidera p̄fusionē finale: qz si tu nunc in p̄nīa nō vis erubescētia sufferre corā vno p̄bytero i p̄fessione faciēda: heu heu q̄s maximā p̄fusionē oportebit te sustinere in finali iudicio corā toto mūdō. qz dñs dicit Naū. iij. Reuelabo pudenda tua z ostendā gētibz nuditatē tuā z regnis ignominia tuā. Te tibi miser peccōr: qz tunc nō poterit tibi fieri alia qua remissio p̄ illā p̄fusionē. nunc aut erubescētia ē salutifera in sacra p̄nīa. Elige q̄ tibi qd̄ vis qz vel hic vel in futuro verecūdia de peccis tuis oportebit te sustinere: hec q̄ cogita.

N Circa secūdu de impedimēto p̄sumptionis. Notandū est q̄ mlti a p̄nīa retrahunt z decipiunt p̄ vane spei p̄sumptionē triplicē.

Primo p̄ spem diutius supuiuenti.

Secūdo p̄ spem miam p̄sequēdi.

Tertio p̄ spem bene moriēdi.

Primo inq̄s p̄ spem diutius supuiuenti. Nam vt inquit Cicero lib. de senectute. Nemo est tā senex q̄ se nō putet annū viuere. Et Hiero. ad Berniciā. Nemo est tā fractz viribz z tā decrepitate senectutis: vt nō se putet adhuc annū posse supuiuere vñ subrepat obliuio p̄ditionis sue zc. Verūt p̄ remedio tu hō p̄sidera: qm̄ q̄cqd̄ q̄s cogitet vita n̄a breuis est z incerta: nec pōt esse diuturna. Jac. iij. Que est vita n̄a vapor: ad modicū parēs: z deinde exterminabit. iō festinē ad p̄niam. Exēplū Luc. xij. de diuice cogitante in copia bonoz cpulari z gaudere in ānos plurimos. cui dictū ē. Stulte hac nocte reperet a te aiām tuā: z q̄ p̄gregasti cuperūt. Secūdo retrahunt a p̄nīa hoies z decipiūt p̄ spem p̄sequēdi miam a deo ex sola magnitudine mīe cū tñ māle viuāt. Sed q̄ h̄ p̄ remedio p̄sidera: qz de⁹ nō min⁹ iustus ē q̄ misericors: vt ait Chryf. Jōqz scribit Eccl. v. De p̄piciatu peccōꝝ noli cē sine metu. Et ne dicas. Misericordia dñi magna ē. Multitudis peccōꝝ meoz miserebit. Misericordia em̄ z ira ab illo cito app̄oriat. ne q̄ tardes p̄uerti ad dñm. Decibi. Aug⁹. in sacra septura canonica nō iuuenit nisi vn⁹ solus q̄ in fine h̄e penituerit

Dominica secūda quadragesime

scz latro in cruce. Ille vt nullus desperet solus vt null' p̄sumat. Nec ille. Tertio mltri a p̄nia retrabunt p̄ spem b̄ni moriendi penitēdo i sine z tora vita male viuūt: tales sine meritis opoz bonoz sperant saluari. S; p remedio p̄siderā dū est q' vt Aug'. f̄mone de Innocē. dr. Mac ania dursione p̄cutit p̄ctōz vt moriens obliuī scāf fut: q' dū viueret obliuī est dī. Itē Hiero. de transitu dr. Uix de centū milib' hōim quoz mala fuit vita reperit vnus q' in morte mercaat indulgentiā inuenire. Nec ille. qz talis nō videtur veraciter penitere: sed mortis timore: vt d' b̄ latius diximus f̄mone. iiii. Exemplū legit de q' dā p̄nia; p̄rastinatē q' veniēs ad extremū dixit eiulando. O cras cras q̄longam restem fecit q' supendar scz in inferno.

O Circa tertiu de impedimento desperatōis Nimirū diabolus sic solet p̄ctōzē decipere q' ante q̄ hō peccauit psuadet sibi q' p̄ctū sit remissibile p̄ dei misericordiā. ideo q̄s faciat illd z post ea poterit misericordiā p̄sequi penitēdo. Sed postq̄ hō peccauit pluries: tunc instigat vt hō desperet de dei misericordiā. tū p̄pter p̄ctōz magnitudinē. tū p̄pter vicissitudinē. tū p̄pter multitudinē. Sed p̄tra tria p remedio sunt p̄sideranda. Primo xp̄i passio cui' vnica gutta sanguinis p̄ponderat p̄ctis totius mōi ad satisfaciendū. vt dr̄ Bern. Un' glo. sup illud Job. vj. Urinā appenderent p̄ctā mea in statera. Glo. dr̄ crucis passio z mors ch̄isti plus ponderat q̄ multitudinē p̄ctōz. sup numerū arene mar'. Secūdo misericordiē dei magnitudo q' est infinita adeo q' oēs etiā ex inferno si vellet posset liberare: infundendo eis p̄niam sicut infundit peccatori p̄mā grām mere grat': vt p̄bat bec Rich. in. iiii. Tertio p̄siderāda est desperatōis grauis offensio. qz vt dr̄ Hiero. z Isid. sup oia alia peccata grauius p̄ctū est desperatio z plus punit in inferno. Nā z iudas graui' peccauit despondendo q̄ xp̄m tradendo. Nec tibi. Proinde ē si putares te a deo reprobātū z dānādū: adhuc n̄ debes despare etiā in hora mort'. **P** S; querit p̄ instructione quō hō debeat spem h̄re: z h̄ etiā in extrema hora mort'. Ad hoc r̄ndet Grego. lib. xxxij. moral. di. In hoīs pectore incessanter debent spes fiducia z timor simul cōiungi. qz incassum miam q̄s sperat si nō etiam iusticiā formidat. Et incassum iusticiā metuit si nō etiā de misericordiā cōfidit. Oportet ḡ de n̄ra infirmitate formidare z de dei miseratione p̄sistere. Nec Grego. Exemplū In castro fortē existenti in p̄sibus inimicōz: q̄uis p̄fidat d' fortitudinē castri: nunq̄ tū sic debes p̄sumere qn custodes adhibeas. Sic in p̄posito nos qui p̄tinue versamur in p̄sibus demonū volentū castri aīe nostre occupare: debemus custodie ch̄isti z beate Marię nos cōmendare. z in nostris virib' minime p̄sistere. Nam Aug'. dr̄ q'

nemo a deo firmat nisi q' ex seipso infirmū se recognoscat. Sicut legimus ad bec exemplū in lit' apū: z speculo exemploz di. v. ecē. c. viij. Q' qdā deuotus dum in hora mortis nimis p̄fides in suis meritis exultaret q' secure transiret ad celū Ecce in agone cepit flere Interrogatus r̄ndit q' scz beata virgo sibi apparuit z admonuit q' f̄s duciā sp̄i cū moderamine timoris h̄ret. z sic debet ultimū diē exipere. Et sic cōpūctus: a fratrib' affantib' orōne petuit vt bec nota sibi d̄mitteret a deo. De hoc miraclo habet ser. de tpe xvj. S. post penth. Rogemus ergo dñm zc.

Dñica. ij. q̄dragesime in mane Sermo. xij. d' p̄ritiōe. Et aduertendū q' f̄m ordinariū curie romanū in hac dñica legit euāgelīū dici b̄sterni. i. sabbati qd est de transfiguratione xp̄i. S; in cedesijs seculariū sacerdotū legit euāgelīū p̄cedentis q̄ntē ferie scz de muliere chananea. Jō thema p̄t de vtroq; p̄dicitōz euāgelioz acāspi sicut placuerit p̄dicatori.

Ccessit iesus et

a tetigit eos: dixitq; eis. Surgite nolite timere zc. Matth. xvij. z in euāgelio hodierno. Sicut docet Bern. dñs iesus qd semel z in vno loco corporaliter fecit h̄ spūaliter q̄ tidie ad salutē nostrā p̄ grām facere nō desistit. Sicut ḡ in trāsfiguratione ex voce patris celestis territos z p̄stratos nō deseruit in timore: sic ad eos accessit z etiā tetigit manu ac p̄fortauit di. Surgite nolite timere. q. d. nō est timendus vobis. quia ego salus eterna sum vobiscū. Sic spūalr benignus iesus z nunc accedit ad cor p̄ctōis q̄n. s. ad vocē dei inuitantis p̄uertit z ad penitendū p̄sternit coram iesu veniā p̄ctōis z se hūiliando. Nā teste Esa. lvij. dñs habitans est cū p̄rito z humili spū vt viuificet spūm humilū z cor p̄ritoz. Nec tibi. O vere mira xp̄i bec dilectio. Itē xp̄us dñs iesus nō solū accedit ad p̄ctōz sed etiā manu misericōdie illū tangit adiuuādo vt surgat a p̄ctis: z p̄fortādo sua p̄missiōe vt nō timeat. qz vere penitētib' p̄misit xps regna celoz Matth. iij. O ḡ charissimi audiamus qd dicit euāgelīū. s. Ccessit iesus zc.

Item ex euāgelio aliō thema accipe. Misere/ re mei dñe fili dauid filia mea male a demonio verax Matth. xv. z in euāgelio. In q̄b' verbis nos exemplo hui' mlteris chananee docemur quō p̄ctōz p̄ritus debeat misericōdiam dei inuocare. qz p̄mo p̄siderando z allegando xp̄i diuiniā misericōdiam magnā: cui' p̄pūū est misereri f̄m Bern. Jō dr̄ Misere mei dñe. s. deus. Scdō allegando vel p̄fitendo xp̄i incarnationē vl' humanationē. Jō addit. fili dauid. Tertio p̄ctōz suoz p̄fessionē verā. iō addit. filia mea a demonio verax f̄m Rabanū B est: p̄scia p̄ctō gūarur Nec ex euāgelio qd legit hodie i cclij s̄cl' d' arū

Itaq; postq; egim⁹ de pnia in gnali: Ja agē/
dū restat de ei⁹ pma pre q est pntio. d qua tria
mysteria declarabimus p hoc smone.

- Primū d: realis notificationis.
- Secūm d: regularis modifcationis.
- Tertū d: salutaris reiterationis.

Q Circa pmiū de reali notificatōe Notādū q
valde necessariū ē nobis h nosse qd sit realr va
pntio. qz ipsa est ps pma pnie: q si nō valuerit
nil valebūt pnie cetera pres. scz p fessio z satisfi/
cio. Sic si aliē structure fūdāmū male fuerit
iacū nil valebit supēdificata i eo structura: sed
corruet. vñ mgt in. iij. di. xvj. c. j. de. In pfectōe
pnie tria sūt plderāda. s. Lōtricio cordis vl cō/
punctio. Lōfessio oris. Satisfactio opis. Nec
est inq; fructifera pnia vt sicut tribz mōis deuz
offēdim⁹ corde: orē: z ope. ita tribz mōis satisfi/
ciam⁹. Necmgt ibi. Quapz opt discam⁹ agno
scere qd sit realr pntio. Ad qd rñdet fm Bo
nauent. dif. xvj. lib. iij. z Rich. ac Tho. e. l. iij.
dif. xvij. ar. j. q. j. Et p cordis alios doc. qz Lōtri
tio ē dolor volūtariē assumptus p pntis cū p/
posito pntendi z satisfaciendi. Sed vt hec dif
finitio magis innotescat simplicibz hic qritur.
Quare talis dolor pntialis scz p pntis noiāt cō
tricio. nā h vocabulū qre hz. Ad h nota fm cō/
dem p dicitos doc. vbi s. qz sicut in materialibz
durū d: illud qd nō cedit racui p p h m. iij. me
theroz. Frangi autē d: aliqd dū diuidit in pres
magis. s. d: cōmūni vl pteri qñ redigit in pres
puas z minutas vt qñ annibiles. Sic merba/
phouce cor hois durz d: esse qñ diuine inspira
tioni qñ manū tāgenti nō cedit. sed obuiat. h ē
dū in affectu peccandi dure pmanet. Sed qñ
hois cor respiscere incipit a pntis frangi d: per
attritiōe. Quā autē intēctū qñ pntis in se affectū
peccati: ita vt volūtas peccādi in eo pfecte z ro/
taliter destruat z ab eo recedat: tunc pntio d:
Et sic patz fm Franciscū maro. z alios qz attri/
tio differt ab ipsa pntione. qz attritio est dolor
impfectus. z qz est sine grā gratūfaciēte. Lōtri
tio vō est dolor pfectus z cū gratia gratūfaciē/
te licz pntio z attritio materialr idē sunt. Sic
em lux aurore incipit mane: sic in hoie attritio:
qz crescendo fit pntio qñ lux ipsa meridiet z p/
fecte diei. licz materialr sint idem. Exempli grā.
Unus magnus pntō: deo inspirante incipit se
recognoscere de pntis z dolere: sed nō dū hz pfe/
ctū ppositū deserēdi pntis: talis attritus ē. Quā
autē talis pfectus doler: adeo qz oino vult absti
nere a pntō: pnteri: z causas pntōz excedere. pu/
ta meretricē a se abijcere. aliena restituere. irā de
ponere z hmoi. iam pntis ē. Er qbz pnt qz ad
verā pntiōz qrtuoz reqrūt qz p vñū tñmō de
fuerit: va pntio nō erit. Primū ē dolor pntis
pnti. Secūm ē ppositū de cetero cauedi. Tertū ē
ppositū vt pntedi. Quartū ē ppositū iura posse
satisfaciēdi. Et de his clar⁹ agem⁹ in seqntibz.

R Circa secūdū de reglari mō pntiōis notā
de sunt quatuor regule pcpue.

- Prima de mō nō volēdi.
- Secda de mō dēstāndi.
- Tertia de mō dolēdi.
- Quarta de mō ppositū hndi.

Pria regula qz hō pntis vt d: velle pnti nō
fecisse. z qz fecit displicere: vt ponit fm Scotū z
doc. Sz di. Quō pōt hōi displicere z nolle qd
iā pntis ē: cū illud nō pōt nō esse. Nā pntis
nō esse pntis implicat pntiōne: fm p h m
ij. Periber. Stultū em est nolle qd nō pōt non
ē. Sz ad h rñdet fm Tho. in. iij. di. xij. ar. j. q.
vj. in solucione argumēti. Quāuis volūtas cō
plera in ipō penitēte nō sit absolute de imposs/
bili. est tñ de ipō z d: fieri volūtas pditionata.
Velle em si esset possibile qz h nō fuisset. z
h sufficit. Necibi. Secūda regula. qz hōi cō/
trito vt: si nō pōt dolere de h qd fecit: sufficit de
restari qz illud inordinate p legē dei fecit z offer
dit. S Nā querere posses. Quō hō q nō p
pnti dolere eo qz exinde vilitatē habuit vel cō
secutus ē possit esse in statu salutis. Exempli grā
Jō non dolet. qz ex adulterio filiū generauit q
magis z potēs vl scificius p tora puincia vl
ecclia postea vtil effect⁹ ē. Vel si qz ex rapina di
tatus ē qstū faciēdo p rapta bōa z iā restituere
pnt z se acuos sustētare. z nō dolet qz rapuerat:
qm ex h dicit⁹ ē. Rñdet fm Hen. de gandauo
in qdlibeto. Quā circa pnti pnt considerari ma.
Primo suba actus pnti. Secdo aliqd bonū qd
euenit ex pntō. pura filiū gnauit ex adulterio: vt
dicitū ē z hmoi. Tertio iordiatō act⁹ ipi. s. qz
legē dei factū ē tale. Nō autē tenet dolere solū de
iordiatōe act⁹ eo qz deū offendit z ei⁹ legē faciē
do. Jōqz licz hō nō possit dolere de delctatōe
quā habuit in actu pnti vl de suba illi⁹ act⁹. aut
ctā de bono securo pura de filio gnato z hmoi.
Nihilomin⁹ tal pnt saluari si doleat qz talē dele/
ctatōz z filiū seu aliā vilitatē habuit ex inordia
to mō z cū offensa dei. Et h dolere suffic ad pnti
ōz saluificā. Tertia reglā. qz ad verā pntiōz
nō necessario reqrūt dolor sensual: s. sufficit do
lor volūtari. si tñ pcurrit dolor sensual: merito
rius ē z mltū vtil. Rō. qz dolor sensual nō ē in
ptate hois vt possit se excitare hō ad sensibiler
dolēdū z plorādū. Nā vt p h s de mltieres sūt
naturalr ad stētū faciles. viri autē duri. sed de
nō reqrūt ab hoie id qd ē impossibile. Nā. ff. de re
iur. l. ipossibiliū. Ad impossibile nemo obligat
Proprea ad pntiōz verā qñ hō nō pnt sensualr
dolere: suffic ad salutē dolere saltē intellectualr
z volūtariē. h ē: velle nō fecisse z deū. aut saltem
dolere de h qz nō pnt dolere sensibiler fiedo vl do
lere qz nō pnt sic velle nō fecisse. Nā vt cancell. pntē.
qdā tractatu. z seqt eū Antho. floren. alijqz mo
dēni d. Aliquū inqz nō tā meritorū ē dolere sen
sibiler d pntis. sicut velle dolere z nō posse. Pro
b s

more resurgere. quanto magis debet a morte anime p veram p̄titionē statim reuiuificari et resurgere. Nimirū. ff. de legib. l. Et his. in. ff. ve teri glosa querit Utrū resuscitatus sicut Laza/ rus debeat rehabere possessiones q̄s prius te/ nuit. An filius qui statim intrauit patre mor/ tuo. Et videt magis tenere cum patre. Et bene. quia p̄nceps q̄ concessit illi p̄ncipale sc̄z vitam intelligit etiā concessisse accessoria. extra de reg. iur. lib. vj. ter. cuz glo. Sic quē deus resuscitat ad vitā gratie quoniam sc̄z semp reddidit ei oia bona spiritualia z merita opoz que habuit an teq̄ peccasset. **Z Tertio p finali ponamus miraculū ex historia.** Na Celarius in dialogo narrat q̄ q̄dam iuuenis horrenda peccata cō/ misit que cōfiteri nulli sacerdoti poterat. Sed post tpa multa extimuit dei iudiciū z compun ctus est. venitq̄ ad sanctū Victore p̄orē z cepit cōfiteri tot lachrymis z singultibus vt loqui nō posset. iterū atq̄ iterū incipiens confessionē loqui nō poterat p̄ steru. Tunc p̄or dixit ei. Va de scribe peccata tua in cedulas defer ad me. Et fecit sic. Iterū volens verbis cōfiteri: defecit. sed cedulā porrexit cū rugitu. P̄ior perlecta ce dula dixit. Non sufficio tibi p̄silū dare. Sz si vis p̄tābo cedulā abbati z p̄silū req̄rā. Iune/ nis licentiauit eū. Venit p̄or ad abbatē z nar/ rauit sibi z porrexit cedulā. Et ecce tota illa scri ptura inuenta est fore deleta in signū q̄ de⁹ di/ miserit sibi omnia peccata. ad q̄ ob stupuerunt z iuueni cedulam ostenderunt. Illeq̄ summo gaudio repletus deo gr̄as egit: z decetero sem per contritionē z p̄fessionē frequenter iterando bene vixit. Rogemus christū zc.

Dūca eadem post prandium Sermo. xiiij. de p̄titionis salubris formatiōe z sufficientia.

De cōtritum et

hūilitatū deus nō despiciet. ps. l. Nec verba dixit David dum penitiret de peccatis. In q̄b ostendit q̄ deus multū amat boiem p̄titi de peccatis. Ideo minus dicēdo plus significat p figurā litore. di. Lor p̄ritum z humilitatū. s. ad penitendū: deus nō despiciet id est multū diligit. **A** Sed quare b. Uti/ q̄ ideo. quia p̄titionē sacrificat homo ipi dō **Primo** in aia vel spiritu p doloris interni affli ctionē. ideo ibidē p̄mittit ps. di. Sacrificiū dō spūs p̄tribulatus. **Secūdo** in corde vbi ē fons sanguinis p amoris ignem z ardore. qz amore dei cōpungit z punit peccū. **Tertio** in oculis z capite p lachrymationē. **Berū.** Lachryme peni/ tentiū vina sunt angeloz: z sicciā dei illoz. **Quarto** in ore: gutture: z in lingua p p̄fessionē **Quinto** in facie p rubores erubescētiē. **Sexto** in toto corpore p omniū dā sacrificatiōz. **Istis**

modis christus dñs se in sacrificiū in cruce ob tulit. p nobis. sc̄z in anima: corde: oculis patien do. ergo exemplo suo debemus z nos zc. Und etiam in epla hodierna ap̄tus. j. Thess. iij. dr. Nō vocauit nos de⁹ in iudiciā sed in sancti/ ficationē in christo iesu dño nostro. q̄d p̄r esse aliud thema. Propterea merito ps. dicit q̄ cor p̄ritū deus diligit vt sanctū sacrificiū. Itaqz de sacra p̄titione tria mystēria p̄ter predicta de claremus in hoc sermone.

Primū d̄ salubritatis.

Secundū d̄ seriositatis.

Tertium d̄ singularitatis.

Circa primū de salubritate p̄titionis querit Utrū ad p̄sequēdam salutē sufficiat p̄titiō h̄c q̄ntācūqz parua cōtitionē. Nam multi sunt q̄ valde modicum dolent de peccatis suis. **B**

An ergo tales saluent. Rūdet ex Rich. dos corūqz dicitis in. iij. dif. xvj. z xvij. recolligēdo. q̄ p̄titiō p̄r dicit modica triplicat. Uno mō vix sic q̄ deficiat a vere p̄titiōis rōne. Et sic po/ tius dicit attritio qz p̄titiō. puta qñ quis et so lo timore seruiti p̄ter euadēda pena aliquan tulū dolet porrexit z nō ex amore dei. vel qñ ali qua tñ peccata detestat z nō omnia. vel si omnia detestet: tñ nō habet plenā voluntatē omnia cas uendi in futurū. vel non vult occasiones p̄croz p̄tētenē euitare. vix meretricē quam tenet nō vult eycere: aut aliena nō vult restituere. aut irā z odium erga p̄mū nō vult deponere zc. **Ta/ lis** p̄titiō deficiens vel potius attritio nō suffi ciat hōi ad salutem: si in tali quis deccat statu. **fm tñ Scotū** faciēti qd in se est attritio gr̄a infir dit virtute clauū in confessione. attritio qz for/ mat in p̄titionis gr̄am. qd patz infra sermone xvij. **N. fm Scotū** in. iij. dif. xij. q. vlti. z con cor. Tho. in qdlibet. iij. Und Johes Beron cancellarius parisiensis tractatu sup q̄stione q̄ dā facta de statuto ordinis Carthus. morat hāc doctrinā q̄ absolutio sacramentalis p̄r delere peccata que nōdū erant p̄tita sufficienter sz so/ lum attrita. Stat eñ q̄ p̄fitens nō sit p̄ritus actu: sed sufficit attritio cum receptione absolu tionis vix sacramentalis. Nec ille. Et b̄ intelli gendū puta quādo obicem diuine gratie: talis nō poneret: manente fixa volūtate in aliq̄ p̄cō. Nam attritio formari in p̄titiōz p̄ instructiōz p̄fessoris in tali posset. vix vt doleret nō solo t̄ more seruiti z de om̄ibz z p̄poneret cauere de ce tero z h̄mōi. Alij defectus aut possent supleri virtute clauū in nō ponente obicem gr̄e. **Se cūdo** mō p̄titiō d̄ modica vel parua. sic q̄ ves ra est p̄titiō charitate informata z gr̄a gratum faciente: q̄uis modica sic affectus deuotione. Et talis quātūcūqz sit modica dūmodo sit inf formata charitate in solo infimo etiam gradu charitatis: sufficit ad salutē: quia peccato p̄tra/ riat charitas z ipsa operit multitudinē p̄croz.

Quantum ad parua contritione sufficiat p̄titiō ad salutē. p̄pter dicit q̄ parua p̄titiō attritio.

2do.

oim peccatoꝝ deestatio. Nimirū p̄bia dī
 cū q̄ q̄ in infirmo ē sudor vniuersal. in oibz
 p̄tibz corpis: signū ē q̄ talis in p̄tino sanabit̄
 Sed q̄ vniū mēbz sudat z aliud nō sudat: si
 gnū est q̄ nō p̄ualeat. Sic sp̄ualr q̄n bō vni
 uersaliter de oimibz p̄ctis formata p̄tritione do
 let: signū est salutis eterne. Si aut̄ nō de oibz si
 gnū ē dānatiōis. Q̄ bō discē p̄teri p̄dicto mō.

S Circa tertiu de singularitate p̄tritionis
 querit̄ Utrū p̄tritio singularit̄ z se sola sine cō
 fessione z satisfatione sufficiat pro peccati res
 missione. De h̄ per magistrū in. iij. di. xvij. va
 rie adducunt̄ autoritates p̄ z p̄tra. tñ in hoc cō
 corditer dicūt oēs doc. theologū z canonistē q̄
 dūmō bō p̄tritus habeat voluntatē p̄fitendi et
 satisfaciendi: statim in cordis p̄tritione ante fa
 ctā actu p̄fessionē z satisfacionē p̄ctū dimittit̄

Probat̄ p̄mo autoritate p̄s. Dixi p̄fitebor ad
 uerluz me iniusticiā meā dño: z tu remisisti im
 pietatē peccati mei. p̄s. xxxij. Ubi Cassiodorus.
 dixi. i. deliberavi in corde q̄ p̄fitebor aduersuz
 me z tu remisisti peccatū. Sed di. Quare q̄
 debeo p̄fiteri cū remissum sit ante in p̄tritione.
 Rñdet̄ q̄ p̄ter satisfaciendū p̄cepto. Nā deus
 q̄ p̄cepit p̄tritiōem: p̄cepit etiā facere p̄fessionē
 hōi dū p̄t z satisfacionē. z cū h̄ p̄ter ecclie res
 conciliationē q̄ fit p̄ absolutionē sacramētalem
 fm̄ Scotū. **S**ecō p̄bat̄ rōne. qz vera p̄tritio
 nō p̄t esse q̄ tollat p̄ctū nisi sit cū p̄posito p̄fitē
 di z satisfaciendi. s̄. ser. xij. Q. voluntas aut̄ p̄ fa
 cto cap̄t. Proinde si q̄s in articulo mortis nō
 p̄t p̄fiteri: qz obmutescit. vel qz nō habet sacer
 dotē: saluat̄ p̄ p̄tritiōē hūdo p̄positū p̄fitendi.
 Si aut̄ nollet p̄fiteri z satisfacere: nō esset cō
 tritio salubris. **T**ertio p̄bat̄ exemplifi
 catōe. Narrat̄ em̄ Jacobo de vitriaco: q̄ mulier

q̄dāz mortuo viro viduata facta est occulte me
 retrix: que cū esset antiquata: ab amatoribz p̄tē
 pra. in paupertate magna desperata diabolo se
 daturā iurauit si eā ditaret. Tunc diabolus in
 iunxit sibi p̄mo q̄ omnia peccata q̄ posset facere
 nō desisteret. **S**ecō q̄ nullā miam i paupes ex
 hiberet. **T**ertio q̄ nūq̄ peniteret nec p̄fiteretur.
 Ditata q̄ cepit hec omnia obseruare. Tandē cum
 mortis hora aduenisset monēt a filio p̄prio ad
 p̄niam. q̄ dixit sibi nil valere nec posse penitere:
 sed cū a filio cū lachrymis peterec̄ vt p̄fiteret̄. vi
 ca illius v̄bis z lachrymis cepit ipsa flendo re
 uelare quō p̄federata sit cū diabolo. Ad illius
 aut̄ instantiā docentis veniā p̄nie repromissaz
 mulier ait. Uoca sacerdotes parata sum facere
 qd̄ hortaris. Filio abeūte post sacerdotem: ecce
 demones irruerūt sup eā. quoz timore p̄cussa
 mortua est in gr̄a p̄tritionis cū p̄posito p̄fiten
 di anteq̄ aduenisset sacerdos: tunc eius fili⁹ si
 bi p̄dicta peccata reuelata sacerdoti p̄fessus est
 z magnā p̄niam p̄ m̄se fecit. Cūq̄ septimo an
 no oraret p̄ ea: apparuit sibi mater gr̄as agens

p liberatione. O q̄ p̄nia felix z b̄ndicta. o sacra
 p̄tritio zc. Rogemus x̄pm zc.

Feria secūda post dñicā secūda q̄dragesime
 Sermo decimus q̄ntus de cōtritione p̄teritoꝝ
 peccatoꝝ futuroꝝ z alienoꝝ.

Inō credideri

Inis qz ego sum moriemini in pecca
 to v̄io Job. viij. z in euāge. hodie
 no. Verba sunt saluatoris n̄ri. q̄ vt
 ostenderet q̄grave malū sit esse in statu peccati
 plures replicauit p̄ eadē v̄ba z p̄ eadē s̄niam
 loquens iudeis p̄ctōibz. scz qz i p̄ctis moreret̄
 q̄cenus oim̄s peccatoꝝ cognito periculo pec
 catoꝝ sollicitē q̄rerent sibi medianā salutis p̄
 verā p̄tritiōē z p̄niam. Proinde ipse x̄ps dñs
 dicit. Si nō credideritis scz fide formata p̄ cha
 ritatē dei verā vel gr̄am. q̄ vtiq̄ p̄ctōi infundit̄
 in p̄tritiōe: Quia ego sum scz x̄ps deus tollens
 peccata hoim̄ z saluās eos p̄ passionē. **N**oties
 mini in peccato. q. d. fm̄ Origenis expositionē
 p̄ p̄tritiōē hortādo. Si q̄ credit̄ qz ego sum. nō
 moriemini in peccato: sed viuet̄ p̄ fide z gr̄am
 vere p̄nie. Et de his verbis christi loquit̄ euāge
 liū. Itaqz de ipsa p̄tritiōe p̄sequēti. notemus
 tria mysteria p̄ter p̄dicta in h̄ s̄mone.

Primū de p̄tritione p̄ctōꝝ p̄teritoꝝ.
Secūdū de emēdatione p̄ctōꝝ futuroꝝ.

Tertiu de dolore p̄ctōꝝ alienoꝝ.

Circa p̄mū de p̄tritiōe p̄teritoꝝ p̄ctōꝝ p̄ in
 structiōe occurrūt v̄iles questiuācūle. **P**rima
 q̄stio v̄trū vere cōtritus debeat dolere de p̄cto
 originali ac penaz inflictōe. Rñdet̄ fm̄ p̄ctō
 de tharañ. in. iij. di. xij. q̄ p̄nia nō est p̄rie ni
 si de aliq̄ actu voluntario. ideo nō requirit̄ p̄ris
 tio de p̄ctō originali. qz nō est in nobis volūtas
 rariū. p̄riū. tñ requirit̄ in adulto displicētia cū
 p̄siderat illud. Itē fm̄ Tho. di. xvij. **C**ontritiō
 p̄rie nō est etiā de penis sed de culpis: vt p̄t̄ ex
 p̄tritiōis diffinitōe sup̄ s̄mone. xij. Q. Nā nec
 debemus de penis p̄fiteri vel emendare sed pa
 tienter tolerare. vt sic p̄ cas meritū z p̄mū valez
 amuz acq̄rere. verūtamē de malis pene siue ori
 ginalis culpe: vt sunt fames: sitis: laboris anxi
 eras: infirmitas: mors z h̄mōi: siue etiā d̄ penis
 culpe actualis: vt sunt iudiciales pene iuste in
 flite p̄t̄ hō dolere nō rōe pene s̄z rōne p̄ctōꝝ q̄
 bus demerimus tales penas. Et sic accipien
 dū est dictū Aug⁹ lib. de p̄nia. scz Nemo vitam
 eternā desiderat: nisi cū huius vite mortalis pe
 nitent. Nec ille. **I**ntelligēdo scz qz de moralita
 te vite q̄ est quedā pena. z sic etiā de alijs penis
 debemus penitere nō rōne sui sed rōne p̄ctōꝝ.

R **S**ecūda questio v̄trū vere p̄tritus debeat
 dolere etiā de amissione vel p̄uatione virtu
 tis p̄ peccatum perditē. Rñdet̄ fm̄ Tho. in. iij.
 di. xvij. q̄ dolor de p̄tuatione virtutis non est

Feria. III. post dominicā secundā

de essentia contritiōis exp̄sse. Un̄ sine tali dolore p̄t esse vera contritiō de peccatis. tñ talis dolor p̄t nec ad p̄ncipiū vere contritiōis. sicut aliq̄s mouet ad dolendū de aliquo facto p̄pter malū qd̄ inde secuti est: pura dolet se ludū fecisse. qz multa ibi pdidit. Proinde bonū ē dolere de meritoꝝ oim̄ z virtutiꝝ ac opeꝝ bonoꝝ a puericia acq̄sitiꝝ roꝝ pditione facta p̄ peccatū. Insup̄ de meritoꝝ r̄u passionis xpi ac celestiuꝝ bonoꝝ p̄petuoꝝ z totius ecclesie orationū z suffragioꝝ amissioe. qz om̄ia p̄ peccatū mortale amittunt̄ vt p̄ tantis damnis acius doleat de peccatis p̄ q̄ talia p̄didit. Un̄ Aug. dicit. Penitens d̄z dolere etiā de h̄ q̄ virtute se p̄auit. Exemplū. Lōiugata d̄z dolere nō solū q̄ adulteriū cōmissit: sed etiā qz bonū matrimoniū s̄z fidem z sacramentū le sit z fregit z fructū tricesimū pdidit. vidua s̄l̄ de h̄ q̄ peccauit z q̄ fructū sexagesimū pdidit. z virgo de hoc q̄ tantū thesaurū z fructū centesimū perdidit. Ergo peccatō o peccatū cogita z dole de tantis damnis.

I Circa secundū querit̄. vtz contritus dolere debeat nō solū de p̄teritis peccatis sed etiam de futuris. R̄ndet̄ s̄m L̄ho. in. iij. di. xviij. q̄ contritiō p̄ncipali actu respicit peccatū p̄teritū vl̄ cōmissum. sed et sequēti respicit etiam peccatū futurū z hoc p̄mo nō q̄dem ad dolendū de peccatō futuro qd̄ nōdū est: sed ad cauendū ab illo. Secundo ad peccatū futurū effectū p̄sequendū. Nā qñqz peccatū aggrauat̄ ex effectu futuro p̄sequendo. Nā s̄. q. iij. papue. Grego. d̄r. Tot moribz quibz dignus est: quorū p̄uitatis exempla in posteros reliquit. Et p̄terea Aug. d̄r. q̄ pena arrii nōdū est determinata. qz plures heresim eius sequūt̄ quoridie. Sic est z de alijs inuētoribz heresim z nouitatū mortalū peccatōꝝ. Proinde vere contritus tanto plus d̄z dolere q̄nto putat q̄ plures ip̄m imitabunt̄ in tali peccatō q̄b̄ ip̄e causam vel occasiōē dedit sequēdi. Nam z talibz in inferno toriens auget̄ pena accidēralis. Sic ergo dicendū q̄ contritiō p̄rie debet fieri de peccatis p̄teritis. tñ cū hoc de futuris d̄z fieri cauendi p̄positum z satisfactio vel emendatio quantū talis hō potest cohibendo: ne sequant̄ ex suo peccato in futurū plura mala. Ergo hō christiane dilige ex p̄dicatis p̄teri de tuis peccatis. Nā de s̄libz idem est iudiciū: vt de h̄mōi casibz patebit articulo sequenti.

M Circa tertiu de contritiōe alienoꝝ peccatoꝝ querit̄. Utū vere contritus debeat dolere de peccatis nō solū p̄p̄rijs: sed z alienis. Ad qd̄ r̄ndet̄ s̄m L̄ho. in. iij. di. xviij. z alios. q̄ licz contritiō necessaria nō sit p̄rie loq̄ndo nisi de peccatis p̄p̄rijs. nihilominus vere contritus debet de peccatis alioꝝ. z tenet exhibere dolore papue in tribus casibz vicz. Primo in casu fraterne dilectionis z correptionis. qz tenemur primū diligere sicut nos ipsos. Ideoqz tenent̄ p̄sertim plari z

alij hoies p̄ suo modulo quos possunt a peccatis cohibere vel retrahere z dolere q̄ peccant. Clarer de ecclie plas. Itē d̄ p̄ncipibz. Itē d̄ iudicibz. Itē d̄ p̄familias z h̄mōi q̄ tenet̄ dolere d̄ incrementibz peccatis. z corrigere vt p̄t. Nam ca. Lulpā vel facient̄. lxxvij. di. Iohes Lhyf. ait. Lulpā pauldubio facientis habet qd̄ p̄t negligite emendare. Exemplū sc̄pture habet qd̄ p̄t n̄ sumo sacerdote. j. lib. Regū. q̄ p̄ iniquitate filioꝝ dānatus est: vt d̄r Mero. z male mortuus est.

Secundo in casu date occasiōis. Nā scribit̄ extra de m̄tr̄is z dāno dato. c. si culpa. Qui occasione damni dat: damnū se dedisse videt̄. Si cur exēpli gr̄a. Qui fodit foueā in publica platea in quā cadūt boues z aialia: tenet̄ d̄nis illorū ad restitutionē damni. Sic q̄ occasione dāni dat ad peccandū: ip̄e reus est aiaz peccantiū. Propterea z x̄ps d̄ns ait Matth. xviij. Uelli p̄ que scandalū venit. Un̄ talis peccator dans scandalū z occasione peccandi alijs: tenet̄ penitere de peccatis alioꝝ. Exemplū de mulieribz se ornātibz ad concupiscentiam p̄uā. Item de sacerdotibus z religiosis male vite alios scandalisātibz. Item de seducentibus virgines vl̄ mulieres ad peccatū. **N** Tertio in casu male comunicatiōis. Un̄ p̄s. orat̄ dices. Ab alienis peccatō tuo. qz sepe quis peccat in comunicandō alienis peccatis. z sic tenet̄ p̄teri etiā de alienis quibz p̄sensit comunicandō. Et hoc fieri potest noue modis: iuxta versus. Iussio p̄silium p̄sensit palpo recursus. Participans tacens: nō obstant nō manifestans. In istis peccatis alienis contritiō est formāda. Exemplū habem⁹ de Salomone: q̄ cum multis mulieribz peccauit: z occasione ac exēplū peccandi multis p̄sitit. Nā singlis suis vxoribus idola deoꝝ suoz crexit. Dicit̄ aut̄ quidā doctores q̄ saluatus sit finaliter: eo q̄ p̄niam egerit. Sed L̄ra d̄r h̄ esse valde dubiū eo q̄ idola nō destruit q̄ crexit cum tenebat̄ z poterat autoritate regia faceꝝ. Ideoqz videt̄ q̄ veram p̄niam nō fecit. etiā si penituit exteriori ostensione. sed reliquit in futurū occasione peccandi multis. Ergo si talis sapientissimus rex z deo acceptissimus antea adeo vt sibi deus appareret. Si in quā tantus z talis dānatus est p̄pter falsam penitentia qd̄ fieri de miseris cōmuni b̄ hominibz peccatoꝝ enormia crimina cōmittētibz. Rogemus ergo christum vt det zc.

Feria tertia post dñicam secundam Sermo sedecimus de contritionis necessitate generali z medicamine.

Si se hūiliat

exaltabit̄ Matth. xxiij. z in euāgelio hodierno. Verba hec dicit saluator noster docens discipulos suos

in Contritiō habent̄ de peccatis alienis.

os verbo z exēplo evitare supbiā z maliciā scri
 bar z pbarisoz z hūilitatē tenere in oibz: qz in
 quit. Qui se exaltauerit. s. in pñi supbiendo: et
 diuini pēptis se nō subdendo. hūilitabit. s. in
 futuro p gehēne penā. Et q se humiliat. vicz in
 pñi ad verā z humilē pñiaz. exaltabit. scz ad ce
 lestem glīam. Un Bern. sup cantica sermone.
 xxxv. Qui puebēdus est ad maxima scz celestia
 bona: hūilitate meref. Ideo christus dicit. Qui
 se hūilitat exaltabit. vt prz in euāgelio. Itaqz de
 humili z tritione p quā hō exaltat in grā z glīa
 nozemus tria mysteria p b f mone.

Prīmū de tritionis necessitate.
Secōdo de obligatiōis generalitate.
Tertiū de triti cordis sanitate.
 D Circa pñm de necessitate tritionis querit̃
 vñū tritio sit ad salutē peccatoz hoim necessa
 ria. Ad qd̃ ex doctorz theologoꝝ z canonistaz
 sentētia recolligēdo ponit̃ talis p dūsiō. vicz q
 tritio vera ad salutē peccatoz hoim adeo est
 necessaria. q nec p fessio nec absolutio nec satisf
 factio: nec quecūqz penitētie opa valent ad salu
 tē sine ipsa. Et hoc pbat p̃cipue triplr.
Primo autoritatibz.
Secōdo rationibus.

Tertio exemplis z reuelationibz.
Primo in quā autoritatibz. Nam ps. d̃t. Sa
 crificiū deo spūs z tribulatus zc. Ubi glosa d̃t
 Contritio cordis est sacrificium in quo peccata
 solunt. q sine ea nō est salus. Item q q̃nticū
 qz affinit̃ alia sine cordis tritione nullū pecca
 tū dimittit homini. Aug. z Bratianus de pe.
 dī. j. s. contra. z ea vero. restant. Item. xxiij. q.
 s. c. vbi. idem Aug. dicit. q vbi charitas nō est
 nō pōt esse iusticia. Deniqz Rox. vj. Aplus ait
 Stipendia peccati mors. grā aut̃ dei vita eter
 na. Sed q nō est vere tritus de peccato mor
 tali nō est in charitate nec in grā. z p psequens
 in morte peccati manet. p̃terea nlla ei alia opa
 valent ad p̃miū celeste. **Secūdo** pbat rōni
 bus. Nam Leo papa. xxiij. q. j. c. Manet in q̃t
 petri p̃uilegiū vbiqz ex eq̃tate fert̃ iudiciū.
 Ubi glo. dicit. q h d̃t de sententia qua q̃s ligat̃
 quo ad deum. Est q̃ ratio talis q nūqz inferior
 iudex pōt absolvere quē supior tenet ligatum.
 Sed in absolutione de^o ē autor p̃ncipalis z su
 perior iudex. z sacerdos est minister dei. z sic in
 ferior. Cū q̃ aliquis nō est vere tritus corā dō
 tenet ligatus in peccato. q̃ nō pōt absolui a sa
 cerdore. Et si sacerdos talē sciens absoluat pec
 cat. ac ille nullo mō est absolutus. Nō em̃ tenet
 p̃unc sacerdotāl absolutionis p̃uilegiū petro
 datū: qz nō ex equitate fert̃ iudiciū in tali casu.
 Sentētia em̃ iniuste lata nō tenet. extra de sen.
 cō. c. p tuas. Alia rō theologica. qz ad iustifi
 cationē impij requirit̃ q̃a tritio: vt tenet p cōs
 muni regula apud om̃es doctores theologos
 sup. iij. sentētia. Ideo nō pōt pctōz iustificari.

z p psequens nec saluari sine q̃a tritione: etiaz si
 p̃fiteat̃ z opet̃ satisfactoria. Sed em̃ p̃terea nō
 debet desistere a p̃fessione z bonis opibz. quia
 nihilominus valent ad alia. put opa in mortā
 li facta. **P Tertio** pbat̃ exemplis z reuelas
 tionibz. Nam in speculo exēploꝝ dī. ix. c. xxx.
 scribit̃. qd̃ referet magister Jacobus cartusien. in
 li. de peccatis mortalibz. q romanus qdam pō
 tifer fini vite appropinquas: capellano suo au
 toritate aplīcam p̃tulit: vt scz absolueret se ple
 naria remissioe. sicut solet fieri in anno iubileo
 Capellanus papā absoluit z sic obiit. nō mlto
 post mortē ipsi capellano papa apparuit tristis
 z dixit se eterne morti adiudicatu. Ille interro
 gavit. Quare: cū plenaria autoritate te absolue
 rim. Rūdit. qz sumus iudex absolutōz illaz nō
 habuit ratā. Hoc iō. qz vere tritus nō fui. z sic
 disparuit. q̃ parz zc. Item sile narrat̃ etiaz de
 qdam fratre aplīci absoluto. P̃terea narrat̃
 etiā q qdam cardinalis pape charus cū mortū
 appropinquasset papa eidē absolutionē plenas
 riā liberaliter obtulit. Cui ille ait. Sanctissime
 pater da potius mihi tritionem si potes. D q̃
 scitā z vtuosa tritio vrinā te pctōres a g̃serent.
D Circa scūdū de obligatiōe g̃nali querit̃.
Utrū generaliter obliget̃ necessario om̃is pec
 cator hō ad tritionē vt psequat̃ peccati remis
 sionē. Ad qd̃ rūdet Scot^{us} sup. iij. di. xiiij. q. j. qz
 q̃uis deus posset remittere peccatū sine omni
 actu hois illius cui remittit. sicut facit sanctifi
 catis in vtero remittendo peccatū originale si
 ne sacramento. Deniqz posset etiā remittere pec
 cata homini p aliquē feruentē mortū dilectiōis
 in deū absqz actu tritionis sub p̃ua rōne: vt
 pote in actu feruoris ad martyriū statim susti
 nendū: vbi forte nō esset cogitatio d̃ aliquo pec
 cato mortali prius cōmisso. Nam talis saluare
 tur. Ad pbat̃ idem Scotus sic. quia inq̃t nul
 lus excludit̃ a regno celoꝝ qui facit illud quod
 simpliciter est necessariū. sed possibile est aliquē
 vsqz ad instans. A. existētē in peccato mortali
 ab instanti. A. hoc est ab isto puncto hore neces
 sitari tam vehementer ad toto corde insistentū
 circa actus martyrij distrahentes a cogitatiōe
 de peccato cōmisso: vtpote statim exposito mar
 tyrio artissimo. Verbi gratia. p̃cipit̃ do repen
 te in ignem vel in aquam submergendo z hu
 iusmodi. Sed quādo de^o sic remitteret tali pec
 cata mortalia: hoc faceret ex speciali lege z nō le
 ge cōmuni regulariter. Regulariter em̃ dicitur
 hoc fieri quod fit̃ in regulas determinatas a
 sapientia diuina. **R Quarū** inquit̃ hec
 est vna salicet generalis regula q̃ peccatum cō
 missum non deleatur sine displicentia de pecca
 to cōmisso. z hoc fit̃ per veram contritionem.
Nec Scotus. Sed dices. Quare sic cordis
 nasse congruit. Responder̃ idem Scotus ibidē
 dem q̃ rationale multū hoc apparet: vt sciz

in p̃la.

*in q̃s p̃cedit obligatiō
 hōis p̃ tritionē*

4

peccati auertit a fine: hoc est a deo et uertit hominem ad creaturam: ita rationabile est quod non delectat peccatum nisi per mortem oppositum. sed auertendo a creatura vel peccato et uertendo ad deum. Nec Scorius. Ergo peccator uertit ad deum per penitentiam. Et his clarer quod benedictus deus de communi lege sic statuit et obligauit homines ut non remittant eis peccata nisi per penitentiam ueram generaliter quoad omnes adultos et sanementis uel rationis compositos: de peccatis meiorari ualentes. Itaque ab hac generali obligatione excipiuntur tria genera hominum.

Primo pueri nondum dolia paces. et similiter adulti uel rationis carentes: ut fatui et ameres quos ignorantia inuincibilis excusat sicut a peccato ita et a penitentis obligatione. xv. q. i. c. si quis in saniens. Secundo excipiuntur peccata aliquo omnino obliuioni tradentes nec recordari potentes. Nam ad impossibile nemo obligatur. Si tamen aliquis in memoria ueniat tenent. Tertio peccato mortali actuali per dei gratiam carentes. Nam de ueniali non est necessaria specialis penitentia. sed sufficit generalis et implorata. tamen de uenialibus penitentia specialiter est preceptio: ut legitur de sancto Augustino et fratre suo. et de ceteris de mimis precebat cum dolore.

S Circa tertium de sanitate uel medela penitentis siue penitentis cordis. Aduertendum quod anime humane uel cordis medela in scriptura super omnia attribuit penitentia. Unde in veteri testamento Esa. lxij. christus dei filius dicit sic. Spiritus domini super me. Et in nouo testamento dicitur sic. Sequitur ad annuncian dum misit me: ut mederer contritis corde. Decibi. Unde si gratia. Que est medicina in toto mundo populi. Rurde Aug. lib. de penitentia. di. Nihil est quod medicamentum penitentia pellere possit. nam sine ea nil ualent omnia alia. Ipsa autem sola ualet ad eterna sequenda uite premia. Reuera si tolle gerent misse que sunt celi stelle et maris arene: non possent homines existenti sine uera penitentia et penitentia.

Proinde queri potest. Quare scriptura potius attribuit penitentia medela anime. Rurde quod primo in Lyrā ibidem. quod penitentia hinc sanare omnia peccata uulnera. Secundo quod ipsa est quasi peccatio amara absinthiatica de qua Dyascorides dicit quod peccatio facta arte apothecario. de absinthio cum zucaro ualet precipue ad quattuor. Primo epati et interioribus uisceribus subuenit. Secundo stomachum confortat. Tertio appetitum excitat. Quarto ebrietati resistit. Nec ille. Spūaliter absinthium significat penitentiam amarā quod si peccata cum zucaro diuini amoris dulcissimi subuenit. Primo interioribus. Affectioibus deuotis. Secundo confortat stomachum anime in suscipiendo seruo dei. Tertio excitat appetitum anime ad desiderium celestium. Quarto resistit ebrietati. scilicet mundanorum bonorum cupiditati. O quam charissimi hanc medicinam salubrem accipite Rogem? et christum etc.

Feria quarta post dominicā. ij. Sermo. xvij. de penitentia lachrymosa et eius uirtuositate.

Alius hoīs tra

f def pncipibz sacerdotū et scribis et cō demnabūt eū morte Martb. xx. et in euāgelio hodierno. Sicut Rabanus sup hoc euāgelio dicit. Dñs iesus idcirco in hō mūdo noluit prosperari sed grauiā pati ut ostēderet nobis uiam pnie: q̄tenus nos q̄ p delectationē culpe cecidimus sciremus cū q̄ amaritudine redire. scilicet ad patriā celestem debeamus. Propterea x̄ps ipse dñs uoluit p̄denari morte ut nos p pniā disceremus euadere dānationē eterne mortis. et nos mortui peccatis uiuere x̄po. Item tradidit uoluit x̄pus ad illudendū: ut exemplo sui tradidit nos ad p̄emptū mūdanoz: nec curamus illusiones hoīm. Item flagellari uoluit et crucifigi: ut nos exemplo eius corpus flagellamus in pnie austeritatibz: et uicia ac p̄cupiscentias crucifigamus in nobis Gal. v. Qui x̄pi sunt carnē suā crucifixerūt cū uicijs et p̄cupiscentijs. Unde et discipulis suis x̄pus dñs passionem istas p̄dixit. Et cū mater filioz zebedei p filijs gliam regni peteret de hōi seq̄la illos interrogaui dicens. Potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum. Et tandē hūilitatez docuit esse necessariā ad p̄sequēdū regnū celeste suo exēplo: ut p̄z in euāgelio. Itaque de p̄niali penitentia quod debemus x̄pm dñm p nob passum et mortuū imitari tria mysteria (p̄ter p̄missa) in hō f̄mone dedaremus.

Primū de intellectuāli dolore.

Secūdo de sensuali lachrymatione.

Tertiu de lachrymali p̄ponderatione.

I Circa primū de intellectuāli dolore siue uoluntario uel cordiali Querit qualē dolorē exigit uel requirit deus in uere penitente peccatore per peccatorum remissione. Ad quod r̄ndet f̄m Rich. et Petri de Lbarañ. sup. iij. dis. xvij. q̄ duplex est dolor de peccatis. Unus est intellectuālis siue rōnis dolor quā hō ex electione deliberata peccatū detestat: ita quod noluit peccasse: et uelit nūq̄ de cetero mortaliter peccare. et talē dolorē deus exigit necessario in uere penitente ut iam plibz alijs f̄monibz etiā tactus est. Alius est dolor sensuali quod scilicet exat̄ et p̄ditō dolore intellectuāli. quā uicij hō instanti doler de peccatis quod sensibiliter eius cor amaricat: uel tamen ad fletus cōpungit. Et de hōi dolore ma documēta tradunt. Primū est. quod sensuali dolore de peccatis nō requiritur necessario in penitente. quod sine hōi dolore sufficit intellectuālis dolor per peccati remissionē. Rō huius est. quod generalis regula iuris dicitur. et est dictū Lryf. quod ponit extra de reg. iur. c. i. Omnis res per quācūq̄ causas nascit: per easdē dissoluit. scilicet peccatū omne sufficiens per actū solius uoluntatis potest nasci. et sufficiens etiam per solū uoluntatis actū contrariū potest tolli: si est per displicentiam et dolorē rōnis quāntū est ex prenostra. et sic concurrente p̄ncipaliter gratia dei

peccatū dimittit. Secūdu documētū q' hō qñ nō potest de peccatū sensibiliter dolere non debet ex hoc timere qñ nō dimittet sibi peccatū: si tamen habeat dolorē in voluntate. Nā misericors deus nō requirit ab hoīe plus q's potest. Tertiu q' hō quādo potest etiā sensibilē dolo rem de peccatū habere: multū debet de h' deo grās agere. q' hoc est sūme vīle z signū penitē ne perfecte vt patebit articulo sc.

U Circa secūdu de lachrymis cōtritionis no randū est: q' lachrymaz effusio in p'ititione est mirabilis z indicabilis virtus z potētie. Unde eā habere est sūme vīle. Et hoc declarat sic. Nā si querat: que sunt in toto mūdo sup oīa fortis/ sima vel potētissima. Ad id respōdet magnus Albertus sup Missus est. pbando ex scriptur' q' p'cipua fortissima sunt tria. Primū ē mors: que oīa mortalia p'mit z mordeat ac necat. ij. Reg. xiiij. Omēs morimur: z quasi aque dila/ bi. in terrā. Unde Aug' in yponosticon respon sioe. j. dicit q' mors hoc vocabulū accepit eo q' morū venenosi spētis. i. diaboli in homines introducta omēs mordeat tā potētes reges q's omēs alios. Secūdu fortissimū est diabolus. Job. xij. Non est potestas q' comparet ei super terrā. et loquit de diabolo. Tertiu sup oīa pre/ dicta ē de' qui est oīpotēs. Sed de' bñdicitus tantā virtutē dedit lachrymis vere cōtritionis: vt vincere possit oīa bec fortissima. **X** Pri/ mo nāq' lachryme vincūt morē triplicē. Unā morē corpālē vt p'z in Ezechia rege qui lachry mis meruit mortis dilationē: z vite plongatio nem annis. xv. vt p'z Esa. xxxviij. Aliā morē spūalē vincūt qz aīas viuificāt. Ezech. xviij. Si ipius egerit penitētiā de oībus iniquitatib' que fecit vita viuet z nō moriet. Tertiā morē gebē/ nalē vincūt lachryme: qz eternā penā gebēne. p' peris debitis aut oīno extinguit: aut in penam temporalē: id est purgatoriā p'mutat. Un' Bern. dicit. O qñta vis p'sistit in peccatoz lachrymis que oēm obliuīt culpā et extinguit gebennam. Secūdo lachryme vincūt diabolū. Un' Ebrif. Sicut aqua calida expellit canē a coquina: ita calide lachryme cōtritiōis expellit diabolū ab aīa. Exēplū habem' in magdalena q' p' lachry/ mas p'meruit vt x'p's ab ea eijceret septē demo/ nia. Tertio lachryme vincūt oīpotentē deū qd est valde mirabile. z hoc intātū vt etiā sententiā latā imutare faciāt. sicut p'z in rege Ezechia su/ pra. z in niniuītis. Itē lachryme vincūt deū in/ tantū vt quicqd postulat ipetret. Unde Ebrif. Nemo aliqñ ad deū flens accessit q' non accepe rit qd postulauit. Nec ille. Prop'ca Bern. ex damās dicit. O felix penitētie lachryma: tuum est regnū: tua est potētia: tu ante iudicē intrare nō vereris: quicqd petieris ipetrabis: tu acas/ sanū etiā demonib' silētū iponis. Quid plu ra dicā de teo sacra lachryma. tu vincis deū in

vincibile z ligas oīpotentē inclinans dei filiū et vginis natū ad sedū pctōrē. Nec Bern. De la/ chrymaz valore plura f'mone. xxij. per totū. **Y** Circa tertiu de p'ponderatione lachrymaz inq'rendū est quales lachryme p'poderant z pre ceteris meliores fore reputant. Ad qd m'detur q' f'm. l. Vincētū de valēti. in sermone Aliosq' Bradus valoris lachrymaz sic assignant quo ad meritū z p'miū homīs. Primo q' lachryme sunt in p'mo gradu bone detpali miseria p'ri/ mi vel corpali afflictioe: puta de morte p'is vel m'is aut fratris vel amici: q' potest esse merito rius cōformādo se diuine voluntati. p'ferim si talis dolor est ex amore dei p'ncipaliter z recta intentōe. Secūdo lachryme meliores sūt ex cor diali cōpunctioe: de q'bus Ps. Eritus aquaz deduxerūt oculi mei qz nō custodierūt legē tuā. Iste dicunt meliores. qz lauāt aīam ad perpe/ tuā salutē cōsequēdā z ipi hoi pctōri sūt vtilissi me. Tertio lachryme optime sunt ex spūali de/ uorōe: videlz si q's d'sleuit pctā sua z iā dulciter passionē x'pi cōteplādo deplorat ex cōpassione sicut legim' de serō frāscisco qui iugiter christū dñm crucifixū q'si oculis p'ntē cerneret mēte: la chrymabat. **Z** Ultimo lachryme sunt ex pi etate pcedētes pro aīaz zelo z saluatiōe. Proin Bern. sup cātica sermone. ij. et. xij. dicit. Bonū est cōtritiōis vnguētū: qd de recordatiōe pctōs/ rum cōficiat: mittitq' in pedes dñi (scz p' magda lenā) q'a cor contritū z hūiliatū de' nō despiciet. Longe aut melius est vnguētū deuorōis factū de recordatione beneficioz dei qd z capiti ido/ neū reputat: de q' dicit. sacrificiū laudis hono/ rificabit me. Porro vtrūq' vincit vncio pctā/ tis q' de respectu miseriaz accipitur. Nec Ber. li. originaliū. z intelligendū est potissime de aīe miseris piculosis. z Exēplū de serō ladis/ lao regē nro de quo legit q' pctā ppli maximis z multis lachrymis plantat adeo vt lachrymis etiā lapides duos cauaret. Narratur etiā q' dum quidā doctor scētis expelleret demonē de quodā obfesso. Demō q'siuit que esset optima. aqua sup oēs aquas mūdi. Cūq' doctor ille di ceret d' aqua bñdicta z de aq' baptisimi Demon irridebat. Adhuc est alia aq' melior his. Unde doctor ille dicit de aqua q' ex latere x'pi fluxit in cruce: z de aq' que imiscetur vino in calice eo q' transit in sanguinē x'pi. Demon dicit q' adhuc pre his est aqua hoīb' vtilior: scz q' fluit sursum a suo fonte. Qd cū nō itelligeret doctor ille ad/ iurauit illū p' crucifixū dicere nudā veritatem. Tūc respōdit. aqua sup oīa optima est lachry/ maz fluētū de cordis fonte p'riti sursū in oca los. Sine em̄ ista alie parū valēt: hoc est sine cōtritiōe vera. zc. Rogem' g' dominū. zc.

3. q' lachryma
præstantissima
pro ceteris.

Feria. v. post dñicā. ij. Sermo de amulocra/ uis de remissioe pctōz p' cōtritionē: z de erroribus circa hoc refutandis.

Feria. v. post dominicā. II.

Quis ex mor

I quis ex mor-
tuis ierit ad eos pniaz agēt. Lu. xvj.
z in euāgelio hodierno. In hoc sacro
euāgelio dñs iesus ponit terribilē parabolā. vñ
fm aliq̄s narrat factā hystoriā de dānatiōe di-
uitis epulōis q̄ lazaro pauperi micas panis ne
gaurit. z cū esset post mortē in tormētis: petiuit
gurrā aque p refrigerio z nō obtinuit. Itē peti-
uit vt lazarus mitteret ad suos frēs quinqz in
hac vīta vt moneret illos ad pniā ne dānāre-
tur diceñ. verba istius thematis pmissi. Si q̄s
ex mortuis ierit ad eos pniā agēt. Et Abraā
rīdit. Si moysen z pphetas nō audiūt: neqz si
q̄s ex mortuis resurrexerit credēt. Et h̄ paruit d̄
iudeis p effectū. qz lazaro resurgētī nō credide-
runt: sed cū inficere voluerūt. Joh. xij. Et nos
ergo charissimi agam⁹ penitentiā ne cū illo diui-
te dānemur z torqueamur ppetuo vt d̄: i euā-
gelio. Itaqz de cōtritiōe ad huc tria mysteria de-
clarabimus.

Primū de peccatorū remissione.

Secūdu de errorū refutatione.

Tertiū de penitentiā post mortē dilatiōe.

A Circa p̄mū de remissioe pcti p cōtritiōez
q̄rit. vtrū possit esse pctm tā ḡuez toties iteratū
qz p cōtritiōe nō remittat. Ad qd̄ possz argui
sic. qz potest hō maxima pctā quasi innumerabi-
liter facere z iterare q̄tidie tota sua vīta vt pos-
sit cum p̄s. dicere. Peccaui sup numerū arene
maris. Virū ḡvidet qz p cōtritiōe oīa z tam
innumerabilia a deo dimittātur. Sz ad hec re-
spōdet p̄ d̄usionē qz nullū potest esse pctm tā
graue z tā multipliciter iteratū a p̄ncipio mōdi
q̄tidie vsqz ad finē qn̄ p verā cōtritiōe homini
remittatur. Et probatur.

Primo auctoritate.

Secundo ratione.

Tertio exemplificatiōe.

Primo in quā auctoritate. Ezech. xvij. Si im-
pius egerit pniā ab oibus pctis suis q̄ opa-
tus est z custodierit oīa p̄cepta mea zc. oim̄ ini-
q̄ratū ei⁹ quas opatus est: nō recordabor. Itē
Aug. de summa trinitate z fide catholica. ca. fir-
miter. dicit. Si post susceptionē baptisimi q̄sqz
plapsus fuerit in pctm p verā sp̄ pniaz potest
repari. Idē lib. j. retractationū. ca. xvij. dicit qz
nemini q̄ntūcūqz pessimo in hac vīta cōstituto
est despandū. z sic p̄s. Secūdo p̄bať ratione
Nā fm Bonauē. in. iij. di. xij. Pessim⁹ est er-
ror z crudelissim⁹ dicere qz pnia nō possit quo-
tidie qz reiterari z pctm tolli hōi in hac vīta cō-
stituro. qz claudire viscera diuine mie. cū sic oēs
pctōres cogeret desp̄are. **B** Nā q̄re pctm
non possit tolli q̄tidie qz. Si dicas qz iō. qz hō
nō possit de pctō suo penitere. sic ē in demonibz
et dānatis. h̄ fallum et erroneū est. qz hō q̄diu
viuit habz sp̄ flexibile libez arbitriū siue ad bo-

nū siue ad malū. Et ḡ dicere qz aliq̄s pctm sit d̄
quo q̄s in hac vīta penitere nō possit erroneū ē.
Tū qz tolleret libez arbitriū. Tū qz p hoc de-
rogaret efficacie gr̄e d̄i q̄ pōt moueri cor cuius
cūqz pctōz ad penitēdiū iurta illd̄. Prouer. xij.
Lor regis in manu dñi quocūqz voluerit h̄ter
illud. Sic etiā cor ois hōis in manu dei ē. Itē
si dicas qz peccatū frequētissime iteratū nō tolli-
tur p̄p̄erea qz est hō possit penitere: tñ de⁹ de-
dignat tā multoties iterata dimittere. Sz hoc
ē impossibile. qz sic peccatū hōis excederet dei mi-
sericordiā infinitā qd̄ est impossibile. qz ois crea-
tura finite est mēsure siue in malicia siue i boni-
tate. sz de⁹ infinite bonitatis est z mie. sed finitū
ad infinitū p̄portio nulla. vij. P̄b̄sicoz. ḡ zc.
Itē si dicas qz peccatū est infinite malicie in q̄ntū
est p̄ra deū infinite bonitat. pnia aut hōis par-
ui valoris est z finite bonitatis. q̄ nō pōt delere
peccatū. Ad h̄ dicēdū est fm Rich. in. iij. qz q̄-
uis n̄c p̄nie bonitas sit finita: tñ v̄tus meriti
passiōis xpi ac sanguinis est infinita. qz sc̄s xpus
in q̄ntū de⁹ est bonitat. z meriti infiniti. Vtrū
etiā gr̄e sp̄s̄s̄cti q̄ opat in nob̄ verā pniā est
infinita. Vñ Bern. dicit qz vna gutta sanguis
xpi sufficeret p pctis totū mūdi. O ḡ pctōz ad-
uerte magnitudinē misericordie diuine. p̄sā xpi
passiōe z age pniā. Tertio p̄bať exemplifica-
tiōe. Nā a p̄ncipio mūdi sp̄ deus hōibz oñdit
qz p̄at penitētibz. Primo in parētibz p̄m̄s q̄s
monuit ad pniā di. Adā vbi es. q. d. Logice
peccatū tuū vt parca tibi p̄ur die Aug⁹. Secūdo
in diluuiō vbi paulatim z nō subito succreuit
aque vt hōies interim peniterēt. Tertio in da-
uid z i manasse i achab z iudeis zc. Itē i nouo
testamēto in magdalena: paulo: z i latrōe sero
penitēte z alijs innumerabilibz.

L Circa sc̄dm de errorz circa h̄ refutatione
sciēdū. qz de pctōz remissioe p pniaz verā inter
alios tres errores vt plimū h̄tunt inter igna-
ros z infideles p̄sertim q̄s accipiūt ex scripturis
nō sane intellect. z h̄mōdi p̄futant p sanū intellectū

Primus error ex veteri testamēto accipitur.
Amos. ca. j. vbi scribit sic. Nec dicit dñs. super
tribz sceleribz Damasci. z sup q̄tto nō conuertā
eū. Vbi Lyra dicit. Hebrei dicit ex hoc sc̄s erro-
r nec qz si hō peccauerit bis vel ter eodē ḡne pcti
est remissibile. sed si q̄ter peccauerit eo dē genere
pcti nō erit remissibile. sz h̄ est manifeste contra
scripturā z iō est erroneū. vt p̄s de manasse re-
ge qz nō solū q̄ter sz pluries peccatū idolatrie et
homicidij incurrit z tñ finalit̄ veniā obtinuit.
iij. Reg. z sic de plibus alijs legit̄. Prop̄tea ad
auctoritatē illā dicit Hiero. de pe. di. j. c. sup tribz
sceleribz sic. h̄ possum⁹ dicere. p̄mū pctm ē cogi-
tasse mala. Secūdo cogitatioibz acq̄uissē p̄uer-
sis. Tertio ope cōpleuisse. Quartū post peccatū
nō agere pniā h̄ vsqz in finē vite. Et de h̄ q̄tto
intelligit̄ dicit̄ p̄p̄ete. z in ei⁹ glo. dicit̄ Hiero.

scz q eade pta comitenti scz qro. nec pniaz nec indulgentia se daturu deus denunciat. qz p moztan no est locus pnie. z sic error iste refutatur.

Secundus error ex euangelio accipit. vbi xps Matth. xij. dicit. Omne peccatum remittet: sed spūs blasphemie nō remittet hoibz. Itēz. Qui peccauerit cōtra spm̄scm̄ nō remittet ei neqz in b̄selo neqz in futuro zc. Et hoc errorē accepit multi que sequuntur hucate q q peccauerit ptra xpi deitate vel p̄ spm̄scm̄ nullo modo remittet sz alia pta remittunt. Pta aut in spm̄ sanctū sunt scz obstinatio: desperatio: impugnatio agnitiē vitatis: p̄sumptio: inuidētia fratne grē: z finalis ipnia. Sz iste error pessim⁹ est z reprobat ex sentētia oim doctoz. qz xps dñs nō vult dicere q talia peccata sic sine irremissibilia negantur: ita q nullo mō remittant. qz etiā ista penitētia i p̄nti vita remittunt: vt p̄tz de paulo apostolo q fuit blasphem⁹ cōtra xpi deitate z persecuror fidei: z tñ veniā p̄secut⁹ est. j. Timothei. j. et alijs plibus. Sz dñr irremissibilia ista pta qz difficult⁹ remittunt qz alia pta: eo q obuiāt grē spūscī. z sic difficult⁹ tales cōuertunt ad penitētia. Aug. aut de v̄bis dñi accipit peccata in spm̄scm̄ p finali ipenitētia q nō habet statū remissiois. De istis laci⁹ alio qdragesimali. Tertius error ex eodē xpi v̄bo accipit: q in futuro s̄lo potest hō penitere p̄ctōz qz mortaliū remissionē obtinere. Jō xps Matth. s̄. dicit. Neqz i futuro. q. d. q aliq remittat in futuro. sed hoc esse falsum patet articulo. iij.

¶ Circa tertiu q̄ de pnia post mortē querit vtrū aīe post mortē habere possint p̄niale dolo rem vel cōrrectionē. Ad qd̄ m̄det fm̄ Alexan. de ales. Tho. Rich. in. iij. dist. xij. z alios videlicz q in cōrrectionē tria includunt. Primo dolor de p̄ctis z tristitia z hoc nō pot̄ ee in b̄ris. p̄t pleni tudinē gaudij. iō in eis nō est pnia vel cōrrectionē. nisi actu q̄ dā q est gaudere de p̄ctōz remissione: z opibz p̄nīe: ac deo gr̄as agere. Secdo est forma scz dolorē: informās gr̄a. z sic aīe in purgatorio habent de p̄ctis p̄niam: h̄ est dolorē gr̄ate informati. m̄ dolor nō est meritoriu⁹ eo q nō sūt in statu merēdi: sz tñmo do in statu soluēdi penā fm̄ merita i carne. Nā si possēt meritorie dolere: intantū dolerēt qz celerrime sufficeret ad satisfaciēdū de culpa z pena totali z sic statū euolatē in celū. Proinde p̄tz q dolor p̄nīe ibi nō est meritoriu⁹: sz tñmo do satisfactoriu⁹. z sic dicit xps q in futuro sit remissio p̄cti scz in purgatorio fm̄ Greg. Tertio i p̄nitōe ē efficacia scz remissiois p̄ dolorē gr̄a informati. Sz qz h̄mōi remissio nō pot̄ ee i dānatis. Jō licz habeat dolorē p̄nīe Sap. v. p̄nīaz inq̄t agēti. z p̄ āgustia gemēt. z h̄ p̄ter penā quā sustinet. p̄ p̄ctis. non p̄t culpa inq̄ntū est h̄ deū. nec dolēt amorē dei vt placēt ipz. q̄ p̄nīa ibi est sine gr̄a z sine fructu veniē. D itaqz fatui z decepti tales q̄ in futurū

differt penitere ve eis Sz sapiētēs hīc penitēdo vitā eternā acq̄rūt. Exēplū habem⁹ i fenice aue regia de q̄ Bresto. li. aīaliū. z etiā brūs Ambro. in exameron di. q sine pare viuūt vsqz ad q̄ngētos ānos qñqz que auis cū sibi finē vite aduertit facit nidum ex lignis aromatic⁹. s. myrrbe et h̄mōi multū sicc⁹. z flāte v̄cto calidissimo i estate illū irrat z v̄berādo alaz statū accēdit z incinerat in illa ardētia ligna. ex q̄ cinere infra triū diū quidā v̄micul⁹ nascit: q paulatī plumas recipit crescētibz aliaz fit fenix auis noua. Spi ritualit⁹ d̄z sic p̄ctōz in p̄nti aīe finē vite in ligno crucis xpi p̄ amorē se succedere in corde z in aīe nēre p̄nīe redigere. z p̄ tridū. i. tres p̄es v̄e penitētiē. s. cōrrectionē: cōfessionē z satisfacionē resuūificari. Rogemus ergo xpm̄ zc.

Feria. vi. post dñicā. ij. Sermo decimus non⁹ de ope obligatiōis ad cōrrectionē de peccatis z delectatione carnis.

Referetur a vo

a bis regnū dei: z dabit̄ gēti facienti fruct⁹ ei⁹ Matth. xij. z in euā. ho.

Verba sunt saluatoris cōtra iudeos obdurator. sic z h̄ p̄ctōz obstinatos penitere nolētes. Nā hāc pabolā de vinea agricolis locata moralit⁹ exponēdo Raban⁹ di. q vinea f̄cat aīam bonis opibz excolendā. Seruī missi p̄mo sunt lex. Secdo p̄s. Tertio p̄betia. Dices est xpi euāgelīū. Isti cedunt: eijciunt: occidunt dū sermōnes illoz a p̄ctōz cōrrectionē. Uñ a talibz vt dic̄ xps i themate: aufereēt regnū dei. z vinea dabit̄ alijs qñ dona grē z gl̄ie que mali pdiderūt dabunt̄ vere penitētibz. z sic p̄tz euāgelīū. Itaqz de cōrrectionē in qua p̄cipue p̄sistit fructus acq̄sitiōis regnū dei tria mysteria notabim⁹.

Primū de cōrrectionē rpalitate.

Secundū de eius virtutis potestate.

Tertiu de renouatiōis exemplaritate.

¶ Circa p̄mū q̄rit vtrū hō cōmissio mortali p̄ctō teneat conteri statū de facto: aut quanto tpe possit differri ei⁹ cōrrectionē. Ad qd̄ respōden. fm̄ alexā. de ales in. iij. pre. Itē Petz d̄ palud. z Angelū de claua. aliosqz recolligēdo ponem⁹ tria documēta. Primū documētū q cōteri de p̄ctō ē de p̄cepto affirmatiuo. S̄nalis aut̄ reglā ē q p̄cepta affirmatiua obligat sp̄z n̄ ad sp̄ nisi solū qñ mat̄ia occurrit p̄ loco z tpe Verbi gr̄a. P̄ceptū diligēdi deū vel honorādī parentes obligat qd̄ sp̄ ne p̄riū faciā: sz nō obligat ad sp̄ actu diligēdū vel honorādū nisi qñ materia occurrit p̄ctice in casu quo deberē actu diligere deū. s. cū cōsiderat̄ de⁹ vt diligēd⁹ tūc teneor: diligere. z cū deberē actu exhibere honorē penitētibz tūc teneor. Sic etiā p̄ctū mortale cōmissū sz sit semp̄ detestādū. qz sp̄ debet displicere hōi p̄ctū tñ actu cōteri vel detestari nō teneēt q̄s nisi p̄ lo

cruce effusioez recor dādo. cui se totū imergat p deuorā recogitatioez imorando. et rostrū. i. on p rōz excunat ad petrā xp̄z passū. z sic renoua b̄t i p̄nti p ḡfāz. i. oclis mēt̄. z p̄ll' plumis me ritoz ac cornibz et rostro id ē v̄itū aie. Actā dē renouabit vt aq̄le iuuēt̄ i fūfā resurrectōe. Ro gemus ergo christū. zc.

Sabbo p̄ dñicā scōam Sermo viceſim⁹ de cōr̄itōis multiplici vtilitate.

Alter peccauī i

celū z corā teiā n̄ sū dign⁹ vocari fi li⁹ tu⁹ Lu. xv. z i euāgelio hodierno Zharissimi hodie nob̄ p̄ponit̄ exēplū penitētie i filio pdigo q̄ hec v̄ba dicit suo p̄ri. Nā p̄ hunc filiū pdigū designat̄ p̄rōz q̄ hz q̄dē p̄f̄ez. s. deū q̄ ē p̄ oīs creatōez z redēp̄rōe. P̄rōz q̄ppe tāq̄z p̄ dig⁹ ille fili⁹ elongat̄ ab h̄ patre p̄ pecc̄m. qz teste ps̄. Lōge a pct̄ibz sal⁹. Itē oia bōa sua d̄s̄i/ par viuendo luxuriose cū meretricibz qn̄ bona corpis z nature ac etiā fortūe expēdit i p̄uas cō cupiscētiās carnis z mūdi tāq̄z i meretrices. q̄bz adheret seq̄ndo illas. Jō qz fame spūaliū bōoz egēs adheret vni cuius regiōis illi⁹. h̄ ē dyabolo cui⁹ porcos pascat. i. v̄itōz mltitudinē fouet i se. Sz tādē p̄ dei ḡfāz recogit̄ suā mis̄iā z spūalē egestatē di. Quāti meretricarij. h̄ ē sui dei merce/ de celestē expectant̄. i. domo p̄ris mei. i. eccl̄ia di abudat panibz. s. ḡf̄e. Surgā ḡs. ad p̄nīaz faciē/ dā z ibo ad p̄f̄ez. i. deū p̄ p̄rōz q̄ h̄ appropi q̄do z dicā. s. in p̄f̄essioe p̄rōz. p̄f̄ peccauī corā te zc. vt p̄tz i t̄bematē z euāgelio. Un̄ de p̄rōz q̄ p̄rōz recogit̄ z p̄f̄it̄ peccasse corā deo nota b̄m⁹ tria mysteria.

Prīmū de p̄rōz vtilitate q̄ ad iāp̄ientes. Scōm de eiusdem vtilitate q̄ ad p̄f̄icientes. Tertū de ip̄ius salubritate q̄ ad decedētes. N̄ Circa p̄mū d̄ vtilitate p̄rōz q̄ ad iā p̄ientes. i. q̄ iāp̄iūt p̄mo ad deū cōuertī. Notā dū q̄ talibz p̄rōz p̄fert tres vtilitates. P̄rio aīaz reuīficat. Scōdo culpā exp̄iat. Tertio p̄f̄aciētā rec̄ficat. P̄rima vtilitas ē aīe reuīficatio. Nāc oñdo p̄mo aurozitate tā veter̄ q̄ etiā no/ ui testamēt̄i. Nā Ezec̄. xvij. dicit dñs. Si impi⁹ egerit p̄niam ab oibz pct̄is suis vita viuet zc. Dēiqz Job. v. xps̄ ait. Amē amē dico vob̄ qz ve nit hora z nūc qn̄ mortui. s. pct̄is audiēt vocē filij dei. z q̄ audierit viuēt. s. in aīa q̄ nūc viuet p̄ ḡfāz. Scōdo rōne. qz i p̄rōz i fū d̄i ḡfā spūl̄ci q̄ viuīficat aīam Ro. vij. Stipendia pct̄i mors. ḡfā ar̄ di vita et̄na. z h̄ dan⁹ d̄clarat̄. Si ei q̄rat̄ q̄l̄it̄ mort̄ l' viuīficat̄ aīa. Rūdet Aug. d̄ pe. di. j. §. Si aī q̄. z sup̄ p̄l. lxxij. d. De⁹ ē vita aīe z aīa ē vita corp̄is. sic corp⁹ viuet n̄ p̄ nisi p̄f̄ere aīa: aīa n̄ nisi dō p̄f̄ere aīa viuere valet. Nec ibi. Sz qz p̄ p̄rōz de⁹ ē p̄f̄icial' i b̄itās aīaz. Esa. lvij. Nec dicit dñs i scō b̄itās z cū cōr̄itō z b̄ūlī spū vt vi uīficet cor cōr̄itōz. Ecce ḡ patz. Tertio oñdo exēplificatōe i p̄bola hui⁹ euāgelij vbi xps̄ d̄ fi

lio pdigo d. Mortu⁹ erat. s. pct̄o z reuīfir. s. per p̄nīaz Itē p̄ exēplo p̄bico ad idē exp̄imur qz cor b̄ūanū ē p̄mū viuēs z vltimū mortēs fm̄ p̄b̄m li. d̄ vita z mor. q̄suis aūt oīa mēbra hoīs emor tua videat̄. n̄ si aīa p̄ns ē in corde hō ad b̄ucyl/ uit z p̄t̄ totū corp⁹ reuīficari. sec⁹ si aīa ē cor/ de egressa ē. Sic spūalr̄ q̄s diu ḡfā p̄rōz m̄a/ ncti aīa viuit: s̄z separata v̄l' deficiētē ip̄a ḡfā mo/ rit̄. D̄ ḡ hō obfua hec. N̄ Scōda vtilitas est pct̄o. oīm exp̄iatio. Si ei q̄rat̄ q̄l̄it̄ z p̄ q̄d tol/ lit̄ z totalr̄ exp̄iat culpa z ei⁹ pena debita. an p̄ solā int̄nā p̄rōz: an p̄ actū ext̄iorē. Rūdet fm̄ Rich. in. iij. di. xiiij. ar. vij. q. ij. qz p̄ actū int̄iorē Nā act⁹ ext̄ior nō acceptat nisi p̄ actū int̄iorē. Nā glo. sup̄ Gen. iij. vbi d̄r. Resperit dñs ad abel z ad m̄ūera ei⁹ di. De⁹ attēdit offerēt' mētē nō oblatōz q̄ placz et m̄ūdicia offerēt'. Cū aūt p̄ actū ext̄iorē p̄nie possit remitti tota pena pct̄o debita. multo fort⁹ h̄ p̄t̄ fieri p̄ solū actū p̄nie int̄iorē. q̄ t̄m̄ p̄t̄ int̄edi qz exp̄iat culpā z etiā pe nā purgatorij. hec Rich. Tertia vtilitas ē con scie rec̄ficatio z sanatio. Quero nāqz quō rec̄tī ficari p̄t̄ p̄f̄cia i hoīe. Audi q̄d r̄ndet Hugo de sc̄rō vic. z cōs̄l'r Bern̄ di. Puni p̄r̄erita pct̄a fu/ ge fūfā. z si pct̄m̄ sc̄ris n̄ cōf̄eris. z sic erit pura z bōa cōf̄cia. Exēplū ad hec. Si vis scabies ma nuū sanare aq̄ salfa calida sepe laua z cōfert Et si vis carnes p̄fuare a fetore z purredie: sale cō di. Itē medicina amara pl⁹ cōfert expurgationi q̄z dulc̄ s̄z Lōstā. p̄tz i pillis. Sic salfa aq̄ lacri maz v̄e cōr̄itōis multū cōfert aīe purgatōi sanitati z p̄f̄eruatōi.

D̄ Circa scōm d̄ alijs vtilitatibz eius dē. s. q̄ ad p̄f̄iciētēs i vita bōa. Nā tria fac̄ P̄rio pdita bōa recupar. Scōdo amorē dei dulcificat. Tertio qz merita cōf̄uat. P̄rima ḡvtilitas d̄r recuperatio nis. Querit̄ nāqz v̄tz p̄ p̄niam v̄l' cōr̄itōz recu/ peret hō oīa bōa p̄ pct̄m̄ amissa. s. v̄tutes oēzqz ḡfā z merita p̄f̄ina. Rūdet fm̄ Rich. in. iij. di. xiiij. ar. viij. q. j. Et L̄bo. z alios p̄ cōdusionē affirmatiuā. Et p̄bat aurozitate rōne z exēplis P̄rio aurozitate. Nā i b̄ euāgel. legit̄ qz iussit p̄f̄ fuis d. L̄tro p̄f̄erte p̄mā stolā z iduite illū. s. filiū pdigū z date anulū i manu z calciamenta in pedes z occidite vitulū. Nimitz fm̄ Aug. de q̄stio. euā. z doct. p̄ stolā p̄mā signat̄ dignitas p̄ma quā habuiri v̄tutū meritis. Itē p̄ anulū i manu fm̄ Bedā f̄cat̄ opatio bōa in fide z ḡfā Itē p̄ calciamenta frenorū cōrepe' fm̄ Aug. sup̄ Et p̄ vitulū occasū passiois xpi meriti qd̄ cōica tur penitēti. Et sic p̄tz qz oīa recuperant̄: vt b̄ idē p̄bat Rich. p̄ glo. Esa. liij. z sic p̄tz cōdusio. Se cūdo p̄bat rōne. qz p̄ cōr̄itōne remittunt̄ pct̄ā z tal' remissio eē nō p̄t̄ sine caritate z in fusiōe ḡf̄e p̄ quā pct̄o iustificat̄. s̄z cū ḡfā z caritate sil' infundūt̄ oēz v̄tutes necērie ad rec̄titudinē vi te spūal'. Intelligēdo h̄ de virtutibz q̄ habent̄ p̄ infusione. s. fide spe z caritate. q̄ v̄tutes p̄nere sibi sunt: z sic sic hoīs iustificatio. Iusticia autē

Domínica tertiá quadragesime

q̄ q̄s d̄r iustificari cōp̄bendit oēs virtutes. ḡ zc.

Tertio p̄bat s̄ilitudiez exēplis. Nā videm⁹ q̄
nubes aufert nob̄ lumē sol̄. s̄z q̄n p̄ ventū tollit
nubes totalit̄ lumē sol̄ in splēdore calore z pul
chritudie p̄ul bita restituit. Sic fac̄ z penitētia
ita q̄ si tu hō i charitate meruisti t̄m q̄ cēs d̄ ter
no vl̄ vltio ordie āgeloz. z h̄ pctō postea iterue/
niēte pdidisset. itā q̄s ad penitētiā redirez cun dē
statū meriti recupares i q̄ p̄us eras añq̄s cade/
res per pctm̄. puta si eras i merito pueniēdi ad
tertū ordinē brōz āgeloz. itā nūc penitēs eū dē
ordinē recupas. O ḡ di clemētia. Exēpla ad idē
ponūt di. l. c. Si p̄ ordiātoz. Inē alia d̄ dauid
q̄ p̄ adulterū z hōicidū sp̄m̄ p̄betie reaccipit
et in p̄mo ḡdu p̄māsit. Itē d̄ achab q̄ p̄ pctm̄ p̄
pniaz hūiliat̄ regia i sede remansit. Itē pctm̄ p̄
negationē x̄pi i ap̄loz p̄ncipatu remāsit. z sic d̄
alijs. O ḡ hō vide bonū p̄nie. Scda vtilitas qz
amorē d̄i exat̄ z dulcificat. qz vt Hugo d̄ ar/
ca noc. c. j. d̄ic. Amor d̄i ab amaritudine. i. p̄nitio
nis iāpit. s̄z vltia ei⁹ dulcedie plena sūt. p̄pter qd̄
z p̄s. d̄ic. Scd̄z mltitudinē dolorz meoz. p̄so/
latiōes tucleri. a. me. Tertia vtilitas. qz meri
ta p̄seruat z accumulat. Sic em̄ arma cōfuar̄ i
bello p̄tegēdo corp⁹ a vulneribz hostes fugāt:
sic p̄nitio frēntata aīaz p̄fuar. alioq̄n vt Bre.
dic. pctm̄ qd̄ p̄pniaz cit⁹ nō d̄let̄ mor suo pōde
re ad aliud trahit. z sic vuln⁹ iāligit. Un̄ assiliaf̄
carbūdo de q̄ dialcozides d̄ic. q̄ carbūcul⁹ vīn
at can. s. z fugat tenebras. Sic p̄nitio vincit de/
mōes tāq̄s canel z fugat tēbras z lapsū pctōz.

P̄ Circa tertū de vtilitate p̄nitiois i fine. s̄.
q̄ ad decedētes notādū qz cōnitio etiā sera valet
dūmō sic vā vt d̄ic Aug. Et h̄ ad tres vtilitates
P̄nio qz i morte etiā subitanea z iopinata affe/
curat. qm̄ vt penitētiā venia nūq̄s negat vt patz
p̄ Aug. z B̄ranū d̄ pe. di. iij. s̄. siue aut̄ q̄s dicat.
Scdo qz ab etna dānatiōe liberat vt patz ex p̄di
ct̄ i h̄ z alijs f̄monibz. Tertio qz celoz regnū
p̄seq̄ fac̄ z b̄nificat. iuxta x̄pi. p̄missiōez Matth.
iij. P̄niaz agit̄ appropiābit̄ reg. celoz. Exēplū
finale ponam⁹ qd̄ narrat̄ ex Ap̄tario. clxxvij.
qz qdā nobil⁹ vidit̄ i silua sol⁹ quēdā plagz z vul
neribz atrocit̄ cruciatū clamātē. z territ⁹ mādā/
uit ex p̄te dei vt loq̄ret̄ z diceret quis eēt. R̄ndit̄
Ego sui pctōz imūdissim⁹ luxurie dedit⁹. tādē i
hora mortz nō cōfessus nec eucharistia munir⁹
obmutui. s̄z t̄m misicordia d̄i p̄uēt̄ valida p̄tri
tiōe p̄mor⁹ lachrymas excussi. loq̄ t̄m nō poterā
s̄z corde deū z beatā v̄ginē cū lachrymis iuocās
vt tales putam⁹ qn̄qz posse Ecce iqt̄ dō p̄nitia/
te sic vitā terminavi. Un̄ h̄ tradit⁹ s̄z demōibz
vsqz in diē iudicij cruciād⁹. t̄m p̄ dei misicordia
eo qz lachrymas p̄nie i morte fudi saluatur. me
i diē iudicij spero. Ordinate āt̄ dō tibi appui vt
in mem̄is exēplū sumas penitendū. O ḡ pctōz
age p̄niaz. iuoca x̄pm̄ z beatā mariā vt nō peas
in eternū. Rogemus x̄pm̄ zc.

Dñica tertiá q̄dragésime mane Sermo vice

simuspm⁹ s̄z de p̄nitiois itēto dolore cum fle/
tus ablutione.

Rat iesus eici

e acēs demoniū z illd̄ erat mutū Luc.
xj. z i euāgelio hodierno Sic Alex.
de ales. i postilla sup̄ hec v̄ba d̄ic. Demonius ē
pctm̄ eo qz p̄mo a demōe fuit iuētū p̄ qd̄ boiem
tāq̄ suū pct⁹ subiectū prāti possidet. Et qz natu
ral p̄prietas demonū ē. vt post q̄s hoīez i duxerit
ad pctm̄ iducat ad celādū illd̄ ne cōfiteat̄ sic fec̄
p̄mis pentibz i paradiso Bēn. iij. Idarco demō/
niū d̄r mutū ab effectu qz fac̄ hoīez mutū a p̄fel
siōe. D̄ic āt̄ Hiero. i omel. qz i h̄ vno hoīetia si
gna p̄petrata sūt sil̄ eo qz mut⁹ itē erat z cec̄ fm̄
Mattheū. Un̄ cec̄ vidit̄ mut⁹ loquē. ē. et demo
niā a demōe ē liberat⁹ ad significādū qz expul
so a credētibz demōe. i. pctō. tūc hō videt̄ p̄ fidei
lumē ip̄m deū z se ac loq̄tur i p̄fessioe. S̄z p̄ba/
risi h̄ x̄pi miraculz demōio bechēsub attribue
rūt. Lōtra q̄s x̄ps plures rōes ponit p̄ban. qz
virtute diuina id fecerit vt patz i euāgelio. Itaqz
de p̄nitioe adhuc plura mysteria tractā. possu
mus p̄ alio themate ponere illd̄ p̄s. xxiij. Plo/
rem⁹ corā d̄no q̄ fec̄ nos qz ip̄e ē d̄ns d̄ nr̄. Et
hec v̄ba possūt accipi siue de ploratu iterioz cō
nitiois. siue d̄ exteriori. P̄inde tria mysteria
libeat̄ declarari i h̄ sermone.

Primū de doloris intensiōe.

Secundum de meroris expressiōe.

Tertū de criminis ablutione.

O Circa p̄mū de intēto dolore cōnitiois q̄nt
vtrū vt p̄nitiois dolor debeat cē intēsiōz q̄s oīs
ali⁹ dolor p̄ q̄ntūqz t̄paliū dāno. Et rō huius
q̄ntiōis est qz allegat̄ mgr̄ i. iij. di. xv. ca. penul.
Aug. li. de pe. di. sic. Sar̄ dur⁹ ē cur⁹ mēt̄ dolo
rē oculi nō d̄clarat̄. s̄ p̄ lachrymas. s̄z sciat̄ se cul
pabilr̄ duz qz d̄flect̄ dāna t̄p̄s vel mortē amici.
z dolorē pcti nō oñdit lachrymis. Hec Aug⁹.
ibi. S̄z si sic intēl⁹ dolor req̄rit̄ in cōnitioe q̄s
carnaliū z mūdanoz hoīm vt penitēret. qm̄ ra
rissimi sūt q̄ fortius fleant de pctis q̄s d̄ morte
filij sui vel amici. aut̄ q̄s de dāno mille aureozū
z h̄mōi. Ad q̄ntiōē ḡ m̄deo fm̄ Bonauē. i. iij. z
Thomāz z alios doctozes theologos z cano
nistas recolligēdo tres veritates.

Prima est obiectiōis solutiua.

Secūda est questiōis responsiua.

Tertia est ex dicitis correlatiua.

Prima v̄tas qz dolor sensual̄ i p̄nitio hoīe nō
req̄rit̄ qz sit intēsiōz i oim dolorz alioz cōp̄atiōe
Nā fm̄ oēs doctozes theologos. ex q̄ dolor con
nitiois ē duplex. Un⁹ ē involūtate rōnis h̄ ē vel
le nō peccasse. z in h̄ tota cōsistit̄ cēntia cōnitiois
Ali⁹ autē ē dolor in sensualitate: vt lachrymarū
de pctis z cōtristari. z h̄mōi dolor ē p̄fectiōis z
nō necessitat̄. Jōqz v̄bū Aug. s̄. in obiectiōe ad
ductū itelligēdū ē vt Tho. in. iij. d. qz i hoīe
cēt̄ defect⁹ lachrymarū exteriorū ex h̄: qz i eo forte

defect' dolor' mētal'.i. defect' displicētie pccōrū
 z dēstatiōis volūtarij. Tūc em talis dānabilr
 dur' ē. als qñ dolor vel fier' infior in volūtate
 hñ ordinar' ē. etiā tal' si pl' defleat sensiblr tpa
 lia qñ pccā n̄ g dānat. R. Scōa vītas q' qñuis
 nō sic necē sensiblr dolere. tñ dolor q' est ivolū
 tare. i. displicētia culpe dz cē infior: z maxim' i
 gñe in oim alioz dolorū cōpariōe. Rō p̄ma est
 sz diuie dilectōis. Regla em gnalis est i theos
 logia q' de' dz diligi sup oia. gēi' caritat' p̄riū
 sz pccm mortale sup oia ē dēstādū. ita q' nul
 lo casu dz p euitāda qñqz pena q's peccare vel
 peccasse velle. Un Aug. sup Jobe di. Meli' est
 deo dilecto mori qz ipō offēso viuere. Exēplum
 philosophicū ad idē Alb. m. g. li. de ai alib' di. q'
 aus qdā noie arpia bitat' i dētro in t̄ra serapa
 des vocata iuxta mare loniciū q' bz faciē qī hoīf
 z est ml' tū feror adeo q' stimulatē fame hoīem
 inuadit z occidit q' dñ sitit vadit ad aquā vt bi
 bar. abiqz imaginē sue faciei in aq' itūēs recolit
 sibi similit. i. hoīes occidisse. Et p̄pca cātū dolet
 z plāgit q' ex dolore morit. Exēplo h' docemur
 q' hō rōnalis dz intēse dolere in volūtate super
 oia mala de h' q' aiaz similit deo occidit p pccm
 mortale sepando a dei ḡa z caritate quē dilige
 re ē vita c̄na. Secūda rō infinite offēsiōis. qz
 deū offēdere v' offēdisse p pccm mortale ē ma
 lū infiniū ex omī pre. ser pre dei qz offēnsa ē
 deū infinite bonitat' z maiestāt'. Itē ex pre bo
 ni p̄dit. qz pperuū regnū celeste perdit. Et des
 niqz ex pre penalis mali qz p pccm incurrit ob
 ligatio ad perpetuū supplicū inferni. Alia aut
 qz mala t̄palia v' corpalia finita sūt. g' de pccō
 plus dz hō in volūtate dolere. qz finiti ad infi
 nitū portio nulla. viij. phisicoz. Tertia rō re
 ce plectōis. qz qlibz recta rōne peligere debet
 min' piculū qz mal'. qz int' duo mala min' ma
 lū ē peligēdū. iij. Thopicoz. Sz bona aie sunt
 optima bona. viij. Politicoz. z piculū vtur' vel
 aie est sūmū sup oia alia pericula. qz vt Bern. z
 Aug. di. Tot' mūd' corpore' vni' aie p̄cio eq'
 pari nō pōt g' de ei' piculo pl' dolēdū est. S
 Tertia veritas q' p̄rit' v' dz velle oē malū pa
 n' qz peccādo aiaz ledere. qz vt xps Matth. xvj.
 di. Quid p̄dest hoī si vniuersū mūdū lucref. a.
 vō. f. def. patiat. aut quā da. hō cō. p. a. zc. Itēz
 ad idē etiā phs. iij. Ethic. di. q' meli' est mori qz
 facere hō bonū vtur'. Deniqz etiā lex. ff. Qd mer'
 cū. l. Isti qdē dicar. q' sz bon' hō pl' dz timere
 pccm qz morē. Insup exēplū habem' in sc̄is
 martyrib' q' mori voluerūt pōt' qz vnicō pccō
 p̄sentisse. Joqz Anf. li. similitudinū de magnū qd
 sic. Si binc pccī pudorē: z illinc cernerē inferni
 horrozē z nccāno vni eoz imergi haberē prius
 me in infernū demergerē qz pccm admitterē. z b
 itelligēdū ē f'z Alex. cōsiderata pena inferni vt su
 stinēda sine demerito culpe. z vt nō infligēda a
 deo. qz pcc' ē pccm qz p̄ca sine pccō Sz di. qd g'
 de iurimis z fragilib' hoīb' q' putāt se nō posse

talr velle z peligare. Rūdet fm Tho. in q̄st. et
 durādū q' null' p̄rit' tenet apō se talē p̄pariōz
 facere: nec dz q's seipm de h' rēprare descēdē. in
 sp̄ali ad hāc v' illā penā peligēdā imo stulte fac
 plerti i firm' nesciēs regere affect' suos si seipm
 de h' sollicitat. Sz si q's fecerit talē cōpationem
 tenet peligare quācūqz penā qz peccare vt p̄dis
 ctū ē. O g' pccōz stude volūtate firmare z pccm
 vt velis sup oia detestari qzuis sensualit' doles
 re vel deslere nequeas. tñ si potes multū valer.
 T Circa secūdū de exp̄siōe meror': hoc est de
 exteriori fletu cōtritiōis querunt tria.

Primo de magnis pccōribus breui tempo
 re penitētibus.

Secundo de sanis iuuenib' peccata deslere
 ad morē tardātib'.

Tertio de excessiuis fletib' in certis hoibus
 pro pccis lugētib'.

Questio prima est vtrum homo quantū
 cunqz desperatus z peccatis omnibus ad sum
 mū plen' obtineat veniā pccōz fletib' p qd cūqz
 breue t̄ps. Ad hāc rīdet Job's Chryf. de repa
 riōe lapsi. Et habet de pe. di. iij. §. Ecce. ca. Tal.
 sic. Talis mihi crede. tal' est erga hoīes pietas
 dei q' nūqz spernit p̄niam si ei sincerē simplici
 offerat. etiā si ad sūmū q's pueniat maloz. z in
 tñ velit reueri ad vtur' viā. suscipit. glo. f. deus
 cū libent' aplectit. fac oia. q̄ten' ad pōzē reuocōz
 statū. z qd ē adhuc p̄stāt' z eminet'. etiā si nō
 potuerit q's explere in p̄nti satisfaciēdi ordinē.
 q̄ntulacūqz tñ z q̄ntūlibet breui t̄pe gestā nō re
 spuit p̄niam. Glo. i. satisfactōne Suscipit etiā
 ipaz nec patit' qzuis erigūe cōuersiōis perdere
 mercedē. Decibi. Sz h' itellige q̄ntū ad remi
 sionē culpe z euasiōne dānatōis cōtne. Ad bec cā
 sufficiat q̄ntūcūqz breuis t̄pis z modic' flet' ex
 terior: dū v' a fuerit i volūtate p̄ritio. sz q̄ntū ad
 penā totā remittēdā nō sufficiat: sz qd deest opoz
 ter p̄solui v' in p̄nti satisfaciēdo: vel i purgato
 rio: v' saltē p̄ indulgētiā expiādo f'z theologos
 doctores. Secūda q̄stio Quid de sanis iuue
 nib' q' solū i hora morē volūt pccā deslere. Rū
 det q' h' tales stulte differāt z pic'ose. tñ adhuc
 nō debēt despare: sz in dei misericordia cōfidētes
 desleāt saltē in extremis pccā qz p̄nā q̄ntūcūqz
 sera melior ē qz nulla. vt dicit m̄g' in. iij. di. rr.
 Meli' g' ē in sanitate penitere. qz Aug. di. q' in
 sano hoīe p̄nā ē sana. in i firmo infirma: sed in
 mortuo mortua. U Nimitz tales sūt i casu
 cōsili sic si vn' hō h̄et vna manū paliticā z aliā
 sanā. iste cōdēnat' p iudicē p̄p' delictū ad āpura
 tiōnē vni' manus sue: ipē vult q' āpūct' man'
 palitica. An g' sic fieri debeat argui pōt q' sic. qz
 pene sūt pōt' emolliēde qz exasperāde. extra de
 regu. iur. li. vj. Itē de pe. di. j. De caute z. ff. de
 penis. l. vlt. Sz contra Manus arida nō ē ma
 nus sic nec reproba pecunia dicit' pecunia. ff. de
 pignoratitia actiōe. l. eleganter. z hoc tenet pro
 vero. Iudex ergo fm iusticiā potest illū puni
 c 4

Dominica tertia quadagesime

re in manu sana nisi velit misericordia facere puniendo in manu arida. Sic spiritualiter homo habet duo tempora vite quae duas manus sunt. scilicet sanitas et firmitas. et deus iudex iuste illum punire vellet per peccatum in sanitas quae si in firmitate velit sibi misericorditer punire gratiam infundere. magne pietatis est. Sic est si iuiciter res per blasphemia soluere bouem pecunia. et iudex misericorditer accipere debile et falsam monetam. **X** Tertia questio. Quid de illis qui excessiuum dolorem et fletum assumunt per peccatum. Respondet frater Bonaventura. item Ricardus. di. xvij. quod dolor voluntatis non potest esse excessiuus. quia talis est peccatum deum commissum displicentia causata ex caritate dei dilectione quam nimis intendi non potest cum deus sit diligibilis in infinitum. et sic peccatum est deservibile idcirco bilis. scilicet dolor sensualitatis est passio et potest nimis intendi. Unde si advertat homo sibi esse dicitur corpus debet temperare ne puniat naturam. Ro. xij. Rationabile obsequium vestrum. Si autem non advertit. et ideo non temperat non peccat. quia dabit operam rei licite. Unde et Nolkorth super li. Sapientiae dicit quod si penitentem excedit amor et dolore moreretur. esset dolor frivoluus et perfectio punire operum. Si tamen superposito quod voluntas penitentem non ferret directe in ista passiones candidam pro morte et se quod nuda. sed propter displicentiam peccati in quantum offendit deum. et sic legitur plures fore comedatos de perfectione contritionis et amoris cor sanctorum.

¶ Circa tertium de criminis ablutione per contritionem notandum. quod lacrimae contritionis super omnia habent abluere fordes criminis. Nam si gratia quod sit melius ad aemulationem a peccatis. an lacrimas fundere contritionis. an facere legiorum temporis penitentiam in opere satisfactorio. scilicet pergrinationis. ieiunij. elemosinarum. mortificationis. pluri temporis et hominum. Ad hoc respondet Hieronymus de peccato di. i. ca. Mefura di. sic. Apud deum non tantum valet mensura temporis sed et dolor. nec abstinentia tantum ciborum. quam mortificatio vitiorum. hoc ille Romanus. quod alia omnia opera sine vera contritione non valent ad salutem. eo quod caritas et gratia per contritionem primo accipitur sine qua non potest iustificari. ut dicitur in primo libro per contra. quod habet propositum ad idem per badum ponit exemplum de Petro. scilicet apostolo de quo Ambrosius super Lucam de peccato di. i. circa principium dicit sic. Petrus doluit et flevit quod erravit ut homo. non invenio quod dixerit. scio quod flevit lacrymas eius lego. satisfactionem non lego. Sequitur ca. sc. Lacrimae lavant delictum. hec ibi. Et glo. exponit. d. quod non invenit quod dixerit. si forte confessio est vel cum confiteretur. cum omnia a fide recessissent. Nec satisfactorio contritione fecisse legitur. sed tamen fleuisse amare. Et tamen hoc plerumque sibi valuit gratiam et veritatem confessionis est postea. sed non legitur ut dicit Alb. Unde et Augustinus. d. quod plerumque valet vniuersum lacrimae contritio quae tota mundi pergrinatio. scilicet sine contritione. vel intelligendo quod ad primum centrale quod debet caritati quod fuit Lixy. plerumque intendit in contritione quae pergrinatione ceteris paribus.

Z Exemplum finale legitur in speculo hyssopi. et spe. xxi. lviij. cxi. di. iij. quod anno domini. M. cxiij. quod dicitur deus apud Lugdunum vidit quando vallē sub monte quod cunctas pulcherrima sicut videbat in visioe a deo delectabilis aspectum quod de eius aspectu saturari nullus posset. Laborabat ergo quomodo ad illam intrare

possit. Intra vidit fluvium sub pede montis currere quem dum circumiret quiescebat arte transmeare illum. Ecce vidit super ripam fluvii pauperes lavantes in fluvio tunicas suas. inter quas erat quod dicitur veste candidissima induit quod iunabat illos in ablutione. quorum vniuersis per quas esset tunica abluta ibat in illa civitate. Tunc clericus interrogavit illum adiuuante quod foret beatus Et ille respondit. Isti sunt humiliter penitentes et se in fluvio lacrymarum a peccatis lavantes. et ego sum filius dei Iesus Christus. civitas haec pulchra celestis paradysus ubi ego maneo et quod quis lauerit tunicam suam. vita est fluvio lacrymarum. auxilio meo visus in sanguine passionis meae lotus intrabit in celum. Nec est via quae duat ad patriam. Nam de late meo transiro in cruce sanguis et aqua efflurit ad abluendum peccatores. Clericus expugnans mirari cepit. et oibus relictis claustrum intravit. ubi videbat sibi quod illi fratres erant quos ipse in visioe viderat lavantes tunicas suas lacrymis. et ipse sicut faciem saluare. Et dicit quod peccator accede et tu ad sanguinem et aquam fluere de cruce christi et lauare. Rogemur etc.

Dominica iij. quadagesime. per primum Sermonem. de concupiscentia dilectione apud deum et duracionis valore

Eati qui nunc fle

B et quod ridebitur. Lu. vij. et per ser. ho. Verba sunt in sal. in quibus beatus forte predicat omnes colit quod desit in penitentia peccati penitendo. Et advertendum quod Lixy. super haec christi verba dicit. Magnam quod beatum est firmum deum tristari de peccatis et flere. Primo quod dicitur beatitudine eterna consequitur. Iam notant christus dicit. Beatus in spe fuisse felicitatis. Secundo quod casus dicitur evitatis. Qui lugere intendit idem per peccatis propriis vel et alienis. non facile labent in scelus. Et subdit dicit. Non dissoluamur leticia in hac brevis vita. ne fleamus in fusa vita infinita. Unde christus notant dicit quod nunc flentis quod dicitur brevis est tempus quod melius est in fletibus expedire re quam eternum fletum in futuro currere. Bre. Mclij. est suscipere modicam amaritudinem in faucibus quam eternum tormentum in visceribus. Tertio dicitur talis christus per foras maius quantum cum eo gaudere in fusa valeat. Iam quod dicitur Lixy. subdit ibidem. Dominus septem repimus lugere. ridere non quod. Eum qui imitemur quod flevit sepe per peccatis nostris. non solum lacrymas sed quod maximum est sanguinem fundere et animas in morte tradere. ut cum eodem sit in beatitudine solemur. Nam et Mattheus. v. ipse idem christus ait. Beati qui lugent quantum ipsi consolabuntur. Ly. i. sit cum christo deo et angelis solaciabuntur. Ly. j. Sicut socii passio est sic erit et consolatio. Idcirco addit christus. quod ridebitur. Quod si kmi desicamus peccata ut digni sumus beatitudine dicat nobis christus. Beati vos qui nunc flent etc. Itaque de contritionis fletu per peccatis tria mysteria declarem in hoc sermone.

Primum de diuinali concupiscentia desiderato. Secundum de reperi concupiscentia duracione.

Tertium de admirabili concupiscentia apparato. **A** Circa primum de concupiscentia amore apud deum vel desiderio gratiae. Utrum deus misericors summe desideret quod peccator de suis peccatis fleat. Ad hoc respondet per

Sermo

... dicitur deus...
... lacrymas...
... fletum...
... desiderat...
... reperi...
... apparato...
... misericors...
... desideret...
... peccatis...
... fleat...
... ad hoc...
... respondet...
... per...

cipue Lhyf. sup Matth. vt allegat li. origia. di. sic. Nil ita pgluciat z vnit deo. s. p amore ipz perōre sic penitēs lachryme. Proptea et Aug. li. soli. sic orabat di. Da mihi dñe in hoc exilio panē doloris z lachrymar. quē scuris. i. deside ras sup oēs copā deliciaz. Et qd daret q xps dñs sumo desiderio opat q hō perōr sua pctā defleat. Sz qlib⁹ signis b euidēn⁹ oñdat qñt⁹ et illis perōr mag⁹ ad pñiam z cōpūctiōne mo ueat. q̄uis sup f̄mone. v. declarauim⁹ plurib⁹ signis q de⁹ amat pñiam. tñ hic specialit⁹ de cō pūctiōis z v̄e cōtritiōis fletu agem⁹. desiderari nāqs a xpo talē fletū i perōrōib⁹ oñdīf clare plib⁹ signis f̄m sc̄pturas z doc. Primū signū dicit attractiōis. Nā si q̄rat quō possit hō perōr ar trahere in suū cor xpm dñm quē suis pctis elō gaurā se. Dico q p fletū v̄e pñie. Tñ Matth. iij. ipe xps ait Pñiaz agit appro. cñm reg. celo rū in q̄ caput ē xps. Et circa b nota tria p̄cipua Primū q xps int̄cum desiderat pñie fletū q moridinat z attrahit ad perōrōis hoīs āplerū z ofculū pur edocet in pabola Luce. xy. de filio pdigo: q̄ cū luxuriose viuēdo dissipasset oia bo na sua. radē se recognoscēs venit ad patrē suū. p̄i autē accurrēs eadit sup collū illū. s. āpleran do z ofcular ē cū. Sic facit xps deus penitēti. O qlis z q̄magna grā hec. Nā magna demen na dei fuit q xps incarnari voluit z se pmisit a x̄gine m̄re Maria balncari: āplerari z ofclari Nec minor grē demētia ē q a perōre pmittit se spūalr āplerari: ofclari: z i aq̄s lacriar balnea/ ri. Exēplū p̄z dū magda. peccatrici pmisit pe/ des lacrimis lauari āplerādoqz ofclari. i. signū hui⁹. Scdm qd ē mar⁹ viz q xps dñs nō tñ modo ofclari se pmittit hoi pctā deflēt. sed etiā vna z vinculari. Berr. O felix lachrymar pñie: tu vinq̄ iuincibilē z ligas oīporētē. Et sic p̄z si/ gnū desiderij. Tertiu q sc̄z xps int̄cum deside rat fletū pñie vt sine pñia nullū velit acceptare sacrificiū. Tñ Jsi. li. de sumo bo. di. q de⁹ i lege p̄hibuit sacrificiū sale nō cōditū: ad designādū q lectio oīo z q̄cunqz opatio v̄l sacrificatio nō est accepta deo sine salfedine lachrymar pñie. Tñ nec misse sacrificiū ē deo placitū a perōre q nō v̄e penitet. Secūdū signū d̄: b̄rificatiōis. qz xps brōs fore pdicauit lugētes p pctis vt p̄z Matth. v. z Lu. vj. z in themate s. z illis cōso/ lanonē b̄rificā repromisit. B Sz di. Quid si q̄s deflet etiā pctā alioz hoīs. Rñdet Lhyf. z cōformit glo. sup. j. Eldre. di. B̄ri q̄ sua ppria pctā lugēt qz accepta remissiōe solant. Sz be/ atiores q̄ aliena pctā deflēt: q̄les z uenit eē pla/ tos z doctores. Nec ibi. Tertiu signū d̄: p̄do natiōis. qz hoi deflēt pctā multo pl⁹ cōdonat xps q̄ ipe hō puraret. Exēplū habem⁹ in latrōe pedēti i cruce q̄ b̄ solū penitit di. Memēto mei in regno tuo. Xpus autē dedit padisū statī eodē die. Nā doctores cōit tenēt sup. iij. q̄ tant⁹ pōt

ēē cōtritiōis flet⁹ q etiā si neq̄ret cōfessionē actu facere: sufficeret corā deo ad remissionē tā culpe q̄s pene purgatorij totalē. Deniqz vt Aug. dicit. mima gutta lachryme in pñci effusa et v̄o cor/ de sufficit decē ānoz penas i purgatorio debi/ tas delere. sic allegat hec Ludol. pre. ij. c. lxxvij li. vite xpi. Quid ḡrit d̄ gutt⁹ mltis. O q̄ perōr: audi Ambro. sup Lu. li. iij. hortārē sic Abluere o hō lachrymis: lauare fletib⁹. si tuipete fletur⁹ i futuro nō flebis Sz q̄re sic large xps z donat penitēti nisi p signo desiderij vt oib⁹ perōrōib⁹ sit cōfidētia qz xps desiderat oēs saluare. sic ait apls. j. Thimo. ij. Tñ i signū hui⁹ cū latroni in cruce pedētī pmisisset padisū p ipi⁹ pñia: post/ ea clamauit. Sitio. i. salurē pctōz desidero. s. p pñiaz. O q̄ tu perōr: pctā hec z p xpi passiōe plo ra sup pctis tuis vt habeas padisū sic ille latro alioq̄n p̄bis cū lacrone altero. L Quartū sig gnū d̄: delectatiōis. Nā xps z oēs ei⁹ āgeli beati delectant z gaudēt sup pñie fletu Lu. xv. Gau diū ē āgelis dei sup vno pctōre pe. agēn. Unde Ber. sup can. Angeli gaudēt i p̄uersiōe z pñia pctōz salurē hoīs siticēs. Lachryme tñ penitē tiū s̄ vna āgeloz: sic z xpi z corā trinitatē. Nā sic vinū letificat cor hoīs teste Ps. sic flet⁹ leti/ ficat celestes brōs. Sz q̄re de⁹ z āgeli gaudēt de fletu pñie Ludol. li. de medi. vite xpi dat talē rōem. qz lachryme ebulliūt z emanant ex corde vbi ē fos sanguis z amor. Jō sic sacrificiū san guinis p xpo effusi placet deo z āgel. sic effusio lachrymar. p pctis ē placitū sacrificiū. Ps. Sa crificiū deo spūs cōtribulat⁹ cor. zc. B̄lia rō. qz p hoies penitētes repat ruina celestis. Tercia qz xpi desiderii i hoie p b̄ iplet qz hō sacrificat xpo. D Quintū signū d̄: efficac⁹ virtutis. qz de⁹ dedit ipis lachrymis ifinitā v̄tutē expiādi soz. des aie pl⁹ q̄s facere possēt oēs aque mundi Nā malū culpe moral⁹ qd ē ifinitū abluūt. pe nā ifinitā. s. p̄petuā gebēne extinguit: z ifinitā b̄ritudinē merent. Tñ Eccl. j. Brenā mar⁹ z plu uie guttas z dies scli q̄s dinūerant. altitudinē celi latitudinē ēre z p̄fūdū abyssi q̄s dimēsus ē q. d. null⁹ scit hec nisi sol⁹ de⁹. Spūalr p arenā q̄ ē pōderosa ḡuitas pcti fecit. p pluuiā de celo veniētē lachrymar vtilitas. p dies lux grē. p al/ titudinē celi b̄ritudo. p latitudinē ēre caritas/ la titudo. p abyssi gebēna. Noz q̄ntitatē sol⁹ de⁹ nouit certa mēsurā Lū ḡtalē v̄tutē idicibilē xps dedit lachrymis p̄z q̄ diligit z desiderat in bo mine sic thesaur⁹ saluificū.

E Circa scdm de duratiōe cōtritiōis siue cōtinuatiōe q̄nt. Utrū hō semel v̄e cōtrit⁹: de pctō p̄rito vel remisso debeat sp̄ vita durate cō teri de cēro cōtinuādo vel aliq̄n repetēdo cōtri tiōne de eodē pctō. Rō q̄stiois ē. qz Aug. de pe. di. iij. circa p̄ncipiū d̄. Sēp pctōz doleat z d̄ do lore gaudeat. qz vbi finit pñia nil remāet de ves nia. Nec ille. Sz in p̄riū est. qz postq̄ hō cura/

Dominica tertia quadragesime

ut vuln^o nō req^urit^{ur} vt apl^o v^orat medicina cura
tiua: s; sufficit medicina sanitar^{is} cōseruatiua.
Sic i. pposito. Ad hec rñdet fm Rich in. iij. di.
xiiij. arti. ix. q. i. cōcor. Tho. iij. p. 7 Pe. de charā.
aliosq; recolligēdo. q; pnia distiguit eē duplex.
Una exterior q; cōsistit in ieiunio orōe elemosy/
na z steru. Alia est interior q; p̄sistit i cordis do
lore z cōrritōe. Et hec etiā cōsiderat triplr. scz vel
fm actu vel f; habitū habitātē hoiez ad penitē
dū. vel fm pposito. Et notant iurta hec quinq;
documēta. Prīmū ē q; pnia exterior nō req^u
rit eē cōtinuāda. tū q; nō est hoc possibile f; sta
tū p̄ntis vite. tū q; nō tenet hō exteriorē pniā
facere apl^o de pctō semel remisso z curato. sicut
etiā de vulnere. **S** Scdm documētū est q;
pnia infioris cōrritōis fm actu apl^o facienda
nō req^urit^{ur} necessario: nisi in duob; casibus fm
Rich. Prīmo qm̄ nō adest pbabilis cōiectura
de remissioe pcti. s. q; nō v^o cōrrit^o fuit vel non
vere p̄fessus z hmōi. Scdo qm̄ actu recogitat
deliberate de pctō suo: tūc em̄ tenet illd̄ detesta
ri. q; si placeret peccasse deliberate: statū rūperet
fed^o diuine amicitie qm̄ delectaret i hoc q; fuit
inē ipm̄ z deū cā iūmicie. Exceptis his casib;.
Sic nō tenet hō ad apl^o q; scz semel confitēdū
qd̄ nite cōfessus ē. vel satisfaciēdū qd̄ soluit. ita
nec ad apl^o actu cōterēdū qd̄ semel nite cōrritū
est Tertū documētū q; pnia vel p̄ntio infior
b̄ est pcti displicētia d; esse fm habitū p̄petua
q; vt Hugo de scrō vic. diē. Lū de^o absoluit ali
quē a pctō ligat cū vinculo p̄petue detestatiōis
Et sic etiā intelligit illd̄ Ang^o. q; vbi finit pnia
scz habitual: nil remāet de venia. **S** Scdm de actu/
ali pnia Quartū q; pnia fm pposito cauēdi
a mortali culpa d; esse sempiterna: alias nō esset
vera cōrritio si b̄ret pposito peccādi in futurū.
Ultimū q; pnia tāto pl^o est meritoria q̄nto q; s
lachrymat plures z diut^o p pctis tota sua vi/
ta. p̄t; ex p̄dictis. Un̄ p̄s diē. Scdm multitudi
nē dolor meo; p̄solatiōes tue dñe lenificauerūt
aiam meā. **O** sacer flet^o zc. **S** S; multa sūt
heu alleviātes sua pctā gūtorā nec curāt desle/
re: s; aliena pōderent. Sicut fabulose narrat q;
leo z lup^o cū asino dū vellēt trāsire flumē ascē/
derūt in nauiculā in ripa herētē frē. que cū fixa
maneret: dixērūt q; p̄t culpā alicui^o illoz b̄ fo/
ret. iōq; deberēt facinora cōfiteri. Un̄ leo p̄fess^o
ē q̄nto inē bestias silue pinguiorē deuorauerit.
Lup^o alleviāuit di. Hoc nil est q; fames te co/
egit. **I**re lup^o cōfess^o ē q; porcā cū oib; suis su/
ellis deuorauit. Leo dixit. Nō magnū ē: p̄re fa/
me fecisti. **A**sin^o cōfessus dixit. Nescio aliqd̄ fecis
se nisi q; semel nimis fatigat^o sub onere z fame
scēs vidi straminis vnā festucā ex calciamētis
dñi mei lacerat^o extra pēderet illā cōedi. Ad qd̄
leo z lup^o di. Hoc marimū ē pctm̄ z ifidelitatē
z dñm tuū: dign^o q; es morte. z sic deuorauerūt
asinū. **A**mōi exēplū id̄ circo iserui vt dormitās

pl^os in f̄mone post p̄rādū exp̄giscatur ad au/
diendū tali consolatiōe.

D Circa tertū de p̄amabili p̄ciositate inq;
rēdū ē. Quō possit q; s efficere vt cōpūctōis la/
chryme reddāt deo p̄ciosiores z p̄amabiliores
Ad qd̄ fm dicta doctorū notādū q; ad p̄ualorē
cōpūctōis corā deo faciūt p̄sertim quinq;.

Primo dolor detestatiōis.

Secundo amor diuine dilectiōis.

Tertio pposito firmū cautōis.

Quarto cōpassio crucis xpi z passiōis.

Quinto obsecratio eius lachrymatiōis.

Prīmū ē dolor detestatiōis. q; q̄nto lachryme
ex inrēsiōis dolore cordis p̄cedūt detestādo pctā
tāto sūt deo amabiliores. Aug. li. de pe. dr. Lo/
mes p̄ntie dolor ē. lachryme aut sūt testes dolo/
ris. z p̄ p̄ntis deo grē. q; testioniū p̄fert q; cor do
p̄ p̄ntiam sacrificat. Et de^o insūdēs hoī lachry/
mas testat q; illū diligit z p̄ntiaz ei^o acceptat tā/
ro pl^o q̄nto inrēsiōis dolere p̄bat. Scd; ē amor
diuine dilectiōis. **N**ā. j. Pe. iij. Charitas opit
mltū dñe pctōz: q; maior charitas exātās la/
chrymas mag^o opit. z sic deo gr̄iorē facit. vt p̄t;
in Magdalea Tertū ē pposito firmū cautōis
qd̄ q̄nto firmat in charitate tāto facit deo acce/
ptiorē. vt p̄t; ex p̄dictis. **Q**uartū ē passio
crucis xpi z passiōis. Quen^o em̄ b̄ An deo plus
placeat flet^o de pctis an flet^o cōpassiōis sup xpi
passiōe. **R**ñdet Bern. sup can. ser. xij. di. sic. **B**o
nū ē cōrritōis vnguētū qd̄ de reco: darōe pctōz
cōficiat. q; cor cōrritū z hūillatū de^o nō despiat.
Lōge aut meli^o ē id̄ qd̄ dñs deuorōis factū dere
cordatiōe b̄nficiōz dei. s. incarnatiōis z passiōis
Nec ille. **S** b̄ intelligēdū ē p̄missa v̄a cōrritōe
q; ē necessaria saluti. alias sine illa flet^o cōpassio
nis nō valet. Sic si q; s hoim̄ eēt in veste deau/
rata: for didat^o tñ stercozib; fedis nō foret pla/
citū talr̄ sedere in mēsa reg^o. Sic i. pposito. **N**ā
aq; necāria ē ad abluēdū sordes. s; aux. p̄cios^o
est aq; p̄nti aq; cōpūctōis ad abluēdū aiām pre
missā: si p̄ciosū aux. cōpassiōis sanguis xpi ap/
plicet erit p̄ciosior. Quen^o ad id̄ facit obseca/
tio lachrymaz xpi spāl^o. Exēplū legit i f̄mōib;
mḡri **M**effret q; mlter qdā lachrymas xpi q̄ri
die deuore honorando obsecratiōes faciebat vt
dñs iēsus daret sibi lachrymas vere cōpūctōis
z dedit xpus sibi tātas q; totā penā purgato: i;
sibi deleuit. Deniq; legit in spe. exē. di. ix. etē. dir
q; qdā ḡuit ferēs opa p̄ntie z steru. ecce xps sibi
appuit cū vulnerib; sanguie fluentib; d. Ininge
in lat^o z sanguinē meū panē tuū z dulcescit. qd̄
ille fecit z oīa dulcescebāt. **O** q; hō z tuynge oū
los tuos sāguie xpi: cor iūge cor di xpi: osculare
ei^o vulnera: p̄sidera singlas eius passiōes: z sic
aiām tuā balnea i sāguie xpi z dulcescit penite
re. **Rogem^o zc.**

Postq; in p̄cedētib; egim^o de p̄ma pte p̄ntie
scz de cōrritōe: etiā agemus de cōfessioe.

Bermo

ausum est

...ad quadragesimam
...debita an p̄fessio
...manuam.
...mōi z mōi s; ser. L.
...hōi dicit. Verba sūt sal
...admonet q; si
...dū fuit cū āms r
...rē z facta ē
...nōb; nē p̄ualorē
...nōb; a de
...p̄ntie infer
...āms q; p̄
...p̄ntie p̄t;
...nōb; claudū. Si aut
...ap̄tē cū culpa
...mōi s; ser. q;
...De q̄b; v̄
...colligo cōdo L.
...Dñe Aug. in
...charitissimi
...iamā regni ca
...vite nobis ianu
...ac v̄cib; clau
...ap̄t. Nec ille
...clausum
...declaram^o b̄
...admonitōis.
...p̄ntiōis.
...p̄ntiōis.
...admonitōis.
...notā dū
...admonitōis
...p̄parat ad
...auremā.
...theologica.
...cauēta.
...plurima.
...Meditar^o sū. n. cū
...ipm̄ mei. p̄
...cor. m. s. reco
...ecce taba
...ad p̄nt
...sic expurgā
...mōi. s. Lrra. mōi. ano
...dissūsiōe. s. lrr
...mōi. s. Lrra. Lora
...ōndē p̄nt
...Lrra. Lrra. Lrra
...Sed o adm
...gēnā rē
...q; nū v̄
...p̄ntie p̄ntie. z sic p̄ntie
...p̄ntie v̄l dol
...ser. xij.

Feria. ij. post dñicā. iij. q̄dragētime Sermo
xiiij. sequit̄. de p̄paratōe debita añ p̄fessionē res/
cogitādo pctā amarissime.

Lausum est ce/

lū ānis tribz z mētibz ser. Lu. iij. et in
cu āgelio bodier. Verba sūt saluato/
ris n̄ri q̄bz cōminādo nos admonet q̄ sicut in
diebz belie p̄ pctā clausū fuit celū ānis tribus
z ser mētibz ne plueret sup terrā z facta ē famel
magna. Sic timēdū est nobis ne spūalīe clau/
dāt celū p̄ pctā n̄ra ne pluar nobis a deo gr̄a
celesti z fame incurram⁹ oīs penurie infernalis
Et norant̄ dicit x̄ps. tribz inq̄t ānis. qz p̄pter de
fectū p̄nic h̄ntis tres pres. s. p̄ritione. p̄fessionē
z satisfactōe celū nobis claudīt. Si aut̄ illas
iplem⁹ ap̄it. qz p̄nia celū aperit qd culpa clau/
dit vt dic̄ Bern. Itē addit z mētibz ser. quibus
significant ser opa misericordie. De q̄bz v. Uti
ro abo poro redimo tego colligo cōdo Libz enī
z pot⁹ sub eodē reducunt. Nunc Aug. in fmōe
dedicatis di. Laborem⁹ fr̄es charissimi vt no
bis bonoz op̄z clauibus ianuā regni celestis
ap̄ire possim⁹. Sicut enī vite nobis ianuā mal'
op̄ibz quasi q̄busdā seris ac vectibz claudīt. ita
absqz dubio bonis op̄ibz ap̄it. Nec ille. Itaqz
de p̄fessōis p̄paratōe p̄ quā celū clausum ap̄erit
nob vt dicit̄ e tr̄ia mysteria dedarem⁹ b̄ fmōe.

Primū dicit̄ admonitiōis.

Secundū d̄z p̄cogitatiois.

Tertiū d̄z amaricatiōis.

R̄ Circa p̄mū de admonitiōe notādū q̄ ad
p̄paratōe faciendā añ p̄fessionē admonent nos
plura p̄pter q̄ oportet diligenē p̄parari ad illā.

Primo scriptura sacra autentica.

Secundo ratio theologica.

Tertio ratio canonica.

Quarto exēpla plurima.

Primo scriptura. Ps. Meditāte sū. n. cū corde
meo z exercitabar z scopebā sp̄m meū. ps. lxxvj
Lira. Meditāte sū nocte cū cor. m. s. recolendo
culpā meā z diuinā iusticiā. z exercitabar. s. p̄re
parādo me in talibz meditatioibz ad p̄niām. et
scopebā sp̄m m. s. p̄fiteōdo. z sic expurgā. Item
Ecc̄. xvij. An̄ iudiciū. Lira. s. mort̄. interroga
teipm. s. p̄ diligētē p̄scie discussiōe. s̄l̄r z añ cō
fessōz. Jō subdit̄. hūilia te. Lira. Lorā sacerdo
te z in tpe ifirmitat̄. s. spūalis. on̄de p̄uersatōez
mā. s. p̄ aptā p̄fessionē. Deniqz Esa. xxxvij. Eze/
chias i p̄sona pctōz dixit. Recogitabo tibi oēs
ānos meos i ama. a. mee. Secdo admonet rō
thologica. qz ad p̄fessionē deo gr̄uitā req̄rit̄ v̄a
p̄ritio vt sic hō in charitate sine q̄ nil valēt q̄qz
opa. i. Lor. iij. Sz v̄a p̄ritio req̄rit̄ pctōz mor
taliū singloz recognitiōe. z sic p̄scie examina
tiōe saltē q̄ ad p̄ncipiū p̄ritōis v̄l dolorē attri
tiōis fm̄ Tho. i. iij. di. xvij. vt ser. xiiij. D. L. ca.

cū fuit nisi i articulo mort̄ excuset̄. ḡ añ p̄fessio/
nē debita vt cōit̄ p̄paratio req̄rit̄. Tertio admo
net rō canoica. qz Raymū. in glo. de pe. z re. di.
S. Itē circa p̄ncipes. s. sup. ca. Dis vtriusqz. Si
q̄s ex ignorātia siue obliuioe p̄cedere a p̄pria z
norabili culpa obmittit p̄fiteri vnū pctm̄ mor/
tale aut ei⁹ circumstātia ad p̄fessionē necessariā
nō excusat̄ nec v̄e cōfess⁹ d̄z. Jō qz si q̄s ex culpa
sua i gr̄at q̄ debet p̄fiteri seu oblit⁹ est pctā p̄fite
da. d̄z de h̄mōi negligētia penitere. vt norat̄ in
sūma cōfessor. li. iij. n. xxvij. q. xix. Un̄ etiā cō/
fessor si aliquē iparatū iuenerit ad cōfessionem
accessisse debz ipm̄ monere vt cū p̄paratōe veniat
examinādo saltē de p̄ceptis z pctis capitalibz z
fidei articulis. Et his pr̄z q̄z male z piculose fa
ciūt heu mlti q̄ iparati ad p̄fiteōdū accedūt sine
oī p̄cogitatioe. z qd dicat̄ cōfessor nesciūt. s̄z di.
Inroga p̄ q̄ fecerit. z dicā d̄ talibz ser. xvij. R̄
Itē alij dicit̄. P̄ audi me. in duobz v̄bis stati
expediā cōfessionē meā: cū tñ a toto āno sine cō
fessioe pctā multiplicat̄ q̄ridie 1 Quarto ad
monet̄ exēpla. z p̄mū exēplū habem⁹ i negocia/
toribz. Si enī vt videm⁹ mercatores rōcāijs
q̄qz obligati sūma diligētia discutiūt sua regi/
stra. q̄to magis pctōz d̄z p̄scie p̄pria examina
re p̄ q̄nto aia melior est oī pecunia. z q̄ pdit̄ eā
pl⁹ pdit̄ q̄s oēs mundi diuitias. pur̄ dic̄ Bern.
z x̄ps dñs Matth. c. xvj. Quā dabit̄ hō cōmu
tationē p̄ aia sua. q. d. nullā. Secdo exēplū ad
idē in philosophicalibz. Nā seneca de ira dei. li.
iij. di. Qui q̄ridie ad rationē red dēdā vocādus
est. s. p̄ mortē. z nescit̄ q̄ hora vocād⁹ est. Faciat
iq̄t̄ h̄ qd̄ Sext⁹ q̄ p̄sumatō die cū se ad nocur
nā q̄erē recepiss̄z inro gabat̄ aīz suū di. Qd̄ ho
die malū tuū sanasti. cui vitio obstitisti. q̄ p̄e
melior es zc. Sic xp̄ian⁹ debet i his tribz se exa/
minare multo fort⁹. sc̄z. Primo q̄ pctā sua sa
nauerit p̄ p̄niām verā Secdo cui vitio i rēpra/
tione succubuerit Tertio q̄ntū a bonis moribz
defecit. z sic q̄nta bona pdidit̄ gr̄e z gl̄ie. ac q̄tra
mala pene p̄ pctm̄ iaurit̄ zc. Tertū exēplū in
iudicialibz. qz quicūqz vadit ad iudiciū dilige
ter disposit̄ p̄cogitādo qd̄ pponat v̄l qd̄ r̄ndeat
q̄nto maḡ faciendū ē in iudicio aie. in q̄ si hō cō
uictus fuerit eterna morte peribit. Ad id habet
etiā exēplū pulchrū infra ser. xix. v.

N̄ Circa sc̄bz de p̄cogitatioe pctōz Querit̄
q̄lit̄ hō volēs se p̄pare ad cōfessionē debeat p̄cog
gitare pctā sua ad cōscie examinatioez. Ad hoc
Notādū q̄ edoz nos scriptura. Esa. xxxvij. c. vbi
Ezechias sc̄psit̄ i cārico di. sic. Recogitabo tibi
oēs ānos meos i amaritudine aie mee. Quibz
docemur q̄ debeam⁹ p̄cogitare modis q̄ntuoz
Primo cōp̄satiue. s. de pctōz mltitudinet̄ igra
tudine ad b̄nficia dei respectiue. Jō d̄z Recogi
tabo tibi. s. dño dō. q̄t̄ pctis̄ i mēsa tua b̄nficia
ingr̄ te offēderi. Recogitabo inq̄t. i. itez arqz
itez cogitabo quō i p̄fessioe v̄a ap̄erit̄ Nā gra

Feria. III. post dominicā tertiā

moral. docet qd vnusq; debet discutere z pensare q̄ a deo bona pcepit: z q̄ mala bōis illi per uerse uiuēdo rependit. Quia nimirum cum omni momento ipis deus nobis beneficia p̄ster multitudina vel saltē cōseruatiōis uite. zc. et tamen ut idē Grego. subdit. Nemo inquit sufficēter extimare poterit quāta mala p̄ singula momenta cōmittim⁹. qz sicut nō sentim⁹ q̄ntū crescūt mēbra: vngues capilli z h̄mōi imutant̄ in canicie zc. ita mens nostra p̄ momenta uiuēdi p̄mutat̄. salz. vitijz succrescētibz. p̄terea vigilāti studio nostros defectus p̄fectusq; pensē: vt p̄niam de malis agamus z in bonis pficiam⁹. iuxta illud Pictagore dictū. qd sapiētibz duoz inquit rēpoz cura habēda est. mane qd acuri sumus sero quid fecerim⁹. Ideoq; Berson dicit. Singulis diebz mane p̄pone. s. bene facere. z sero discurre. s. quod cōtigit te peccasse. Secūdo debemus recogitare integre. ideo dicit omēs scz culpas singulas mortales z circūstātiās cōfiteādas. ita qd nullū peccatū negligamus quantū est nobis possibile. Tertio seriose. ideo dicit annos meos. qz de āno in annū / z de mense in mēsem debet recogitare f̄m diuersitatem etatis. s. pueritiae: adulescētie. z sic de alijs. Itē officioz: societatū: locoz zc. Et in singulis pōt seriose cogitare hoc ordine. Primo cogitādo de peccatis capitalibus mortalibus. Secūdo de p̄ceptis decalogi que trāgressus est. Tertio de qnq; sensuū excessibus. Quarto de peccatis alienis. Quinto de peccatis in sp̄m sanctū. Sexto de opebz misericordie neglectiōe. Septimo de fidei articulis z sacramētis. Quarto debem⁹ recogitare amaricate. ideo dicit in amaritudine aie mee. Et de hoc sequenti ar. patebit.

N Circa tertiū de amaricatōe recogitatio nis peccōz. Notandum est f̄m Bonaue. qd peccōz dū recogitat de peccatis carnalibz debet cauere ne nimis morose talia excogitet. p̄ter periculū delectatiōis euitandū. sed debet cor peccōris amaricari ne delectet. Nā Eccl̄. xij. Qui tāgit picem inquinabit ab ea. Sed quō peccōz recogitando peccā sua possit amaricari. Nota qd p̄mo debet recogitare mortis sue amaritudinē z incertitudinē. Secūdo peccōz dānificationē ab oī bono gratie z gl̄ie. Tertio eternaliū penāz indicibile cruciatōnē que sibi debet. Quarto debet adhibere corpis castigationē ad mortificationem. Quinto passiōis xp̄i acerbitatē. Nec em̄ tanq̄ salis amara cōdimēta cor peccōris amaricat ne delectet in peccis: sed detestet illa. Exēplū legitur in vitasp̄tz qd quidā dū tentaret de carnali vitio: statim digitum igni applicabat di. Si hūc ignē sufferre nō potes: quō sufferes ignem inferni. z sic vincebat tentationē. Aliud exēplū de quodā cui p̄fessor p̄suluat vt quotiēs d̄ peccōrēptaret sc̄isro suā carnē nudā fortit̄ fricaret aut vnguibus dilaceraret. z sicinceret recogitā-

do xp̄i passionē. Rogemus ergo xp̄m. zc.

Feria tertia post dñicā. iij. q̄dragesime Sermo. xxiij. s. de regulis correptis p̄ p̄paratione confessionis.

Necunq; sol

Queritis sup̄ terrā cruce soluta z in celo. Mart̄. xvij. et in euangelio hodie. Verba sunt saluatoris n̄ri quibz insinuat qd sacerdotibz maximā dedit potest. s. soluēdi peccāta in cōfessiōe: vel ligandi icorrigibile peccōrē etiā sentētia excoicatiōis. Nā talē absolūtiōnē vel alligatiōnē de⁹ in celo ap̄ p̄bāt: dū tamē sacerdos nō errauerit in iudicio p̄sciētie. Nā leo papa. xxiij. q. j. c. Manet inquit Petri. i. sacerdotij p̄uilegiū. si ex eq̄tate feratur iudiciū. Christus itaq; docet nos de correptiōe fraterna in occulto quādo peccāta sunt secreta. vt sic illū saluare possim⁹ cū itegritate fame. qd si corrigi nō vult: restes sunt adhibēdi. Et si nec sic corrigi: dic in q̄tē eccl̄ie. hoc est p̄lato. qui potest ligare p̄ censurā eccl̄iasticā vel soluere cōfiteatē. vt p̄tz in euāgelio. z de absolūtiōe in verbis thematis. **O** Unde ex quo in themate notat̄ mysteriū cōfessiōis z absolūtiōis. Ideo de p̄paratiōe ad cōfiteandū tria mysteria p̄ter aucta notabim⁹ f̄m tres regl̄as correptas.

Prima regl̄a de peccōz mortalium recognitiōe

Secūda regl̄a de venialium delectiōe.

Tertia regl̄a de obliuioz exquisiōe.

Circa p̄mū de mortalium recognitiōe p̄ regl̄a generali tenendū est qd de peccis mortalibus nō sufficit recognitiō ḡnalis: sed requirit̄ de singulis recor datio z cōtritiō specialis: vel distinct⁹ dolor saltē attritiōis iuxta possibilitatē hūane fragilitatis. Et hec regl̄a p̄bat̄ p̄libz modis.

Primo ratione theologica.

Secūdo scriptura autentica.

Tertio similitudine p̄bica.

Quarto persuasiōe iuridica.

Primo ratiōe theologica f̄m Scotum in. iij. dist. xvij. sic. q̄a p̄ceptū eccl̄ie de p̄fitendo obligat sic qd oē peccatū mortale teneat̄ q̄s cōfiteri de q̄ haberi potest mēoria: p̄missa diligēt̄ inq̄sitiōe f̄m possibilitatē hoīs. ergo de singulis debet recordari z se p̄ cōtritiōnē vel attritiōnē p̄parare. Nā cōrōem ponit etiā Tho. cōfirmat̄ f̄m p̄. eadē dist. iij. qz in omni peccō mortalit̄ voluntas hominis actualit̄ auertit̄ a deo ad peccatū. z qz p̄ria p̄trarijs curant̄. oportet q̄ ab omni peccō mortali mens cōuertatur ad deū. Et sic p̄tz p̄positū

Secūdo p̄bat̄ scriptura autentica. Nā p̄. dicit. Lauabo p̄ singulas noctes lectū meū: lacrymis meis stracū meū regabo. Ubi Glo. dicit qd p̄ singulas noctes intelligi debet singula

Berno

... deo ...
 ... meos ...
 ... de ...
 ... qui liberati ...
 ... Tono p̄bat̄ ...
 ... rep̄nna docer ...
 ... fore nō ...
 ... (lanar oculi ...
 ... in medijs ...
 ... (lanar p̄na ...
 ... nā auaria ...
 ... aut̄ humili ...
 ... mortificatiōe ...
 ... nūllū all ...
 ... de singulis ...
 ... Quarto p̄bat̄ ...
 ... Porro ...
 ... noluerit: de ...
 ... Et qd eis p̄ ...
 ... occulit̄ ...
 ... cōtritiō ...
 ... h̄mōi ...
 ... Lactore. s. m ...
 ... deo arma n̄cari ...
 ... punire. Bm ...
 ... pugnat̄ ...
 ... Louenior ...
 ... etna morte ...
 ... debere reco ...
 ... delectiōe ...
 ... veniale man ...
 ... h̄mōi ...
 ... nō p̄t ...
 ... reordinari ...
 ... volēdi p̄ ...
 ... nullū ...
 ... voluntas manet ...
 ... in gebē ...
 ... h̄mōi ...
 ... p̄pua doc ...
 ... p̄mo ...
 ... nō est de m ...
 ... tollant̄ i ...
 ... f̄m Tho. vbi ...
 ... venialia hō ...
 ... ea tollit̄ ar ...
 ... ignē. vt de ...
 ... saluari ...
 ... ad id ēq̄ ad tollēdi ...
 ... p̄t̄rēre sine ...
 ... r̄tiōis. Rō ...
 ... manet volū ...
 ... dicit̄ ē. S ...
 ... p̄t̄rēre. Et talis dupliciētia

perā lauā da lachrymis. Jre Esa. xxxviii. Reco-
 gitabo tibi oēs ānos meos rē. oēs dē. vt nullū
 erapiat pctm̄. An etiā Aug. li. de pe. di. Dñs ic
 sus legione eijciēs de hoie. Lu. viij. neminē reli-
 quit de oibz demonibz qui liberatū possideret:
 oñdēs q̄ si etiā pctā sint mille oportz de oibus
 penitere. Necille. Tertio pbat̄ silitudine pbi
 ca. qz pbi tradūt z experientia docet diuersorū
 morboz diuersas fore necārio medicinas. Nā
 Micro. dē z certū est qz nō sanat oculū medicā
 q̄ sanat calcaneū. Sic z in medēdis spūalr̄ vul-
 neribz vitiozū z morbz. Nō sanat pnia auariciā
 q̄ sanat supbiā vel luxuriā. nā auaria sanat ele-
 mosyne largitate. supbia autē humili orōe. luxu-
 ria ieiunioz carnis mortificatiōe. In aliquibus
 etiā pctis nō pōt fieri sanatio nisi assit restitutiō
 fame vel rei. iō qz sicut de singulis medicina est
 necāria. sic in pposito. Quarto pbat̄ p̄suasiōe
 iuridica. Nā de pe. dis. j. c. Porro. Prosp̄ dicit.
 qz q̄ pctā sua emēdare noluerint: deū hñt testez
 z habituri sunt ipm̄ vltorē. Et qd̄ eis pdest vira
 re hūanū iudiciū. I. pctm̄ suū occultādo z peni-
 tere negligēdo: cū sicuti sunt i cēnū supplicū.
 Nā z. ff. de re militari. l. desertoze. §. miles in. ff.
 nouo. Miles qui i bello arma necāria abijcit
 vel illicitē amittit: capite punitur. Arma militie
 p̄piane z diaboli pugnāz sūt lachryme. I. pnie
 fm̄ qz di. Amb. xxiij. q. viij. Louenior. Qui eas
 abijcit vl̄ tenere nō curat: eēna morte iuste pu-
 nit a deo. O q̄ pctōz stude debite reco gscere oīa
 P Circa scōm de venialiu delectōe p regla te-
 nendū ē. qz pctm̄ qd̄ cūqz veniale manēte in eo
 fixa volūrate nō tollit ab hoie q̄uis nō sit dā-
 nable. Et hec regla habet̄ et dicit̄ Rich. z Tho.
 in. iij. dis. xvj. Rō eiusdē ē. qz nō pōt tolli culpa
 nisi reordinet̄ volūtas: q̄ reordinari nō pōt qz
 diu manet in dōrdinatōe ad volēdū pctm̄. als
 eēt duo opposita sil. Jō qz nullū viciāle pōt di-
 mitti q̄ diu ad illd̄ volūtas manet fixa Terūtm̄
 pctm̄ veniale nō dānat hoiez in gehēnā: s̄z expi-
 atur in purgatorio saltē si hic nō tollet̄. Juxta
 bec q̄ notā da sūt quatuor p̄cipua documēta.
 Primū qz nō ē simplr̄ necāria p̄ritio z absolu-
 te de pctis venialibz sic necārio est de mortalibz
 Sz tm̄ p̄fectiōis ē vt venialia tollant̄ i hac vita
 vel dimittant̄. Et oñdē fm̄ Tho. vbi s̄. talī rōe
 iter ceta. qz p̄ter sola pctā venialia hō nō incur-
 rit dānationē p̄petuā: nec p ea tollit̄ amicitia dī
 q̄ sequit̄ qz si q̄s nō sit spālīr̄ cōrtit̄ de venialibz
 z sic dedit̄ salu? erit: licz p ignē. vt dē glo. sup. j.
 Loz. iij. Sz si di. Ego vellē saluari sine igne. iō.
 Scōz documētū ad id ē. qz ad tollēdū pctm̄ ve-
 niale in p̄nti vt q̄s possit trāsire sine igne purga-
 tiōis req̄rit̄ displicētia p̄ritiōis. Rō fm̄ eūdem
 Tho. ibidē. qz q̄ diu fixa manet volūtas nō di-
 mittit̄ pctm̄ etiā veniale vt dictū ē. Sed volūta-
 tem retrahere a pctō qd̄ prius volebat est displi-
 cere ipi qd̄ voluit. Et talis displicētia qm̄ est grā

informata dē dolor cōrtitiōis. Ideo qz veniale
 in p̄nti sine aliqua cōrtitiōe nō delect̄: q̄uis non
 sit dānabile. Sed posset q̄ri glis cōrtitio req̄-
 rat̄ ad ea. Tertiu q̄ documētū est qz ad tollē-
 dū pctm̄ veniale non requirit̄ necārio distincta
 recogitatio in p̄ticulari de vno qz: sicut req̄rit̄
 ad mortalia delēda: s̄z sufficit̄ explicata cōrtitio
 in gnāli de oibus venialibz: vel saltē p̄ritio im-
 plicata. qm̄ sc̄z in p̄tute actus quē hō agit seq̄ret̄
 displicētia explicata pcti venialis si cogitatio ad
 illd̄ ferret̄. p talē eīm actū dimitti possunt venia-
 lia v̄puta p gnālē cōfessionē: p aque benedictē
 aspersionē: p epālē bñdictionē: p deuorā orōez
 dñicā z hmōi. Nec et Tho. Quartū documē-
 tum est qz ad tollēdū pctm̄ veniale nō requirit̄
 necārio ppositū cauedi singula in futurū: sicut
 hoc req̄rit̄ ad tollēdū mortalia: s̄z sufficit̄ ppositū
 tū minuēdi p posse z aliqua cauedi specialr̄ q̄
 essent occasiōes aliozū. O q̄ hō obserua hec.
 Q Circa tertiu de oblitōzū pctōzū inq̄stio ep
 regula gnāli tenēdū est qz qlibet pctōz adhibe-
 re oēm diligētā tenet̄ vt de oibus oblitis mor-
 talibus recordet̄ aliōq̄n de eis nō excusat. quia
 i grātia crassa vel supina nō excusat. vt p̄z etiā p
 Aug. xxxij. q. viij. Quēadmodū. Und nota do-
 cumēta. Primū si querit̄ q̄ quāta diligētā in
 hmōi inquisitiōe requirit̄. Rñdet̄ Scor? in. iij.
 dis. xvij. q. tantā debet hō adhibere diligētā iu-
 xta possibilitatē fragilitatis hūane quāta quis
 adhiberet circa quodcūqz multū arduū. Ideo
 Aug. dicit. Lū gaudio d̄z facere immortalis futu-
 rus quecūqz faceret p differēda morte mortu-
 rus Necille. Scōm qz bonū est vt pctōz regi-
 stre secreto sua pctā vel lapillis aut puncturis
 nūeret vel alio mō ne obliuiscat̄. Tertiu dos-
 cumētū qz de oblitis de q̄bz etiā nullo mō pōt
 hō recordari vel scire se peccasse: d̄z cōteri in ge-
 nerali. vt dictum est de venialibz. Quartū qz
 q̄nūqz etiā post cōfessionē factā pctm̄ mortale
 oblituz ad memoriā reuocat̄: de eo specialr̄ hō
 p̄teri z cōfiteri tenet̄. Plura ser. xxxiiij. per totū.
 R Exēplū finale legit̄ in Spe. exē. dist. ix. exē.
 cclvij. q. duo scolares intrauerūt claustrū. vn?
 segni? se agēs in recognitiōe z emēdatōe pctōz
 z p̄fessiōe ac alijs rē. Tēpratus a diabolo vict?
 est vt ad seculū rediret. quod socio suo manifes-
 tauit. Illeqz dixit eidē. Veniam? ambo an̄ al-
 tare v̄ginis z eā saluēmus. z sic tandē recedas
 si nō vis manere. Jste autē socio suus feruens
 erat deplorās sepe in recordatiōe pctā sua oīa.
 O rātibz illis vidit in spū ille tēpratus beatā
 Mariā pallio suo lachrymas socij sui illi? flen-
 tis colligentē z filio xpō iesu offerentē dicens.
 O dulcissime fili has lachrymas serui tui susci-
 pe z qd̄ petit concede. Christ? rñdit. Fiar mater
 carissima vt vis. Tūc ille tēpratus p̄cidens ad
 pedes huius fratris diceñ. Hodie meritis la-
 chrymaz tuaz sum liberat?. Seruiamus ergo

3 No.
 Quanta diligētā p̄ntia
 in exāmine cogitā.

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

ia feruētius beate virgini. z sic p̄seuerauit. Et b̄ z nos sperare possum⁹ q̄ si feruenter z lachry/ mose de peccis p̄niam agim⁹: beata Maria of/ feret christo zc. Rogemus ergo zc.

Feria quarta post dñicā tertiā Sermo. xxy. scz de sc̄a p̄fessiois v̄itate z puritate ac caritate.

Ne procedunt

q̄ de ore de corde exēit ea coinquināt hominē Matth. xv. z in euangelio hodie. Verba sunt n̄ri saluatoris q̄ in hoc cūā gelio redarguit iudeos q̄ de suis traditiōibus p̄curabāt suare q̄s de diuinis p̄ceptis. z intēde bāt false hypocrisis z silatōi. Nā ad b̄ q̄ cēt in reuerētia i p̄plo oñdebāt sc̄itātē in verb z exōri p̄uersatōe. z mūdicia i manuū ablutōibz cūz māducarēt: i oblatōibz q̄z facēdis docēt. q̄ of ferrēt hoies i tēplū sacerdotibz mūera q̄ deberēt exhibere in parētēs z hmōi sub p̄teritu diuini cultus inducēdo: cū tñ essent hypocrisi z inen/ tiōe ac auaricia corrupti. Unde xp̄us dñs eos redarguit vt doceret redarguēdos multos etiā xp̄ianos hoies q̄ male simulār sepe sanctitates in opibus bonis. z q̄s peius est etiā in p̄fessioe pctōz. Et sic verificat in talibz hoc verbū xp̄i in themate. q̄ verba illorū que p̄cedunt de ore: de corde. s. malo exēit. z sic ea coinquināt hoies potius q̄ mūdēt tali ficta cōfessioe. Itaqz de cōfessioe oris sc̄issima tria mysteria declaramus in hoc sermone.

Primū de sancta oris veritate.

Secūdū de sancta cordis puritate.

Tertiū de sancta amoris caritate.

S̄ Circa p̄mū de sc̄a v̄itate cōfessiois in ore notādū est q̄ becest vna potissima cōditio cor/ requisita ad cōfessiois sc̄itātē q̄ sit veritate ple na sine omī mēdacio. Querit ergo vtrū aliq̄ causa saltē hūilitatis liceat alicui falsuz dicere vel mētiri in cōfessioe oris. Ad hoc r̄ndetur fm̄ Alexā. parte. iij. z Rich. in. iij. dif. xij. ac alios theologos z canōistas q̄ nec hūilitatis nec deuotiōis vel alteri⁹ causa mētiedū est in cōfessioe Et hoc probat̄ tripliciter.

Primo ex auctoritate canonica.

Secōdo ex ratiōe theologica.

Tertio ex silitudine ciuilita.

Primo ex auctoritate. qz. xxi. q. ij. c. Lū hūilitatis. Aug. d̄ sic. Lū hūilitat̄ causa mētiri: si nō eras pctōz: anteq̄ mētireris: mētiedo pctōz: ef/ ficeris. Nec z plura ibi. z cā breuitat̄ sufficiat. Secōdo pbat̄ rōne theologica. qz fm̄ theologos q̄ in cōfessioe mētiri mortāl̄ peccat. Et dupl̄ fm̄ Rich. s. Tum qz cōsciam suā sacerdoti nō de manifestat. z sic p̄cepto p̄fessiois ē inobdiēs occultādo cōscie v̄itatē. Tū qz mētiri: quod sine aliq̄ pctō esse nō pōt: vt d̄ m̄gr eadem dist. z Sz dices Nūqd̄ ergo omī mēdacū di/

ctum in cōfessioe sit pctm̄ mortale. R̄ndet frat̄ Angel⁹ in sūma. q̄ nō. sed solū illud mendaciū est mortale qd̄ est p̄niciosum. sicut mētiri cōtra famā suā. p̄riā vel alteri⁹. aut cōtra id qd̄ necā/ rio dberet p̄fiteri. Un̄ si tacere vel negaret aliqd̄ pctm̄ mortale quod fecit z de q̄ nō est cōfessus legitime peccaret mortāl̄. Doctm̄ excepto q̄ si q̄s forte timeret. p̄babilr̄ de reuelatōe p̄fessiois vel q̄ sollicitaret eū ad malū talis cōfessor. nec posset aliū habere cōfessorē. In tali casu tacens vel negās mēdaciter: nō peccaret mortāl̄ s̄v̄s malit̄er. vt claret ex caplo. Primū est. xxi. q. ij. ac notatis ibidē in glo. Uerūm talis i hmōi ca su meli⁹ faceret cū v̄bis palliat̄ v̄tēdo taliter q̄ mēdacū nō dicat. Nec in āgelica. Tertio pbat̄ silitudine ciuilita. qz fm̄ leges nō tñmō ciuiles: s̄ etiā oēs alias nemini licet ferre falsuz testioniū cōtra primū in q̄cūqz iudicio. als̄ pu nitur falsus testis. vt p̄z. ff. d̄ testibz. A sil. Sic for⁹ nō licet cōtra se ferre falsum testioniū ali⁹ cui in iudicio cōscie. Un̄ z dicit Aug. j. de ciuitate dei. c. xij. Testimoniū inq̄ falsū nō minus reus est q̄ de seipso falsum fatet̄ q̄ si aduersus primū hoc faceret. Nec ille. Et sic p̄z q̄ p̄fessio d̄ esse sc̄a in ore absqz omī mēdacio. Sed di. Tū Greg. di. v. Ad eius. di. q̄ bonaz̄ mētū est agnoscere culpā vbi culpa nō est. q̄ cur nō liceat cōfiteri se culpabilē in quo nō peccat. R̄ndetur fm̄ Rich. s. q̄ agnoscere ibi intelligēdū est pro formidare ne forte defecerit in aliq̄ ex parte sua als̄ hoc cēt errātis z nō bone mētis cognoscere peccasse se in eo in quo non peccauit. D̄ q̄ pctōz veraciter cōfiteri.

U Circa sc̄m de sc̄a puritate p̄fessiois notādū q̄ becest sc̄a cōditio potissima v̄e z sc̄a cōfessiois vt sit pura in cordis intēdōe: b̄ est vt fiat pure p̄p̄ amorē dei vt d̄o satisficiat que offēdit z etiā ecclie recōciliat̄: z vt de peccis suis veniam cōsequat̄. Ad hec em̄ p̄fessio sacramentalis est ordinata. Un̄ si q̄s p̄fessioz faciat p̄p̄ aliū finit̄r̄ finē intēdēdū peccat mortāl̄. Rō autē hui⁹. qz gñalis regula est s̄z Henricū de Gand. in qd̄ libet. j. q. xxiij. q̄ q̄cūqz v̄it̄ aliquo p̄ncipalit̄ ad id ad qd̄ illd̄ nō est ordinatū a deo in q̄ deū p̄tēnit peccat mortāl̄. Sic exēpli gr̄a. Si quis p̄ncipali finē ordinaret p̄dicatōne facere ad vs nam gl̄iam vel alia v̄ritis opa ad hmōi. S̄a hui⁹ aliqua hic querunt̄ de sacra cōfessione.

Primo de intēdōe vane glie.

Secūdo de intēdōe infamie vitadē.

Tertio de coacta confessione.

Prima q̄stio vtrū hō p̄fiteris p̄p̄ vanā gl̄iaz p̄ncipalit̄. vel etiā p̄pter quēcūqz malū finē peccet mortāl̄. Ad qd̄ ex dicit r̄ndet̄ fr̄at̄ Angē. in sūma. q̄ talis peccat mortāl̄. qz p̄uertit finē sacramēti: imo nec sacramētū suscipit. qz pars cētinalis hui⁹ sacramēti q̄ cōsistit in actu suscipiētis est act⁹ int̄ior. Un̄ sine eo nō est sacramēti

tū susceptū. Sic nō esset sacramētū matrimonij
 tractū si q̄s cōtrahēdo nō intēderet nisi in car
 nalē copulā ad rēpus. Sic in p̄posito. Un̄ z hō
 talis tenet cōfessionē iterare in casu q̄ ser. xxxvj.
 Q. hec in Angelica. Un̄ si q̄s cōfiteat intētiōe cu/
 iuscūq; p̄cti: siue p̄pter supbiā vt gl'iet de factis
 malis: siue p̄pter auariciā vt eis dent t̄palia p̄ vi/
 sa scitāte frēq̄ntis cōfessiois: siue p̄pter carnalē
 familiaritatē cōtrahēti: siue p̄pter vindictā a deo
 p̄ hoc obtinendā. z sic de alijs malis intētiōibz
 sp̄ peccat mortalr: s; dz hō intēdere in cōfessioe
 finē debitū ordinari. vt s. dictū est. X Ses
 cunda q̄stio. Quid de illo q̄ nō p̄pter vanā gl'iam
 p̄fiteat: s; solūmō ne reddat notat' in p̄plo. Rñ/
 det fm̄ fratē Ange. in sūma. q̄ si ibi cōstituitur
 finis p̄ncipalr nō valet. imo tenet itēz p̄fiteri. z
 tūc p̄fiteat ibi finis p̄ncipalr qm̄ nullo mō p̄fite
 ret si nō tūmeret de infamia. sec' qm̄ nō cōstituit
 ibi finis p̄ncipalr: pura qz cōfiteat p̄ncipali' p̄p̄
 deū vel p̄pter p̄ctōz remissionē. induc' tū ad id
 ex pudore vel timore z h̄mōi. Tertia questio.
 Quid d' illis q̄ cogunt cōfiteri a superioribz suis
 vel p̄latis. Rñdet frat' Ange. q̄ idē est dicendū
 de talibz sic dictū est in prima q̄stioe vicz q̄ si ta
 lis nullo mō veller cōfiteri nisi cogeret nō valet
 et' cōfessio coacta. sec' si p̄fiteat p̄pter deū p̄ncipa
 lius licet timore coactus.

¶ Circa tertiū de caritate notādū q̄ ad hoc
 vt cōfessio sit meritoria req̄rit q̄ fiat in caritate
 s; dz z primi. qz scribit' Eccl. xvij. A mortuo q̄i
 nihil perit cōfessio: s; est a mortuo. i. ab hoīe cri/
 stēte sine vita grēvl caritate q̄ est vita aīe. vt dicit
 Aug. q̄i nihil perit cōfessio. qz nullū fructū me/
 ritorij vire et̄ne papit. Aug. Si caritas vera n̄
 adest nō implet p̄ceptū sed fingit. hec ille. S; qbz
 signis hoc cognoscit. Rñdet q̄ tribz papuis.

Primo si q̄s nō coacte s; volūtariē cōfiteat. Sec/
 cūdo si hoc amore dei facit sc̄tā intētiōe vt patuit
 Tertio si oīa doler z p̄ponit cauere. Sed dice.
 Quid: si q̄s nō vult p̄ctā sua dolere vel relinq̄re
 Rñdet fm̄ Alexā. de ales q̄ talis si cōfiteat p̄p̄
 h̄ ne statutū ecclie trāsgrediat nō peccat morta
 liter in h̄ q̄ cōfiteat manēs in p̄ctō mortali. imo
 bñ facit satisfaciēdo p̄cepto ecclie: qd̄ si cōtēnerz
 peccaret d̄nuo: tū talis nō acq̄rit p̄ctōz remissi
 onē nec meritū vite et̄ne: s; alia bona t̄palia sic
 acq̄rit p̄ q̄cūq; bona opa in mortali p̄ctō facta

Z Exēplū ad hec narrat cesari' q̄ in brabā
 tia qdā demō i puella hoīm p̄ctā oīa nō p̄fessa:
 ipropabat. tūc vir qdā voluit videre s; timens
 ne sua p̄ctā turpia reuelaret p̄fessus ē sacerdoti
 volūtate peccādi recēta. Quē vidēs demon ait.
 Amice veni huc veni. certe te bñ dealbasti. z sta
 tim oīa p̄ctā illi' in faciē iproperañ. cōfudit illū
 nimis corā hoībz. Trist' ille in se redijt ad sacer
 dotē z vā cōtūtiōe ac p̄posito cauēdi oīa p̄ctā cō/
 fessus ē. z reuert' ad d̄monē dixit qdā circū/
 stātes demōi. Ecce amice tu' itēz venit. Demō

rñdit. Quis ē. Ille iquit' cui turpia p̄ctā ip̄o/
 perasti. Rñdit. Ego isti nihil ipropau: neq; de
 isto aliqd mali scio. z sic illi extimauit demonē
 mētū fuisse. Sicq; ille p̄ cōfessionē verā euasit
 notā cōfusiōis marie. D' ḡ sc̄tā p̄fessio que p̄ctā
 abluīs. Rogemus xpm̄ zc.

Feria q̄nta post dñicā tertiā Sermo vicel/
 mustertus de cōfessiois sacre cōditōibz sedecim
 a theologis positus.

Firmos vari

is lāguoribz ducebāt ad ielū: at ille
 singlis man' iponēs curabat eos.
 Luc. iij. z in euāgelio bodier. In q̄
 clare oñdit p̄fessiois mysteriū qz dñs ielūs mi
 raculose tactu manuū curabat firmos. ad sc̄dū
 q̄ p̄ manuū sacerdotaliū ipositionē vel con
 signationē signo crucis. in q̄ cruce xps manus
 extēdēs pepēdit: sanari deberēt omēs lāguores
 p̄ctōz cōfiteatū z d̄monia vitioz extēre ab hoībz
 Un̄ Lyrill' ibidē dr. q̄ xpus q̄ solo v̄bo potuit
 vt deus curare: tū manu tāgebat. ad sc̄dū q̄
 sicut vas eneū appositū igni: ab igne prātē cale
 faciēdi in tāgētes sumit: sic man' xpi vnite dei/
 tati ab ea prātē habuerūt sanādi v̄tute diuina.
 Sic et̄ signū cruc' z man' sacerdotiū p̄sona xpi
 tāgēdo i p̄fessioe sanāt aīas cōfiteatū. D' ḡ caris
 simi orem' xpm̄ vt tāgat z nos vt sanemur et a
 demonū prātē liberemur in p̄fessioe. hec Lyril/
 lus in sen. z d' h̄ in euāgelio. Juxta hec de p̄fessi
 one in q̄ curant' languores aīarū tria mysteria
 p̄o hoc sermone notabim'.

Primū de cōfessiois q̄lificatiōe.
 Secūdū de offēnsiois declaratiōe.
 Tertū de reuelatiōis exēplificatiōe.

A Circa p̄mū d' q̄lificatiōe q̄rit. q̄lit' p̄fessio sit
 faciēda vt sit legitima z p̄ctōz immissiua Ad qd̄ no
 tan. qz s; theologos cōit' i. iij. di. xvij. tradūt sc̄s
 decā p̄ditōes q̄s dz h̄re sacra cōfessio q̄ cōtinent
 his v̄. Sic simplex hūilis cōfessio pura fidelis.
 Atq; frēq̄ns nuda discretā libēs verecūda. In/
 tegra secreta lachrymabil' accelerata. Forz z ac
 cūtas z sic parere p̄ctā. Das Rich. i. iij. di. xvij
 ar. iij. q. vlt. expoit sic. Sic simplex. i. vt nihil ad
 misceat qd̄ nō fac ad p̄cti q̄nitatē. s. exp̄mendā
 Hūilis. s. tā in v̄bo q̄ i signo. Pura. i. recra in/
 tētiōe facta z nō mala. Fidel. i. vā vt nil de falsi/
 tate admisceat. Frēq̄ns. s. qz frēq̄nt' p̄fiteri ē vald'
 vile. Nuda. i. nō obuoluta v̄boz obscuritate.
 Discreta. s. vt maiora cū maiori grauitate dicat
 Libēs. i. nō necitate coactōis: s; libera volūtate
 Verecūda ḡ nō cū iactantia dicat. Integra. s. vt
 nullū p̄ctm̄ itineat q̄n p̄fiteat. Secreta. i. nō pu
 blica. Lachrymabil' s. ex dolore cordis Accelera
 ta. ne nimis differat de die i die. Forz: ne v̄cū/
 dia vic' dimittat aliqd p̄ctm̄ p̄fiteri. Accūsans
 s; sc̄p̄m nō alios. Parere p̄ctā. s. ad obediciā

*Secundum Andriam
 per a et habens
 fionis*

fuisse. Tu qz distulisti aliqui vsqz ad vltimā se/
 primanā qdragēsimē z sic de alijs cōditōibz p/
 dicitis intelligēdū. Tu qz in nullo te emēdare ppo/
 suisti. Jō tibi de nullū peccatū indulgit tāto tpe.
 Ad hec fili ille cōpūct⁹ heqz cōtrit⁹ z p oīa rite
 p̄fess⁹: vaitates mōdi sp̄ruit: z tot⁹ deo futicē: p
 pic orauit z in breui illū de purgatorio libauit
 Nec tibi. Rogem⁹ xpm. zc.

Seria sexta post dñicā tertias Sermo vicesi/
 musseptim⁹ de cōfessionis p̄cepto diuina les/
 ge z naturali obligāte.

Diritus est de

us: z eos q adorāt eū in spū z vira
 te oportet adorare Johis. iij. z in
 euāgelio hodie. Verba sunt salua
 roris nri quibz docz nos ad p̄cipua duo P̄rio
 quidē vt spūales eē studeam⁹. et sic deo nos in
 spū cōformem⁹ pure z sc̄e viuēdo: z carnis des/
 sideria nō sequēdo. vñ Ro. viij. Frēs spūi debi
 tores sum⁹ nō carni vt fm carnē viuā⁹. Quicū/
 qz eū spū dei agūtur bi filij dei sunt. Prop̄tea
 xps di. Spūs ē de⁹. q̄i di. fm qz exponit Orig.
 qz vos debet⁹ esse spūales vt āgeli mūdi z deo
 cōformes. Sc̄do docet xpus vt i oibz z p̄cipue
 in p̄fessioe facēs sim⁹ z sic deū in v̄itate xp̄iana
 adozē vt oportet. Jō theophil⁹ sup hec v̄ba et
 Orig. di. Qz enī dē spūs ē spūales adozē atozē
 q̄rit z vicimas spūales ac oblatiōes diligit. Et
 qz v̄itas ē de⁹ q̄ veros orātes z cōfirētes req̄rit.
 Ex qbz p̄tz qz de⁹ diligit sacrificiū cordis vere
 p̄riti z fidei. amor⁹ qz diuini ac deuotiōis atqz
 v̄e p̄fessiois p̄ctōz. p̄tz i euāge. Vñ de sacra cō/
 fessioe p̄ter p̄dicitā tria ad huc m̄steria declarē⁹

Prīmū de legi naturalī indictōe v̄l coartatōe
 Secūdū de legis diuinalis iniunctōe.

Tertiū de legis euāgelicalis p̄ceptōe.

Existis parer vnde orta z instituta est cōfessio.
 Circa p̄mū de indictōe p̄fessiois p legē
 nate q̄rit. vtz lex nature a p̄ncipio mūdi obli/
 gaur hoīes ad p̄ctōz p̄fessionē sub nēcitate sa/
 lus. Ad qd fm theologos ponit p̄ p̄clone: qz a
 p̄ncipio mūdi etiā i lege nātali nūqz qz potuit
 b̄re remissionē peccati nisi p̄fessioe saltē mētali. De
 darat fm tres doc. sil colligēdo. f. Bona. z Ale
 ran. i. iij. p̄c. z Rich. in. iij. Nā Bona. lucide i
 iij. dif. xvij. d̄clarat sic qz p̄fessio p̄ctōz ē duplex.
 sc̄ mētāl z vocal. Cōfessio mētalis ē recognitō
 peccati z offēse di. z hec ē de dictamie legi nature in
 sp̄ali. Nā cōfessere culpā ē d̄ dictamie nate hūa
 ne p̄fess⁹ qz ē rōnal. Sz cōfessere offēnsā di ē de
 dictamie nate ad iure aliq̄ mō p̄ fidē. Quō autē
 scit hō offēdisse deū quē nō videt nisi p̄ fidē hoc
 cōfessat. Lū ḡ deū cōfessat hō p̄ p̄uaricationē in/
 bono z alle nāfa dicitat qz ab ipō dō misericordiā
 est hūilr petēda. z h̄ nūqz ē nisi recofessat culpa
 Vocal autē p̄fessio pōt fieri duplr. Uno mō dō.

Alio mō hōi. Vocalr cōfiteri dō nō dicitat na
 tura simplr: sz in casu qn de⁹ eregit. Sic exēpli
 grā qn eregit ab adā z a cayn. Gene. iij. di. Adā
 vbi es. Ubi glo. dr. Verba s̄rvocāt⁹ z ad p̄niaz
 ac cōfessionē inducētis. Itē Sc̄n. iij. Dixit dñs
 ad cayn vbi ē abel frat̄ tu⁹. De qbz de pe. dif. j. c.
 Voluissēt. s. Deniqz. scribit qz neminē sine con/
 fessioe a peccō mūdari ab ipi⁹ hūani gn̄is p̄nci/
 pio inq̄t sumā exordii. seq̄t. peccō trāsgressiois
 p̄mi parētes corrupti a deo sūt req̄siti de culpa
 vt p̄fiteō d̄lerēt. Layn qz de culpa fratriadū re
 q̄sit⁹ peccatū supbō p̄fiteri noluit: sz mēdacit̄ deū
 fallere conat⁹ di. Nūqd custos fr̄is mei sū ego.
 Jō indign⁹ veia iudicat⁹ ē. Significat qz eos q
 peccatū nō p̄fiteat. misericordiā dei nō merent⁹. Nec
 ibi in snia breuiata. z sic p̄tz. Sz vocalr cōfiteri
 hōi nō erat necē i lege nate fm Alex. s. eo qz de⁹
 nōdū erat fact⁹ hō. In Bona. dic qz vocalr cō
 fiteri hōi licz n̄ dicitat nāfa in sp̄ali: sic dicitat in
 sp̄ali honorare parētes: veritū dicitat in gn̄ali.
 Dicitat ei oibz mōis r̄cōciliari optere dō qz ipē
 statuit. Jōqz nāfa dicitat qz si de⁹ arbitriū p̄stiter
 eret int se z p̄ctōz qz ipi eēt culpa reuelāda. z ita
 dicitat i gn̄ali. Vñ lex nate i ducit nos ad p̄fiteōdū
 obligādo a p̄ncipio z arbitro a deo cōstituto. i.
 sacerdoti. Ad hec ex dicit⁹ Rich. s. exēplū. Si qd
 bz vuln⁹ in corpē p̄te inhōesta: nāfa cōpellit vt
 oñdar illō medico cā medēdi: sz de h̄ v̄cundēf
 nimis. sic a fortiori vulnēra aie turpia sunt i cō
 fessioe v̄a medico spūali. i. sacerdoti manifestāda
 Boeca. j. de sol. Si opa medicār⁹ expectas o/
 portz vt vuln⁹ detegas. D̄ qz hō qz n̄ vis cōfiteri
 ecce natura tua cōtra re clamat ad d̄nationē.

De Circa sc̄oz de diuio iure q̄rit. vtz p̄fessio
 sit de iure diuio v̄ctis legis in iūra. Rñdēt fm
 Sco. i. iij. di. xvij. q. vnica. qz sic. z probat rōne
 triplia fm doc.

Primo rōne p̄cepti diuine dilectiōis.

Secūdo rōne legalis p̄figuratiōis.

Tertio rōne scripture multiplicis.

Pr̄io fm Sco. sic. qz q̄libz tenet diuio iure res
 cupare grāz di p̄ditā p viā faciliōrē z certiorē: z
 h̄ ex p̄cepto diuio qz d̄r. Diliges dñm deū tuū.
 Aliē eū vidē: p̄tēnere deū z p̄p̄riā salutē. Sz h̄ nō
 pōt fieri cert⁹ z facti⁹ nisi p̄ p̄fessioz. qz q̄libz tes
 net ad p̄fessionē. Sz di. Quō p̄bat qz hec via sc̄z
 p̄fessiois sit sūme faciliōr z certior ad recupan/
 dā grāz. Rñdēt qz p̄bat fm eūdē Sco. sic qz at
 trit⁹ p̄fiteō q̄uis nō habeat actū talē. s. p̄ritōis
 qz sufficiat ad meritū d̄ p̄gruo tñ h̄is volūtate
 suscipiēdi sacramētū eccl̄iez sine obice peccati mor
 tal̄ actualr sibi factō v̄l i volūtate liberēt⁹ recipit
 nō ex merito sz ex pacto diuio effectū illi⁹ sacri i
 vltio instāt. plarōis in qz ē vis hūi sacri. z sic pa
 rū attrit⁹ attritōe qz n̄ meret remissionē peccati si cō
 fiteat sine obice peccati recipit grāz p̄nialē. z remissi
 onē peccati nō ex merito vt dicit. qz n̄ erat sz ex pacto
 di assūct⁹ sacro suo ad effectū illū vt iure dicitur

Prio inq̄ i cōfessore requirit vite vl cōscie sc̄itas
 vl bōitas. vii Aug. de pe. di. j. c. Que p̄tetur. s. fi.
 di. Qui vult p̄fiteri sacerdoti meliori q̄ p̄t p̄fiteat
 Et. di. vi. c. Qui vlt. idē Aug. di. Sacerdos cui
 offerit pctōr i nllō corū sit iudicā d̄ q̄ i alio iudi
 car. Judicās em̄ aliū d̄ eo de q̄ ip̄e iudicā dus
 sc̄ip̄ cōdēnar. hec Aug. Et idē p̄bat rōne. qz fm̄
 Bona. i. iij. di. xix. z cōcor. durā. Ray. ac Tho.
 sup. iij. Quicūqz sacerdos i mortali pctō existēs
 absoluit p̄tētē vl exccutiōz aliē or̄dinis opat
 mortāl̄ peccat. nisi p̄us peniteat d̄ sua mortali
 culpa. q̄ cōfessor nō dz cē i mortali. Sz qd̄ de il
 lo q̄ cōfiteat tali p̄fessori quē sc̄it cē i pctō mortali
 R̄ndet f̄z doc. papue fra. Ange. q̄ ad id si sc̄it
 induat illū mortāl̄ peccat. Et iō si pōt h̄c aliū
 cōfessōrē dz alē cōfiteri. si aut̄ par̄ ē ille audire
 cōfessiōes: z ip̄e sac̄dos nō ē notor̄ n̄ exccōica
 tus vel p̄at̄ z hm̄oi. tali lz cōfiteri: p̄ferti cū aliū
 h̄c nō possit. Laueat q̄ q̄ p̄fiteri volūt ne fiat cō
 fessōz iudicēs curiosi sz sufficiat eis q̄ nō vidēt
 ep̄sē i illis malā vitā. Ad hec exēplū h̄i i euāg.
 bodier. vbi xps iudeis dixit. Qui sine pctō ev̄z
 pm̄ i cā lapidē mitrat. Quo dicit̄ vt Aug. vbi
 s. c. Qui vlt. dr. q̄ vult alios corrigere p̄us dz
 se mūdare Jōqz Bre. j. q. j. ca. Necē i nq̄rvt mū
 da sit man̄ q̄ diluere fordes curat ne tacta inq̄
 ner. N̄ Sc̄do dz q̄rere q̄libz p̄fessōrē h̄ntē suf
 ficiētē sc̄iaz. ne sibi accidat icidēre i foueā. Nam
 este xpo. Mar. xv. Lec̄ si ecco ducant̄ p̄ster: ā/
 bo i foueā cadūt. sicut p̄posito. Sz q̄rā sc̄iam de
 beat h̄c p̄fessor: necario. R̄ndet fm̄. f. Bona. in
 iij. di. xvij. z eliaq̄ ex c. Nll̄i sacerdoti. di. xxxvij
 vt pōit fr̄ Ange. h̄ tenedū q̄uis diuersa sup hoc
 dicta sint a diuersis. Et dicēdū q̄ p̄fessor teneat
 h̄c saltē ad min̄ sc̄iaz tāta q̄ sc̄iat discernere in
 pctis cōibz qd̄ veniale z qd̄ mortale sit. z q̄ sc̄iat
 ad q̄ pctā sua p̄tās se pōt extendere. Rō qz alia
 pnia p mortali: alia p viali pctō ē iponēda. Et
 si p̄tēt extēderet ad aliqd̄ pcti gen̄ ad qd̄ non
 possit absoluen̄. periculū aie cēt sibi z cōfiteribz.
 Un̄ hoies q̄ b̄ cōsc̄it debēt cōsulere discretos
 z sac̄nticos. deniqz p̄fessor nō tenet de singul̄ q̄
 in p̄fessiōe audiuit dēterminare si sūt mortalia vl
 ne. z marie nō dz asserere mortale id de q̄ nō est
 cert̄ ne iniiciat laq̄os alē: sz sufficiat sc̄ire q̄ sūt
 mortalia illa de q̄b̄ ē claz cōiter: nō aut̄ de q̄b̄.
 s̄i r̄yarie opiniōes. Un̄ optimū ē cōfessori vt sal
 tē sc̄iat dubitare sp̄ i casibz in q̄b̄ nō ē cert̄ se le/
 gisse dēcisionē. z de nouo studere vl p̄itos cōsu
 lere. vel si nō pōt saltē p̄fiteri dicat q̄ p̄itos cōsu
 lar. nec absoluat q̄ntū sua autoritas se extēdit.
 hec Angelica. O Sz qd̄ si q̄s p̄fiteat sacerdo
 ti ignaro. R̄ndet fm̄ An̄tho. florē. q̄ dūmō ta
 lis p̄fessor n̄ sit nimis iperit̄ excusat tā p̄fessor
 q̄ ip̄e cōfiteas in tribz casibz. Prim̄ q̄n̄ piculū
 mort̄ iminet cōfiteri: nec alī cōfessor possit h̄ri.
 tūc q̄libz sacerdos pōt z dz audire. p̄ efficacia
 facti ne ea p̄uet. Sc̄os ē q̄n̄ p̄fiteas est sufficiētē

pitus: ita q̄ doceat p̄fessōrē. Tert̄ q̄n̄ cōfiteas
 sp̄ialr̄ viuut z crebro cōfiteat q̄ non cōsueuit h̄c
 nisi v̄c̄alia. als̄ p̄ter hos casus mortāl̄ peccat
 vterqz piculo aie exponēdo sc̄ip̄z z aliū. Ec̄ci. iij.
 Qui amat piculū p̄bit illo. Tertio dz q̄rere
 q̄s p̄fessōrē talē q̄ habeat sc̄z absoluedi p̄tētē. z
 iste est p̄rius sacerdos. de quo in sequēti.
 P̄ Circa sc̄dm̄ de p̄prio sacerdote q̄nt̄. vrrū
 q̄libz teneat soli. p̄prio sacerdoti p̄fiteri. R̄ndet
 cōit̄ f̄z oēs doc. theologos z cōonistas. q̄ loq̄n
 do de p̄fessiōe. put̄ ē sac̄ralis z de p̄cepto iur̄ di
 uini z ecclie faciēda ē p̄po sacerdoti soli. vt p̄z
 d̄ pe. z re. ca. Dis. Nisi in cert̄ casibz f̄z Tho. in
 iij. di. xvij. Prim̄. si tal̄ sacerdos cēt exccōicat̄
 vl heretic̄ aut sc̄ismatic̄ z hm̄oi. Sc̄os si solli
 citaret ad malū illū q̄ ei p̄fiteret. Tert̄ si p̄ba/
 biliter videt̄ q̄ sit p̄nus ad reuelādū p̄fessiōē.
 Quart̄ si pctm̄ de q̄ q̄s cōfiteri dz cōmissū sit
 illū. In his z s̄ilibz in q̄b̄ p̄babilr̄ timet p̄fiteas
 ex cōfessiōe piculū sibi vl sacerdoti iminerē: n̄ dz
 p̄fiteri. sz licētia pctita alē sacerdoti. quā si non
 dat. licētia: recurrere pōt ad supiorē p̄ licentia.
 vl cōfiteat alē si nō pōt recurrere vl mittere zē.
 Nec in h̄ trāsgredit̄ p̄ceptū ecclie. qz p̄cepta iur̄
 n̄ se extēdūt vltravel z caritatē. O Sz q̄s dz
 cas̄ p̄rio sacerdos. R̄ndet fm̄ Rich. in. iij. di.
 xvij. z p̄cor. theologos z cano. z sūma Angelica
 P̄rio papa ē p̄rio sacerdos i toto m̄do. Sc̄do
 legat̄ i tota sua puincia. Tertio p̄narī d̄puta/
 tus ab eisdē. Quarto archiep̄s vl ep̄s i sua dio
 celi. Quinto eoz vicarī ḡn̄alis ep̄i. Sexto paro
 chialis p̄bi in sua p̄ochia Septio oēs h̄ntes li
 cētā ab aliq̄ p̄dicatoz. Octauo ex p̄uilegijs z in/
 dult̄ fr̄es m̄iores z p̄dicatores. Nono ex cōi cō
 cessiōe iur̄ sūt mlti de q̄b̄ habet̄ i s̄umul̄. iō h̄re
 uitat̄ amore p̄rāseo. Sicutā i articulo mort̄
 q̄libz sacerdos q̄n̄ n̄ pōt p̄riū h̄re pōt absoluerē
 z sic ē p̄rio sacerdos illi. p̄z. xvij. q. vij. Si p̄bi.
 z c. sc̄. Ita qz q̄ p̄fiteat alicui p̄dicatoz. p̄po p̄fiteat.
 R̄ Circa sc̄m̄ de inq̄rēdo a cōfiteatē d̄ pctō cō
 missō. Notādū q̄ h̄ ē valde necariū vt cōfessor
 diligēt̄ inq̄rat z inq̄roget p̄fiteatē: tñ discrete: ne
 i p̄riculari de carnalibz q̄rēdo pctm̄ cōfiteas ad/
 d̄sc̄at qd̄ añ nesciuit. Questio nāqz v̄lat̄ An̄ hō
 q̄ sic cōfiteat z r̄ndet sacerdoti ad inq̄rogata satis
 faciat p̄cepto de cōfessiōe. Et r̄ndet Rodo. q̄ sic
 q̄ntū ad ea d̄ q̄b̄ inq̄rogat̄. Itē similit̄ satisfaciāt
 q̄ rogat̄ p̄fessōrē q̄ eū inq̄roget vt sic sc̄iat plenī
 cōfiteri. Verūtn̄ si talis dimitteret cōfiteri pot̄
 q̄ ore p̄po cōfiteret̄ suū pctm̄: tal̄ cēt d̄nabilis
 qz de sup̄bia z hypocrisi. puenit. de pe. di. v. c. j.
 p̄ Aug. q̄ qd̄ ē pctm̄ mortale. Un̄ prudēs con/
 fessor q̄n̄ h̄ p̄pedit faciat illū rec̄ficare cōsc̄iam
 z dolere de tali id̄spositiōe. hec Angelica. Pro
 in Aug. de pe. di. vij. Qui vult. dr. Sacerdos di
 ligēs inq̄sitor z subtilis iuestigator: sapiēt̄ z q̄i
 astute inq̄roget a pctōre qd̄ forsītā iqr̄at vl exve/
 recūdia velit occultare. hec z plura ibidē. Pro

finali q̄ Exēplū legit q̄ qdā habuit dubitatōes de fide eucharistie z sic incarnatiōis diuine ex h̄gine. Cōfessus ē autē cuidā sacerdoti. s̄ sacerdos negligēs sine inquisitiōe et doctria iudem titubātē reliq̄. Mōrtu⁹ est hō ille z post mortē eidē sacerdoti tribuliter appuit di. O maledicte cōfessor tu me pdidisti. Ue mihi z ve qz dānat⁹ sū. Si me docuisses diligēt ego saluar⁹ fuissē in v̄a fide. z voluit inficere sacerdotē di. Vere st̄tari occiderē si pmitteret. La xpo z h̄gine maria. Et sacerdos vir euasit z p̄niam egit. h̄ iō forte. qz br̄x̄ gini fuerat z sibi supplicauit. Illaqz aia dānata cū magno strepitu z clamore disces sit. Rogem⁹ ergo xpm. zc.

Dñica q̄rta quadragesime in mane Sermo xxi. scz de obligatiōe cōfessiōis z aliq̄rū excusatiōne p̄ impotētia.

Huit iesus trās

a mare galilee qd est tyberiadis z seq̄ bat cū mltitudo magna Job. vi. et i euāgelio hodie. Dñs iel⁹ in h̄ euāgelio docet nos ad p̄niam pl̄ib⁹ mysterijs. Primo qdē i h̄ qz abijt trās mare galilee. et sic noiāz a puincia galilee circāiacē. z tyberiadis d̄z p̄pter ciuitatē adiacētē. vt d̄t Alchui⁹ q̄ tyberiadis appellata fuit eo q̄ i honore Tyberij cesar⁹ erat edificata. Et mare h̄ fm Bedā ē lac⁹ magn⁹ longitudis xliij. miliarū. Qz xps dñs d̄z abijt vltra h̄ mare cū discipul⁹ z magna mltitudine sequē. voluit docere qz xpm dñz seq̄mur p̄ amaritudinē p̄niet aq̄s lachrymarū si volumus ad celeste iuuuū vbi p̄ xpm i plebimur satietate oim̄ boz noz puenire. Jō qz p̄ trāsitu hui⁹ mar⁹ iuuuū h̄ saturitatē p̄stint. Scdo docet i h̄ qz qnqz panes ordeaccos z pisces duos mltiplicauit. Un̄ d̄z. Accipit Iesus panes z cū gr̄as egit distribuit discipulib⁹. Et h̄ p̄t poni p̄ alio themate fm̄ois. Nūm̄z q̄ri p̄t q̄re xps mltiplicādo panes n̄ mutauit substantiā vt fierēt triticeī lapidi cū cēt ordeacci ispidi. Rñdē fm̄ Lxvij. ne videret defuire gule. Et etiā vt doceret qz i p̄niti vita amara p̄nā debē aias n̄ras cibare cū pisce. id ē passiōe xpi recordeā. q. xps tāqz pisc⁹ assatus fuit i veru ligneo cruc. toto sāguie z hūori bus nasalib⁹ effusus arefact⁹. z sic abati satiabi mur a xpo dulcedie z solatiōis celestis. Ps. fm̄ mltitudine doloꝝ meoz. s. p̄nialiū z solatiōes tue leti. a. m. Nā sic p̄as isti fm̄ Alb. m̄g. erant optimi nō simplr. s̄ i sp̄e panū ordeaccoz. z sic qdāmo amari. tñ dulcorē sapor⁹ accipiebant a piscē pinguēdie. sic p̄nā amara sapit i xpi passiōis dulci mēoria. z de istis vide euāge. Itaqz d̄ p̄niali z fessioe quā docet xps pl̄ib⁹ mysterijs euāgelicis tria mysteria notem⁹ p̄ hoc fm̄one.

- Primū de cōfessiōis obligatiōe. Secūdū de obligatiōis hui⁹ excusatiōe. Tertū de verecūdatiōis supatiōe.

S Circa p̄mū d̄ z fessiois obligatiōe q̄rit v̄z oēs hoies hui⁹ mōi obligent̄ gñalit̄ sub necitate salutē p̄fiteri p̄ca sua sacerdoti. Cū em̄ oīs p̄cōres teneāt penitere z z fessio ē ps p̄ncipalis p̄nie q̄. s. z fessio ē de iure diuio. q̄ q̄re nō obligat̄ renē oēs. Et h̄ etiā i h̄ euāgelio videt̄ mystice xps ifinuasse cū tūc ordeaceo pane oēs non solū nos pauit s̄ etiā incredulos q̄ erāt i mltitudine illa. S̄ z q̄re eis vinū bibere nō dedit cū tñ illō creare potuit vl̄ ex aq̄ murare sic i nuptijs fecit Rñdē aliq̄ di. qz tū p̄t ebrietatē vitādā in tāta mltitudine. cū p̄t f̄cādū p̄nie mysteriū. qz vt d̄t ps. Vinū letificat cor hois. z sic tāta mltitudo fecit dissolutorēs leticie z canē z h̄mōi. q̄ h̄nāf statui p̄nie lachrymabil. cū etiā qz vinū p̄fitem i copia sup̄tū linguā a loq̄la recta ipedit. z hoc ē z p̄nie mysteriū. qz d̄z loq̄ recrei. ve in cōfessiōe p̄cōrū. q̄ zc. S̄ z ad q̄stionē rñdēt fm̄ Bona. z Rich. i. iij. di. xvij. aliosqz sil colligē. qz duplr obligat̄ hoies ad cōfessionē. Uno mō ex lege istitutiōe p̄maria h̄ ē diuina. z sic oēs hoies tā h̄ deles q̄ ēt ifideles regularit̄ tenēt ad cōfessionē faciēdā sacerdoti xp̄iano. ita qz nō cōfiteēs p̄niti mortale z missū tā añ baptisimū q̄ p̄. si habeat copias cōfessor⁹ z p̄c̄i mēoria z loq̄la ad z fite dū oino dānabit. Et p̄ h̄ qz noluit p̄fiteri sp̄ale p̄nā i inferno hēbit. Rō ē. qz p̄fiteri sacerdoti ē p̄ce p̄tū dei z xpi iesu filij dei vt dicit̄ ē ser. xvij. z iō oēs obligat. qz de q̄ h̄ plenitudine p̄ntis vniuersalr sup̄ oīs hoc p̄ceptū vniuersalr dedit. q̄ oēs tā fideles q̄ ifideles tenēt p̄fiteri. z Secūdo mō obligat̄ hoies ad z fessionē ex istitutiōe eccl̄iastica. h̄ est ex p̄cepto eccl̄ie in gñali cōsilio. P̄ceptū nāqz gñale z silū scē eccl̄ie extra d̄ pe. z re. c. ois. sic. Dis vniusqz ser⁹ fidel⁹ postqz ad ānos discretōis puenit oia sua sol⁹ p̄cā saltē sel̄ in āno fidelr z fiteat̄ p̄po sacerdoti z iniūcā sibi p̄niaz p̄ vinū studeat adimplere. suscipiēs reuerentē ad min⁹ i pascha eucharistie sac̄m. nisi forte d̄ p̄rij sacerdoti z silio ob aliquā rōnabile cāz ad t̄ps ab h̄mōi p̄ceptoē duricē abstinedū Alioq̄n z viuēs ab ingressu eccl̄ie arceat z mortēs xp̄iana careat sepul̄ta. hec ibi. Et q̄rit ad h̄ p̄ceptū eccl̄ie n̄ tenēt illi q̄ sac̄m baptisimi nūqz suscep̄t. vt sūt pagani. S̄ z obligant̄ oēs q̄ baptisati sūt ad z fessionē saltē semel i āno siue bōi xp̄iani sit siue mali z heretici. Nā vniuersalr ponit̄ p̄ceptū d. Dis vniusqz. zc. Qui at̄ d̄t ois n̄ bil excludit̄ vl̄ exap̄t fm̄ pbm. z p̄z. et. xix. di. c. Si romāoz. §. Dicēdo. cū glo. Rō hoz ē qz vt Rich. s. d. vicario xpi n̄ fuit p̄as directe z cessa sup̄ illos q̄ baptisimi sac̄m nō suscep̄t qd̄ etiā nua q̄ itrat̄ ad eccl̄iam militāre. Jō infideles vl̄ pagāi nō dū baptisati n̄ obligant̄ p̄cepto eccl̄ie s̄ tñmō p̄cepto iur⁹ diuini ad z fessioz. j. Lor. v. Quid mihi d̄ his q̄ for⁹ sūt. i. extra eccl̄iaz iudic̄ care. z. q. d. n̄ p̄inet ad me qz s̄ extra for⁹ eccl̄ie Nā eos q̄ for⁹ sūt iudicat̄ de⁹ hec apls. P̄cces

pro aut ecclie z sedis aplice oēs baptisati obligant rāq̄ ip̄ petri diuina voce firmato. di. xix. Sic oēs q̄ baptisati boni z mali z heretici cōfiteri obligat saltē semel i āno. qz oibz p̄cipit ecclia. Si q̄ q̄rit an papa possit dispēlare obligatōes hmoi relaxādo alicui ne teneat p̄fiteri. Rñ det Rich. s. z cōcor. Tho. q̄ q̄rit ad cēntā pur obligat ex vi facti. nō pōt papa cū aliq̄ dispēlare. qz p̄tra ius diuini vl̄ p̄tra euāgelii papa nō p̄t dispēlare. xxv. q. j. Sūt q̄das. Un̄ nō p̄t papa dispēlare q̄ aliquis nllaten teneat p̄fiteri. imo etiā ip̄e papa obligat p̄fiteri iure diuio z euāgelico. S; q̄rit ad circūstātiāz fm q̄ obligat ex p̄cepto ecclie p̄t cū aliq̄ dispēlare. s. vt possit diuio p̄fiteriōz differre. puta vl̄tra ānū. O q̄ q̄ro picō stāc q̄ n̄ p̄fiterē duobz aut tribz aut pluribz ānis. O pessima xp̄ianoꝝ talii malicia. Ne ve talibz q̄ digni sūt dānatiōe eterna.

¶ Circa scōm d̄ excusatiōe ab obligatione hmoi q̄rit. q̄l̄ hmoi p̄t excusari ne teneat i casu p̄fiteri hmoi. Ad q̄d notādū ē q̄ p̄ gnali regula tenet q̄ nemo obligat ad impossibile. ff. de re. iud. Impossibiliū. Jōq̄ ab obligatiōe facien de p̄fiteriōis excusant aliq̄ ex impossibilitate rōna bili. Et isti sūt sex generz homines.

- Primo pueri nondum dolicapaces.
- Secundo amentes z ratione carentes.
- Tercio muti loqui nō potentes.
- Quarto idioma nescientes.
- Quinto sacerdotem habere nō valentes.
- Sexto innocentes nullū peccatū habentes.

Isti vō q̄b modis excusant̄ et q̄b nō. p̄sequer mur de singulis.

¶ Primo iquā pueri nōdū dolicapaces excusant. Jō i p̄dicta d̄cretali notat̄ addit. postq̄ ad ānos discretōis puenerunt z c. S; q̄ sit iste annus discretōis glo. ibidē. z sup. c. j. d̄ delictz pueroz dic. q̄ puer z puella septē annoꝝ dolicapaces sūt. z sic obligat. z ad p̄fiteriōz p̄ p̄tes debēt idua. Alij dicūt q̄ nō tenent nisi tpe q̄ sūt dolicapaces vt tenet Rich. z Hostien. qz hmoi tēpus discretōis cit̄ accelerat̄ i puero vno q̄ in alio. Jōq̄ b̄ d̄bet aduertere p̄tes i illis. qz p̄re p̄nt. Sic Exēplū hēm̄ in li. dyalogo. d̄ puero q̄nqz ānoꝝ blasphemate deū quē d̄mōes violēt rapuerūt. S; quō possit agnosci puer dolicapax fore Nota fm Scotū. i. iij. di. xvij. z cōiter doc. q̄ q̄n puer facit ista q̄ sequūt̄ vl̄ aliq̄d boꝝ. obligat p̄fiteri z iduci d̄bet a p̄ntibz etiā cogēdo ad p̄fiteriōz ān̄ septēniū. Pr̄io q̄n puer iterrogat̄ z r̄nder ad iterrogatōes ordiatas ordiare ad. p̄positū. vt exēpli gr̄a. iterrogādo q̄d ē p̄mū q̄d scōz s; i digit̄ vl̄ i nūc̄ vl̄ i ludis. z hmoi. vl̄ i glo. bul̄ dū ab eo auferūt vl̄ dan̄ plures vl̄ pauciores si p̄cipit z doler fraudari. z sic d̄ alijs. Scōo q̄n vadēs ad eccliaz facit signa discretōis z deuotiōis discoop̄cōdo caput et hmoi. Tercio q̄n verecūdat̄ de malo alijs vidētibz. Nā vt dicit̄

Prover. xx. Et studijs suis agnoscat puer. Et sic p̄t q̄ p̄tes debēt pueros instruere z ad p̄fiteriōz dū iducere etiā ān̄ septēniū. si p̄ceperint eos forte dolicapaces. qz oēs tales obligat̄ ad p̄fiteriōz nē al̄s mortal̄ peccant. O. si q̄s dicat tales nō posse peccare i carnalibz peccis. cogitet qz saltē mēdacijs. virtūp̄ijs z hmoi plena ē etas pueril̄. iō turt̄ est p̄fiteri debere. Un̄ etiā q̄suis Antho. flo. pte. ij. ri. ix. c. viij. dicit. q̄ puer vt i pluribz nō habet vltuz rōnis nisi circa decē ānos. ideoqz de necitate n̄ obligat̄ ārea p̄fiteri sic nec cōicare. m̄ piū inq̄ z laudabile ē p̄dicare vt p̄tes vt assue faciāt p̄fiteri filios septēnes z q̄nquēnes. Nec ille

Scōo amētes excusant̄ a cōfessioe. quia nec mereri nec demereri possūt. sed sunt in statu saluationis vel dānatiōis pur erant quādo p̄d̄derūt sensum z in eodem statu p̄seuerant. extra de baptisimo z eius effectu. c. maiores. obligant̄ tur tamē tales ad cōfessionē quādo habent lūcidā interualla Tercio excusant̄ muti: quoniam nō possunt loquēdo cōfiteri. Quarto idioti ma ignorantes eadem ratione. **¶ Sed de vtrūqz Rich. supra dicit. q̄ nihilomin̄ tenent̄ tales cōfiteri signo vel nutu eo modo quo possūt. xxv. q. vj. Qui recedunt. Sed di. Nunq̄d̄ ignorantē idioma tenent̄ cōfiteri p̄ interpretē vel p̄ scriptū. Rñ det̄ fm Scotū in. iij. di. xvij. z Richar. q̄ licet aliqui dixerint q̄ sic. tñ vtrius dicenduz est q̄ nō tenent̄ cōfiteri nisi p̄ signū vt muti. qz nullo iure nec diuino nec positiuo est cōstitutū vt quis per interpretē cōfiteatur. nec videtur turt̄ plus artare aliquē ad cōfessionē q̄ artetur p̄ ipsa iura. Deniqz nec p̄ scriptum debet cōfiteri. quia est contra rationē sacramētū q̄d requirit cōfessionē verbo oris. Ideo nullo modo debet facere cōfessionē p̄ scriptū. sed sufficit cōfiteri p̄ signū. Nec fm Scotum z in angelica. Quinto excusant̄ sacerdotē nō habentes sed sufficit deo cōfiteri. Unde si queratur An cōfessio faciēda sit layco quando non potest haberi sacerdos. Respondet̄ fm Scorum Richar. Pe. z cōmuniter theol. i. iij. di. xvij. q̄ licet magister z Aug. de pe. dist. j. Quē penitet. z aliq̄ dixerint q̄ debet saltē in articulo mortis cōfessio fieri layco absente sacerdote: tamen vtrius dicenduz q̄ non requiritur de necessitate. sed de congruo propter meritū humilitatis licet cōfiteri layco solum in articulo mortis. tamen nō est necesse. Alias aut̄ non licet. quia sine vtilitate p̄deret talis seipsum ei qui non pōt absoluerē. Sexto excusant̄ innocētes nulluz peccatū habētes. Sed q̄m̄ Bonauentura dicit q̄ vit̄ possibile est fm statū viatoris vt aliquis vnum diem vel septimanā transeat sine remoz su ventalis peccati. z a fortiori q̄ transeat ānū ē ip̄osibile. Nec credi p̄t in aliq̄ b̄ donū fore nisi i xpo z a p̄ m̄re. iō vnusq̄sqz d̄bet h̄re p̄sciaz saltē de venialibz z p̄fiteri. Vel saltē fm Rich. tenent̄ tales:**

- Primo ondit lege padifica.
- Secundo lege nature intrinseca.
- Tercio lege diuina z pphetica.
- Quarto lege euangelica.
- Quinto lege apostolica.
- Sexto lege canonica.
- Septimo lege pbica.
- Ultimo lege auilica.

Primo lege padifi. Na de Beñ. ij. pcepti boi ne comederet de ligno vetito: ne mori necitate incurreret. Sz ho dcepta a serpente trasgressus e pcepti. Uoles aut de boiem ad pniaz z cofel/ hois iducere: dixit eide. Ad vbi es: vbi glo. dic. qba snt vocatis. s. ad pniaz z ad cofel/hois idu/ cetis. bec glo. Sz qre b nisi qz amaur io opca/ uit cofel/hois de qua qz ho facere reuuit sz pami ercauit i muliere rezo: quedo. z mlter i serpen te. z cofel/hois i deu: io de illos de padiso expul/ lit. p signo odij. qz si p fessi fuisset et amore pnie no expulisset fm doctores. Proinde de pe. di. j. S. Deniqz Gracian' racia qstioez mouer. s. Qua re pmi pntes a dno d culpa snt reqsiti i padiso serpes aut no e reqsiti. Rndet q io qz de vole/ bat vt pmi pntes pami qd trasgrediedo comise rat: cofitredo deleret. Serpes aut. glo. i. dyabol' in serpente loqns d culpa reqsiti' n: e: qz p cofel/hois ne no reuocabat ad venia. Nec ille. Ecce q parz q de' itam diligit p fessioez hois q no solu ve/ nis ptoz pstat. sz isup padisu celeste dat pfiten Et no cofitredes odit adeo q d padiso eijat z da/ nat. O ho qre nuc pater' oes misias hui' vite: famelisi: infirmitates z morte nisi qz pmi pntes nri no snt p fessi. qnto magis puniet' in iferno si no cofiteber'. Seco ondit lege nature i Layn an diluuii. cui dixit Beñ. iij. Ubi e abel fr tu'. Qui vt Stan' deo. s. Deiqz. die erq supb pami pfiten noluit. s. ficiatij sz port' medacac negado dñz fallere conat' e d. Nescio. Nud custos fra/ mis mei suz ego: venia idign' extitit z desperat' vag' z pfug'. Et i signu marimi odij de' cu ma ledicit di. Nuc g maledict' eris sup tra. z posuit in co signu. Lira. b e tremorez horribile oim me broz vt abomiabil' deo z oibz hoibz redderet. Et p becl significant oes q pami suu cofitren dis/ simulat vt di. Gracian' s. Jre p' diluuii ondit in vbis Job. x. dicet'. Lo qre in amaritudine aie mee: dica do noli me codenare. q. d. Si loqr co/ fitredo i amaritudine pnie: no pdenabis me. Et itez. xxxj. die. Si abscodi qst ho pami meu. Ly/ ra. i. put mlci hoies soler infra seqf. Quis mihi tribuat vt desideriu meu audiat oipotens. q. d. no. g. zc. Tercio ondit de lege diuina z pph/ tica q diligit pfitetes z odit no cofitredes qz Le/ uiti. xxvj. die dñs. Propf pta affligunt donec cofiteat iniqtates suas qbz puaricati sunt i me. tuc orabur z recondabo: feder' mei zc. Et q p'z ppositus. Jre ppheta ps. xxxj. Dixi cofitebor: ad/ uertum me iniusticia mea z tu remisisti impietate

pei mei. Jre p'ouer. vbi s. in ebemate expisse b. p'z. Et Eccl. iij. Presbytero hūilia aiaz tua. no p'fundaris p'fiteri pta tua. Et e. xvij. An morte cofitere pta tua. Jre Esa. xliij. Narra si qd bes vt iustificer'. Ex qbz p'z q scripture sacre io mo/ net nos multiplr ad p'fessione qz de' amat illa. Quarto ondit lege euangelica. qz i signu amo/ ris xps pcepit p'fessioez z p coseqns danat n co/ fitredes. z paruit f. xxvij. R Quarto lege aplica. Na Jac. v. scribit sic. Infirmaf qz er vob indu/ cat ps byteros ecclie z orat. Et ifra Cofitemi gal/ teruz pta via z orate p iuice vt saluemi. Nec/ ibi. Sup q Rich. di. q ondit p'fessio faacda sa/ cerdoti. io pmitit: ps byteros ecclie. Et sub neci/ tate saluf. io addit vt saluemini. Et fm Scotu apli nu qz b pceptu fore. p'pallat hoibz nisi xps expisse madasset. z sic sauerit q b xps diligit. et/ cofitredes hui' pcepti odit z eternalt damnat. E Gra hoz qnt. Quod hoz do pl' displi/ cet z odio habet. An pcepti di trasgessio l'pami comissuz. An cofitredi cofitred' p'z. Ad qd rñdet fm Ludolphu Lartbus. d. vi. xpi. q p'cept' cofel/hois mlto dicitabil' e deo. Lhyf. i. fmoe. Pca' est nolle confiteri qz lege cofitredes. Sicut exple/ gra. Graui' idignat rex d b q fu' su' ei' g' am/ petere ptenit qz q an offendit. Et sic parz. Nam Aug. li. de sa z falsa pnia. et etiam Lryf. super/ Marb. p'cor. dicur q huanu e peccasse. xpianu est penitere. z a pcto desistere. sz dyabolicu est in/ pcto pfeuerare cofitredes penitere. Et sic parz. Sexto lege canonica. qz spussctus voluit p/ dcreta canonica sancire vt sz null' possit iustifi/ cari a pcto nisi pami ante fuerit cofel/hois. vt dic/ Amb. de pe. dist. j. c. No pot. Et q ipa cofel/hois a/ morte liberet z padisu apiat. ibide. s. Ecce. et sic/ canur oes sacri canones n. de pnia. Deniqz d pe. z re. c. Dis. statueret voluit q ptenetes semel in/ ano pfiten careant eccliaistica sepultura i signu/ dereftatois z danatois. Septimo ondit lege/ pbica in creplis naturaliu creaturaz. Nam cle/ phas cu sit maximu aialiu cu ceciderit no veret/ barrire vt subleuet. Jre leones legunt q ondes/ rnt suas plagas hoit sanarent. sic p'z i legeda/ sci Hieronymi. D Jre legit in vita sci Fra/ cisci q cu hoies idigene circa heremitoriu Bre/ cij a deo punirent annua tepestare: grandine: z/ lupoz rapaciu multitudine q z bruta et hoies/ deuorabat z mlris malis ppter pta no cofel/hois/ grauarent. scis Fraciscus in p'dicatioe pmisit/ eis q si pfiterent z peniteret oia mala cessarent. qd cu fecissent: oia cessauerunt. imo cum vicinos/ grado quaderet. istoz terminis appropinqns/ terminabat aut diuertebat vt dic Bona. Ultio/ lege auilica q solz i ciuitatibz bone policie p'uis/ re eos q no pfitent semel i ano: macipado illos/ cora foribz ecclie i cypu. ne. s. ira di d'cedat i cita/ te negligere. sz qm ho die e dñica letat p'eam' ex/ emplu iustificatiu p' exatatioe do: mirantiu. Leg

dicēdo (si sciat) solitā p̄fessione cōmune. Cōfiteor deo oīporenti zc. vsq; ibi. mea culpa. Scdo q̄z ad singula mortalia dicat sic. Dico deo meā culpā. i. supbia sic z sic peccauī. Silr z de auaricia. z sic de alijs mortalib; . Itē de p̄ceptoꝝ singloꝝ tꝛāsgressiōe. Itē de alienis pctis. Itē de quinq; etiā sensib; . Itē d̄ opeꝝ misericordie negligētia z de artidīs fidei si errauit i aliq; . Tercio tadē de venialib; z obliu; dicat sic. In multis alijs scio vel credo me peccasse. iō de oib; dico meā culpā. Vel cōfiteor deo z tibi p̄f. zcludēs dicat i fine Ideo rogo brissimā v̄ginēz Mariā z oēs. s. zc. orare p̄ zc. Rogem; q̄ ad dñm Iesuz vt det nobis gratiam zc. Amen.

seria scda post dñicā q̄ntā q̄dragelime Ser/ mo. xxxj. s. de p̄fiteōdis pctōꝝ circūstātijs.

De Iesus nō

credebat semetipm̄ eis eo q̄ ip̄e nosset oēs Job. ij. z i euāgelio hodiernō. In b̄ euāgelio charissimī b̄ vnū mysteriū in ter alia mirū videt vt dicit Aug. q̄ multi crede bāt i noie Ihu vidētes siḡ q̄ faciebat. s; tñ dñs Iesu s̄ n̄ credebat seipm̄ eis eo q̄ ip̄e nosset oēs Exēplū ponit idē Aug. dic. Pl̄m̄ nouit arti/ fer qd̄ ceteri ope suo q̄. s. nouit ipm̄ op̄ qd̄ ceteri semetip̄o. Sic x̄ps deo plus nouit qd̄ ceteri hoīe zc. Et fm̄ Dige. multi credētes i x̄pm̄ q̄b; tñ se nō credit x̄ps: delignt̄ xp̄ianos min⁹ bonos q̄ licet fide credāt i noie xp̄i: tñ nolunt ope p̄ficere q̄ tenent̄ z icedere p̄ artā viā p̄nic. Talib; x̄ps se nō credit dādo seipm̄ eis p̄ gram z gl̄iaz. qz no/ uir oēs tales fore indignos vt pore q̄ p̄fiteat se nosse deuz: fact; aut negat. Proinde charissimī agam; p̄niam z cōfiteamur de pctis vt x̄ps cre dat se nobis ad salutē. Uide euāgelii. Itaq; de cōfessiōe faciēda vt se x̄ps credat nob b̄ p̄ gram z i futuro p̄ gl̄iam tria mysteria notabimus.

Primū de mortaliū pctōꝝ exp̄ssione.

Scdm̄ de circūstātijs correq̄sitione.

Tercū de circūstātijs declaratione.

De Circa primū de mortaliū pctōꝝ cōfessiōe sc̄ exp̄ssā q̄rit. Quō tenet q̄s necessario exp̄sse cōfiteri de mortali pctō. Nōne sufficit i ḡnali p̄fite n̄ talia. s. mortalia. sic loq̄t̄ Aug. in p̄sona talii: dicēdo sic. Ego pctō: in q̄t dñe sacerdos peccauī purādo: fornicādo: adulterādo: hoīem occidē do: sacrilegiū cōmittēdo: furādo: rapiēdo. Nec oīa cōmissi ope vl̄ volūtate zc. Op̄e ē ḡsare quō p̄fiteri debeam; . Ad hāc q̄stionē rñdēt fm̄ doc. cōfiter q̄ oīa pctā mortalia de q̄b; haberi p̄t me moria necario sūt cōfiteāda singillatī i sua sp̄e vl̄ nima z specialissima. Rō fm̄ Alex. z Tho. i. iij. dist. xij. qz p̄ q̄dlibet pctm̄ mortale auertit̄ hō a deo et cōuertit̄ ad creaturā ac obligat̄ ad penā etnā fm̄ sp̄em z q̄ntitatē pcti. qz ip̄a p̄uersio ad creaturā trahit pctm̄ i sp̄ez. z fm̄ diuersitatē spe

ciei diuersis penis obligat̄ pctō: in inferno vbi reddet̄ vnicuiq; pena fm̄ culpaz. mēsurā Deuf. xxy. S; qz cōfessio fit rōne pene remittende z p̄ sacerdotē inuigēde vt cōmuret̄ pena etnā in t̄pa lē. Sacerdos aut̄ nō p̄t taxare q̄ntitatē pene nisi si sibi innotuerit p̄ cōfessiōez q̄ntitas culpe. Nec q̄ntitas culpe pōt innotescere sibi nisi fiat p̄fessio p̄ricularit̄ de singulis pctis mortalib; i sp̄e vlti ma. ḡ zc. Et ponam; exēplū i trib; . Primū exē/ plū i p̄bificalib; . Si q̄s habet vulnera mortife ra plura. vnū i gutture. alter i capite. tertiū i pe/ ctore vel corde. z sic de alijs. nō sufficit generalr̄ medico dicere h̄e plura vulnera. s; singla opoz ter detegere z alligare. Sicut p̄posito. vñ Bern. Dñe qd̄ remordet̄ p̄sciam cōfiteri oportz pure z fideliter. Nec ille sup̄ cātica. Idē sentit̄ z mḡt̄ in. iij. di. xij. Scdm̄ i opib; . Nō sufficit dicere: peccauī i luxuria multiplr̄. s; oportz exp̄mere sp̄em pcti vltimā. h̄ ē. si peccauit cū cōiugata qz sic ē adulteriū. vl̄ si cū v̄gine. sic ē stuprū. vl̄ si cū vidua voto obligata. qz sic ē sacrilegiuz. z sic de alijs speciebz. Silr̄ dicere peccauī i auaricia nō sufficit s; exp̄mere specie opozt; z sic i alijs gene rib; pcti. Tercū exēplū i cogitatioib; . qz vt etiā dicit Anthonin⁹ i sūmula p̄f. nō sufficit dicere. Ego cogitauī delibato p̄sensu cogitādoes luxu/ riosas p̄ficere ope licz nequī. qz h̄ p̄t cē multiplr̄ i diuersis sp̄eb; . S; oportet exp̄mere sp̄es q̄s sc̄ cogitatio accipit ab obiecto. vt si d̄liberauit ta le pctm̄ cōmittere cū soluta ip̄e solue; : fornicatō est. si cū iugata adulteriū. si cū p̄ sanguinea in/ cest; . Silr̄ si delibauit d̄ sp̄eb; alioꝝ pctōꝝ.

De Circa secūdu de circūstātijs p̄fiteōdis que rit. vñ correq̄sitionē necario ad p̄fessionē pctōꝝ mortaliū p̄fessio eorundē circūstātiarū. Rñdēt fm̄ Bona. aliosq; doc. i. iij. di. xvij. distiguēdo Nā p̄mo circūstātie sūt qdā pctm̄ alleuiātes. et tales p̄fiteri licz nō sūt pctm̄. ad p̄fectiōez p̄fessio nis tñ nō cōfert. nisi sit p̄pter h̄ vt satisfaciāt in q̄ sitōi cōfessor; . vl̄ qz timet scādalu accipere ex h̄ vl̄ p̄turbari illuz cōfessorē. Exēpli gr̄a. Si q̄s fecit malū ex ignorātia vl̄ bona itētiōe talē circūstā/ tiā cōfiteri ē imp̄fectōis. Silr̄ si q̄s peccasset cū m̄liere ab ip̄a rēptat; z puocat; z h̄mōi. z h̄ p̄ ge nerali tenēdū ē qz qñ circūstātia aliqua alleuiat pctm̄ vt sit fm̄ suū gen⁹ veniale aut nullū. tunc illa circūstātia n̄ dēt cōfiteri. sicut comedere car/ nes in quadragesima propter infirmitatem . in tali casu confiteatur homo peccatū. sed non circūstātijs sc̄ qz fecit. p̄pter infirmitatē. qz ha/ bet se accusare: nō excusare nisi p̄pter p̄fessorē vt dictū ē. Silr̄ sup̄bire. p̄pter honestatē: diuitias cumulare. p̄pter publicā utilitatē: muliez fami/ liaritatē habuisse. p̄pter dei charitatē: iudice st/ mulū pati. p̄pter p̄sp̄ritatē illi⁹ quē scio malū. z h̄mōi. Nā h̄mōi circūstātijs p̄fiteri est imp̄fe ctiōis fm̄ Petrū de palud. z Anthoninū. Se cundo qdāz circūstātie sūt pctm̄ aggrauātes

sz in eadē spē. nec in aliā specie trahētes. vt si q̄s
 lusisset ad taxillos nimis libēter vel fuisset for/
 nicar⁹ cū multa delectatiōe. vel si cōmisisset ali/
 qd̄ pctm̄ ex ppria malicia nulla p̄cedente repra/
 tiōe z hmōi. Tales circūstānias cōfiteri cōgruū
 est: n̄ nō est necessitat. Hoc excepto fm̄ Pe. de
 pal. z Aureol. plurimosq; alios vt cōmuni⁹ re/
 net q̄ tutū est cōfiteri tales circūstānias cū nota
 biliter aggrauāt in eadē spē. Sic exēplī gr̄a. Fu
 rari centu z florenos multo graui⁹ est q̄ furari
 vnū. Nō sufficit ḡ tali dicere furtū feci nisi expū
 mar q̄ntitatē. qz forte ille z oēs sui filij ex h̄ de/
 paupati sūt. z iste rātū furar⁹ tenet ampli⁹ ad res
 situtionē. Tertio qdam sunt circūstāntie ad
 aliā speciē vel gen⁹ trahentes. z tales necessario
 sunt cōfiteēde. quia qn̄q; circūstāntia graui⁹ facit
 pctm̄ q̄ eēt in seipm̄ gen⁹ pcti. puta peccare cū
 cōsanguinea graui⁹ est qz peccare i simplici fornicā
 tiōe. ḡ sequit. si pctm̄ fm̄ gen⁹ est cōfiteēdū: a forni
 catio circūstāntia. Ideo Aug. de pe. di. v. c. j. dicit.
 Cōsideret q̄ntitatē criminis i loco: i tpe i varietate
 p̄sonē. i multiplici executiōe. Et isra. Dis ista va
 rietas cōfiteēda ē et defendenda. Nec ille. Sz q̄lis
 circūstāntia trahit pctm̄ i aliā spē vel i aliū gen⁹
 Notādū fm̄ Sco. i. iij. di. xvij. arti. ij. et doct. p̄
 generali regula. q̄ ois circūstāntia pcti q̄ aliq̄ p̄
 cepto spēali diuic legi phibet vel p̄riatur trahit
 ipm̄ pctm̄ ad aliū gen⁹ vel spē. Sic p̄t in exē/
 plo fm̄ Lyrā sup̄ Exod. Pctm̄ mortale sup̄bie
 vel ire vel luxurie. z sic de alijs si fiat in die festo
 trahit i aliā spē. s. violatiōis festi. qz phibet p̄
 cepto sacrificatiōis festi oē op⁹ fuile: sz op⁹ pcti ē
 op⁹ fuile pl⁹ q̄ manuale. ḡ illa circūstāntia ē cōfi
 tēda. Itē furtū ē pctm̄ p̄tra illd̄ p̄ceptū. Nō fur
 tū faciet: sz si fiat i loco sacro tā p̄rariat etia alii
 p̄cepto sz de ueneratione sacrorū et sic est noua
 spē. z sic de alijs.

3.

R Circa tertiū de circūstāntiaz declaratiōe
 q̄rit. qz z q̄les sunt circūstāntie pctōz. z qn̄ aggr/
 uāt pctm̄ sic q̄ necesse sit illas circūstāntias p̄tere
 ri. Ad qd̄ fm̄ Ray. z Anthon. m̄ dēt q̄ sūt octo
 circūstāntie q̄ trincnt in b̄ versu. Quis qd̄ vbi p̄
 q̄s q̄ntēs cur quō qn̄. Et de singlis qn̄ z quātū
 aggruāt dclarat sic. Prima d̄: q̄s: b̄ est: q̄s i p̄so
 na z cū q̄li p̄sona peccauit vel p̄tra quā p̄sonā.
 Decem p̄fiteēda sūt necessario. qz alia spē pcti
 est peccare solutū cū soluta p̄sona. z aliū cū p̄iu
 gata: aliū cū ḡgine. Itē aliū ē p̄cutere laicū aliū
 sacerdotē. z sic de alijs. Itē aliud ē p̄latū vel reli/
 giosū peccare. p̄ter igratitudinē maiore z scan/
 dalū. **S**cd̄ d̄: qd̄. b̄ ē qd̄ mali fec. an mortale l'
 veniale. z q̄ pctā p̄secuta sūt in vno pctō: pura i
 vna luxuria p̄currūt mēdacia vel p̄iuria: deces/
 p̄tiōes. furra z silia q̄ sunt cōfiteēda. qz alie spē.

Tercia d̄: vbi: b̄ est. an in loco sacro qd̄ est cō
 fitendū. **Q**uarta p̄ q̄s. b̄ est. si nō solum ipe pecca
 uit. sz etia aliōs peccare fecit i ducēdo. p̄sulendo
 fauendo. p̄cipiendo. vel occasionem dando.

1 Quinta d̄: q̄ntēs. Nota de nūero q̄ q̄/
 tiēs hō peccat. rōnēs distincta sz z plura pecca/
 ra mortalia cōmittit. iō tenet p̄fiteri q̄ntū pecca/
 dari pōt de nūero fm̄ Tho. z Anthon. in sūmū/
 la cōfessoz. Rō q̄ntēs em̄ numerus peccatorū
 sic eiusdē speciē tñ qz multa nō sunt vnū mor/
 tale. sed qualibet vice nouū pctm̄ mortale com
 mittit. p̄terea oportz exp̄mere numez. quē pōt
 quis extimare verisimilit. qd̄ si non pōt extimer
 saltē q̄nto tpe vel quot annis in pctō stetit. z q̄
 frequēter in die vel hebdomada vel mēse pecca
 uit. z sic tenet cōfiter. qd̄ si nō pōt recordari quis
 de istis tunc vt Archid. z directoria. dicit. Suf
 fiat dicere se multoties peccasse. et debet dolere
 z cōfiteri q̄ ex ppria culpa nō potest recordari.

Sexta d̄: cur. b̄ est. ex qua causa peccauit. an
 ex ignōtātia vel elatione vel quali intencione.
 qz mortalia z etiā d̄ genere venialia sepe trahit
 species a fine iō cōfiteētū est. **S**eptima dicit
 quō. hoc est an naturali mō vel contra naturā
 peccauerit etiā cū ppria vxore. sic em̄ ē alia spē.
 ḡ zc. **O**ctaua d̄: qn̄ qz si i die festo peccauit du
 plex est peccatū mortale. vt supra tactū est. Idē
 de tpe ieiunij. de cōse. di. v. ca. Nil p̄dest. Et
 plū a fidedigno fratre minore circa annū dñi.
M.cccc. xcv. accepi q̄dam verula in hungar
 ia ciuitate Strigonicā. duas filias inuipras
 habens. accidit illas pestis morbo isectas vno
 die morte decedere. Cūq; confessor vocatus ad
 uenisset vnā carū prius audiuit z postea alterā
 z illis cōmunionē dedit. Post q̄s sacerdos res
 cessit vna illaz deuore mortua est. post hōz al
 tera illaz in agone cōstituta ait matri. O mater
 scito qz soror mea migravit ad x̄ps. cui in mor
 te vidi assistere angelos i specie auiū cādidi s̄
 may. eo qz purissimā fecit cōfessionē. sed ego mi
 serrima nō bonā feci p̄fessionē d̄ patris sed pctm̄
 p̄re verecundia racui. Ideo ecce aduenerūt des/
 mones in specie horrendoz coruoz qui ducēt
 aiam meā in ifernū. Sicq; statim expirauit zc.
Rogemus ergo x̄pm̄ zc.

Feria. iij. p̄ dñicā q̄ntā Sermo tricesimus
 cū d̄ sz de p̄fiteēdis publicis pctis z radicibz acē
 pratiōibz peccatorum.

Dtū hoīem sa

nū feci in sabbaro Verba sunt n̄r
 saluatori Jo. vij. z i euāgelio hodi/
 emo. Sic Aug. d̄ pe. di. iij. c. Sūt plures. dicit.
 Dñs ihs nūq; aliquē sanauit quē oino nō libe
 rauit. Tōnū em̄ hoīem sanauit in sabbaro. qz
 cozp⁹ ab ifirmitate. z aiaz ab oī p̄ragiōe libauit.
 idicās penitētes oprere sil̄ dolere de oīi amie
 orzo in anima et in corpe. Glo. i. ministeno cor
 pis. Nec ibi. Sed quia dñs hunc paraliticū
 iuxta piscinam probaticam sanauit perfere
 in die sabbari et ei p̄cepit dicens. Tolle gra

...ambulo i signū p̄fecte
 ...procedat x̄ps qz viol
 ...uerit. p̄terea opo
 ...sanādo solo
 ...reddat. redarguē
 ...pars in b̄ euā
 ...designat p̄fiteri
 ...vbi p̄ntis vt cur
 ...p̄ntis z cōfessio
 ...ca que dicitur
 ...accusa
 ...cōfiteēda tra
 ...rep̄ratio
 ...publico p̄
 ...publica z lac
 ...cōfessio
 ...cōfessioes di
 ...sp̄ne ap
 ...id qd̄ nō larē
 ...Euidētia
 ...clamore a
 ...al. Bo
 ...oia pctā
 ...p̄fessio a
 ...obligatiō. Et
 ...p̄prium.
 ...theologicam
 ...iudicam.
 ...p̄tiam.
 ...distincione
 ...accusar
 ...Sed in
 ...fm̄ dec
 ...Prima cōfē
 ...mūdan
 ...cōfessioe qz
 ...habē
 ...p̄tā. Sz
 ...faciali
 ...liberā

batu tuu z ambula i signu pfecte sanitatis. Ju/ dei maligni iponebat xpo q violaret sabbatu z qrebat eu interficere. p terea xps ondit p rone ex lege q ipe totu hoies sanado solo vbo in sab baro no solueret sabbatu. redargues illos de ir ronabili iudicio. vt patz in b euagelio. Erq ista coralib sanatio designat pferiz aie curatidz co rales. i. ab oibz pctis vt dixit vbi sup Aug. Que qde fieri bz p pntiaz z cofessioez oim. Idcirco d confessione preter ea que dicta sut tria mysteria bic notabimus.

Primu de publicoz pctoz accusatioe.

Secundu de vicioz cofitenda radice.

Tertiu de pctoz apicnda reparatione.

N Circa pmu de publicoz pctoz accu/ saroe qnt. vtru pctz etiã publica z sacerdoti bn manifesta sint necessario in cofessioe accusanda Rõ qstiois est. q Aug. cofessioez diffinies dic. Est p qua morbz latens spe venie apit. id no vi det ro qre sit pfitendu id qd no later. Itẽ extra de accusatioibz z inqstioibz c. Euidẽtia. dz. Euidẽ tia patrat sceler' no idiget clamore accusatoz. g. r. ad hec rñdet fm Alex. de al. Bona. in. iij. di. xvij. Rich. ibidẽ z Tho. q oia pctã non solu occulta sz z publica sunt in pffessioe accusanda sub necessitate salut' obligatoria. Et hec pclusio ostendit tripliciter ad ppositum.

Primo p distinctione theologicam.

Secundo p rone iuridicam.

Tertio p questionẽ practicam.

Primo p theologicã distinctione. Nam fm theologos tribz modis pot qd accusare pecca/ ta sua. Primo in foro iusticie. Seco in foro co sciẽtie. Tertio in foro pnie. Et fm hec triplex di stinguir cofessio sez pctoz. Prima cofessio est q fit in foro iusticie. i. iudicarie z mūdane curie. z hec differt multu a sacrali cofessione. qz q pctm suu in iudicio cofitit p couicto habet. xv. q. v. p. b. r. z statiz talit in pena z dẽnat. Sz in curia vel foro iudicij dei z cofessioe sacrali trium est. vbi q pfitet suu pctm totalr liberaf statim. pte rea in cofessioe morbz latens spe venie apit fm Aug. qz magis debet apiri morbz. i. pctm patẽs spe venie. Ideo qz fm Rich. illa autoritas iur' pda. q sez euidẽtia patrat sceler' h e qn crime est notoriu i foro iudiciali est icelligeda q vtz no idiget ibi clamore testiũ vel inqstioe. qz ibi suffiat euidẽtia vel pffessio ad couincẽdu z codẽ nandũ. No e aut sic icelligẽdu de foro pnie. in q ex cofessiois pprie euidẽtia no pcedit ad codẽ nãdu. sz ad do recõciliãdu z iustificãdu. z sic pz solutio obiectoz. Seco cofessio e in foro co sciẽ q ho deo se accusat in pscia. Tertia qz con fessio e in foro pnie q ho se accusat no solu deo sed z ei vicario. i. sacerdoti. z vtrazqz haz fiti spe venie ad recõciliãdu deo z iustificãdu. g. debet fieri de oibz pctis etiã publicis. Sz qre publica pctã debeo dicere. **N** Nota g q scdo ondit

dicta pclusio p rone iuridicã. qz generalis regu la iuridica est q iudex debet iudicare fm allega ta z pbata pur patz. iij. q. vij. c. Judicet. p dicta Amb. Proinde no suffiat ad iudicãdu aliqd notu ce iudici nisi sit notu eidẽ in forma iudicij Nam Euarist' papa. ij. q. s. c. De ops. dic. q qn crime notu e iudicia z alijs veluti si qd i cofpectu iudicis z alioz interfecit hoiem. z talis se reu ne/ gar. sine examinatioe iudicij feriri no pot. Nec ibi. Ubi glo. dicit. q icelligẽdu est qn iudex no sederet p tribunali. qz si iudex p tribunali sedes ret z ptingeret aliquid ibi te facere posses statiz puniri. ac si pbaret p testes coraz eo. Del' em pbaf aliqd p ipz factu qz p testes. ff. d. ferijs. l. ij. Nec glo. ad ppositu. Ex quo cofessor est iu/ dex in foro pnie. ideo qz quis pctm sibi sit mani/ festu aliude. qz m no est notu sibi i foro pffessio/ nis. id oportet cofiteri. z no tñ i generali dicen. Pater scis qd feceris. sed in spali. **O** Ter/ tio ostendit codclusio pdicta p qstionẽ practica. Querit nãqz an pffessor q aliude audiuit vl scit vel pbabilr opinat de cofitente aliqd pctm co/ misisse qd m no pfitet pctoz de se. teneat sibi ad memoriã reducere z pscientiã ponere. Et rñdet fm Builb. q sic qz timere pot ne sez cofitẽs sup hoc crassam habeat ignorãtia. vl q no adhibue rit debitã diligentã ad recolenda sua pctã. ideo/ qz no excusat. Unde in sũma Angelica dz. q in tali casu si cofessor no faceret interrogatiões a cofitente. moralr peccaret p negligẽtia. Et qd p z q publica pctã z nota sunt cofitenda.

P Circa scdm de radicibz peccatoz q sunt ignorãtia. infirmitas. malicia qz zẽ. qnt. vtrum radices peccatoz necessario sint cofitẽde. Respõ det fm Alex. d. ales p pclusioez q radices pctoz no sunt necessario pfitende nisi quaten' sunt vo luntarie tunc de necessitate sunt cofitẽde. Exem pli gratia. quando in aliquo hoie est ignorãtia affectata vel crassa. supina zẽ. Itẽ qn infirmitas vel fragilitas co placet vt ex his habeat licentia quedã peccãdi. tunc qdamodo sunt voluntarie. ideo de necessitate sunt cofitende. Un Aug. lib. ij. qstionuz noui z veteris testa. q. lxxvij. dicit. Illi a culpa no excusant nec eis culpa ignoscat qui hñtes a quo discerent opam no dederunt. Nec ille. Sed de peccato ex malicia nota fm Summã angelicã q dupliciter potest qd pec care ex malicia. Uno modo ex malicia. id est ex electione mali ppter inclinãtionẽ habit' viciof. z sic no est peccatu in spiritũscm. z vt sic suffiat ho cofiteri peccatu qd fecit puta blasphemiam. vel luxuriã z hmõi sine h qd dicat fecisse ex ma/ licia vt dicit Alexã. s. Alio modo peccat quis ex malicia. i. ex cõteptu z sic esse pot pctm in spiritũ sanctu. ideo vt sic necessario est cofitenda.

O Circa tertiu de pctoz reparatione qnt. vtz reparationes sint necario apiede i pffessioe. Rñdet fm doc. p pffes zclusioez sic d radicibz q rep/

Feria. III. post dominicā quartā

tarōes nō sūt necessario p̄fite de nisi q̄ten⁹ s̄z sūt volūtarie. Rō qz n̄ sūt p̄cā nec arcūstācie illoz s̄z resistētibz sūt meritozic. **Bēf.** Quoties resisti: toties coronaberis. Si aut q̄rat. q̄n tēratōes reputant cē volūtarie. z p̄ p̄seq̄ns p̄fite de neces- sarie. Rūdet qz tribz modis. Primo q̄n sine re sistētia tēpratiōez q̄s admittit. qz sic ē volūtaria interpretatiue q̄si serpētē in gremiū ascēdētē ad- mittere: nec aliq̄ren⁹ p̄hibere s̄z malas cogita- tōes. Secdo q̄n q̄s occasiōibz tēpratiōnū se expo- nit: vt spectān. mulieres z familiaritātē cis se ha- bent. Tertio q̄n q̄s sine vlla tēratōe p̄uia volūta- tē vltro ad peccandū offert igerit. **Ue** ve talibz. Nā nisi penituerint p̄ibit in p̄cis: vt **Aug.** dicit de pe. di. v. c. Cōsideret. Jō tēpratiōes h̄mōi sūt p̄fite de. **R** Pro exēplo finali legit in cronī- cis minor et i speculo exēplo. di. xvij. c. xliij. qz fr̄ **Rufin⁹** a dyabolo tēprabat d̄ h̄ qz cēt p̄satus ad dānatiōez: z appuit sibi dyabol⁹ in spē cruci fixi di. Noli credere fr̄ascō: s̄z mihi. sc̄o p̄ cer- to qz es de nūero dānādoz in p̄petuū. z ip̄e fr̄ascō z pater ei⁹ z tu dānabimini. z q̄ seq̄mini il- luz: decepti estis. **Frater rufin⁹** tristat⁹ de cetero noluit ire ad sc̄m̄ fr̄ascōm. nec p̄fiteri volebat suā tēpratiōez nec orare z h̄mōi. s̄z i sp̄scō cogno- uit hec sc̄us francisc⁹. z vocato illo ad se: oēn tē- p̄ratōez quā habuerat i corde z extra sibi dixit: edocuit qz ē dyabolica tēpratiō. **Et** ait. **Uad** fili p̄fiteari z solitas orōnes nō dimittas. z si vene- rit dyabol⁹ ad te dic illi. **Api** os tuū et ibi ponā- stes. **Lū** qz ille rediēs ad cellā oraret itēz venit dyabol⁹. z frater iust⁹ dixit ei p̄dicta. **Tūc** idē- gnar⁹ dyabol⁹ recessit cū rāto strepitu vt lapides mōris discindēt. z saxa se collidēdo ignē emit- terēt i vallē p̄cipitata: ita qz ad huc hodie appet- ibi lapidū ruiā. **Uñ** fr̄ rufin⁹ culpā recognoscēs p̄fessus ē z tēpratiōez. z cū lachrymis tādē orātī appuit x̄ps eidē d. **Bñ** fecisti qz credidisti fr̄ascō- sco z cōfessus es z sc̄o me esse x̄pm qz te bñfica- bo. **H** signo certo qz doneceris i mūdo nūqz de cetero tristis eris timore dānatiōis: s̄z dulcedie spūs z gaudīo diuini amoris repleberis in spe salutē c̄ne. **Uñ** sc̄us francisc⁹ sepe fr̄ibz dicebat. **Frater rufinus** iā in celo ē canonizat⁹. z hec oīa impleta sūt. **O** ergo iesu bone da nobis gratiā confitendi Amen.

Feria quarta post dñicā q̄rtā Sermo tricesi- mustert⁹ de cōfessione venialū peccatoz in ca- sibus oportuna.

Ille hō qui dicitur

I tur ibs lucū fecit z vixit oculos me- os z dixit mihi vade z laua zc. **Jo.** tr. et in euāgelio hodierno. Sic exponit **Chryf.** dñs iesus cecū a natiuitate curādo. p̄per myste- ria voluit sic agere videlicet p̄mo expuuit in terrā z fecit lucū ex spuro: nō ex aq̄ ne ascribat mira- culū v̄tuti aq̄: s̄z v̄tuti oris ei⁹ qz expuuit. nec terre

de q̄ fecit lucū. qz lucū solet magis oculos excicare qz illuminare. **Et** hec i mysterio vt doceret qz ip̄e ē qz formauit p̄mū hoīez de limo vt etiā **Lra** di. Nā fm̄ **Beda** p̄ hūc cecū significat gen⁹ hūanū a natiuitate cecū. qz i p̄cō originali ignorās na- scit⁹: s̄z p̄ fidē x̄pi illuminat. **Secdo** x̄ps lucū factūz liniuit sup oculos cecū ad significādū qz hō debz se oculo mēt̄ aspicere recognoscēdo. qz tota ei⁹ vi- ta luto z sordibz t̄renis p̄ p̄cām ē sordidata. **Ter- tio** p̄cepit di. **Vade z laua** in natarozia siloe. qd̄ interpretat missus. ad designādū mysteriū x̄pi mis- si ad salutē hoīm. cui⁹ natarozia q̄ abluit aīa hu- mana ē lachrymosa p̄nia z p̄fessio quā x̄ps p̄ce- pit. z sic illuminat ad vidēdū sp̄ualia z celestia ac poterit cum isto ceco dicere hec v̄ba. **Ille** hō zc. p̄z i euāgelio. **Itaqz** de p̄fessioe in q̄ abluit aīa p̄ter ea que dicta sūt notabim⁹ in hoc sermone tria mysteria.

Primū de venialū p̄fiteri tētiōe.

Secundū de casuū certoz necessitate.

Tertū de venialū multoz aggrauatiōe.

S Circa p̄mū d̄ venialū p̄cōz cōfessione q̄nt. vtrum hō de p̄cō veniali tēcat⁹ necessario cōfiteri. **Et** posses arguere qz sic. qz de oi co ē ne- cessaria p̄nia qd̄ simul stare nō pōt cū gl̄ia cele- sti z impediri ab ea. s̄z sic est de p̄cō veniali qd̄ lēz nō grauat obligādo ad mortē eternā vel geben- nā: t̄m ad gl̄iam nō pōt hō cū veniali intrare nisi penitēdo satisfaciā vel in p̄senti vel in purgato- rio. **ḡ** necessaria est de eo p̄nia. sed penitente ps- integralis est cōfessio. **ḡ** tēct zc. **Sz** ad hec m̄- det fm̄ **Rich.** in. iij. di. xvj. z **Bonauc.** **Petrū** qz de tharañ. z alios recolligēdo documēta bre- uiter tria. **Primū** qz cōfiteri venialia nō est p̄cō- p̄nū. nec de p̄ p̄niam agere de venialibz in sp̄s/ li est necessariū. **Rō** qz venialia p̄cā sū p̄nt sta- re cū gr̄a. in cui⁹ v̄tute cū ea derestāt volūtas. i. in generali. post mortē in purgatozio remittūt. **Nā** z sc̄i hoīes in gr̄a existentes z p̄manēs de lege cōi veniali p̄cō oīno carere neq̄unt. iura il- lud. j. **Joh.** j. **Si** dixerim⁹ qm̄ p̄cām nō habem⁹ veritas in nobis nō est. **Secdm̄** documētūz qz ad delenda venialia in p̄senti sufficit generaliter cōfiteri z penitere explicite vl̄ implicite: h̄ ē q̄n in virtute actus quē facit sequere displicētia expli- cite p̄cā venialis si cogitatio ad illud ferret. **Uñ** absqz cōfessioe multiplici actu venialia remittū- tur qz ad h̄ qz hō cōseq̄tur celestē gl̄iam aīz qua nō pōt sū stare quātū cūqz leue p̄cām vt parui obiectiōe. **Remittūt** em̄ p̄ aque bñdīcie asper- sionē. p̄ episcopalē bñdictionē: p̄ cōmunē cōfesi- sionē: p̄ elemosynas z bona opa. **Tertū** do- cumētū qz q̄suis p̄fiteri venialia de p̄ se nō sit ne- cessariū: t̄m de p̄ accidēs videlicet in certis casibz cōfiteri est obligatozū eo qz in illis casibz actus veniales de se sunt p̄ accidēs mortales. ideo ne- cessario sunt tunc cōfiterendi. **Sed** qui sint h̄mōi casus articulo. ij. p̄sequemur.

[Marginal notes on the right edge, partially visible, including the word 'Bern' at the top and various small text fragments.]

I Circa secundū de casibus quibus necessario confitenda sunt venialia peccata notandū quod ex doctoribus predictis colligendo sex sunt casus speciales in quibus tenet quod necessario confiteri venialia.

Primus casus ratione dubitationis.

Secundus ratione affectus piclicantis.

Tertius ratione conscientie dicantis.

Quartus ratione institutionis.

Quintus ratione consuetudinis.

Sextus ratione intentionis.

Primus in qua ratione dubitationis: hoc est quod quis dubitat: an illa peccata commissā sint venialia vel mortalia. Unde per regulam generali ponit secundum Bonaventuram quod omnis dubitans de aliquo peccato an sit veniale vel mortale tenet illud confiteri ne exponat se discrimini. aliter mortaliter peccat. 2. cor. 1. 10.

Secundus ratione affectus piclicantis quoniam vix perpendit homo aliquam affectionem deordinatam venialiter in ipso intendit quod probabiliter piccurat quod nisi ipsam per penitentiam vel confessionem abiciat trahet ipsum in peccatum mortale. Nec Ricardus. U. Proi de Bonaventura. s. di. xij. distinguit tria genera venialium. Quoddam enim est veniale ex surreptione et ex indeliberatione. et de tali non tenemur penitere nisi de proprio. Quoddam est ex cogitatione mortosa: sine tamen operis consensu. Verbi gratia. Cum homo sentit turpem in se cogitationem carnalem et sequentem delectationem. et voluntas non sufficienter se opponit. sed negligenter in animo morari permittit quodvis in opus non consentit. et de talibus tenemur penitere: per scriptum quod delectatio intantum est peccata quod nisi se homo ab ea auertat traheret in mortale. Tertio quoddam est veniale ex voluntate pleno consensu. sicut mendacium iocofum. et de talibus quoniam nimis multiplicat ut vergant in periculum peccati tenet homo confiteri. Tertius ratione conscientie dicantis. quoniam scilicet aliquis actu veniale conscientia dicit esse peccatum mortale tunc tenet confiteri. quod Augustinus. per generali regule ponit: quod omne quod fit contra conscientiam: edificat ad gehennam. xxvij. q. 1. c. omnis. s. ex his. Exemplum. Si conscientia mea dicit quod secare ligna ad ignem die festo est contra illud preceptum Sabbata sanctifices. et sic de alijs. Quartus casus ratione institutionis. quoniam scilicet homo non habet peccatum nisi veniale cum teneat semel in anno confiteri ex institutione ecclesie: de illud confiteri ut statuto vel precepto ecclesie satisfaciatur. et hoc est certius. Quintus ratione consuetudinis. quoniam scilicet quis scienter in consuetudine ducit venialia. quod secundum Ricardum in quodam tali interpretatio precepti premit venialia. Sed ut de pe. di. 1. c. tres sunt. Glo. de. quod si quis premit venialia propter preceptum constitutum dignus morte eterna. Unde et Bernartus. de precepto et dispensatione. c. xliij. de. Aliqua stulticia quia et ociose dicitur: facta et cogitata sunt peccata venialia et tamen cum per preceptum vertuntur in usum et consuetudinem: criminalia reputantur. Nec ille. Ad idem facit dictum Augustini. xxv. di. s. aliter autem ea demum. Sextus casus ratione intentionis scilicet mortalis culpe. Nam

quoniam quis per aliquem actum venialis peccati: puta per iocosa verba vel aspectum vel per tactum manuum et huiusmodi intendit misericorditer inducere ad luxuriam. tunc fit peccatum mortale. ideo oportet confiteri. Unde Mattheus. v. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechatus est in corde. O christiane discite confiteri venialia.

Circa tertium de aggravatione venialium multorum querit Utrum multa peccata venialia aggravent boiem intantum sicut unum mortale. Idem quod confiteri de illis multis sit necessesse. Huius ratio est. quod magister in iij. di. xvij. et Augustinus. de pe. di. 1. c. Tres sunt dicte sic. Illa quod humana fragilitate quodvis peccata venialia: tamen crebro subrepunt si collecta nos fuerint: ita nos gravabunt et opprimunt sicut unum aliquod grande peccatum. Et ponit ibidem exemplum dicit. Quid enim interest ad naufragium utrum uno grandi fluctu navis obruat: an paulatim subrepens aqua in sentina per negligentiam derelicta impleat navem atque submergat. Nec tibi. Uidet quod sic. Sed respondeo secundum Ricardum. super eadem di. quod ex istis dictis non est intelligendum quod multa venialia equalent uni mortali. quod deordinatio unius peccati mortali plus ponderat quod deordinatio centum milium peccatorum venialium simul. Nam peccatum mortale et veniale differunt in infinitum. quod mortali debet pena eterna. et sic infinita a preposita. veniali autem pena finita. et sic proportio nulla. Unde venialia non gravabunt nos intantum ut mortale nisi dispositio. quod multiplicata disponunt ad casum mortalis peccati: perferunt modis in casibus dictis super. Propterea Augustinus. de Civitate grandia vide ne obruaris arena. s. multa. Et ex his patet quod sufficit ea confiteri in generali: sed in predictis casibus in speciali sunt confitenda. **Exemplum finale** narrat in speculo ex. xlv. di. vij. quod in puincia lombardie quidam frater ordinis predicatores. vita et fama predicatus: cum erat adhuc novitius tempore beati dominici confessionem fecit puram. s. omnium mortalium peccatorum suorum. postea autem cum ante altare orans paululum obdormivisset: audivit vocem dicentem sibi. Uade et iterum caput tuum rade. quod cuigilans intellexit quod iterum melius moneret confiteri omnes circumstantias scilicet etiam venialia peccata que sibi mente occurrerent. unum accessit ad beatum dominicum se persternens. et confessus est meliori attentione omnia que prius confessus fuerat. Cumque postea recepisset se ad quietem vidit angelum dei descendente de celo et portantem sibi coronam auream miro modo ornata: ac posuit in capite eius. cuigilans frater ille se multum consolatum invenit: et gratias deo egit: et tandem in gratia crevit. Rogemus ergo christum etc.

Feria. v. post dominicam quartam Ser. xxxiiij. de confessione generali obliorum mortalium et reguli debitis.

Esedit qui erat
mortuus et cepit loqui Lucce. vij. et in

tendo oblita mortalia. Nota tres regulas col-
 lectas ex doct. Prima est q' de pctis oblit' de
 ber q's p'fiteri in generali. z cu' h' de negligētia q'
 fuit causa illius obliuionis teneat in speciali cō-
 fiteri. Rō. qz ibi duplex pctm accidit. vnū negli-
 gētia obliuionis. aliud seqns obmissio p'fessio-
 nis. Decet Alexā. Proinde etiā Bonauē. dr.
 q' teneat talis p'teri nō solū de pctis illis oblitis
 sed etiā de obliuione illoz ex negligentia. Nā si
 placeret obliuio pcti mortalis: mortalr pecca-
 ret hocapō. Secda regula ē q' nullū pctm mor-
 tale oblitū in p'fessioe generali absoluit: nisi sic
 q' si postea ad memoriā reuocat cōfiteri vicz in
 speciali teneat. Doct fm Rich. in. iij. di. xxj. ar.
 ij. q. iij. z Lancellanū p'fctm. pbat. q' de oblit'
 mortalibz q're nō teneat hō in speciali p'fiteri: nisi
 qz nō pōt recordari. deus autē nō req'it ab hoīe
 vltra id qd pōt: cū nō obligat ad impossibile:
 vt dr Hiero. Si g' cessat talis impotentia. s. cuz
 pctm ad memoriā redit. is teneat illud p'teri z cō-
 fiteri in speciali. Si dicas. Nunquid sacerdos
 absoluit me de oblitis aliq' mō. Rñder Rich.
 di. xvij. ar. ij. q. vj. q' semp' absolutio sacerdot'
 de oblitis dz intelligi sub hac p'ditione: vt. s. qn
 reducant ad mēoria teneant p'fiteri. z sic nō ni-
 si q'diu stant in obliuione sunt absoluti. ita q'
 hō nō dānabit si fecit diligētia recordādi. Urz
 autē teneat q's eidem p'fessori recollitū p'fiteri cui
 antea fuit p'fessus: ob breuitatē hic transeo. vj.
 de fer. xxxvij. E. F Tertia reglā q' penitēs
 de pctis oblitis nō dz simpliciter oīno sub p'di-
 tione p'teri z p'fiteri in generali: dicens. si peccas-
 ui. sed recognitiōe versilr p'babili. ita q' videat
 sibi p'babile q' de ceter' sit oblitus q' deberet cō-
 fiteri. Nā q'libet pōt z dz versilr extimare: qz in
 multis offendimus oīns qz nō recordamur.
 z sic ex tali extimatiōe dolere dz vere actū cert'
 esset in credēdo. z sic p'fiteat se peccasse vt credit
 in multis. Et sic dimittent sibi illa virtute abso-
 lutiōnis q' debet fieri absolute: nō sub p'ditiōe.
 qz p'ditio nil ponit. Hanc regulā ponit Bona-
 uē. z sufficiat p' breuitate Pro exemplo finali
 Narrat Lefarius in dial. q' iuuenis qdam in
 q'dragesima cepit sacerdoti p'fiteri nimis enoz-
 mia ad q' multos induxit. Cui sacerdos ait. Fi-
 li si esses mille annoz adhuc mltrū esset tibi tot
 z talia fecisse. Rñdit. Ampli' q's mille annoz sū.
 nam demon sum z innūera feci. sed p'fiteri volo
 qz vidi q' pctozes p' p'fessionē pulcrificant z eis
 vita p'mittit eterna. Sacerdos dicit. Age g' pe-
 nitētia. Rñdit demon. Faciā q'cqd mibi impos-
 nes dūmodo sit illud mibi tolerabile. Tunc sa-
 cerdos ait. Uade z tribz viabz hūiliter p'strat'
 dic. Dñe deus creator meus peccavi tibi: igno-
 sce mibi. Rñdit demon. Non possum me intrā-
 ri hūiliter. z euanuit. Sic faciūt mltri q' nolūt
 se deo p' oīa hūiliter in p'fessioe. atqz mltā vo-
 lūt obliuiscā ne erubescant. iō cū diabolo p'ibūt

nec miam p'sequent a deo. Rogem' s'p'm zc.

Feria sexta post dñicā q'rtā Sermo. xxxv. de
p'fessione frequent' faciēda p' grā amplianda.

Scit ei Jesus

D Ego sum resurrectio z vita: q' credit
in me etiāz si mortuus fuerit viuēt.

Joh. xj. z in euāgelio hodierno. In q'bz salua-
tor docet tria. Primo q' ipse sit verus deus z
dñs vite z mort' di. Ego sum resur. zc. Secdo
q' q'cuqz hoīm in ipm credit hz vitā aīe. Ideo
dicit. Qui credit in me viuēt. Aug'. qz vitā aīe
fides est. qz iustus ex fide viuūt. Ro. i. scz in r'pō

Tertio docet q' hō in xpm credēs etiā si mort'
tuus fuerit pctō mortali viuificat a r'pō z resur-
sarat p' p'niā verā z p'fessionē ad vitā eternāz.
In cuius signū Lazarū mortuū dñs iesus la-
chrymando z fortiter clamādo dicens. Lazare
veni foras resuscitauit: significans q' q' vult a
morte pcti resurgere dz lachrymari in p'ritiōe
z clamare corā sacerdote in p'fessioe. Cū Amb.
de pe. di. j. c. Ecce nūc. dr. Confessio aīam a mor-
te liberat z spem saluandī tribuit zc. Et de ista
resuscitatiōe lazari loquit' h' euāgelīū. Itaqz d'
p'fessione p'ter ea q' dicta sunt adhuc tria myste-
ria declarabimus in h' f'mone.

Primū de p'frendi frequētiōne.

Secdū de obligandi determinatione.

Tertiū de frequētiādi gratificatiōe.

S Circa p'mū de frequentatione Notandū ē
q'uis eccl'ia statuerit scz ad minus semel p'fite-
ri in anno sub p'cepto. nihilominus tū cui libet
xp'iano multū valet z expedit frequētius p'fiteri
z sepius. Et h' pbat pluribz rōnibz q' notant in
summa confes. lib. iij. c. xxxij. q. lxx.

Primo p'ter incertitudinē t'pis.

Secdo p'ter accumulatiōē criminis.

Tertio p'ter difficultatiōē p'fessionis.

Quarto p'ter indignatiōē iudicis.

Ultimo p'ter euitatiōē piculi obliuionis.

Primo inquā p'ter incertitudinē t'pis. Nā t'ps
n're mortis est incertū. Luc. xij. Veniet dñs fui
illius qn nō sperat. s. malus fuus. z hora qua
nescit: z diuidet eū. L'ra. s. aīaz a corpore sepan-
do in morte. p'teqz eius cū infidelibz poner. i. cū
damnatis. Ideo qn cōmode possumus p'fitea-
mur: ne p'occupati die mortis q'ramus spaciūz
p'nie z p'fessiois nec inuenire possumus. Ses-
cūdo p'ter accumulatiōz criminis. Nam q'nto
q's maiori t'pe manet in pctis sine p'fessioe: t'aro
plura z maiora pctā accumulāt z ampli' ruit.
qz vnū pctm causa ē dispositiua alteri'. Unde
Gre. Pctm qd p' p'niāz aīe nō diluūt mor suo
pondere ad aliud trahit. Exēplū. Quāto diu-
us manet vas eneū nō bñ mūdātū: tanto plus
sordescit z rubiginat'. Propterea Apocal'. vlti.
Qui in sordibz ē sordescat adhuc. L'ra. i. sordesc

gemitu z lachrymis p̄fessus ē. Et sp̄s sanctus eidem apparens in specie viri habentis in dextera scapula colūbam candidissimā p̄misit sibi veniā z p̄dixit q̄ post tridū migraret. z sic factū est. Frater aut̄ iunior in iusticia z sanctitate p̄fecit ad p̄mia p̄cella p̄petuo possidenda. Ro/ gemus q̄ christū zc.

Sabbato post dñicā q̄rtā Ser. xxxvj. de cōfessionis verecūdatione z solitudine z de confitentis indispositione.

Go sum lux mū

di: qui sequit me nō ambulat in tenebris. Joh. viij. z in euāg. hod. Verba sunt saluatoris n̄ri iesu in q̄b̄ ostēdit q̄ ip̄e sit verus de⁹ q̄ est lux p̄ essentia illūinans oēm hoīem veniēte in hūc mundū. Nā ab ip̄o derivat oīs noticia aīe. Est q̄ xp̄s nō lux corp̄alis v̄l visibilis vt sol sc̄z materialis. s̄z sp̄ialis q̄ mens hoīz illūinat ad cognoscēdū deū z q̄aīq̄ sūt necessaria ad salutē. Ideo subdit dñs dicens. Qui sequit me. Yra. sc̄z p̄ fidē formatā charitate: nō ābulat i tenebris sc̄z ignorātie z culpe. Proin/ de oīs bon⁹ xp̄ian⁹ debet xp̄m seq̄ p̄ fidē sic q̄ tenebras culpaz abijcat penitēdo z p̄fitēdo zc. z in luce gr̄e xp̄i ambulet ad vitaz eternā vt d̄r in euāgelo. Itaq̄ de p̄fessioe pctōz qua abijcim⁹ tenebras vicioz tria mysteria declarē.

Primū de cōfessiois verecūdatione.

Secūm de solitudinis conditione.

Tercū de confitentis indispositione.

1 Circa p̄mū de verecūdatione cōfessiois q̄ n̄r. Urū hō debet verecūde peccata sua cōfiteri z quali erubescētia. Ad qd̄ r̄ndet fm̄ doc. q̄ hō debet cōfiteri verecūde. Ro. quia deū offendimus i verecūde: nec erubim⁹ eius maiestatz vultū z oculos cernētis cūcta nostra opa. ideo cōfūdi d̄bem⁹ z verecūde cōfiteri vt p̄ verecūdiā deo satisfaciā. O hō aduerte tuā demētia in peccādo. Nōne erubesceres luxuriā facere coraz aliq̄b̄ hoībz. z pl⁹ corā iudice et ciuibz. z adhuc amplius coraz rege z mililibz ac p̄ncipibz. Sic a fortiori debes erubescere coraz deo z angelis cernētibz. Sed qz nō erubūisti offendere ideo debes erubescendo satisfacere. Un̄ Aug. de pe. di. j. c. Quē peniter. ait. Qui p̄ vos peccastis per vos erubescatis. Erubescētia em̄ ip̄a p̄c̄e habet remissiois. Multū em̄ satisfactiois obrulit qui erubescētie dominās nūl cōfessori negavit. Iusticia em̄ dānat pctā. sed dign⁹ est misericordia q̄ sp̄iali labore petit gr̄am. laborat em̄ mens patiēdo erubescētia. z quoniā verecūdia est magna pena: q̄ erubescit p̄ xp̄o sit dignus misericordia. Un̄ p̄z q̄ quāto pluribz cōfitebit turpitudinē criminis: tanto facili⁹ cōsequitur gr̄am remissiois. Nec tibi Augustin⁹. S̄z Nota q̄ ista erubescētia vel verecūdia debet esse de pctis: nō

de cōfessioe. qz natura dicit q̄ sicut hō nō erubuit peccare: similiter et a fortiori nō erubescat pctā cōfiteri deo z ei⁹ vicario. S̄z heu heu ml̄ti decepti a dyabolo ecōtrario faciūt sc̄z q̄ nō erubescunt peccare corā deo z angelis: z tamē erubescunt cōfiteri. et h̄mōi q̄s stulte et dānabiliter agant tribus rationibz pater. M̄ Primo qz stultus est qui in lutū cadere z oia vestimenta fedata non erubescat: sed erubescat surgere de luto z emūdare. Sic dyabolus talē stulticiam persuadet homini vt caderet z de casu nō resurgat p̄ cōfessioē: sicut fecit p̄mis pentibz pur di/ at Aug. lib. l. omel. Secūdo qz stultus est q̄ nō verecūdat de re cōfusibili vitiosa z dānabili q̄le est pctm̄. sed verecūdari vult de virtute honorabili z gloriosa qualis est confessio. Exempli gr̄a. Si quis nō erubescat de hoc q̄ vnus latricus cui posset resistere euz stercozizat et occidit: sed erubescat de hoc q̄ illum vincit flagellat z expellit triūphans tanq̄ miles de hoste. p̄ q̄ triūpho coronat a rege. Un̄ Aug. li. de p̄nia d̄r. Facilius a diabolo nō vicimur z fedamur nisi cū supbiendo illū imitamur. nec vehementius cū p̄sternimus. nec acriores ei dolores infligim⁹ q̄ cū pctōz plagas p̄fitemur. Nec ille. Unde legit q̄ cū dā diabolus multimo de vulnerat⁹ apparuit. Qui interrogavit q̄s sibi hec fecerit. Et r̄ndit. Tu inq̄r: qz q̄tiēs p̄fessus es: totiens cultrū mibi infixisti zc. Tertio qz stultus ē q̄ nō erubescat se stercore p̄prio fedasse: sed erubescat abluere. Un̄ Bern. exclamat di. O insania pessima pudet abluī z nō pudet inq̄nari. abstergit caliga z nō abluīt aīa. O qd̄ stultius q̄s euz diabolo velle iacere in pctis: z in sceno cū porc⁹ pon⁹ q̄s velle iuxta regē sedere in mūdi cavestū ad mensam delictijs plenā aureis fulgentibz.

1 Circa secūdū de p̄ditioe solitaria. qz deus sic voluit z ecclia sic instituit q̄ solus p̄fites solus p̄fessor in secreto p̄fiteat: vt patz de pe. z re. c. oīs vtriusq̄. Sed circa h̄ querunt tria.

Primo de causa huius z rōne.

Secūdo de eius necessitatioe.

Tercio de eius plurificatione.

Primo q̄nt̄ q̄re benedictus de⁹ voluit p̄fessio nē sic fieri sc̄z a solo p̄fite re soli sacerdoti. Ad id r̄ndet Aug. d̄ pe. di. j. c. quē p̄teter. di. sic. Ex mia em̄ h̄ p̄cepit dñs vt neminē peniteret in occulto s̄z erubescētia vinceret cū p̄ seipm̄ sacerdoti d̄r Nec tibi. Secūdo q̄nt̄ vtrū p̄fessio sit faciēda necessario soli sacerdoti z a solo. R̄ndet fm̄ fr̄m Ange. in lum. q̄ sic de necessitate p̄cepti ecclie. dicit. c. om̄is. de pe. z re. O Ex h̄ documenta duo accipiūt. Quoz sc̄z vnū ē q̄ sacerdos q̄ pl̄es q̄nq̄z p̄ucros ad p̄fite dū obligatos z a fortiori adultos insimul facit p̄fiteri: vtrōq̄ siml̄ audien. vnū sc̄z dextera. alium aure sinistra. nisi cogeret articulus mort⁹ nō euadit mortale. qz sic facit p̄ceptū ecclie. Secūm documentū q̄

Domínica de passione

sz vt Rich. de. in articulo necessitat' qñ mors iminer de pñq. ita q vnus post aliū nō pōt ex peccari ad pñtendū: tunc licz ples sil' audire in pñfessioe. nec p b euacuat vrus sacramēti. Tercio qñ. vtrū pñfessio facta plibz sil' sacerdotibz sit pñfessio sacrālis. Ad h' Sco. de q nō. qz vn' xp's ē quē sacerdos repñtat. Verūtm fm Rich. si q's veller pñfiteri duobz sil' sacerdotibz pñf' h' vt certius pñfiliū dicit. vl' pñf' seruoze. z vt sit magis trāquilla eius pñficia. illi pñt sine pctō audire et absoluerē. al's aut peccarēt. qz facerent pñra p' ce ptum ecclesie.

P Circa tertiu de indisposito pñfiteute quent' vtrū pñfessio sit acceptanda z aliqd valeat qñ cōfitens est indispositus ad grē susceptiōz. h' ē. qñ manet in volūitate ad huc peccandi. vel nō vult satisfacere qd tenet. vel qñ ex mala intentiōe pñfitez z hñōi. Ad qd mñdet fm frēm Ange. in lū. z doc. p tria documēta recolligen. **Primū** qd documētū qd notat doc. in. c. q' qdā. de pe. z re. vitz q licz penitētia z pñfessio talū sit acceptāda z salubribz monitis eis pñia indicenda. tñ ab/ solutio nō est talibz impēdēda. Rō. qz tales nō sunt capaces absolūtiōis z remissiōis peccati.

Secūm q valet talis pñfessio ad mltā. sicut va lent alia bona opa in pctō mortali facta: sed nō valet. s. dīrecte ad vitā eternā z ad celestē gl'iam merendā. sed ad illā indirecte valet in qñtū dī/ ponit ad pñfessionē. Exemplū leg' l. de dono timoris q miles qdaz taliter pñfessus est. cui in pñia inuinctū est q qñcūqz anulū in manu vi deret de morte z penis inferni mēoz esset. qd cū plies fecisset emollitus est ad vere penitenduz.

Tertiu documētū q scz tutius tenēdū ē q talis in casu hñōi tenet pñfessionē iterare. qz sic tenet cōior opinio theologoz: vt de scūs Bo/ nauē. p'z in Ange. Et h' vez est q oīno tenet ite rare qñ mutat pñfessioz. Secus si ad eundē cō/ fessioz redeat z iste adhuc in mēoria habeat pec cata q pñfessus fuit sibi. vl' saltē sat quā pñiam imposuerat p eis fm Pe. de pal'. Nā sic suffice/ ret impliare pñfiteudo dicere. De illis etiā pctis que al's vobis pñfessus sui dico meā culpaz. Et sufficit q pñfessor idē recordet in genere de pctis cōfessis z de qualitate vite ei'. licz nō recordet d pctis in nūero vel specie. Alioquin tenet iterare. Nec angelica. Exemplū finale narrat Arnol dus q qdam vir multū honorabat brāz Ma/ riā. attamē qdā suuz graue pctm p pudore nō cōfitebat'. alijs cōfessis tandē in secreto deo cōfi tebat' di. De' pñca' esto mihi pctōri. Quadā vice sic cōfiteri apparuit sibi dyabol' in forma sacer/ dotis di. Ecce misit me de' ad te vt cōfitear' hoc vnū. Et statim cōfessus est illi. Sic dyabol'. In iūgo tibi vt h' pctm nūqz ampli' alicui pñfitear' lato tibi esse remissum. Cūqz iste hō venisset ad extremā horā vidit q angeli cū demonibz cōre/ debāt de aīa. Demones dixerūt. In mortali nō

pñfesso decessit q nostra est. z rapuerūt eaz ducent' ad infernū. Sz subito beata vgo Maria occur rit di. Dolose hūc decepist' ne cōfiterer. is p'apio p tremendū iudiciū vt aīam ad corp' suū redu caris. z sic ille reuirit et cōfessus est sacerdoti de oibus z de hoc retento. z sic pñiam egit. Roge/ mus q christum. zc.

Dñica de passioe in mane Sermo. xxxvij. de cōfessione retardāda vel accelerāda in casibus.

Me amē dico

a vobis: si q's fmonē meū seruauē rit mortē nō videbit in cñnū. Ver ba sunt saluatoris nrī. Joh. viij. z in euāgelio hodierno. in qbz ipē de' noster mirabilem erga nos amorē insinuat tripliciter. **Primo** cū dicit Amē amē dico vobis. Lira. i. fideliter. z dupli/ ca' ad maiorē certitudinē. **Deo** Lira. Nā i hoc maxīma charitas oñdit q de' ipē tante maiesta tis ifinite q nulli tenet et tñ ex charitate dignat' iuramento se nobis obligare. **O** qñta charitas tantū reges tā miseris pctōribz qbz i nullo eget iurādo se pmittere. **Secūdo** charitatē oñdit cum subdit. Si quis fmonē meū seruauerit mortē nō videbit qz pmittere vitā q est sūme amabilis Nā fm pñm. ij. de aīa oīa esse z viuere appetūt. **O** q pñiores q horretis mortē seruare fmones xpi z viuētis. **Tercio** charitatē insinuat: cū ad dit. in eternuz. qz eterna vita est sūme amabilis sup oīa: ad quā creati sumus. **O** q dulcissimū. o charitate plenū verbū Jesu p dicitū. o pctōres auscultate di. Amē amē dico zc. p'z i euāgelio.

Ex q aut inter xpi sermones q's debem' serua re vt eternā mortē euadam' est p'cipua pñfessio z pñia. ideo d' ipa p'ter ea q p dicitā sunt tria myste/ ria notem' in hoc sermone declaranda.

Primū de temporali retardatiōe.

Secundum de casuali acceleratiōe.

Tertiu de saluari eius liberatiōe.

R Circa p'mus de retardatiōe tpali quent'. Utrū hō pctōr cōmissio mortali pctō possit licz/ te retardare vel differre pñfessionē vsqz ad tps q obligat' pñfiteri sel' in anno. Ad qd nota q hec q stio mag' z difficil' ventilat' inter doc. Nā Sco. in. iij. di. xvij. ar. ij. de. q dubiū est alijs dicenti bus q sic. alijs q nō. Et **Primo** Archid. z In no. de pe. z re. c. oīs vtriusqz serus. dixerūt pñf/ sione differri nō debere habita oportunitate pñ/ tendi post lapsum in mortale. Alioquin disse/ rēdo nouū pctm incurreret hō. qz licz eccl'ia sta tuerit dicto. c. oīs vtriusqz. sel' in anno pñfendū tñ illa pñfessio nō intendit arare ad tpus. Jo ibidē d' saltē sel' inqz z ad minus. Sz hec pñ/ tutio punit negligentā hoim q nollent pñfiteri semel in anno. Sed hec opinio cōiter nō tenet.

Secūdo qz tutior est opinio Bonauē. in. iij. di. xvij. scz q religiosi habita oportunitate idonei

Confessoris non potest differre: sed tenent sine mora confiteri. quia contra vitam tota est et esse deus potestatem. De clericis autem secularibus non audeat affirmare. sed de puris laycis secularibus dicitur quod si differunt pro maiore oportunitate temporis et confessoris versus ad quod dra- gelima: excusantur. Si vero tale oportunitatem habent ita quod maiore non sperant habere illo anno. tunc non potest differre versus annum. Tertio proinde notandum secundum theologos. doc. colligendo. Quod votum si- ue propositum confitendi omnibus tamen laycis quod clericis et reli- giosis tenent post peccatum habere statim cum tenent peccatum non formare. hoc est: quoniam exant a gratia dei secundum Alex. ut patuit secundum rationem. xix. f. Sed confessionem actu faciendam post lapsus peccati secundum mortalem differre vel retardare potest esse licitum et illicitum. Sicut dilatio baptismi actu suscipiendi potest fieri bene vel male ex causa et qua fit. Sic et confessionis dilatio potest fieri tripliciter.

Primo ex causa meritoria.

Secundo ex causa viciosa.

Tertio ex causa nimis periculosa.

Secundo in qua ex meritoria causa. scilicet quoniam de rationabilis confessione differt ex causa bona quod secundum wilhelmum pisanum potest fieri licite. Primo ratione prudentis. hoc est: si quis propterea differat ut meliorem vel prudentiorem confessionem habere possit quam sibi melius consule- re valeat. Secundo ratione maioris recordationis de suis peccatis. Tertio ratione maioris devotionis et pro- curande peccatoris amplioris pro sacro tempore etc. In casibus huiusmodi differre confessionem non est peccatum sed me- ritorium. Secundo potest differri ex causa viciosa. scilicet ex negligentia. Si quis enim in casibus in quibus neces- se est confiteri statim (de quibus infra dicemus) negli- git vel obmittit confiteri mortaliter peccat talis.

Tertio confessio potest differri ex causa nimis periculosa scilicet quoniam quis differt ex contemptu: quod est gra- vissimum. Sed de. Qualis reputat quis ex contemptu differre confessionem. Rursus quod si iudicat primo ratione culpe: cum idcirco differt ut interim liberius peccata iteret. sicut exemplum de tenentibus meretricibus. vel aliena bona et sic de alijs. qui differunt confiteri ne vincantur et cogantur relinquere etc. Secundo ratione obstinate malicie: quoniam dei gratia hominem efficaciter moueret ad confessionem et tamen obstinata mente con- dit. ita quod si etiam putaret esse mortale: adhuc differ- re vellet. Ex omnibus istis predictis patet secundum Rich. in liij. di. xvij. concorditer quod Alex. Scotus Thomam cum quibusdam ceteris currunt theologos. videlicet quod confiteri plures quam semel in anno non est preceptum sed preceptum. sic et eucharistia sumere christiano pro plures quam semel. in pascha non est preceptum sed preceptum. Nam eo de decre- to videtur quod preceptum. Quare sequitur quod si quis differt vel retardat confessionem non peccat mortaliter. etiam si differat habita oportunitate confessionis. Excep- tus tamen casibus qui articulo secundo subsequuntur. quia in illis tenent non retardare confessionem sed statim facere. Et etiam excepto quod dilationem non faciat ex causa mala sed retinendo. sed ex causa bona ut predictum est. Sic

tamen quod habeat propositum confitendi tempore staturo ab ecclesia. Et sic solvuntur omnes obiectiones habentur fidei quod preterea. quia non est necesse pro predicare illas. Quod si christiane di- sce beate plures confitear quam semel. ne differas nisi si causa legitima.

¶ Circa secundo de casuali acceleracione queritur. Qualibus in casibus tenent deus necario accelerare confessiones actu ita quod non possit differre pro tempore sine mortali peccato. Ad quod nota quod plures sunt huiusmodi ca- sus quod secundum presertim ex Rich. sup. liij. di. xvij. ar. iij. q. vj. et alijs recolliguntur. i. quibus tenent habere statim confi- teri habita oportunitate secundum doc. concorditer dicitur.

Primo casus ratione sacramenti suscipiendi.

Secundo ratione ministrandi sacramenti alteri.

Tercio ratione accipere solennis ecclesiastica.

Quartus ratione dubij.

Quintus ratione instituti.

Sextus ratione stimuli.

Septimus ratione periculi.

Ultimus ratione articuli.

Quo autem istis casibus obliget ad accelerandum de necessitate et quoniam de congruitate etc. declarabimus prosequendo de singulis iuxta doctorum dicta.

Primus casus ratione sacri suscipiendi. videlicet quoniam quis vult coiccare vel missam celebrare tunc enim habita oportunitate tenent omnino non solum peccati sed etiam confi- teri. nisi excusetur propter scandalum vel personam vel populum. pura quia ita idcirco recolat de aliquo peccato mortali et si- ne scandalo non potest dimitti vel confessio bene fieri. tunc sufficeret peccatum cum proposito confitendi. patet in Angelica. Sicut laici cum in coicando recolat iuxta altare existens. quia tunc non potest sine scandalo dimitti etc. Alii tenent secundum Scotum et ceteros doc. Item anthoni. flor. p. ij. ti. ix. c. xij. §. iij. dicit. quod peccatum de pal. extendit se etiam ad omne sacramentum suscipiendum ut sit necessaria pars confessio de mortali non de confessione. excepto baptismi sacro. Hec i. iij. patet in Antonina s. Unus quoniam quis habet suscipere sacrum ordinem tenent confiteri habita oportunitate. ut vult Pe. de. Tharar. i. iij. di. xvij. Et Thoma primo quod dicitur de pal. extendit se de confirmatione et matrimonio et extrema unctio. cum non videatur ratio diversitas. quia de sibi idem est iudicium. Unum secundum Bona. in Angelica dicit. quod extrema unctio tamen debet dari infirmis qui in mortali non sunt. propter di- cta tamen videtur ut habita oportunitate et com- mode potest faciat confessionem ante sacri susceptoris. et habet presertim quoniam est peccatum et manifestum. Quia glo. in pncipio de pe. di. v. dicit. quod quoniam peccatum mortale est manifestum statim habere tenent confiteri. Et secundum fratres Angelum li- mitat in casu ratione sacri suscipiendi vel ministrandi vel accipere solennis in ecclesia etc. Si autem peccatum non potest commode confiteri. vel quod quis de peccato expectat alium cui de- uotus arguit securus confiteri se credat. sic secundum Ric. possit confessionem differre. tamen cum sit peccatum et propositum confitendi tenent sacramentum suscipere. Secundo casus ratione ministrandi scilicet sacramentum quod dicitur alteri. Nam pro generali regula. q. j. c. Dia sacra. ponit Augu. di. sic Dia

qz aurifaber nō rediret domū alia die familia
 req̄rere cepit illū. Tandē suspitiōe mora derie
 ille atqz foroz captiuant. sed crimē negāt. Post
 ea cōtūci p aliq̄ indicia res inoruit z morti ad/
 iudicant ambo. Tūc foroz dixit fratri. Cōfitea/
 mur peccā nra vt si morimur in corpe: nō moria/
 mur eterna morte gebēne. s. iuxta xpi pmissum
 s̄ dictū. Sed dericus induratus noluit p̄fiteri
 puella aut̄ p̄fessio est cū maria p̄tritiōe z lachry/
 mis ml̄ sacerdoti. Deinde colligati sil ad p̄re
 mandū: igne magno accēso dericē mox p̄sumit
 Puella vō v̄tute p̄fessiois vincul cōbūstis nō
 aliter sensit ignis ardozē q̄z v̄tū roris flantē.
 Quo viso miraculo. oēs q̄ ibi astabant deū lau/
 dauērūt. z ml̄ti p̄fessionē frēq̄ntare ceperūt. O ḡ
 xpiane pensa valorē p̄fessiois de q̄ subsequēti ser/
 mone pla alia dicemus. Rogenus ḡ xpm zc.
 Dñica de passiōe post p̄andū Ser. xxxviiij.
 de p̄fessiois fructibz z reiteratiōe necessaria.

Reoccupemus

p̄ faciē dñi in p̄fessioe. ps̄. xciiij. Sc̄tus
 ps̄. in sp̄s̄c̄to instruit nos v̄bis in
 p̄missis vt p̄occupemus faciē dñi dei nri in cō/
 fessione. Sed qm̄ iuxta sc̄pturas Primo q̄daz
 est p̄fessio dñe laudis. z hāc debem⁹ nos p̄oc/
 cupare fm̄ Lyrā sic intelligēdo q̄ rēp̄tatiōz dia/
 boli a t̄li p̄fessioe ip̄edire cōnātis debeam⁹ anti/
 cipare. qd̄ facim⁹ qm̄ a peccis ad deū diligēdū z
 laudādū p̄uerimur. Nā Eccl̄i. xv. Nō est specio/
 sa laus in ore peccāris. Sc̄do q̄dā ē p̄fessio peccō/
 rū z accusatiōis. z in hac debem⁹ deū iudicē p̄/
 occupare in p̄nti faciēdo. Nā in exēplo videm⁹
 q̄ qm̄ q̄s extimat a iudice sn̄iaz mortē p̄ se feren/
 dā iusto iudicio. tūc festinat p̄occupare faciē iu/
 dicis an̄qz sn̄iaz lata sit z plata. vt negocia sua cō/
 ponat antea q̄ sn̄iaz dānatiōis excipiat. Sic
 sp̄s̄alr debem⁹ charissimi z nos anteqz in hora
 mortē iuder t̄ps ferat dānatiōis sn̄iaz vt cōpo/
 namus cū xpo p̄occupādo z p̄ueniēdo t̄ps iu/
 dicij z sn̄iaz p̄fessioe peccōz. ne sn̄iaz eterne dā/
 natiōis feriamur. Proinde Eccl̄i. xvij. An̄ mortē/
 p̄fiteri: a mortuo q̄si nihil perit p̄fessio. qd̄ p̄e/
 poni p̄ alio themate. Et fm̄ Lyrā exponit. qz cō/
 fessio peccōz an̄ mortē valet ad salutē multipl̄r.
 s̄ post mortē inuicil est sibi. O ḡ charissimi. o vi/
 ri. o ml̄ieres. o senes. o iuuenes. o diuites. o pau/
 peres. o p̄nc̄ pes. o oēs cōster hoies: horroz vos
 z me iuxta p̄missum thema p̄occupemus faciē
 dñi in p̄fessioe. Itaqz de p̄fessioe aduēctia my/
 steria p̄ h̄ fm̄ōe declarabim⁹ p̄ter ea q̄ tacta sūt
 in p̄cedentibz.

Primū de p̄fessiois saluifica iteratione.
 Sc̄dm̄ de reiteratiōis necessaria obligatiōe.
 Tertiū de obmissiois durissima dānatiōe.
 A Circa p̄mū de p̄fessiois reiteratiōe q̄rit. vtz.
 p̄fessioz factā respectu corū dē peccōz debeat hō
 reiterare. Rñdet fm̄ Rich. in. iij. di. xvij. z cōf̄
 doc. q̄ h̄e z legitime p̄fessus nō tenet de necessari/
 c 5

tate d̄ eis dē peccis p̄fessionē reiterare. Notant dē
 h̄e z legitime p̄fessus. qz in cert̄ casibz q̄bz p̄fessio
 nō fit rite vel legitime: tenet necessario p̄fessionē
 peccōz iterare vt fiat legitima p̄fessio de q̄bz pate/
 bit ar. ij. Al̄s nō tenet q̄s obedire etiā p̄fessori p̄/
 cipienti sibi vt iter eadē peccā p̄fiteat de q̄bz rite
 p̄fessus ē fm̄ p̄e. d̄ pa. Rō Rich. ē. qz nō ē rōna/
 bile vt p̄ eadē cā necesse sit hoiem bis iudicari i/
 eodē foro. Si tñ q̄s ex bono p̄silio velit iterare
 p̄fessionē de eis dē peccis laudabile ē z meritorū
 de pe. di. j. mēsurā. Dec̄i ange. B Proinde
 Alex. de ales in. iij. nō tñ p̄ necessitate s̄ q̄dā cō/
 gruitate laudar illos q̄ sepius iter p̄fiterit peccā
 z statim: assēs frēq̄ntē p̄fessioz valere ad p̄les
 Pr̄ma est culpe cognitio. (vtilitates.
 Sc̄da erubescētie satisfactio.
 Tertia mentis securatio.
 Quarta pene diminutio.
 Quinta intercessōz multiplicatio.
 Sexta gr̄e augmētatio.
 Septima remissionis p̄secutio.
 Octaua offensionis euitatio.
 Nona dei gl̄ificatio z demonū p̄fusio.

Pr̄ma vtilitas d̄ culpe cognitio: qz sacerdos in/
 struere d̄z p̄fiterē z ei oñdere peccōz p̄uitatē si est
 mortle vl̄ veniale vt sciat se cauere. z sic sepe p̄fi/
 tēdo dan⁹ cōḡsar peccā sua z p̄sciaz scit recifica/
 re. Sc̄da d̄ erubescētie satisfactio. Aug. de pe.
 di. j. quē penitet. dr. Erubescētia maḡ ps̄ ē satisf/
 factiois. Tertia d̄ mētis securatio q̄ fit ex cogi/
 tatiōe venie accepte. Quarta pene diminutio
 q̄ fit ex vi clauū. Quira intercessōz multiplicatiō
 qz p̄fessores tenet orare p̄ ill̄ q̄ sibi p̄fiterit. z sic
 pl̄ibz p̄fiterēdo p̄fificant orātes. Sexta gr̄e au/
 gmētatio. qz q̄libz p̄fessioe gr̄a acq̄rit. Septia
 remissiois p̄secutio. Un̄ m̄gr̄ in. iij. di. xvij. cuij
 dr. Quāto pl̄ibz p̄fiterit q̄s in spe venie turpitu/
 dinē criminis: tāto facili⁹ p̄seq̄t gr̄am remissiois

Octaua d̄ offensionis euitatio. qz deus auget
 gr̄az vt possit cauere peccā Nona dei gl̄ificatio
 z demonū deicctio. qz toties de⁹ p̄ hūilitatē p̄fi/
 tēz gl̄ificat z diabol⁹ p̄fūd̄it z deijct̄. L Un̄
 Aug. li. d̄ p̄nia dr. Nec vehem̄ta diabolū p̄ster/
 nim⁹ q̄s cū hūilitatē seq̄mur. nec acriores ei do/
 lores infligim⁹ q̄s cū peccōz nroz plagas p̄fiterē/
 do sanam⁹. hec ille. Exēplū narrat Lela. i d̄yal.
 z in spec. di. vj. exē. lxxxij. q̄ q̄dā m̄gr̄ Tho. theo/
 log⁹ cū i castro q̄dā moritū c̄r: vidit diabolū
 stātē in anglo. Qui dixit. Quid h̄ stas cructa be/
 stia. Adiuo te p̄ deū viuū dic mibi qd̄ vob ma/
 rie noceat. Ad qd̄ demō rñdit. Nihil nob̄ tantū
 nocē z v̄tutes nras sic enervat q̄stū frēq̄ns p̄fes/
 sio. Quo audito doctor ille let̄ expirauit. O ḡ
 xpiane discē p̄fessioz frēq̄ntare. S̄z vt p̄ p̄soia/
 tōe aliqd̄ ilera. Exēplū ad exatādū a sono. Noli
 te p̄fiteri fite: vt narrat d̄ q̄dā q̄ iuit ad macellū
 volēs v̄iez carnē astute rape. z p̄ irauit eccl̄iaz
 viditqz ibi sac̄dotē p̄fessioes audiētē. accessit q̄z
 z secreto q̄i ficta p̄fessioe dixit ad. dñe h̄eo q̄ndā

Dermo

Dominica de passiõe

lociū pessimū q̄ nō ē p̄fessus a ml̄j annis. nūc induri cū dē vt p̄fiteat: audite ḡ eūdē z corrigite dure: qz auarus ē. z de pecūia pon̄ vob loquit q̄ de alijs. Sacerdos ait. Adduc illum ad me. Tūc ille in macello acceptis carnibz dixit carni fici. Mitte fuū tuū meā z illi psoluā in hospi tio. Quē ad duxit ad sacerdotē: cui susurrañ. de Iste est hō de q̄ dixi vobis. Sacerdos simpler nesciēs dolū: dixit suo carnifici. Expecta fili qz usqz p̄ficiā tā istū p̄fessionē. s. quē audire cepi z postea disponemus. Iste de soluēdo putauit. Ille aut̄ interim cū carnibz abcessit. Postea ḡ sacerdos dixit illi suo. Cōfiteri fili p̄cā tua. At ille. Quid mihi de p̄fessioē: psoluē p̄cā de carni bus. Sacer. dixit. Misericorditer de te qz torus es auarus z sp̄ pecuniā somnias. scito qz nunc confiteri te oportet q̄ nō es p̄fessus a ml̄j an nis vt dixit mihi socius tu. Sicqz altercatōe mora maḡ rixa est inf̄ eos exorta zc. Sed iam queramur ad f̄monē.

D Circa scdm̄ de reit̄at̄i obligatōe. Querit̄ in q̄bz casibz necesse sit iterare p̄fessionē de eis dē p̄catis factā. Ad qd̄ r̄ndet̄ f̄m̄ doc. qz multi sunt hm̄oi casus. Ex q̄bz t̄m̄ illos q̄ cōmuni ap̄ p̄obant z t̄m̄ vident̄ teneri hic p̄sequemur.

- Primo p̄pter absolutioē impotentia.
- Secdo p̄pter p̄fessoris ignorantia.
- Tertio p̄pter diuisionis malicia.
- Quarto p̄pter obliuionis negligentia.

Quinto p̄pter debite dispositioē carentiam
Primus casus p̄pter absolutioē ipotentia. h̄ ē: qn̄ p̄fessus ē p̄mo aliq̄s p̄fessor talis. q̄ illū nō potuit absoluere. vt qz ille p̄fessor nō habuit iurisdictionē eo qz fuit sacerdos alienus: nō aliq̄ mō. p̄p̄t̄: vt qz excoicatus aut̄ interdictus vt sup̄spensus. vel qz p̄fitens habuit tale p̄cā qd̄ sacerdos nō potuit sua auctoritate absoluere. p̄p̄ca d̄z ad sup̄iorē recurrere p̄ absolutioē. z illi reñer̄ iterato p̄fiteri. In p̄dictis casibz qn̄ p̄fiteres p̄ca audit vt p̄cipit talia: tenet̄ iterare p̄fessionē. **Rō.** qz absolutio nō valet ab eo q̄ nō pōt̄ absoluere. extra d̄ sen. excō. c. nō dubiū. **Un̄ f̄m̄ Rich** oportet tūc recurrere ad sup̄iorē z itē p̄fiteri illa de q̄bz nō potuit absolui. Alia autē p̄cā a q̄bz potuit absolui: iterato p̄fiteri nō tenet̄ d̄ necessitate. si t̄m̄ integre oia p̄fessus ē. p̄prio sacerdoti p̄oia rite z absolutus ē legitime. al̄s tenet̄. Quia qd̄ nō est rite factū p̄ nō facto reputat̄. ff. **Quid** de his q̄ fac̄ dare cogunt̄. l. q̄ntiens. **Secd̄s casus** p̄pter p̄fessoris ignorantia. Nā si q̄s sciens cōfiteat̄ ignorant̄ p̄fessor in casu piculosi p̄cā q̄ ille nesciat absoluere: tenet̄ p̄fessionē iterare alicui p̄fessori discreti ne se piclo exponat. **Tertius casus** p̄pter diuisionis malicia. s. qn̄ q̄s nō p̄fiteat̄ i regre oia vni p̄fessori ex malicia sciens tacendo aliq̄d mortale vt ei circūstantia q̄ esset necessa rio p̄fiterenda. tūc tenet̄ iterato oia p̄fiteri. Et d̄ h̄ exēplū ponemus in fine bui p̄ f̄monis. **E**

Sz qd̄: si aliq̄d p̄cā mortale tacuit nō ex malicia sciens: sed ex obliuione vt̄ ignorantia. **R̄ndet̄ f̄m̄ Rich. in. iij. di. xvij. z in sūma Ange. qz** si p̄fitens adhibuit debitā diligentia sufficient̄ p̄ ut potuit vt̄ mēoria h̄ier̄ oim̄ p̄cōz mortaliū: tūc nō tenet̄ p̄fiteri alia p̄cā p̄fessa: s̄z sufficit̄ p̄fiteri solū h̄ p̄cā de q̄ recordat̄. s. qd̄ fuerat obli tus p̄fiteri p̄us. Sed an̄ debeat h̄ p̄fiteri eidē sa cerdoti cui p̄us fuit p̄fessus qn̄ fuit istud p̄cā obli t̄. **R̄ndet̄ f̄m̄ eūdē qz** d̄ necessitate nō tenet̄ s̄z sufficit̄ p̄fiteri alteri. Si autē p̄fiteres nō adhibu it debitā diligentia ad mēorandū sed fuit igno rans ignorantia crassa vt̄ affectata: tūc tenet̄ oia p̄cā sua p̄fessa z talr̄ obliata p̄fiteri vni sacerdo ti. **Excepto** s̄z Bonauē. qz si pōrē sacerdotē h̄ier̄ cui fuit recent̄ p̄fessus: ita qz in mēoria h̄ier̄ p̄fessa p̄cā. vel saltē p̄niam imposita. tūc sufficeret̄ p̄fiteri obliatū cū sua negligentia z de illis p̄us cō fessis dicere culpa implicite. vt ser. xxxvj. **D.** **S**

Ex his docum̄tū est f̄m̄ **Pe. de pal. in. iij. qz** qn̄ p̄m̄ p̄fessor habebat auctoritatē absoluēdi ab oī excoicacione z oībz casibz: z sic int̄debat absoluere ab oībz p̄fitentē: tūc licz p̄cā obliatū ex negligentia esset casus refuatus vt̄ excoicatio poterit̄ nihilominus p̄fessor scōs eū absoluere: qz nō pōt̄ esse amplius casus refuatus nec excoi catio sed solū p̄cā simpler. **Aduertant̄** ḡ illi q̄ eligūt̄ p̄fessorē auctoritate aplica. vt̄ q̄ intrant̄ re ligationē: vt̄ sc̄z faciāt̄ se absoluere sic qz in absolu tione p̄fessor int̄deat̄ ab oī excoicacione z oībz res seruatis casibz absoluere q̄ntū auctoritas eoz̄ se extendit. Alio q̄n̄ oporteret recurrere ad eū q̄ de iure posset a tali absoluere. facit̄ extra de sen. ex cōi. c. officij a p̄rio. z d̄ resp̄. c. sup̄ l̄ras. **Nec An gelica.** **Quartus casus.** s. in q̄ tenet̄ q̄s iterare p̄fessionē est p̄pter obliuionis negligentia. h̄ ē: qn̄ q̄s p̄tēpsit vt̄ negligit̄ implere iniunctā p̄niam p̄ mortali. z tā obliuionis ē illā. Si autē recordat̄: nō tenet̄ itē p̄fiteri: nisi d̄ negligentia vt̄ p̄tēptu ob misse p̄nie. **Exapit̄ f̄m̄ Bonauē.** qn̄ rediret ad eūdē p̄fessorē q̄ recordaret̄ de confessis vt̄ p̄nia quā iniūnerat: tūc sine iteratiōe sufficeret̄ illam p̄niam reacceptare. **Quint̄ casus** p̄pter dispositioē debite carentia. s. qn̄ fictē ē p̄fessus sine de bita dispositioē p̄catis vt̄ attritiōis. **De h̄ vide** ser. xxxvj. **D.** Aliq̄ ponūt̄ p̄les alios casus circa h̄: s̄z qm̄ nō approbant̄ illos doc. moderni cōi ter: ideo dimitto.

D Circa tertū de obmissioē dānatōe duris sima norādū ē qz in p̄fessioē aliq̄d p̄cā obmit tēs sciens f̄m̄ theologos tā durissime dānat a deo qz nullū p̄cā etiā si qd̄ p̄fessus ē tūc sibi re mit̄et̄. sed p̄ oībz penā habebit. **Excusat̄ t̄m̄** si ex igr̄tia iuinabili obmittit̄. sic pueri z puella fa ciūt̄ p̄cā. s. mēricōdo vt̄ p̄iurādo vt̄ blasfemā do vitupando maledicēdo. z hm̄oi mōis alijs silr̄ fatu z amētes q̄ cū ad p̄fessioēz iduāt̄ p̄la sepius p̄fitendo dimittit̄. z tales excusant̄ a dā

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off]

natiōe p̄ ignorantia inuincibile fm oēs doc. cōter. Et fm qd̄ d̄r in Ange. sum. tales etiā qn̄ adulti facti reco gnoscūt illa cōmississe mortalia z obmississe in p̄fessioe. p̄ter talē ignorantia nō tenent iterare p̄fessioes p̄us factas a p̄ncipio: s̄z sufficit de illis p̄fiteri solū qn̄ talia cognouerūt fore mortalia. Sed q̄ scientia talia dimiserūt: p̄fiteri tenent iterare q̄ ad oīa q̄ntū recolūt. alio qn̄ dānabūt z punient p̄ oīb̄ p̄fessis in tali p̄fessioe nō legitime facta quorūq̄ annis sic steterūt sine vera p̄fessione. Et p̄z p̄ **N** Exemplum notabile qd̄ legit in libro dicto Scala celi. z in spec. eccl. di. ix. eccl. xxxij. q̄ duo fr̄es quoz vnus habebat aurozitatē penitentiarij p̄pe. z alter erat innocēs. Lū irent p̄ viā venerūt ad castrū cuiusdam nobilis marrone: q̄ p̄ctm̄ quoddā cū suo p̄ sanguineo cōmissum in adolescentia vsq̄ ad annos. xij. p̄ verecundia p̄fiteri nō fuit ausa. hec cogitauit dī. Isti fr̄es nō cognoscunt me z forte nūq̄ de cetero videbūt me: iō secure istis p̄fitebor. Lūq̄ p̄fiteret p̄mo istoz fr̄ez: scōs stans et oposito ad orandū videbat q̄ ad singula q̄ p̄fitebat bufo de ore illius eribat: saltādo p̄ ecclia ctiēs. vltimo oim̄ vidit bufone r̄terrimū er ore illius pluries caput extēdentē q̄li extret. s̄z se itez retraxit. Ad qd̄ oīs alij bufones turmatim reintrauerūt salien. in os eiusdē mulieris. Facta absolutio. s̄. eo q̄ hec p̄fessor nesciuit: recel sit ml̄ier. Et tandē fr̄es cū incederent in via: is q̄ vidit talia narrauit p̄fessor. q̄ et h̄ intellexit q̄ nō fuerit bñ p̄fessa mulier. Redeūtes ḡ repperūt eandē ml̄ierē ecce subitanea morte mortuā vñ p̄ntati exorauerūt deū vr̄eudaret statū illius. Et ecce ml̄ier apparuit eis eq̄tans sup̄ draconē z duo serpentes accingebāt collū illi? sup̄ gen̄. vbera illius. duo bufones erant sup̄ oculos duo canes deuorantes brachia. sagitte ignite p̄ aures eribāt. z de ore ignis sulphureus spirabat. i capite lacerte stabāt. Quā sic vidētes fr̄es territi interrogauerūt. z dixit. Ego sum ista mulier infelix q̄ celauit p̄ctm̄ z sum dānata p̄petuo. Tunc frater p̄narius dixit. Per deū adiuro te dic qd̄ significat ista q̄ in te video. Rñ dicit. Serpentes in vbera dati sunt mihi. p̄ tactus imūdos. Bufones in penas oclorū aspicientū p̄ue lanes in penā: q̄ elemosynas q̄s debuissim paup̄ib̄ dare dedi camib̄ z amatozib̄ carnalib̄. Sagitte ob cantilenas z detractioēs auditas. ignē venēte spiro. p̄ter cupias z oscula z turpiloq̄a. Lacerte in penā ornat? capitis. Draconi data sum q̄ incrimabili dolore me cruciat. p̄ p̄ctā. q̄ oīa cruciat me eo q̄ vnū p̄ctm̄ taci. Tūc frat. Itey dic mihi p̄ q̄lia p̄ctā p̄les dānant. Rñ dicit. Vtri dānant. p̄ter ml̄tra vario mō. sed mulieres p̄fertim p̄ q̄tuoz plime dānant. Primū fornicarij. Scdm̄ ornatuſ vani. Tertū p̄ctm̄ lingue. Quartū p̄fessiois tacite et verecundia. His dictis draco subito leuās eam

clamāre. Te ve mihi maledicere: ad infernū portauit. Rogemus ḡ dñm̄ iesum. p̄ gr̄a zc.

Predicā mysteria de p̄fessioe sufficiat: alijs q̄ nō p̄tinent ad sermonē popularē obmissis.

Feria. ij. post dñicā de passiōe Ser. xxxij. de satisfactiois diffinitioe: distinctioe: z inuicione.

Tabat iesus et

I clamabat dī. Si q̄s sitit veniat ad me z bibat Joh. vij. z in euāge. ho dierno. Dñs iesus (sicut Lhyf. sup̄ hec v̄ba d̄r) neminē violentia vel necessitate cogere vult ad salutē trahendo. S̄z si q̄s h̄z desiderū salutis hunc vocat. p̄terea dñs ip̄e stabat z clamabat dī. Si q̄s sitit. i. ardētī amore desiderat diuinā gr̄am: veniat ad me z bibat. s̄. in aīa aquā hanc Spūalr̄ z nūc dñs iesus stat expectando p̄ctōres ad p̄niam. clamat. s̄. vocādo oēs dī. Si q̄s sitit. s̄. salutē eternā: veniat p̄ p̄urificōne verā ad me vt habeat potū gr̄e zc. vt p̄z in euāgelio ho dierno q̄ h̄ dixit de spūsancto. Et q̄ aut nemo p̄t venire ad xp̄i gr̄am hñdā post p̄ctm̄ mortale nisi p̄ verā p̄niam q̄ p̄sistit in p̄nitioe p̄fessioe z satisfactioe. z q̄ de p̄mis duob̄ sufficiēt egimus in p̄cedētib̄. Restat iā agere de satisfactioe. De hac ḡtria mysteria notabimus p̄ fm̄oc.

Primū de satisfactiois diffinitioe.

Scdm̄ de satisfactiois distinctioe.

Tertū de satisfactiois inuicione.

I Circa p̄mū de satisfactiois diffinitioe: vt sciamus qd̄ sit satisfactio. Ad qd̄ est norandū fm̄ Pe. in. iij. di. xv. q̄ satisfactio facit p̄cipua duo. P̄rio q̄ p̄ntita p̄ctā curat recōpensando. Sc̄cūdo q̄ a futuris p̄seruat cauēdo. p̄terea varie diffinit a doctozib̄ theologis. P̄rio nāq̄ fm̄ Ansel. li. i. Lur deus h̄o. c. xij. diffinit sic. Satisfacere est deo debitū honorē reddere. s̄. quē h̄o norē h̄o p̄ p̄ctā p̄ntita abstulerat. Nā fm̄ Alex. h̄o peccādo facit deo iniuriā. z eius honorē q̄ntū in se est aufert. q̄ ip̄m nō honorat vt deberet obediendo ei? p̄ceptis. s̄z p̄temit erigendo se z creatorē suū peccando. Sed cū h̄o penitēs hūliat se deo p̄ penā recōpensando deo honorē debitū reddit. z sic satisfacit. Sc̄cō q̄z quo ad p̄ctā futura p̄ Aug. de eccl̄asticis dogmatib̄. z habet in. iij. di. xv. diffinit sic. Satisfacere ē peccatoz causas exadere z eoz suggestionib̄ aditū nō indulgere. Et fm̄ Bonauē. ac Tho. vocat cās sez intrinsece mortuas ad peccādū: vt est cōcupiscētia peccādi. p̄suetudo z hm̄oi. Suggestiones aut̄ vocat occasioēs extrinsecas vl̄ oportunitates ad peccādū: vt sunt locus tps̄ locietas z hm̄oi. Nam vere satisfaciens vl̄ penitens debet talia remouere z cauere. puta cūcere a se male mulieris societate: declinare locum z tps̄ oportunū. als nō vere satisfacit. Similiter si

Feria. II. post dominicā de passiōe

qs nō vult reddere alienū p qd ptractū ē pctm̄. Nā. xiiij. q. vi. si res. Aug. dr. Pctm̄ nō remittit nisi restituat alienū. **R** Tertio deniq; Rich. in. iij. di. xv. diffinit ambas illas cōplectē. sic. Satisfactio est p illata iniuria voluntaria recō/ pensatio fm iusticie equalitate cum pposito nō cōmittēdi nouā iniuriā. Dicit in hac diffinitōe. voluntaria. qz als nō esset et charitate nec meri/ toria. Un̄ de pe. di. vij. nullus. Aug. dr. Nullus expectet qn̄ peccare nō p̄t. arbitriū em̄ querit de us libertate vt delere possit cōmissa nō necessi/ tate zc. Itē dr. fm iusticie equalitate. qz dz fieri fm debiti iusticie vt q pl̄ peccauit plus satisfi/ cere velit. Un̄ Math. iij. Facite dignos fruct⁹ pnie. Grego. In h̄ vniuersaliūq; p̄cia cōuenit: vt qnto qsq; maiora sibi dāna inculit p culpa; tāto ampliora lucra querat p pniā zc. opan/ do bona plura. Itē dr. cū pposito nō cōmittēdi zc. Nā de pe. di. iij. Irrisor. dr. Irrioso: est z nō penitēs q adhuc agit qd penitet. O q̄ pct/ cator: disce quō satisfacias p peccatis.

L Circa secundū de distinctiōe satisfactiōis Notandū q fm doctores satisfactio accipi vel intelligi pōt tripl̄r. Primo p satisfactiōe q̄ fit homini h̄ est p restitutione rei aliene. z hec ē necessaria: vt patebit alijs fmonibz. Secōdo p recōciliatione. Et sic ex q̄ om̄s ptes pnie. s. p̄ritio z p̄fessio ordinant ad recōciliationē faciēdā cū deo: q̄libet eaz dici pōt satisfactio. vt patz in sūma Ange. fm Bonauē. Tertio mō accipit p pene debite solutione. Et sic est vna ps pnie: q̄ est assumptio siue adimpletio pnie quā sacer dos iniungit in p̄fessione. Et p̄sistit in tribz. scz orōne. elemosyna. z ieiunio p̄ncipalr. qm̄ alia om̄ia q̄ possent in pnia iniūgi ad hec tria redu/ cunt. Isto mō tertio q̄uis satisfactio sic distin/ cta ps pnie de p̄sentē p accidens puenit etiā cū alijs p̄tibz pnie. qz sicut satisfactio soluit penas debitas p pctis: ita z p̄ritio p dolorē sensibilem p̄iunctū satisficit. z p̄fessio p erubescentiā. Nec ex Bonauē. in. iij. di. xvij. circa l̄am. Et de ista satisfactiōe in sequēti.

M Circa tertiu de iniunctione satisfactiōis. scz p pnia querit. Utrū vere penitēs teneat de necessitate acceptare z explere p satisfactiōe quā cūq; pniā iniunctā a p̄fessore. Ad hanc r̄ndet fm̄ Rich. in. iij. di. xvij. z alios recolligendo tria documenta.

Primū de indiscreta pnia.

Secōm de discreta iniuncta.

Tertiu de pnia cōmutanda.

Primū est q̄ qn̄cūq; p̄fessor iniungit indiscre tā pniā: nō tenet p̄fitens illā acceptare nec ex/ plere. Rō. qz taliter iniūgens pniā. s. indiscre tā p̄fessor abutit̄ clauē sua. vicz clauē sc̄ie z p̄atē ergo zc. Secōm documentū q̄ qn̄ sacerdos iniūgit pniā discretā z rōnabile: penitēs tene tur z dz cā recipit z p viribz adimplere. Rō. qz

pniā iponēdo discretā sacerdos recte vtit̄ da uibz. Quilibz aut̄ tenet sui iudicis iustā s̄miam fuare. Un̄ si penitēs talē pniā sciēt z ex deli beratione obmiserit implere: mortalr peccat cūz facit absq; legitima cā. **N** Sed di. Ex q̄ p̄ q̄libz pctō mortali pōt sacerdos iponere pniā septennē regularit̄: vt p̄ Hostien. p̄z de pe. z re. Et. xxxij. q. ij. c. h̄ipm. z. s. seq̄nta. z. xxij. q. j. Pre dicandū. Si q̄ tenet accipere tantā pniā hō p̄ singul̄ pctis: q̄s pōt saluari. cū vix iueniat q̄ ta liter peniteat. Ad hec r̄ndet q̄ q̄uis regularit̄ deberet septennē pnia fm̄ canones antiquos fa ctos iponi. tñ hodie pnie sunt arbitrarie: vt tes net̄ cōiter fm̄ doc. de pe. z re. c. de q. z de pe. di. j. mensurā. Ita q̄ Jo. an. extra de emp̄tōe z v̄. c. vt mensure. tenet q̄ canones pniales hodie d̄ nibilo fūiūt nisi q̄ bonū ē vt sacerdos sciat fm̄ eos se t̄pare z pctōi inotescere qd̄ meret. Idcir co sacerdos pōt recedere a dictis canonibz: iponendo pniā quā vult. p̄p̄ fragilitatē hoim. z ex cā dispensare. vt p̄z in Ange. Immo fm̄ Ho stien. de pe. z re. s. Ad qd̄ valent. Ex q̄ de est lar gus dimittēdo penitēti penā eternā. fuus. i. sa cerdos nō dz esse p̄cus in mitigando pniā; t̄pa lē. qz melius est. p̄p̄ miam reddere rōnē q̄ p̄pter seueritatē. vt dr̄ L̄brif. xvij. q. vij. c. alligant. Un̄ p̄fessor discretus dz esse vt iponat talē pniā q̄ lem verisim̄ pōt p̄fitens portare ne d̄terius eidē p̄tingat postea nō implē. Et si videt illū nō in clinatū ad pniā magnā: iponat q̄ntūcūq; p̄ uā pniāz quā sponte velit. vt si nō pōt gaudere de oimō da illius purgatiōe in p̄nti: saltē gau deat illū liberatū a gehēna ad purgatoriu trās/ mittere. Laucaut̄ p̄fessor vt sic arbitret̄: ne vile scat scz eccl̄ie auctoritas z ne p̄renat̄ p̄as dauū atq; ne venie facultas p̄beat icentiuū culpe. Ad id di. l. ablit. **O** Tertium documentū fm̄ Rich. s. q̄ si penitēs sentiat pniā sibi iniū/ ctā fore nimis grauē z ad obfuantū piculosā dz ad eundē p̄fessorē vel ad aliū si illū nō potest h̄ie: recurrere. z alleuationē vl̄ cōmutatiō; p̄te re. z p̄fessor dz p̄cedere. Sed qd̄: si cōfessor nō p̄cederet. R̄ndet fm̄ Donal. z Ange. q̄ p̄fessor tenet ex rōne charitatis (ne piculo illū exponat) talē pniā cōmutare z talē imponere quā sine murmure ille velit portare. z p̄cedere vt ieiunia imposita possit redimere. Un̄ p̄ reglā ē fm̄ In/ no. z Seco. di. xv. Q̄ nullo mō p̄fessor dz p̄mitte re pctōzē a se desperatū recedere. etiā si noller ali ena restituere vl̄ i futurū a pctis abstinere. s. dz eidē p̄silium dare z pniā iniungere z horari vt nō desistat benefacere q̄cqd̄ pōt: z illū inabit cū d̄ns. Et valent ad m̄lra bona fm̄ doc. de pe. z re. qd̄ q̄ daz. Un̄ talem q̄ nō vult abstinere vel restituere nō debet absoluerē: als mortalr pec caret tā absolues q̄s penitēs fm̄ Rich. in. iij. di. xvij. Nec in angelica. Exemplū narrat in histo rijs fore q̄ qdam ebrius p̄fessus est: cui p̄fess

ser imponere voluit vt nō biberet vinū. Ille nō accepit pñiam. Luit pffessor. Quid g̃ vis pro pñia facere. Rñdit. Impone mihi nunq̃ aquā bibere z hoc implebo. Quo imposito: ille suscepit. Tandē cū longā viā qdā tpe irer nimis siti vit. Et cū fontes ppe viā reperisset noluit aquā bibere p̃ pñiaz: s; in tali articulo nō teneret. Et q̃ accidit q̃ infirmat̃ ē z mortu⁹ p̃ vā pñie ob seruacione z saluatus est. Rogemus g̃ xpm zc.

Feria tertia post dñicā de passione Sermo. xl. de restitutiōe alienoz̃ necessario debita.

Quidā dicebant

q̃ bonus est. Alij aut̃ dicebant nō: s; seduac̃ turbas. Job. vii. z in euāgel. bod. Scdm̃ Chryf. multitudo ppli dicebat de dño iesu q̃ bonus ē. Sed pñipes sacerdotuz̃ z pharisei inuidia moti ip̃m infamabāt di. esse p̃corē z seduacōrē. Sic z mō vnusq; de alioz̃ loquit̃ fm̃ qd̃ afficit. Nam q̃ diligit laudat. Qui aut̃ odit z inuidet detrahāt z vitupat̃ p̃miū z infamat. Et tales detrahētes sunt in piculo maris. q̃ nō solū mortāl̃ peccant. sed etiam tenent̃ ad restitutiōē fame. alioq̃ nō vere p̃nitent. Nā fm̃ Seo. in. iij. di. xv. z Rich. ibidē ante oēm pñie p̃tem requirit̃ restitutiō: vel vōz luntate siue p̃posito vel actu: qd̃ est valde rap̃ z difficile. Ideo ṽsificator̃ dr. Diffamare caue nā reuocare graue. Unde pharisei z sacerdotes iudeoz̃ xpo detrahēti. demeruerūt cadere in mar̃ p̃m̃. s; homicidij innocētis. z tandē obstinat̃ n̄ p̃diderūt regnū z vitā: z incurserūt eternā dā nationē. z sic q̃ nō restituere famā christi s; ex tinguere voluerūt: nā in inferno obligati sp̃ p̃nas restituūt z nūq̃ p̃soluūt: sed in p̃petuū cruciant̃. De q̃b; euāgelij h̄ z thema loquit̃. Ita q̃ de restitutiōe ad quā z oīm dāno obligant̃ hoies declarabimus tria mysteria h̄ sermone. Et p̃ hoc aliud̃ thema poterit̃ assumi ex auctoz̃: tanb; subscriptis.

- Primū de legali obligatione.
- Scdm̃ de dānabili neglectione.
- Tertū de exemplari ostensione.
- P̃ Circa p̃mū de legali obligatione. s. ad restitutiōē in quib; dāno illato generalr. siue fame siue rei siue p̃sone vel p̃sae zc. Notādū q̃ ois lex obligat ad restitutiōz̃ vlt̃ oīm alienoz̃.
- Primo lex diuina z p̃phetica.
- Secdo lex euangelica z aplica.
- Tertio lex canonica z civilica.
- Quarto lex intrinseca z p̃hica.
- P̃tio in quā lex diuina veter̃ testamētī z p̃phetica. q̃ scribit̃ p̃ceptū duplex in decalogo. Anū s; Non furtū facies. Quo fm̃ Aug. z doc. p̃h; b̄t̃ ois vsurpatio rei aliene cuiusq; q̃. Aliud ē Non cupisces rē p̃ximi tui. q̃ p̃hibet̃ retentiō z

affectio illicita. Deniq; Ero. xxiij. p̃cepit deus di. Si q̃s furatus fuerit bonē aut ouē z occiderit vel vendiderit. q̃nq; boues p̃ vno restituet. z q̃ tuoz̃ oues p̃ vna oue. Decibi. Et fm̃ doc. No/ra p̃cipue fm̃ Rayne. in sūma q̃ p̃ hec designat̃ restitutiō faciēda in oīm dāno p̃ximi. Quare nāq; v. boues p̃ vno reddi p̃cepit nisi ad recōpensandū dānū illatū. Nā bos vtil̃ ē ad q̃nq;. q̃ imolat̃. carnib; pascit. lac dat. coriū diuersis vsib; mīstrat. z arat. S; ouis vtilis ē ad q̃tuoz̃ p̃ma dicta. z n̄ arat̃ gr̃c. Itē Leui. xxiij. z Deut. xix. lex mandat̃ di. Qui irrogauerit maculā Lyra. deformat̃ notabilē in mēbro mutilando: cui libet̃ cuiū suoz̃. sicut fecit: sic fiet ei. fracturā p̃ fractura: oculū p̃ oculo: dentē p̃ dente restituat. Qui percussit iumentū reddat aliud. q̃ occidit hoies mortē zc. Itē Thob. iij. Quicūq; aliqd̃ tibi opat̃ fuerit statim ei mercedē restituat. Alias auctoritates causa breuitatis transco. Q̃ Secdo obligat ad restitutiōē lex euāgelica z etiā aplica Matth. xxiij. Reddite q̃ sūt cesari cesari z q̃ sunt dei deo. Et Luc. xix. Strans auctē Zache⁹ dixit. Dñe: ecce dimidiū bo. me. d. pau. z si qd̃ ali. defraui. reddo q̃druplū. Dixit aut̃ iesus. Hodie salus huic domui facta ē. Per qd̃ insinuat̃ xps q̃ ad salutē req̃rit̃ alienoz̃ restitutiō. Q̃ vniā moderni redderent simplū: q̃ ille reddidit q̃druplū. Itē apl's Ro. xiiij. dr. Reddite oib; debita. Cui tributū tributū. cui vectigal vectigal. cui timorē timorē. cui honorē honorē zc. Item Jac. v. Ecce merces oparioz̃ vroz̃ q̃ fraudata est a vobis clamat. s; vos accusando vt expōit̃ Yra. Et ibi notat̃ qu. tuoz̃ p̃ctā clamātia ad deū p̃ p̃corē accusando z vin dictaz̃ petēti. Primū sanguinis innocētis effusio. Scdm̃ viciū p̃tra naturā. Tertū pauperū opp̃ssio. Quartū mercenarioz̃ d̃fraudatiō. vñ p̃z̃ p̃positū. Tertio lex canonica z civilica. Nā vt Aug. air. xiiij. q. vj. Si res inquit̃ p̃ter quā p̃ctm̃ p̃tractū est reddi possit z nō reddi: p̃nia nō agit̃ sed simulat̃. nō em̃ remittit̃ p̃ctm̃ nisi restituat̃ ablatū. Itē extra d̃ vsur. c. cū tu. z. c. tuanos. ad restitutiōz̃ tenent̃ etiā heredes. Et xiiij. q. v. c. forte. Aug. dr. Multi sunt q̃ dicūt Buzeram a diuine z pauperib; dabo. sed h̄ diaboli caliditate suggerit̃. q̃ si etiā totū pauperi tribuat qd̃ abstulerat: auget̃ potius p̃ctm̃ q̃ minuat. Nec ille. Plura alia p̃trāscō p̃ breuitate. Itē ex lege civilica siue impiali z politica vbi habet̃ q̃ nō liberat̃ q̃s a debito rei male ablate si sciat̃ cui est restituenda: q̃uis det pauperib; idulgentiaris. s; insup̃ p̃ctm̃ auget̃. q̃ ille q̃ sciēt̃ recipit furtū cōmittit̃. ff. de furt. l. falsas. Et h̄ ē intelligendū nisi ver⁹ creditor ratū h̄eat. Item p̃niam agūt in corpe: s; p̃ctm̃ detinet̃ in aia qui volūt de reb; male acq̃sitis facere ecclias vel elemosinas z nolūt restituere. ff. Quibus modis pignus vlt̃ h̄ypotheca soluit̃. l. Itē liberat̃. s. ij

Feria. III. post dominicā de passiōe

Quarto lex intrinseca et philosophica. Nam lex nature dicitur ut quod tibi non vis fieri alijs non facias. Nemo vult suum proprium ipso iure detineri. Item. Unum Polycrates li. iij. c. iij. dicitur. Philosophi generant iustitiam quam politica dicitur informans unumquemque quod suis rebus et studijs voluerunt esse contenti. Nam manus non usurparunt quod est pedis. Ambulare. et si ex causa usurpauerit statim cessante causa illud restituit pedem. quod si restituere non potest. quod forte pes non potest ambulare. ideo manibus reprimat tamen semper affectat ut restituat. Quod si peccator quod non restituit scito. quod veram penam non agit. Quod infelix pro rebus animam perdit.

R Circa secundum de danabili neglectioe scilicet restitutionis notandum. quod restituere nolens est in multiplici periculo danationis. id est quantum dicitur homo aliena restituere et non differre. Primum periculum diaboli captiuitas. quod ut Augustinus dicit. Quoadiu tenes alienum: tamen diu tenens a diabolo. Secundum ire dei et maledictionis. Nam quod scriptum est per psalmum. Maledicti erunt qui declinant a mandatis tuis. Tenens autem alienum non facit contra preceptum dei triplex. Iste triplex maledictioni subiaceret. Nam primo facit contra illud preceptum. Diliges proximum tuum sicut teipsum. quod cum se nolit damnificari: tamen proximum danificat. Secundum est illud preceptum. Non furtum facies. Tertium contra illud. Non captiues res proximi tui. ut supra dictum est de istis. Unum expressit de maledixit talibus Deuter. xxvij. di. Maledictus est qui transfert terminos proximi sui. Lyra. ut sic preter terre illi habeat et teneat. Tertium periculum punitionis multiplicis. quod ex quo nullum peccatum dimittit quantum diu alienum non restituit ut supra dicitur per Augustinum. Iste pro omnibus et pro singulis punietur in inferno etiam de quibus confessus est interitum. Quarta tamen lesionis crudelis. quod talis crudelis ledit non solum propriam animam danando: sed etiam uxorem et filios et sanguineos quibus dat occasionem succedendi in alienis. et sic periculum eis infert danationis. quod oculus scienter tenens danantem etiam heredes et succedentes: ut dicitur est supra. Secus si nescient. Quod si christiana ne primisce talia pericula et noli perire.

S Circa tertium de exemplari oratione notandum quod pluribus exemplis ostendit quod homo obligatur ad restitutionem faciendam: alioquin danabitur. Primum exemplum legitur in veteri testamento de dauid qui adulterum cum berfabee et homicidium vixit faciens redargutus a deo per prophetam Nathan pabola. proposita quod dives tulit pauperis ouem unicam. Dauid sententiam tulit dei. Filius mortis est vir qui hoc fecit et ouem redderit in quadruplum. Reg. iij. Et sic factus est quod diuino iudicio quatuor filios et hoc amisit. scilicet filium puellum de berfabee natum. et amon et abshalon et adonia. Secundum exemplum de diuitie epulone Luc. xvj. Tertium quoque de finali iudicio Matth. xxv. In quo christus iudex dicitur est iniaz danationis pro eos qui propria non dederunt pauperibus. Proinde si diues epulo et alij reprobi traduntur cum diabolo igni perpetuo eo quod non dederunt propria

pauperibus quanto magis damnabitur quod non dat alteri illud quod de iure illius est. Quartum exemplum de iuda traditore discipulo. de quo dicitur Matth. xxvij. quod retrulit triginta argenteos quibus vendiderat christum et se suspendit. et in hoc quod reddidit melior est usurario. eo quod nihil reddit quod male acquisiuit. Si ergo iudas danatus est. ergo male retinens aliena peius danatur quam iudas. peior est tamen etiam diabolo et inferno qui sanctos quos detinebat in limbo christo iubente reddidit. iste autem non reddidit aliena ad christi preceptum. Ut ergo et re talibus. Unde rogemus dominum iesum etc.

Feria quarta post dominicā de passiōe Ser. xij. de restitutione quod cui debeat fieri: et quod de ipote.

Mes mee vocē

O mea audiunt et ego cognosco eas et vitam eternam do eis Joh. x. et in euāgelio. Verba sunt saluatoris nostri. in quibus edocet quales christianos eligat ad vitam eternam. Ideo dicit. Oves mee. id est christiani qui debent esse tanquam oves simplices et innocentes qui a christo bono pastore pascuntur corpore et sanguine suo precioso. Isti inquam vocem christi debent audire. Unum Beatus Hieronymus exponendo dicit. Oves mee vocem meam audiunt. id est preceptis meis et aio obediunt. Et ego cognosco eas. id est eligo apud probando et ad vitam eternam introducendo. et per in euāgelio. Sed quoniam inter omnia precepta christi quod debemus audire ut perueniamus ad vitam eternam non est vox penitentie vere. et per penitentiam satisfactionis et restitutionis. sine qua non habebit vita eterna ut patuit precedenti sermone. Proinde de restitutione declarem in hoc sermone tria mysteria.

Primum de tempore quod tenemur restituere. Secundum de homine cui debemus soluere. Tertium de impotente quod non valet reddere. Aliud thema Matth. v. Non erabis inde dos nec reddas nouissimum quadrante. Circa primum de tempore quod fiat restitutio notandum secundum Scotum in. iij. di. xv. et docet per regulam generali tenendum quod restitutio facienda est sine temporis dilatione quantum totius poterit fieri commode. Ratio. quod tenere alienum est peccatum mortale contra dei preceptum: ut dictum est precedenti sermone. Sed per nullam moram temporis licet in peccato permanere. Item. Veritatem secundum eundem Scotum et alios docet expressit aliqui casus in quibus potest differri restitutio cum proposito tali. quod restituet quantum totius poterit in futuro. Primus casus est propter dominum cui debet. si videtur ille dominus rei voluntarie facit dilacionem vel relaxationem: ut patet in Angel. Secus si hoc fieret per metum aut per fraudem vel desperationem: hoc est quantum dominus rei relaxauit. quod timuit ne incurreret indignationem istius quod tenet. Vel quod desperauit se hoc posse aliquid ab isto vel perire. Vel quod iste per fraudem obtinuit ab illo relaxationem aut dilacionem tunc tenet reddere citius

Secundus casus ex preincomodi quod sequitur videtur quod statim reddere noceret illi domino. Sicut exempli gratia si reddere ei gladium statim occideret in furia aliquo vel aliud malum sequitur committit vel alicui persone tunc potest differri ad tempus restitutio. Tertius casus ex pre restituentis quod obligat videtur quod statim restitucendo iuraret magnam damnam aie vel corporis aut fame et hmoi. Nam restitutio sic potest differri quod diu cessent hmoi pericula. Ratio quod ordine charitatis anima et corpus et fama debent preponi rebus temporalibus. Unde fur occultus non tenet seipsum perdere sed tempore congruo et opportuno potest per alium causam restitucere. Exemplum extrema necessitas. Quartus casus ex vitiis pre colligitur videtur quod statim restituere esset ipsi restituenti nimis danosus et onerosus sum: ac cum huius dilatio non esset multum danosa domino rei cui debetur tunc sufficit statim affectu vel in proposito reddere et postea etiam actu cessante impedimento: ut hec patet etiam ex angelica. Ubi documentum est istis ibidem tradit quod professor in hmoi sibi formare conscientiam non debet dummodo intendat ne gocium vilitate gerere per creditore eo quod non ita cito vel ita commode vel nunquam possit rem suam recuperare. Unde sic dare potest absolutionem peccatorum dummodo bona fide promittat satisfacere certo die vel alia cautio ne fiat. nec debet iuramentum exigere nisi in casibus iure expressis. Hec patet in angelica. Ultimus casus est rone impotentie: scilicet de huius articulo tertio patet. Questio huiusmodi videtur illi quod possit: scilicet non restituere non vult. attamen hereditatem vel successorem vel restitucere post mortem imponitur sit in statu salutis. Rndetur in fratre Angelus. et coiter doc. quod si non est in statu salutis: sed si sic moritur oino danatur. si tamen ob huius imponeret heredi restitutionem: quod melius per heredes poterit fieri quam per seipsum. dum tamen proponeret per seipsum facere si sic possit: ita erit in statu salutis. Hec in Angel. Dicitur patet discere cum restituere ne peccas in eternum.

X Circa secundum de eo cui debet restituere quod videtur res alicui sit per domino non restituenda. Ad huius scilicet Secundo. l. iij. di. xv. q. 2. cor. Tho. ij. q. lxxij. Item in iura. iij. q. 1. Reintegranda. Et extra de resti. spol. quasi per totum. atque in Rayne. et coiter doctores rndetur. quod restitutione regulariter semper facienda est domino a quo fuit alienata vel iniuste accepta. Ratio quod si iusticie equitas requirit. et in Tho. vbi s. Sicut accipe rem alienam est iniusticia: ita et detinere ac non restituere ei cuius est. Unde de restitutione spoliato. c. Sepe primum. g. d. Non multum interest quod ad periculum aie iniuste detinere ac inuadere alienum. et sic per seipsum et apud in papue sex casus in doc. predictos.

- Primus rone noie sequere.
- Secundus rone in honeste cause.
- Tertius rone ignote persone.
- Quartus rone persone remote.
- Quintus rone indigna.
- Sextus rone mortue.

P Casus primus quod res illi domino fieret nocuus.

sicut gladium reddere furioso tunc non illi sed tutori vel curatori debet restituere. Secundus casus quod non est cum honesta res illi inererat: puta quod furat' erat vel rapuerat ille rem istam ab alio. tunc non illi debet restituere: sed illi a quo rapuit. si tamen illius fuit iuste: alio debet restituere ei cuius erat iuste vel causa honesta. Tertius casus quod persona est ignota et etiam heredes vel sanguinei sunt ignoti. tunc premissa diligenti inquisitione scilicet per clamari faciendo si sciuntur heredes eius vel persona reddi debet eidem vel heredibus dum nescit persona ipsa: alioquin furtum committit. Si autem nec persona nec heredes sciri possunt facienda est bilominus restitutio in pias causas: ut patet clarus in angelica. Quartus casus quod persona est remota. tunc si res est minoris valoris quam sumptus sine quibus non potest transmitti tunc potest reddi sanguineis prope existentibus. quod si nesciuntur illi cui debetur est abundans. tunc in Rodon. posset dari pauperibus pro aia illius. Si vero res est magni valoris debet transmitti eidem etiam sumptibus huiusmodi quod causa damna fuit si non potest aliter reddi. Quintus casus quod persona est indigna scilicet recipere. sicut ille qui symoniace dedit non potest rehabere nec qui accepit retinere potest sed debet in pios usus erogari. Similiter quod meretricis et hmoi ab ecclesiasticis personis aliquid accepit rnt debet in vilitate ecclesie expendi. vel si ecclesia satis abundat dabit pauperibus in Nostrici. et No. Sextus casus quod persona est mortua. tunc debet reddi heredibus: nisi dominus in testamento legasset in usus pios. tunc debet in illos dari. Si autem heredes non sciuntur debent dari pauperibus pro illius salute consilio professoris: et sic patet.

Z Circa tertium de impotente restituere queritur quod damificans alium et non habens unde possit restituere: possit tamen penitere et ad salutem eternam punire. Ad quod in Rich. in. iij. di. xv. art. v. q. iij. art. f. in Seco. et doc. recolligendo rndetur. quod tenet talia hec quod observare. Primo tenet de hmoi ex corde dolere et fieri ac firmum. propositum restituendi habere: alio non est in statu salutis. Secundo quantum potest tenet quantum totius reddere commode cum proposito plenarie restituendi cum punierit. scilicet ad pinguiorem fortunam. Unde in Job. de Neopol. in quod libe. ix. q. xxij. si potest annuatim aliquid restituere: tenetur. Si autem est oino impotens excusat. Non enim ad plura quod potest tenet. ff. de cessione bonorum. l. iij. Et hec faciat caute per se vel per alium. nec debet perdere seipsum. patet ex dictis. Tertio quod a superfluis in vitiis et amicitia in se decemta sue persone et familie tenet cauere ut possit restituere. quod non est licitum de alio non viuere cum seculari honore in Rich. et in Angel. Quarto quod debet non solum de sua sed et de illius necessitate cui tenet considerare: sic quod si ille cui tenetur est abundans et tu egres: ita quod non potes restituere nisi cum magno tuo damno temporalis. quod oportet te vendere artis instrumenta vel libros vel capitale ex quibus victum queris tibi et familie tue. tunc non teneris statim restituere et te ac familia.

tuā ad medicatōem ponere sed deberes dilatiōes petere vel p te v' p aliu si p fieri sine piculo. Nā nō solū extrema: s; et alia mag' necessitas hoīez excusat a statim restituendo: vt s. paruit. S; tñ si ille cui teneris ita eger sicut z tu. nec pōt cōpenter transigere vitā sine eo qd sibi debet. tunc teneris qntotius cōmo de restituere. qz nō licet cū incōmodo alieno facere meū cōmodū d' alieno. qm' ordinata charitas incipit a seipō. lxxvj di. Nō satis. nisi is cui tener' liberal'r relaxaret.

Ultimo tenet q' si ipse in vita nō potuit satis facere dz in testamēto restituōz legare z heredi bus iubere ne z illi dānenf. Nec in Angelica.

Exēplū de qdā legū in spec. eccl. di. ix. eccl. cxiij. Quē qz nō restituit nec penicuit p'dictis modis vidit in visiōe qdā frat' q' iacebat in pfundo in ferni z ex ei' ventre in alta arboze p ramos illi' suspensi oēs de illi' genealogia q' scient' retinuerit successiue tor: q'ban' p flāmā pcedentē ex illo pic cozp. Rogemus g' xpm zc.

Feria. v. post dñicā de passione Ser. xliij. de restōne debita in dāno aie z castitatis ac dāno corporis.

No debitores

erāt cuidā feneratori. vn' debebat denarios qngētos. z alius qnqgin ta Luc. viij. z in euā. hod. Verba sūt

saluatoris pabolice dicta. qb' dare insinuat q' hō debitor ad restituōz tenet fm varietatē debiti maioris vel minoris. z qnto alicui plus de debito donat a feneratorē. tanto plus illū diligeret tenet. Sic z respectu dei qnto pl'a pctā alicui de' remittit. tāto pl' deū diligere tal' tenet. vt p'z in euāgelio de magdalena z simone. Un' d' restōne in dāno aie erit fmo iste. Et pōt poni aliud thema ex. iij. Reg. xx. b. Si lapsus fuerit erit aia tua p aia ei' .s. obligata ad restituendū Et circa h' tria mysteria declarabimus.

Primū de restituōe in dāno p'scie. Scdm de restōne in dāno castimonie.

Tertū de restituōe p dāno in corpe. Circa p'mū de restituōe in dāno p'scie notandū p g'nali regula q' dānū in aia vel p'scia alicuius inferre ē sup alia dāna grauissimū. iō qz de h' obligat fieri restituō. Nā pbs. viij. politicoz dē. q' bonū aie ē optimū bonū sup alia bona. Nūc ergo qrit de dāno aie qre obligat vicz q's restōne facere de dāno aie vel p'scie cū h' videat impossibīle. sed nullus obligat ad iposibile. ff. de re. iur. l. impossibiliū. Sed māifeste p'z oppositū. q' vicz cū hō teneat restituere bōa rez t'paliū q' sūt mlto miora mlto plus tenet restituere bona aie q' sūt portiora: vt dē Bre. vj. q. j. c. sūt pl'imī. Ad hec rñdet tria documēta recolligēdo fm Rich. in. iij. di. xv. ar. v. q. iij. z Sco. c. dil. q. ij. z alios.

Primū de aie lesione.

Secundū de modificatiōe.

Tertū de satisfactiōe.

Primū documētū q' aia pōt ledi duplr. Uno mō in naturalib' bonis indirete: pura fm Bonauē. in. ij. di. xxv. ar. j. vsu rōnis puando sic si q's poculū daret vl' alio mō q' amēntē redderet alique. Alio mō ledere pōt quis aiam in bonis accidētalib' vt sunt bona grē z virtutū ac moz. z hoc indirete vel dispositiue. s. inducendo ad pctm. Scdm documētū. q' multis modis pōt q's altez ledere in aia indirete vl' dispositiue. Nā licz nemo pōt directe alterius aiam ledere nisi ille velit: qz pctm esse nō pōt nisi sit volūz rariū. xv. q. j. nō est. p. Bug. Tamen dispositiue z indirete pōt corūpe aliu pctō vel suadendo ad peccandū vel p'cipiendo vel adulādo vl' exēplo malo inducēdo scandalisando retrahendo z hmōi. Tertū documētū. q' ledens aiam alteri' q'uis satisfacere vel restituere nō pōt dignā recōpensationē faciēdo cū b' sit impossibīle: vt factū est in obiectiōe. qm' bona aie sunt incōmutabilia bōa p'ciosissima. nihilomin' tñ arbitrio hōi viri. s. p'fessoris satisfacere tenet qntū pōt. nec liberat qn nō teneat satisfacere saltē qntū pōt fm Scotū. Un' ad arbitriū boni viri tenet petere veniā p se si pōt vl' p iterpositā psonā z deinde satisfaciā fm posse de dānis etiā q' lesi quunt' lesio. s. ex tali lesiōe z etiā alijs suis. p'p'ea tenet p'suasiōe: doctria: auxilio: p'silio: orōne z hmōi qntū pōt z in se est p'scipm z p alios dū mō pctm nō pandat si est oculatū ipsi lesio ipm ad bonū reducere. Un' z p reglā tradit a doctozib' vt no. Rich. vbi sup. q' qñcūq' res male ablata nō pōt in seipā restitui. restituō fiat equalenti si est possibile. Dñ autē restituō nō pōt fieri in equalenti fm dānū datū: tūc arbitrio boni viri relinquat. Nec p'ban' in sūma angelica etiā p iura. Sed qm' p'cipuū bonū aie est inter alia castitas z p'tinētia v'ruosa. Nā scribit Eccl. xxvj. Ois ponderatio nō ē digna p'tinētis aie. qd etiā pōt poni p themate h' fmōis. Pro inde circa bōa aie restituēda d' h' p'seqnt' agem' B Circa scdm g' pncipalesz de restituōe faciēda in dāno castimonie: eo q' heu multi in talib' peccāt z p'sciam pdunt tam suā q' alioz. Quēnt. Quō tenet restituere q' stuprauit v'ginē Rñdet in sū. Angelica fm Alex. scda scde. tractatu de stupro. z Scotū in. iij. di. xv. ac Rich. z alios. Itē fm Panoz. in. c. j. de adulterijs. per tria p'cipua pūcta recolligēdo. Primū ē q' si seduxit eā vel decepit eā: tenet dotare eā. z vl' tra dotatiōez accēpe eā in vxorē si p' voluerit eā sibi dare. Un' sola restituō dotis nō liberat eā fm Panoz. s. si p'ntes volūt eā sibi dare. Q' si nolūt dare: saltē ad dotatiōez tenet etiā in p'scia nisi fm Rodo. p'poneret cū eā. vl' illa sibi remitteret. Scdm ē q' p'fessor nō dz absolucere illos

q̄ sub deceptōe accipiēdi in vxorē puellas deci/
piūt: aliter q̄ p̄dictū est. qz tales ex q̄ acceperūt
cas vl̄ p̄miserūt accipe i vxores z sic habuerūt
copulā carnalē: tenent eas d̄ necessitate accipe.
licet tūc habuerūt animū decipiendi ip̄as z ha/
bendi copulā. Qz si p̄trarerūt matrimonii cū
alia vel pater nō vult eā sibi dare: saltē tenet ad
dorē. nisi fm̄ Thomā cēt tāta ieq̄litas q̄ pon̄
d̄api se finxit q̄ sic decepta. Un̄ alit̄ er̄ absolutū
nō possunt anteq̄ p̄trahāt cū alia verū m̄rimo/
niū: si pentes volūt sibi eā dare nisi vere eā acci/
piat in vxorē z faciat dorē: nisi ip̄a dorē sibi res/
miserit. Tercū punctū est. qz si nō seduxit eā
sed sp̄ore illa acq̄euit in pctm̄: sufficit i foro cō/
sciētē qz querat eā i bonū statū reducere q̄ntuz
in ip̄o est. vt p̄bant̄ hec in Angelica. vñ debet
opam dare vt aliq̄s accipiat illā. vl̄ saltē verbo
z auxilio iducere ne oīno exponat se ad publi/
cū meretriciū. qd̄ heu sepe fit i hm̄oi. Q̄ p̄ctōz.
o peccatrix stude vere penitere ne p̄cas in cētū.

E Circa t̄rciū de restitutione dāni corp̄is
q̄nt. Quō tenet ad restitutionē ledēs aliq̄ue in
corp̄e. Ad qd̄ fm̄ Scotuz in. iiii. di. xv. z Rich.
z Landul. ac in sūma Angelica colligēdo Rñ
det̄ p̄ tria p̄cipua documēta vl̄ puncta notabi/
lia. Primū est. qz homicida tenet totā vitā suā
exp̄dere cōtra ifideles vl̄ hereticos i satisfactio
nē ocali. Vel si nō p̄t vl̄ nō vult: tenet in oīoni/
bus ieiunijs z hm̄oi tota vitā faciēdis. vl̄ saltē
ad aliquā restitutionē arbitrio boni viri tenet.
z vltra hec tenet placare lesūm q̄ntū p̄t. Se/
cūdiū documētū. qz si ocalus aliq̄s sustēbar.
pura p̄iez vl̄ matrē paupes vl̄ filios zc. tenet vl̄
tra p̄missa illis etiā ad tantā satisfactiōem quā
tam vilitatē siue lucrū ocalus illis dedisset: z
extimabit fm̄ tēpus q̄ verisimilr̄ fuisset victu/
rus opatur. sicut extimat. l. hereditariū cōpu/
tationē. ff. ad legē falcidiā. z. l. Lū. h̄ij. §. de trāsa/
ctiōibz. Cōsiderabit q̄ ars quaz faciebat q̄litas
p̄sonē: etas: z lucrū qd̄ acq̄rebat z hm̄oi. vt fiat
digna restitutio. Et hec documēta limitant̄ in/
telligenda fore vera: nisi quis aliq̄ue occidisset
qui eū aggressus ē z occidisset causa sue defen/
siois: licet aliqualr̄ modū excessisset. qz talis nō
sic stricte tenet. qz difficillimū est iustū t̄pare
dolorē. Et ap̄it̄ etiā nisi quis ordine iusticie oc/
cidisset. qz talis nō tenet restituere. Et sic patet.

D Tercū documētū. qz de vulnerante idē
est iudiciū. viz qz si vulnerauit irremediabilr̄.
pura abscondendo mēbzū vl̄ mutilando: tenet
nō solū ad placationē lesi z exp̄sas i medicos.
sed etiā ad oīne lucrū qd̄ poruisset acq̄rere. Si
aut̄ vulnerauit remediabilr̄: nō tenetur nisi ad
placationē et ad exp̄sas. Ad lucrū aut̄ oīne nō
tenet s̄z ad solū lucrū qd̄ p̄didit t̄pe ifirmitatis
hm̄oi si fuisset lucratur. Nec in Angelica. Et/
emplū hm̄o de Lōstāno ip̄ arore qz cuz multā
fragē martyz dedisset z plurima mala fecisset

a deo lepra p̄cussus ē. z cū horruisset sanguinē
inocētū fundere misericordiā z gratiā baptisimī
p̄meruit z restitutionē fec̄ eccl̄iaz xp̄ianā exaltā
do. vt habet i legēda sc̄i Siluestri. Aliō qz exē
plū in legēda habet qz sancte beatrix virginis
p̄diū Lucrea p̄fect̄ ambiēs fecit eā teneri quā
noctu fecit p̄focari. post hoc Lucrea p̄diū itra
uit ip̄m. vbi facto cōuiuio cū amicis ecce infan/
tul̄ qd̄ā in gremio matris lacrēs ibidē: cūctis
audiētibz miraculose exclamauit di. Audi Lu/
crea occidisti z iuasisti: ecce dat̄ es i possessionē
inimici. morqz Lucrea a d̄mone verat̄ p̄ tres
horas mortū ē ibidē. qd̄ vidē. qui aderāt cō/
uersi sunt ad xp̄m Rogemus ergo zc.

Feria sexta post dñicā de passiōe Sermo q̄/
dragelimumstera de restitutionē rerū qui tenent̄
restituere cum fructibus.

Ollegerunt

C pontifices et pharisei zelū ad
uersus iesuz Jo. xi. z i euā. ho/
dierno. Dñs ihs p̄ q̄s suscitauit
lazaz a mortuis p̄ntifices z pharisei collegerūt
cōaliū aduersus eundē z dl. Quid facim̄ qz h̄
bō ml̄ra signa facit: si dimittim̄ euz sic oēs cre/
dēt in eū z veniēt romani z tollēt nostrū locū et
gētē Aug. Isti p̄diti hoies plus cogitabāt quō
nocerēt t̄po q̄s quō sibip̄is p̄sulerēt ne p̄irēt. s̄ i
xp̄s credēdo. nec tñ dicebāt credam̄. Timebāt
q̄ t̄palia p̄dere scz locū z tēplū z gētē z vitā eter/
nā p̄dere nō cogitauerūt. z sic vtrūqz p̄diderūt.
Nā postq̄ xp̄s occiderūt romani tulerūt eis lo/
cū z gētē expugnādo z trāfferēdo. Nec Aug.
Sic ml̄ri xp̄iani mali timēt p̄dere res male ac/
q̄sitas nec volūt reddere et nō timēt p̄dere vitā
eternā p̄ eas retinēdo. z sic i morte vtrūqz p̄dūt.
Tales colligūt sepe cōaliū i sua mēte cogitā.
tenere aliena qd̄ ē p̄tra iesū sicut z p̄tra eū colle/
gisse iudeos dic̄ euāgelii. Itaqz d̄ alienaz rez
restitutionē d̄ q̄ ml̄ri malo p̄silio decepti peribūt
negligēdo tria mysteria h̄ fm̄ōe declarabim̄.

Primū de illis q̄ tenent̄ restituere.

Scdm̄ de emente an teneat reddere.

Tercuz de fructu rei an q̄s tenet satisfacere.

E Circa p̄mū q̄rit̄ qz q̄les hoies tenet ad
faciēdā restitutionē. Ad qd̄ fm̄ doctores cōiter
theologos z canonistas rñ det̄ p̄ conclusiōes qz n̄
solū p̄ncipales: s̄z etiā causam dātes i damnis
efficacē tenet ad faciēdā restitutionē. Rō qz sa/
mosissima reglā ē q̄ habet extra de iurijs z dā
no dato. c. Si c̄pa. z. ff. ad. l. aquil. l. q̄ occidit.
ac pluribz alijs. Qz q̄ occasiōes dāni dat̄: dāniū
d̄ disse videt̄: pura si eqūre instigare recalcitra
uit z aliq̄ue lesit. Vñ si quis lapidē p̄nciat vbi
hoies trāscūt et hm̄oi. S̄z q̄ sint itelligēdi cām
dātes sic qz teneat̄ ad restitutionē vl̄ i toto vl̄ in
p̄te fm̄ Tho. ij. q. lxij. Alb. et Guilb. et alios

doctores theologos et canonistas per tria documenta
 recolligendo. Primum est. quod si res de sui natura
 non est lucrosa sicut sunt denarii: frumentum: vinum:
 oleum et similia. tunc non tenet quis restituere lucrum
 sed sufficit restituere principale acceptum. et hoc in fo-
 ro scientie est tenendum: ut patet per Scotum et Ricardum in iij.
 di. xv. nisi in casu si directe dedit danum: puta quod
 propter carentiam talis rei necesse fuit illius rei domino
 possessiones distrahere pro minori pretio vel accipere
 sub rursus ab alio et homini: tunc de dano tenet
 satisficere. Secundum documentum est. quod si res est de
 sui natura lucrosa vel fructuosa. tunc tenet resti-
 tuere non solum rem: sed etiam eius fructum vel puenam
 que precepit ex eadem. et etiam fructus que ipse dominus pro-
 cepisset in eam si ea possideret. Exemplum gratia. sicut
 domus est lucrosa locando et vinee agrum et ville
 et silva fructum vel puenam faciunt. Item equus bos
 et homini pro labore lucrum faciunt. Nec in Angelica
 Tertium documentum quod quod aliena predictis modis
 non vult restituere est in statu dationis perpetue
 Exemplum legitur in Apocrypho et in speculo expro-
 di. v. ccc. cxxij. quod mulier sancta nomine Maria de
 Ognies cum lachrymis peribat deum ut de sua
 misericordia ante mortua redderet eam certam. Un die
 quodam missam audienti apparuit tenebrosus spi-
 ritus stans pro se. interrogatus respondit. Ego sum
 anima tue misericordie eternalis dante: eo quod viri in his
 que per iniusta mercimonia et rursus acquisita fue-
 runt: nec restituere curavi. arguentem me de eis
 speravi. ideo peccata tue me non iuuat. et sic disparu-
 it. Rogemus ergo christum etc.

Sabbato post dominicam de passione Ser. xliij.
 de restitutione legitima actione: tentio et inductione.

Digitauerunt pri-

icipes sacerdotum ut et Lazari interfice-
 rent: quia mulei propter illum abibant
 ex iudeis et credebant in Iesum Job.
 xij. et in euangelio hodierno. Sicut Augustinus dicit
 at. Ex quo miraculum domini in Lazari resuscita-
 tio tanta euidencia erat diffamatum ut non possit
 occultari vel negari: cogitauerunt ut interficeret
 et Lazari. O ceca seuitia quam dominus qui suscitare po-
 tuit mortuum non possit suscitare occisum. Ecce ergo
 dominus vultus fecit et Lazari mortuum et sapienter susci-
 tauit occisum. Nec ille. Mystice per Lazari signi-
 ficantur hi qui a morte peccati surrexerunt ad penam:
 ut dicit Alchuius. Sed heu multi ex malicia cru-
 asigentes Iesum in seipis per penam: ut dicit Augustinus
 ad Hebr. vij. volunt sepe Lazari quod cum homo interfice-
 re in seipis quam positum restituendi et satisfaciendi
 obmittendo perimunt animam suscitaram a peccatis
 in penam et confessione: quod multi perfitentes cum pro-
 posito restituendi postea non implent restitutionem
 nec factam. et sic Lazari voluit interficere. id est penam
 mortificare ne credat fide formata charitate in

Iesum. De hoc loquitur mysterium euangelii. Proin-
 de de restitutione debita post predicta restat adhuc
 tria mysteria declaranda hoc sermone.

Primum de restitutionis legitima executione.

Secundum de restitutionis iustitiam da tentio.

Tertium de restitutionis iudicialia monitio.

R Circa primum de iusta et legitima executione
 quoniam aliquid edificatoria pro populo. Primum est verum
 is qui non potest rehabere res suas pro via recta iusticie:
 poterit sibi ipsi restitutionem facere vel pro occultis furis
 tui solvere. Ad hoc videtur Henricus de Sand. i. q. dli.
 et alij. quod secundum regulam communem debet quilibet recupera-
 re debitum suum pro via recta iuris et iusticie publicae.
 Nam Augustinus xliij. q. v. c. Non sane. di. Non sane quod
 ab iusto sumit: iniuste aufert. nec quod ab iusto
 accipitur: pro iniuria iuste accipitur. Nec ille. Si autem
 non potest pro iusticia publica rehabere: tunc consideranda
 sunt tria precipua secundum doctorem. Primum. si suum de-
 bitum pro bono modo sine omni periculo recipere occulto
 et sic pro sibi satisficere in duobus casibus. Primo
 quando res ipsa debitoris efficit dispersator: et sic bono
 modo pro suum debitum recipere sine scitu illius domini. si tamen
 aduertit quod dominus non vult vniuersis sibi restituere: aliter
 si restitueret non debet accipere: cum iam sibi plene ipse
 met satisficere. Secundo casu quando res aliquid debitoris
 ad ipsum pro alia via licite deuenit potest retinere sibi
 sibi. Secundum debet considerare quod si quis non potest de-
 bitum suum sine periculo sibi restituere nullatenus
 debet sic satisficere vel recipere. Tunc sunt
 autem quatuor pericula que possunt occurrere in homini. Pri-
 mum est se ad alium suum vel primi innocens. quod pro fur-
 to imponi sibi vel primo cui erat res commendata.
 Secundum periculum est fama. quia quis fur pro crediti de-
 faali. Tertium est periculum lesionis in corpore vel mortis
 in toto quando tale est suspitio. Uel quod si pro testes pro-
 bare: iuste puniret. Quartum est periculum anime perituro
 do. quod possit sibi imponi ut iuret se non abstulisse
 nec scire quis abstulisset. et sic de facili periculum incur-
 reret in anime periculum Un in talibus tenet homo suum debitum
 non accipere etiam si possit: ne talibus periculis se expos-
 nat. Immo si etiam suum debitum occulte accepisset
 et imineret tale periculum aliquid predictorum tenet resti-
 tuere secundum iusticiam naturalem. quam non est retinere
 sic in periculum sui et primi vel fame. pro: vite que et
 anime. vult tenet hoc cauere. Tertium debet considerare quod
 si claret hoc quod debeat suum debitum rehabere pro predictis
 modis sibi satisficere. Si autem est dubium non debet face-
 re. quod in dubio se periculo exponeret quod est penam.
 Ad Secundo quoniam quod non licet vnicuique suum debi-
 tum extorquere quodcumque pro accipere. Respondet quod idem: quod
 statutum est. quod nemo sibi debet iusticiam facere in cau-
 sa propria. Et ne quis in causa propria. l. i. Nisi secundum In-
 nocentium. quoniam quis non habet copiam sui superioris: tunc
 enim pro propria auctoritate sibi ius dicere: ut patet di.
 j. §. Jus gentium. i. glosa. Hoc autem iustum est pro liberos
 nibus. Pro ne raptores vel fur quilibet dicat. ego ra-
 pui id quod mihi debebat: sed iudicet ab alijs quod
 iustum est. Secundo ne quis plus debito suum extimaret

Domínica ramispalmarum

de facili. et sic peccaret immoderate pro accipiendo quod deberet. Tertio quod. Quid si quis hec predicta non considerat sibi ipsi soluit. Rursum quod peccauit mortaliter furando nisi ut in questione prima super dicto primo modo faceret. sed restituere non tenetur. quia sibi debet quod accepit nisi plus debito acceperit.

¶ Circa secundum de multitudine datione restitutionis notandum quod multi sunt casus et modi in quibus tenetur homo restitutionem facere in particulari. Et de singulis habere agere non possumus. sed sufficiat per breuitatem aliquid de modis generaliter tangere. Nam primo ut in precedentibus actum est tenetur homo restituere de omnibus danis aie rationabilibus. Item secundo de omnibus danis corporis et effusionis sanguinis ut patuit super. Tertio quod de omnibus danis rei temporalis. ut etiam patuit. Quarto de omnibus danis fame exterioris. Et de his restat questio Ultra infamans alium minus iuste tenetur famam restituere. Ad quod rursum de fine dicitur. ut patet etiam in Angelica eliciendo plura documenta. Primum est quod quantum ad alium iniuste infamauit tenetur de necessitate restituere. Rursum quod ex quo necesse est restituere re temporalis iniuste ablata. ut patet ex precedentibus finibus multo fortius tenetur quod famam iniuste ablata vel denigrata siue per presumptionem vel ueritatem aut vituperium siue per detractionem. quia fama est rationabilis dignitas. ut omnibus bonis temporalibus prestat. Proverb. xxij. Melius est nomen bonum quam diuitie multe. Sed di. Quid si uerum crimen de primo quod dixit. Ad hoc

Secundum documentum est. quod si quis infamauit alium de reo crimine imponendo non fuerit ordine et modo debitis scilicet id quod occultum erat manifestando et sic licet grauiter peccet. tamen non tenetur dicere quod falsum dixit. quia sic mentiret quod est peccatum. et non sunt facienda mala ut conueniant bona. Rom. iij. sed tenetur aliquid modo licito reddere famam sic dicendo. Non credat hunc hominem esse tale. quia male dixit vel factum dixit. Vel dicat sic. Non reputet eum esse malum. Bonus est enim. Rursum quod quilibet presumendum esse bonum donec probet contrarium. Extra de scrutinio in ordine faciendum ca. unico. excepto scilicet nisi tale uerum dixerit causa iusta ut patet. Item de detractore latro tractabit in alio quadragesimali finone de detractioe. Tertium documentum quod si quis infamauit scilicet imponendo falsum crimine. etiam si remaneret ex fame restitutione faciendum infamatum. tenetur retractare et famam reddere scilicet dicendo se mendaciter. vel non uerum dixisse coram illis quibus dixit. et sic dixit in publico vel in occulto. Rursum est. quod magis tenetur famam iuste seruare pro suo quam iniuste sibi. excepto si maior periculum infamie illius proxiimi ex hominis restitutione vel peccati mortalitatis. vel mortis corporalis sequatur. vel quoniam dixit talia quod non sunt infamatoria de sui natura. scilicet ut est iracundus vel auarus. et hominis. Alijs etiam casibus certis exceptis. de quibus in alio quadragesimali uide finone de detractore. Quartum documentum quod si quis non potest reddere famam infamato. tenetur reddere aliquid equiuale in rebus ad arbitrium boni uiri fin Rich. et Lbo. in. iij. di. xv. et in angelica.

¶ Circa tertium de inducione restitutionis. Notandum est uobis de peccatis quod omnis scriptura. omnes predicatores uoces in persona omnium. ego indignus monco et exhortor. sicut ille monetur. Nolite decipi a dyabolo alio suggerente sed considerate primo ut restituatis aliena si uultis habere uestrum deum in aia. Secundo monco restituere aliena si uultis ut non peccet anima uestra propria. sed restituat ad celestia gaudia. Tertio monco restituere aliena ut uobis restituat gratia et omnia merita que fecit ab infantia. Quarto restituere aliena ut restituant uobis omnia passiois christi et sanguinis premissa in celesti gloria. Ad hec exemplum legitur in speculo exemplorum di. ix. exemplo c. q. quod de puer noue annorum satis faceret cecidit in infirmitate. et obiit. post mortem matri sue appuic lametabiliter dicens se in maximis penis esse adeo quod si omnes carbones totius mundi a principio in uno cumulo arderent. et tu inquit o mater in medio arderes tantum ignis. non sentires tantas penas sic ego in purgatorio. Mater interrogauit d. Tu fili habes dimmeruisti cum liberum uidebas orabas nec malidius eras. nec iurabas homini. Puer respondit Ego cum suueneris accommodare denarios a familia. et ide emi pira et fructus. et hospitibus aduenientibus dabam sepe mihi ab eis denarij quos retinens non potest soluebam familie plenarie accommodata. id talem penas sustinere. Si ergo talia debita exsolueres pro me liberarer. et sic dispuit. Mater autem uocauit familiam et inquisiuit ac omnibus copulatis reperit quod puer tenebat nouem denarijs. et mater statim pro eo soluit. ac eodem die puer matri secundario apparuit dicens. O mater gratias tibi ago. quia pro me restituiti et sic me a purgatorio liberaasti. ecce ias celos introibo. et pro te ac pro consanguineis deum exorabo. Decibi. Si ergo pro nouem denarijs hallen sibi tantum cruciatum sustinuit puer usque ad restitutionis tempus. quantum patet quod pro multis debitis et insuper pro dano in fama proxiimo illato cuius fama prestat diuinitus. Rogemus ergo deum iesum ut det nobis gratiam et penitentiam et restitutionis. Amen.

Item de restitutione hec predicta expedienda per sermonibus sufficiant. per alios particularibus casibus occurrentibus recurrendum est ad sumas editas.

Domínica ramispalmarum. Sermo. xlv. In mane s. de satisfactiois necessitate per se vel per alium implende.

Banna filio dauid.

¶ Bannidicus qui uenit in nomine domini Item aliud thema. Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus sedens super asinam etc. Verba hec scribuntur Mat. xx. et in euangelio hodierno. Charissimi domini noster rex regum et dominus dominorum. scilicet dominus iesus ueniens in hunc mundum mira humilitate. sedens super asinam in intrado hierusalem ad passionem sic laudari uoluit. ut diceret O sanana: quod finem Lyra hebraicum est compositum ex osi. id

et salua. et anna. id est vtriusque vultus obsecro salua nos
 Sed et letis cantibus christiana quodam miscuit amara:
 quod videns civitatem fleuit et futura destructione
 Et quod a sacerdotibus et pharisaeis iniuriam et dictio-
 nis et insidiarum praevaluit patienter. et quod ad mortem pa-
 nis vltro se obtulit ascendendo in eam civitatem
 ubi se occisurum praevidit et ante praedixit. Iohannes hodie
 die ecclesia duas peccationes recollit scilicet vnam letam de
 christi susceptio: et in hierosolyma deductione cum laudibus
 divinis ramorum et vestimentorum stratu in via. Alia
 tristis et flebilis quod facta est feria sexta in christi educa-
 tione ad crucifigendum: propterea hodie legit passio-
 nis et sic hodie ponit duo seria scilicet gloriam divini-
 tatis et ignominiam passionis. Notio secundum Bern-
 voluit christus pro amore nostro quatenus ex precedere ho-
 more amarioret fieret passio ignominie pro nobis sus-
 ceptae. O christi sanguine redempti christiani. cogita-
 te quod christus dominus pro nobis voluit ignominiam pa-
 ni in omnibus honoribus suis. Nam hodie ipsum vult regem
 suscepit in hierosolyma. Sed feria sexta magis eundem
 vult latronem crucifixerunt. Hodie ipsum regem eccine-
 runt: feria sexta negaverunt dei. Non habemus regem
 nisi cesarem. Itaque hodie dixerunt saluatoris. postea
 dixerunt seductores. Hodie benedictum postea male
 dixerunt. Hodie vestimenta sua straverunt. postea ve-
 stimenta propriis spoliaverunt. Hodie ramos in
 via ponebant. postea spinas in capite posuerunt
 Ecce quod multiplex dominus satisfecit pro peccatis nostris. quate-
 nus exemplum suum dicitur nos satisfacere pro peccatis
 nostris propriis. Itaque etiam christus dominus pro gratia penitentis
 satisfactionis saluat et venit in nos. Iohannes de satisfac-
 tione tria mysteria hic notabimus.

Primum de satisfactionis necessaria obligatione.
 Secundum de satisfactionis aliena adimplerone.

Tertium de satisfactionis sic alterutra liberatone.

¶ Circa primum de necessitate satisfactionis quod
 vult satisfactio sit adeo necessaria ut sine aliqua
 satisfactione nulli velit de peccatis remittere. Ad
 quod videtur secundum Rich. in. iij. di. xv. et alios. quod de re-
 missione peccati possumus loqui dupliciter. Uno
 modo de lege communi. Alio modo de privilegio speciali
 Et secundum hoc dicimus tres conclusiones doctrinales
 pro primo vultes ut scilicet tales penitentiam sciunt agere.

Prima conclusio quod de lege communi non potest dimitti
 actuale peccatum mortale sine aliqua satisfactione ut
 tenent omnes doctores. quod semper ad hoc ut peccatum remittatur:
 requiritur actus penitendi in quo principalior
 pars satisfactionis consistit. Unde peccatum sine aliqua satis-
 factioe vel interna scilicet contritionis vere: vel externa:
 vel in presenti: vel in futuro scilicet in purgatorio dimitti
 non potest. Ratione. quod ut Anselm. lib. j. Lur deus homo. c.
 r. dicit. In deo quod dicitur penitentia incoveniens est impossi-
 bile. Et postea. xij. c. dicit. quod non decet deum dimittere
 peccatum impunitum. quod sic dedecus culpe remaneret
 sine decore iusticie et dimitteretur peccatum sola dei
 misericordia sine omni iusticia quod est incoveniens
 et impossibile. Ad id est verbum Greg. in moral.
 super illud Job. ix. Verebar omnia opera mea scies quod

non pecceres delinquenti. ubi Greg. dicit. delinquenti ne-
 quaquam peccat. quod peccatum sine omni ultione nunquam defe-
 rit sed aut homo penitendo in se punit. aut deus hic vel
 in futuro ferit. R. Secunda conclusio quod de lege
 seu privilegio speciali bene deus potest dimittere peccatum
 mortale si vellet sine omni satisfactione. quod bene non de-
 rogar sue iusticie alicui ex privilegio speciali facere.
 Et hoc rarissime quod tamen cõiter facere derogaret ve-
 ribat Rich. vbi. s. Et ponit exemplum dei. Sic quod
 rex ut ostendat sue potestatis plenitudinem et benigni-
 tatem misericordie ut magis timeatur et diligatur: peccat
 aliquando homini scelerato. bene non derogat iusto regimini
 regni sui. imo profert quod quod tamen sepe multum fa-
 ctum vel iteratum derogaret. quod quod etiam in casu iuste pre-
 facere filio scelerato cuius pro voluntarie mortem
 sustinuit pro utilitate regni. Sic et deus pro ad ostendendum
 dum suam bonitatem et misericordiam et potentiam aliquando
 dimittit alicui peccatum sine satisfactione. sic et fecit
 mulieri in adulterio deprehense. Nil aliud iungendo
 nisi. Uade et apostolus noli peccare Job. viij. Sic fe-
 cit etiam Paulo quod cum esset in actu pleqndi deus ipsum
 iustificavit. Act. ix. Et hoc ex privilegio speciali. forte
 tunc deus imisit illi gratiam profecte penite. Quod autem sic fa-
 ctum deus non relinquit peccatum totaliter impunitum sed iusticie
 satisficit ex merito passionis christi. quod christus non tamen pro
 nostro peccato originali sed etiam pro peccatis hominum actuali-
 bus et preteritis et sequentibus mortem sustinuit. hec
 Rich. Sed quod privilegia paucorum non faciunt legem
 communem. xxv. q. j. c. vlti. Iohannes nobis de hoc non est prohi-
 dendum. Tercia conclusio conclusio ponit quod simpliciter deus
 peccatum non vult dimittere sine aliqua satisfactione. et
 ideo satisfactio necessaria est pro salute. cum sit vna pars ve-
 re penite. Unde scriptura precipit Luc. iij. Facite dis-
 gnos fructus penite. S. Sed di. Et quod pro contritione
 et confessione sufficiat delectatio peccati. et in his contritione
 oritur sicut cum interno dolore penitentia. cur requiritur amplior
 satisfactio pro penitentia. Rõndet quod requiritur primo propter
 integritatem penite. quod deus precepit penitentiam integram agere.
 penitentia autem integra ex istis tribus scilicet contritione confessione
 et satisfactione secundum omnes theolo. et canonistas.
 Secundo propter remissiones penite. quod contritio et confes-
 sio sepe non sufficiunt ad remissionem totaliter reat vel
 pene peccatorum. Ideo satisfacere oportet vel in presenti
 pro bona opera et indulgentias vel saltem quod dicitur in pur-
 gatorio soluet secundum doctores. Tercio propter preceptum
 ecclesie quod habet de pe. et re. ca. Dis vtriusque. Nam
 Hosti. ibi. s. ad quod valeret dicit tenendum quod vices
 pro quolibet peccato mortali duplex pena debetur.
 Una eterna quod pro contritione dimittitur. Alia temporalis
 quod pro ecclesie imponitur et remouetur scilicet in confessione.
 Proinde vnusquisque peccator debet satisfacere ut
 potest de peccatis vices a confessore rationabiliter im-
 positas et susceptas penitentiam implendo. T. Exem-
 plum ad id ex lege civili. ponatur casus quod Petrus
 telo vulneratur ferro infixo. conveniat cum medico
 ut ipsum sanet pro certa mercede. is bene curari non
 potest nisi ferrum extrahatur prius ad quod requi-
 ritur vulneris et carnis in alio. sed Petrus do-

Dominica ramis palmarum

lorē incisionis nō admittat. Medicusq; ipsuz
vulnus sanat ferro intrus manēre. si post san-
tate peius infirmitate incidat. querit an ille me-
dicus p eodem salario teneat ipm curare iteruz.
Rñ dēf ex. ff. de reg. iur. l. si q̄s ex culpa sua. q; p
generali lege habet scz q; qñ ex culpa infirmi re-
dijt infirmitas medicus nō obligat eundez cu-
rare nisi p noua mercede. z nouo pacto. alio qñ
si redit ex culpa medica teneat. z sic patz ad. p. o-
tū q; nō teneat. q; Petrus fuit in culpa. Spiritu-
aliter. si peccator nō admittit nec facit pcepta
medici. id est p fessoris explendo satisfactionem
quasi ferro peccati reatu manente sibi impura-
bit acerbior pena in futuro. Ad qd tollendum
oportet de nouo pnam suscipere a cōfessore si
oblitus est illam pns iniunctam penitentiam:
vt patuit f. mon. c. xxxviii. f.

U Circa scdm de aliena impletiōe satisfactio-
nis querit Utrū vnus hō possit p alio satisfacere.
vel impositā alteri satisfactionē adimplere
Ad qd m̄ dēf f. m. doc. cōter Bonauē. in. iij. di.
xx. ibidē Rich. z Seco. ea. di. durā. Tho. aliosq;
q; duplex est scz. satisfactiōis effectus vnus est
excidere causas peccōz futuroz. z sic pseruare a
futur' culpis. Alius est recōpensatio iniurie il-
late: hoc est soluere debitum peccōz. z sic satisfac-
tio accipit varijs mōis f. m. quos tria p̄cipua
do cūtra tradunt b: euitet hic. qm cogit hodie
b: euitet sermone p̄lixitas passionis z certimo-
nie misse. Primum est q; satisfactiōe intelligē-
do p p̄seruatione z cautela culpe future. vel pro
causa peccōz excisione: sic vnus p alio nō potest
satisfacere. Rō. q; p ieiunij istius nō domat ca-
ro alterius. nec affligit corpus alteri' vt viuat
caste. nec p hoc q; iste dat elemosinam p illo. ille
assuetat sua largiri nec isto orante ille orat: nisi
forte p bonū huius exemplū ille induceret ad
similia facienda. vel nisi iste mereret augmentū
grē p talia illi: vt facilius ille euitet peccm ex grā
dei adiuuante. Scdm documentū q; satisfac-
tiōe intelligendo p recōpensatione illate iniu-
rie p̄terite bene pōt vnus p alio satisfacere. sicut
hoi cui iniuriā fecit: pōt alius p isto recōpensa-
re. sic etiam z deo pōt vnus satisfacere p iniuria
illata p aliū peccantē: dūmō ille q; cōmisit peccm
sit vere p̄tritus de peccō. als nō. Et sic sancti dei
suis orōnib; z meritis p nobis placant deum
z satisfaciūt dūmodo nos simus p̄triti. **X**

Tertium documentū q; satisfactiōe accipien-
do p penitētia a p̄fessore iniuncta teneat q̄libet p
seipm satisfacere si est potēs. sicut etiā teneat p se
p̄triti z p̄triti. Et si nō pōt adhuc teneat b̄e patū
animū ad satisfaciendū p seipō ipsemet. alio qñ
satisfactio alterius sibi nō p̄deset directe ad vi-
tam eternā si noller p se satisfacere etiā si possit.
Rō: q; ad satisfactiōe p vrbō p seipm teneat q;
libet ex pcepto. de pe. z re. c. omnis vtriusq; zc.
Necesse est em̄ vt penitēs recognoscat peccm suū

p aliquē actū satisfactiōis: vt patz p Aug. de pe.
di. j. nō sufficit. ḡ teneat p se si p̄tr: q; si nō p̄truari
potest p alterz z satisfacere. sicut p his qui sūt in
purgatorio impotentes p se satisfacere: satisfac-
ciūt. alij viui. z hoc maxime potest p alterum. s.
satisfacere quis cū interuenit auctoritas p̄fesso-
ris que in hoc potest dispensare cum eo qui per
seipm nō potest satisfacere. Nec etiā in angeli-
ca. O ergo homo christiane discite ex dictis q; qñ
nō potes p seipm penitentiā implere p̄cipue in
mortis hora: dispone ex tuis bonis vt alter sa-
ciat pro te.

P Circa tertium p̄cipale de alterutra liberatio-
ne. id est vnus z alterius vel amboz p satisfac-
tionem ab alio implendā. Primum queritur
de p̄cipali Utrū ille cuius satisfactiōe penitē-
tie alter suscepit in se: si statim moriat libere euo-
labit in celū. Ad hoc m̄ dēf in Angelica f. m. Bo-
naue. in. iij. di. xx. q. j. q; nō. Sed oportet q; p̄-
us iste q; suscepit satisfactiōe impleat: quia ne-
mo paradysum ingredit nisi sit extra omne debitū
ita q; nec ipse nec alius p eo sit debitor. O iesu
bone vere formidanda est tua peccatorib; iusti-
cia. Secūdo querit de suscipiente Utrū talis
suscipiens satisfactiōe alterius liberet. scz p h.
z satisfaciat etiā p seipso cū implet p altero. Rñ
dēf vbi s. f. m. Rich. di. xx. q̄ri. q; lz alij alie sunt
opinari: tamē satisfactoriū est etiam p seipso nō
quidem ex debito f. m. rigorem iusticie: qua ca-
dem solutio nō parit duas liberatiōes sed p di-
uinā misericordiā que magis attendit charita-
tem q; opus. Et etiā p modū meriti de cōgruo.
Nam f. m. Bonauen. in. iij. di. xv. credendū est
q; diuine misericordie benignitas tāta est q; ac-
ceptat totū p̄pter charitatem quasi p se fieret. z
quasi p nullo saluar nos. hec vbi sup. **Z**

Tertio ergo exēplū finale subiūgamus qd
legit in speculo exēploz. di. viij. exēplo. ij. q;
sanctus Dūstānus in mane diei ascensionis dñi
ce existens solus in oratione in ecclesia. ecce vi-
dit candidatoz multitudinē innūerā coronas
capite aureas gestantes z fulgore micantes vi-
Salve inquit Dūstanne noster salue. mādāt
tibi filius dei iesus venire si paratus es nobiscū
hodie gaudia celebratur. ad qd iste m̄ dicit inter-
rogat. Qui estis. Dixerūt. Cherubin z seraphin
sumus. Responde qd velis. Dūstānus m̄ dicit
Hodie solēnissim' dies ē z incūbit mibi p̄dica-
re p̄plo z ostendere quō ad gaudiū celeste possint
peruenire scz p p̄tritiōe: p̄fessione: z satisfactiōe
pnie. ad qd p̄dicandū multi p̄ueniunt z nolo
decipere illos. p̄terea hodie nō possum venire.
hec dixit ex charitate z zelo aniaz vt plures scz
cum saluaret p f̄monē. dixerunt ergo eidē. Epa-
paratus esto in diem sabbati. Tūc Dūstānus p̄-
dicauit p̄plo taliter q; nūq; ante sic p̄dicauerat:
vt nō hoies sz angelū putares. Tandē dixit sui
obitus instare diē. Et ecce facies ei' resplenduit

hic q nemo eum aspiceret: tandē locus in quo voluit sepeliri designavit. Mor vero languor eū inuāste feria sexta oēs aduētrātes penitēre z xpi vestigia seq̄ hortabāf cōmunionē ac cepit. Et ecce subito cū lecto in quo iacebat eleuat⁹ est vsq; ad trabes dom⁹. Et b̄ tercio factū est in die sabbati. Sicq; oēs hortabāf ad seq̄ndū xpm̄ in celū p̄ p̄niam z p̄ opa satisfactoria p̄ que ip̄e incesit ac sic ip̄e feliciter in xpo quicuit Rogemus ergo dñm̄ iesum zc.

Dñica ramispalmaꝝ post prandiū Sermo xlvj. de satisfactiōis modo regulari z iteratiōe.

Alcite dignos

fructus pnie Martij. iij. z cū Lu. iij. z p sermone bodierno i q̄b; verbis pnie p̄dicatoꝝ Johānes baptista hortaf om̄es ad dignā p̄niam agendā qd̄ facim⁹ p̄ verā p̄nitentiā z satisfactiōem. alioquin timendū est illud qd̄ scribit Eccl. ij. Si p̄nias nō egerimus icidem⁹ in man⁹ dñi. qd̄ p̄t poni p̄ alio thema tein boefimone Lira. Si p̄niam nō egerimus scz de peccis veraciter. incidem⁹ in man⁹ dñi. i. in diuinā punitiōē valde grauē. Heb. x. Non redē dū est icidere in man⁹ dei viuētis. Ne ergo z veteritibus impentētib; p̄ opterea charissimi discamus facere dignos fruct⁹ pnie satisfaciendo. qm̄ vt de pe. di. j. c. nō sufficit Aug. di. Non sufficit mores inquit in melius commutare z a p̄teritis malis recedere nisi etiā de his que facta sūt satisfaciāt homo p̄ pnie dolore coopantibus elemosinis z ieiunijs. hecille. Sz heu licet multi faciāt p̄nias: tñ rari faciūt dignū fruct⁹ pnie. Nam Greg. dicit. dignos fruct⁹ pnie facit q̄ omnia deo in sacrificiū offert p̄ q̄ in culpa eū meminit offendisse. Lū aut̄ offendimus deū: corde. ore z ope. ergo hec tria debem⁹ deo offerre scz cordis p̄nitētes. oris p̄fessōes. z opis satisfactiōē qd̄ rari faciūt vt debēt p̄sertim satisfactiōē. Nos igit̄ charissimi audiam⁹ z ope impleam⁹ scripture hortamenta dicētis. Facite dignos fruct⁹ peni. vt in themate. Itaq; de satisfactiōe vt sciam⁹ facere dignos fructus pnie tria mysteria declarabim⁹ in hoc sermone.

- Primū de regulari modificatione.
  - Secūm de diuinali acceptatione.
  - Tercū de salutarī reiteratione.
- B** Circa p̄mum de regulari modo satisfactiōis. Queritur quali modo debeat regulariter fieri satisfactiō pro peccatis debita ip̄i do. Ad quod ex dicitis Scoti in. iij. dist. xv. Item Alex. de ales. Bona. Rich. z alioꝝ recolligēdo eliciunt̄ p̄cipue regule sex fm̄ quas debet modulus satisfactiōis obseruari.
- Prima regula d̄: bone opationis.
  - Secūda d̄: integre p̄fectionis.
  - Tercia d̄: placande intentionis.

Quarta d̄: aliunde nō obligationis.
 Quinta d̄: laboriose p̄ditionis.
 Sexta d̄: amoroſe executionis.

Prima in quā regula d̄: bone opationis: qz ad hoc q̄ de peccatis aliquis deo satisfaciāt requir̄ vt faciat p̄ bona opa recta z bona intentione facta que possunt cedere in gl̄iam dei vt sunt ieiuniū oratio elemosina. z hm̄oi. Tñ p̄ opa mala vel etiā opa bona de genere facta. tñ sinistra intentione pura et vana gl̄ia vel hypocrisi nō potest fieri satisfactiō. quia vt ait Ansel. lib. iij. Cur deus homo. satisfacere est deo debitum honorē reddere. talia autē opera scz malefacta nō sunt in honorem dei sed in offensionem. **B** Secūda regula dicit̄ integre perfectionis. Nam q̄ scribit Rich. in. iij. di. xv. Utrū homo potest satisfacere de vno peccato sine alio. Et respondet dicit̄ qd̄ dupliciter possumus loqui d̄ satisfactiōne. Uno mō de eius actu exteriori z sic p̄t quis satisfacere de pena tēporali debita vni peccato sine alia. z de vna p̄te pene sine alia. qz existens in charitate p̄t simul remanere debitor pene p̄ alio peccato hñdo. p̄positū satisfaciendi de illo. postea scz in elemosinis. z nūc p̄ vno potest solvere p̄ ieiuniū vel orationē. qui si postea p̄positū muret ita vt nolit postea satisfacere in elemosinis. nihilomin⁹ solutio p̄cedēs remanet acceptata. Alio mō aut̄ loq̄ possum⁹ de satisfactiōne in eius actu anime interiori: z sic nō p̄t hō satisfacere de vna culpa mortali sine alia: sed oportet q̄ integre de omnib; peniteat sicut z de omnib; tenet̄ p̄terit z p̄fiteri. vnde qui implet ieiunia inuēta a p̄fessorē: sed nō vult restituere aliena cū posset nō vere penitere: vt patuit in p̄cedentib;. Tercia regula dicit̄ placande intentionis hoc ē vt opa satisfactiōis sint ad placandū deū intenta. Unde ipse Scotus vbi sup̄. diffiniēs satisfactiōnem dicit. q̄ est operatio bona exterior penalis volūtariē assumpta vel tolerata ad puniendū peccatū a se cōmissum z ad placandū deū offensum. Unde si quis facit bona opa nō intentionē punitionis peccati: vel vt deū placet quē offendit peccatis: licz sit bonū meritoꝝū gratie z gl̄ie. tamen nō d̄: opus satisfactiōis de se z directe: puta si quis dat elemosinam ex pietate nō intentione tali q̄ p̄ penitentia ad placandū deū hoc fiat. Siliter cū aliquis malefactor: punit̄ si patienter sustinet bene facit. sed si vult vt satisfaciāt scz p̄ peccatis directe: debet intendere vt sufferat ad placandū deū p̄ peccis fm̄ Sco. Exēplū. si quid offerat regi p̄ exēnio nō satisfaciāt p̄ debito nisi fiat p̄ illo expresse. Quarta regula d̄: aliunde nō obligationis. b̄ est vt satisfactiō fiat p̄ talia opera ad que homo aliunde nō obligat̄ facere. quia al̄s nō cōrnderet. p̄ satisfactiōe huius peccati. sicut si quis ex voto tenet̄ ieiunare feria sexta. tali inuēgeret p̄fessor ieiunare feria sexta. z sic de alijs. Siliter q̄ quis nō furat̄ vel

Dominica ramis palmaz

nō latrocinat cum posset bene facit p̄ceptus im-
plendo: sed nō est satisfactorium culpe cōmisse.
quia ex p̄cepto ad h̄ tenet.

¶ Quinta regula d̄ laboriose p̄ditionis. B̄ ē
vr̄ opatio satisfactoris sit penal̄ z laboriosa vel
afflictiva: vr̄ p̄ illā subtrahat hō sibi aliquā car-
nis delectationē vel cōmodū q̄tenus p̄ carnis
castigationē p̄seruet a futura culpa. Un̄ Aug^o.
de vera z falsa p̄nia d̄. P̄nia ḡuiores expostu-
lat dolores vr̄ mortuus impetret vitā. Et rō est
fm̄ Alex. z Bonauē. z Rich. qz hō p̄ delectatiōz
culpe infirmat. z fm̄ legē dei culpe debet pena
p̄ delectationē vr̄ curet z reordinet. ac de futu-
ro p̄seruet. Unde. ij. c. bico. p̄ ph̄s d̄. qz pene sūt
q̄dam medicīne. nō t̄m̄ curatiue sed etiā p̄serua-
tiue. Et q̄ p̄z documentū qz q̄ penitentiāle iei-
niū sic implet qz delicatissima z sumptuosa a/
baria comedit z pleno ventre nō satisfacit ad re-
atus deletionē. sicut qz dat elemosynā de eo de
q̄ ip̄e nullo mō indiget. S̄z di. Nunqd̄ ḡ auar-
us hō qz plus affligit dādo decē denarios: q̄
largus dando centus. magis satisfacit. R̄ndet
Rich. z Ambaldus q̄ro sc̄ro sm̄az. d̄. xv. qz
opus dupl̄r p̄t̄ intelligi penale. Uno mō rōne
operantis. qm̄ ip̄e opans difficilius facit ex di-
sp̄ositione mala in ip̄o. sicut auarus difficilius
dat elemosynā. z talis penalitas nō magis sa-
tisfacit. nec p̄pter eā auaro minor elemosyna in-
iungēda est q̄ largo. Alio mō p̄t̄ intelligi opus penale
rōne operis z eius generis z sic satisfacit opus
plus penale. sicut ieiuniū in pane z aqua pena-
lius est z magis satisfactoriū q̄ ieiunare cū a/
bis cocis. z elemosyna maior q̄ minor. **D**

¶ Sexta regula d̄ amoroſe executionis. B̄ est
vr̄ hō erequat satisfactoriē in charitate z amo-
re dei. z de h̄ in seq̄ntibz dicemus. Sed p̄ exerci-
do p̄lo dormitante inseramus p̄solatoriū. Exē-
plū qd̄ legit̄ in Scala celi. z in spec̄. cr̄. di. ix. ex
emplo. d̄. vij. qz miles qd̄az facinoribz plenus
iuit vr̄ d̄: p̄suasu vxoris ad confessionē: sed pe-
nitentiā p̄ satisfactoriē dixit se nō posse facere. vn̄
p̄fessor q̄siuit dicens. Posses ne in illa ecclia de/
serta. p̄ castrū tuū vna nocte vigilare p̄ pctōz
noz remissioē. R̄ndit. B̄ bene possum z faciaz
Tūc hac p̄nia iniūcta intrauit sero sol^o eccliaz.
z ecce nocte vnus demon in specie fororis mili-
tis: cuius consilio sepe vr̄tebat: apparuit dicens
Quid hic stas exi cito ad castrū. qz statim inimī
a tui supueniet z occidet h̄icre. alioqn̄ nec vnq̄
ego amplius tibi consiliū dabo. Ille autē non
acq̄euit dicens. Uolo hic p̄manere p̄ p̄nia ista
noctē. Sc̄do al^o demon postea aduenit in sp̄e
vxoris sue: deferēs in brachijs duos ill^o filios
p̄unlos q̄si nudata vestibz z lacerat̄ crinibz di-
cens. Ecce hostes tui dñe inuaserūt castrū: cepe-
rūt oia z sicut p̄p̄ter electa sum cū filijs. sed si cū
to exieris p̄sequi potes illos alioqn̄ z te h̄ic inēz

ficient z me. Sed miles noluit exire. Tunc illa
dixit. Nisi veniantis: ecce filios vros p̄h̄cā. z ul-
lūit illos ad pavementū: ac in facie militis pie-
cit. sed ille in deo p̄fortatus nō curauit. z sic p̄fu-
sa illa euauit. Tandē postea tertio al^o demō
venit i sp̄e hostiū cū multz eccliam vallans z ex-
pugnās ac accēdes igne ex lignis circūcirca ag-
gregatis. ita qz flāma videbat̄ p̄ fenestras z ia-
nuas intrare z cogere militē vr̄ effugeret. s̄z ille
imobilis permansit. Postremo venit q̄rtus in
specie sacerdot̄ q̄si missam dicere volens z offi-
ciū legere. Prospiciēs qz ait militi. Tu exōicat^o
es: exi hinc ne impediās diuina. z cepit miltiā/
do altius quasi oraret dicere. der der zc. R̄ndit
miles sicut z p̄oribz. Ille cepit cūz hasta crucis
p̄uicentis expellere ip̄m. sed miles oia sustinuit:
z diabolus p̄fusus discessit. Mane factō egre-
diens cognouit z reperit castrū: vxorē z omnia
illeſa. sed t̄m̄ mō fore fantasmātū delusiōes illas
factas sibi in nocte apparitōes. z cū reuulisset cō-
fessori. ecce audiuit qz reuelatū fuerit sc̄is p̄ibz
qm̄ miles iste q̄rtuor coronas acq̄siuit in celis.
q̄rtuor: dicitas rēp̄tationes vincēdo. z sic miles
postea in bona vita firmatus fuit.

¶ Circa sc̄dm̄ de diuinali acceptatiōe q̄ritur
Utrū satisfactoriū p̄nie in toto vel in p̄te expleta
in statu mortalitatis culpe. vel sine charitate sit ac-
cepta diuine clementie. Ad h̄ cōiter fm̄ doc. m̄/
d̄. qz nō acceptat directe valendo ad vitā eter-
nam: nisi p̄ q̄nta p̄te sit satisfactoriū in charitate z
in gr̄a expleta: t̄m̄ talis satisfactoriū valet ad ea ad
q̄ valent opa facta in pctō mortali. Jōqz etiam
si hō sit in pctō mortali nō debz dimittere talia
opa satisfactoria sed debz implere. Et huius rō
fm̄ Rich. qz cū deus nō eger bonoz nostroz.
ideo opa nō acceptat ad vitā eternā remunerā/
dā: nisi operantē acceptet ip̄m: z sic nec acceptat
ad satisfactoriū placantē deū z gratiū ad p̄e-
miū vite eterne. Ad id ponamus exemplū de
illo qz semiat vel plantat in solo alieno ip̄o dño
nescio vel inuero. totū illud p̄ditū erit seminans/
ri qm̄ illius est cuius ē solū. Insti. de rez. diu.
S. ex aduerso. Sic sp̄ualr̄ hō cū sit ip̄se de solo z
terra diaboli p̄ pctm̄: ideo totū qd̄ in se sic ma-
nente seminat bene agēdo est diaboli. ita qz nō
p̄ficiat ad vitā eternā directe: s̄z t̄m̄ ad tp̄alia.

¶ Circa tertū ergo de reiteratione questio re-
stat Utrū necesse sit ad salutē reiterare talem in
peccato mortali expletam satisfactoriū. Ad qd̄
r̄ndet qz diuersē sūt opinionēs. Aliqui dixerūt
qz si p̄nia est talis qz ex ea pacta manet aliquis
effectus sicut est ieiunium z elemosyna. z h̄mōi
post q̄s semel q̄s satisfacit licz in peccato morta-
li. nō est necessario iteranda. Si autē penitentiā
nō relinquit aliquē effectum: vr̄ est oratio mo-
dica. opoz: iterare. qz talis videt̄ esse imposta
potius ad impetrationē recōaliatiōis diuic q̄
ad satisfactoriū pene. Recōaliari autē quis deo

nō pōt nisi p opera in charitate facta. g'talis in p'co p'ca d'z iterari. Sco. aut in. iij. dis. xv. q. j. circa finē. quē in b' cōiter sequunt' doctores mo dem. vt p'z in Ange. d'c q' sic dicere est mag' oc casio scz deserendi p'niā in iunctā. z sic trāsgre diendi z desperādi. Nā cū q's reciduat interim q' expleuit p'niā audies q' nō satisfact in pec cato. sed tenet iterare nō explebit eā sed dimittit z sic peccat mortāl'r. aut desperans nunq's faciet p'niā nec iterabit. Jō q's ex dicitis Sco'i ibidē dant' documta pulchra. Primū ē. q' q' se sel' penitet z recipit p'niā dignā impositā daue nō errare q'ntū q's postea reciduat nō tenebit p' illis p'cis eisdē nisi ad illā p'niā sibi impos sitā. z si illā implet in charitate scz p'itricōe for/ mando p'us de recidiuo: sic implēdo nō tm sol uit penā: s' etiā meret' grām. Si autē implet ex/ tra charitatē scz nolēs p'eri de recidiuo: tūc sol uit penā: sed nō meret' grām. S' Scdm do cumentū q' satisfactio est duplex. Quedā est sol uens debitū z placans sil' offensum vt est illa q' fit in charitate. Alia ē soluēs debitū: sed nō pla/ cans offensum: vt est illa q' fit extra charitatem scz in p'co mortali. Jō q's patz q' q' satisfact sel' etiā si in p'co mortali satisfact: soluit. nec tenet iterare. Nā z. ff. de re. iur. l. bona fides. d'c. q' bo/ na fides nō patit' vt bis ab eodē idē debitū exi/ gat. z Sco. ibidē ponit exēplū de eo q' offendit aliq'ue: puta dādo alapā. si cōponit eū eo ita vt trib' dieb' fodiat in vinea illius. z postq'z fodit vno die scdo die itez illi dat alapā: z tñ fodit se cūdo z tertio die. talis soluit penā p'me alapē: s' nō meret' grām vl' amicitia illi' offensi. Sic in p'posito. Tertiu' documtu q' si talis p'p'ter p'ctm in q'd de nouo reciduuat dānaret' anq's totā p'niā impleuisset. talis p' ista p're inexplē ta p'niē nō puniet' eternalit': s' t'pal'r solū pena cōrmdente illi p' p'niē q' nō fuit hic expleta: qz ex quo p' iusticiā punitiūs iposita est sibi pena t'palis sel' hic p' p'co de q' vere penituit nunq's ei debet' nisi pena t'palis z illa soluta nulla pena debet' alia p' illis p'cis: sed tm p' alijs q'bz pec/ cauit reciduuando puniet' eternaliter. Nec ibi.

Quartū documtu dicit' ex istis q' p'fessor discretus ad vitandū t'les ambiguitates d'z pe nitenti iponere talē p'niā quā statim exequat' in statu grē z dedaret' eidē q' si in statu peccati explebit nō tm valebit sed festinet' implere in grā. z sic patz. V' Ultimū documtu q' q'uis hō nō teneat' iterare satisfactioz sel' expleta: tm si q's iterabit illa q' in mortali p'fec' valer ad mltā f'm Alex. de ales. Primo ad iocūditatē mentis Scdo ad purgationē p'ctōis. Tertio ad refre/ nationē diabolice p'ctis. Quarto ad victorias t'p'tationis. Quinto ad p'firmationē charitat'. Sexto ad augmentū grē z gl'ie celestis. Cōsulo g' iterare. Exēplū narrat' Defret in suis f'mo/ mb' q' inuenis i luxuriā recidiuās iuit ad me/

retrices. Cui obuiauit diabolus scz in spē hois dicēs. Uade bñ tibi erit. Postea in via occurrit sibi xps: z oñdit vulnera cruentata in manib' z latere dicēs t'ha. Ego sum pater tuus creator z redēptor tuus. Ecce q'lib' vulnerib' redemi te vt q'd g' das te diabolo p' p'ctā. At iste p'territus di. Dñs meus z de' meus. Cui dñs. Uade cito p'fiteri z p'niā forte age: alioq'n ille diabolus q' tibi occurrebat expectat te vt frangat collum tuū. Qui cū iret ad cōfitendū vidit diabolū in via expectantē in spē qua p'us. Et dixit diabolo Quid tu hic expectas. Rñdit diabolus. Lerte nō tu es ille quē expecto: qz ille erat torus n'r et poterā ipm occidere. tu v'o alter es. nescio q's. S' ideo dixit: qz iste in p'posito p'fiteudi z satisfaciē di fuit mūdat'. Qui ex his circa se intellet' dāi misericordiā z inrauit claustrū z sanctē vixit. Rogemus g' xpm zc.

Feria secūda post dñicā palmar' Ser. xlvij. v'z de satisfactiois deo soluēde possibilitate z cōmensuratiōe p' p'ctis. ac inuicōis vtilitate.

Enit iesus betha

v' niā vbi Lazarus fuerat mortuus quez suscitauit iesus Job. xij. z in euā. hodie no. Scdm q' Lyra in postilla hui' euāgelij d'r. imediate post suscitatiōē lazari: q' facta esse d'r feria sexta añ dñicā de passiōe. iudei diffinierūt occidere xpm vt putat' ipa die dñica de passiōe. Jō q's dñs Iesus recesserat in regionē iuxta des/ sertū in ciuitatē q' d'r Effrem. z ibi morabat' cū discipulis q'usq's appropinquaret pascha in q' i molabat' agnus paschalis: scz feria q'nta cenez vt sic xps q' est verus agnus imolaret' p' nobis imediate post imolatiōē agni paschal'. s' feria sexta. Cū appropinq'nte pascha añ sex dies pas che: b' est. sabbato ante diē palmar' venit in be thaniā q' est. ppe hierl'm vbi fuit lazarus. z inde postea ascendit in hierl'm ad patiendū. Ibi au tē scz in bethania fecerūt dño cenā z Martha ministrabat. Lazarus v'o vnus erat ex discipulis: vt veritas eius resurrectiōis daretur. Nec aut' mystice significant' q' dñs iesus libenter ve nit z cenat' delectabiliter in aīa vere penitētis z satisfactiōis de p'ctis. Nā Lazarus a mortuis resuscitatus significat' p'ctōzē p' p'niā a morte peccati resurgentē: vt d'r Aug. Bethania etiā in terp'rat' dom' afflictiois z dom' g'rificata dño vt d'r Hiero. Jō significat' satisfactiōis p'niā afflictionē q' gratū facit deo hoīem. Jō p'ueniēs ter d'r q' venit iesus in bethaniam z cenauit ibi cū lazaro: qz diligit' manere in corde penitētis z abari panē p'niē v'e z potu lachrymaz. De ist' p'z euāgelij. Itaqz de satisfactioe tria myste ria hic declarabimus.

Primū de eius possibili recōpensatione.

Feria. II. post dominicā palmarū

Secūm de eiꝝ p̄soluendī cōmensuratione.

Tertū de eius efficaciori expiatione.

I Circa p̄mū d̄ possibilitate recōpensandī v̄l satisfaciendī q̄rit Rich. in. iij. dist. xv. ar. j. q. ij. Utz. hō possit deo satisfacere p̄ culpa recōpensando. Rō. qz deus est in infinitū honorādus. Quō ḡ hō pctōr q̄ rapuit honorē dei soluit. qz vt d̄t Anf. p̄mo lib. Cur deus hō. c. xij. Om̄is q̄ peccat honorē d̄o quē rapuit solvere d̄z. qz s̄z Aug. lib. lxxij. q̄stionū. z Bern. de diligendo deo. Om̄is creatura d̄z deo totū id qd̄ est. ergo hō nul h̄z p̄ter debitū deo de quo libere possit satisfacere p̄ peccato. Mirū est ḡ quō possit. S̄z in p̄trariū: qz deus est misericor. dissimulus z mādanit satisfaciōnē q̄ nihil impossibile p̄cepit: vt d̄t Hiero. ḡ p̄t hō satisfacere. Rūdet ḡ ex eo d̄t Rich. ibidē eliciēdo documēta tria p̄p̄ua ad sciendū v̄lta p̄ p̄lo simplici. Primū est qz hō p̄ seipm̄ sine adiutorio alterius sc̄z xp̄i nō p̄t satisfacere deo p̄ pctō. vt patuit p̄ rōnes p̄tractas. Et b̄ claret in exemplo. qz p̄ pctō p̄moꝝ penitū nulla pura creatura sufficit satisfacere: s̄z oportuit esse deū z hoīem q̄ per merita infinita possit deo satisfacere p̄ peccatis infinite grauītat̄. sicut p̄z p̄ Anf. lib. ij. Cur deus hō. c. vij. Un̄ si hō p̄ se posset tantas lachrymas fundere sicut mare nō sufficeret satisfacere sine merito xp̄i. Secūm documētū qz hō cuz adiutorio dei in virtute sc̄z meriti xp̄i p̄t deo satisfacere d̄ pctō. qz hō p̄t esse p̄iceps meriti xp̄i p̄ verā f̄idē z charitatē. z cū sic satisfactio hoīs z iungat̄ merito xp̄i p̄t hō reddere deo debitū honores faciendo qd̄ in se est z qd̄ tenet. Sic em̄ sit satisfactio fm̄ eq̄litate iusticie nō cōpensat̄. solū meritū penitētis s̄z fm̄ z decentiā diuine bonitat̄ et virtutē infinitā passionis xp̄i dei. Sicut exēpli ḡra. Si ego deberē regi decem milia florenoz̄ nec h̄zem v̄n̄ possem solvere. tūc si filius regi ex pietate p̄ me appenderet thesaur̄ equalentē z faceret qd̄ ego possez vtqz liberarer. Sic in p̄posito. **R** Tertū documētū qz deus misericor. dissimulus ex liberalitate z descēdens infirmitati hūane nō erigit plus q̄z hō b̄n̄ p̄t. imo nec totū posse erigit de necessitate. Nā mensurā posuit z p̄stituit coz̄ ad q̄ hō de necessitate teneat̄ b̄ est ad obseruantiā p̄ceptoz̄. vt sic de reliquis opibz. s̄. superogationis possint hoīes satisfacere p̄ pctis cōmissis: q̄ opera z si debeamus deo ex p̄gruo t̄n̄ nō vult (tāqz nobis p̄cens) vt sibi talia debeant̄ debito necessitat̄. nisi rōne voti vel iniunctiois p̄ satisfactioē. P̄oinde de lege cōmuni ex talibz opibz superogatiois req̄rit de us aliquā satisfactioē penitētis. nō p̄t impf̄ctioz̄ meriti xp̄i passi cū illud sit sufficiētissimū. Sed qz de vult tū p̄pter sui honorē. cum p̄pter n̄raz v̄litate vt p̄ n̄ris excessibz volūtate p̄ua satisfactioem aliquā faciamus. Nec ex Rich. **O** peccator disc̄t hec.

I Circa sc̄d̄m de p̄soluendī cōmensuratione q̄rit q̄ntā satisfactioē debeat quisqz cōmensuratiue p̄ q̄libet pctō p̄soluere. Ad b̄ fm̄ Hostiē. de pe. z re. z cōiter doctores d̄z qz p̄ q̄libet pctō mortali deberet q̄s regulariter satisfacere in penitētia septē annoꝝ magis vel minus aspere p̄ ut peccati req̄rit q̄uitas. Rō. vt sicut pctōr septi formē sp̄ū sancti ḡram amittit: ita p̄ septennem penitentiā recuperet. sed t̄n̄ p̄pter hoīm fragilitatem z vite breuitatem hoī die penitētie iunct arbitrarie: vt patz fm̄ Jo. andree. z Anthoñ. de Bus. aliozqz. Quap̄o p̄t p̄fessor z peccat si minorē p̄niam imponit. Tū qz nō p̄t determinare q̄ntitatē pene cognoscere. Tum qz q̄nqz ex industria minorē penā ip̄onēs plus p̄dest penitentiā q̄ forte p̄t p̄niam magnitudinē possit impediti ad implendo v̄l desperare. vel qz paulatim p̄fortat̄ in penitētie diuinus amor: ad p̄ agenda opa. Et hec patent p̄ Tho. in. iij. di. xx. z cor. d̄. Petri z in Ange. **M** Un̄ circa hec tres regule ḡnalr̄ tenēde sūt p̄ documēto. **P**rima fm̄ Tho. sup̄. Confessor siue discretē iniungat p̄niam: siue nō: semp̄ t̄n̄ remanet reatus ad penā eiusdē q̄ntitatis. Et ideo si cā hic nō iplet̄ in purgatorio extiget. Et b̄ sequit̄ sc̄da regula doctrinalis. qz quilibet hō licz nō necessario: t̄n̄ de p̄gruo d̄z se exercere in ope bono multiplicādo intentionē satisfaciendī p̄ pctō. Nā b̄ valde p̄fert vt si p̄niam imposita nō sufficeret taliter se ipleret. Un̄ Greg. sup̄ illo v̄bo Facite dignos fructus p̄nie. d̄t. In b̄ vniuersaliūzqz p̄sca z uenit̄. vt tanto bonoz̄ opeꝝ lucra q̄rat p̄ p̄niam: q̄nto q̄s sibi maiora dāna intulit p̄ culpā. Nec ille. Et emplū legit̄ de phis qz dicebant vitā hoīs curere debere p̄ q̄tuoꝝ rotas. In p̄ma rota sic tenet. **L**ego qd̄ feci. i. reuoluo in mēoria peccata q̄ feci. In sc̄da lego qd̄ facio. s̄. ve penitēdo. In tertia lego qd̄ facia. s̄. satisfaciēdo dicim. In q̄ta lego qd̄ vadā. qz s̄z in breui transio ad futuram vitā vbi p̄petuo ero. **O** xp̄iane pensa hec. Tercia regula qz oīs p̄fessor in p̄fessione semp̄ post iniunctā p̄niam d̄z iniūgere penitētiā qz oia bōa q̄ fecerit z oia aduersa q̄ sustinuerit cedat̄ in satisfactioē z remissioēz pctōꝝ suoz̄ vt sic liberet̄ a reatu pctōꝝ. Nec fm̄ Ray. Hostiē. z cōmuniter doc. z p̄z in seq̄nti.

I Circa tertū de expiatioē efficaci q̄rit. Un̄ bona opa q̄ penitēs facit sunt magis efficacīa ad expiandā culpā p̄teritā q̄n̄ p̄ p̄fessioē ei iniūgun̄t q̄z si ille p̄p̄io arbitrio faceret. Rūdet fm̄ Tho. in q̄dlibet. z Ray. Hosti. aliozqz. qz sic nam multo plus valent̄ ex iniūctione p̄fessoris opa bona ad expiandū pctā p̄libz modis. Primo ex ip̄a vi z natura opis. Secōdo ex v̄tute clauis sacerdotalis p̄t quā plus h̄nt expiare culpam p̄teritā. Tertio ex v̄tute obedientie: v̄z ip̄ius penitētis. Nā fm̄ Bonauē. lib. de p̄fectu religionis. om̄e bonū qd̄ fit ex obedientia est me

Ben

...p̄fessor...
...v̄tute...
...clauis...
...obedientie...
...ip̄ius...
...bonū...
...obediētia...
...est me

Co quasi
...post d̄n̄ca palmarū
...de p̄ualē

ritorū dupliciter. scz ex ipso ope: z insup ex obedie tie: que vt dicitur. Reg. xv. melior ē obediētia inqt q̄s vitime ipse. Sequit̄ q̄ talis ex obedientia ecclie z p̄fessoris faciens bona opa plus cepiat peccata. z sic p̄z p̄positū. Un̄ p̄ do amēto tradit̄ in angelica sūma. q̄ p̄fessor laudabil̄ z benefacit̄ q̄n̄ post inuinctā p̄niam penitenti dē sic. vic̄. Om̄ia bona q̄ facis vel q̄ intendis facere: z etiā quicqd̄ mali passus fueris omnia sint in remissionē pctōz tuoz. Et addit̄ ibidē q̄ hec imponi debent a p̄fessore penitenti ita q̄ intelligant̄ z nō secrete. p̄ aliqui p̄fessor̄ res faciūt p̄ modū absolutionis hec dicendo: qz sic nō valet nisi ex vi operis. Sed si imponit̄ B intelligibil̄ plus valet vt dictū est. scz faciendo bona opa ex inuinctōe zc. Nec ex ange. D

Exemplū legit̄ in historijs romanoz gestis. c. xvij. q̄ q̄dam Julianus nobilis iuuenis die q̄dā venationi insistens ceruū p̄sequi cepit. Cui dixit ceruus miraclose. Tu me insequeris q̄ patris z matris tue occisor̄ eris. Hoc ille vehemēter extimuit. z ne forte sic p̄tingeret relictis oibz dam remotius fugit. vbi p̄ncipi fuiens cōplacuit adeo vt castellanaz quandā viduam ei in iugem traderet z castellū p̄ dote sibi donaret. Tunc ipsi p̄ntes Juliam eū requiren̄. vagabū di p̄uenit̄ tandē ad idē castellū Juliano tunc absente. Quos vxoz benigne suscepit audiens q̄ essent p̄ntes viri sui z in lectū p̄riū reclinat̄ fecit. Dane illa ad eccliam transeūte interim Julianus rediens: z in thalamo illos dormiētes videns suspicatus q̄ aliq̄s cū sua vxore eēt silenter ambos inderem̄ gladio. Tandē redeūte vxore de ecclia dū hec didicisset fleuit amare dicēs. Neu heu mihi ecce impletū est qd̄ ceruū mihi p̄dixerat. Un̄ ad p̄fessionē cucurrit z tales p̄niam inuictā acceptauit vt iuxta quendā fluvium vbi multi periclitabant̄ hospitale statueret z om̄s q̄ volebāt trans fluvium duceret z hospitiō reaper. Post multū t̄pis q̄daz nocte media frigidissima audiuit quendā voce lugubri: Julianū vt trāsduceret aduocantē. Conatus delecto surgens illū in domū duxit z in lectū p̄riū coopertū calefecit. Post paululū intuens in illū leprosum viderūt Julianus z vxoz ei q̄ cum splendore nimio in celū ascēdit: z dixit eis dñs q̄ p̄niam eoz acceptauit deus. Et ambo in breui in celū migrarent p̄mia laborz accepturi. Et sic factum est. Rogemus ḡ xpm̄ zc.

Feria tertia post dñicā palmaz Ser. xlvij. de p̄nibz satisfactoriis z de p̄ualore eaz ac dispensatione.

Go quasi agnus

manuērus q̄ porat̄ ad victimā. Verba sūt Diere. c. xj. in p̄sona xpi p̄nūcia/ta z canunt̄ in epistola hodierna. q̄bz insinuat̄

q̄ dñs Jesus quasi agn⁹ mansuet⁹ voluit occidi z imolari. p nobis vt satisfaceret deo p pctis nostris. Et euz h̄ exemplū nobis daret q̄ten⁹ p pctis nostris satisfacere studeam⁹ in cruce vere pnie. z sic imolem⁹ deo aiaz z corp⁹ ac sanguinē atediādo p opa pnie. Un̄. j. Pet. iij. horat̄ ad id scriptura dicēs sic. Dñm xpm̄ scificare i corz dībz v̄is: pati sp̄ ad satisfactorē. Et h̄ pōt poni p alio t̄māte i hoc f̄mōe. Et ibidē paulo istra btūs Petr⁹ di. Christus semel p pctis nostris mortu⁹ ē iust⁹ p iustis vt nos offerret do mortificatos carne viuificatos autē spū zc. Idarco charissimi discam⁹ exēplo xpi p̄niaz agere z satisfacere p pctis. Ita qz de satisfactorē p̄ter ea q̄ dicta sunt in p̄cedētibz restant adhuc tria mysteria declaranda.

Primū de satisfactoris integratione.

Secundū de valoris p̄ponderatione.

Tercium de solutionis dispensatione.

P̄ Circa p̄mū de integratiōe partū satisfactoris siue cōstitutiōe aliqua querunt.

Primo de p̄ncipalibz partibz satisfactoris.

Secundo de alijs opibus secundarijs.

Tercio de flagellis z aduersis.

P̄ria q̄stio q̄ sūt pres satisfactoris: v̄l i q̄bz opibz p̄sistit satisfactor. Ad qd̄ r̄ndet̄ f̄m Bona. i. iij. di. xv. q̄ p̄ncipales z p̄marie partes satisfactoris sūt tres. scz Oīo ieiunium z elemosyna: vt p̄corditer dicūt oēs doctores theologū z canonistē. Et assignat̄ tal̄ rō p̄cipua. Quia tres sūt radices oīm pctōrū. vt scribit̄. j. Job. ij. c. Dñe qd̄ ē in mūdo aut ē z cupidit̄ carnīs: aut z cupidit̄ oculoz aut supbia vite. Ideo tres debēt eē p̄tis satisfactoris q̄ militāt̄ p̄tra illas. scz Cōtra cupidit̄ carnīs ē ieiunium. Cōtra cupidit̄ oculoz. i. auariciā est elemosyna. Cōtra supbiā vite ē oīo q̄ d̄bet eē hūilis. De istis p̄tibz satisfactoris d̄r Thob. xij. Bona ē oīo cū ieiunio z elemosyna. Vere bona est qz bñ ordinat̄ hō p̄ ista tria. scz p̄ oīonē q̄ ad deū. p̄ ieiunium i seip̄o z p̄ elemosynā ad primū. z sic p̄z ad p̄mū quēdā.

Q̄ Secōdo q̄nt̄ Nūqd̄ alia p̄ter hec opa sūt etiā satisfactoria. R̄ndet̄ f̄m eisdē doc. q̄ sūt p̄ter tria illa etiā alie pres secundarie vel opa satisfactoria. S̄z illa oīa reducūt̄ ad tria illa p̄ncipalia. exēpli gr̄a. oēs afflictioēs carnīs reducunt̄ ad ieiunium sic sūt vigiliē. ciliiciū. disciplina pegrinatiōes. z silia. Itē oīa opa misericordie reducunt̄ ad elemosynā vt sūt visitare infirmos cū bare potare tegere zc. Itē oīa opa sp̄ualia reducunt̄ ad oīonē: vt sūt lectio. meditatio. doctrina salubris. p̄siliū. p̄solatio tribulatoz. z h̄mōi. v̄l aliq̄ hoz ad elemosynā reducunt̄. R̄ Tercio q̄nt̄ Utz flagella z aduersa a deo imissa. v̄l etiā ab hoibz illata. sūt satisfactoria. R̄ndetur f̄m Rich. in. iij. di. v. q̄ flagella pōt quis sustinere tribz modis. Uno mō impatienter remurmurando. z sic nō habent̄ rōnes satisfactoris

Feria. III. post dominicā palmaz

sed vindicatoris. Alio modo propter quod ea sustinere patienter tolerando. et sic vincuntur et tunc modo patiens si talis est in charitate vel sine peccato mortali meretur gratiam et gloriam: sed non satisfaciunt directe pro modo meriti. quia actuum principium meriti est voluntas illius bonis quod meretur. Voluntaria autem patientis propter est tunc modo patiens non operatur ad flagella pro modo satisfactorio pro peccatis nisi id intendat. Tunc tertio modo potest quod flagella sustinere patienter voluntarie acceptando vel sustinere volendo intentione remissionis pene debite pro peccatis. et sic flagella vel aduersa quecumque sunt satisfactoria. O ergo Iesu bone tibi laus et gratiarum actio quia facis ut diligentibus te omnia cooperentur in bonum tam flagella quam opera.

S Circa secundum proponderatione valoris quiritur. quod pro satisfactorio in hoc beata pro dicta pualcat satisfaciunt pro peccatorum pena. et proponderat forte magis satisfactoria. Ad quod aliquis posset arguere quod procellat oratio. quia pro alijs in ipsa mens plus eleuat in deum: et quasi pro deo loquitur. Item alius posset arguere quod plus satisfaciunt ieiunium. quia est pro alijs penalius opus. penalitas autem dicitur esse in opere satisfactorio. Sed his obuiat quod scriptura pro ceteris appropriat satisfactorio elemosyne. quia postquam Iob. xij. dictum est. Bona est oratio cum ieiunio et elemosyna. statim simpliciter de elemosyna subiungit dicens. quod elemosyna a morte liberat et ipsa est quae purgat peccata et facit inuenire vitam eternam. Decebi. Et finem Ly. ibidem est ratio. quia pro ieiunium sanantur pestes corporis. sed pro oratione pestes mentis. sed pro elemosyna sicut vtriusque pestes sanantur. ergo videtur quod sit plus satisfactoria. Rursum dicitur ad hec recolligendo ex Rich. in. iij. di. xv. alijs quod doctorum dicitur quod tria sunt in satisfactorio. Primum est vitatio culpe. et ad hoc maxime valet oratio. Secundum est augmentatio gratie ad quod elemosyna pro valet. Tertium est solutio pene. et hoc est infirmum in satisfactorio. **I** Ad hoc autem plus valet ieiunium. quia pro penalarum magis exsoluit culpe penam. Subdit Rich. di. q. ex quo augmentum gratie nobilissimum est quam vitatio culpe. quia non vitat malum nisi propter bonum sed ad conservandum bonum gratie et augendum. Finis autem melior est ordinatis in fine. scilicet pro bono. Item elemosyna utilior est ad satisfaciendum quam oratio. et oratio quam ieiunium inter pres satisfactorio. Nam quod dicitur istorum scilicet tam augmentatio gratie quam etiam vitatio culpe melius est quam solutio pene. Item quod vitatio culpe plus attribuit elemosyne pro alijs ipsa satisfactorio pro peccatis. et hoc pro etiam pro apostolum. Timof. iij. dicentem. Corporalis exercitatio ad modicum utilis est. pietas autem valet ad omnia promissione bonis vite presentis et future. **U** Tunc documentum ex dicitur accipiamus triplex. Primum finem Rich. s. q. quod quis oratio finem sua essentia sit dignior quam elemosyna. quia oratio plus eleuat mentem bonis in deum pro prolatione quasi presentia deo loquat. tunc quoniam ad vsum satisfactorio utilius est dare elemosyna quam orare. sicut exple gratia quod quis auz sit procius et dignius aqua. tunc aqua utilior est ad abluendum

quam aurum: sed elemosyna est ut aqua extinguens ignem peccati. Eccl. iij. Tunc et elemosyna dicitur ab eleo quod est deus. et moyses ait. quasi aqua dei. Secundum documentum quod proessor pro penia dicitur ceteris partibus et qui potest inuigere elemosyna magis quam orationem vel ieiunium pro satisfactorio nisi causa aliud requirat in tali inuentione penie. Ratio. quia elemosyna in se inducit virtutem orationis et etiam ieiunij tamquam vniuersalis medicina peccati plus quam alia. Propterea plus inducit Luc. xi. Dare elemosyna et omnia munda sunt vobis. Et Dan. iij. Peccata tua elemosynis redime. Et finem doc. ratio ponit. quia elemosyna in se inducit virtutem orationis et ieiunij. propter duo scilicet propter quod plus meretur augmentum gratie. Primum quia prostituit eum cui datur debitorum ad orandum pro eo cui dedit. Item quia elemosyna est quasi oblatio deo facta et erodas deum ut patet Eccl. xxix. et sic dupliciter habet vim orationis. Denique elemosyna habet virtutem ieiunij. quia bona sibi subtrahendo et alijs largiendo: tunc propter corpus minus satisfaciunt. et sic macerant corpus. Tunc propter quod elemosyna completur habet vim satisfactorio. Tertium quod quod ieiunium sit penalius simpliciter quam elemosyna dare. tunc in satisfactorio plus attendenda est bonitas operis quam penalitas. quoniam plus valet utilitas elemosyne quam ieiunium. Deceat Rich. De ergo christiana anima discite hec.

I Circa tertium de dispensatione penie quiritur. vtrum vnus proessor possit relaxare vel dispensare aut commutare peniam satisfactorio quam alter iposuerit. Rursum breuiter in angelica pro certa documenta. Primum est. quod si talis proessor habet autoritatem absoluendi a tali peccato: scilicet propter quod fuit illi imposita penia factalis potest dispensare vel commutare propter tunc talis scilicet peniam. etiam si ille qui impositus esset superior. Tunc glo. xxvij. q. vij. c. rpa. tenet quod episcopus potest diminueri peniam quam papa iposuit: intelligendo quoniam non potest habere recursus ad superiorem commode. Et ex causa proferunt si euidens sit penitentem non posse ferre iniunctam peniam: alio modo. Et hec etiam tenet Aluarus. pro Excepto tunc quoniam alicui in penia fuisset iposuit ut iret ad terram sanctam. quia tunc sine autoritate pape non posset commutari si iniunctum esset ut iret in subsidium terre sancte. alio modo posset ut patet in angelica. Secundum documentum quod si proessor non habet autoritatem absoluedi a tali peccato propter quod fuit penia imposita non poterit eam relaxare nec commutare nisi necessitas urgeat vel pietas suas deat. Primum enim tunc esset interpretari quod superior in huiusmodi casibus acceptet dispensationem finem Rodon.

Tertium documentum quod quoniam proessor vult facere commutationem vel dispensationem penie quam alie iposuit dicitur examinare eam propter quam fuit penia imposita: ut dicit Ray. in professione. scilicet noua generali vel particulari ut discrete sciat relaxare vel commutare. et non nisi ex causa debita relaxet. et sic patet. Et ex plura finale legitur in spec. eccl. di. iij. eccl. xxxij. q. q. da post multa peccata religionem intravit: et prociuas lachrymas pro peccatis fundebat. ieiunium vigiliam

Be

Pse au

tares nrae. attri

Et alim. et i epla

ter de opo qd dicitur qd

valde struola.

appetis qd pami no fec

ze et. sed passus e p p

mas. i. afflicus e p p

te p eple bur? parit pa

tem mullim nob p

uaro merito: passiois

la ppoitv dispensare i

cauere remissione et pur

lone. Na ipsi ecclie pla

tu. Quoz remissioe

ipopro. p alio edema

ipos facio dieb cene

re. et dicitur de indulgentia

indulgentia: qd de cas: valore.

Sum de indulgentia

Cur penia de indulger

oñones z ma^g opa pnie faciebat. Ecce autē nos
 ac qdā vidit dñm iesum qñ inducū sacerdotas
 libo indumētis missaz celebrantē. z qñēs iuxta
 ritū missē ad pplm se puerrebat manibz calicez
 videndū offerebat cūctz q aderāt. Lui frater ait
 Obsecro dñe vt qd ostēdis nobis calicē istum.
 Rñdit iesus. Vt videat inq̄r z sciat vniuersi qñ
 tū mihi placet p̄tritiōis fletus z pnia. Nā in b
 calice sūt lachryme q̄s fudit maria magdalena
 secus pedes meos penitēs. In hoc ondit q̄ l/
 benter debemus pniā facere z flere p̄ pctis. z
 q̄ est b̄ sacrificiū pnie acceptabile adeo q̄ satif/
 fact p̄ sanguine xpi fuso q̄ p̄secrat i calice. Et sic
 frater ille b̄ viso pla opa pnie z luctus cepit fa/
 cere. Rogemus ḡ xpm zc.

Feria q̄rta post dñicā palmar. Ser. xlix. de
 sacratissimis indulgentijs q̄s facit ecclia in re/
 missionē pene pctōz.

Dse aut. scz xps vulnera/
 tus est p̄pter iniq̄
 tates n̄ras. attritus ē p̄t̄ scelera n̄ra.
 Esa. liij. z i epla hodierna. Olim Esa
 ias hec de xpo p̄dixerat: q̄bz ondit q̄ passio xpi
 essz nob valde fructuosa. Nā nō ē passus xps p̄
 pctis p̄rijs q̄ pctm̄ nō fecit neqz inuētus ē dol/
 in ore ei. sed passus ē p̄ pctis n̄ris expiandis. z
 attritus. i. afflictus ē p̄ satisfactiōe n̄roz pctōz
 vt hec p̄ eple hui⁹ patēt passus. Un̄ exq̄ dñs ie
 sus demeritissimē nob p̄uidit z disposuit vt de
 thesauro meritoz passiois z sanguis ei⁹ mistri
 ecclie pctōribz dispensaret indulgentias ad pe/
 naz pctōz remissionē z purgatorij acerbissimi
 euasione. Nā ipsis ecclie placis dedit in b̄ prāte
 Job. xx. di. Quoz remiserit̄ pctā remittat̄ eis.
 Et b̄ p̄t̄ poni p̄ alio themate hui⁹ fmonis. Et
 qm̄ p̄ istis sacris diebz cene dñi z subsequētibz
 certis ecclesijs indulgentie p̄cesse pmulgant̄ vi
 sitantibz fidelibz vt clarū est Jo de indulgen/
 tijs p̄uenit hodie facere fmonem. in quo myste
 ria tria declarabimus.

Primum de indulgentiaz vigore.

Secūm de eaz valore.

Tertium de indulgentiaz p̄secutione.

A Circa p̄mū de indulgentiaz vigore: q̄runt
 p̄apuetria p̄ simplicibz vtilia. Primo querit̄
 qd sit indulgentia. Ad qd breuif rñdet̄ fm̄ frā.
 de Naro. tractatu de indulgentijs. z etiā in an/
 gelica sūma. q̄ accipiēdo p̄ indulgentijs q̄ dant̄
 in ecclesijs diffinit̄ sic. Indulgentia est qdā re/
 missio pene debite p̄ pctis post p̄tritiōe habi/
 tā de al. Ex q̄ p̄tz q̄ ista remissio ē pene t̄pal ad
 quā pctōz remanet obligatus post remissionē
 culpe z pene eterne factā in p̄tritiōe. Nā in ipsa
 p̄tritiōe remittit̄ culpa q̄ ad penā eternā: sed nō
 remittit̄ tota pena nisi esset p̄tritiō feruētissima
 sufficiens delere corā. remanet itaqz obligatus
 pctōz sepe ad satisfaciēdū t̄palr p̄ residuo pene

quā cōtritiō nō sufficit expiare. z debet soluere
 vl̄ b̄ p̄ opa z indulgentias vl̄ i purgatorio. B

Secdo q̄rit̄ vñ assumunt̄ indulgentie z hñt vi
 gorē liberādi aīas a purgatorij penis debitis.
 Rñdet̄ cōiter docto. in. iij. di. xxiij. q̄ ex abūdā/
 tia meritoz oīm scōz: p̄sertim b̄re marie v̄ gis
 nis. z maxime xpi accē⁹ passiois fm̄ frā. Na
 ro. Nā ml̄tra supero gauerūt sc̄i vltra mēsuraz
 debitoz suoz q̄rū merita tanq̄ thesauri ecclie
 z p̄maxime xpi merita sūt in tāta abundātia q̄
 oīa pctā hoīm q̄ sunt fuerūt z erūt nil sūt respe
 ctu illi⁹. cū minima gutta sanguinis vel sudos
 ris xpi sufficeret ad expiāduz oīa. Nam xps qz
 de⁹ est z b̄o ifinici meriti ē. Et hec patēt extra de
 sum. trini. c. dānam. circa fi. z d̄ cele. mis. c. cum
 marthe. Sz qm̄ hui⁹ thesauri dispensatio tradit̄
 ta est placis ecclie sup terrā q̄ hñt prātez z curā
 sup fidelibz militibz xpi. Un̄ Mart̄. xvij. dixit
 xps petro. Tibi dabo claues regni celoz. qd cū
 qz soluer̄ sup terraz erit solutū zc. Jo ex b̄ papa
 bz prāte plenarie indulgentie vniuersalr vbiqz z i
 oēs vt dispēset meritoz xpi thesaurz p̄ necate z
 vtilitate filioz ecclie. Alij aut̄ plati iferiores ha
 bēt prāte limitatā. Un̄ p̄tz q̄ indulgentie valēt nō
 solū i foro ecclie sz etiā in foro dei fm̄ doctores.

Tercio q̄rit̄. q̄li mō indulgentie hñt libera
 re a penis debite i purgatorio cū ad illas obli/
 gat̄ hō ex diuina iusticia. Niz ḡ ē q̄ iferior deo
 minister: b̄ ē plar ecclie possit facere indulgentie
 remissioēz de obligatiōe penaz ad q̄s supior. i.
 de hoīez ligauit. qm̄ d̄. xxi. di. c. iferior (inq̄r) se
 des nō p̄t absoluerē potiorē. Rñdet̄ fm̄ Rich.
 in. iij. di. xx. z Tho. q̄ iferior. s. sedes vl̄ iudex a
 pena iposita a supiore bñ p̄t absoluerē autori
 tate supioris sibi cōcessa. Et sic qñ plar habēs
 autoritatē a xpo p̄cessā dat indulgentias z hō su
 scipit. talē nō simplr absoluit plar a debita pe/
 na. sz sic q̄ d̄ thesauro ecclie. s. d̄ meriti passiois
 xpi. p̄ eo plar soluit̄ q̄ntū d̄bet. z sic liberat̄ ille
 p̄ solutiōez alteri⁹ p̄ ipo. Sic obligat̄ regi libe
 rat̄ dū thesaurari⁹ hñs prāte sup regis thesau/
 ro dispēfando solueret p̄ illo ex voluntate regis
 p̄pter fidelitatem illius satisfaciendo ex eodez
 thesauro regio.

D Circa scdm̄ q̄rit̄ q̄ntū valeāt indulgentie.
 Rñdet̄ fm̄ Bona. z Tho. in. iij. di. xx. ac in An
 gelica z doc. breuif obmissis opiniōibz diuer/
 sis certa documenta ponēdo q̄ magis valēt p̄
 p̄plo. Primū documētū est p̄ regula gñali. s.
 q̄ indulgentia tāntū remittit̄ de pena q̄ntū sonat
 de pnia. declarat̄. qz si indulgentia est data ad cer
 tū numerū diez. scz. xl. vel annoz z h̄mōi. tantū
 habet remittere de pnia tarata siue a cōfessore
 siue a iure siue a iusticia diuina. Unde si p̄fessor
 alicui imposuit pniā. vij. annozū teinādoz
 vel. xl. diezū zc. talis si suscipit indulgentiā. vij. an
 noz vel. xl. diezū absoluet̄ est. Tamen meli⁹ est
 sibi pniā implere z indulgentiā reseruare ad

Feria. v. magna

purgatoriu p residuo. qz forte illa pnia iniuncta
no sufficē p digne sibi. 7 sic p residuo pfoluere hz
i purgatorio. g. zc. **E** Si vo indulgētia ē data
plenarie ad oīs pccōz remissioz tūc qd ea suscipit
z i eodē statu morit statim euolat sine purgato
rio in celū fm Hosti. z doc. de pe. z re. s. ad qd.
qz tal nullū hz impedimentū euoladi cū p indul
gētia sit p eo totū solutū. nisi forte postqz idul
gētia suscipit in vita postea comiserit aliquod
pccm. Sdm documentū qz qūis indulgētia
qd ad augmentū grē z glie rāto plus valet qnto
qz ea maiori deuotōe suscipit. m. qntū ad remis
sionē pene debite i purgatorio vl' iposite a pzel
fore nō valet plus qz sonat in forma: vtz iuxta
diez vel annoz nūez vel qntitatē. Un de pena
valet dimittere tantū vt sonat z nō plus. **F**

Jo nota qz dies siue anni indulgētie nō sunt
anni celi nec purgatorij: s; hui' vite vl' mūdi. qz
nec in celo nec in purgatorio ē hmōi distinctio
diez: s; in h' nū mōdo. Et h' est dicere: qz indulgē
tie rāto diminuit d' pena qstū diminueret pnia
si p tot dies vl' annos impleisset pniā in pnti.

Tertū do cūm qz indulgētia qūqz dat de
oibz pccis vel de centū ānis de pnia sibi iniuncta
z tūc restricta ad pniā iniunctam solū remittit
pniā iposita a pzfessorē: qz si nō est eque digna
pniā iniuncta nō statim euolat cū morit. al's secus
si simplr indulgētia de oibz ē data fm Hosti.
vt p dicitū ē. Itē qūqz indulgētia dat de oibz
pccis de qbz pccitus z pzfessus ē. z tūc pena obli
toz pccōz vel iūgatoz nō remittit. Un vba for
me sunt inspicienda.

S Circa tertū de psecutiōe indulgētie querit
Que requirunt ad h' vt aliqz psequat indulgen
tias. de h' breuit' psequar hic: qz latius tractauit
fmōibz d' dedicatōe ecclie. vide g' ibi si tibi placz
de h' lat' agere. Notādū g' qz p valore totali i
dulgētie requirunt pcpua qnqz vt qz pseqt eas.

Primo auctoritas in pcedente.

Secdo causa licita p fine.

Tertio fides p deuotione.

Quarto veritas penitētie.

Quinto effectus in iniuncto opere.

Ista posui p ampliori expōsiōe ad pplm in p/
ticulari: licz doctores tm ad qtuoz hec reducāt

Primo requirunt auctoritas in pcedēte vel dante.
Nā si qz nō hz auctoritatē dādi indulgētiā cas
les vl' tantas nlla ē tal' pcessio. Itē si qz pccōz
pcederet indulgētiā nō suis subditis nō p va
lere: qz nō hz auctoritatē in eis nisi in certis casibz
Sed qm hec scire pnter ad pccōs nō ad pplm
iō dimitto. **N** Secdo requirunt ea licita p fine
p qua sunt dande indulgētie. Et fm doc. cōiter
h' p fieri. Prio p dei laude z glia z scōz hono
re in qbz de' honorat in pstructione eccliaz. z ce
lebrantibz eoz festa z visitatibz eccliaz z p dca
tōes. Et p opibz pietat' z pegrinatioibz z hmōi
Secdo qz dari pnt p cōi utilitate z defensione si

dei: terre sancte: extirpatōe hereticōz. z hmōi s;
ne meritorio. Si autē daret qz p causa illicita:
vt trāseuntibz ad duellū vl' iniustū bellū vl' ad
foz z hmōi: nō valet. Tertio requirunt fides vt
hō habeat deuotionē fidei: qz credat tantā pccōe
esse apud eccliam zc. Quarto requirunt qz pnia
vt sic hō vere cōritus. Nā cōriti in pccō mortali
nō valent indulgētie fm Rich. s. qz nō pōt esse
remissio pene manēte culpa. s; tm vtile est etiam
pccōi facere illa qz valet ad plā alia. Itē ad pze
quēdū etiā sufficit fore pzfessus sel' in anno. vt
patuit sup' fmōe dedicatōis. Quinto requirunt
effectus vt faciat hō illud p qz daretur indulgē
tie. al's nō psequit licz habeat bonā voluntatem
vt volūt cōiter doc. **J** Sed qd si facit tm mi
nus qz decet. Rūdet fm Bonauē. in. iij. dist. xx.
qn aliqd iponit gñ alr tūc dz illud ipleri fm qd
pcedet hoi facere. vbi gñ. qm indulgētia data ē
porrigētibz man' adiutricēs ecclie: tūc si paup
dat vnū denariū psequit sicut z diues qui dat
vnū ducātū. Si autē diues dat vnū denariū nō
hz tantū de indulgētia vt ille paup: qz nō fecit
fm suā p decētia. melius tm facit dādo modis
cū qz nil. Nec in ange. **K** Sed restat ad huc
qrendū. nunqd valet si alius facit id qd iponit
in indulgētijs p aliq' viuo vel etiā mortuo cōriti
in purgatorio. Rūdet qz cōis est opinio docto
rū. put ponit etiā in Angelica qz si indulgētia
pcedēs sic expmit valebit viuo p qz facit directe
p modū indulgētie. s; mortuo valet p moduz
suffragij. ita tm qz qz h' facit z p qz facit sint in sta
tu grē. alioqn si nō expmit nō valebit vel si etiaz
expmit. Sed is qz facit p alio nō existēt in grā
tūc illi nō valebit. Silitur dū is qz facit ē in pccō
mortali: p mortuo p qz facit cōriti in purgatorio
nō valebit. nisi illud faceret vt publicus mister
dei z ecclie. pura missam diceret z hmōi. hec suf
ficiant. Exēplū applicare potens de scō fran
cisco qz a xpo apparere sil' cū brā v' gine z angelis
in ecclia scē Marie de portuicula Bsilij impe
trauit plenarias indulgētiā offerēdo rosas qz
miraculo se excreuerāt ex aspōne sanguis bea
ti frāncisci in vepres z spinas. vt piz in actibus
frāncisci. O itaqz pccōes agite pniā zc.

Feria quinta magna in mane Sermo. l. de pa/
ce sanctissima quā xps hodie discipulis reliqz.

Sticem relinquo

Pvob: pacē meā do vob Joh. xij. Uer
ba hec dixit ipse dñs iesus hodie i vlti
ma cena qm erat recessurus a discipul' p morē.
Tūc em qsi vltimū vale in testamto pacē reliqz
z cōmēdauit: vt dr Amb. Et in h' docuit qz xpia
ni marie debēt amare pacē cū fratre suo. Ad qd
qdē etiaz hortat rō. s. necessitatis: qm vt Aug.
lib. de v'bis dñi dr. Pax ē serenitas mētis: vin
culū amoris: pccōiū charitat'. hāc qz h' teneat.

q̄ nō h̄z reperat. q̄m̄ q̄ in ea repr̄ nō fuerit exbere
 dicit a p̄c. negabit a filio z alienus efficit a sp̄u
 sc̄o. hec ille. Horat̄ etiā sc̄ptura aplice auroz/
 raris Ro. xij. di. Ad ex vob̄ ē cū oibz hoibz pa
 cē h̄ntes date locū ire. Et h̄ p̄t poni p̄ alio the/
 mate f̄mōis. Deniqz exēplū horat̄: qz sum̄ mē
 bra xp̄i. q̄ debem̄ esse zcordes sic mēbra eiusdē
 corp̄is. Un̄ Aug. Nō p̄t eē zcors cū xp̄o q̄ fue
 rit discors cū xp̄iano. p̄fca xp̄s ait. Pacē relin
 q̄ vob̄ tāqz caput ip̄erans mēbris. Proinde de
 pacēria mysteria declarabimus.

Prīmū d̄z distinctiue distinctionis.

Sc̄m̄ d̄z inductiue cōmendationis.

Tercium d̄z diuine acceptationis.

2 Circa p̄mū de distinctiōe pacis discernēda
 v̄scāmus discernere q̄lē pacē vult xp̄s in suis
 Notandū qz colligēdo ex sc̄pturis par ē diuersa
 Primo q̄dā est par inq̄nata. sic est par illoz q̄
 sunt zcordes in malo vt latrones z mali hoies
 Nā talis par ē etiā inf̄ demones in pdēdo aias
 zcordis fatagētes. Cōtra h̄mōi pacem xp̄us d̄
 Mat̄. x. Nolite putare qz veni mittere pacem
 in terrā. Nō em̄ veni mittere pacē s̄z gladiū. h̄ ē
 volo qz nec p̄ filio nec aliq̄s alteri zsentiat i pa
 cētēda cū diabolo. s̄. in p̄cā faciēdo vel aiam
 p̄nā aut p̄mī pdēdo. Sc̄do q̄dā ē par simu
 lata. de q̄ p̄s. Qui loq̄t pacē in ore suo: mala au
 tē in cor. hec etiā nō plac̄ xp̄o. Tercia ē par ordi
 nata. de ista xp̄s sup̄ loq̄t in themate. S̄z q̄nt̄
 q̄lis par d̄z ordinata quā xp̄s vult in suis z res
 lid̄tillis. Ad h̄ nota f̄m̄ Fran. maro. f̄mone de
 natiuitate qz par ordinata. Quedā p̄mo d̄z the
 ar̄tica. de q̄ Leo p̄p̄ f̄mone de natiuitate qui
 incipit Excedit q̄dē. d̄z xp̄iano v̄a par ē a dei vo
 lūrate nō diuidi. i. n̄ discordari. s̄z in his solis q̄
 d̄z diligit delectari. Nec ille. Sed heu mō h̄ac
 pacē. q̄m̄ vt d̄z Aug. Dis criminofus ē inimic̄
 deo. Sc̄do q̄dā d̄z par hierarchica. i. hoim̄ cū
 angelis vic̄ dū morē gerimus angelis n̄ris cu
 stodibz. Ad q̄d horat̄ Ber. di. In quis diuer/
 sorio. in q̄libet angulo reuerētia exhibe tuo an
 gelo nec audēas facere corā illo q̄d me p̄nte nō
 auderes. Tercio q̄dā d̄z par monastica. i. vni
 ad seip̄m dū rō tāqz sup̄ior impar suis inferioz
 ribz viribz. z iste obediūt rōm̄. p̄z in sc̄tis. Nā di
 cēte p̄ho. ix. ethi. mal̄ nec ad se h̄z amicitia: nec
 ad aliū. z sic nec h̄z pacē. qz caro ē z sp̄m̄. Quar
 to q̄dā d̄z par iconomica. h̄ est h̄rantiū in vna
 domo sic cōiugatoz z fratrū. de hac Ec̄ci. xxv.
 In tribz b̄n̄placitū est sp̄m̄ meo q̄ sūt ḡra deo z
 hoibz. amor fratrū. cōcordia priorz. vir z m̄lier
 b̄n̄ sibi zsentietes. O hō pensa hec. Quinto q̄/
 dā est par politica. i. h̄rantiū in aliq̄ vno regno
 vel in vna ciuitate. q̄ d̄z q̄li ciuiū vnitas. Ad
 Quē h̄c. Un̄ est qz aliq̄ ciuitas magnā di
 scordia patē in suis ciuibz z dissentionē. nec p̄
 pacari. s̄lt̄ aliq̄d regnū vel cōitas q̄nqz a deo p̄

mittit̄ discordia desolari. R̄ndet̄ recolligēdo
 ex sc̄pturis. talia p̄mittit̄ de^o p̄f̄ p̄cā: vt d̄z etiā
 Aug. v. d̄ ciuita. c. xxij. Et p̄mo aliq̄n̄ p̄f̄ sup̄biā
 hoim̄ illoz. Prouer. xij. Inf̄ sup̄bos sp̄ iurgia
 sunt. Sc̄do aliq̄n̄ p̄f̄ iniusticiā. Prouer. x. Re
 gnū de gēte in gēte trāsfert̄ p̄f̄ iniusticias z do/
 los. Tercio aliq̄n̄ p̄f̄ homicidiū z luxuriā. p̄z
 in dauid cui dictū ē. Nō recedet gladius de do
 mo tua. z ita factū est qz filij sui sese occiderunt
 Quarto aliq̄n̄ p̄f̄ o p̄rellioz iudicij iniquā. sic
 fit sepe in ciuitate p̄ iudicia falsa q̄b̄ opprimūt
 paupes z vidue a diuitibz inq̄ auferēdo illis
 bona Esa. xxxij. Ue q̄ p̄daris. nōne z ip̄e p̄das
 beris. Quinto aliq̄n̄ p̄f̄ p̄iuria z fidei fractū/
 rā. p̄z de Sedechia rege z regno israel desola/
 to a babilonijs. Dier. xxxij. Sexto aliq̄n̄ p̄f̄
 multoz publicā maliciā impunitā. Prouer. xj
 In bonis iustoz exaltabit̄ ciuitas. z in pd̄itio
 ne ip̄ioz erit laudatio. hec sufficiāt. O xp̄iani
 caute hec vt pacē habeatis. N̄ Circa sc̄m̄
 de inductiua cōmendatione. Nota qz pacē am/
 plecti z tenere iducimur ex om̄i lege q̄m̄ ois lee
 cā cōmēdat tāqz bonū maximū. z breuit̄ p̄sequi
 do Primo ostēdit̄ ex lege nature hois intrin̄si
 ca ex pd̄itioe p̄maria. Nā Aug. xij. d̄ ciuitate dei
 h̄ac p̄cipuā q̄nē. q̄re de^o ex vno hoie sc̄z Adā fe
 cit om̄s hoies cū h̄ nō fecerit in alijs aialibz sol
 ut dicēs sic. De^o fec̄ ex vno hoie om̄s hoies vt
 eo mō vehemētius cōmendaret̄ societas z vni
 tate vinculi. z sic in mltis zcordis nature
 fuaret̄ in pace. Un̄ z p̄terea de^o hoī nō dedit ta
 lia mēbra sc̄z q̄b̄ posset lacerare vel tāqz armis
 vulnerare sicut dedit aialibz. puta dentes z vn
 gues acutos ad significandū qz sic d̄z etiā. j. po
 litic̄. Nō ē aial natura r̄ m̄asuetū z sociale. z sic
 pacis secretiū. alio q̄n̄ z natura peccat. Sez
 cūdo ex lege theologica q̄ p̄hibet inimicitias z
 odia ac discordiā. z dicit̄ ex p̄cepto xp̄i Mat̄.
 v. etiā inimicos diligere z recōciliari offēso fra
 tri. z sic pacē h̄c. Rō p̄cipua ē. qz debemus ten
 dere ad celestē p̄iam z ad deū p̄petuo possiden
 dū in q̄ beatificamur: s̄z ad hec nō ē alia via nisi
 par. Prouer. iij. Dēs semite illi^o pacifice. Nec
 in p̄ia regnat aliud nisi sūma par z zcordis oim̄
 volūtas. Esa. xxxij. Sedebit̄ plus me^o in pul
 chritudie pac̄. Un̄ ciues illi^o p̄ie sc̄z angeli q̄b̄
 associabimur: pacē cecinerūt di. Gl̄ia in excelsis
 deo: z in tra par. ḡ zc. Tercio ostēdit̄ ex lege ca
 nonica. Nā Aug. xij. q. iij. c. j. z. c. ecce. dicit̄
 qz p̄ pace fuāda etiā mala q̄nqz sunt tolerāda.
 Et idē se. c. q̄sqz. dicit̄ qz pacificus ille d̄z q̄ corri
 git q̄d p̄t z q̄d saluo vinculo pac̄ corrigere nō
 p̄t e q̄n̄m̄iter supportat. nā z. xxiij. q. j. c. q̄ z. d̄z
 qz diuers̄ penis puniēdi sūt pacē eccl̄ie turbātes
 etiā exilio p̄petuo. Quarto ex lege ciuica q̄ ē
 punit̄ malefactores z pacē cōitat̄ turbātes. J̄c̄
 L. d̄ fidei cōmis. l. ampl̄. statuit̄ qz beres nō ser
 uans testamētū p̄is defūcti ē exhereditād^o. sic

Feria. v. magna

q̄ nō fuit testamētū pacē quā xp̄s nob̄ legauit
pur paruit in themate exheredat a celo.
D Quō ex lege pb̄ica. qz oīa naturalr appe-
tūt pacē. Nā f̄ in p̄m̄ p̄mo celi. Om̄e ḡue rēdit
deoz sū. z oē leue surū. Et b̄ id̄: vt q̄ret̄ in suo lo-
co naturali. Proinde Aug. xix. de ciui. dei dr.
Sic nemo ē q̄ gaudere nolit. ita nemo ē q̄ pacē
h̄re nolit. Quare etiā san. Tho. ij. q. xxix. ar. ij.
pbat qz oīa appetūt rōnali vl̄ naturali appetitu
pacē vt p̄seruent̄ in esse z vita z oīa z gaudēt pa-
ci. Ad hec exēpla pb̄icalia p̄ponamus aliq̄. Pri-
mū de apib̄. Qñ em̄ apes inuicē strepūt z da-
morē ac discordiā faciūt: signū est qz rex vult al-
uicare dimittere. Itē in auib̄ dr̄ Solin⁹ in li. re-
rū. qz eo āno q̄ vident̄ aues in alto acre pugna-
re futurū ē pestilentiā z strages z neces in infe-
riori regiōe fieri. qz instinctu naturali aues frā
z acre inferius sentiūt esse corruptiōi primā. iō
in altū leuāt se. Sic sp̄ualr. qñ hoies discordāt
strepūt vl̄ s̄ sese pugnare vident̄. signū est qz rex
xp̄s recedit ab eis z pestilētia vicioz ac dānatio-
nis sequet̄ in eis. Un̄ Orige. li. de ritu eccl̄lasti-
co dr̄. Bella z lūgia hoim̄ p̄stigia sūt dānatio-
nū eternaliū. O ḡ hō p̄m̄esce. P Sed di.
Quid ḡ faciā cū ille s̄ me iratus feruet ad rixan-
dū. nec vult mitigari. Ad h̄ r̄ndendo z sulo cuz
ap̄lo Rox. xij. di. Qd̄ ex vob̄ ē pacē habere cū oi-
bus. salte date inq̄t locū ire s̄z dedinādo vl̄ fu-
giedo. qz si h̄ nō poter̄. qz forte obligat̄ illi es si-
cut vroz marito. tūc m̄itē rē p̄beas z būl̄r loq̄re
qz r̄nsio mollis frāgit irā. Prouer. xv. Serto
ex lege poetica. Nā Salustius in iugurtino ait
idēz z hiero. dr̄. Concordiā pueres crescūt. s̄z dis-
cordiā marie dilabūt. Itē Senec. li. iij. virtutū
dr̄. Serto honestū z magnanimū videte gen⁹
esse oē ignoscere. Propterea etiā qdā sic allegat
Hugo de claustro ait. dr̄ sic. Quattuor sunt ne-
cessaria viro bono. Primū vt om̄es faciat sibi
amicos si p̄t. Scdm̄ qz si nō p̄t facere amicos
nō faciat sibi inimicos. Tertū qz si nec h̄ p̄t. qz
ille vult eū ledere tūc recedat z fugiat. Quartū
ē qz si eū leserit nō vindicet. hec ille. Ad idē s̄z de
pacis cōmendatōe Puscian⁹ volūne m̄iori dr̄
Si qñt qd̄ est sūmū bonū in hac vita. Rūdes
inq̄t qz par. Ecce ḡ charissimi pz qz debem⁹ ama-
re valde pacē. Septio oñdit ex lege politica.
Nā vt p̄hs. iij. politicorū. z. v. etiā libro docet ad
politiā bonā req̄rit̄ ordo i p̄ncipādo z subijcē-
do. z fuāda est iusticie eq̄litas p̄ bono pacē. s̄. vt
m̄iores reuerent̄ maiores. z maiores adiuuēt
m̄iores. z eq̄les eq̄libz iura sua reddāt. alioq̄n
vbiz seditio erit. hec ex p̄ho. Jōqz Aug. xix. de
ciuitate dei dr̄. qz in rebz creatis nil est gratios⁹
nil secur⁹ bono pacis solet audiri. Tolle bonū
pacis qd̄ sūt regna nisi qdā latrocinia. hec ille.
Un̄ ex p̄dicis clarer cōmendatio pacē. O vrinā
h̄ regnū n̄m̄ z hec ciuitas pensaret bonū pacē:
z illā teneret. Q Sed de inimicijs q̄e ma-

la q̄t cedes sequat̄. Heu heu de⁹ magne a p̄ncip̄
pio mūdi q̄t in hoies secuta sūt homicidia. q̄s
enūcrabit. Vere res horreda nimis si cōmōra-
mur ex historijs. Nā Paulus orofius lib. ij. re-
fert qz sub tribz regibz p̄faz succedēdo sibi vicz
Lyro. Achamire. z Xerxe. decies nomies centena
milia hoim̄ in bellis p̄m̄p̄t sūt ex p̄hs. Deniqz
Eutropius narrat: qz roma p̄q̄sro dñio orbis
postea in vrb̄e subortis discordijs z p̄tialitatis
bus facta ē cedes hoim̄ sparsim p̄ varia bella is-
tantū qz p̄les q̄s sedecim milia hoim̄ occisa sūt
p̄ter captiuos z fame mortuos. z h̄m̄ōi. Itē in
biblia q̄t centena milia hoim̄ legunt̄ p̄m̄p̄a p̄
discordias. Et in varijs cronice gentiū q̄t legūt̄
Et in n̄ro regno etiā. solus de⁹ nouit. vtiqz si oīa
sil̄ colligere possemus. ex tāta multitudine inēz
fectoz possent p̄strui mōres excelsi. z ex sangui-
ne coz̄. larga flumina fluerent. O ḡ maledicta
discordiā. O b̄ndicta par. que tanta mala cōpe-
scis. vere maledictus q̄ te respuit.

R Circa tertū de acceptatione diuina. Nota
qz de⁹ oñdit pl̄bz signis qz diligit pacē hoim̄.
Primū signū natiuitatis. qz xp̄s tpe pacis na-
sci voluit. Scdm̄ angelice exultationis. qz ange-
li exultātes in xp̄i natiuitate pacē in terra hoibz
bone volūtat̄ adesse ecānerūt. Tertū beatifi-
cationis. qz xp̄s beatos fore p̄dicauit pacificos
di. Matth. v. Beati pacifici qm̄ filij dei s̄z dile-
cti vocabunt̄. Quartū testamētalis legationis.
qz discipulis pacē legauit vt paruit. Quintum
emprōnis. qz caro p̄cio sanguis sui pacē hoibz
emere voluit recōaliando nos deo: vt dr̄ ap̄ls.
Sextū saluationis. qz post resurrectionē appa-
rens discipulis pacem annūciando salutauit:
z ap̄ls pacē salutarē mādauit. Luc. x. In quā
cūqz domū intrauerit. p̄mū dicite: par huic do-
mū. Septimū oionis z sacificationis. Unde
Lhyf. sup̄ Matth. dr̄. P̄pendite qñtū malū
sit discordiā. qz a discordiātibz nō vult de⁹ acce-
ptare sacrificiū: nec oīones exaudire. Plus em̄
diligit z cordiā fidelīū q̄ mūera. hec ille. S
Propt̄ea exēplū legit qz demones mltū gau-
dent de hoim̄ discordiā. Cū em̄ br̄s fran. Bre-
ciū venisset vidit demōes exultare de illius ciui-
tatis incestino bello. z p̄ sociū mandauit ex pre-
dei vt exirēt demones de ciuitate. Et ecce statim
recesserūt z ciuitas z cordiā fecit. O ḡ par b̄ndi-
cta q̄ demōes expellis z deū in hoie habitare fa-
cis. z celestē p̄niam p̄mereris: quā nobis p̄stare
dignē iesus christus qz cū patre z sp̄s sancto vi-
uit in secula. Amen.

Itē p̄ cena dñi z p̄ alijs seq̄ntibz diebz p̄les
f̄mōnes feci in alijs ptibz pomerij.

Explicat h̄ q̄dragēsimale de p̄nā in laudē xp̄i
z br̄e v̄gis m̄ris. beatiqz fr̄a. ac oim̄ br̄oz. Amen

Tabula

In nomine domini in
 In diebus Incipit tabula de materijs prenti in b
 qdragesimali pomcrij de pnia f m alphabeti.

Abstinentia moderari debet. vij. R.
 Absyntiaca pfecto valz ad pla. xvj S
 Adam z Eva reqsiti sunt de culpa sz
 no serpens diabolus z quare. xxx. B
 Adolescentia habet plures casus mortis qz se/
 necus. iij. Z
 Anima quod leditur. xliij
 Sic post morte an possint penitere. xvij. E
 Anni in pnb quod corpus hois variat. ij. D
 Annus discretionis quis sit. xxx. U
 Aquila quod renouat in senectute. xix. Z
 Arbor quod iudicat fore alicuius. v. z
 Bripia auis qualis est ppteratis. xxi. R
 Brritio quid est z quod differt a pteritio. xiiij. D
 Eari dicit q luger. xxiij. in pncipio z. B
Bibere plies an liceat die ieiunij. viij. R
 Bibentes imoderate die ieiunij an pec/
 cent. ibidem
 Bona aie sunt optima z incōmurbilia. xliij. A
 Bona opa efficacius satisfaciunt p peccatis ex
 inuicione p fessoris. xlvij. N
Cadum castoris an liceat in die ieiunij
 comedere. ix. Z
 Ceruus quod renouat. xix. Z
 Libi quales pbident vel pmitunt in ieiunio.
 Linez die hortamur ad penitentiā (viij. D
 cerimonij. j. A
 Lincrum de psecratione ibidem. Item de ptem
 ptu ibidem
 Circūstancie peccōz qualiter aggrauant z sunt
 pfitende. xxx. J. R. z per totum
 Item concordia hoim z par inter fideles com
 mendatur multipliciter. l. p totum
 Logiraciones quod sunt confitende. xxx. D
 Lomedere z bibere qñes lz in die ieiunij. viij. R
 Cōfessio quod ad eā fiat ppario. xxiij. p totum
 In p fessione an liceat mentiri. xxv. S. I
 De confessionis puritate. z q in charitate fiat.
 xxv. U. z. xxxvj. P.
 Confessionis pditiones sedecim. xxvj. A. p totū
 Confessione peccōz facere leges quales obligat
 Confessione facere q omīs hoies (xxvij. p to.
 generaliter obligant. xxix. S. I
 De p fessioe an papa possit dispensare. ibidē. Z
 Cōfessione q excusant. xxx. U. z quid de illis
 qui ignorat idioma. ibidem X
 Confessio quid sit z que requirunt ad eaz z de
 forma. xxx. E. B
 Confessio an requirit etiā de manifestis peccis. z
 de peccōz radiabz z de tēptatōibz. xxxij. P. z se.
 Confessio an requirit de venialibus z quibus
 casibus. xxxij. S. I

Confessionem frequentare pluribz rōnibz debe
 mus. xxxv. S. z de utilitate ibidem. J.
 Confessio generalis. de b. xxxiiij. A. B. L.
 Confessionem facere semel in anno quare obli
 gavit ecclesia. xxxv. D
 Confessionem dimittere propter verecundiam
 stultum est. xxxvj. L. M
 Confessio faciendā est in secreto soli sacerdoti.
 xxxvj. N. D
 Cōfessionē an liceat retardare vel differre. xxxvij
 Cōfessionē accelerare tenet qz nec dif (R. S
 ferre in octo casibz. xxxvij. Z
 Confessio semel facta an sit iteranda. z de valo/
 re iteratiōis. z de casibz obligationis. xxxvij.
 Cōfessor qñs sit eligend⁹. xxxvij. p to. (A. B. D
 Confessor cum obdormit in audiendo confes/
 sionem quid faciendum. xxxvj. D
 Confessor nunqz debet peccatorem a se despe/
 ratum dimittere. xxxix. D
 Confitens quādo nō vult p fiteri nisi ad inter/
 rogata an sufficiat sibi ad salutem. xxxvij. R
 Confiteri nolle an sit deo plus odibile qz ipsuz
 peccatū cōmissum. xxx. E
 Contritiōe an possit habere peccatōz q est cō/
 suctus sepe recidiuare. xj. D. z. xiiij. U
 Contritiō quid sit. xiiij. D. z plura ibi p totum
 z in sequentibus.
 Contritiōis de modicitate. xiiij. A. B
 De formatione ibidem. D. z de contritis in ex/
 tremis ibidem. E.
 Contritiō sine p fessioe z satisfactioe an sufficiat
 Cōtritiō an requirat de peccato ori/ (xiiij. B
 ginali z eius penis. xv. J
 Contritiō an requirat dolere. de puatione vir/
 tuts. z de futuris etiaz peccatis. z de alienis.
 xv. R. vsq. N.
 Contritiōis de necessitate. xvj. D. P. z se.
 Contritiō qualem dolorē requirit. xvij. Z
 Item de pteritiōis lachrymis vide infra sub lra
 huius tabule. L. z. F
 Contritiōis de utilitate. xx. M. z sequētibz
 Contritiō an debeat omne peccatū quoniam cū/
 qz iteratum. xvij. A. B
 Contritiō an possit tollere totum reatū. xix. D
 Cōtritiō an post peccū cōmissum sit differenda
 Contritiōem formare sibi homo in (xix. F
 die festo an teneat. xix. B
 Contritiōe de peccato facta an teneatur quis
 penitere postea. xix. J
 Contritiōis dolor an debeat esse intensissim⁹
 Contritiōis de duratione vel con/ (xx. Q
 tinuatione. xxij. E
 Contritiō specialis requiritur de singulis mor/
 talibus. xxiiij. D
 Conuersionis de modo. iij. M. De dilatione
 ibidem. D
 Crescunt in hominibus peccata imperceptibz
 85

Tabula

<p>lucifera vngues z capilli. xxiij M</p> <p>Culpa an p actū interiorē tollit. xx N</p> <p> Camatio vite nīe est annualis observā L</p> <p> tia quadragesime. j L</p> <p> Deus diligere confessionē ostendit om/ B</p> <p> ni lege. xxx B</p> <p> Deo displicet nō confiteri peccatū. xxx L</p> <p> Dilatio penitentie est nociva. iij. p. to. z. xxxj. U</p> <p> Discretionis annus quotus reputat. xxx U</p> <p> Dolicapax puer quō agnoscat. ibidem</p> <p> Dolor p̄tritionis. de hoc vbi de p̄tritione.</p> <p> Dñica dies in q̄dragelima q̄re nō ieiunat. j. D</p> <p> Bucras an frangit ieiunū. x. D</p> <p> Elemosyna an melior sit ieiunio vel ecō C</p> <p> uerso. x. B. z. elviij. S T U</p> <p> Exempla plurima tota hac pte descripta.</p> <p> Exemplum de carnifice contemne cinctes F</p> <p> consecratos. j F</p> <p> Exemplū de fetu compassionis christi vtiliss/ N</p> <p> mo. iij N</p> <p> Exemplū q̄ seruīus beate Marie inducit ad T</p> <p> penitentiam. iij T</p> <p> Exemplum de penitentie dilatione exemplum Z</p> <p> civilicum. v. Z</p> <p> Exemplū quō heremita vidit cruciari in infer/ F</p> <p> no patrē suū cū filio p̄pter vsuram. vj F</p> <p> Exemplum q̄ pluries q̄ semel in die comedere R</p> <p> brurale est. viij R</p> <p> Exēplū de dānatione fratris nō ieiunātis. ix. Z</p> <p> Exēplū de ceruo z aquila quō renouant. xix. Z</p> <p> Exemplum de visione q̄ peccator per peccata L</p> <p> ignem sibi auget. xj L</p> <p> Exēplū q̄ abstinētia sanat infirmitatē. x F</p> <p> Exemplum q̄ spes debet fiduciam habere cū P</p> <p> timore. xij P</p> <p> Exemplum q̄ penitētia attritionis in extremis T</p> <p> valet. xij T</p> <p> Exemplū q̄ p̄tricio fortis delet pctā oīa. xij Z</p> <p> Exēplū q̄ facienti qd in se est salus dat. xij L</p> <p> Exemplum consolatorium ad excitandum po D</p> <p> pulum. xij D</p> <p> Exemplum de contritione generali in extremis F</p> <p> Exemplū q̄ contritio sola dū nō pōt (xij). F</p> <p> confiteri saluat. xij D</p> <p> Exemplū q̄ indulgentia plenaria nō valet sine P</p> <p> contritione. xvj P</p> <p> Exemplum de aqua que dicit optima. xvij Z</p> <p> Exemplum de fenice. xvij. in fine P</p> <p> Exemplū de penitētia serotina. xx P</p> <p> Exemplum de differentiis penitentiam exē/ U</p> <p> plum legale. xxj U</p> <p> Exemplū q̄ peccatū abluit p̄ p̄niam. xxj Z</p> <p> Exemplū de his qui culpas p̄prias alleuiant z B</p> <p> alienas grauant fabulosum. xxij B</p> <p> Exemplum q̄ vtile est memorari de lachrymis J</p> <p> christi. xxij J</p> <p> Exemplum q̄ penitētia dulcescit ex memoria</p>	<p> passionis christi. ibidem. z. xxix Z</p> <p> Exemplum q̄ carnalis temptatio vincitur ca/ N</p> <p> stigatione. xxij N</p> <p> Exemplum q̄ lachrymas acceptat christus tā/ Z</p> <p> q̄ sacrificium. xlviij Z</p> <p> Exemplum q̄ lachryme fusc. p̄ alio proximo va R</p> <p> lent. xxij R</p> <p> Exemplum q̄ fictam confessionem demon cō/ Z</p> <p> fundit: sed vera p̄fessione confundit. xxv Z</p> <p> Exemplū q̄ opera facta in mortali nō iuuant S</p> <p> cristentes in purgatorio. xxvj S</p> <p> Exemplū q̄ xps p̄cipit p̄fiteri. xxvij L</p> <p> Exemplum q̄ periculosus est confiteri sacerdo R</p> <p> ti ignaro: vl̄ confessori negligenti. xxvij R</p> <p> Exemplum q̄ homo p̄ confessionem peccator P</p> <p> liberat a morte. xxix P</p> <p> Exemplum q̄ beatus Franciscus dixit per pes D</p> <p> nitentiam liberari a malis temporalibus di/ D</p> <p> uersis z cladib. xxx D</p> <p> Exemplū de Celestino filio imperatoris quo D</p> <p> modo versus a demone editos accepit: conso R</p> <p> latorium. xxx R</p> <p> Exemplū de sancto Francisco z fratre Rufino R</p> <p> temptato a diabolo. xxxij R</p> <p> Exemplum q̄ confessio iterata diligenter va/ Z</p> <p> let. xxxij Z</p> <p> Exemplum q̄ diabolus p̄misit se confiteri: sed F</p> <p> nequiuic se humiliare. xxxij. in fine F</p> <p> Exemplum q̄ negligens confiteri a christo ex/ R</p> <p> probratur in morte. xxxv R</p> <p> Exemplū q̄ diabolus rotens vulnerat quoci M</p> <p> ens homo confitetur. xxxvj M</p> <p> Exemplum aliud ad idem. xxxvij L</p> <p> Exemplum q̄ quidam soli deo confitebatur z L</p> <p> non sacerdoti. z damnabat: nisi beata virgo L</p> <p> liberasset. xxxvj. in fine L</p> <p> Exemplum de vinca excolenda exemplum les X</p> <p> gale. xxxvij X</p> <p> Exemplum q̄ confessio liberat a morte tempo Z</p> <p> rali z eternali. xxxvij Z</p> <p> Exemplum de fraudulento confitente. fabulo/ L</p> <p> sum. xxxvij L</p> <p> Exemplū q̄ peccatum vni sciēter tacenti in cō D</p> <p> fessione nec alia remittunt. xxxvij D</p> <p> Exemplum de diacono peccatore z euangeliz D</p> <p> mala conscientia canente in missa quomodo U</p> <p> perijt. xxxvij U</p> <p> Exemplū de ebrioso qui noluit suscipere peni/ O</p> <p> tentā aliā nisi q̄ aqua nō biberet. xxxix. O</p> <p> Exempla pl̄ima de restitutiōe faciēda. xl S</p> <p> Exemplum de heredibus vsurarioz nō restitui Z</p> <p> entium. xlj Z</p> <p> Exemplum de Lucretio occupante possessionē S</p> <p> sanctę Beatię. xlj. in fine. z de Costantino. S</p> <p> Exemplum de mala morte vsurarij z oppressor F</p> <p> ris. xlj F</p> <p> Exemplum de matre sanctę Marie de Ognib</p>
---	--

Tabula

es. xliij. in fine.	
Exemplum q̄ puer punitus est in purgatorio p obligatione. xliij	P
Exemplum de medico curante. exemplum le/ gale. xlv	Z
Exemplū de sancto Dūstanno feliciter migrante in penitencia. xlv	Z
Exemplum de milite penitēte p̄seueranter in de sera ecclesia. xlvj.	D
Exemplum q̄ confessio facta celat peccatum diabolo. xlvj.	H
Exemplum q̄ vita hominis currit per quattuor rotas. xlvij	M
Exemplū de Juliano parentes occidente quō satiificat. xlvij	D
Exemplum de indulgentia porciuncula a christo obrenta. xlix. in fine	
Exemplum de pace q̄ eam turbant demones l. in fine.	
Enicis auis p̄prietas. xvij	E
f Flagella an sint satisfactoria p peccatis que infligunt. xlvij	R
Flere p peccatis placet deo z angelis. xxij. AL	
Flere p peccatis an sit melius q̄ flere sup passio ne christi. xxij	J
De fletu Petri apostoli. xxj	P
De fletu excessiuo p peccatis. xxj	X
Fortissima p̄ omnibus tria sunt. xvij	U
Frangentes ieiunij qualiter peccat. ix. L. Ibi/ dem plures questiones de hoc.	
Frangit ne gula ieiunij. vel cum aliquid sumit de sero die ieiunij. x	LD
Frangit ieiunij quattuor modis. viij	S
Fructus de re aliena perceptos an teneat restituti/ uer aliquis. xliij	J
Furari rem p̄prietam ab alio an liceat cum nō potest aliter rehaberi. xliij.	R
Audium an habeat aliquo modo infernales ex societate. xj	Z
Generalis p̄fessio est duplex. xxxiij B	
De hoc plura ibidem p̄sequenter.	
Genus humanū a p̄ncipio vixit t̄m de his que terra sponte gignebat. vij	M
Gula an frangit ieiunij. x.	LD
Omicida quō tenetur facere restitutio nem. xliij.	LD
Hora comedendi in ieiunio q̄ sit. viij.	
Humilitas qualiter debet haberi in confessione. xxvj	O
Humilitas causa an mentiri liceat in confessione peccato. xxvj	SE
Ieiunij quadragesimale quare est institutum verno tempe. ij	H
De eodem quō sancti patres diffinierunt celebrari. ibidem	R
Ieiunij quadruplex distinguit. vij	H
Ieiunandi varia est intentio. de q̄ sus. vij	J
Ieiunij quō sit moderandū. vij	R
Ieiunium non est laudabile in quinque casibus. ibidem.	
Ieiunium a principio mundi cōmendatur est ab omnibus. vij	M
De ieiunij obligatione z plura de hoc. viij	N
De ieiunij violatione. viij	S
De fractione plura vide ubi frangere.	
A ieiunando quales excusant. ix.	P
Ieiunij quibz sanctificat ut deo placeat. x	A
Ieiunij fructus septem ponunt. x.	E
Ieiunij in peccō mortali factū an valeat. x.	A
Ieiunij die an liceat sero aliquid sumere. x.	D
Ieiunium an sit melius q̄ elemosyna. vel conuerso. x.	B
Indulgentia quid sit z plura de ea. xlix.	A
De valore ibidem. D. E. An valeant mortuis ibidem	
Pro indulgentijs consequendis que requirunt iurē p indulgentijs quō porrigende sunt manus adiutrices. xlix. S	
Infamans proximum quomodo tenetur restituere. xliij.	NO
Inferni penas quomodo debet quis preeligerē q̄ peccare. xxj	S
Iudex debet iudicare fm allegata z approbata Achyme contritionis sunt xxxij. N	
l virtutis mirabilis. xvij	UX
Lachryme quales sunt meliores alijs.	
Lachryme breui tempore delent peccata. xxj	Z
Lachryme an plus valeant q̄ diuturna opera De lachrymis excessiuis z plura de la chrymis. sup ubi flere. (xxj. v	
Lex multiplex obligat ad p̄niam. vj.	AB
Legis casus de manu paralytica amputanda.	
Legis casus d vinea ercolēda. xxxvij. X (xxj. U	
Legis casus de medico curate vulnera. xlv. T	
Edicina tempore verno conuenit homini. ij	S
Medicina que est optima p̄ omnibus. xvj.	S
Medicus an tenetur recidiuantem eodem salario curare. xlv.	Z
Mortem z omne malum debet quis preeligerē q̄ peccare. xxj	S
Mortui in proximo vel mortui tria signa p̄ferunt. xxx.	A
Mulieres multe propter qualia peccata damnantur. xxxvij. finali exemplo	
Egligentia penitentie est damnabilis iij. per totum.	
Negligentia restitutionis periculosa	
Negligens se p̄parare ad p̄fessionē (est. xl. R	
periculo se exponit damnationis. xxij. R. z	
Negligentia cōfessoris in inquirendo peccata a p̄ficiente periculosa est. de hoc	

Tabula

exemplum. xxvij.	R	Ecogiranda sunt peccata cum amari/
o Sedentia in bono duplicat augēdo	N	ritudine cordis. xxij
meriti. xlvij	N	Regule tres de penitētia vera z falsa.
Obligatur homo ad ieiunium quan	N	De regulis ad contritionem (vj. E
do qz. vij	N	correquisitis. xij
De obligatione p̄tritionis. xvj	D	Regule de satisfactione. xlvj. A. z se. z. xlvij. M
Obligat ad restitutionē quis omni lege. xl.	P	Remisso peccato an debeat homo iterum pes
Oblita peccata quō tenet quis penitēre de obli	P	nitere. xix.
tis. xxij. Q. z. xxij. per totum	P	Restituere an possit contritio omnē gratiam z
Item de talium detrimentis z regulis confitē/	P	virtutes. xx.
di. ibidem	P	Restituere de damno omnis lex obligat. xl. P
Actis multiplex cōmendatio. l. p̄ totū.	P	Restitutio quādo z cui faciēda est. xlv. X X P
p Parentes p̄mi quo tempore anni pec	P	Restituere nolens in vira: sed post mortem im/
caverūt. ij	J	ponens heredibus an saluetur. xlv.
Peccata sunt p̄cogiranda ad confiten	J	Restituere qui nō potest. xlvj
dum. xxij.	M	Restitutio quomodo faciēda sit in dāno con
Peccata crescunt imperceptibiliter sicut vn/	M	scientie. xlvj
gues. ibidem	M	Item quō in damno castitatis. ibidem
Peccata mortalia singillatim sunt detestata d.	B	Item quō in damno corporis. xlvj
Quid de venialibus: z quid de obli (xxij. Q	E D	Restituere qui tenentur: z an emens teneatur.
tis. ibidem. P. Q	B D	xlvj. E. z. B D
De peccato z venialium confessione. xxij. p̄ to.	J	De restituendo fructu rei. xlvj
Pro peccato mortali quanta debetur peniten/	J	Restitutionem an quis possit facere sibi ipsi. xl
tia. xxxix. N. z. xlvj. L.	R L M	Restitutio de quibz tenet q̄s (iij. R L M
Penitentia de taxata in canone. ibidem	N z P	facere z de inductione. ibidem N z P
Penitentiam facere admonet christus multi/	N D	De restitutione fame. xlvj.
pliciter. ij	P	Resuscitatus an rebabeat possessiones prio/
Penitentia dilatio est periculosa. iij. P. z. se.	P	res. xlvj.
Penitentia deo fore accepta ostenditur signis	P D	Acordos p̄prius p̄ audiēda cōfessio
pluribus. v.	X Z	ne quis dicitur. xxvij.
Penitentia quid sit. z q̄ mirabilia operatur. z	P	Sacramenta omnia dum suscipiunt
an potest omnia facere. v.	X Z	p̄cedere debet confessio de nondū cō
Penitentia p̄fertur multiplici gratia. v.	P	fessis. xxvij.
Ad penitentiam obligamur multiplici lege. vj	P	Salomon rex an saluatus sit. lv.
B. plura ibi	P	Sanitas conscientie quomodo possit acquiri
Penitentia vera z falsa quibus signis discer/	P	vel haberi. xx.
nitur. vj.	D E	Satisfacere deo faciliter potest quis p̄ peniten/
De penitentie impedimentis z remedijs. xj. B.	J	tiam. xj.
z. xj. per totum	J	Satisfactio quō diffinit. xxxix. J R. z. xlvj. B
Penitēre an possit homo post mortem. xvij. E	J	Satisfactio diuersimode accipit. xxxix.
Penitentia renouat hominem. xix.	R	Satisfactio a p̄fessore imposita an teneatur
De penitentia sera. xx.	P	penitens semp suscipere z explere. xxxix. M
De penitentie duratione continua. xxij.	E F	De satisfactionis necessitate. xlv.
Penitentiam impositaz ab vno confessore an	X P	Satisfactio penitentie quare requirit post con
alius potest relaxare. xlvij	X P	tritionem z confessionem. xlv
Penitens an teneatur suscipere quācūqz peni/	X P	Satisfacere vnus p̄ alio an possit. xlv.
tentiam que imponitur a confessore. z plura	X P	De satisfactiois modo reglari. xlvj. A. B. z. xlvj
ybi satisfactio.	X P	Satisfactio extra charitatem an valeat (M
Petrus fleuisse legitur. sed an sic confessus z	E F	z an iteranda sit. xlvj.
satisfecerit. xj. v. z. xxvij. L	J K	Satisfacere p̄ culpa an potest quis. xlvj. J K
q Quadragesima cur sub tali numero ce	J K	Satisfactionis de p̄ribz z valore z an possit
lebratur. j.	L	dispensari de eis. xlvj. P. vj. qz finem
Item quare verno tempore celebra/	L	Sactia q̄nta est p̄fessori necessaria. xxvij. N D
tur. ij. B. z sequen.	D P	Spem quomodo debet quis habere in mor/
Quadragesimus numerus a christo est con/	D P	tis hora. xj.
secratus multipliciter. j.	D	In sp̄m sanctū peccata q̄ z quot sunt. xvij.
Quatuor tēpōz de ieiunio z institutione. ij. D	D	Stulticia coz qui differunt penitēre ad finem

quadagesime. iij. **D**
 icens peccatum scienter in confessio-
 ne damnat. xxviii. **S**
 Tempore anni variatur corpus
 hominis. ij. **H**
 Ipsa hora comedendi in ieiunio qd est. viij. **D.**
 Temptationes quod cognoscuntur fore volun-
 tate. xxxij. **D.**
 Tribus de sceleribus damasci et de q̄rto. xvij. **L**
 Turpia verbis honestis sunt p̄fitenda. xxvij. **D**
 Enialia multiplicata an equiualeant
 mortali. xxxij **V**
 Ueracūdia quod sup̄at in confessione.
 Uia facillima et certissima (xxix. **V**
 ad salutem est per confessionem. xxvij. **H**
 Uini potus q̄re nō p̄hibet in ieiunio. viij. **P**
 Uirgines seducens quod tenet restituere. xliij. **B**
 Uita bois d̄z currere p̄ q̄rtuor rotas. xlvij. **M.**
 Voluntate fixa manente in peccato etiā veniali
 nō remittitur. xxij. **P**
 Uouere nimis macerationē an licet. vij. **L**
 pi honorabilis susceptio et ignominia
 passionis quare simul recolitur die
 palmarum. xliij. in principio
 Xpus pluries esuriuit et sitiuit. vij. **S**
 Xpus quomodo panes multiplicauit et huius
 modi plura. xxix. in principio
 Xpi passio recogitata ad p̄niam inducit. xxix. **Z**
 Xpi ploratus et lachrymas recolere valet. xxij. **J**

Finis ad laudem christi tabula fm ordinem
 alphabeti. Deniqz tabulam aliam fm ordines
 sermonum nō est necesse describere: quia satis
 patz inueniri in hoc ipso ope ordinare p̄ titulos
 conscriptos.

In nomine domi
 ni Iesu incipit Quadagesimale secundū siue
 sermonariū. Pomerij scilicet de vicijis. Et pri-
 mo in generali. Secundo de septem capitalibus
 peccatis. Tercio de filiabus eorum aliquibus
 cum p̄tinentijs certis. vt patet discursiue.

In capite ieiunij. scilicet die cinerum Sermo
 primus. De peccato detestādo: quia placet dy-
 bolo: nocet homini et displicet deo.

Mautez cum

e ieiunas vnge caput tuum et faciem
 tuā laua Matth. vi. et in euā-
 gelio hodierno. A Verba sūt
 saluatoris nostri iesu. In quibus monet et do-
 cet nos ad sacrum ieiunium: qd iam instat facien-
 dum. Quod quidē salicet ieiunium vt homines
 eleuet in celum debet habere alas duas p̄ca-
 pue scilicet opus pietatis. et mūdiciā ab omni-
 bus peccatis. Unde Leo papa super hoc euan-
 gelio dicit. Impleri debet ieiunium nō ciborum
 timore paritate sed maxime viciōrū p̄uasi-
 one. Propterea christus dñs dicit. Tu salicet
 christiane cum ieiunas vnge caput tuū et faciem
 laua Chryf. Caput nostrū christus est quē de-
 bemus vngere oleo misericordie pauperibus
 erogando. Per faciem autē cōscientia signatur
 sp̄ualiter. Sicut em̄ in cōspectu hominū gra-
 tiōsa est facies pulchra. sic in oculis dei spēosa
 est mūda p̄scientia. hec ille. O aia peccatrix que
 multis sordibus peccatorū sedasti faciem. i. p̄sciam
 audi itā p̄phetā Hieremiā. iij. clamante. Laua
 a malicia cor tuū vt salua fias: qd p̄t poni p̄
 alio thēmate. Audi et xpm monentē. Laua fa-
 ciem tuam. Sed quali aqua lauabis. vt qz aq̄
 lachrymarū. Iuxta illud ps. Lauabo p̄ singu-
 las noctes. i. vicia lectū scz p̄scientie. lachrymis
 meis stratus zc. vt sic requiescat in te deus xps
 Iesus qui nos monet in hoc euangelio. patet
 Itaqz de peccatorū omnium detestatione et emē-
 datione in h̄ sermone tria mysteria declarabim̄
 fm q̄ tres rōnes ad id inducunt generaliter.

Primum dicit dyabolice cōplacencie.

Secundū dicit humane nocencie.

Tercū dicit diuine displicencie.

Circa p̄mū d̄ dyaboli cōplacencia Notādū qz
 p̄tm̄ oē sūmo conatu ē fugiendū et cauedū. qz
 dyabolo summe placet vt perdat hoīem p̄ pec-
 catū. Qd claret p̄cipue tribus signis scz.

Primum assidue laborationis.

Secundum multimode temprationis.

Tercium congratulationis.

S Primum inquā signum. quia dyabolus licet
 sciat qz q̄nto plēs homines decipit: tanto et ipse
 accidentalē penam sibi acerbiores acquirat dei
 iudicio: tamen assidue laborat vt hominē pecz

sequentibus. Ergo peccator primæse peccatus
z age penitentiam. alio qñ melius tibi fuisset si
natus nõ fuisset.

S Circa tertium de displicentia peccati apud
deum querit. unde pbatur q̄ deus summe odit
peccatū. Respondet q̄ hoc probat̄. Primo per
scripturā sacraz Eccl. xij. Altissimus odio habet
peccatores. Et Sap. xiiij. Odio est deo im-
pius z impietas eius. Et hoc intantū: q̄ nec vi-
dere vult peccatores ppter peccata Abachuc. j.
Mundi sunt oculi tui dñe ne videas malū et
respicere ad iniquitatē nõ poteris. Secūdo
p rationē clarā. quia summe odit quis iterse
corē sui filij vt patz. sed p peccatū crucifigit ho-
mo dei filiū ad Heb. vj. Rursum crucifigen-
tes christū in se. hoc est. p tanta iniuria deus re-
putat peccatū ac si crucifigeret xpm. Sequitur
ergo q̄ deus summe odit peccatū. Ne ergo pec-
cator. Tercio p signū vel exempli euidentiaz
patet per plura mirabilia signa. Primū in xpi
passione. Nam magis voluit deus coronā ma-
iestatis z glorie sue deponere et inter latrones
suspendi in cruce tanq̄ vilissimus omnū ho-
minū q̄ peccatū sine pena dimittere. Un̄ Aug.
super Eol. Dum innocens xps occidit peccatū
crucifigit. Itē quero te o homo. nõne mirabi-
le esset odiū dum quis diceret se intantū odire
aliquē q̄ veller se z ppiam matrē gladio trans-
uerberari q̄ illum sustinere impune. Sic xps
fecit se occidi: et matrē sue gladiū compassiōis
acerbissime inferri: q̄ nõ puniret peccatū ho-
minū. Scdm signū mirabile in creaturarū
destructione. Nam deus omnē creaturā destru-
xit in odiū peccati. Etenim angelos nobilissi-
mos de celo ppter peccatū eiecit in ppetuū. Itē
homines de paradiso eiecit. siderum splendorē
diminuit. vt dicit glo. super illud Esa. Erat lux
lune sicut lux solis z lux solis septupliciter lu-
cens sicut lux septem dierū. Itē totū mundū
diluuio perdidit. ciuitates sodozomoz submer-
sit. Tercium signū in ppetua damnatiōe. quia
p peccato vnico ppetuo damnat cruciatu. non
mille vel centū milibz annoz: sed sine fine secu-
lorū. O infinita dei maiestas vbi est dulcedo
tua. cur taz dure dānas homines quos creasti
nisi ppter peccatū. nam potius deus descēderet
in infernū q̄ peccatūz dimitteret impunitū. O
ergo charissimi fugiamus peccatūz ne peam⁹.
Rogemus ergo christum dñm zc.

Feria quinta post cinerū. Sermo. ij. De ma-
lis que facit peccatū hoi in vita p̄senti.

Tri regni eiici

Ent in tenebras exteriores Matth.
vij. z in euāgelio hodierno. Verba
sunt saluatoris nostri quibz insinuat q̄ indici

bile malū sit peccatū p quo damnant homines
z e celo eiciēt in tenebras infernales. O quā-
tum deberet terrere hoc verbūz christi peccatores
christianos quia dicit filij regni. Chryf. Filij re-
gni sunt quibus regnum dei est pparatum. scz
p fidem z dilectionē vt erant iudei: z nunc sunt
christiani: qui ppter peccatum demerent vt eici-
antur in tenebras. hoc est fm Hiero. excluden-
tur a vero lumine deo. Et quanta mala ibi sint
passuri subdit. Ibi erit fletus z stridor dentium
Tali peccatorū dñs Hieremie. ij. c. dicit. Scito
z vide quia malum z amarum est reliquisse te
dñm deum tuū: quod potest poni p alio thes-
mate huius sermonis. Reuera qui nolūt nunc
intelligere malum culpe videbūt p experiētā
in futuro. quia vt. xxxvij. dis. c. qui ca. Grego.
dicit. Stultus in culpa erit sapiens in pena. O
ergo peccatores primēscite peccatū: quia eiciēs
mini in tenebras inferni: vt patz in euāgelio.

Ex quo ergo p peccatū demeret homo eici in
tenebras exteriores de peccato quanta mala in-
p̄senti facit vt cauere sciamus: tria mysteria des-
clarabimus.

Primū de malis q̄ facit in animā vel mente.

Scdm de malis que facit in toto homine.

Tercio de malis que facit in cuncto opere

S Circa p̄mū de malis que facit peccatūz in
anima Notandū q̄ recolligendo ex scripturis
z doctoz dicitis multa mala facit peccatū in aia.

Primo quia aiam maculat. Treno. iij. De
nigrata est sup carbones facies eoz. Nam dia-
bolicam effigiem facit in anima. quia diaboliz
cam facit eam. Propterea christus de Juda di-
xit Job. vj. Unus ex vobis diabolus est. Se-
cūdo quia animam occidit z vita p̄uat scz deo.
Unde Aug. xij. de ciuitate dei ca. ij. dicit. Quā-
uis anima humana vera ceter immortalis perbi-
beat. habet tamen quādam etiā ipā mortem
suam. Mors anime fit cum eam deserit deus:
sicut mors corporis est cum id deserit anima.
Necille. O ergo homo pensa hoc. nõne crude-
lis est in seipsum qui occidit corpus p̄rium.
quāto crudelior est peccator qui occidit animā
que omni corpore est p̄ciosissima. Nam Sap.
xvj. Homo p maliciam occidit animā. Terc-
tio cor indurat. Proverb. xvij. Peccator cū in-
pfundum peccatoz veniet p̄temnit. Pro quo
nota q̄ pertractat a doctoribus quibusdam.

Questio scz quō peccator indurat z gra-
datim ruit in pfundum peccatoz z infernoz.
Et ad hoc dicunt q̄ hoc fit septem gradibus.
Primo gradu peccatū quod homo facit videt
grauē onus quasi esset in inferno talis cū p̄mo
cepit peccare. Et hoc ppter conscientie remorsus
Unde Aug. lib. j. p̄fessionū dicit. Iussisti dñe
z sic est vt pena sibi sit om̄is inordinatus aniz-
mus. Sic q̄ in p̄mis peccatū est graue. In secū-
do gradu cū iterat peccatū videt minus graue

Feria .v. post Cinerū

In tertio reputat leue. In quarto p nullo videt. In quinto videt delectabile. In sexto fit insuper desiderabile vt sine omni reprobatione diaboli graſ comitti. In septimo fit defensabile tanq̄ bonū z iustū. z sic impius cū in pfundū peccatorū venit p̄tēnt dei iusticiā z iudicia ac ludens z rīdens facit peccm̄. Contemnit redarguētes excusando z defendēdo. O q̄ sunt vsurarij. o q̄ fornicarij zc. sic faciētes. **I** Tertiu malū peccū est q̄ deū elōgat. P̄s. Longe a peccōribz sal⁹ qz iustificatiōes tuas nō exq̄sierūt. **I** S; di. quō elōgat de⁹ a peccōre cuz sp equalr est vbiqz de⁹. Rūdet Hiero. in eplā ad Damalū d filio pdigo di. Quia nullus absqz deo loc⁹ est: igit sciendū ē nō locoꝝ spacijs s; affectu vel amore aut nos cum deo eē. aut ab eo recedere. becille. Exempluz ponam iuridicū. Si q̄s de familia vel domo epi excomunicatiōes icurrit maiorē ppter facin⁹ vl cōtempnū licz sic epus cū eo i eadē curia vel domo. qnqz m̄ eū dē vitat vt debet Juxta versus. Os orare vale cōmunio mensa negat. vt prz. xj. q. iij. excomunicatos. Et ca. se. z sic lōge distare se facit ab illo amoris signis. sic cuz peccōr sit maledict⁹ a deo p omne peccm̄ mortale. Juxta illō P̄s. Maledicti q̄ dedināt a māda tis tuis lz sic in eadē domo ecclie cuz xpo sūmo pōtifice. tū lōge se xps facit eidē. qz odit ipi⁹ maliciā. nec orōne ei⁹ gratiā habet. nec osculū pacis. nec saluatiōem grē sue. nec cōmunionē corpis sui eidē dare vult nisi peniteat. Quartū malū facit peccm̄ qz exccat itantū q̄ nec malū culpe. nec penas eis debitas sentiat. Sap. ij. Excecauit eos malicia eoz. Un̄ Aureo. in cōpen. dicit. Sicut bestia in aq̄s submergēda nō sentit lapidē in collo donec i aquā extra nauez p̄iciat. sic peccōr nō sentit on⁹ peccū donec in morte de corpe eijat. Quintū qz facit fore demōstrat Nam stult⁹ est q̄ volūtariē ad laqueū dyaboli z suspēdiū. aut in ignē currit z se p̄cipitat z ignē sibi ac cumulat dicitur. sic facit peccōr. Itē Greg. Stultū est seruire dyabolo q̄ nullo placat obsequio. s; quāto magis q̄s ei seruerit rāto ampl⁹ cuz ille totū q̄bit. Itē insan⁹ est qui se emprū a xpo peccō charissimo vedit dyabolo p stercore peccū sedis/ sūmo ad eterna supplicia. Ue ḡ et ve peccōri ipe/ nitenti. Exēplū hic occurrit de visione Arsenij q̄ qdā ligna sup addebat sarcine importabili.

R Circa scōm de malis q̄ facit i toto hoīe ipm̄ peccm̄ Notem⁹ plura p̄tinuando ad dicta. Sextū malū in ordie ad p̄dicta ponit q̄ peccm̄ fallendo totū hoīem necat scz in aīa z corpe. sic esca in hamo pisce vl in laq̄o auē. z qd̄ peccō de capite inopinata morte. Ecce. ix. Nescit hō sine suū. s; sicut pisces capiunt hamo z aues laq̄o. sic hoīes in tpe malo cū ccti. sup. zc. Septimū qz gebēne eternali obligat tā in aīa q̄ in corpe post resurrectiōes. Magister in. xlij. di. Peccm̄ mortale est qd̄ ad penā eternā obligat. Ue tibi

ergo o peccōr ve. qz in eadē aīa z eodē corpe quo peccas ardebis p̄petuo. Octauū qz honorē humanū sūme deturpat. Nā P̄s. teste. Nō cū in honore eēt nō intellexit cōparat⁹ est iumentis zc. Immo pl⁹ q̄s bzualē facit. qz Aresto. vij. ethi/ coz dicit q̄ hō prau⁹ peior est oī bestia cētes z millesies. qz dign⁹ dānatiōe eterni cruciat⁹ Deniqz vt fort⁹ dicā peior z vilior est oī stercore Juxta illud Sap. xv. Luto vilior est vita eius. qz p̄rariat deo z inimicat. sed nō luti. Nos nū. quia infemū in homine facit z parat. Aureolus in cōpendio dicit. Peccatū ex homine infemū facit inquit. quia in peccatore est ignis in extinguibilis auaricie sicut in inferno. fetor luxurie. tenebre z ignorantie. vermis mordens conscientie demones p̄ effectū supbia ira z odiū et hōi que sūme sunt in inferno. Decimū malū. quia calamitati fuitutis subiugat. Job. vij. Qui facit peccatū: fuus est peccati. Aug⁹. Peccator fuus est tor demonioꝝ quor vitiōꝝ. Ebrzj. Diabolus potestate habet sup peccatōr sicut homo in subiugato peccore. Ergo infelix peccator vide malū peccati z conuertere.

L Circa tertiu de malis que facit peccm̄ in ope Notandū q̄ peccm̄ facit plura mala hoī in ope Et p̄tinuādo ad p̄dicta Undecimū malū in ordine ponit q̄ labores oīm operū p̄mijz cuat vitz que hō fecit a puericia orando: missaz audiendo. z sic de alijs. Aureolus in p̄pendio lib. iij. c. vij. ponit exemplū. q̄ sicut ait ramus p̄cisus ab arbore areſcit cū fructibus habitis in eo: sic excisa aīa p̄ peccm̄ a virore gratie z p̄mijz areſcit z ad incendiu inferni abilitat. Sed di. Quo ḡ depereunt illa. Rūdet Aureolus ibidē q̄ ne aliqd̄ bonū inquit pereat illa bona opa q̄ quis peccando mortificat alijs saluandis dābunt. sicut qn̄ mortuo aliquo corporaliter in bonis suis aliq̄ succedūt. Hoc aut̄ intelligendū est fm̄ doc. q̄ illa alijs dabunt ad gaudiū in celo inq̄ntū beati oīs gaudebūt nō solū de bonis opibz a se factis: sed etiā de illis q̄ aliq̄ fecerūt ad laudē dei. Deniqz duodecimū malū facit. qz mortificat queqz opa in peccato facta: ita vt nūq̄ reuiuiscant ad vitā eternā. Un̄ Ray. dicit. v. Illa reuiuiscūt q̄ nata viua fuerūt. v. Nō poterūt viuere q̄ mortua nata fuere. Decimūtertū malū. qz naturalibz in bonis vulnerat. ita q̄ intellectus obscuret in cognitiōe veri z affect⁹ tepescat in opatione boni ac mēoria in recognitiōe bñficiōꝝ dei ebetē p̄ peccm̄. vt hec dēt Aureolus

Decimūquartū qz oīmibz grē z glie bonis expo liat: vt patuit ex dictis. Ultimū: qz oīa dei opa i hoīem puocat. Nam Aug⁹. dicit. q̄ offenso creatore offendit oīs creatura. Ideo ad vindictaz p̄tra peccatore armabit in fine mūdi in iudicio Sap. v. Armabit creaturam ad vltionem inimicoꝝ: z pugnabit cū illo oibz terrarū contra insensatos. Ergo miserrime peccōr quid facies

quādo terra et aqua clamabūt p̄tra te di. Sub
mergat̄ in pfundū inferni. Ignis dicet. p̄burat̄
iste maledictus in eternū. Demones clamabūt.
O maledicte veni nobiscū ad penas. Angeli di
cent. Discedite maledicti ad penas sempiternas
Creatura oīs dicet. Ad infernū ad infernū ad mor
tē et ignē o maledicti peccōres q̄ offendistis deū
nostrū creatorē. Ue ve miseris. Age ergo charis
sime penitentiā. vide christū passum te vocantē
et. Rogemus ḡ ip̄m christū et.

Feria sexta post Linerū Sermo. iij. de pecca
toꝝ nō documentis alijs sc̄z in morte et post mor
tem in omnibus.

Itis filii patris

Ivetri q̄ in celis est. qui solem suū ori
ri facit sup bonos et malos Matth.
v. et in euāgelio bodierno. Verba sūt saluatoris
nostri: quibz docet nos tanq̄ bonos filios dei
imitari ip̄m in dilectiōe. primoz etiā inimicoꝝ.
Et quō hoc faciamus Aug. p̄tra faustū edocet
q̄ sicut deus sic diligit homines q̄ odit in eis
peccatū: licet diligit id quod bonū est in homi
ne scilicet rationale creaturā tamen odit illius
iniquitatē. p̄pter quod aliquos odire dicit ob
peccatū quod sūme odit. Sic nos debemus
proximos diligere sed peccatū odire ut simus
filij dei. Unde in proximo naturā debemus di
ligere et nō nisi p̄pter peccatū odire. Itē Lbr̄y.
sup Matth ad id dicit. q̄ deus oīa bona dat.
et solem oriri facit. p̄pter bonos nō p̄pter malos
sed flagella et omnia mala dat p̄pter malos nō
p̄pter bonos ut sic ostendat amorē ad iusticiā
et odium ad peccatū. Sed quare deus intantū
odit peccatū nisi p̄pter malū quod facit peccatū
homini perdendo creaturam dei nobilissimā.
Sic ergo et nos debemus primū diligere odi
endo et corrigendo scilicet illoꝝ peccata et cauē
do. p̄pter mala que infert. De his in euāgelio
etiam dicitur dictū fore antiquis. Diliges pri
mū et odio habebis inimicū. Et hoc fm̄ Oug.
intelligitur de dyabolo et peccato que sunt odi
enda. Itaqz de malis que facit peccatum ho
mini tria mysteria declarabimus p̄ter p̄dicta.

Primū de malis que facit in hoīs morte.
Secūdo de malis q̄ facit post mortē i peccōre.
Terciū de malis q̄ facit i lesiōe oīs creature.
Item aliū thema pro hoc sermone. Ps̄. xxxij.
Mors peccatoꝝ pessima scilicet p̄pter mala
que facit peccatum in morte.

In circa primū norandū q̄ peccatū facit
multa et maxima mala et nocuēta homini tā
in vita ut p̄cedenti sermone dictum est q̄ etiā
in morte et post mortem ut patet hoc sermone.

Primo nanqz quia peccatū mortale solatio
omni in morte priuat ut patet per Aureolū in
compēdio. li. iij. c. vij. Et declaratur quia p̄uat

hominē. Primo solatio rerū visibiliū que dile
xit. scilicet cibo et potu: amicis: vxore: rebus: di
uitijs et corpore. Si dicas. q̄ nō soluz peccatoꝝ
res: sed etiam iusti priuabunt talibus in mor
te. Respondet q̄ veruz est: tamen iusti ex h̄mōi
priuatiōe nō habent totalē meroris desolatio
nem. quia letificat eos spes maiorū bonozum
obtinendorū in futuro scilicet p̄o cibo et potu
eternas delectatiōes felicitatis celice. p̄ amicis
habebunt xp̄m beatam virginē et omnes ange
los et beatos: p̄ diuitijs et rebus indeficientem
thesaurū et regnū celeste. p̄ vxore et filijs sempit
ernum gaudiū. Corpus autē qd̄ corruptioni
relinquitur sperant resurrecturū in gloria. S̄z
peccatoꝝ totali merore plenus erit quia nō ha
bet sperare bona celestia: sed penas debitas p̄
peccatis. Secundo ergo p̄uat peccatū solatio
fiducie anime et cordiuz. quia timere habet ho
mo ob peccatū supra se deū iudicē que cōtēp
sit. infra se infernū que demeruit. ante se vitam
futurā ad quā ibit vbi nil sibi congregauit. res
tro se omnia peccata p̄terita pro quibz scilicet
rōnem reddere debet et penā incurrit. Nec Bre.
sententiā. Tercio peccatū p̄uat solacio bonis
debito in morte p̄ bona opera que omīa perdi
dit p̄ peccatū. ut in p̄cedētibz fm̄oibz dictū ē.

Exēplū habemus ex euāgelio de diuite epuz
lone Luc. xij. q̄ ex omībz bonis que habuit et q̄
gesserat nec solationē vnus gutte aque obti
nere potuit vnq̄z in futuro. Item audiui a nar
rantibz fidedignis q̄ in h̄ regno stipendiarius
q̄dam dū moreret aiām suam alloquebat talit̄
ter di. Egredere maledicta aiā mea egredere: nō
li me cruciare. nullū bonū fecisti in hac vita. va
de ergo iam cū dyabolo. et sic infelix exspirauit.

Secūdo. quia peccatū in morte turbat. Au
reolus vbi sup̄ dicit. Turbabit peccatoꝝ in mor
te quādo videbit p̄cursum demonū ad animā
rapiendā: et p̄cursum p̄inquoꝝ vel alioꝝ ad di
ripiendas res suas cum maximis laboribz ac
quisitas. Item. j. Non est q̄ solēt eam ex omībz
bus charis suis. omīs amici eius spreuerūt eaz
et facti sunt inimici. O q̄lem et quantā elemosy
nā tūc faciet peccatoꝝ trisarie oīa sua dando. sc̄z
corpus ranis et v̄mibz. res hoībz mūdi. et aiām
demōibz. Ue ḡ peccōri. Uñ Haymo sup̄ Apoē.
dr. Nulla maior acerbitas q̄ mors ip̄a in peccō
moriē. Tercio peccatū in morte hoīem accusat
et restitio suo reprobat. sicut furtū repp̄ ap̄d
furē ip̄m dānat et accusat. ps̄. In opibz manuū
suaz p̄prehēsus est peccō. Bēf. O qd̄ faciet mis
ser peccō cū stabūt omīa peccā cōtra eū dicentia.
Tu nos egisti. tua opa sumus iā te nō deseret
mus s̄ ad iudiciū tecū pergemus et testimoniū
p̄tra te perhibebimus. Opera em̄ illoꝝ sequū
illos Apocal. xiiij. O ergo homo fuge peccatū.

Ultimo. quia sententiam damnationis ex
postulat: sicut et iusticia dei dicitur: ut nullum

Sabbato post Cinerū

malū sic impunitū fm̄ dictum Aug. in enchiridion. Ecce quāta mala facit peccatū hominibz. *O* maledictū peccatū vtiā nō esse q̄ bene sine te essemus.

O Circa scōdū de malis q̄ facit peccatū post mortē. Nota p̄cipua q̄tuor indicabilia q̄ cōtrā nuādo ad p̄missa in ordine sunt hec. Quinto peccatū post mortē oīa mala penalia incurrere facit. s. famē: sitim ignē vermē estū frīgū cruciatūz z mortē zc. et i sumo gradu penalitatis. Deur. xxxij. Cōgregabo super eos scilicet peccatores mala. et sagittas meas cōplebo in eis. hoc est. plenarie vsq̄ ad summū p̄ficiam in eis vt amplior cruciatū esse nō possit in mundo Quis nanq̄ dicit q̄t sunt cruciatū in hoc mundo z amplius in inferno. Sexto quia suffragia ecclesie omnia ifructuosa sibi reddit. Unde nō valebit peccatorū mortuo ille cantū ecclesie. Requie eternā dona eis domine. nec oblatio mīse. deniq̄ nec merito passionis christi qd̄ est indicibile nec alijs gaudebit. Septimo quia nihil qd̄ desiderat habebit sed per cōtrariū omne qd̄ nōlet sustinebit. vt p̄t̄ p̄ Aug. Unde p̄s. Peccator videbit scilicet q̄ boni saluati sunt in celo z ip̄e nō z irascetur: dentibus suis fremet z tabesceat desiderū peccatorū peribit. Octauo quia in inferno sine releuatiōe omni immutabiliter perpetuo manebit: sciens illd̄ Esa. vlti. Vermis eorū nō morietur z ignis eorū nō extinguetur. Bern. Ille p̄ne infernales nō habebunt momentaneū interuallū nec finalē t̄rminū. Neū ergo q̄ amarissima et indicibilis illa penitentia.

P Circa terciū de malis que facit peccatum in vniuerso. Nota q̄ p̄o regula generalī theologica habetur videlicet q̄ peccatum toti vniuerso mūdo nocet in multiplici malo. idq̄ cauendus est conatu summo. Declaratur fm̄ Aureo. vbi sup̄. z docet. alios in omnibz. Primo enim nocet viatoribus vniuersis. Primo quia sepe deus iratus. p̄pter peccata malozum hominū mundo z certis regionibus vel ciuitatibus flagella infert. quibus etiam innocentes z iustos ferit vt patet in diluuiū z sodomitis vbi plures infantes sunt perempti. Et in peste multiplici. z in exterminatione regnoz z iudeoz z huiusmodi. Sicq̄ nocet omnibz creaturis mundi: quia omnia planguntur sepe vel multa etiaz bruta z insensibilia. p̄pter hominū peccata grandinibus z alijs cladibus. Secūdo quia p̄ eo q̄ homines peccant acies demonuz magis insolefcit z inualefcit fm̄ Aureo. ibidem supra. Sicut exemplū cum hostes insolefcunt quādo bella cōtraria in principio dep̄munt. Tercio quia peccatores multos scandalizant ad peccandūz et inficiunt. z sic dei irā cōtra omnes prouocatur. Secūdo peccatūz nocet in purgatorio expiandis: quia peccatores

nō possunt eos t̄z efficaciter iuuare suffragijs sicut si essent in gratia. vt patet zc. Tercio nocet damnatis. Sed quomō hoc. Aureolus supra respondet q̄ per modū cōiunctōis. Quanto em̄ plures erunt in inferno tanto maior horroz z maior illoz pena erit. Subdit. fallit em̄ in inferno regula illa. Solaciū est miseris socios habere penaz. Exemplū. quāto plura ligna sunt in igne tanto fortius ardere habebūt. Sic in p̄posito. *O* Quarto nocet saluatis. Sed quō potest peccator nocere saluatis z beatis angelis ac sanctis in celesti beatitudine perfectis. Respondet aureolus vbi sup̄ q̄ p̄ modū abstractionis. quia si peccator nō peccaret saluaret: ex cōfortio z societate sua in beatis auget̄ gloriā accidentalis oīm beatoz: vt daret fm̄ omnes doctores sup̄ quarto. Et sic peccator ipse abstrahendo se a gloria quantū ad se minuit illoz gl̄iam accidentalem. Sed si querat. Nūquid ergo beati minus gaudebunt p̄ eo q̄ ille vel ille peccator nō saluaf. Respondet fm̄ doctores q̄ in nullo minuit illoz gaudium. quia qd̄ ille peccator perdit coronā gaudij alius accipit. Et sic dicit Apocal. iij. Tene quod habes vt coronā tuā nemo accipiat. Unde nō minuit gaudij illoz sed erit de alio qui accipit coronā z non de isto peccatore qui perdidit illoz gaudia quo ad seipsum: z beate Marie ac christi menta zc. Exemplū ad id legitur de pluribus euntibus ad peccandū q̄ obuiauit xp̄us dn̄s vulneratus z sanguine recenti fluens singulis sic dicens. *O* miser ecce quō te z omnes christia nos redemi: vt quid redditis odium p̄ dilectione. Quare vos perditis. z sic p̄cium sanguinis mei vilipendit̄ zc. *O* q̄ peccator christiane cur infelix in peccato viuens nō parat tibi: nō amicis tuis. nō purgandis. nō beatis. nō creaturis deniq̄ nō christo passo. *O* miserrime cur viuus vt omnibz noceas: z sic teipm̄ cū demonibz perdas. miserere saltem tujspsius z passionis christi ac beate Marie compassiōis vt penitentiaz agas. Rogemus ergo christuz vt det nobis in p̄senti gr̄am z in futuro gl̄iam. Amen.

Sabbato post Linez Sermo quartus. de nouementis alijs peccati. scz que facit etiam penitenti post veniā z readiuānā.

Rat enim cor il

e loz scz discipuloz obcecati. Marc. vi. z in euagelio hodierno. Quibus verbis insinuat peccati malū graue: quia obcecat cor etiam in ipsis peccatū deferentibus: vt fuit in discipulis xp̄i z q̄nto plus in alijs. Ecce em̄ vt d̄t euageliū dn̄s iesus post q̄ q̄nq̄ milia viroz satiauerat d̄ q̄nq̄ p̄ibz z duobz piscibz p̄cepit discipul̄ vt p̄cederēt eū trāstretū. nā ip̄e sol

ascendit in montem orare. Et cum sero esset erat
navis in medio mari. et vento contrario flante la
borabant remigando. ac circa quartam vigiliam
noctis. hoc est ante auroram venit iesus ambu
lans sup mare. Illi autem turbati sunt putantes
esse fantasma. Et iesus dixit. Confidite ego sum:
et ascendit ad illos in navim et cessavit ventus.
Et stupebant. non enim intellexerant de panibus. Erat
enim cor eorum obsecatum. Ubi Beda dicit. Larna/
les adhuc discipuli stupebant de magnitudine mi
raculorum. necdum tamen in xpo veritate diuine maiestatis
cognoscere valebant. erat enim cor eorum obsecatum. s.
et peccatis precedentibus. Sic multi christiani in
tantum obsecantur peccatis quod licet quotidie audi
ant ex scripturis mala peccati et damnationem re/
probos. ac etiam promissa christi penitentibus et e/
mira mysteria quibus docet fugere vicia sed tamen
non valent effectu cognoscere. De istis patet in
euangelio. Unde de nocentis peccati tria
adhuc mysteria declarabimus hoc sermone. Pro
quo aliud thema. j. Lho. xv. Euigilate iusti et no
lite peccare.

Primum de malis que faciunt etiam in peccatore penitentem.

Secundum de malis que faciunt etiam post ob/
tentum venie

Tertium de malis que faciunt in homine recidivante.

R Circa primum notandum est per generali regula
secundum Aureolum in compendio li. iij. c. vij. quod peccatum
est tale malum quod non tamen modo nocet in peccato ex
stenti ac in eo morienti. sed etiam multipliciter
nocet homini peccati deserenti et de illo penitenti. De
claratur in pluribus nocentibus que faciunt etiam
penitenti. Primum nocentem facit quia oculum
cognitionis etiam in penitente obscurat. Hoc daret
manifeste. Primo ex ratione. quod quanto quis
mundior peccato tanto plus illuminatur in cognicio
ne diuinorum. iuxta illud Math. v. Beati munda
do corde quoniam ipsi deum videbunt. ergo amplius
mundi amplius videbunt. iuxta topicam maxi
mam. Sicut simpliciter ad simpliciter sic magis
ad magis etc. Et hoc patet in religione quacumque
quicquam apostolorum quod Jobes qui erat mundior ce
teris veritate homo illuminatus fuit. Sic et per contrarium
quod quis in pluribus peccauit tanquam oculus
predebilitatus vel in tenebris detentus minus de lu
ce habebit etiam post liberationem Aug. Egrius
oculis odiosa est lux. Secundo daret ex discipu
lorum christi obsecratione et per in euangelio. In huius
etiam figuram christus dominus quando cecum illuminauit
expuens in oculos illius tamen non vidit profecte sed
videbat homines quasi arbores ambulantes
et postea imposuit iterum super oculos illius ma
nus et cepit videre dare. ut patet Math. viij. ad
significandum quod peccator penitens minus videt
quod si esset mundus nisi a christo amplius illuminetur

S Secundo quod ad penam temporalem obligat.
Nam licet peccatum quo ad penam eternam remittatur
per penitentiam tamen obligatur homo ad satis

faciendum vel in presenti vel in purgatorio. iuxta
illud Math. v. Non eribis inde donec reddas
nouissimum quadrante. Tertio quia regnum
celorum intrare retardat. Nam tunc diu differtur
a gloria quousque de omnium peccatorum mortali
um et venialium reatu satisfacti vel hic vel in pur
gatorio. et fit homo sine omni macula sicut in
baptismo. Nec Aureolus et doct. in. iij. I.

Quarto quia innocentie prime gloria nunquam
recuperat. Idem Aureolus dicit. Sicut inquit
virgo si corrupta fuerit de cetero nunquam virgo
erit. ita et semel peccator nunquam se non peccasse gau
debit. Veritatem saluabit per penitentiam: sed
gloriam innocentie non recuperabit. Nam secundum philosophum
ij. Periber. Preteritum impossibile est postea so
re non preteritum cum implicat contradictionem. Ex
empla plura ponit Aureolus ibidem quod post sa
nationem etiam vulneris semper manet cicatrice
vel quod fuerit vulneratus. Item qui semel furatus
et de hoc vincit semper dicitur fur. Item Simon
quem dominus a lepra mundauit semper vocatus est Sy
mon leprosus. Et Magdalena peccatrix etc.
Sic in proposito. Ergo quale et quantum malum
est peccatum quod sic nocet. Nam si perdis au
rum vel vestem recuperare potes: sed non recu
perabis innocentiam quam perdis per peccatum:
licet salueris penitentem.

U Circa secundum de malis que faciunt peccati: etiam
post obtentum venie siue remissionem totalem
culpe. Pro quo nota primum ad predicta in
ordine. Quinto nocet homini peccatum etiam
post remissionem. quia affectum tepidum recidit
et amoris feruorem minuit: ut ostendit Aureolus
sup. Sicut enim in pede vulneratus etiam sana
tus claudicat. et sicut eclipsis solis diu postmo
dum nocet terre eo quod modico tempore sibi virtus radi
orum solis subtrahitur. sic peccatum etiam post remis
sionem relinquit effectum nocuum in homine. Unde
dictum est homini post peccatum Gen. iij. Male
dicta terra in opere tuo. Terra. hoc est. sterilis erit
terra propter peccatum tuum: quia post peccatum non pro
ducit fructum convenientem homini nisi cum labo
re et cultura que ante sponte producebat fructus
conuenientes in abundantia et produxisset si homo
non peccasset. sic post peccatum sterilis fit homo a
fructu charitatis nisi cum labore se exerceret.

Sexto nocet quia bene operari impedit et diffi
cilem facit. Unde Aug. de se postquam conuersus
fuit dicit. plus valebat malum inolitum: quam bo
num insolitum. X Septimo. quia contra tempta
tiones resistentium diminuit et debilem efficit. si
cut arbor in alia cito deicit. Un Samson post
crinum abscissionem vires perdidit Judic. xvi
et postquam homo primus peccauit. licet illud peccatum
per christum nobis sit delectum: tamen sepe in vitia et mis
serias labimur. Octauo. quia dolore et timore
re aie bone se infligit. quod enim certum est peccasse. id
semper habet dolere et timere. quia incertus est de

Dominica .I. quadragesime

venia. Aug^o. de pe. di. iij. circa pncipiū dicit. Ue re penitens semp doleat z de dolore gaudeat z nō semp doluisse doleat. quia vbi finit penitētia nil remanet de venia. hec ex compendio fm Aureo. O ergo q̄s pessimū est peccm.

¶ Circa tertiū nota q̄ peccatū facit plurima mala in hoīe recidiuante fm eundem Aureolū vbi sup̄. Primo q̄ homo fit impotētiōr ad resurgendū ex assuefactione. q̄ per p̄m de memoria z remi. Consuetudo est altera natura.

Secūdo quia culpa fit grauior ad puniendū. Nam nullū peccatū remanet impunitū. vt dicit Aug^o. Tertio. quia diabolus difficilior fit ad expellendū. quia plures demones in tali dñant. Luce. xj. Tūc assumpsit diabolus septem alios spūs nequiores se: z ingressi habitant ibi: z fiunt nouissima hominis illius peiora foribus. Quarto. quia deus fit inexcusable or ad placandū: eo q̄ talis facit se indigniorem ad dei misericordiā z gratiam. sed peccatoribz summū remediū est seruire beate virgini Marię z ad ipsam recurrere vt saluent̄ eius interuētū. Z Exemplū ad id ponamus de ipsa beata Maria. qm̄ dies hodierna sc̄s sabbati ipsi est deputata p̄ hebdomadas. Legit̄ quippe lib. apum. z in speculo erem. dif. v. exemplo. lxiij. q̄ vir q̄daz deuotus ordinem Cisterciē. intrauit vbi diu sancte vixit. sed postea diabolo temptante victus: in peccatū cecidit cū multoz sc̄dalo: p̄terea grauior tribulatus (vt cōstitutio nes ordinis dicant) postea ad cor redijt z beatissimā virginem Mariam p̄abo z lachrymis nō modico p̄rogauit. z quadā die orans raprus est in excessum mentis. viditq̄ gl̄iosaz virginem speciosissimā in brachio iesum puulum tenentē. z p̄cidit postulans liberari a peccato z tribulationibus: z ad gratiā prioris vite restitui. viditq̄ matrē virginē supplicantē filio. sed puer iesus vultum auertebar a fratre illo. mater iterū rogabat vultū benignitatis conuertere ad illum. tandem post piam supplicationem plurimā christus p̄ matre indulgentiā illi p̄stitit z ipm̄ ad gr̄am p̄mā reddidit. Rogemus ergo dñm nostrū iesum christū zc̄.

Dñica p̄ma quadragesime. Sermo q̄ntus in mane sc̄s de cauendo mortali peccato super omnia cōmoda z incōmoda.

Victus est Ie-

sus in desertum a spiritu vt temptaret a diabolo. Matth. iij. z in euangelio hodierno. Ad idē thema aliud. Accedens temptator dixit ei. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Ibidem. Dñs iesus dei filius: sicut voluit nasci in mundū p̄ nostra salutē. ita z temptari z pati. p̄ nobis voluit quate-

nus sua temptatione et passione diaboli vinceret z p̄funderet z nobis exemplū vincendi p̄beret ad om̄ne peccatū vitandū. vide euangelū. Nota q̄ vt Grego. in omelia dicit. quibus modis inquit diabolus p̄mū hominē p̄strauit: eisdem modis secūdo hominē sc̄s christo temptator ipse succubuit. Nec ille. Ex quo videt̄ q̄ idē diabolus sūmus sc̄s lucifer temptauit christū: qui z p̄mū hoīem temptauerat. in cuius signū eisdem modis temptauit christum sicut z illū: vt declarat idem Grego. ibidem. quia p̄mū hominē temptauit de tribus. sc̄s de gula vt comederet de ligno vitico. z de vana gloria dicens. Eritis. s. gl̄iosi sicut di. Ac de auaricia sc̄s d̄ sciētie boni: z mali appetitu. Nam auaricia est omnis rei insatiabilis cupiditas. sic z sciētie. Sed z ipsum christū de his tribus temptauit sc̄s de gula di. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Et de vana gl̄ia dicens. Mitte te deorsum. Nam fm̄ Lyrā. Intendebat demon illic christū portans sc̄s ad templi pinnaculū vt ipse iesus a populo ciuitatis quasi volare videret. z sic illis collaudantibus: in vanā gl̄iam sc̄ref sed christus diuina virtute fecit q̄ nullus cum vidit. nec qd̄ suadebat demon fecit. Itēz tandē temptauit eū de auaricia omnia regna mundi sibi ostendendo sc̄s ad intellectuz. z enarrando gl̄iam illoz z p̄mittendo dicens. Nec omnia tibi do. Sed christus vicit cum z angeli accesserunt ministrant. xpo tāq̄ vō deo serui. Sanctus Vincentius de valē. di. q̄ ministrauerit a portantes olus cocum a beata virgine Maria p̄ refectioe. z astantes tanq̄ regi milites p̄mpri obedire adorantes christum. O q̄ beatū illud fuit prandiiū christi post ieiuniū. z patz euangelii. Itaq̄ ex quo christus persuasiōes demonis respuit p̄ om̄ia temperamenta: exemplū nobis p̄buit peccata cauere si volumus cum xpo z angelis in celesti cōuiuio gaudere. idarco de peccato in generali t̄ma mysteria declarabimus hoc sermone.

Primū de sūmope cauendi circūsp̄ctione.

Secūda de eiusdem rōnali p̄batione.

Tertiū de eiusdem exēplari ostensione.

B Circa p̄mū de cauendo peccato sūmopere Notandū est z p̄ regula vel p̄clusionione generali tenendū. q̄ mortale peccatū est tam pessimū q̄ p̄pter nullum cōmodū assequendū. vel etiaz in cōmodū vitandū: debz homo ipsum cōmittere vel in eo stare per modicum. declarat p̄ plures considerationes.

Prima de bonis mū dialibz.

Secūda de viuētibz.

Tertia de sentiētibz.

Quarta de humanalibz.

Quinta de cōmunitatibz

Sexta de celestibz.

Septima de operationibus.

Prima consideratio de bonis mundialibus: que sunt aurum et argentum: lapides preciosi et omnia elementa et omnes stelle celi sol luna que sunt pulcherrima. Ponam casum per impossibile. quod si omnia hec et quicquid creatum a deo posses obtinere et dominatum omnium: ac mundi totum. nunquid deberes per his omnibus peccare unum peccatum mortale ut posses habere. O anima christiana responde tibi quod non deberes facere etiam si mille mundi forent millestes pulchriores isto mundo. et si ita de facto habuisses et deberes omnia peccare nisi peccares in uno mortali siue mendacio: siue superbia vel luxuria: et alijs. debes dimittere omnia ut pereat potius quam per peccatum recuperes vel conserues. O homo observa hec que dicuntur: et infra per babilonem. Secunda consideratio de viuicibus ut sunt herbe: plures flores et herbe que habere vegetari et que damus viuere. et sic naturaliter precellunt omne aurum et omne celum que sunt inaniata. ut dicit Damascenus: Rich. et Bonauentura. i. ij. ac ceteri theologi. ista autem sunt viuicentia anime vegetatiua. ideo sunt naturaliter nobiliora: licet illa sint utiliora. et sic preciosiora. Ponam ergo casum quod si omnia hec posses habere committendo unum peccatum mortale. nunquid deberes peccare. Rursus dicitur ut prius quod non. et si omnia deberes perdere. non debes per peccatum recuperare. Tertia consideratio de sentiencibus ut sunt animalia. sensum habentia irrationalia. oues: boues: equi: pisces: et huiusmodi: et aues et volatilia de quibus idem ut de precedentibus. Quarta consideratio de humanalibus rebus que super omnia predicta sunt preciosissima. ut patet de libertate humana. diuitiarum de fama. et herbe. Nimirum ut Rich. in. iij. dicit. Si unum esset tam magnus debitor: quod toto auro non posset satisfacere: adhuc non digne vendit se illi in seruum. Juxta illud poete. Non bene pro toto libras vendit auro. sed potius deberet ad tempus seruire pro satisfaciendo nec in perpetuum se oino vendere. Ite vita humana est preciosissima quod pro toto mundi auro non est pedata. quod est preciosior omnibus temporalibus sed pro deo et pro celestibus bene est exponenda. unde Scotus dicit quod in leuatico. Ego. xij. fuerit nocturnum vel effodit de domo si quis occidisset non erat sanguis reus: sed si orto sole hoc fecisset reus esset mortuus. Et hoc rationem datur. quod latro vel fur in nocte presumptus fore homicida. id iuste occidit sed fur diurnus non putatur homicida. propea non est occidendum propter preciositatem vite illius respectu temporalium que furaret. nisi in iudicio prius morti iudicaret. Denique fama secundum fratrem magistro. pro ualeat quam omnes diuitie: et etiam quam uita corporalis. Sic ergo ponamus casum talis: quod si tu cum patre matre filiis et omnibus consanguineis in carceribus perpetuis astrictis es. et maderet rex di. facite vel factu unum peccatum mortale vel idolatriam. siue aliud quodcumque peccatum mortale. et sic liberabo vos: nunquid propterea deberes peccare. Rursus dicitur O anima christiana quod nullo modo debes facere sed potius in captiuitate omnes mori quam peccare. Ite ponam quod aliquis rex vel imperator mittat pro una domina pulchra di. ut sibi

in peccatum consentiat. alioquin occidet eam et patrem et matrem. debet omnia sufferre quam peccare. Similiter nec propter famam vel dignitates acquirendas vel proseruandas nec perdendas debet unum peccatum mortale committere. Ergo peccator insane que lesuiter peccas considera hec. Quinta consideratio ratio de citate populi: scilicet ciuitatibus vel puincijs patria regno et heremio. Ponam casum quod aliqua puincia vel regnum aut ciuitas obsidet ab inimicis et totaliter regnum depopulabit: et occidentur omnes populi in eo nisi unus per publica moriatur. nunquid debet homo mori. Dicitur doctor res quod si hoc fieret sine peccato mortali pro bono communi facere debet. Nam instituit de autoritate tutorum. scilicet dicit quod qui pro re publica occidunt in perpetuum per gloriam uiuere intelliguntur. Sed si non posset aliter fieri nisi committas unum peccatum mortale nullo modo debes peccare sed potius totam rem publicam permittas perire omnes occidere et mulieres violare quam pecces. Fortius ponamus quod totus mundus esset hereticus et omnes homines quot fuerint ab adamo damnabunt nisi tu pecces mortaliter. an debes peccare mortaliter ut omnes saluetur. Respondet theologus quod non. quod bonum commune non preponitur bono particulari in salutem anime proprie: licet enim omnes ille anime sint plures. non tamen ita sunt tibi preiose sicut anima tua que si damnabit omnes sancti non liberabitur. nam propria animam teneris ad salutem diligere super omnia alia circa deum. Sexta consideratio de celestibus. Ponam casum per impossibile quod totus mundus et beata Maria angeli et etiam sancti sint in paradiso omnes. et diceret deus non tibi precipiendo. quod si preceper deus scilicet hoc non esset peccatum mortale facere. sicut filij israel non peccauerunt ex precepto dei furantes uasa aurea et argentea ab egyptijs. nec etiam Samson peccauit occidens se ipsum in instinctu spiritus sancti. Diceret ergo deus non precipiendo omnibus in celo existantibus sed annunciando dicens. Annuncio uobis quod omnes ibitis ad infernum et erules eritis a gloria celesti nisi unum peccet mortaliter. nunquid deberet peccare quis. Rursus dicitur Fran. ma. quod tali casu posito christus caput omnium brorum coram deo premereret pro omnibus genuflexu. quod potius uellet ire de celo ad infernum sine peccato quam teneri vel manere in celo cum uno peccato mortali. Ratione huius est quod per peccatum in quantum est contrarietas dei offenditur deum quem tenemur magis diligere quam nosmetipsos. ideo potius debemus eligere ut ponamur in infernum amando deum quam in celo stare in dei odio. ut sic plus diligamus deum quam nos. et certe tenemur deum infinite diligere si possemus. Ite ponam casum alium per impossibile. Si diceret quis tibi quod christus iterum tradet a deo patre in manibus iudeorum ad crucifigendum. et peccando mortaliter posses cum liberare a tanta passione. nunquid pro amore christi deberes peccare. Rursus dicitur theologus quod non: sed permittere deberes christum iterum crucifigi

Dominica prima quadrage

etiam ceteris quod peccare. Septima consideratio de operatiōibz. et casum ponam⁹ q̄ si posses om̄s paupes mūdi alere: et oīa monasteria et ecclias cōstruere: missas celebrari facere: et om̄ia bona opari de rapina vel furata re et hōi. non debe res tale furtū vel rapinā facere. Nā regula apl̄i est Roma. iij. Non sunt faciēda mala ut inde eueniāt bona. Et extra de simonia. ca. ad aplicā glo. dicit. Sub p̄textu pietatis nō est impietas cōmittēda. Et. i. q. j. Non ē putanda elemosyna inquit Grego. que ex illicitis rebus dispensat. Ergo peccōres redire ad cor ecce audiūstis q̄ pro nullo cōmodo vel incōmodo est peccandū Jam audite probationē.

F Circa secūdū de probationē predictōz nō tantū q̄ p̄dicta pbant p̄apue triplici via.

Primo auctoritate scripture.

Secūdo ratione.

Tertio doctorū dicamine.

Primo auctoritate scripture tam veteri q̄ nō ui testamēti quibz habet q̄ deus diligēdus est sup oīa: iuxta p̄ceptū dei Deuter. vij. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. Et idem allegat Matth. xxiij. p̄ xpm cōfirmatū. Ideo p̄ dei charitate oīa sunt sustinēda vel contēnēda poti⁹ q̄ deū q̄s offendat. Ad idē auctoritas ē xpi Mar. xvj. di. Quid prodest hōi si uniuersum mundū lucref. aie vero sue d̄trimētū pariat. aut quā da bit homo cōmu. pro aīa sua. q. d. nullā. Unde ex ordine charitatis tenet homo diligere deū sup om̄ia. etiā sup aiā ppriā: et post deū aie pro/ prie salutē diligere sup oīa. et sic p̄z. Secūdo probat ratiōe. quia quāto aliqd bonū est meli⁹ tanto eligibili⁹. et tanto p̄ contrariū malū ē magis curādū quāto pessimū. Ponant ḡ omnia bona mūdi cū om̄ibz cōmodis p̄dictis ex parte vna. et ex parte altera ponat deus bñdictus. qd̄ hōz ē melius. certū est q̄ deus q̄ ē infinite boni/ tatis p̄ essentiā. vñ Anf. li. monolo. dr. Deus est quoddā bonū quo nul mal⁹ cogitari potest. Et p̄bus. xij. methaphice. Deū dicim⁹ esse sempitē/ nū et optimū. Alia autē oīa simul sunt finite boni/ tatis. nec habz eē bonū nisi a deo. Relinquit ḡ q̄ p̄pter nullū creatū bonū vel cōmodū toti⁹ mūdi d̄z homo separi a deo qd̄ fit per peccm̄. Et p̄ p̄trariū. nec p̄pter quodcūq̄ incōmodū: qz se parari a deo sume bono p̄ peccm̄ grauius malū ē incōparabilr̄ p̄re oībus incōmodis et suppli/ cīs. hinc Aug. xxxij. q. v. ca. Ita ne. ait. Potius d̄z q̄s mala q̄libet tolerare q̄s malo culpe cōsen/ tire. et sic p̄z. **S** Tertio pbat doctorū dicta/ mine. Nā Anf. j. li. similitudinū di. Si binc infer/ ni horrozē et illinc cernerē pecc̄ fetozes et necario vni eoz imergi debere prius me in infernū mite/ terē q̄s peccm̄ in me admitterē. mallē em̄ purus et innocēs gehēnā intrare q̄s sorde pollutus ces/ lestia regna tenere. hec ille. Itē sub eisdē verbis dr̄ etiā Aug⁹. in sermonibz cōibus. f. mō. j. Des

ni. q. xxiij. q. ij. ca. Faciat Aug⁹. li. de mēdacio ad idē facit. Itē ibidē Jsid. ca. omne gen⁹ mēdaci. zc. et i pluribz passibz decreti patēt silia que per trāseo. Ergo peccōr miser qui p̄ nullo duc̄ pec catū aduerte bec.

N Circa tertū de exēplari ostēsiōe Nota plura ad bec exēpla tā in veteri q̄ nouo testamē to. Primū exēplū in Abraaz patriarcha q̄ potius voluit occidere filiū vnigenitū q̄ non ser/ uare dei p̄ceptū. Secūdū exēplū de tribz pueris q̄ potius voluerūt mitti i camis/ num ignis ardetis q̄ idollū adorare. Dañ. iij. Itē tertū de susanna que poti⁹ voluit lapidari cū ifamia q̄s peccare. Dañ. xij. O femina timēs deū. Quartū de Eleazaro. ij. Machab. vj. qui dixit velle se p̄mitti in infernū q̄s cōtra legē car/ nes porcinas edere. Quintū exēplū in nouo testamēto habem⁹ i euāgelio hodierno q̄ xpo p̄mittebat diabolo oīa regna mūdi si adoraret illū. sed xpus potius voluit mori p̄ nra salute. Sextū in apl̄is Roma. viij. Certus sum em̄ q̄ nulla creatura nos sepabit a charitate xpi. Septimū in oībus sc̄is martyribz q̄ elegerūt mori et queqz tormēta pati q̄s peccare. Rogem⁹ ergo dominū. zc.

Dñica eadē post prandiū Sermo. vj. de pecc̄ desc̄ptōe et de septē capitalibz pecc̄is piculosis.

hortamur vos

E fratres ne in vacuū grām dei recipia/ tis. Verba bec dr̄ apl̄s. ij. Cor. vj. et i epl̄a hodierna. Misericors et pius dñs iesus p̄ suū apostolū hortat nos om̄s xp̄ianos. q̄ten grām dei in vacuū nō recipiam⁹. Quid nemp̄ est accipe. qd̄ aliud est grāz dei in vacuū suscipe nisi grām baptisimi susceptā pdere p̄ peccm̄ mortale. et sic in vacuū d̄z recepta grā qz non attingit finē suū. s. beatitudinē eternā. Sicut medicina d̄z in vacuū vel frustra accepta que nullā cōfert sanitatē. ij. Phicoz. Frustra est qd̄ nō attingit suū finē. Un̄ scriptura hortat nos oēs p̄ra pecc̄ catū ut caueam⁹ ne grāz dei pdamus. ut claret in yesi et nouo testamēto. Item d̄z Tob. iij. In mēte habeto deū et caue ne aliqñ peccō cōsentas et p̄fermittas p̄cepta dei. bec ibi. Et hoc etiā pōt poni p̄ thēmate hui⁹ f. mōis. Deniqz in nouo te/ stamēto p̄cipue in epl̄a hodierna hortat nos vt p̄z in v̄bis p̄missis. sed et in euāgelio hodierno p̄ponit nobis in exēplū quō diabolus reptator volebat xpm inducere in peccm̄ gula: et vane glo rie ac auaricie. sed xpus nullo mō cōsensit: et sic diabolū deuicit: in quo nobis exēplū vincendī dedit. Audiam⁹ ergo charissimi apl̄m dicētem. Hortamur vos sc̄z viros et mulieres. zc. Ita qz de peccō qd̄ habet euacuare grām dei et extin/ guere: tria mysteria declarabim⁹ in s̄ f. mōne.

Primū de pecc̄ desc̄riptiōe.

Scdm de radicali pgressione.
Terciu de periculi pponderatione.

I Circa pmiu de pcti descriptioe vt noueri mus qd cofiteri debeam. Pro q notadu q vt Bonauē sup. ij. dist. xxv. docet multis modis pctm describit. s. obmissis alijs accipiam. Augu stini descriptioem li. ptra faustū quā ponit ma gister vbi. s. di. Pctm est oē dictū vl factū vl cō cupitū qd fit ptra legē dei. Et ibidē mgt dicit q hec assignatio itelligit de pctō actuali mortali z nō d veniali. exinde qdruplex elicit regla. Pri ma generalis regula. q ois volūtas. z ois locu tio. z ois opatio q ē ptra pcepta decalogi ē pec catū mortale. iō qz pfitendū. pterea etiā Amb. li. de paradiso ait sic. Quid ē pctm nisi legis diuie puaricatio z celestū. iobediētia pceptoz. hec il/ le. Ad hec p documēto nota pcepta dcalogi bre uis epilogādo q q ptra quod dci qz illoz peccat. mortalis peccat. z pfiteri necessario tenet. Scda regula q quicūqz facit aliqd ptra legis nature z grē pceptū. peccat mortalr. Nā Bona. vbi. s. dicit q pdicta i notificatioe lex dei nō ē accipien da strictē p lege scripta s. decalogi. s. large put cōphendit triplicē legē s. tā legē scripture qz le gē nature. qz etiā legē grē. qz quilibet hāz est lex dei. z sic peccat q facit ptra pceptū legis nature qd ē duplex. vnu affirmatiuū s. qd cūqz vultis vt vobis faciāt hoies z vos facite illis. aliud ne gatiuū. qd tibi nō vis fieri alijs nō facias. ptra hec directe facit odiēs. primū fraudās z hmōi. Itē q etiā facit ptra pceptū legis grē. i. euāgelij. peccat mortalr. vt exēpli grā de tenētibz heresiz. z de cōtinentibz sacramēta ecclie baptismi pfit/ matiōis. eucharistie zc. Tercia regula genera lis. q quicūqz facit ptra licitū pceptū plati vel ecclie peccat mortalr. z talis p pseq nō de h cōfi teri tenet. Rō fm Bonauē. ibidē s. qz totū hoc pēder ex mādato dei z ei s. legis. qz diuina lex mādat q obediāt hōi plato sic z ecclie Math. xvij. Si quis eccliam nō audierit sit tibi sicut ethnicus z publican. vñ peccat mortalr nō cō fitētes semel i āno. silr nō cōicātes. Itē q nō au diūt missaz die festo nisi sit causa excusabilis. z hmōi q pāpūt ecclēsia. **R S** di. qd d pctō obmissiois. rñ det Bonauē. ibidē q licz qz ob/ mitēdo peccet mortalr z nō min qz faciēdo. s. z tale pctm orit ex amore vici malo. sicut exēplū grā. nō surgit qz ad matutinas vl missā. iō qz vult quiescere in lecto cū deberet ex pcepto sur/ gere. Itē nō corrigit filiū peccātē. qz diligit illuz carnali amore. Itēz nō facit iusticie penā. quia amat illū vel ppter pecuniā. ideo talia quecūqz reducunt ad pctm cōcupiti cōtra dei leges. et sic patz qbus modis quis peccat mortalr. z tenet cofiteri. z de his plura parebunt sermone. xiiij.

Quarta regula. q qcūqz facit aliquid qd nō est cōtra legē dei licet sit pter legem dei aliquo mō nō peccat mortaliter sed venialit. exēpli grā

si qz diligit deū sic q non facit p eius pceptū sed tamen facit aliquid veniale amando bono res diuitias z huiusmodi citra deū. Itē si quis assumit nomē dei in modico : sed nō in menda cio. Itē si quis colit festū missis auditis: sed postea solaciatur vel spaciatur vadit. Itē si qz nō vult mechari: tamē nimis delectat cum pro pria vxore. z huiusmodi. **I** Pro exēplo cōso latozio ad excitandū dormiētes. Hora q homo qui nimis sollicitus est de mūdialibz peccat sal tem venialiter z idcirco faciēte deo fraudabitur spe. Lōtingit em sibi vt fabulose narrat de qua dam puella que nimis sollicita fuit vt traderet nu ptui: ppter quod sepe etiā de hoc somnia/ bat. Lunqz ollā lacte plenā ad forū duxisset vt venderet z resedisset. cogitauit q de precio lactz calceos pulchros emeret quibz se posset ostēta re vt viro placeret in matrimoniu. in hac cogi/ tatioe obdormiuit z vidit in somnis calceos si bi pulchros empros. quos cum conaret ad pe des trahere: ecce lac rotuz in olla calcaneo cliso repēte pfudit. z excitata flere cepit q z lac et pres/ cium pdidit nec calceos habere potuit: sed ver/ berari demeruit. Sic erit omibz qui nō confi/ dunt in deo vitiaqz somniāt. nam in morte vi/ debūt trāsisse omnia mūdāna sine fructu. et flere habebūt temp⁹ perditū et precū vite eterne. id est merita bona z vbera infernalīa incurrūt.

I Circa secūdu de peccati ortu radicali z p/ gressioe restat inquirēdū. quomō oritur z ex qli radice p greditur peccatū. vt nouerim⁹ ipsū in pncipio extinguere. nec pmitam⁹ pullulare in nobis sed cofiteri. Ad quod fm Bureo. in com pen. li. iij. ca. xiiij. aliosqz doctozes recolligendo notem⁹ q oim peccatorū actualiū ēvnu initiū. sed duplex radicale fundamentū. Itē triplex fo mentū z quadruplex incrementū. Itē qntuplex ligamētū s. ad infernū: z sextuplex supplicius. deniqz septiforme caput z innumerabile nocu/ mentū. hec doct. Pro declaratioe ex istis no ta qrtuoz documēta. Primū est q oim pec/ catorū actualiū est vnu initiū. sed duplex radica le fundamentū. Nam Anf. li. silitudinū. r. z. xj. caplis dicit. q sicut dei volūtas bona est origo ois boni. ita hois mala volūtas p cōtrariū est origo ois pcti. de isto fonte q biberit moriet: s. z de volūrate pua. Nā vt narrat Solin⁹ de mira bilibz mūdi. Varro dicit q est fons in Achaia cui⁹ haustus se bibentes interimūt. Et Jsid. xij. ethimolo. dicit q stix ē aqua sic appellata que potata interficit hoīem. sic facit mala voluntas pcti. Roma. vj. Stipēdia pcti mors. Iste fons male volūtatiz orit ex duabz radiabz fm Bu/ reo. supra s. z ex amore male accēdēte: z ex timo/ re male humiliāte ad peccatū. Unde O homo aduerte q deus sūme odit malā volūtatē. quia vt Bern. dicit in fmone de pascha. Omnia que dei sunt aufert z diripit z qstū in se est deū pcti/

Dominica prima quadrage.

mit dum nō vult puniri. et sic deū fore iniūstū.
O ergo xpiane dōpone malā volūtātē et penitere
N Scdm documētū ē qd oē pctm̄ h̄z triplex
fomētū. s. cupiscētia carnalē: cupiscētia mūdi
alē et supbie cōcupiscētia v̄l elationē. iuxta illud
j. Job. ij. Dñe quod est in mūdo aut est cōcu-
piscētia carnis: aut oculoꝝ: aut supbia vite. de-
niq; per talia fomēta vel nutrimenta pctm̄ crescit
et ingruat qd̄ duplici gradu. primo in cogitari
one. secūdo in delectatiōe. tertio per sensum in
opere. quarto p̄ iteratiōis in actiōe. et sicutāto pl̄
gruat quāto iteratur. Tertiu documētū qd
om̄e pctm̄ quinq; carbenis ligat hoīem. ad īfer-
num ita vt nō euadat. prima est consuetudo scilz
in peccato. secūda ex hoc sequit̄ necessitati o. ter-
tia despatio. quarta obstinatio. q̄nra final̄ īpe-
nitētia. hec Hugo. Deniq; oē pctm̄ facit ho-
mini sexuplex suppliciu. Primū est puniri tē-
porali pena vel in mūdo vel ī purgatorio. scdm
est separari eternalit̄ a dei visione. tertiu torque-
ri a diabolo. quartū affligi a verme p̄ sciētie. q̄n-
tum vti igne gehēne. sextū ledi vltiōe om̄is crea-
ture. hec patēt in scripturis. Ue ergo pctōibus
ve multiplex. qz vermis coz nō mouet: et ignis
nō extinguet. Esa. vli. Quartū documētū qd
oim̄ pctōꝝ actualium est septiforme caput sub
quib; capitiū cōprehēdit̄ om̄e vitiiū ḡnaler.
qd̄ habet inferre innūerabile nocumētū. hec pa-
tēt fm̄ litteras huius dicitōis saligia. Primū
caput est supbia. scdm auaricia. tertiu luxuria.
quartū ira. quintū gula. sextū inuidia. septimū
accidia. de his om̄ib; p̄firēdū est. Sic em̄ mor-
tifera vulnera sunt om̄ia medico ostendēda vt
medicina adhibeāt. sic ista pctā mortalia p̄fesso-
ri. Nam supbia est quasi vulnus in capite ani-
me mortiferū. auaricia quasi vulnus in pectore
luxuria in lūbis. ira feruens in venis et sanguie.
gula in gutture. inuidia in coz. de. accidia in sto-
macho: ecce mortalia vulnera ista tam in cozpe
q̄ in aia. Unde Orig. glo. Numeri. xij. diē. O si
possem⁹ videre quō per vnū quodq; peccatum
aia vulnerat̄ vsq; ad mortē p̄ pctā resisterem⁹.
O Circa tertiu de periculi p̄ponderatiōe inq̄-
rendū est quib; ratiōib; v̄l signis p̄ban̄t singu-
la pctā capitalia fore sūme periculosissima. et p̄
cōsequēs sūmope vitāda ac p̄niam expianda
Ad quod ex scripturis et doctorū dicitis ponim⁹
plura signa. Primū signū abominabil̄ red-
ditiōis: qz quodlibet pctm̄ mortale reddit ho-
minē sūme aboiabile deo et angelis et hoibus et
oib; creaturis. P̄s̄ dr. Corrupti sunt et abomi-
nabiles facti sunt in iniquitatib; suis. Et h̄ adeo
qz nulla res fedissima est tā aboiabilis sic pec-
cato: stans in pctō. vt p̄z per exēplū scz in vitas
patrū. qz āgelus cū quodā heremita dum irent
simul et repperisset quēdā vulneratū in feibus
fetiū iacētē: quē heremita nec aspicerē poterat.
sed āgelus eū dē amplexat⁹ est et cōsolatus illū

tandē obuiavit eis quidā iuuenis pulchre ve-
stitus et āgelus obturauit nares: dixitq; qz fero-
rem pcti illius nō posset sustinere: et qz de⁹ et an-
geli oēs obominant̄ pctm̄ super oia. Unde scri-
bit̄ Eccl. xij. Altissim⁹ odio habet pctōres: ergo
et oēs sancti p̄ cōsequēs et angeli. P̄ S; hic
q̄rit̄ Utrū deus et xp̄us dñs beata virgo et oēs
sancti atq; angeli magis odiāt et abominantur
pctōres hoies impenitētes q̄ demones: an ecō-
tra. R̄ndet̄ qz si homo in pctō vult p̄manere pl̄
odibilis est q̄s diabol⁹. Primo quia passiōi xp̄i
et bñficijs est plus ingrāt⁹. qz xp̄s nō fecit talia
bñficia demonib;. Secūdo qz diabolus ideo nō
penitet de peccato: quia nō pōt sed homo possz
ergo et. Tertio qz cōtra pctōres finalit̄ in iudi-
cio insurget deus et oēs beati et angeli et omnes
creature. Sap. v. Pugnabit p̄ eo orbis ter. cō-
tra insensatos: et dānabunt̄ ad penas in cozpe
simul et aia: sed demones sine cozpe. ergo et.
O Scdm signū bestialis vilificatiōis. vnde
Elyf. sup̄ Matth. di. O hō si peccator: es non
possum te dicere rationale hoīem sed manifeste
bestiā. Nam etiā. vij. et bicoꝝ dr. qz homo bestia
liter viuēs et nō fm̄ dicamē recte ratiōis: ceteris
millefies peior est bestia. Hinc Burco. vbi s̄ de
qz seprē vitia assimilāt hoīem seprē bestijs. sus-
perbia leoni. auaricia rane que in terra repit et
timēs deficere terrā nō audet comedere satis et
ca vt dicit̄. Itē luxuria porco assimilatur. arariso.
gula lupo. inuidia cani. accidia asino. et. Ter-
ciū signū cōtemp̄ xp̄i et crucifixionis. Heb. vij.
Rurū crucifigētes i seipis filiū dei. Aug. Per
oē pctm̄ mortale qd̄ cōmittim⁹ q̄ntū in nobis ē
xp̄m crucifigim⁹. a. talē iniuriā xpo facim⁹ ac si
crucifigerem⁹. et p̄n̄s indicabilē penā ī inferno
demeremur nisi p̄niam egerim⁹: Quapropter
xp̄s dñs septuplicat̄ passus fuit vt seprē vitia cu-
raret et vitāda ostēderet. Nā cōtra supbiā caput
inclinauit in cruce et spinis coronari voluit. Cō-
tra auariciā nud⁹ pepēdit. Cōtra luxuriā totū
cozpe⁹ et gineū flagellis cedi et dolores pati volu-
it. Cōtra irā p̄ iūmicis orauit. Cōtra gulā felle et
aceto potat⁹ ē. Cōtra inuidiā coz trāstigi p̄misit
Cōtra accidiā crucē suis hūeris portare voluit.
hec Burco. s. R. Un̄ posito casu si vniuersi
hoies tyrāni et oēs demōes et oēs fere atq; vne
nosī spentes et h̄mōi. et dibanū ignis ardentis
eētē p̄gregate ex vna pte: et ex alia pte vnū pctm̄
p̄mittēdū vel in eo p̄ horā stādū magis deberet
hō timere et cauere pctm̄ q̄ oia mala et p̄dictis
oib; cruciari mille ānis min⁹ estz malū qz hora
stare vnica in pctō. cū istd̄ sit stare ī maledictiōe
dei: s; illd̄ nō. Quartū signū diabolice possē-
siōis. Nā vt Orig. glo. Numeri. xij. diē. Per oia
pctā q̄ studio cōmittim⁹ demōib; p̄secramur et
tot demōib; p̄ habitaculo erim⁹ q̄ pctā facim⁹
Et Aug. dr. qz si pctō: se cruce signat pot⁹ idu-
dit in se diabolū q̄s excludat nisi peniteat. qz tā

h̄z effectū dyabo-
li signare cruce et
fieri ī mortali ad pl̄
p̄m̄ qz pctā ista m̄
v̄l singula p̄culosa
nō maculant dō
māriae māmē dē
p̄l̄ dōr̄ reb; vniuersi
mō. J̄h̄ em̄ in scrip-
tis demōes. P̄vnde
p̄nt̄ in pctm̄ qm̄ pe-
nitentiā cōp̄ veniū q̄
p̄p̄ pctōis pctm̄ a
p̄nt̄ in cōmū. Itē
p̄nt̄ mortali vno q̄s
p̄nt̄mo qz pctm̄ se-
p̄nt̄. O s; n̄ aia xp̄ia
p̄nt̄ in illis. O m̄
quo es redēpta et nol-
p̄nt̄ ergo dicitur

seria soba p̄ dñicū
p̄nt̄ dōe p̄nt̄lla et ca

plu-
nam

hō dōmo. Dñs ielū
nat̄ pctōib; furū
h̄nt̄ ad cōmū sup-
h̄nt̄ p̄nt̄ pctm̄ et p̄
vniuersa. p̄nt̄ dicit̄
nōnt̄ in suppliciu et
nōnt̄ iustitiam ib̄nt̄
h̄nt̄ p̄nt̄ qz finis pec-
cator in iudicio ab o-
nō ac dicit̄ illo ī igne
h̄nt̄ cōmū. Sic p̄ cō-
p̄nt̄ cū xp̄o et āgelis
nōnt̄. vt patz in b̄ et
p̄nt̄ p̄ que d̄s ib̄nt̄
nōnt̄ peccatū frēnt̄
p̄nt̄ cōp̄nt̄ dñicū
h̄nt̄ de ip̄a rēp̄ntiō
nōnt̄ mōne declarā
nō Eccl. ij. S; in
nām nām ad temp-
p̄nt̄ dē rēp̄ntiōis
Secundū de cautōis
Cōtra de valoris et
Cōtra p̄m̄ de p̄nt̄
p̄nt̄ m̄ficatōis dē p̄nt̄
p̄nt̄nt̄nt̄ graues p̄nt̄
dōnt̄ sup. ij. di. xij. ar.
p̄nt̄nt̄nt̄nt̄ dē
p̄nt̄nt̄nt̄nt̄nt̄nt̄nt̄
h̄nt̄. Cū aut̄ dō sunt oia
h̄nt̄nt̄ et qz hoies rēp̄

in eo p effectū dyabol⁹ habitas. Verūm bonum est se signare cruce etiā pccōri. qz valet sicut op⁹ factū i mortali ad plura. Pro finali ḡ cōclusiōe notem q pccā ista mortalia sunt horredissima qz p singula piculose demonia possidēt hoīem in aīa: inhabitando effectū. s. supbie dyabol⁹ luci fer: auaricie mamō: luxurie aīmo de⁹: ire sathā: gule beelzebub: inuidie leuiathan: accidie vebe moth. Isti em̄ in scripturis noiant fore capita/ les demōes. Proinde aduerte o hō qz piculosū maluz sit pccm. qm̄ pei⁹ est qz si mille legiōes de monū cor: p veratiū qz in se haberet. b em̄ solū cor: p dederet: s; pccm̄ aīaz pcciosissimā pdit occi/ dendo in eternū. Itē pei⁹ est hōi stare p horā in pccō mortali vno qz sine pccō mille ānis crucia ri in inferno qz pccm̄ separat a dō. nō autē pena sine pccō. O ḡ tu aīa xp̄iana penitere z luge. p pccis ne peas in illis. O misera cōsidera xpi sanguinē quo es redēpta z noli locuz dare dyabolo. Ro/ gemus ergo christum zc.

Seria scōa p dñica p̄mā Sermo. vij. d pccōz tēptatiōe pmissa z cautela obseruanda.

Būthi in sup

placiū eternū. iusti autē in vitā erer nam Mart. xxv. z in euangelio bodierno. Dñs iesus put Origenes dicit cōmi nat pccōib; futur; districū iudiciū. in q dāna/ bunf ad eternū supplicū: vt cognoscant in quē finē pducit pccā et pñiaz agen. euadant eterna tormēta. p̄trea dicit. Būthi h̄j. s. pccōres impe/ nitētes in supplicū zc. Sed iusti q p pñiaz sūt a pccis iustificati b̄thi in vitā beatā. Un̄ manū feste patet q finis peccator; ad quē pducunt est separi in iudiciū ab ouib; .i. electis xpi z maledi cto ac discessio i ignē eternū cū dyabolo ac sup plicū eternū. Sic p corrariū finis iusticie est re gnare cū xpo z āgelis: benedictio z celestis bea/ tificatio. vt patz in b euangelio. S Itaqz de peccatis p que qz ibit in supplicū agen. ex quo actuale peccatū frequēter ortū habet ex tēptatiōe. z de xpi tēptatiōe dñica besterna i euāgelio egit. idcirco de ipa tēptatiōe. pseq̄ndo tria mysteria in hoc smone declarabimus. Pro q aliud the/ ma Ecclesia. ij. Stra in iusticia et timore et ppa/ ra aīam tuam ad tēptatiōe.

- Primū de tēptatiōis pmissione.
- Secundū de cautōis obseruatiōe.
- Tercū de valoris exemplificatiōe.

Circa p̄mū de pmissiōe tēptatiōis Querit̄ quare misicors de⁹ permittit z vult qñqz vt hō tēptatiōes graues pccī pariat. Ratio quia sm̄ Bona. sup. ij. di. xxj. ar. ij. q. j. tēptare est aliquoz pbare certitudinalit̄ de aliquo vtrū sit hmōi. z sic exp̄imētū noticie alicui⁹ accipe vt etiā Lyra dicit. Lū autē dō sint oīa nota z sciat qñtū possit hō: miz est q hoīz tēptari p̄mittit. Ad qd r̄nde

tur sm̄ doc. q. p gñali regula tenēdū est theolo gica scz vt ait Aug. in enchiridion. q de bñdi ctus est. adeo bon⁹ q nil vult nec p̄mittit fieri i mūdo nisi aliqd meli⁹ exinde eliciat saltē p̄vni/ uerso. Un̄ etiā dānationē maloz. angelozū et hoīm vult z p̄mittit ad decorē iusticie di uine. Sic ḡ ad p̄positū de⁹ p̄mittit hoīes tēptari. p̄ finē bonū q exinde eliciat. vt patz rōnib;.

- Primo p̄ter aīe ad deū exortatiōe.
- Secūdo p̄ter bassam humiliatiōe.
- Tercio p̄ter culpaz expurgatiōe.
- Quarto p̄ter demonū cōfusiōe.
- Quinto p̄ter exortatiōe ad p̄miationē.

Et iste rōnes pl̄ib; alijs dimissis accipiuntur ex Bona. li. de p̄fectu religiōis. z alijs doc. Pri/ ma rō p̄ter aīam exortatiōe ad deum. Lū em̄ hō sentit aduersis tēptatiōib; grauari recurrit ad deū p auxilio petendo. vñ Hiero. Quis in vita sp̄entib; z scōpiōib; plena secure dormitat aut cor: pēs lēto gradu incedit. qñ potius festinat et ad deū suspirat vt euadat. sic hō in p̄nti vita tē/ ptatiōib; vitiōz plena dz festinare ad patriā z deū orare di. Et ne nos inducas in tēptatiōez s; liba nos a malo. T Pro exēplo li. colla. dz. q scī p̄s in defeto adeo in tēptatiōib; recur rebat ad deū sollicitē vt etiā dū aliqui cor: dor/ mirēt alios vigilātes z orātes interi statuerent p̄ter tēptatiōis atrocitatē nec audebāt sil̄ oēs dormire s; viciissim. Scōa rō p̄ter bassaz. i. p/ fundā hūiliatiōe: ne. s. et dono gr̄e diuie qz ex tolleret si nō tēptaret. z sic grau⁹ p superbiā ca/ deret. Jō. j. Ehoz. ix. aplus dr. Ne magnitudo reuelatiōis extollat me dar⁹ ē mihi stimul⁹ car/ nis mee āgel⁹ sathane zc. Tercia rō p̄ter culpa ruz expurgatiōe. Greg. dr. vj. q. j. c. Sūt pl̄imi inqt̄ q vitā bonoz fortasse āplius qz debēt lau dant. z ne qua elatio de laude subrepat p̄mittit oipotēs de⁹ malos in obtrectatiōe z obiurga tiōe illis. p̄rperere si qua culpa ab ore laudā tiū in corde nascat ab ore vitupantiū suffocetur Hinc doctor gētū se in p̄dicatiōe testat currere int̄ ifamiā z bonā famā. hec ibi. Jdē Gre. Noli o hō de tēptatiōe d̄ficere cū turbar; qm̄ si ferrū es purgatis: si autē auz. p̄baris. qd enī fac lima ferro: z fornax auro: h̄ facit triblacio viro iusto hoc ē purgat. U Quarta rō p̄ter demonū p̄fusiōe. vñ Lyr̄. i. omelia dr. Jō de⁹ a te tē/ ptatiōz nō p̄hibet vt dyabol⁹ exp̄ientia certa co/ gnoscat q p̄fecte ab eo recessisti. z p hoc fortior reddat; h̄ eūdē. Sicqz dyabol⁹ p̄fundit̄ adeo q nō audebit cefos de vicio sili tēptare. vt dr̄ Hu go de scōo victo. adden. q multū p̄sunt nobis sp̄uales viri p̄fecte vincen. dyabolū. qz p̄fundit̄ d̄mōes in h̄ z p̄tās tēptadi in eis debilitat. S; cur in exēplo patz de xpo q vincēdo dyabolū tem ptatē debilitauit ei⁹ p̄tātē ligās vsqz ad tpa an/ tixpi qñ soluet vt dr̄ i Apocal. Erem̄ idē dyabo/ lus postqz vicerat p̄mos p̄ntes acq̄ tēptabat

Feria. III. post. I. dominicā quadra.

z vincebat p̄us hoies in idolatria. s; p̄ xpm̄ de/
uicā est obilitat̄ int̄ctū vt idolatria cessauerit
iā p̄ mūdū. O ḡ Jesu bone tibi laus. Ultima
rō p̄ exercitādū ad p̄miationē. vñ Greg. xxiij.
moral. dr. Nemo vires suas in pace cognoscit.
iprouidus miles est q̄ se fortes in pace gl̄iat. Et
glo. sup̄ psal. lx. dr. Nemo sibi innotescit nisi tē/
prat̄ sit. nec p̄t coronari nisi vicerit. nec vincere
nisi p̄ tēptatiōes certauerit. Proiū Berni. in me
dita. dr. Demonū est malas suggestiōes imitte
re: s; n̄m̄ est illis nō p̄sentire. nā q̄tēs resistim̄
diabolū sup̄am̄: āgelos letificam̄: deū bono/
rificam̄. z toties coronamur in celestibz.

X Circa sc̄dm̄ de cautiōis obfuarōe in q̄rdū
restat quō hō debeat obfuarē caute tēptatiōes
ne cadat et p̄dicit̄ in eis Ad hoc fm̄ theologos
recolligēdo notem̄ cautelas ḡnales. Prima
cautela ē attendere de origine sc̄z a quo oriū sibi
talis tēptatiō: an sc̄z a diabolo: an a carne vel a
mūdo: vt sciat q̄le remediū adhibeat. qz̄ contra
tēptatiōē carnis requir̄ mortificatio z capitec̄/
tie. Itē cōtra tēptatiōē a mūdo: sc̄z quādo alli
citur hō p̄ honores z p̄spirates: vel deteref̄ p̄e
cūtiōe z hm̄oi. cōsiderare d; exēpla xpi z sc̄orū
cōtemnētū mūdū z oia ei⁹ bona: valet etiā cō/
sideratio mortis. Cōtra tēptatiōes aut̄ diaboli
requirit̄ oratio ad deū z sc̄os. Sed q̄rit̄ q̄liter
agnoscā si vic; tēptatiō est a carne v; a diabolo
Rūdetur fm̄ Aureo. in cōpen. li. ij. ca. vlt. qz̄ hec
est differentia inter tēptatiōes. qz̄ tēptatiōes q̄ sūt
a diabolo sepe oriunt̄ p̄ter rationē: vt nup̄ satia
tus famē patiat̄. z post longā dormitarōz som
no pregrauet̄ in orōe vel diuina laude z hm̄oi.
Sed tēptatiōes q̄ sūt a carne frequēter surgūt
p̄t̄ neccitatē: s; inēdū insurgūt in sup̄stuitatē. s;
cur dū ab; p̄ter ieiuniū imoderate z sine men/
sura appetit̄. Sc̄da cautela in oibz se humilit̄
gerere cū dei timore. Nā Hiero. dr. qz̄ tūc marie
impugnari si te ipugnari nescis: s; victoriē te cō/
fidis. Item Berni. In v̄itate p̄peri n̄l t̄ā efficac
remediū fore ad gratiā acq̄rendā et retinēdā q̄z̄
te hūiliter sp̄ gerere in dei timore. Nam sicut in
duello pugnātes dum inierim̄ q̄scūne cogitāt
quō noceant al̄iuro. Et sicut bellātes dū post
aliquā victoriā se dāt q̄eti secure vel p̄ de sepe de
bellant̄ a victis. Sic in p̄posito. Tertia caute/
la obfuarē de pctōz palliata specie. qz̄ vt Gre.
xij. moral. dr. Hostis antiquus quē nō potest
in malo apto decipere: conat̄ palliādo sub bo/
ni specie fallere. Et fm̄ aureo. declarat̄ sic
Quia sup̄bia dr. Adhuc volo p̄esse vt possim̄ p̄
desse. Itē dr̄ auaricia. Adhuc sunt pl̄ima cōgre/
gāda. p̄ter familiā ne p̄ter inopiā cōmitat̄ fur
rum vel rapina. Luxuria dr. Ad tēpus lasciuie
sacrisfaciā. postea fortiter penitebor. Ira dr. Nō
d; iniuria tolerari ne cōfuescat inferri. Gula dr.
Ad hoc est corp⁹ delicate nutriēdū vt possit esse
fortius ad deo seruicdū. Inuidia dr. Alijs bo/

ua nō cupio ideo qz̄ in successibz nō eleuent̄. Ze
cidia dr. Ad hoc in laboribz mihi parco ne teme
ritatis indiscretōe arguar. hec tibi. Nec debz hō
obfuarē ne decipiat̄. Quarta cautela causā tē
ptatiōis q̄stionē in p̄ncipio refecare. vñ Isidor⁹
Lubric⁹ est antiquus hostis nisi capite tencaz to
tus illabit̄. Itē Hiero. Ille p̄dicat̄ b̄tēs q̄ stari
vt ceperint cogitat̄ allidit̄ eos ad petrā q̄ xp̄us
est. hoc est ad xpi passiōē fortit̄ eā cogitādo: vt
sic fortes motus amoris xpi z cōpassiōes expel
lant cōtrarios mo⁹ minores.

Z Circa tertiū de exēplificatiōe sufficiat causa
breuitatis exēpluz ponere qd̄ ponit Grego. iij.
dyalogoz. qz̄ sc̄z misicors de⁹ quēdā magnis tē
ptatiōibz p̄misit tribulari: z ceat̄ illi oculoꝝ
xl. ānis p̄misit vt penitus in tenebris esset. Quē
z misicordia dei ab impatiētia tot annis custo
diuit̄ z cōsolabat̄ in corde cōsolatiōe sp̄s sancti
Zādē post cōpletū annū. xl. dñs eidē lumē red
didit̄ z vicinū suū denūciauit̄ obitū. atqz̄ vt in
mōasterijs verbū vite p̄dicaret̄ admonuit̄: q̄res
nus corp̄is accepto lumē frat̄ibz lumē cordis
apirer. Qui iussa p̄ficiēs tandē p̄dicatiōe arcū
q̄q; finita ad mōasteriū suū reuersus ibiq; fra/
tribz cōuocatis astās in medio eucharistiam
sumpsit̄ z p̄fallēs cū frat̄ibz ac orās morātam
reddidit̄. Et ecce oēs fr̄es qui aderāt ex ore eius
colūbā exisse vidēt̄ in celū ascēdisse. Et sic patz
qz̄ tēptatiō si q̄s bene sustineat̄ patiēt̄ z cōstā/
ter multū valet oibz: sicut clare ostensum est
in p̄dicto miraculo. Rogem⁹ ḡ xpm̄ zc.

Feria tertia post p̄mā dñicā q̄dragētime Ser
mo. viij. de multimoda tēptatiōe diaboli et ei⁹
aggrauatiōe ac victoria.

Stravit iesus

In tēplū dei z eijcibat oēs vedētes
z emētes in tēplo. Matth. xxi. z in
euāgelio hodierno. Sicut dr̄ Aug. in omelia z
etiā Orig. sup̄ hoc passu docet. qz̄ xp̄us dñs cie
cit̄ ip̄obos de tēplo mystice instruit̄ qz̄ pctōes i
ecclia in pctis viuētes eijciet̄ in hora mortis de
tēplo ecclie militāris z etiā p̄tie celestis i gehēnā
Nā tēplū dei ē ecclia xpi in qua q̄ in pctis viuūt
domū orōis faciūt spelūcā latronū. i. demonū
actibz suis. diabol⁹ em̄ latitat̄ in malo corde p̄
ptatē. vñ Aug⁹. Pctōz ē fuus tot d̄monioꝝ q̄t
vicioꝝ. Jōq; sūmope d; xp̄ian⁹ cauere pctā ne
cadat in tēptatiōe. z p̄ xpm̄ eijciet̄ in d̄nationē
flagello vltiōis. p̄z in euāgelio. Un̄ xp̄us dñs
docet nos orare dicēs sic Matth. vi. Et ne nos
inducas in tēptatiōz s; liba nos a malo. qd̄ p̄t
poni p̄ alio chemare hui⁹ sermonis. Itaq; de
pctōz tēptatiōe p̄ter p̄dicta tria alia mysteria no
temus p̄ fm̄de vt caueam⁹ eijc̄ de tēplo xpi.

Primū de multimoda diaboli tēptatiōe.
Sc̄cū dū de inualecēdi aggrauatiōe.

Tertiu de salubri remediatione.

A Circa p̄mū de multimo da tēptatōe diabo-
 li Notādū q̄ diabol⁹ mille artifex innūerables
 habet modos tēptadi. vt d̄t Bern. sup Qui ha-
 bitat. adeo q̄ q̄dū viuūt aīa in carne nūq̄ p̄t
 oīno tēptatiōe carere vsq̄ ad vltimū punctū se/
 patiōis a corpe. Et q̄ ab vna liberat̄ expectet. p/
 tin⁹ alterā. hec ille. Nō sufficim⁹ q̄ oēs modos
 exp̄mere s̄z hic p̄sequamur aliq̄s t̄m̄ generales
 modos vt et istis sciam⁹ plura p̄ticularia dis/
 cernere z cauere. **P**rimo mō tēptat aīaz subī/
 to motu incitādo. **B**reg. xiiij. moral. d̄t. Quedā
 tēptatio ē repētina q̄n̄ in mēte iusti hoīs p̄ repē/
 tinū euentū agit: q̄renus hunc subito z iopina
 ro euentū cōcuriat z sic p̄sternat̄ casum suū nō
 nisi postq̄z ceciderit videat. hec ille. Querit̄ q̄
 quō quis peccat in primis morib⁹. Rūdet̄ fm̄
 Aureo. in cōpen. li. iij. ca. x. q̄ mor⁹ p̄mus nō est
 aliū q̄ mor⁹ s̄sualitat⁹ s̄z ipulsū fomit⁹ ipetuo
 se rēdētis ad fruītōz creat̄e delectabil. Et distin/
 guit̄. q̄ q̄dā est mor⁹ p̄mo p̄m⁹: z iste ē motus
 natural⁹ nec in tali ē aliq̄d p̄ctm̄ eo q̄ nō sequit̄
 imaginatiōē: s̄z solūmō naturalū q̄lratum
 actiōē. Itē q̄dā ē mor⁹ sc̄do p̄mus: z tales mo/
 tus sunt p̄ctā venialia. Sūt enī p̄ctā: qz mouēt
 ad illicitū z h̄nt annexā delectatiōē: zqz nō im/
 pedīt a volūtate. Et sic aīa p̄ delectatiōē crea/
 ture obtenebrat̄ maculat̄ z peiorat̄. Sic p̄ p̄mū
 dū deo heret p̄ amorē illuat̄ z meliorat̄. S̄z t̄m̄
 tales mor⁹ sunt veniales: qz volūtās nō h̄z p̄les/
 nū dominiū sup̄ hmōi mor⁹. v̄t pote q̄ nō p̄ ipe/
 riū rōnis p̄cedūt p̄ueniēdo iudiciū rōnis. S̄z
 qz volūtās poterat̄ q̄d ē impedire tales motus: v̄t
 statī respuere z nō fecit: iō sūt p̄ctā venialia. **P**ro/
 ind̄ regula Aug. ē q̄ oē p̄ctm̄ adeo p̄ctm̄ inq̄ctū
 volūtariū. Si aut̄ volūtās d̄liberate cōfēctat̄ in
 tales mor⁹ p̄cti mortalis iā erit p̄ctm̄ mortale.
B Sc̄do q̄ tēptat diabol⁹ carnali delectatōe
 morosa in cogitādo. Et q̄ in talē cogitationem
 p̄cti mortalis cōfēctat̄ peccat mortali: etiā si ope
 nolit p̄ficere. v̄n̄ Aureo. vbi s̄. c. xj. d̄t. Delectatō
 carnalis morosa p̄ctm̄ est mortale Sed nlla dī
 ctur morosa nisi q̄n̄ ex p̄sensu ratiōis ē. Un̄ hic
 nō intelligit̄ mora t̄p̄is s̄z p̄sensus. Sc̄dū q̄
 q̄ si delectatio sistit citra cōsensū veniale ē p̄ctm̄
 si v̄o accidat cōsensus nō p̄ d̄liberatā rōnē: s̄z ex
 sola corruptiōe carnis subito: talis p̄sensus d̄t
 surreptiō z adhuc veniale p̄ctm̄ ē. Si v̄o proce/
 dit v̄t̄ius cōsentiēdo in cogitationē solā: ita q̄
 hō vult intra se cogitādo delectari nec t̄m̄ vult i
 op⁹ p̄cedere: mortale p̄ctm̄ reputat̄ maxime in
 carnalib⁹ p̄ctis. Deniq̄ si p̄cedit v̄t̄ius p̄sensus
 cū d̄liberatiōe p̄ponēdo opus cōsummare. t̄m̄ c̄vo/
 lūtās p̄ facto reputat̄. hec ibi. **E** Juxta hec
 querit̄ cui tēptatōi sit difficilior resistere: an tē/
 ptatiōi carnis: an diaboli. Rūdet̄ Bonauen.
 sup. ij. di. xj. q̄ ex quo oīs caro corruptit viā suā
 homines p̄ maiorē p̄te carnales sūt z desiderijs

carnis obsequunt̄. ideo difficilior est resistere tē/
 ptatiōi carnis: vt cōiter in hoīb⁹. q̄uis in p̄tī/
 culari quibusdā hoīb⁹ q̄ sunt magis inclinati
 ad vicia sp̄ualia puta supbiā inidiā irā z hmōi
 difficilior sit resistere diabolo in istis q̄ carnali/
 tari. et rō. qz caro est host⁹ familiarior z amabi/
 lior hoī. ideo min⁹ et resistit hoīes vt cōmunic.
 sed diabol⁹ licet sit porēti⁹ hoīe tamē nō p̄mit/
 titur a deo tēptare q̄ntū potest: s̄z t̄m̄ est debili/
 tatus p̄ x̄pm̄ vt vincere nō possit nisi volentem.
 z sic patz. **D** Tertio tēptat diabol⁹ obdu/
 ratiōe culpe in nō penitēdo: vt sic efficiat hoīem
 diabolicū. Hinc Helinādus dicit. Cadere ho/
 minē in tēptatiōe humanū est: sed nō resurgere
 diabolicū est cui⁹ tota vita ruina est. Idē dicit
 q̄tuo: puncta. **P**rimo s̄z stare i tēptatiōe abs/
 qz casu āgeli boni est. Itē cadere hūane fragili/
 tatis. Itē resurgere post casum est gr̄e dei in ho/
 mine. S̄z q̄rto s̄z cadere z nō resurgere solius
 diaboli est. hec Helinādus in sentētia. **D** q̄ hō
 noli fieri diabolicus: s̄z resurge a p̄ctis. Quar/
 to bona opa nostra polluēdo. v̄n̄ Grego. j. lib.
 moral. dicit. Bona n̄ra tribus modis host⁹ in/
 sequit̄. qz aliquādo inicitū z intentionē: z in bono
 ope polluit vt actio sequat̄ imunda. exēpli gr̄a.
 facere bonū intentōe vane gl̄ie. Itē aliquādo in
 medio opis facit q̄ laus humana q̄uis nō q̄/
 sita tamē oblata delectat̄. aut vt opus reddatur
 tediosum z difficile reputet̄ q̄tenus hō a bono
 cepto desistat. sic tēptauit filios israel d̄ tedio la/
 boris i itinere: p̄pter qd̄ volebāt nō itare in ter/
 ram p̄missionis. Exo. xvj. z alibi. Deniq̄ aliquñ
 bonum opus in fine illaqueat. vel p̄ impatiētē
 stimulū. vel p̄ blasphemie sp̄m̄. Un̄ **N**axim⁹
 d̄t. Qñ incipit mēs in caritate dei p̄ficere. tunc z
 d̄mō blasphemie incipit inq̄tare. hoc facit inui/
 dēs deū amāti vt in desp̄atiōēz inducat v̄tore
 qz talia cogitauit nō audeat āplius p̄ consuetā
 orōem oculos ad celū leuare. hec ille. Un̄ hmōi
 tēptatiōes nō sunt curāde sicut latrat⁹ canū. qz
 signū dilectiōis dei est. Quinto tēptat aduer/
 sitate flagellādo vt Job. Sexto mala sub spe/
 cie boni suggerēdo vt ieiuniū idiscretū z hmōi.
 Sicut z de vitijs palliat̄. vt patuit ser. vij. y.
E Circa sc̄dm de aggrauatiōe inq̄rēdū restat
 quō diaboli tēptatio in hoīe inualefcit z aggra/
 uatur: vel p̄ oppositū quō alleuiatur. Ad quod
 fm̄ Fran. mayro. notātur q̄tuo: modi. **P**rim⁹
 est q̄n̄ in tēptatiōe quis diutius imorat̄ tunc
 tēptatio roborat̄. vt patuit sup̄ de cogitatiōe
 morosa. sed si statim in principio rescindit alle/
 uiatur. Ec̄i. x. Languor plius grauat medicū
 breuē languorē p̄dit medic⁹. Sc̄dm̄ mod⁹
 q̄n̄ tēptatio nō diligētē obseruat̄: sed si artēdit̄
 cito cūct̄. ideo **P**rouerb. xiiij. Omni custodia
 serua cor tuū. Tertius q̄n̄ debilit̄ resistit: for/
 titer aut̄ resistēdo vincit. Un̄ **B**reg. d̄t. Diabolo
 lus cui⁹ a fortiter resistit debilis est vt formica.

Feria. III. post. I. dominicā quadra.

ti. No ei suggestio recipit fortē ē vt leo. Quartus modus ē qui frequenter succubū. qz sicut boie firmabitur habitus ad inuicem resistēdus. s; qñ frequenter resistit generat ex consuetudine habitus bonus. nā de memoria et remi. d; qz consuetudo ē altera natura. Exemplū ad id d' bellis. qz sepe victi desperare nō audeat resistere. p; Judic. xv. qz iudei sepe supari a philistinis nō audebat resistere. O qz xpiani dicā vobis illud Jac. iij. Resistite dyabolo et fugiet a vobis.

S circa tertium de salubri remedio. et superatione reparationum. Notandum quod ad vincendum reparationes plura remedia salubria traduntur a scriptis. de quibus breuiter persequimur. Primum est in corde passionis christi recogitatio. Exemplum ponit Augustinus. Sicut populus qui mordebatur a serpente in heremo in tuebatur serpente ementem et sanabat: sic et in modo quem quis commiserit astutia sathane intueatur christum in ligno pendente. et sic patet. Secundum est in ore. scilicet deuota oratio. Unde Mattheus. xvi. Vigilate et orate ne intretis in reparationes. Ad hoc legitur exemplum in vitali parte. qz beatus pachomius dicebat se audiuisset de monacho colloquente de artibus suis deceptoribus quidam demon dicit. Ego immitto cogitationes homini et suscipit eas. et sic inualeco in homine. Alius demon dicit. Quendam durissimum ego repto qui cum sentit statim surgit et prosternit se in oratione cuius gemitu et ego mor confusus ab ipso egredior. et sic patet.

Tertium est in opere vt homo non sit in ocio. Unde in vitali parte. quidam dicit. qz homo occupatur in bono opere ab vno dyabolo reparationis. ociosus autem ille a mille de monibus. Quartum est in carne fortis lesio et mortificatio. Ad id legitur exemplum in speculo expropheta. dicitur. ex. c. quidam monachus. Eustreien. quidam nocte carnali reparatione grauiter reparationis re sitit fortis disciplina. se et victi. Et ecce alius frater in remor. existens vidit in somniis colunam altam et in ea coronam regiam. et quidam pulcherrimum scilicet angelus artulit coronam: deditque in manibus fratris dicit. Accipe hanc coronam et defer illi monacho. qz hac nocte meruit illam pro sue reparationis victoria. et sic patet qz victoria coronatur in celis. Rogemus ergo christum etc.

Feria quarta prime dñice Sermo. ix. de peccato et reparatione peccatorum a moysi plib; et ex circumstantia.

Sunt nouissimi

Sima hominis illius peiora partibus. Mat. xij. et in euangelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri. quibus ostendit gravitatem peccatorum iudeorum. Nam vt in euangelio dicitur: quoniam peccauerunt iudei qui christum predicatores et fidei reparationes quasi minime peccatores qui submergi demerabant: sicut pnia; egressi ad predicatores. Ione. p. b. et sic saluari meruerunt. Iohannes inquit. Vni minime surgere in iudicio et condempnabitur generatio ista. s. iudeorum. Idem dicitur de regina austri qui condempnabit eam. Postea

christus ponit pabolam contra iudeos secundum Remigium et Hieronymum. quod imundus spiritus erexit a iudeis quoniam acciperunt se in iudei lege. ambulauit per loca arida. id est gentium corda ab humore salutari aquarum. id est scripturarum et gratiarum aliena: sed non inuenit ibi requiem quod dei filio appetente gentilitas credidit. Reuersus est in iudeos scopatos et ornatos legi obsequia et sacrificijs. Et assumpsit sepe spiritus nequiores se. id est sepe peccata criminalia contra christum blasphemando. et sic christum occidendo grauissime peccauerunt. de his patet in euangelio. Itaque de peccati gravitate quod ponderatur vnum videlicet peccatum fore grauius altero et peius tria mysteria notabimur.

Primum de gravitatis in omnia ponderatione.

Secundum de gravitatis in circumstantia comparatione.

Tertium de gravitatis in circumstantia comparatione. **S** circa primum de gravitatis ponderatione: et quod hoc per generali et certa regula habet in theologia. quod vnum peccatum sit grauius alio. et secundum hoc grauius puniri mereat in inferno. sicut habemus etiam in canone. xij. q. iij. Sicut. quod sacrilegius est grauius peccatum quam fornicatio. et adulterium grauius est simpliciter meretricio. et stuprum quam adulterium etc. Item exemplum habemus in phisicis quod vna infirmitas est grauior altera: sic est etiam de infirmitatibus anime. id est peccatis. Preterea in theologiis christus expresse dixit Iohannes hancis. xij. pylato. Qui me tradidit tibi maius peccatum habet. Respondeo secundum Iheronimum. quod iudas occidendo christum peccauit ex cupiditate. phariseus autem sacerdotum peccauerunt ex inuidia: sed pylatus peccauit ex humano timore quod fuit minus. Queritur quibus modis vnum peccatum ponderatur alteri vt sciamus de grauiori peccato penitere. Ad quod recolligendo ex pluribus doctoribus: presertim Burco. in compend. li. iij. ca. v. respondet quod multis modis vnum peccatum dicitur et preponderatur fore maius alio et grauius. Primum dicitur vnum peccatum grauius alio et grauius super peccatum inter se comparando causalitate. et sic peccatum luciferi iudicatur grauius oibus. quia vt dicitur Sap. ij. Inuidia diaboli mors introiuit in orbem terrarum. Iheronimus. quod per reparationem ipsius primi parentis mandatum transgredientes mortem incurrerunt. denique morte culpe omnes mali angeli corruerunt per luciferum.

Secundo vnum peccatum dicitur alio grauius generalitate. et sic peccatum ad inuicem homines lesit et corrumpit peccato originali et est peius. vñ Bona. in. ij. di. xij. et b. arguit dicit. quod excessiue loquendo peccatum ad inuicem fuit maximum. quod nullum peccatum est quod cor personis nocuerit et in corpore transierit. s. vsq; ad finem mundi per tractos originalis peccati. Nam etiam peccatum angeli non transiit in posteros.

Tertio dicitur grauius remissionis difficultate. Et sic peccatum in spiritum sanctum dicitur grauissimum omnium. quod difficilius est remissibile eo quod directe obuiat gratie per quam posset remitti peccatum. Pro declaratione quantum vtrumque peccatum quod fit in mundo sit remissibile. Respondeo quod christus Mattheus. xij. dicit quod quicquid peccauerit contra spiritum sanctum non remittetur ei neque in seculo.

neq; in futuro. Et videtur irremissibile. Rñdet ad
 hec scdm Alex. de ales. in. iij. presūme tractatu
 de incarnatiōe dei. q; aliq; pctā dicunt irremissibi
 lia negatiue q; nullo mō remitti pñt. Et ista sūt
 solū duplicia. Unū ē pctm̄ demonū: aliud pec
 catū hoim dānatoꝝ. Alia oia pctā ab istis non
 sunt irremissibilia negatiue. Itē scdo aliq; pctā
 dicunt irremissibilia pūatiue. i. hñt apertitudinē
 ex se vt non remittant. z sic oē pctm̄ mortale bz
 talē apertudinē ex se vt nō remittat. eo q; vt Dic
 ronem⁹ de. p mīmo pctō nō possent satisfacere
 oēs hoies vniuersi nisi in virtute passiōis xpi: ex
 q; habem⁹ satisfactiōnē z pctōꝝ oim remissioēz.
 Deniq; tertio aliq; dicunt pctā irremissibilia cō
 trarie. eo q; pñe disponūt ad grāz p quā possēt
 remitti. Et sic pctā in spm̄ sanctū pñe dicunt ir
 remissibilia. vt etiā xps dicit. Nō sic intelligēdo
 q; nō possunt remitti penitēti. q; h mō remissi
 bilia sūt: sic intelligēdo q; difficult⁹ pñt remit
 ti. eo q; pñe disponūt hoim ad remissionē.
 Nā pctm̄ in spm̄ sanctū dicit qñ q; ex malicia
 cōcedit abijcere illd qd pcti electionē posset ipe
 dire. z hoc ē remissionē. Et sunt eius spēs sex.
 Prima psumptio q; psumit q; de dei misericordi
 dia ipone peccare z nihilomin⁹ saluari. Scda
 ē despatio. s. de venia. Tertia est obstinatio. s. in
 peccādo. Quarta ipugnantio virtutis agnitio: s. in
 his q; sūt fidei. Quinta inuidia fratne grē quā
 dolet in primis crescere. Ultima ē final impnia z
 hec ē gūissima. Quarto vñ pctm̄ dicit alio gūi
 deformitate. z sic pctm̄ Jude xps deū tradit dicit
 gūissimū oim f; Aureo. s. Quiro piculosita
 te. z sic ignorātia culpa ē gūissima pñt affecta
 ta. q; em̄ oim error. di. xxxviii. c. Ignorātia.
 Sexto diuinitatis offēsiōe. Est enī gñalis regula
 theologica q; oē pctm̄ qd ē directe z diuinitatem
 graui⁹ ē pctō qd ē z xpi bñanitatē vl z primū.
 vt patz ex 1y. sup Mar. xij. Unū idolatria z dei
 blasphemia sūt gūissima. Sicut pctā z pñmā
 tabulā dcalogi. h est z tria pñmā pcepta sūt alijs
 gūiora. puta piurnū graui⁹ ē q; furtū vl adulte
 rium. z sic de alijs. O g; pctōꝝ fugetalia. Sed vi
 decim⁹ p capitalib; pctis.

I Circa scōz de gūitat; excessu inē septē capi
 talia pctā querit qd coz diiudicat fore graui⁹
 alijs. Ad qd fm̄ Aureo. vbi s. aliosq; doc. notāz
 dū ē q; inē septē capitalia ē excessus fm̄ varios
 modos. Primo enī supbia excedit iūali radi
 ce. Eccl. x. Initiū ois pcti ē supbia. q; ex ea oriūt
 oia. Declarat sic. Supbia enī q; vult oēs excel
 lere dolet si aliq; ei equat. z sic nascit inuidia.
 Inuidia vō q; defacili irascit ei cui inuidet: iō ex
 ea nascit ira. S; ira cū nō pōt se vdicare tristat
 z iō ex ea oriūt accidia. Accidia at cōsolatōz qñs
 i certiorib; fac auar. Auaricia vō q; in tpalib;
 abūdat pōt mag; exercere gulā. Gula autē ervē
 tris repletōe z ebrietate dfacili cadit in luxuriā.
 Ad hec Jsid. li. de sū. bo. li. ij. ca. xxvii. dicit. Oñe

pctm̄ peccat ex cōceptu diuinoy pceptoy: i deo
 initiū ois pcti supbia ē. Unū ois peccās supb⁹ ē.
 eo q; se extollit z non subdit obediētiē pceptoy.
 Sic g; supbia gūius est pctm̄ causali pñtōe.
 Scdo auaricia vt Aureo. dicit vbi sup grau⁹ est
 pctm̄ p supbia z alijs inouatōe. q; sp inouat vl
 iuuenescit z nūq; senescit. Hiero. Cū oia vitia
 i hoie senescāt sola auaricia iuuenescit. Nā senes
 sūt pl⁹ auari f; phm. Tercio luxuria f; Aur.
 s. grau⁹ peccatū est alijs pñtate z maculatiōe
 Nā nō solū aiām s; z cozp⁹ et famā pollutit. Jō
 Jsid. xxxij. q. vij. c. Nō solū dicit sic. Inē cetera septē
 vitia vitū fornicatōis maximū scel⁹ est. quia p
 carnis imundiciā tēplū dei violat. hec ibi. Glo.
 ibidē dicit esse maximū. q; cōmune vitū obpnita
 tē. adeo q; vt Greg. di. l. c. Quia scitias. dicit pauca
 inuentant sine luxuria. O g; maledictū h vitū.
 q; multas pdit aias. Nec sufficiat.

R Circa tertū de grauitate pcti ex circūstan
 tia q; Lbyf. sup Luc. xij. dicit. Nō similit in oi
 bus oia iudicant sed fm̄ dignitatē psonē z loci
 z tēpor; z numeri iterati z sciētiē z hmoi fit mas
 iōis pene matia. Querit ergo vtrū pñt byteri
 prelatic; ecclīastici z religiosi in statu pfectōis
 existētes grauius peccēt eadē specie pcti q; laici
 cōes. Rñdetur fm̄ Tho. scda scōe. q. d. xxxij. cō
 coz. Aureo. q; pfectōis status nō mutat speciē
 pcti. vt peccatū veniale in laico fiat mortale in
 pfecto vel religioso: sed tamē quantitātē auget. z
 sic grau⁹ peccat religiosus vl ecclīastic⁹ in trib;
 casib; q; bus etiā potest fieri mortale. Primo si
 illud sit cōtra votū religiōis. Scdo si ex pceptu
 peccet. Tercio ppter scādaliū q; plures ad illos
 respiciūt. Alioqn illi spūales min⁹ peccāt: quia
 leuius in eis abso: bet peccatū fragilitate factū.
 q; grauit⁹ iudicent a deo oēs hmoi scādaliū dā
 tes z etiā pñces z pñefamilias pō scādalo
 Exēplū narrat Lesar⁹. z in spe. di. vij. exēplo. xij.
 q; quidā religiosus vidit in spū vic; q; quendā
 sacerdotē exēplo malo parochiāos suos corru
 pentē in locis infernalib; saxis iaciē. ipetebāt
 imitari illi di. Tu es occasio nfe dānatois Sic
 z oēs scādalosos religiosos seqces sui. Sic z
 pñces malos z pñefamilias. Tales etiā vñ
 narrant q; lucernis accēsis ad ifernū p malos
 pñeflores dducebāt. Nec nota bñ. Rog⁹. zc.

Seria qnta post dñicā pñmā Ser. decim⁹ de
 iūria mltiplia q; fit deo in pctō z di detestatiōe.

Respondens Je
 sus ait. Nō est bonum sumere panē
 filioꝝ z mittere canibus. Mat. xv. z
 i euāg. bodier. Dñs iesus vt oñdat q; sūme de
 oboiatur pctōres i pctis iacētes. z q; sūme dil
 git hūilit pēitētes sic egit q; cū mlter chananea
 supplicaret vt filiā suā a dñmōio veratā liberet.
 pctōres idolatras z rēpnib; appellauit cāes f; z
 h j

N Circa tertium de diuina detestatioe et puni-
 tioe. Notandum fm Ancho. flor. scda pte sume in
 pbemio q de oipotes i signu q sume detestaf
 et odit pcam. oes pctores q in pnti no penitue/
 rit maledict et odibilibz demonibz associabit
 ppetuo cruciados. Matth. xv. dicere. Ite ma/
 ledici in igne eternu q par est dyabolo et ange/
 lis ei. Deniqz iuxta sepre capitalia pctā cor: que/
 bunt septuplicat. Primo qz p supbia se creces/
 rit ponunt i pfu dilimo carcere sub terra. et ibi
 a demoi bz coculcant. Secudo ppter auaricia
 insatiabile cruciabunt igne i extinguibili. Ter/
 cio ppter luxurie ferocē fm Ps. Ignis sulphur
 et spūs peccatō ps calicē eoz. Quarto ppter in/
 uidia qz nō libeter viderit bona alioz. ideo nū
 qz videbūt sūmū bonū deū et sanctos dei. Esa.
 xvi. Quinto qz gulosi fuerunt vt diues epulo
 nec guttā aque hē poterūt. Luca. xvi. s; ppetua
 fame et siti cruciabunt. Sexto iracundi ex ira ibi
 blasfemabūt deū et linguas prias mordebunt
 Apocal. xvi. Septimo accidiosi. qz tristes fue/
 re et rediosi i bono. ideo vermīs corrodēt eoz da/
 eoz. Esa. vli. Vermis eoz nō moriet tē. Ad hec
 legit exēplū in cesario et i speculo di. vj. exēplo. v.
 qz dicit qdā nigromātic adiuuauit demōez vt
 ostēderet sibi aiām dñi sui ducis. adducit autē a
 demone ad os scz inferni vidit teterrimū demo/
 nē tuba enea imissa bucanare tā valide vt vi/
 deret derico cor mūdus tremere et pure crucia/
 bar flāmas sulphureas horrendissimas in qb
 vidit cruciari aiāz illi ducis clamantē. ve mibi
 vanā nūqz nat fuisse. Quibz scz penis visis tā
 nū extimuit vt vir q nō mortu fuerit. tñ tā palli/
 dus et lāgidus redijt vt vir etiā a notis agno/
 sceret. et relicq oibz fact est monachus ordinis
 arsterien. oemqz laborē subijt tēpalē vt penas
 visas euaderet. Rogem q dñm iesum et c.

Seria sexta post pmas dñicam. Sermo. xj. de
 pcti grauitate infinita et permissione.

Rat quidē ho

e mo ibi triginta et octo ānos habēs
 in ifirmitate sua. Joh. v. et i euan/
 gelio hodierno Sicut Eryf. sup b euāgelio dic
 Jst hoi ex suis pctis nata fuit hec egritudo pa/
 lisis. ex q em aia sepe in nobis inqte egrorāt isen/
 sibilr. id de punit corp p his q aia deliquit vt
 ostēdat pcti grauitatē. p quo scz pctō demeret
 hō in pntia longū et in futuro ifinitū suppliciu
 Proinde xps dñs pmisit huic paradito talem
 languorē tā diuini scz. xxvii. ānorū. nec vnqz
 curari potuit nisi p ipsoz xpm qten doccamur
 q tā grauis ē aie ifirmitas b ē pctm: q valde
 diuini hoc ē ifinitū in iferno demeret suppli/
 ciū si hic nō fuerit p penitētiā emendatū. et talis
 accāte etiā grauitatis est peccatū q nō nisi per
 christū et eius passionis meritū potest sanari vt

remitti. ideo xpus huic paralitico de pctis mē/
 tionē fecit et solus eū sanauit vt patet in euāge/
 lio. Itaqz ex quo per ifirmitate hanc grauem
 grauitas pcti significat de ipa tria mysteria no/
 tabimus.

Primū de grauiissima dei offēsiōe.

Secūm de infinita mali incurfione.

Tertiu de iustissima peccati pmissiōe.

O Circa pmū de grauiissima offēsiōe dei qri/
 tur vnde probat offēsa dei p pctm mortale fo/
 re grauiissima. Ad quod rñdet q hoc omi lege
 patet. s; p ipue hic pbari sufficiat triplici regla.

Prima ex lege sumit theologica.

Secda ex lege canonica et ciuilita.

Tertia ex lege philosophica.

Primo inqz ex lege sacra theologica sumit que
 dicat q deus diligat sup omia vt in veteri tes/
 tamēto et etiā nouo cōtinetur scz Deutero. vj. et
 Matth. xxi. ergo sequit q deū offēdere est su/
 per oia grauiissimū. p maximā thopicā. Sicut
 ppositū in pposito. sic oppositū i opposito. ptea
 Ps. ait. Si mei scz affectus sensuales. nō fue/
 rint dominati scz ratiōi. tūc immaculat ero et
 emūdabor a delicto maximo. hoc est a mortali
 pctō quod est maximū. Secda regula ex lege
 canonica et ciuilita q tanto offēsat iniuria est
 grauior: qnto psona que offēdit est dignior.
 institut. de iniurijs. §. Atrox. et extra de sententia
 excoicatis. ca. Lū illoz. Exēpli gratia. Dare
 alapā grauius est iudici qz rustico: et regi dare
 grauius est qz iudici. sed qz deus est ifinite ma/
 iestatis et dignitatis et c. O qz qntē grauitatis est
 tāte maiestatis deū offēdere. nulla certe capie/
 mēs: nulla explicabit lingua. P Tertia re/
 gula ex lege philosophica q dicat q cui habit
 melior: ei puatio est peior: et eōuerso. vt prj. ij.
 Thopicoz. et j. Metaphice. vbi phus qstione
 vtrū melior sit visus qz auditus determinat ex
 hoc q puatio visus est peior qz puatio audi/
 tus. qz habere visum est meli co q plures rez/
 differētiās ostēdit qz habere auditū. nam si hō
 vnus sit surdus tamē vidēs iudicare pōt p vi/
 sum de coloribz: et d gustādis: et tāgēdis et odo/
 rādis rebus. et etiā quodāmo d his que audiri
 deberēt. sed si ipē homo sit cec tñ audiēs nō po/
 test iudicare nisi ex auditu. qz. Sic ad ppositū
 ex quo de est obiectū ifinite bonitatis. qz deus
 habere est sume bonū: et ipso puari p pctm est
 sume malū super omē quodcūqz malū etiā pes/
 ne inferni. Nincz philosophus. viij. ethicoz di/
 cit. Pessimū est cōtrariū esse pncipi optimo. id
 est deo. O pctō: pensa hec et caue pctm. nā spū/
 tualit iuxta questione phicā pmissas. peius est
 carere visu fidei vere qua videt deus et celestia
 ac salubria: qz si quis credēs careat auditu vbe/
 dei. licet et hoc sit malū: tñ illō peius. Mal' emē
 xpianus ignarus nolēs audire verbū dei: sed
 peior est infidelis nolēs credere.

Sabbato post. I. dominicā quadra.

D Circa scdm de infinito malo scz pcti mortalis Notandū qz peccatū mortale plibz ex causis repurat infinite malicie et gūitatis adeo qz nulla creatura etiā angelica possit cōprehēdere vel effari qz malū sit peccatū: ideoqz sume cauē dum. Primo nāqz qz ab infinito bono. hoc est a deo separar. hoc autē peius ē hōi qz quodcūqz malū. Ideo Aug^o. xxiij. q. v. ca. Ita ne ait. Potius debet qz mala q̄libet tolerare qz pctō cōsentire. Exēplū habem^o in aplo qui Ro. viij. dicit. Quis nos sepabit a caritate dei q̄ est in xpō tribulatio an gladi^o an fames an periculū. zc. Tertio sum em̄ qz neqz mors neqz vita neqz creatura aliqua potest nos separare. zc. Secūdo qz ifinito bono. Ideo iniuriā irrogat vt patuit pmo ar. ideo pctm̄ est vilissimū z pessimū. Un Seneca dicit. Si scire deū ignoscatur z demones nō nosciturus: adhuc peccare erubescerem ppter pcti vilitatē. Exēplū Bonus filius nō lederet p̄rem: etiā si sciret illū ignoscaturū. similic z fidelis seruus regē. Tertio qz infinita felicitate celesti priuat. nā fraternitas illa est perpetua z sic infinita a pre post. Ob ob ergo maluz est pctm̄ quod nō quidē vnū comitatu nō vnū reporale regnū. nō diuitias dicā totius mūdi. sed quod sumū est eternū regnū z eternas diuitias z om̄ia bona eterna pdere facit. Eccl̄es. ix. Qui in vno offendit multa bona pdet. Quarto qz infinita ad supplicia infernalīa obligat. que etiā sunt ppetua et per cōsequēs a pre post infinita. vñ Bern. O miserabiles miseri quos hui^o vite miserie seducūt: vt i bonis dies ducāt z in puncto ad inferna descēdāt vbi nō vno die aut āno nec decē aut centū milibz ānoz cruciā bunt sed sine fine seculoz. Ue ergo zve tibi peccator nisi penitueris. Quinto qz infinitos in potētia hoies morte damnat. Nā fm̄ Bonauē. in. iij. di. xx. q. iij. cōcor. Ricb. si deo placeret in diuidua hūana mltiplicari in ifinitū oia illa p pctm̄ Ade vniciū corrūperēt. z in potētia esset corrupta ac mortī dānata. Itē si ponēt. casū qz oēs hoies quoz fuerūt a pncipio mūdi fierent sine fine: cōnsentirēt in vnū pctm̄ cōmissum ab aliq: oēs digni essēt morte z dānatōe Roma. j. Digni sunt morte nō solū qui faciūt: sed etiā qz p̄sentirēt faciētibz. O q̄ carissimi primescam^o qz ecce om̄s mori habem^o p pctō licz in baptismo remisso. qd ergo erit p actualibz pctis. Ultimo qz pctm̄ ifinitū meritū passiōis xpī et beate marie ac oim̄ scōzū z totius ecclie abalienat vt p̄tore ab iūctis dei z occasibz xpī. Aug. sup Heb. Per oē pctm̄ mortale qd cōmittim^o q̄tū in nobis ē xpī crucifigim^o. z sic oia bona q̄ fecim^o z bona ecclie pdimus. O qz sufficiat enar rare q̄nta mala ifinita facit pctm̄.

R Circa tertiu ergo de pmissiōe pcti queritur Cur deus bon^o pmitit tantū malū. B est pctm̄ fieri per mūdū. Ad qd breuic̄ r̄ndēt fm̄ Bona.

in pncipio di. xlvij. q. deus ordinatissime pmitit. Primo ppter hois liberū arbitriū z peccare poterem. decet enī vt vnāquāqz rem p̄rios motus agere sinat. z nō cogat libertatē arbitriū quā cōdidit. vt dicit Aug^o. vij. de ciuitate dei. nam si cogeret z nō pmitteret peccare iam nō esset liberū arbitriū. Secūdo ppter electoz glīam z maiorē iocūditatē scz quā habebūt ex hōi peccare noluerūt cū potuerūt. Tertio ppter misericordie dei dānatē in penitēte vt manifestatur. Quarto ppter iusticie equitatē in reprobz p̄nitione. Exēplū qz pctm̄ est grauissimū z dānabile Legit̄ in vita socioz beati Francis̄i et in discipulo de quodā apostata ex ordine cui ap̄ paruit xp̄s fundēs sanguinē quasi recētē ex q̄nqz vulneribz abundatē dicens. Ecce quō pctm̄ tuum vulnera mea renouat z me crucifigis ad tuā dānatōē. Et ille territ^o veniā pct̄i z fidē in ordine p̄mansit. Rogem^o xp̄m. zc.

Sabbato post primā dñicā Sermo. xij. scz de pctōz venialū cuitatiōe z discernēdis eis.

Recepit eis ier

P sus di. Nemini dixeritis visionē dōs nec filius hois a mortuis resurgat. Matth. xvij. z i euāgelio hodierno. Dñs iesus tam verbis qz factis in seip̄o docuit nos cauere om̄e pctm̄ nō solū mortale sed etiam veniale q̄ntū possum^o. sic em̄ conari debet bonus xpīanus. Ideo apostol^o i epistola hodierna. i. Thes sal. v. oibus dicit. Ab om̄i specie mala abstine re vos. et hoc p̄ themate alio. Proinde domin^o iesus exēplū nobis p̄bens. dum discipulis ostēdidit in monte gloriā suā in trāsfiguratiōe tandē descendētibz illis de mōte p̄cepit eis ne visionē illā dicerēt. hoc ideo: ne i populo hoc foret incredibile pro rei magnitudine. fm̄ Hieronimū. Et etiā ideo fm̄ Remigū. ne si maiestas xpī in p̄lo diuulgaretur populi resistēdo pncipibus sacerdotū impediret eius passiōē. z sic redemptio humani generis retardaretur. insup ideo etiā vt nobis exēplū daret occultare bona nostra ne saltē venialiter in vana glīa deuemur. ideo p̄cepit vsqz in diē mortis nō publicari. vt patet in euāgelio. Ex quo ergo docet xp̄s cauere etiā venialia. Idarco de pctis venialibz tria mysteria in hoc fm̄one declarabimus.

Primū de venialū diligētī cuitatiōe.

Secūdū de hoim̄ sine veniali viteductiōe.

Tertiu de venialū a mortali discretiōe.

S Circa primū d̄ diligētī cuitatiōe peccati venialis Notandū qz valde vtile est scire q̄re quis libet christian^o debet diligētē cauere non solū peccatū mortale sed etiā peccatū veniale p̄ posse. Et ad id notatur fz Bureo. in cōpen. li. iij. ca. xij. plures ratiōes: que etiā ab alijs doctozibz simul colligunt̄.

- Primo quia animam maculat.
- Secundo quia boni operis impedimentum prestat.
- Tercio quia charitatis fervorem lassat.
- Quarto quia dispositionem ad mortale causat.
- Quinto quia exsoluere penam obligat.
- Ultimo quia a felicitate celesti retardat.

Primo in q̄s. quia peccatum veniale animam maculat. et si non totaliter obtenebrando. tamen aliter qualiter obscurando. Unde sanctus Gregorius dicit quod veniale peccatum obscurat mortale obtenebrat. Exemplum: aliquando denigratur imago aliqua depicta intantum ut videri non possit. aliquando vero sic obscuratur quod videri quidem possit sed non plene discerni. sic est in proposito secundum Aureolum ubi supra. Item aliud exemplum de armis totaliter rubigine denigratis. et de partiali eorum rubiginem. Item de sordidata veste in parte vel in toto in qua non licet spectui regis apparere. **S**ecundo veniale cavendum est. quia boni operis impedimentum prestat. sicut quando pondus graue ponitur super equum: minus promptus erit ad currendum. et sic promissum accidentale quod debet bonis operibus in celo minuit. non quidem illud quod habemus iam repositum per merita. sed quod mereremur per bona opera que medio tempore faceremus si venialia non fierent. propterea post venialium perperationem oportet nos opera quedam convertere ad solutionem: huiusmodi debitorum. per que nobis deberet crescere cumulo eterni promissum in celo. hec Aureolus.

Tercio quia charitatis fervorem lassat et diminuit. sicut aqua in igne preta. et si ignem non extinguit fervorem tamen illum temperat. Aug. Minus te dicit amare quod te aliquid amat quod non propter te amat.

Quarto quia disponit ad mortale. nam venialia sepe sunt occasiones mortalium peccatorum. et hoc accidit quandoque ex conscientia. quia ut Aug. dicit. omne quod fit contra conscientiam edificat ad gehennam. Secundo quandoque fit ex complacentia. Aug. Nullum peccatum est adeo veniale quod non fiat mortale dum nimis placet. glo. scilicet versus ad contemptum. di. xvi. §. criminis. Tercio ex intentionis malicia. Mat. v. Qui vident mulierem etc. Quarto dispositione ex frequentia. nam per lapsum frequentem in venialia disponitur homo ad mortalia. sicut exempli gratia frequenter sine causa iurans labitur in perjurium. nam gutta cavat lapidem non vi sed sepe cadendo. Ideo Gregorius. Vitasti grandia vide ne obruaris arena. Quinto quandoque fit ex progressu inualescentia. nam licet peccatum veniale in substantia non possit fieri mortale sed ex veniali occasione naturaliter potest fieri. progressus ad mortale si non prohibetur. Exemplum patet in promissis mortalibus venialibus quandoque delectatio inualescit quod confessus accedit et tunc mortale erit. Item post baptismum in puulis primo surgunt venialia puta vituperaria. mendacia. et huiusmodi. postea mortalia. Hec Aureolus. Quinto quia exsolutionem penae obligat. nam licet non obliget ad penam eternam. tamen obligat ad temporalem satisfactionem

vel in purgatorio. vel si hic non soluit gravius soluet in purgatorio. Ultimo quia a felicitate celesti retardat. nunquam enim ab aliquo facies dei videbitur donec nec soluat minimum quadrantem venialium peccatorum vel hic vel in purgatorio: vel saltem per indulgentias plenas. oportet enim quilibet ita mundum esse ante introitum paradisi sicut fuerat in innocentia baptismi mali. Hec Aureolus. §. O homo christiane cohibe in te peccata etiam venialia quantum potes. quia pena lucis pro omnibus.

Circa secundum de vite ductione sine peccato veniali queritur utrum aliquis homo possit vitam ducere in presentia sine peccato veniali. Respondet secundum Aureolum. ubi §. ca. xij. aliosque doctores. quod si loquimur de tota vita hominis quod pervenit iam ad etatem adultam de excellenti et specialissima gratia est quod talis sine veniali peccato sit. sicut dicit Augustinus de beata virgine. nec ex capite aliquis alius post christum nisi sola beata virgo: sed omnes alii peccaverunt quoniam venialiter in vita. vii. j. Jobis. j. Si dixerim quod peccatum non habemus veritas in nobis non est. Item si vero loquimur de aliquo particulari vite presentis. sic ad aliquod tempus potest aliquis vivere sine peccato veniali. Ista patet per exemplum. quia nauta potest singula foramina navis ad horam obstruere ne aqua intret: sed non potest simul omnia obstruere sic quod aqua nunquam et nunquam subintret. Unum si in aliquo homine sit caritas etiam perfecta. hec non facit quod peccatum veniale non adueciat: sed facit quod non duret. quod quemadmodum casum ignis gutta aqua apposita cito consumit. ita perfecta caritas statim inflamat hominem ut de veniali peccato doleat et peniteat. quod non facit caritas imperfecta. sed imperfecti aggregati multa venialia per que disponunt ad gravia. hec ubi §.

Circa tertium de noticia venialium et discretionem a mortalibus peccatis. Queritur quomodo discerni habeant et differant venialia peccata a mortalibus. Ad quod nota quod in pluribus differunt et discernuntur. Primo in generalitate. quia peccata venialia statim cum gratia spissata. etiam in sanctis sed mortale non. Secundo in obligatiōis gravitate. quia ut magister in. ij. dist. xliij. describit utrumque. Mortale inquit est per quod homo mortem eternam meretur: sed veniale est quod hominem versus in reatu propter mortem non gravat. veritatem penam meretur sed facile indulgetur. Decibi. Tertio differunt in remissionis qualitate. quia mortale non remittitur nisi per speciale contritionem et confessionem: sed ad venialis peccati remissionem sufficit generalis contritio et huiusmodi. ut dictum est de penitentia. Quarto in causalitate. nam mortale plerumque fit ex certa malicia. licet quoniam etiam quod peccet mortaliter ex fragilitate. ut cum fornicatur. sed peccatum veniale ut communiter fit ex ignorantia vel infirmitate. fit etiam veniale peccatum ex cetero secundum quod de peccato mortali fit veniale. id est venia dignum. et sufficit. Et Ultimo in offensione modicitate. Unde Augustinus. ut habetur. xxv. di. §. Alia ea demum. dicit. Que sunt minora peccata licet omnibus nota sunt tamen quod longum est ut omnia replicent. opus est ut ex eis alia

Dominica secunda quadragesime

qua nominem? Quoties ait aliqs in cibo vel potu plus accipit q̄ necesse ē. quoties plus loquitur plus tacet q̄ expedit. quoties paupes in portione petentes exasperat. quoties san⁹ alijs in iunatib⁹ prander. aut somno dedit⁹ ad eccliam tardius surgit. ad minuta pctā nouerit p̄tinere quoties excepto filioz desiderio vxorē suam cognouerit. in carceratos tardi⁹ requisierit. infirmos tardi⁹ uisita uerit. discordes cōcordare neglexerit. plus q̄ oportet suos exasperauerit. aut a plius blādit⁹ fuerit. si maiori adulari uoluerit. si fabulis ociosis se occupauerit. zc. hec plura ibidē Aug. q̄ inductiue ponantur p̄ exēplo. Nā legit⁹ i celiario z speculo di. vj. exē. xci. q̄ quedā inclusa uidit in nocte lucē magnā q̄ si diei fulgere z ecce uidit iuxta sepulch⁹ cuiusdā clerici beatā virginē mariā ascare: z aīa clerici stabat sup̄ tumulū q̄ si columba niuea quā beatā x̄go in brachia accepit. in frogauit inclusa illa q̄ esset. z respōdit. ego sum mī x̄pi z aīam hui⁹ clerici in celū afferre ueni. qz ino ceter uixit. Rogē⁹ ḡ x̄p̄s zc.

Dñica secūda in q̄dragesima Sermo. xiiij. in mane de regulis cognitiois pctōz mortaliū.

Espondēs Je

sus ait illi. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut uis: z sanata est filia ei⁹ ex illa hora. Mat. xv. z in euāgelio hodierno fm cōsuetudinē eccliarū pluriū. Sup̄ quib⁹ v̄bis Raba. dicit sic. Si q̄s cōscientiā habet alicui⁹ vitiū sordē pollutā: filiā habet malea demonio uerata. Itē si quis bōa que gessit pctōz peste fedauit: filiā habet imundi spūs furis agitātā. ideo qz necesse ē ut ad preces lachrymal⁹ cōfugiat: scōzūqz intercessioes z auxilia q̄rat. hec Raba. Et nos ḡ charissimi q̄ multis pctis lesimus aīas n̄ras z demonijs subicim⁹. recognoscim⁹ nos ip̄os exēplo hui⁹ mulieris chananee z accedam⁹ ad x̄pm misericordīā postulañ. forti fide z humillime penitēdo q̄tenus audire ualeam⁹ pijsimū iclum di. cētē uerba p̄dicta. fiat tibi sicut uis z sanet filia. id est cōscia n̄ra ex oibus pctis. Itaqz ut agnoscere ualeam⁹ pctā mortalia. z de eis sanitatē a x̄po q̄rere p̄ penitētiā z cōfessionē. ac de cetero ca uere declarabim⁹ certas regulas theologicas i trib⁹ mysterijs distinctas p̄ hoc sermone.

Primū de regulis ex parte cognitiois.

Secūdū de regulis ex parte dilectiois.

Tertiū de regulis ex parte uolūtōis.

A Circa p̄mū de cognitōe pctōz mortaliū et uenialiū Nota q̄ p̄cipue tres regule tradunt⁹ a theologis circa cognitōnē.

Prima d̄: inquisitionis.

Secūda d̄: dubitatiois.

Tertia d̄: ignoratiois.

Prima regula quā ponit Antho. florē. parte. j.

sūme. ti. xi. ca. j. fm cācellariū parisiē. scz q̄ cui⁹ libet hōi multū expedit inq̄rere z scire de q̄itate sue culpe: q̄uis nō q̄libet teneat scire de quolibet pctō an sit mortale v̄ ueniale. declarat. quia cōmunes hoies de singulis scire nō possūt: sed iuxta vires vniuscuiusqz z statū. put possunt tenent z plus ecclīasticū q̄ laici. z iter ecclīasticos plati ex officio plus obligant. vt patz. xxxij. di. per totū. Et hui⁹ regule ratio est. quia Seneca ad Luallū dicit. Nō est extrinsecus malū n̄m intra nos est: in uiscerib⁹ nostris sedet. sed ideo difficulter ad sanitatē uenim⁹. quia nos egrotare nescim⁹. hec ille. Idē qz opus est inquirere z uerba dei audire v̄ sciam⁹ curare z cauere. Si em̄ inquirim⁹ z cōsulim⁹ medicos de infirmitatibus corpali⁹: quāto magis debem⁹ inquirere z cōsulere de pctis. Ad id ē aurozitas Aug. xxi. de ciuitate dei. ca. vlti. dicit sic. Que sint illa peccata que impediūt peruentioē ad regnū dei difficillimū est inuenire z piculossimū diffinire. Ego inquit certe vsqz ad hoc tēpus cum inde saragerē ad eoz pidaginē puenire nō potui. hec Aug⁹. **B** Sed p̄t queri q̄re uoluit de peccatoz qualitatē occultā nobis fieri quo ad plurima eozū. Rūder ibidē Aug. sic. Fortassis inquit p̄terea latent ne studiū. p̄ficiendi ad oia peccata cauenda pigrescat. quoniā si sciret que uel qualia sint delicta pro quib⁹ etiā p̄manētibus nec p̄uictu uice melioris itercessio sit a sanctis inquirēda z sperāda eis secura se obuolueret humana segnitia. nec uoluit talib⁹ implicamētis vllius x̄tucis expeditōe curaret. hec ibi. **O** ergo homo dilce que peccata sine cōfitemda. z quere talē p̄fessorē qui melius nouit discernere. **Secūda** regula q̄ q̄cunqz facit aliquid de q̄ dubitat esse pctm̄ mortale. peccat talis mortaliter. quia discrimini mortalis pcti exponit se ip̄m. vnde Bonauē. sup. iij. di. xvij. dicit. q̄ dubitas de aliquo pctō cōmissio. si est mortale uel ueniale: teneat cōfiteri: ne discrimini se exponat. **Hec** regula ponit etiā per Anthoñ. vbi supra. **L** Tercia regla q̄ ignorātia nō semp̄ excusat hoīem a pctō q̄n illud sit mortale. declarat fm Bona. sup. ij. di. xxij. z Ricb. aliosqz. qz ignorātia quedā est inuincibilis: ut i infatib⁹ z amētib⁹ z h̄mōi ignorātia excusat a toto Silliter i ebrijs quādo sine culpa incidit quis ebrietatē. qz non aduertit fortitudinē vini ut Noe excusat. als si ex culpa nō excusat a toto sz a tāto ut Lotb. Itē ignorātia q̄dā ē uincibilis sz crassa z supina cū qz ex negligētia nō curat x̄titate discere cū possit et hec excusat a tāto. s. q̄ nō est tā graue pctm̄. sz nō excusat quin sit mortale in his q̄ sunt de p̄ce pro diuino z nature. xxxvij. di. Qui ea. Deniqz alia est ignorātia affectata: qua q̄s nō uult scire x̄titate v̄ liberi⁹ peccet. z hec nō excusat nec alleuiat pctm̄ vt dicit i Angelica. quin potius grauat. sicut exempli gratia. si seruus nec uult audi

re verba dñi sui nec facere graui⁹ offēdit q̄s qui audit. cñ nō implet. Ex his p̄z quomodo sit cōs̄ sitendum de huiusmodi.

D Circa sc̄dm de regulis pctōz q̄ accipiuntur ex pre dilectōis. Et sic in ordie ad predicta Quarta regula d̄r cōtrarietas diuine charitat̄, z est talis. Dñe qd̄ directe cōtrariat̄ diuine charitat̄ est pctm̄ mortale. z h̄c ponit Tho. ij. ij. q. li. ar. iij. Rō qz charitas et pctm̄ mortale sunt cōtraria q̄ se mutuo nō cōpariunt vt dicit Aug. sup Job. nam fm̄ Rayne. in sūma p̄ charitates mens cōuertit̄ ad deū z deo cōiūgit̄. j. Job. iij. Qui manet in charitate in deo manet z deus in eo zc. Sed p̄ pctm̄ mortale mens auertit̄ a dō. sicut q̄ cōuertit̄ ad deū z auertit̄ a deo nō possunt in eodē hōie ēē simul. sic charitas z pctm̄ mortale. Proinde oē qd̄ est cōtra charitatē directe. sic odire deū. blasphemare. idolatrare. piurare i noie ei⁹. z h̄mōi est de gñe sp̄ pctm̄ mortale. Si autē aliqd̄ nō sit directe cōtra charitatē dei licet sit cōtra seruoz charitat̄ veniale est. puta si q̄s nisi diligat diuitias. et h̄mōi. cñ cōtra deū ita qz p̄pter amorē talē creature nullo mō veller facere cōtra dei p̄ceptū. veniale pctm̄ est. Alioqn̄ si in tantū diligeret qz p̄pter amorē sc̄z diuitiarū vel honoz vel filioz. z h̄mōi. parus esset facere contra dei p̄ceptū. esset cōtra charitatē z mortale. Quinta regula dicit̄ offensa fraternae dilectōis salicet qz oīe illud in quo notabiliter offendit̄ primi dilectio est mortale pctm̄. Dicit̄ notabilr̄ qz fm̄ Tho. ij. ij. q. lxxv. ar. vj. id qd̄ modicū est ratio apphēdit quasi nihil. ex. ij. p̄bicoz. iō in modico offendere veniale reputaturi puta furari oboliū vel aci. sed notabilr̄ offendere cōtra charitatē primi mortale est. Exemplū de singulis p̄ceptis sc̄detabile sc̄z de primis. si q̄s p̄ez vel marē notabilr̄ exasperat. v̄l primū in corpe vel rebz vel vxore vel fama ledit̄ aut ledere itē/ dit notabilr̄ in aliquo. similr̄ si q̄s minus iuste iudicat̄ primo vel calūniat̄ vel opprim̄t̄ illuz. oīa h̄mōi sunt cōtra p̄ceptū charitat̄. ergo zc.

Sexta regula dicit̄ cōtrarietas conscientie p̄t̄e aliqd̄ dicantis. sc̄z qz oē qd̄ sit cōtra cōs̄ sciam edificat ad gebēnā. h̄c ponit Aug. xvij. q. j. om̄es. Ex his. z intelligit̄ si cōscia sit fixa qz illd̄ sit mortale. Si r̄ si est p̄scia dubitās de h̄ vt paruit̄ et sc̄a regla. Si ar̄ p̄scia ē timidate hoc et scrupulose titubās dūmodo sub cōditiōne actualiter vel habitualr̄ nolit̄ peccare mortalr̄ nō peccat fm̄ Anthon. floren. vbi sup. z Bureo. in cōpen. nisi cēt in his q̄ sūt manifeste ztra legē dei z nature. Ratio regule est fm̄ Tho. i quod/ libeto. ij. q. an̄ penulc. qz acc⁹ hūan⁹ iudicat̄ fm̄ id i qd̄ voluntas fert. nā z Hieronym⁹. xxij. q. j. codi. dicit̄ qz de⁹ iudicat̄ causas pot⁹ qz opa. sicut exempli gratia. si quis volēs occidere p̄ez occidit̄ seruu. parricida est corā deo zc. Et econ/ uerfo. si q̄s volens occidere bestia occidit̄ boies

debita diligētia adhibita. nō est homicida. Sic ad p̄positū qui in cōscia dicit̄ hoc nō esse faciendū qz mortale est. si cōtra conscientia facit̄. iudicatur reus. vnde O tu pctōz disc̄ qz d̄ oibus que fecisti cōtra caritatē dei z etiā proximi. z cōtra conscientia debes cōfiteri. Exemplū legit̄ in speculo. di. iij. exēplo. ix. q. quidā nō tenēs conscientia rectā in caudē vitis infirmatus corā astantibz dicit̄. Ecce video infernū apertū et factan z caypā cuz ceteris qui occiderūt christū in pfundis z flāmis tartari. int̄ quos heu mi/ hi infelici locū perditōis cōspicio paratū. Lū qz exhortaret̄ ad penitentiā z spem. Respondit desperā. nō est mihi tēpus penitēdi cū iam viderim iudiciū meū. z sic expirauit.

S Circa tertiu de alijs regulis que accipiuntur ex parte volūtat̄ z in ordine ad predicta. Septima regula dicit̄ consensus ratiōis. z ponit eam cancellari⁹ parisiē. z Anthon. vbi sup. videlz qz nullū est peccatū mortale actuale absqz consensu deliberato ratiōis vero vel in p̄p̄tatiuo. Et declarā. subdit. Interpretatiua autē cōsensum esse dicim⁹ dum habuit ratio temp⁹ sufficiens deliberandi ea circa que vitanda esse per uigil tenebat. z nō restitit dū repugnare debuit. Nam sicut qui tacet cōsentire videt̄. vt dicitur de regulis iuris. sic qui nō resistit dum debet interpretatur cōsentire. quē ad modū qui non resistit serpēti intrāti sinū eius. Ad idem de pe. dist. j. ca. Voluissent. Grego. dicit̄ qz q̄cumqz nū q̄s peccare desinūt dum viuūt tales ostēdūt sc̄z interpretatiue qz semp in peccato manere cupiūt z per cōsequēs iuste in p̄petuū in peccatis damnari digni sunt. Ratio autē hui⁹ regule dicit̄ est q̄v̄t Aug. xv. q. j. ca. j. dicit̄. Peccatū v̄l qz adeo voluntariū malū est qz nisi sit voluntariū nullo modo peccatū est. q̄ patz regula. **S** Octaua regula dicit̄ finalis intētionis videlz qz oīs actus intentus ad peccatū mortale principalit̄ est mortalis etiā si non sequatur intētu. Et hoc fm̄ Anthon. siue intendat̄ actu siue habitualit̄ Quod scitur per hoc qz si talis operās intērogatus cur hoc facit̄. responderet Ad hunc finē faci. zc. Nec regula p̄bat p̄ verbū xp̄i Matth. v. dices. Qui viderit mulierē ad concupiscēdum eam iam mechā⁹ est in corde suo. Ex hoc patet p̄mū documētū qz q̄ deliberate cogitat ad peccandū cum aliqua z quonies ad hunc finē illā alloquit̄ vel aspiciat̄ vel mancipat̄ vel āplexat̄ zc. peccat mortaliter toties. dūmodo interior intētio et actio exterior sunt separata fm̄ tempus. z sic sunt diuersa peccata. z ideo singula cōfite/ da fm̄ doctores vt p̄t̄e plura deoz diata z deoz dinatōes. Sec⁹ si sunt cōiūcta fm̄ tēpus z cooz dinata vt causa z effectus qz sic sunt vnū pctm̄ formaliter illa plura. Secūdu documētū qz ex quo cogitatiois et intētionis species et obiecto iudicat̄. ideo debet bō p̄fiteri si illud peccat

Dominica secunda quadragesime

nū voluit exercere cū v̄gine v̄l p̄iugata v̄l vidua
Nam si q̄s deliberate intendit peccare cum v̄gi-
ne est stupri species. si autē cū p̄iugata est. adulte-
rius. si cum vidua voto cōsecrata est sacrilegiū.
Si cū cōsanguinea incestus est. Si cōtra natu-
ram so domitiū est. Et sic debet cōfiteri. No-
na regula dicit nimie affectiōis. que accipit ab
Aug. xrv. di. 5. Criminis. z docto. viz q̄ nullū
est adeo peccm̄ veniale q̄n fiat mortale dū nimis
placet. hoc est dūz cōsensus fit vt in mortale vel
dum p̄ceptū sequitur. q̄ sic fit mortale p̄ cōceptūz
Un̄ de pe. di. j. tres sūt. in glo. scribit sic. Si q̄s
cōtēnit venialia p̄pter cōceptūz coz cōstituit di-
gnus morte eterna. Sicut si q̄s p̄tēnit obstrue-
re foramina nauis submergit. Et eōuerso nul-
lum peccm̄ est adeo mortale q̄n fiat veniale dūz
displicet. i. nō placz cōsensu delibato. N̄ Et
hoc claret ex regula septima p̄ dicta. Nā nec pec-
cati mortale nec etiā veniale dicit peccm̄ actuale
nisi sit voluntariū. q̄ nemo peccat etiā venialr̄
nisi cū habet vo lūtatis vsum. Et nemo etiā veni-
alr̄ peccat in eo qd̄ nullo mō pōt phibere nec
etiā potuit p̄cauere. vt p̄z fm̄ Bonauē. sup. ij.
di. xij. Ergo hō nō potes cōqueri cōtra deū. q̄
si vis potes deo auxiliāte cauere oē peccm̄. Nāz
licet oia venialia p̄caueri vel phiberi nō possūt
quin i aliqd̄ coz tota vita icidat q̄s. n̄ nullū est
singularit̄ qd̄ nō possit p̄caueri. Nec Bonauē.

Decima regula d̄ p̄nie actiōis. viz q̄ oē pec-
catū q̄ntūcumq̄ mortale graue p̄ p̄nias verā se-
q̄ntē sit veniale. id est venia dignū. Un̄ Marb.
iij. Penitentā agite appropinq̄bit em̄ regnū ce-
loz. Et ad p̄missa ponem̄ finale exēplū in spe-
culo xrem. di. vij. exēplo. liij. q̄ in Anglia rector
cuiusdā ecclie pecciosus z luxuriosus ifirmat̄
grauiter ordinē p̄dicatorū itrauit. Et cū aliq̄n-
tulū cōualuisset exiuit. z multis se criminibz ex-
posuit. Un̄ vidit in sōnis xpm̄ dñm̄ i aere sedē-
tē ad iudiciū dūz. z oia peccā sua sup̄ caput suū eē
scripta z infernū subtr̄biantē ad se recipiendū.
Lunq̄ territ̄ ad xpm̄ respiceret vidit terribilē z
itolerabilē plusq̄z infernū z dicentē. Aut soluat
p̄ciū p̄ peccis aut in infernū vadat. Euigilās auz
lachrymis cōfessus est z habitū ordinis resūp-
sit. z dimissa sūt sibi peccā. Post mēsz migravit
sacramentis munit̄ in xpo. z saluat̄ est. pur re-
uelatū est cōfessori suo appēdo. Rogem̄ q̄ Je-
sum christum zc.

Dñica sc̄da q̄dragesime post prandiū. Ser-
mo. xiiij. de alijs regulis peccatoz.

Un vocauit

nos de^o in imūdiā s̄z in sc̄ssif-
cariōez in xpo iesu dño nostro.

Verba sunt apli. j. ad 2. cor. iij. z i epla bodier-
na. J̄c̄ aliud thema. A peccō meo mūda
me de^o. Qm̄ iniquitatz meā ego cognosco. ps̄. l.

Charissimi si diligēter aduertim⁹ sume necessa-
riū est hoi cognoscere sua peccā. et illa sumo stu-
dio de cetero cauere. ac de cōmissis p̄nias agere:
vt misericordiā a deo possit obtinere. Nāz ad id
monet nos rō n̄re vocatiōis. Quare em̄ nos de-
us vocauit z elegit ad xp̄ianitatē nisi vtiq̄z vt si-
mus sc̄i et in maculati ab oī peccō. z digne gra-
ac glia dei. vt docet ap̄tus in epla bodierna di-
cēs. Nec est volūtas dei sc̄ficatio v̄ra. i. emūda-
tio ab oī peccō. Et ifra. Nō in passiōe desiderij su-
cur z gētes q̄ ignorāt deū. Et ifra. Nō em̄ voca-
uit nos de^o in imūdiā s̄z peccā. s̄z i sc̄ficatiōem.
zc. Sed qm̄ iniciū sc̄ficatiōis est noticia pei-
p̄rij z sup̄pius pur dicit Bern. Un̄ et Seneca
in eplis. Qui peccare se nescit. nescit nec vult cor-
rigi. q̄ zc. Sc̄do q̄q̄z monet rō curationis. i. a
peccis. Un̄ Aug. sup̄ ps̄. l. dicit. Nemo est insana-
bilior eo q̄ sibi san⁹ videt. Sicut em̄ ifirm⁹ q̄ nō
cognoscat ifirmitatē z piculū nō curat q̄rere san-
nitatē. Sic in p̄posito multe aie xpi sanguine re-
dēpte beu vt videm⁹ p̄reūt i peccis qz nō cogno-
scunt sua peccā nec picula p̄pendūt. Quocōtra
Bern. in fm̄oe. z Aug. in soliloq̄o docēt. q̄ nul-
la breuior z melior oratio eē pōt q̄ illa oratio a
sanctis tradita. sc̄z Deus da vt nouerim me no-
uerim te. Jōq̄z z psal. orat dices sup̄. Ampli⁹ la-
ua me ab iniquitate z a peccō meo mūda me Sub-
dit. Qm̄ iniquitatz meā ego cognosco zc. Itaq̄z
de peccōz cognitōe p̄ter p̄dicas sup̄ regulas po-
nemus adhuc plures alias in b̄ fmone vt mes-
li⁹ sciam⁹ discernere iter leprā z lep̄rā. sc̄z morta-
lē z venialē. Et hec in tribz articulis mysterio z.

Primū de regulis delictoz in sacramētis.

Sc̄dm̄ de reglis trasgressionū in preceptis.

Teraciū de reglis offensionum in proximis.

R̄ Circa p̄mū de sacramētis suscipiendis
Notandū fm̄ doctozes tradunt certe regule ad
cognoscendū d̄icta mortalia v̄l venialia. Et de
istaz regulaz p̄mis duabz plurima scripsi etiā
in q̄dragesimali de p̄nia fmone. xxxvij. T̄. vi
de si placet ibi. Prima regula d̄z idigne susces-
p̄tiōis. viz q̄ q̄cunq̄ aliqd̄ sacramētū ecclie sus-
cipit indigne. h̄ est cū p̄scentia mortalis culpe.
ronēs quorūcūq̄ sic suscipit peccat mortaliter. Et
hanc ponūt z tenēt cōiter doctozes sup. iij. Des-
clarat̄ ex autoritate. j. ad Eboz. xj. d̄ eucharistia
Qui inquit māducat z bibit indigne iudiciū si-
bi māducat z bibit. Unde de alijs etiā sacramē-
tis generalr̄ Aug. p̄tra p̄menā. li. j. dicit. q̄ ma-
li oēs dicunt̄ polluere sacramētū q̄ntū in ip̄is ē
cū n̄ illa sacramēta implolura p̄manēt. S̄z h̄
p̄ tanto qz in bonis digne suscipiētibz p̄manēt
ad p̄mū. in malis aut̄ ad iudiciū. Nec ille. J̄c̄
Bern. sup̄ cātica. fm̄oe. xiiij. exp̄sse dicit q̄ abiq̄z
sp̄ulanco sacramētū oē ad iudiciū sumit. J̄c̄
hoc idē p̄z ex ratiōe. qz q̄cunq̄ indigne cū p̄s-
centia mortalis culpe sumit sacramētū facit sa-
cramento iniurias z irreuerentiā. Sed vt Aug.

li. de unico baptismo expresse dicit sic. Nulli sa-
 cramento faciēda est iniuria. 7 per li. originaliu.
 § 2c. Deniq; exēplificatōe p̄z. Nōne iniuria fie-
 ret regi si q̄s eū suscipit in hospitium stercore ple-
 nū. Sic q̄ regē xp̄m suscipit in sacramento quo-
 cunq; in peccatis. Exēplū de singulis sacramētis
 pone. Primo de baptismo. Si q̄s adult⁹ ba-
 ptismū suscipit i volūrate peccati existēs. Sicut se-
 cundo de confirmatōe. Si q̄s incōrit⁹ accedit 2c.
 Tertio de ordinis susceptōe. Quarto de eucha-
 ristia. Quinto de p̄nia ficta. Sexto de matrimo-
 nio sacramēto cum p̄sca mortalis peccati suscipiē-
 do. Et vltimo de extrema vnctione sicut in peccō
 suscepta. Un̄ in Angelica sūma fm̄ Bonauē.
 dicit q̄ vnctio debet dari firmis t̄m̄ qui in mor-
 tali peccō nō sunt. ergo 2c. Unde quorūcūq; quis
 aliquod sacramētū indigne suscipit tenet p̄fite-
 ri. 2 Secunda regula dicit indigne admini-
 stratōis. vīz q̄ quicūq; idigne hoc est cū p̄sca
 etia peccati mortalis: vt minister ecclie aliq̄d sa-
 cramentū administrat vel p̄tractat: toties mor-
 talit̄ peccat: quorūcūq; h̄mōi actū indigne facit.
 Et patz̄ auctoritate Augustini ad Parmenā. vt
 habet. j. q. j. c. Dia sacramēta inquit obfunt in
 digne tractantib;: p̄funt t̄m̄ digne p̄ eos sumē-
 tib;. Jc̄ Dionisius. j. c. eccliaſtice hierarchie di-
 gnitas nec symbola: id est sacramēta sū-
 gna tangere phas est. Proinde Ambro. Me-
 lius est sacramētoꝝ celebratē oīno dimittere
 q̄ indigne tractare. Unde p̄sbyter tenet cōfiteri
 quorūcūq; imūd⁹ tractauit vlt̄ ministravit q̄d
 cunq; sacramētū. Nota fm̄ Petri de palud.
 7 Ancho. par. ij. ti. ix. c. xij. ad om̄e sacramētū
 suscipiēdū p̄ter q̄ ad baptismū necessaria est vt
 sic p̄s p̄fessio de mortali nondū cōfessio. Nec
 illi. In administrante autē cū ip̄e nō suscipit res
 q̄ntur salte cōfiteri. Jc̄ rōne patz̄. Nā Tho. in
 iij. di. xliij. querit. vtrū aliquis in peccō morta-
 li existēs possit sine peccō vti ordine suscepto. Et
 responder dicens q̄ ex quo lex p̄cepit Deut. xvj.
 iuste quod iustuz est exequaris. Ideo quicūq;
 hoc quod sibi cōpetit ex ordine facit idigne q̄d
 iustū est iniuste exequitur: sic p̄tra p̄ceptū legis
 facit. ac p̄ hoc mortaliter peccat. Quicunq; autē
 in peccō mortali existens aliq̄d sacrū officii per-
 tractat: nō est dubiū quin indigne faciat. ergo
 2c. Addit idē Tho. q̄ de iure naturali est vt hō
 sancta sancte p̄tractet. ideo nullus cōtra hoc p̄t
 disp̄sare. Un̄ p̄cludit q̄ quilibet minister ecclie
 sic existens in peccō mortali quorūcūq; sac̄ter exhi-
 bet se in aliquo actu: vel t̄git res sacras quasi
 suo officio vtens toties peccat mortaliter. Se-
 cus si aliqua necessitate aliquod sacrū cōtinge-
 ret vlt̄ exqueret. Sicut exempli gratia. si bap-
 tizat in articulo mortis. hec Tho. Ex istis pro-
 exemplo patz̄ q̄ sacerdos i mortali existēs quo-
 ticus sac̄ter missaz celebrat vel sacramētū ad-
 ministrat alteri: vel absoluit vel baptizat extra

articulū necessitatis: vel matrimonia cōsecrat:
 vel vnctionē extremā dat: mortalit̄ peccat. Jc̄z
 si diacon⁹ euāgelii legit vel subdiacon⁹ eplaz
 solēnē in ecclia Jc̄ ep̄us q̄tēs p̄firmat in peccō
 peccat vel ordines cōfert 2c. Jc̄ opinari forsita
 p̄t idē iudiciū de leuāte in baptismo vel cōfir-
 matōe cū sint actus solēnes. Ad hec exēplū de
 Oza sacerdote quē subito percussit dñs eo q̄ ar-
 cham tetigit indignē. ij. Regū. vj. **T**er-
 tia regula dicit cōtemp̄ euāgelij 7 ḡte sac̄ralis
 scz q̄ cōtēptus de suscipiēdis sacramētis 7 etiā
 de cōsilijs euāgelicis est culpa mortalis 7 dam-
 nabilis. 7 ideo p̄fiteri est necessitat⁹. Declaratur.
 qz fm̄ frat̄re Ange. de clauaf. 7 doct. aliqua sūt
 sac̄ra oīno volūtaria. qz sine ip̄is p̄t homo sal-
 uari si ea nō vult suscipere. vt sūt matrimonij ce-
 ordo. ramē 7 ista tenet homo nō cōtēnere quasi
 nō essent saluifera. vt patet p̄ Ancho. in sūma
 qz hoc ad heresim p̄tineret. Jc̄ alia sūt sac̄ra-
 mēta oīno ad salutē necessaria. vt baptismus: 7
 maxime penitētia post peccātū mortale. Similit̄
 necessaria est saltē in voto cōfirmatio 7 eucha-
 ristie sumptio 7 extrema vnctio. j. q. j. ca. Remis-
 sionē. §. 3. notā dū. Et ista si ex p̄ceptu obmit-
 tunt cum haberi possunt damnabile peccātū est.
 Deniq; fm̄ scotū in. iij. di. xv. Cōsilia oīa euā-
 gelica: pura castitat⁹ obedientie paup̄tatis 7 alia
 quibus nō asringat oēs ad seruā dū: nisi q̄ se vo-
 to ad ea obligauerūt vt religiosi. ramē oēs obli-
 gat ad nō cōtēnēdū tāq; nō esset salubrior ob-
 seruatio eoz q̄ oppositorū. Unde patz̄ q̄ contē-
 nere talia ē peccātū mortale 7 cōfite dū. **N** S; p̄
 exortatōe dormitātū dicamus cōsolatorū
 Exēplū quod narrat cōtigit in regno videlz
 isto. q̄ quidā p̄ diues cum multis florenos au-
 ri cōgregasset in cistā desup foramen habētem:
 p̄ quod imitteret semp̄ successiue plures. Quis-
 dā eius pauper conuicaneus picā tenebat que
 sepius p̄ fenestrā diuitis illi⁹ absentis intrans
 rostro p̄ foramē de florenis extraheret quotq̄
 poterat. Et ascendēs ad pilā cucurbite istius q̄
 p̄debat in signū medonis. ppinati (vt mor̄ ē)
 raptos florenos reponebat. Post multū tēp̄-
 ris hō ille pauper deficiēte medone deposuit pi-
 lā suā scz cucurbite: 7 inuenit in ea aliq̄t cētenos
 florenos. Admirās de hoc itez. exposuit peden-
 tem pilā. 7 cōsidera. sepius vidit picā ibi repo-
 nentē florenos. Tandē diues ille quadā die ef-
 fundēs de cista florenos 7 numerās vidit i mul-
 tis deficere. Et nesciēs q̄ dep̄riisset tristat⁹ est et
 obdormitare cepit cogitādo. Interim pica sup-
 ueniēs rapuit vnū ex florenis effulsis in mēsa.
 Excitatusq; repete diues vidit illā rapiētē: 7 cō-
 gitauit vt in iudiciū attraheret illū pauperē cō-
 uicaneū. Tūc in iudicio infrogat⁹ ille pauper
 dixit se nolle p̄ illa pica in suis factis 7 rapinis
 rīdere. Quid plura. Iudiciū diffiniuit picā su-
 spendi debere. Et data est in manus diuitis vt

De peccato ve-

stro moriemi : et q̄ ego vado vos non potestis venire. Job. viij. z in euāgelio hodie. v̄ba sunt redēpro ris n̄ri dñi seſu loq̄nt̄ ad iudeos. Sup̄ q̄b̄ ver bis Dñi. d̄r q̄ q̄cuq̄ nō credit in x̄pm moriē in pct̄is ſuis. z q̄ int̄d̄it ad cōtraria eoz̄ que cō ſiderant̄ in x̄po in pct̄is ſuis moriē. hec ille. S̄z q̄d aliud p̄ſiderant̄. repim̄ in x̄po: niſi maximā hūilitatē. Nā de⁹ ip̄e ſūme hūiliauit ſeip̄m car nē mortale in v̄fo v̄ginis aſſumēdo: hūilitatē q̄d iſe humillima inter bouēt̄ aſinū nāſcēdo in ſtabulo. deniq̄z tota v̄ta x̄p̄s hūilitatē tenuit: et tandē humillima morte inter latrōes mortu⁹ ē in cruce: vt ſic noſtrā ſup̄biā cōfunderet: z hūili tatē ſuo exēplo nobis p̄mēdaret. Quare hec: niſi q̄ qui vult h̄re gratiā dei z gloriā celeſtē p̄ hūili tatē ſolā p̄meret. q̄m̄ Jac. iij. Deus ſup̄bis re ſiſtit: humilib⁹ autē dat gr̄as. ſ. viuificatē. Un̄ d̄r In pct̄o moriemi. z quo ego vado. ſ. ad gloriā p̄ humilitatē paſſiōis z mortis. vos ſup̄bit̄ in/ creduli nō potestis venire zc. vt p̄z in euāgelio Itaq̄z de ſup̄bia q̄ aiām mortificat z gloriā cel ſeſtē p̄dere facit: tria myſteria norabim⁹.

Primū d̄r deteſtatiōis.

Secūm d̄r extirpatiōis.

Tertiū d̄r remediatiōis.

R Circa p̄mū de ſup̄bie deteſtatiōe inq̄rēdū est. q̄re q̄libet fidelis d̄z ſup̄biā ſūme inter oīa vi tia deteſtari. Ad q̄d ſz theologos tradunt plu res ratiōes. Prima rō diuine execratiōis. In/ tantū em̄ deus execrat ſup̄biā q̄ a p̄ncipio mū di nunq̄ aliqui ſup̄bi placuer̄t deo. Judith. ix. Sup̄bi nō placuer̄t tibi dñe ab initio. Et intrā tum q̄ p̄z cēſis pct̄is grauius a p̄ncipio vitus ē. vt p̄z p̄mo in āgelis: quoz̄ innūerabilē mul/ titudinē de celo eiecit p̄pter vanā ſup̄biā p̄petue damnādo zc. Itē in p̄mis penitib⁹ qui voluer̄t cē vt d̄i: quos cū oīni poſteritate innūerabili d̄ paradīſo eiecit z innūerabilib⁹ miſerib⁹ hui⁹ vi te ſubiēat oēs vt diſcam⁹ non ſup̄bire: ſz hūili/ ratis cauſam et his habeam⁹. Un̄ Eccl̄. x. O di/ bilis ē corā deo z hoīb⁹ ſup̄bia. Et infra. Se des ducū ſup̄boz̄ d̄ſtruxit dñs: radices gētiū ſup̄bar̄ arefecit a p̄ncipio. Itē deniq̄z de intan tum odit ſup̄biā q̄ prop̄ eā etiā ſi lateat in ho mine ſp̄n̄ali. z qui ſanc⁹ videt̄ puat̄ illū gr̄a z p̄mittit cadere. Bern̄. ſup̄ cantica ſer. xlj. Argu/ mētū ſup̄bie puatio ē gr̄e. Itē d̄ ſūmo bo. li. ij. Deus nō nunq̄z deſicit occultā mētis ſup̄biā p̄ carnis manifeſtā ruīnā vt hūilietur ſup̄bus p̄ id quod erubescit zc. D̄ q̄ hō caue. S̄z di ceras. q̄re de⁹ p̄ſequit̄ intrātū ſup̄biā. Rūdet̄ ſm̄ Aureo. in compēdio li. iij. ca. xv. quia ſuperbus id quod dei ē v̄ſurpat ſibi. ſ. gloriā. cū tamen di cat de⁹. Eſa. xlj. Gloriā meā alteri nō dabo. In bonis em̄ opib⁹ que facim⁹ duo ſunt. ſz ho

nor z utilitas. ſed p̄mū deus ſibi reſuar: ſcōz̄ no bis tribuit. v̄nō debem⁹ deo partē ſuā relinq̄re ſi n̄ſa parte nolumus ſpoliari. hec ibi. et ſic p̄z rō. Secūda ratio q̄re debet ſup̄bia deteſtari d̄z inuide p̄turbatiōis. q̄z vt Aug⁹ dicit̄ p̄t alle/ gat̄ Aureo. vbi ſup̄. ſup̄bia oīb⁹ inuidet̄. ſ. ma iorib⁹ q̄z eis nō equat̄: inferiorib⁹ q̄z eis equari timet: paribus q̄z ei equat̄ur. hec ille. et p̄pterea omēs p̄turbare nitit̄. Un̄ odibilis ē deo z etiā oīb⁹ ſuperbus vt ſ. Tercia rō dicitur diabolice deſignatiōis: q̄z p̄ ſup̄biā ſignū certū habet q̄ homo a diabolo poſſidet̄. ſic in caſtro erecto vexillo alicui⁹ d̄ ſignat̄ caſtri illi⁹ poſſeſſio ab eo cuius eſt vexillū. Un̄ quādo in hoīe de/ poſitū ē vexillū crucis x̄pi quod eſt hūilitas pe nitētie z erigitur vexillū diaboli ſignū ē q̄ talis eſt caſtrū z poſſeſſio diaboli. Job. xlj. Ip̄e ē rex ſz diabolus ſup̄ oīs filios ſup̄bie. Un̄ Greg. Euidēt̄iſſimū ſignū reproboz̄ ē ſup̄bia. Quar/ ta rō dicit̄ inſatiationis q̄z hoīem ſup̄bia inſa/ tuat z fatuū demonſtrat. Patet hoc. q̄z vt dicit Grego. xxvij. moral. Stultus ē oīnis ſup̄bus q̄ cum alia multa ſcit z ſeip̄ſum neſcit: z q̄ ma gna ſz celeſtia gaudia p̄ vili ſtercore p̄p̄riovoliū ratis z paruo vento gl̄ie vendit. z quia credit ſe poſſe cum ſua ſup̄bia celū obtinere q̄d diabol⁹ in celo exiſtēs ſup̄biēdo p̄didit. In hui⁹ exēplū Nabuchodonozor ſup̄bus iſatuar⁹ fuit rōnē amittē. z vt bos fenū comedit Danielis. iij.

U Quinta rō dicit̄ exēplificatiōis. Nā videm⁹ naturalit̄ oīa etiā animalia ferocia ſup̄bis eſſe iſeſta: z hūilib⁹ mitioza vt daret̄ d̄ leone: qui ſuperbos z rubea veſte p̄p̄oſos inuadūt: pro/ ſtratis autē parat̄. Simile d̄r de viſo z de ap̄o ſm̄ Amb. in examerō. Itē Aretoreles. ij. Rhe/ torice. ca. vij. d̄r. q̄ canes nō mordēt eos q̄ reſi/ dēt. ſic p̄z q̄ etiā b̄ruta deteſtatur ſup̄biā. Deſ/ niq̄z z ip̄i ſuperbi p̄limi dñi cōgregant̄ ſz dete/ ſtari mutuo in ſeip̄is oñdunt eo q̄ ſeſe mordēt. Prouer. xij. Inter ſup̄bos ſemp̄ iurgia ſunt. z hoc ob ſup̄biā ſinguloz̄. P̄ſeſea oīs creatu/ ra deteſtat̄ ſuperbiā. quia vt d̄r Thob. iij. Ab ip̄a ſumpſit̄ inicitū oīs p̄ditio. ſ. in oīb⁹ creatur̄ mūdi. Cum em̄ p̄mo āgelus peccauit ſup̄bien/ do z tandē hō: oīa creata punita ſūt a deo q̄dā mō. D̄ q̄ deteſtabile vitium peſſimū: o maledi/ cas ſup̄bia q̄ totum perdidisti mūdū

X Circa ſcōm de ſup̄bie extirpatiōe q̄rit̄ v̄nū poſſit̄ aliq̄ iduſtria humana ex corde penitus extirpari. Rūdetur ſm̄ Johāne Climacū. li. ſca le ſue. q̄ ſuperbiā ē duplex in hoīe. Una inſior que ē in mēte z hec extirpari v̄l curari nō potest niſi a ſolo deo q̄ ſolus habz̄ dominū plenū ſu per cor humanū. v̄nō Prouer. xxj. Sicut di/ uiſiōes aquaz̄: ita cor regis in manu dñi quo cunq̄z voluerit inclinabit̄ illud. Lira. Sicut di/ uiſiōes aquaz̄ q̄ ſunt ſup̄ra firmamētū ab his que ſunt ſub firmamēto facte ſunt a dei volun

Feria. III. post dominicā. II. quadra.

tate: ita cor regis. et p̄ cōsequēs alioꝝ hoīum in
p̄tate ē dei. Ideo a deo debem⁹ petere. Itē Nic
remic. r. scribit. Scio dñe qz non ē hoīs via c̄.
Zyra. i. nō est in p̄tate hoīs recte ābulare in via
iusticię: a dō est. Alia est supbia exterior. et hec
pōt curari facili⁹ dei gr̄a adiuuante p̄ remedia
q̄ subscribem⁹. Exēplū ad id ī Anthiocho sup/
bissimo. ij. Machab. ix. q̄ licet cēt hūiliat⁹ exte/
ri⁹ qñ apprehendit eū dolor viscerū et vermes sca/
turicū et feror itolerabil: tñ in corde vitatē hūi/
litas plene nō habuit vt debuit. iō nec veniaz
p̄meruit pctōꝝ. p̄ Itē exēplū aliud legit in
Speculo exēploꝝ di. vij. exēplo. xxxj. q̄ qdā mi/
les victorias multas fecit et postea ordinē mino/
rū intrauit. et adhuc etiā in ordine rēpabat de
supbia. et dixit militib. Eū fuerim hacten⁹ for/
tis alios spugnādo de cetero volo cēfortis me
ipm impugnando deo iuuante.

Z Circa terciū de remedijs supbie Notan
dū q̄ plura tradunt remedia fm̄ Anthoinū
in sc̄da p̄e sūme q̄ valēt facere ne ī boie dñetur
supbia. Primū ē xp̄i exēplū et instructio. p̄z in
cūāgelio. Sc̄m est exeratijs vilib⁹ occupatio.
vt abluere ollas et scutellas ī coq̄na: v̄l īfirmis
seruire zc. Terciū est vilitatis pp̄ie ac miseriaz
aie et corporis cōsideratio. Bern. Niriū est vñ
supbit ho: cui⁹ cōceptio culpa. nasci pena. viuere
miseria. mori necaria angustia. post mortē
vermis feror et horror zc. Quartus ē alioꝝ vite
melioris iuitio Grego. Sicut icentiuū elatio
nis est cōsideratio deterioris: ita cautela hūili/
tatis ē p̄sideratio melioris. Un̄ pp̄ede sanctoꝝ
vitā. Ultimū ē iudicij dei animaduersio. qz de
us nullo mō patit supbos quin humiliet et cō/
fundat. Psal. Reibuet dñs abundanter. s. pe/
nas facientib⁹ supbiāz. et p̄z ex p̄dictis. O ergo
charissimi caueam⁹ supbiā deo et angelis ac
oībus creaturis odibilē. et humillime p̄sterna
mus nos. Rogantes xp̄m dñm nostrū vt det
nobis ī p̄sena gr̄atiā et in futuro gl̄iaz. Amē.

Feria tertia post dñicā sc̄dam. Sermo. xvj.
De supbia pessima qd̄ sit. et d̄ a⁹ sp̄ eb⁹ et filiab⁹.

Hi autes se

q̄ cauerit hūiliabit. Mach. xxiij. et
in cūāgelio hodierno. Verba sūt
xp̄i iesu qui suos discipulos et oēs nos sepetā
verbo q̄ exēplo monuit fugere supbiā et secta/
ri hūilitatē. p̄ponēs penā supbie dicens. Qui se
exaltat. s. p̄ supbiā in p̄senti: humiliabit sc̄z ī fu/
turo p̄ penā inferni. Itē cōtrario p̄ponēs meri/
tum humilitatis dicit. Et q̄ se humiliat exalta/
bit. s. in celo. p̄pterea et redarguit scribas et pha/
riseos qui vacabant supbie ambitioni et glorie
vane p̄ omnia. vt p̄z in hoc cūāgelio. Unde
de supbia pessima p̄ter predicta aduertiā in
hoc sermone declarabimus mysteria.

Primū d̄ diffinitiois.

Sc̄m d̄ specificatiois.

Terciū d̄ germinatiois.

A Circa p̄mū de diffinitioe supbie inq̄rendū
est quō diffinit⁹ quid sit superbia vt cognoscē.
melius sciam⁹ ipam cauere. Ad quod notādū
q̄ Aug⁹. xiiij. de ciuitate dei. diffinit⁹ d̄. Sup
bia est puerse celsitudinis appetit⁹. vnde super
bus dicit qui supra vult videri q̄ est. fm̄ Jhd.
lib. ethimol. Superbus em̄ dicit quasi sup id qd̄
est tens vel vadēs sc̄z extollēdo. Sed querit
Quare appetit⁹ pp̄ie excellētie reputat⁹ peccat⁹
mortale et graue: cum h̄mōi appetitus pertinet
ab bonū virtutis et etiā naturalis ratiois: qz bo
mo naturaliter desiderat p̄fectionē boni quod
cōsistit in quadā excellētia et honorabili existen
tia. B Respōdet ad hec sc̄z sanctū Thomā
sc̄da sc̄de. q. dxiij. et in questioib⁹ de malo. ac An
thoninū. ij. parte. c. iij. q̄ appetitus pp̄ie excellē
tie quādo fit fm̄ regulā recte ratiois. sc̄z debet
modis et medijs in operando magna et ardua
virtutis et sc̄ritatis opa: et ad debitū finem: aucta
suā p̄ditionē ad virtutē p̄inet magnanimitatis.
Sicut per cōtrarium deficiere et retrahere se ab
ope magno et honore sibi p̄porcionato timore
deficiēdi pertinet ad virtū pusillanimitatis. S̄z
quādo quis appetit pp̄ia excellētiā excedēdo
regulā recte ratiois supra suā cōditionē: vel nō
ad debitū finem: hoc p̄inet ad virtū supbie. Sic
cū q̄s sacerdos vellet agere ea q̄ sunt tēporalis
auctoritatis: et rustic⁹ ea q̄ sunt iudicarie vel res/
gie dignitatis. Itē sicut etiā cū p̄mī partes vos/
luerit fieri vt diij. et mali āgelī noluerit subesse
deo et a⁹ regulā obediētie. Et h̄mōi appetitus ē
p̄ctm̄ graue: imo p̄re alijs graui⁹ mortale plib⁹
rōnib⁹ s̄z Anthoi. vbi s̄. q̄rū aliquas ponam⁹
L Prima rō cōtemp⁹ et oppositiois. qz sup/
bus cōtempnit deū eo q̄ nō vult subijci p̄ceptis
et regulis ei⁹. Ideo assimilat⁹ diabolo Job. xij.
Ipe. s. diabol⁹ ē rex sup oēs filios supbie. Deni
qz p̄re alijs virtijs opponit se deo superbia. Un̄
Boet⁹ d̄. q̄ cū oīa vitia fugiāt a deo: sola sup/
bia opponit se deo. Patz in filijs nēroth: q̄ cuz
vellet edificare turrim̄ pertingerēt sc̄z ad celum
vt possent defēdi a diluuiō cōtra deū: de⁹ cōsu/
dit linguas eoz. Idē p̄z in Pharaōe superbo
bellāte cōtra deū. Sc̄da rō aggravatiois. Nā
grau⁹ est a deo auerti et peccare ex superbia qz
p̄out est in alijs pctis: sc̄z auerti ex ignorantia
v̄l ex cōcupiscētia v̄l ex fragilitate: qz per supbiā
plus hō iniuriat excellēti maiestati diuie quasi
appetēs equalitatē dei. Et cōtrariat⁹ p̄ cetis cari/
tati dei. ideo ex suo genere supbia mortale pec/
catū est. Hinc etiā ē q̄ vnūq̄qz pctm̄ qd̄ fit ex
superbia reputat⁹ graui⁹. iō ipm̄ ē grauiissimū.
Nā fm̄ Aristotelē. j. posterior. Propter quod
vnūquodqz tale et ipm̄ magis. D Tertia
ratio permissiois. qz minora mala permittunt

propter maiora curata. Iuxta illud Phil in thopi-
as. Inter duo mala minus malum est eligendum
Sed in remediis peccati superbie sepe videmus quod
deus permittit homines ruere in peccata alia turpia
Quia ut beatus Gregorius in moralibus dicit. Deus
permittit etiam spirituales viros cadere in luxuria: ut
recognoscant ipsi suam superbiam. et sic humiliantur.
Ergo sequitur quod superbia grauis est. Exemplum in
vita scriptura de quodam rate scripturatus ut quotidie
pasceret ab angelo. Lunque superbiere cepisset in
se ita fuit deuicte a stimulo carnis quod ad seculum
fugere cepit. pro perficienda luxuria. sed in via apud
duos germanos religiosos hospitatus dum ad
eorum instantiam eos instrueret in se reuersus pe-
nitentiam egit. Quarta ratio avaritiam. scilicet demonis
Nam diabolus in nullo sic prosternit sicut in hu-
militate. ita in nullo plus animam et confidit vince-
re hominem quam in superbia. putat dicit Augustinus li. 8. pe-
nitentia. Unde legitur etiam exemplum in speculo ex-
ce. di. vi. exemplo. xxviii. et Esarii dialogo quod cum qui-
dam magne opinionis monachus virgo corpe
vellet a quodam oblesso demonem eijcere: demon
ridit. Iustus non timeo castitatem nec opera. super-
bus est enim. ergo. et cetera. Ergo carissimi: o hie christiana
ni discite detestari superbiam.

E Circa secundum de speciebus superbie Notandum
quod secundum Gregorium. moral. que sequitur docto.
superbia habet quatuor species in quibus est peccatum
mortale secundum genus quando fit secundum deliberationem ratio-
nis ut dicitur Anthon. ubi super. alioquin si non
fiat deliberate venialis est superbia. Nam quando homo
non vult subijci deo et regulis eius deliberato ani-
mo mortale est. ut patet ex predictis. aliter mor-
perbie dum eis ratio non consentit deliberate venia-
les sunt. Species autem superbie a Gregorio enumerantur
sunt cofite. Prima species cum quis extimat
bonum quod habet a seipso habere. Hoc declarat
sica doctoribus et in angelica summa atque Anthon
nina: quod ex quo recta fides tenet quod omnia bona
sunt a deo auctore Jaco. i. Omne datum optimum et
et omne donum perfectum desursum est descendens et cetera.
aliud tenere infidelitatis esset. Sed quod aliquis
propter inordinatum appetitum proprie excellentie ita glo-
rietur de suis bonis ac si ea a seipso haberet hie pri-
ner ad superbiam. ut quando quis bonum naturale scilicet
ingenium fortitudinem pulchritudinem et huiusmodi. vel
temporale ut diuitias potestates honores dignita-
tes et huiusmodi. vel etiam spirituale ut sapientiam predicatores
prophetiam gratiam et huiusmodi sibi attribuit quasi a se ha-
beret non a deo hoc est superbia. sicut fecit Anthonchus
quia se extimauit non a deo quod potestatem haberet
in iudeos. Sic multi ex superbia elati sunt intus
tum quod extimat se habere diuitias dignitates et
huiusmodi ex sua industria non a deo. Similiter quod sa-
pientes sunt vel bene predicant vel prophetant et huiusmodi.
Secunda species superbie est cum quis bonum quod habet
ascribit a deo suis propriis meritis obtinuisse vel
obtinere. Unde superbus extimat quod meritis suis

bona que habet a deo adquisierit. scilicet diuitias et alia
predicta. Et superbo videtur quod de se sic sibi obligatus
illud ad Titum. iij. Non ex operibus iusticie que feci-
mus nos: sed sicut misericordia sua saluos nos fecit
Tertia species cum quis iactat se habere bonum quod
non habet vel apud se existimat: aut plus habere
quam habeat veritate. ut prudentiam magnam in agendis
vel in industria aut ingenium apertissimum vel scientiam
vel se sanctiorem putat. propter bona opera. Quarta
species est cum despectis ceteris singulariter vult vide-
ri. sicut melior pre alijs. sicut scribitur Lu. xviii
de phariseo dicente. Non sum sicut ceteri hominum. et cetera.

S Circa tertium de vitijs que nascuntur ex germine
superbie tanquam ex radice Nota quod quibus generaliter
et superbia habeat originem omnia vitia. ut dicit Gregorius.
Propterea Cassiodorus super psalm. xviii. ait. Superbia
et angelo diabolum fecit et homini mortem intulit: omnium
malorum mater: scelex fons: vena nequicie. bec ille.
Tamen specialiter ex superbia nascuntur filie crimino-
se. ut patet per doctores. Prima est secta ambitio. Secunda
vana gloria. Tertia presumptio. Quarta excessus cu-
riosity. Quinta rixosa contentio. Sexta benefi-
ciorum ingratitude. Septima irritio. Octaua alio-
rum temerarium iudicium. de quibus cofitendum est.
Et ideo alibi de certis eorum videri necesse populo
tractabimus. Nec ad presens sufficiat. Et per
nali condudam quod omnis homo diligenter de cauere
re superbia in singulis speciebus et filiabus. quod de
semp destruxit et confudit superbos. Unde beata
virgo dicit Lu. ij. Deposuit potestates de sede et ex
altavit humiles. Ite legitur exemplum etiam in Anthon
nina ubi dicitur quod dum quidam doctor magnus legeret
epistolas Pauli. et ex superbia dixisset quod melius intelli-
geret quam ipse Paulus apostolus. statim de eo sic puni-
uit quod oblitus est penite omnia scientie: ita ut nec litteram
cognosceret. Rogemus ergo christum. et cetera.

Feria quarta post dominicam secundam Sermo. xvij
de ambitioe que nascitur ex superbia.

Revoluerit in

quod ter vos primus esset: erit vester finis.
Matth. xx. et in euangelio hodierno
verba sunt saluatoris nostri: in quibus reprehendit et re-
tauit ac fugiendum docuit ambitionis vitium periculo-
sum. Cum enim christus predixisset suam passionem et resur-
rectionem. putant illico christum in mundo regnaturum
mundialiter filij zebedei iohannes et iacobi quiserunt
per matris incessione habere primatum super ceteros in
regno christi: ut vnus ad dexteram sederet alius ad sinis-
tram. sapiebant enim adhuc aliquid terrenum atque car-
nale. et de hoc etiam alij discipuli adhuc carnales
indignati fuerunt. Propterea christus dominus humilitatis magister
redarguit eos illos duos dicit. Nescitis quid petatis
et omnes alios ut ambitionem presiderie et honoris cui-
tarer admonuit. patet in euangelio. Itaque de ambi-
tionis vitio propter quod multi perdidit etiam my-
steria in huius sermone declarabimus.

gnus Alexander ex abitudine multa bella fecit: preterea Babylonem primum dauid de regno eiecit re voluit. vixitque illi publice cognouit et male ipse in quercu pedes occubuit. q. Reg. xvij. Item Arbalia ut sola regnaret oēs filios regis occidit fecit pro Joas abscondit. iij. Reg. xi. Quis possit enūerare quanta mala fecit ambitio. Secundo quod metis querere tollit. Unde Berni. li. iij. de fide ratione ad Eugenium dicit. O abitio abitio cuius quod oēs torques et omnibus places. Nil acriter cruciat. nil molestius inquietat. et nil apud miseros mortales celebrius negotij eius. hec Berni. apud ea fugienda est ambitio. Tertio quia omnis iustus illud fugit. patet hoc primo in domino iesu qui fugit cum vellet facere regem Job. vi. Item Moy ses cum dominus vellet cum mittere ut esset dux populi israel excelsauit se. Exo. iij. Et Hieremias cum mitteretur ad annunciamdum super regna et reges. Respondit a a domino deus nescio loqui. Hiere. i. Item Marcus euangelista pollicem aperauit sibi ut sacerdotio reprobi haberet. Et Greg. magnus fugit eum in papa adclamaret. sic innumerabiles iusti ambitione detestati sunt. Rogemus dominum. zc.

Seria contra post dominicam secundam Sermo. xvij. de vana gloria poporum variarum et primam in ornatu.

Quomo quidam

erat diues et induebat purpura et bysso. Lu. xvi. et in euangelio hodie.

Verba sunt domini iesu. qui in hodie diuite

plima vitia insinuat. propter quod danatus est. Nam primo insinuat quod erat valde superbus poposus et vanus negliofus in hoc quod dicitur. quod induebat purpura scilicet ad populum glorie sue. Secundo quod erat carnalis et deliciasiosus in hoc quod dicitur. Et bysso indutus per delicias carnis. Tertio quod erat gulofus. quod epulabatur iquit splendide. Quarto quod peris lingue erat plenus scilicet medacijs iactantijs fallidijs detractionibus piurij et hominibus. ideo dicitur quod in lingua cruciabat acriter in quod refrigerari petebat. ut dicitur Berni. Denique quinto quod erat inuificos paupibus. quod Lazzaro medico nec micam dabat. ut hec patet in euangelio. Et quod autem diues iste danatus inter alia vitia denotatur de popo vane glorie in vestitu ornatu. de hinc tria mysteria in hoc sermone declarabimus.

Primo de detestabilitate.

Secundo de mortalitate.

Tertio de varietate.

Et Circa primum de detestabilitate poporum in vestibus et ornatu vel apparatu Notandum quod plures sunt consideraciones que corda hominum retrahunt ab affectioe pompe et hominibus vane glorie in vestibus vel ornatu et detestari faciunt. sicut horatius etiam scriptura Eccl. xi. Investitu ne glories vniuersarum. nec in die honoris tui extollaris scilicet in superbia pomposas et hoc pro alio themate. Prima consideratio est immortialis ostensio. quod deus cum hominem creauit preciosam animam eius ad imaginem suam factam sub

vili carnis sacco abscondit ad ostendendum quod corpus nostrum vile non debet preciosum regumatum habere. denique deus quando eiecit primos parentes de paradiso non fecit eis tunicas sericas: sed pelliceas de pellibus scilicet animalium Gen. iii. ut cognoscerent se similes bestijs effectos. et viliter iduendos ad tegendum nuditate et frigus arcendum. Sed vnde adiuuente sunt tot preciose vestes modo. Rndet Anthon. flor. pre. q. xi. iij. ca. v. quod adiuuente sumptio nouitatis que est filia vane glorie et vanitas hominum que prius panos lancos et lana ouium preceat. Postea secundo lineos in mollicie carnis et corticibus herbarum adiungit coterendo his non coterata Tertio supinduxit serica ex stercoreibus hominum. Quarto adiungit varia ex pellibus murium. scilicet herbis mellinis sabellinis vulpinis et hominibus preciosis. Postremo addidit gemas aurum et argentum et vanitate. sed timendum est quod in inferno cum reprobis dicatur tales illud Sap. v. Ne nobis quod profuit nobis superbia aut diuitiarum iactantia quod corulit nobis. M Secunda est fecundialis confusio. quia finem veritatem homo debet potius recundari et erubescere de veste quam gloriari. quia vestis est signum peccati paratum in foris propter quod introductus est in sus vestium. vnde Berni. Qui gloriatur de veste si milis est furi gloriati de cauterio vel aurum abscait one. Item Huilhel. in summa vitiorum dicit. Sic ad gloriarum loupedi non cedit quod pedem lignum habet: etiam si ipsum pedem lignum depingeret vel deauraret. cum sit remedium infirmitatis. sic non est ad veram gloriam ornatu vestium sed ad confusione hominis. quod signum est quod homo habet ex peccato turpitudinis erubescencia Gen. iii. Tertia est diuinalis obhonoratio. quod per hoc quod si homo se ornat. ostendit quasi deus non satis bene et pulchre fecerit hominem. et sic iniuria facit deo. Ideo Innocentius de uilitate. ca. lvi. dicit. Artificialis species hominis duos superducat siue in fucatione siue in veste hominis artificium artes supare concedit creatoris. N Quarta consideratio est irratiionalis infatuatio. Nam fatuitas ornamandi se ostenditur ex multis. Primo quod animam preciosissimam ornare non curat. et tamen vilem saccam stercoream scilicet corpus magnis expensis ornare ut aliorum oculos in aspectibus stercoream talium pascant a quibus scilicet stercoreibus corporum nil aliud quam vermes et serpentes hereditabunt. vnde Huilhel. in summa. allegat quod quidam pabus audiam militi turpia et ba pfereti ait. aur vestes aureas deponere. aut tempus mundicie tuarum vestium conforma. Alius quoque dicit. Valde mirabile est quod homines maiores hinc oculos quod ventre et ora. quod pro oculo scilicet vrideatur gliosi in vestibus multas expensas perdunt: sed pro ore famelico et ventre ac aia minus curant. Secundo fatui sunt tales ut Seneca. iij. epistola ad Lucillum dicit. Quodammodo stultus est qui equum empturus non ipsum aspiciat sed stratum et frenos. sic stultissimus est qui hominem ex veste existimat. zc. sic est in proposito. Tertio quia stultus esset quis

Feria VI. post dominicā secundā

ad mortē dānatus qui cū duceret ad suspēdiū potius cogitaret de ornatu vt sericis funibz suspēdatur q̄s quō aiām a mortē tali liberaret. sic in pposito. q̄ vt Aug. dicit. Nil aliud est rēpus p̄sentis vite q̄s quidā cursus ad mortē. Ergo demētia sūma vane gl̄ie. Quinta p̄sideratio est ruinalis occasio q̄z ornat⁹ van⁹ multos ad lasciuīam puocat ⁊ occasione p̄bet ruine aiāz. Un̄ cōsideret hō q̄ vt Greg. dic. tot mortibz dī gn⁹ est ⁊ tot penis iferni. quōt aiābz p̄bet ruine occasiōz. extra d̄ iurijz ⁊ dāno dato. ca. Si culpa. Qui occasione dāni dat. dānū dedisse videtur. ⁊ talis fori⁹ dānat q̄s occasione corp̄alis mortis daret. Exēplū narrat Anthon. vbi sup̄ de quadā comitissa que licet erat liberalis ad oēs paupes ⁊ orationibz dedita s̄z i ornatu vana. ⁊ post mortē appuit cuidaz deuote mulieri sibi familiari h̄ns caput plēnū serpētibz morz dentibz. ⁊ dixit se dānatā p̄pter ornatū capitis.

D Circa scdm̄ p̄ncipale de mortali culpa. q̄nt̄ in q̄bz casibz sit licit⁹ viri v̄l mulieris ornat⁹. ac etiam alioz scz domoz ⁊ suppellectiliū cultus. ⁊ in q̄bz illicit⁹. R̄ndēt fm̄ frat̄r Ange lū de clauas. in sūma ⁊ docto. q̄ ad h̄ vt sit licit⁹ tus requirunt p̄cipua ser. Primo recta intentio. nā si fiat p̄pter libidinē idubitatē est mortale. ⁊ si p̄pter supbiā vel aliā causaz q̄ est pecc̄m. tale erit q̄le pecc̄m itendit. Nā fingere pulchritudinē nō licet. s̄z occultare turpitudinē licitū est nisi talis occultatio fieret itēndē praua. Un̄ p̄pter causam rōnabilem etiāz fucare moderate licet. vt q̄nt̄ p̄ h̄ aliq̄ turpitudō i facie nō naturalis s̄z ex ali qua egritudine accidēs occultat̄ sic dicit Tho. ij. q. d. x. ⁊ i Anthon. ⁊ p̄fert̄z vt p̄iuges sibi mutuo placeāt scz vir vxori ⁊ ecōuerso. Itē euz mulier innupta ornat se vt placeat alicui accipere eā in vxorē nō est pecc̄m. ⁊ similr cū q̄s se ornat vt nō sit in p̄ceptū honestis p̄sonis. s̄z faciat vt sit sine pecc̄o fm̄ Alexā. iō tū⁹ est cauere vt in angelica. Secōdo requir̄t honestatis obseruatio. vnde q̄nt̄ aliqui vestimēta breuīa portāt sic q̄ turpia virilia apparēt. v̄l in mulieribz pecc̄o ⁊ mamille vident̄. tales nō excusant̄ a mortali q̄nt̄ notabilr̄ excedūt. nisi aliq̄ ex necessitate hoc facerēt aliqui. vel itra domū suā corā pp̄ria cōiuge quis faceret. hec latius in Angelica.

Tercio requir̄t p̄sone cōueniētia ⁊ p̄ditio. nāz aliū habitū debet h̄re religiosus. aliū clericū. ⁊ similr aliū vir aliū mulier. v̄n q̄nt̄ sine legitima causa mulier ornaret se veste virili vel vir veste muliebri peccaret mortalr̄ vt p̄z ibidē secus si causa legitima. Quarto requir̄t moderatio. nā in sup̄fluitate notabilr̄ excessiua tā q̄ ad multitudine ⁊ diuersitate q̄s quo ad p̄iositate ⁊ curiositate pecc̄m est mortale vt cōiter volūt doctores. ⁊ iste excessus cōsiderari debet fm̄ Alexā. ij. q. i. fm̄ cōsuetudinē ⁊ morē patrie vel terre illius ⁊ fm̄ nobilitatē p̄sone. ⁊ dignitatē officij. ita t̄n

in oibus intelligē. q̄ assit intētio sancta. Quinto vt euitet nimia sollicitatio ⁊ scādalisatio. nāz si q̄s nimis sollicit⁹ ē circa ornatū ⁊ pompā vt p̄pter hoc dimittat necessaria ad salutē. v̄l nō curet q̄ euitet scandalū ruine in cōcupiscētā mortale est. Sexto vt nouitatis caueat adinuētio que scz lasciuia est. puocatiua. hec etiā Anthon. in cōfessionali.

P Circa tertū de varietate pompaz. Notandū fm̄ Anthon. ij. parteybi s̄. Multi sunt ⁊ varij modi peccādi in p̄p̄is ⁊ ornatibus. Nā primo aliqui gl̄iant in vestimētis ⁊ fuce pulchritudinis vt dictū est. Secōdo alij i equis ⁊ eq̄taturis ⁊ apparatus in illis. s̄z aduertāt q̄ angel⁹ dñi de hoc redarguit heraclū impatorē cū crucem xp̄i portaret in birlm ⁊ portas clausit achūlitate xp̄i super asinā sedētis in exemplū p̄posuit. Tertio alij gl̄iant in cōiuijs ⁊ vasis aureis ⁊ h̄mōi. s̄z aduertāt q̄ diues epulo splēdide epulans dānatus est. Quarto alij in edificijs ⁊ palatijs. sed aduertāt maledictōz dei. Nere. xxiij. Ne qui dicat edificabo mihi domū latā ⁊ spaciōsam. Quinto alij in nobilitate generis ⁊ potētia ac diuitijs. sed aduertant illud Apoc. xxiij. Quāntū se gl̄ificauit tantū daret ei tormentum. Ultimo alij gl̄iantur in lectis ⁊ lectisternijs. s̄z audiant vt maledictiōis eētne a deo Amos. vi. Ne vobis q̄ dormitis in lectis eburneis ⁊ lasciuitis i stratis v̄ris. Deniqz tales aduertāt q̄ vt Aug. d̄t. xp̄s lectū suū in quo dormiuit p̄ mortē scz crucē in testamēto dimisit discipulis. q̄ q̄ vult cū xp̄o q̄scere in celo iaceat in crucē lecto mortis in cruce si vult xp̄m videre. considerent etiā tales qualē lectū habebūt i futuro. Sicut exēplū narrat Anthon. ibidē. q̄ frater q̄dā vilijs tāz quēdā mūdānū scolārē cōpatriorā suū: v̄l dicit in illi⁹ camera p̄p̄a lecti delicati ⁊ ait ei. Larissime recorder̄ q̄ d̄t Esa. xxiij. de talibz. Loci dicit cadauer tuū. s̄. in morte. sub tē sternet tinea ⁊ opimētū tuū erūt vermes. Et h̄ v̄bū adeo im̄pressum ē cor d̄i illi⁹ q̄ nō potuit q̄scere: s̄z religione intrauit. Rogem⁹ xp̄m. ⁊c.

Feria sexta post dñicam secundā Sermo. xix. de pecc̄o cōtētiōis q̄ nascit̄ ex vanitate superbie.

Allos male per-

M det ⁊ vineā suā locabit alijs agricolis. Matth. xxj. ⁊ in euāgē. bodier. Nāc sentētia p̄tulerit cōtra seip̄os iudei ⁊ xp̄s dñs approbauit eā tanq̄s verā vt d̄t Lira. Luz em̄ sacerdotes iudeoz scribe ⁊ pharisei p̄uenis sent cōtra xp̄m ⁊ supbia pleni ac inuidia cōtētiōse agerēt ⁊ dñz. ipe dñs xp̄s p̄posuit eis pabulā d̄ vinea locata agricol. q̄ fuos dñi o cādē. ⁊ heredē. sic fecerūt iudei p̄phis dñi ⁊ tā d̄ apl̄is ac ip̄m filiū dei xp̄m occiderunt. Interrogauit

ergo rpus dicēs eis. Lū venerit dominus vinee. id ē ecclie scz ad iudicā dū quid faciet agricolis Rūderūt malos male pder. z hoc fecit p roma nos perden. iudcos. z vineā. i. eccliaz suā tradidit alijs. s. discipulis z cōuersis ex gētibz. prz in euāgelio. Et quo autē hec pestis viciosa superbe conctōis ex vana glia nascit. z est valde piculosa ac dānabilis. ideo d ipa vt cauere studeamus tria mysteria hoc f mone declarabim?

Primū d: effugatiōis.

Scdm d: diuersificatiōis.

Tertū d: arcūspicatiōis.

Itē aliud thema p hoc pōt poni illud Phil. ij. Nihil facietis p conctōnē neqz p ianē gliam. Q Circa primū d effugatiōe cōctōis Nota q cōctō ligatiōis reprehēbilis ē z fugiēda ppter plures ratiōes. Primo ppter assimilatiōnē nā conctōisus assimilāt diabolo. vñ Aug. vt allegat in sūma vitiōz d. q vix nihil est ita sile actibz demonū qz ligare. Rō quia sic diabolus semp supbe z pnaaciter cōtradicit deoz suā sententiā falsam defēdit sic talis. zc. vñ Pro uerb. xvij. Semp iurgia qrit malus scz homo. āgelus autē crudelis mittet cōtra eū. Lira. s. vt a iudice occidat tanqz seditiōsus. Exēplū etiāz habem? de iudeis quibz ait Moyses Deufo. xxxj. Scio cōctōnē vestrā z ceruicē durissimā z adhuc me viuēte semp conctōiose egistis ptra dñm. quāto mag? cum mortuus fuero. s. quia conctōse cōtra xpm egerūt. vnde tūc omīs infsecti sunt in deserto deo ordināte q exierant de egypto pter Josue z Caleph fidelibz. z post xpi aduentū oēs sunt p romanos partim ocali p sim captiuati. R Itē inter bestias assimilatur fm comestorē in sūma ipi canis. Nā si queritur. Fur vel vnde est q canis statim vt strepitū audit vel sentit alicuius latrare incipit. Rūdet magn? Alb. de aialibus. q ex innata sibi melācolia canis statim vt sentit aliqd latrare incipit nō cōsiderās siue sit amicus siue inimicus v? extra neus sit ille de quo scz latrat. sic facit homo conctōisus. statim em vt factuus canis postqz ali qua vba audierit loqui incipit z cōcedere: non curās an sit ad ppositū vel nō. hec comestor. Fu ge ergo o homo zc. Scdo fugiēda ē ppter pērturbationē. qz hō cōctōisus alios p̄turbat in se p̄turbat. Prouer. xvj. Homo puerfus suscitantes. Et rō. qz in seipso cōtradiciōes habet carnis ad spm. z vitiōz cōtra sese cōcedētū. nā cōctō signū est q talis sit carnalis z caro non obedit ratiōi. j. Cor. iij. Lū sit inter vos zelus z cōctō nōne adhuc carnales est. S Pro inde Egidius de roma. li. ij. p. i. ca. viij. tractat qre mlieres plus qz viri sūt cōctōiose z in litigādo p̄seuerāt. Et rūdet. qz in eis minus viget rō q̄ possit hoies retrahere. s. si qnqz retrahunt b est ex fecundia. Itē fm alios qz vir factus ē im mediate d terra. sed mulier de costa viri. si aurē

costa cōcussa fuerit sonat. nō sic ē de terra. g zc. Pro exēplo ptra hec in vital partz quidā pater remediū docuit di. Si q̄s loquit tecū de q̄cūqz causa noli cōcedere cū eo. si bene dicat dic bene. si male dic. tu scias quid loq̄ris. z sic mens tua erit pacifica. Tertio p̄ctio fugiēda est p̄ vitiōrum deriuatiōnē. ab ea em sepe deriuatur plura scādala odia dissensiōes rre. z q̄nqz post verba venit ad vbera. z aliq̄n tota cōitas turba turvqz ad sanguinis effusiōnē. Eccl. ij. Ab vna scintilla auget ignis z a doloso auget sanguis Un phus. v. politicoz. ca. vij. docet q p̄ctiōes in q̄libet policia sunt sūme vitāde tanqz cōmunitatis destructiue. Ob quoz p̄ncipes z milites inter se dissiden. z cōceden. mouēt bella in q̄bz sequit pauperz oppressio z plura mala. Neū iā impletū videm? illud Ps. Effusa est p̄ctio super p̄ncipes z errare fecit eos. Lira. id est iusto iudicio de? pmisit errare illos i inuio deuiādo a iudicio rōnis recte. znō in via. s. dei esse que est via caritatis z mādaroz a qua deuiāt. Quarta fugiēda ē ppter acquisitionē. s. honoris digni z grē dei ac glorie. nā Prouerb. xx. d. Honor ē hōi qui separat se a conctōisibz. Itē Roma. xij. Nō in cōctōne z emulatiōe. s. abuleris: sed in s̄duimi dñm iesum xpm imitādo eius hūilitatē z sic habem. in aia xpm p grām. zc. de hoc exēmplū in fine fmonis.

Q Circa scdm de diuersitate cōctōis Nota dū q cōctō prout est vitiū p̄tie diffinitur fm Alex. in. ij. sūme. z in Angelica sic. Conctō est impugnatō vitatis cū p̄fidētia clamoris. vñ nascit ex vana glia supbie. qz vult vincere cū clamore ppter apparere. z pōt fieri diuersis modis z causis. Primo mō p defēsiōe vitatis pōt fieri p̄ctio. qz vt scribit. xlvj. di. In p̄ncipio. Rusticorū arrogātia garrulitatē putat aueritatē. Un q̄n h̄ hereticos q̄s nō p̄cederet rustici scādalaferent i tali disputatiōe. sic narrat fuisse craco uie in disputatiōe cū hūcāris corā rege. q̄s mgf kozlingzki sagaci v̄boz mltitudine z argumētōz cōiūcit. z h̄mōi p̄ctio meritoria est vt dicit Anthon. ij. pte. Scdo mō pōt fieri cā correctiōnis s; Alex. nec h̄ ē p̄ctm q̄n sic necē ē frēz corrigi. Tertio pōt fieri cā disputatiōis v? eruditōis z h̄z nō sit p̄ctm si fiat mō debito pōt n̄ ibi cōcurrere veniale p̄ctm ex inordinato clamore vel ex aliq̄ titillatiōe vane glie v? honoris sicut legit de aplis. Luce. xx. q facta est conctō inter eos q̄s eoz videret esse maior. U Quarto causa emulatiōis sicut discipuli Jobis cōcedebāt de suo magro. s. baptista. z de xpo. sic z mō p̄cedit aliqui de religiosis z eoz fundatoribz vel d doctozibz z p̄dicatoribz. z hoc etiā licet sit veniale de se: tamen sepe cōcurrūt mortalia. pura detractiōes z hūiusmodi. Itē simile est de illis q̄ p̄ferre contēdunt aliquē sanctū in celo alijs. Ultio pōt fieri cōctō causa male litigatiōis vt

Sabbato post dominicā secundā

cum q̄s cōtendit cōtra fidē vel p̄tra bonos mo-
res vel p̄tra veritatē notabilē peccatū mortale est.
Si autē cōtenderet cōtra veritatē aliquā in his i
q̄bus nullū esset piculū et ex q̄dā leuitate nō eēt
peccatū mortale. Itē si quis etiā in notabilē iniu-
riā vel dāniū primi p̄tenderet sicut faciunt sepe
aduocati et p̄curatores vel litigaret cōtra iusti-
ciam mortale peccatū est sciētē talia facere. *De*
ergo homo discet talia confiteri etc.

X Circa terciū de circūspectiōe Notandū
q̄ recolligēdo ex scripturis plura sunt genera
hoiūz que valde circūspecte debet hō obfuarē
vt nō cōtendat cū talibz. Primo cū diuite et
potēte *Eccī. ca. viij.* Ne litiges cū hoīe potēte ne
forte incidās i manū illius. nō cōtēdas cū viro
locuplete ne forte ecōtra p̄stituat licem tibi. hec
ibi. Secōdo nō est p̄tēdendū cū verboso garrī-
ente *Eccī. viij.* Ne litiges cum hoīe linguato ne
struas in ignēz illi ligna. hoc est fomenta rixe
amplioris. Tercio cū pestilēte ifamāte. quia
talis cōuitia et ifamatoria obprobria obijcit ti-
bi. *Prover. xxiij.* Ne cōtēdas cū pessimis. *Ly-*
ra. icorrigibilibz. et Nā talis et si tūc nō dis-
car ifamatoria postea dicit. Sicut de lupo p̄s
viij. de aialibz dicit. q̄ cūz maxime irascit disti-
mulat et se inuadentē abire p̄mittit ac si nō attē-
dat quousqz imp̄meditātū illuz iueniat et tunc
cum occupat ne euadat. Quarto cū vxore non
tacētē p̄sertim corā aliquo p̄sente. nam sepe scā-
dala croziunt iter patrē et filiū. et iter fratres vel
vicinos p̄pter p̄tēdiōes mulierū. s̄z vir sapiēs rō-
ne debet vni nō litigio. et vnusqz debet suā cor-
rigere in secreto. iuxta illd̄ apostoli. Cū paciētia
supportātes inuicē in charitate. *Ephe. iij.* Sic
em̄ meli⁹ scādālū alioz cauēt et paz tenēt. Quā
magni meriti sint p̄iuges sine cōtentiōe viuēt.

Z Exemplū legīt in vitalpatz q̄ scō Na-
chario orāte vor insonuit ad eū dicens. Nōdū
ad mēsurā puenisti duaz mulierū habitantū
in prima ciuitate. vnde Nachari⁹ veniēs iter
rogauit illaz p̄uersationē. Respōderūt q̄ erāt
mulieres duozum fratruz et quindecim annis
simul habitāz. nec verbum contentiōis nec fa-
ctū cōtristatiōis vnqz sibijnuicē fecerant. h̄ au-
diens Nacharius edificat⁹ recessit. Rogem⁹
ergo christum dominum etc.

Sabbato post dñicam scđam Sermo. xx.
de supboz ingratitudine ad deū et ad hoies.

Dolefcētiōz si

a lius p̄gre p̄feca est in regionē lō-
ginq̄ā: et ibi dissipauit substātiā
suā *Luc. xv.* et i euāgelio hodierno Verba sunt
saluatoris nostri pabolice dicta. i q̄bz designat
ingratitudinē hominū ad deū. P̄oposuit nā
qz pabolā talē dicens. Homo q̄dā habuit du-
os filios etc. *Lyra. i. de p̄ nobis humanat⁹. du-*
os filios: id est iustos et p̄ctōres habet. q̄ p̄ctō-

res licet nō sint p̄ grām filij dei: tamen sunt ad
imaginē dei et per baptisimū adoprati. et sic filij
dei. adolescētior id est peccator qui moribz ei⁹
uenis peregre p̄fectus ē longius per p̄ctā don-
gando se a deo: et ibi dissipauit oīa bona gra-
tuita: zetiā nature inquātū per peccatū peiorauit
luxuriādo cum diabolo. facta fame verbi diu-
ni adhesit vni ciuī. i. diabolo: pascat p̄ctōs id
est vitia que immūda sunt. et tandē in se reuer-
sus ad penitētiā rediēs suscipit a deo in grām.
et de hoc gaudere oportet oībz angelis et ho-
nis hominibz prout de his patet in euāgelio
isto. Ex quo autē iste adolescēs filius ingrati-
mus patri relinquens illū: significat ingratos
peccatores vt dictū est. et videmus istis tēpori-
bus multos factos ingratos ad deū ad parē-
tes et quoscuqz benefactores. quod orit ex radi-
ce dānabilis superbiē. Idcirco de ingratitudi-
nis superbia in hoc sermone declarem⁹ tria
mysteria. Pro hoc sermone aliud thema vi-
de ex infra scriptis.

Primū d̄z q̄lificatiōis.

Secōm d̄z mortificatiōis.

Tercū d̄z p̄ditiōis.

A Circa primū de qualitatē ingratitudinis
notem⁹ tria p̄cipua.

Primo q̄d sit ingratitudo.

Secōdo q̄t modis cōmittit ingratitudo.

Tercio de exēplari documēto.

Primo ergo notādū vt nouerim⁹ quid sit ingra-
tudo et fm̄ Thomā scōa scōe. q. viij. sic diffi-
nitur. Ingratitudo ē vitii quo beneficiat⁹ nō
retribuit bñfactori qd̄ debet. Et p̄ hoc aduertē-
dū est q̄ p̄mo oīm et p̄ncipali⁹ quilibet debet
deo eo q̄ ip̄e est primū p̄ncipiū a quo est om̄e
bonū nostrū. Ab ip̄o nanqz ratiōales cōditū su-
mus. ab ip̄o oīm creaturā subiectā habemus.
et sustentationē vite recipim⁹ quorū dicit. Ab ip̄o ro-
leramur in nostris malis cōnumināt: cū tamen
vt Aug⁹ dicit p̄ctōr nō ē dignus etiā pane quo
vescitur. ergo nec veste. Item ab ip̄o deo post
grandia peccata reuocamur et venia datur. Ab
ip̄a gratia datur et auxiliū vt proficiam⁹ in bo-
no. Ab ip̄o regni celestis gloria p̄mittit et red-
ditur. Ideo ipsi debemus et tenemur reddere
amōrē timōrē laudē et gratiaz actionem. Unde
Apostol⁹. *j. Thessal. v. ait.* In oībz deo gra-
tias agite. Et *Col. iij.* Om̄e quodcuqz facit in
verbo aut in opere in nomine dñi iesu xp̄i faci-
te gratias agētes deo et patri. etc. Lum ergo ho-
mo peccat mortaliter cōtra deū offendit et non
reddit ei debitū amōrē et honorē. q̄ ingrat⁹ est
Secōdo debet hō parētibz a quibz eē et educatio-
nē accepim⁹. Tercio debet platis et rectoribz ac
p̄sonis dignioribz ex quibz cōmunia beneficia
hoīm cōmunitati p̄cedunt. Quarto debet ho-
mo quibuscuqz benefactoribz a quibz aliqua
sp̄cialia beneficia percepim⁹: pro quibz gratias

lanier tenemur esse grati. Und si his nō reddi-
mus qđ debem⁹ in gratitudō ē. **B** Sed di.
Quid ⁊ q̄liter debem⁹ reddere. Rñdet fm̄ do c.
theologos qđ hō ex tute gratitudinis tenet p/
mo bñficiū recoſcere. Scđo p ipō gr̄as agere
⁊ laudes. Tertio retribuere loco ⁊ tpe fm̄ suā
facultatē. ⁊ p̄z infra ex dicitis Seneca. li. de be-
neficijs. ij. Scđo restat notādū. qđ modis cō-
mittit in gratitudo. Rñdet in Ange. fm̄ Tho. s.
vij. ij. q. c. vij. q. in toto sex modis qđ accipiunt
exiā dicitis in pcedētib. Primo qñ qđ bñficia
deivl boimyr d̄z nō recognoscit. Scđo qñ gra-
tias ⁊ laudes bñfactori nō agit. Tertio qñ nō
recōp̄sar bñfactori dū possit vic̄s faciēdo hono-
rē vel fuitiū vel auxiliū illi tpe suo. Ad hec Se-
neca. ij. de bñficijs ordine retrogrado dicit sic.
Ingrat⁹ ē qđ accepit bñficiū ⁊ nō retribuit. qđ ad-
tertiū. Ingratior ē qđ dissimulat. qđ ad scđm. In-
gratissim⁹ oim est qđ oblit⁹ ē. s. vt nec velit reco-
dari. hec ille. ⁊ h̄ qđ ad p̄mū. Quarto qñ qđ i cor-
de p̄renit bñficiū receptū vel ip̄m bñfactorē q̄si
ei nō bñfecerit s̄z male dādo bñficiū tale. Quirō
qñ murmurat vitupando bñfactorē vl bñficiū
vilificādo. Sexto qñ facit iniuriā vl p̄ceptū illi
bñfactori vl aliqd reddēs malū p bono. ⁊ h̄ est
diabolicū. **E** Tertio in exēploꝝ documēto
Nota qđ corā deo ingrat⁹ est nimis ⁊ dānat qñ
qđ p̄m suū vel matrē cōtēneret recoſcere; sed
negaret ppter paupertatē vel defectū corpis. s. cecā-
tate vel daudicationē ⁊c. Itē similiter quando
quis nō subuenit parētib⁹ zalij⁹ bñfactori-
bus cum potest vel nō laudat in quib⁹ laudādi
sunt. hec Anthon. Deniq; quādo qđ patri mā-
triq; maledicit vel iuriā facit. P̄tēta qñ qđ sū-
mo deo p̄ceptū facit maledicē. s. in tribulatiōe
di. Urina nō creasset me de⁹. vl d̄ filijs etiā tale
qđ loq̄ndo vel deū blasphemando ⁊c. Neū qđ
multi sic peccat.

D Circa scđm de mortali offensa Querit pri-
mo verū ingratitudo sit p̄m mortale ⁊ cōfite-
dum specialit. Ad qđ rñdēdū fm̄ Petz aureo.
in. iij. di. xxij. q. ij. in fine. qđ ingratitudo p̄t cadē-
re in boiem duplicat. Uno mō tāq; arcūstātia
actus. sicut dū qđ recepit mlra bñficia a deo; tñ
p̄cupiscētia ducit⁹ fornicat⁹. ⁊ sic nō ē p se speciale
p̄m s̄z arcūstātia p̄m aggrauās. tñc licz bo-
nū sit p̄fiteri qđ ingrat⁹ fuerit deo tñ nō est neca-
riū; qđ nō peccauit ex tali fine. s. intētiōe ingratit-
udinis. s̄z sufficit cōfiteri p̄m fornicatōis qđ
cōmisit. ⁊ h̄ tenet oino cōfiteri. Alio mō ingratit-
udo p̄siderat ⁊ cadit in boiem p se. sicut qñ nō
alio fine mouet ad tale faciēdū: nisi qđ despiciat
vel parupēdit bñficia dei vel nō recognitat: et
sic est p̄m speciale ⁊ cōfiteđū. Nā fm̄ Thomā
scđa scđe. similis Anthon. parte. ij. ti. ij. ⁊ sumā
angelicā quādo qđ ex cōtempu p̄femittit reco-
gnitiōne bñfactorē vel bñficiū: puta patrem
matrē ⁊ quēcūq; bñfactorē cōtēnuit mortale

p̄m est. Similiter quādo quis nō recōpensat: s̄z
subtrahit recōpensationē d̄biti quod necessario
tenet bñfactori a bñfacto. puta nō subuenit
ei in magna necessitate cū possit subuenire mor-
tale est. Item cū quis obmitteret laudare bene-
factorē qđ est laudāndus. ⁊ ex tali obmissiōe seq̄re-
tur illivitiuperium vel infamia mortale est. Et a-
fortiori cū nō solū p̄femittit sed cōtrariū agit:
vt p̄dictū est. Sed quādo p̄ter hos casus dis-
cretos esset aliqua obmissiō sola. puta qđ non re-
cognoscit vel nō retribuit in his ad que nō tene-
tur necessario veniale est. hec ibi s. **E** Scđo
querit quid de ignorāte. Rñdetur s̄z Anthon.
supra cū Tho. qui ignorat bñficiū sibi factū
nō ē ingrat⁹ si bñficiū nō recōpensat dūmō
sit paratus recōpensare si nosceret. Und a p̄tō
excusat qui oblit⁹ ē qđ fuerit ei⁹ pater ignorās
defectu ratiōabili. Tertio querit quid de ipo-
tente. Rñdetur fm̄ Anthon. vbi sup qđ nō p̄t
aliq; se excusare a vitio ingratitudinis ex ipo-
tencia. qđ s̄z nō possit recōp̄sare bñfactori. qđ
ad debetū gratitudinis reddēdū magis attēdi-
tur volūtas qđ opus. vt d̄t Seneca li. de benefi-
cijs. ⁊ ideo sufficit volūtas recōpensandi cū fas-
cultas deest. Unde nec obliuio ex negligētia fa-
cta excusat.

F Circa tertū de piculo ingratitudinis nota
qđ ex ingratitudine multiplex periculū incurrit
Primo quia gr̄a dei aufert. Aug⁹. Quod de⁹
dederat gratis aufert ingrat⁹. Exemplū in pri-
mis parētib⁹ quos de⁹ in paradiso posuit. et gra-
tia impleuit: sed ppter ingratitudinē eiecit. Se-
cūdo qđ infirmitates ⁊ alia mala imittunt. Nā
Ezechias rex post p̄cussioz exercit⁹ sennacherib
ab angelo dei. 83000. quia p gratiaz actōe nō
fecit cantici egrotauit ad mortē. vt dicit Lira.
Esa. xxxvij. Tertio quia xpo maxima iniuria
irrogat. Unde Bern. in p̄sona xpi dicit. Vide hō
que pro te patior: ad te clamo; p te morior vide
clausos quibus cōfodior. ⁊ cum sit r̄ctus dolor
plus tamē crucior qđ te ingratū expior. Et p cōs-
sequēs sequit⁹ qđ etiā beate virgini matri maior
fit iniuria. Ultimo qđ aduersario sup ingrat-
to potestas cōcedit ⁊ pessime periditat. sicut pa-
ter factū in absalon ingratissimo suo p̄t dauid
qui male perijt in corpe ⁊ aia. Exemplū ad idē
narrat ex libro apum in Spe. di. v. exēplo. xl. qđ
in p̄tibus gallie quidā iuuenis ab adolescētia
semp parētib⁹ ingrat⁹ ⁊ inobediens illos ⁊
alios ad amaritudinē perducebat. Tādē post
qđ mortui sunt parētes ei⁹: ip̄e post aliquot an-
nos infirmat⁹ est: ⁊ in agone sumptis sacramē-
tis ecce demōes vidit turmatim ingrediētes qđ
qui assistebāt licz nō videbāt tamē qđ turmas
strepen. audiebāt. Exclamauit iuuenis infirm⁹
horribiliter dicēs. Accipite omēs arma iuuate
me qđ ecce pater me⁹ conatur me occidere. Nec
dicens exiuit. videbatur enim sibi qđ in specie

Dominica tertia quadrage.

piis sui diabolus eum occidere vellet propter rebellione et ingratitude ad patrem. Nec mora cadens in terram terribiliter damas expiravit. Rogemus ergo etc.

Dñica tertia in quadragesima Sermo. xxi. de execranda vana gloria que est primogenita superbie.

Quem eiecisset. s.

Jesus demonium locutus est murus et admirare sunt turbe. Lu. xi. et in euangelio bodier. Secunda ecclesia per prophetam dñica legit euangelium quomodo ipse dominus eiecit demonium muti ad glorificationem quod multi sunt quos diabolus per hoc tempore quo deberet christiani loqui in peccatorum confessione facit mutos ut non confiteantur. et sic in peccatis peccant. Nam ut Lyra et doctor dicitur. diabolus non in se habet effectum dicitur mutus: quod mutus efficit hominem peccatorem quem possiderit non profitetur. Et quoniam secundum Bonauenturam. super. ij. demones habent diuersa maledictionis officia inter se quod eorum quod efficere habeat. Taciturnitate autem confessionis peccatorum maxime facit dominus superbie et vane glorie peccatorum semper humiliet et accuset. ideo dominus iste qui fecerat hunc mutum fuit demon vane glorie et superbie. Sed si liberari quis vult a tali demonio et quocumque alio accedat ad christum dum peccatorem ut liberet et sic loquatur in confessione. Et si peccator qui habebat demonium mutum superbie et vane glorie. i. lucifer ab hoc fuerit liberatus tunc per confessionem poterit liberari gratia christi ab alijs demonijs. scilicet a mamonibus avaricie. Satana ire. beelzebub gula. Asmodeo luxurie. leuitan inuidie. belial accidie. Videamus itaque euangelium. Et quod autem vana gloria est primogenita filia superbie: ex qua oriuntur septem alia secundum Gregorium. xxxi. moralium. et tanquam principali eiecit alia sequenter facite euangelium. Idcirco de ipsa in hoc sermone agemus tria mysteria declaremus.

Primum de modali notificatione.

Secundum de execrabili conditione.

Tertium de mortali offensione et confessione.

Item per alio themate huius sermonis potest accipi illud apostoli Gal. vi. Spiritu abulemus non efficias murinans glorie cupidum.

S Circa primum mysterium. scilicet de modali notificatione vane glorie tria consideremus.

Primo quomodo gloria reputatur vana.

Secundo quod sit diffinitive vana gloria.

Tertio quomodo differt vana gloria a superbia.

Primo inquam considerandum est ut discernamus quomodo gloria reputatur fore vana. Pro quo notandum secundum doctor et scripturas quod gloria distinguitur sic.

Primo quedam enim est diabolica.

Secundo quedam est beatifica.

Tertio quedam vera et sanctificatiua.

Quarto quedam est vana et damnificatiua.

Primo quedam est gloria diabolica quando quis gloriatur de malicia sua de qua per. Quid gloria ris in malicia que potes es iniquitate. Nico. d. Ly

ra. quasi dicit. Nec est pessima gloria et per consequens diabolica. Nam ut Metrista ait. Dupliciter peccat qui se de crimine iactat. et hoc est diaboli proprium. quia peccat ex certa malicia: unde diabolicum facit hominem. Propterea ibidem per. dicit. Dilexisti malitiam et iniquitatem magis quam loqui equitatem. propterea deus destruet te in fine. scilicet pendendo cum diabolo. et euellat te de tabernaculo tuo. scilicet per mortem.

Secundo quedam est gloria beatifica. scilicet que dabitur iustis in patria. per. Exultabunt iusti in gloria.

Et idem. Gloriantur in te omnes qui diligunt nomen tuum quod tu benedixisti. etc. Quod stultum est illud per caducum pendunt.

Tertio quedam est gloria vera et sanctificatiua que est conscientie sancte testimonium. iuxta quod apostolus. iij. cor. j. dicit. Gloria nostra hec est testimonium scientie nostre. quod in simplicitate. scilicet recte intentionis. et sinceritate. i. puritate vite sancte. i. gratia dei conuersati sumus. hec ibi. q. d. fm Lyra. In his consistit vera gloria hominis et sancta non in ore hominum etc.

Quarto est quedam gloria vana et damnificatiua vel est gloria mundana siue de corporalibus. scilicet pulchritudine sanitate fortitudine et huiusmodi. siue de spiritualibus. scilicet ingeniositate vel scientia vel scriptura. siue de exterioribus. scilicet diuitijs pompis et huiusmodi. in talibus gloriari vanum est. Tum quod non sunt vere gloriosa cum sint stercoza. Ideo. j. Machab. ij. Machabias dicit. Gloria peccatorum stercorea et vermis ut patet si respicias sepulchra. Et etiam quod grauiori supplicio obligant. Apoc. xvij. Quatuor se glorificauit terra. d. i. cor. etc. Unde non licet gloriari de hoc quod quis altius ceteris suspendit et coronatur. Propterea Bug. v. de ciuitate dei. dr. Sane videt qui amore laudis vitium esse cognoscit.

S Sed secundo videndum quid sit. Alex. ij. parte. diffinit sic. Vana gloria est appetitus inordinatus et delectatio inordinata humane laudis. Unde dicit gloria secundum Lyra. quasi clara et murata in g. quod est clara. i. manifestatio ad laudem delectatio.

Amb. de offi. Gloria est clara cum laude notitia scilicet coram hominibus. Tertio autem de differentia eius a superbia. Nota secundum Anthonij. ij. pre. ti. ij. quod vana gloria siue genitrici superbie multum assimilatur vel quasi vniu sunt. quod utrobique est appetitus proprie excellentie propterea aliqui doctores ponunt utrumque per vno capitali. tamen realiter differunt in hoc quod superbi appetit excellentiam et sibi apparet magnam inuisibilem vanigloriosus appetit excellentie huius manifestatio exterioris vel laudem in ore hominum et fametur.

Sed dicitur. Quare talia appetere sit peccatum: cum tamen dicat Eccl. xli. Lura habe de bono nomine. i. fama. Et prouer. xxij. Melius est nomen bonum quam diuitie multe. Respondetur secundum doctores quod bene curandum est de bono nomine in quantum est utile ad dei gloriam et primorum edificationem et salutem. sed propter sola laudem propriam appetere vitium est secundum Thomam secunda sede. q. cxxij. quod est contra ordinationem diuinitatis. Pro quo notemus secundum theologos quod deus benedictus est mensuris hominibus regulas

ne q̄s sup id quod p̄f̄itū est a diuina regula excedat p̄ supbia z vanā gl̄iam. Propterea ap̄ls ij. Cor. x. dr. Nos autē nō in immēsurā gl̄iamur: sed fm̄ mensurā gl̄ie quā mēsus est nobis de? Prima regula est obediētie p̄ceptorū ne q̄s ea trāsgrediat̄. Sc̄da est p̄minētie primoz in honore z dignitate ne q̄s talia appetat nisi ad seruendū deo z ad vtilitatē primoz licitis mōis. j. Cor. xij. Caritas nō est abitiōsa: nō querit q̄ sua sunt sed q̄ iesu xp̄i. Unde pctm̄ est ambitio. Tertia regula est innotescētie bonoz operum. vt nō ad p̄ria laudē ostētemus opa n̄ra sed ad dei laudē z primoz vtilitatē vel edificationem. Mart. v. Sic luceat lux v̄ia corā hoib⁹ vt videant v̄ia bona opa z gl̄ificēt. zc. Quarta regula est gl̄ie diuine in attributiōe oim bonoz. qz oia a deo sunt tā bona tēporalia q̄ sp̄ualia Jacobi. j. Ideo nō p̄t homo veraciter d̄ quocūqz bono gl̄iari cū nō sint sua. s̄ vt d̄ p̄ apostolum Regi seculoz soli deo honor z gl̄ia i oib⁹ ē attribueda. q̄ peccat hō gl̄iaz p̄riam q̄rens in quo cunqz. Un̄ Bern. sup can. finōe. xij. Quicqd capras fauoris. qd̄ ad deū nō referas partē dei furar z crimē lese maiestat̄ incurris

R̄ Circa sc̄dm de execratiōe vane gl̄ie nota q̄ d̄stāda ē z execranda p̄ter plura. Primo p̄ter altissimozū deiectionē. Qz vt Lbr̄y. dicit Letera vitia t̄m̄ mō in suis diaboli habitāt. vana gl̄ia autē etiā in seruis dei habitaculū reperit z altissimos deiciat. p̄z in āgelis de celo in infernum deiecit z p̄mis penitū d̄ paradiso. Rō autē sc̄dm̄ anthon. s. ti. iij. est quia ex quo rationalis creatura facta est ad gloriā perpetuā. ideo naturaliter appetit gloriā z cum nō possit in vita p̄petuari eo q̄ mozi oportet querit p̄ famam in hoim̄ memoria p̄petuari. ideo etiā viri alte sanctitatis de glorie appetitu temptantur z cū offerit delectantur nisi per gratiam se cohibeant. Pro exemplo ergo dum sanctissimus ap̄licus creatur quidā eleuans stupā accēsas in arundine posita damat dices. Pater sc̄e sic trāsit gloria mundi. vt sc̄z caueat. 2 Secūdo p̄ter bonozū operuz et meritorū deperditionē. Unde Lbr̄y. sup Mart. dicit. Sicut ex ligno nascit vermis qui lignū exterminat et ex vestimēto tinea que comedit illud sic de bonis operibus nascit vana gl̄ia pdens illa. Hinc Aug. questionem pulchrā quis hoim̄ sit melior soluens li. de vera innocentia dicit. q̄ melior est in malefaci humil̄ cōfessio q̄ i boīs supba gl̄ia. nec ille. Exemplū p̄z d̄ phariseo z publicāo orantib⁹ Luc. xij. Tercio detestāda ē p̄ter crebriore infestationē. nā veluti musca canina igerit se crebro opi bono. M̄ Sed q̄ritur an p̄t vane gl̄ie infestationē debeat hō dimittere op⁹ bonū. R̄ndet fm̄ Lbr̄y. sup Mart. q̄ vana gl̄ia tripl̄ se ingerit bono operi. Primo p̄cedēdo. s. p̄ p̄uā intētiōē malā. z tūc Lbr̄y.

dr. Meli⁹ est nō facere bonū puta elemosinā et h̄mōi q̄ p̄ter vanā gl̄iam facere. qz q̄ non facit in celo nil inuenit z in terra nil pdit. q̄ autē p̄ter honore facit z in terra pdit z in celo nil inuenit. Nec ille. q̄ tūc dimittedū est. Sc̄do ingerit cōmitādōz tūc opus nō est dimittedū s̄z pficiēdū opus bona intentōe inchoatū. sicut seminator nō dimittit seminare p̄ter aues deuorātes plura ex semine. Exēplū narrat de sc̄to Bern. p̄dici cāre. cū in medio f̄monis vidēs pplm̄ stētē inci disset sibi vana gl̄ia. cogitauit vt dimitteret p̄dicationē. s̄z sp̄s sc̄i instinctu ait. nō p̄ter te cepi nec p̄ter te pficiā. z sic f̄monē nō dimisit. Tercio subleq̄ndo. z tūc orōe vincēda est s̄z Lbr̄y. Quarto vana gl̄ia detestāda est p̄ter difficilio rem remediationē. Lbr̄y. vbi s̄. dr. Quāto plura bona facis vanā gl̄iam nō compescis s̄z excas. qz cū omē malū ex malo nascit: sola hec de bono p̄cedit. ideo nō extinguit p̄ bonū s̄z magis nutrit. hec ille. N̄ Querit q̄d faciēdū sit p̄ remedio. R̄ndet fm̄. doct. q̄ p̄mū z sūmū cōtra vanā gloriā remediū est orationis humil̄ sup̄plicatio vt dicit Lbr̄y. sup̄. Sc̄dm̄ est bonorum oim z gl̄ie deo attributiō. vt cū tibi gloria offerit: dicuz Ps̄. Non nobis d̄ne sed nomini tuo da gl̄iam. Tercū est mortis z penaz futuraz cōsideratio. nā pauo gl̄iam pennarū extēsarū deponit viso pede. sic zc. Quartū est execratiōis dei recognitiō. nā tam iuectiqz in nouo testamēto de⁹ oñdit q̄ sūme odit vana gloriā etiā in regib⁹: vt patz p̄cipue in sc̄to rege Dauid q̄ cū nūerasset pplm̄ ex vana gl̄ia. ij. Reg. xij. deus p̄ p̄betā Gad penā denuciāuit vt eligeret aut sepre ānis famē in terra sua: aut trib⁹ mēsi⁹ bus fugere corā aduersarijs: aut trib⁹ diebus pestem. z hoc tertio electo. 30000. mortui sūt ex p̄lo zc. deniqz in nouo testamēto p̄z in xp̄o d̄i filio q̄ contēpsit gl̄iam mūdi oēm z discipulos q̄ de miraculis factis gl̄iabant redarguit exemplo sathane Lu. xj. D̄ q̄ hō tu xp̄iane caue.

D̄ Circa tertū de mortali offensa Notanduz fm̄ doc. vt in Angelica cōpen. z Anthonina habetur. q̄ vana gl̄ia ex se venialis est: s̄z fit mortalis z p̄f̄itēda necario. Primo casu ex p̄te operis sc̄z de quo q̄s gl̄iaz. nā si q̄s gloriā de opere qd̄ ē pctm̄ mortale z d̄liberato animo peccat mortaliter. secus si de veniali: vt de mēdacio iocoso. Sc̄do casu ex parte affectōis. vt si quis tantū afficiat ad aliqd̄ bonū puta diuicias scientiā z h̄mōi. z ad eozū gl̄iam q̄ p̄ferret deo mortale ē. qz p̄trariat caritati. Exēplū si q̄s p̄ter talia bona z eozū gl̄iam nō percedā nō p̄f̄itēt deū vel fidē: aut nō pdicāret nō d̄ v̄itate dū tenet. Tercio casu ex p̄te intenti finis. nā laus p̄t q̄ri aliq̄n p̄t vitādū malū infamie. sicut samuel se laudauit. j. Reg. xij. z aliq̄n p̄ter dei gl̄iam z p̄ximi edificationē. z in istis casib⁹ nullū ē pctm̄. Nā z paul⁹ sic cōmēdauit se. ij. Cor. ij. Deniqz

Dominica tertia, quadrage.

aliquādo laus querit ppter lucrum avaricie sic pharisei faciebāt. et tūc est mortale fm Aureol. in compend. Et ibi p regula generali ponit q quicunq; laus constituit p sine ultimo. z que rit qd ea ppter se parus facere etiā ptra pceptuz vt assequat laudē mortale peccū est Secus qn qd in aliq actu venialis peccū vult laudari p eo q veniat in laude delectatur. qz sic veniale est

Quarto casu ex pte boni spūalis cū sit ppter laudē vel gliaz vanitatis pncipalr. vt si qd pcedat vel missaz dicat sacramēta pfer pncipaliter ppter gliaz suā pua: mortale peccū est. sicut faciēdo alia opera virtuosa. Nec in Angelica.

P Insup pfitendū est de filiabus vane glie que dicitur cenodoxia fm Papias. Et enumerant ille fm doct. viz cōtento: electio: pncipalr: nouitatu psumptio: obedire nolle: discordia: ornatus vani: xpi a fide error: hypocrisis: iactantia adulario. De his latē pncipalr subscripta si placet psequere eā. Rogem⁹ qm xpm zc. Notem⁹ finaliter p documēto simpliciu pncipalr de modis qbz debeant hoies pfiteri vlt pffesores iter rogare sciat. puc videbit expedire. z si cōfites intelligat talia videlicet de peccō supbie z ei pmo genita vana glia cū filiabus eaz q sunt mortalia in casibus istis. Primo pfitendū de supbie speciebus. de qbz fmone. xvj. E. Secō de vana glia vt in sermone pnti. Tercio de supbie filiabus p ordinē sermone. xvj. F. De seculi ambitōe. xvj. sermone J. De psumptioe cōfitemdū est sic. Si psumpsit facere talia q sunt supra pditionē vel pntes suā: pura iudex secularis iudicat clericos vel nō subditos: mortale est fm Anho. Itē si existēs medic⁹ ignar⁹ medicat. vel pffesor ignarus pffesioes audit z absoluit qd nō pōt. Itē si iudex ignarus vel aduocat⁹ ignar⁹ fuit z ex hō dānū accidit alicui min⁹ iuste. De curiositate. si qd vult scire altiora q non capit. vt de trinitate vel pdestinatioe. z sic in errore cecidit mortale ē Itē si scire vlt expiri de effectu icantatiois vlt artis magice vel phibite z hōmō voluit. Itē si qd videre vel audire vult quō agit peccū mortale delectanter mortale est. De cōtento ser. xix. U. De ingratitude. ser. xx. D. De irrisioe. si irrisit sacramēta vel alia diuina vilipendens ea mortale est. Itē si irrisit pntos aut scōs aut deo seruientes vel religiosos vt sic retrahat eos mortale ē. Itē si irrisit quēcūq; itendit ex hō iniuria notabilē vlt pntarōe: illi mortale ē. Sec⁹ si ex leuitate l' causa ioci. De alioz temerario iudicio. Si dilibare alteri facta dubia q nescit q aio facta sint vlt fiāt in malā pnterpretat⁹ ē. z sine signis sufficientibus iudicauit eundē peccasse mortale ex pposito. ipse sic sine signis sufficientibus ad maliciā illi ondedā iudicās mortale peccauit. Sec⁹ si de veniali iudicauit. idē si iudicauit de mortali s; nō sic q ille itē dicit tale fecisse pposito deliberato peccādi mortale veniale ē. Quarto

tādē pfitendū de filiabus cenodoxie. De pntioe s. tactū ē. De electioe pncipalr. si qd eligat tenere sententiā aliquā vlt opinioz tā pntat q nec doctoz ribz nec li ecclia determinaret Itē credere mortale ē. De nouitate. si qd aduenit nouū modū peccādi mortale vlt inducēdi ad tale vel rādē iuste: vlt fraudādi pntū mortale est. De iobediētia. ser. xiiij. D. De discordia. si qd discordat in necarijs salutis: pntim tenēdo heresim. vel si ex odio in notabilibus mortale ē. Sec⁹ in opinio nibz de his q nō sūt necaria ad salutē. De ornatus. ser. xvij. D. De xpi fide errore. si qd dubitauit de fide vlt errore sectat⁹ ē mortale. De pncipalr si qd simulauit scitātē: vel vtuosa fecit opa ad decipiēdū alique vt assequat pntionē. vlt vt detur ei elemosine sicut scō viro cū sit mal⁹ mortale ē. De iactantia. si qd iactauit se de aliq facto mortali. Itē si iactauit se in vitupsiū notabile alioz mortale ē. De adulario. si adular⁹ ē alicui de peccō facto. s. mortali. vlt si adulādo puocauit ad faciēdū tale mortale ē. Itē si laudādo adulatorie intēdit decipere illū notabilē i pntibus vel spūalibus mortale ē. Sec⁹ si aliqd iustū intēdit ab illo hōe p modū doni vt hōstias. Nec sufficit p breuitate epilogaō posuisse qntē sciat qd p dicit fore vt cōiter mortalia z pntenda. Et sic d' alijs etiā vitijs tractabim⁹ suis locis. Rogemus ergo dñm. zc.

Dñica eadē post pntiū Sermo. xvij. de periculissimo vitio ire.

Ratres abula

Fite in dilectioe sicut z xps dilexit nos. ad Ephe. v. z in epla bodier. Sanctus paul⁹ ap̄s i his vbiis hortat nos omnes xpianos vt exēplo xpi diligam⁹ inuicē deponēs irā z odiū. Aduertēdū q carissimi q xps domin⁹ dilexit nos. Primo dilectioe plenissima. qz oia nob dedit q nō amoze i se assūpsit vlt ex vrgine Maria. s. carnē in abū: sanguinē i potū: atam in pntiū redēptiois: deitātē aut pntiū pntiū etne felicitatē. Sic z nos debem⁹ primos diligere vt i oibz salutē coz pleno corde velim⁹. Sic etiā pntē d' pe. di. ij. Caritas. Scō xps dilexit nos dilectioe scissima. qz dilexit nos: s; nō dilexit immo redarguit z reprobauit nra vitia. Sic z nos debem⁹ primos diligere. Aug. Sic diligat hoies vt coz nō diligant errores. i. peccā Tercio dilexit nos xps dilectioe pacatissima. qz cū essem⁹ inimici recōciliat⁹ nos deo z āgel. Itē plū dās vt oim irā z odiū dponam⁹ z pacē cū deo z primis teneam⁹. Et ad hec ap̄s hortat i vbiis p dicit di. Ambulare in dilectioe zc. patet in epla. Itaq; de ira q cōtrariat dilectioē ma mysteria declarabim⁹ p fimonē.

Primū de reuētiois piculositate. Secūdū de offētiois mortalitate.

Tertiu de pductionis viciositate.

O Circa p̄mū de periculositate ire retēte. qm̄ multi sunt q̄ facile irascunt̄ z diu irā tenēt con tra primū nec volūt pacificari. tales ḡ gaudiant ḡt piculis dānatiōis subsunt. Primū piculū aboiatiōis diuic. Eccl̄i. xxvij. Ira z furor execra bilia sunt. Glo. in cōspectu dei. S; q̄re. Dicen dum q̄ p̄mo qz trinitatis sc̄ssime imaginē de struit: z diaboli imaginē in se ponit. Breg. sup Job. v. dr. Māfucudo seruat in nob imaginē dei q̄ semp trāq̄llus est: sed ira dissipat zc. Si ḡ q̄s crucifiri imaginē de eccl̄ia disiceret z destrue ret z loco illius diaboli imaginē poneret. sic zc.

Scdo qz diuinā maiestare d̄ suo habitaculo d̄urbat z diabolo locū dat. Un̄ Bern. z Aug. sup Ps̄. Sicut in pace fact̄ est locus dei: ita in ira z discordia nō nisi lo^o est diaboli zc. Un̄ si q̄s regē de suo grato hospitio exturbaret z ini/ micā iroduceret. sic zc. Tertio qz qd̄ soli^o dei est sibi vsurpat. s. vindictā quā sibi soli de^o sua/ uit. Roma. xij. Mibi vindictā et ego retribuā dr̄ dñs. Sicut ḡ vsurpās coronā regis offēdit. sic zc. Exēplū legit̄ in vitaspa. q̄ quidā sc̄is p̄ dicit q̄ iracūsus etiā si mortuos suscitaret: nō poss; dō placere. z hoc Anthon. pre. ij. ci. vij. c. j. ponit icelligēdo d̄ eo q̄ leuiter irascit̄ z tenet irā.

R Secūdu piculū breuiatiōis vite. h̄ oñd̄it p̄mo ex lege theologica Eccl̄i. xxx. c. Zel^o z ira minuūt dies. Scdo ex lege pbica. qz phus. j. d̄ aia dr̄. q̄ ira ē accessio feruidi sāguinis circa cor. Et ḡ Damascen^o li. ij. c. xvij. diffinit eā sic dicēs Ira est feruor sanguinis circa cor ex euapora/ tiōe fellis v̄l p̄ returbatiōe fellis. hec ille. Ex ta/ li aut̄ passiōe corp^o marie trāsmutat̄. vt patet p̄ Breg. v. moral. dicētē. Ire stimulus accensū cor palpitat: corp^o tremit: lingua se p̄cedit: facies ignescit: exasperant̄ oculi nō recognoscunt̄ no/ a. qd̄ loq̄t̄ ignorat: licz ore f̄monē format̄ veluti arrepta. hec ille. Et cōsequēter ex his sequit̄ di/ minutio vite. Un̄ z phus dr̄ q̄ aialia iracunda sicut sunt canes defaali mordētes z latrantes sunt breuis vite. Itē narrat Aug. de ciui. dei. q̄ qdā cōsul romanoz noie Silla: cū p̄e ira tur/ bulētissim^o esset fracta ē sibi vena sanguinis in corpe vñ mortu^o ē. Tertio declarat̄ ex lege ca/ nonica. xij. q. j. ca. j. Et extra de iudicis. c. et si iu/ deos. vbi dr̄ sic. Nus in pera: ignis i sinu: ser/ pens in gremio male suos remunerāt hospitel zc. Sic facit z ira q̄ corrodit cor: tāq̄ mus perā z accēdit et mordet: ac sic p̄sequēter vitā breuiat. Et hoc videm^o in mult^o q̄ p̄e ira feruidi nec s̄i/ b̄ijp̄is parāt̄ s; morti se exponūt. Nec etiā cu/ rant primos nec vrozē nec filios nec parētes: s; p̄t melijs oēs afficiūt z in illis se vindicāt: cū i taberna vel alibi cōmori se vindicare nequerūt. z sic q̄nq; tale nocumētū alijs infert̄ q̄ p̄ leges occidētur. Et sic p̄t. **S** Quarto oñd̄it p̄e/ terca ex lege poetica. Nā fm̄ valerū de naturis

rerū. Antiqui ire vitū sub specie martis depin/ gebāt sic. Erat figura hoīs furētis i curru sedē/ tis flagellū i manu gerētis ac̄e quē lupus stare d̄pingebat̄ zc. Nec aut̄ significabāt p̄mo q̄ ira est insana furia. vt dicit Seneca li. ij. de ira. Itē in figura furētis hoīs erat. Secūdo q̄ volūbi/ lis foret: z homo talis vite breuis. iō in curru.

Tertio q̄ vindicariua esset: ideo flagellū tene/ bat. Quarto lup^o depingebat̄ corā codē. quia sicut lup^o dilacerat oues: sic irati p̄ncipes dila/ cerāt z deuastāt̄ paupes: etiā p̄ calūniā. Sic ad idē Esopus ponit exēplū paboliciū. vicz q̄ duz lupus irer cū oue quadā z venissent ad fluuiūz bibere ceperūt. Lupus a parte superiori fluentis aque: ouis aut̄ ab inferiori. Et imposuit ouis scz calūniōse q̄ turbauerit aquā. Ouis simplex re/ spondit veritatē. Dñe tamē ego sum ab infra. si a me esset aque turbatio ista deflueret z vos nō impediret. Lup^o r̄ndit. Ab tu loq̄ris sic supbe sicut z pater tuus semp cōtra me supbit. Et sic deuorauit eā. Sic multi diuites z p̄ncipes falsā calūniā deuorāt paupes. Tertiu piculū in ira est crucifixiōis xp̄i z iniurie. Nā adeo ira fa/ cit iniuriā xp̄o passo: vt videat̄ singulas ei^o pas/ siones renouare. Juxta illd̄ Hebr̄. vj. Rursus crucifigētes xp̄m in semetip̄is. Nā xp̄us capti/ uari voluit vt nos liberaret a diabolica capti/ uitate. Contra hoc xp̄ianus per iram captiuari vult a diabolo. Guilt. i sum. Tenes irā cū pri/ mo tādiu tener; a diabolo. Itē xp̄s flagellat^o ē z sanguine fudit. iracūd^o mēbra xp̄i. i. primos flagellat z sāguine fudit illoz vidicān. Itē xp̄s iniuste iudicat^o est z cōdemnatus a Pylato: q̄ debuit potius penā inferre iudicis cū sciret q̄ il/ li xp̄m p̄ inuidiā tradiderāt. Sic iracūsus nō punit quē deberet. i. seipsum iratū: sed primus q̄ est xp̄i mēbrū z sepe innocēs. Itē xp̄s in cruce orauit p̄ inimicis vt cōuertatur: nec se vindica/ uit. sed iracundus vindictā expetit. O ergo iras/ cunde cōparere saltē xp̄o z noli cū in membris p̄sequi cui^o sanguine redēptus es a diabolo.

Quartū periculū dānatiōis iuridice. Nā in hora mortis diabol^o potest allegare p̄tra ira/ cundū z iuridice illū possidere i eternū. Primo ex regula iusticie euāgelica que habet̄ Matth. vj. vbi xp̄us dr̄. Si nō dimiseritis hoībuz: nec pater vester dimittet vobis pctā vestra. Scdo ex regula canonica simul q̄z et Tertio ex lege ci/ uilica q̄bus cōcordiē sancitū est q̄ heres nō ser/ uans testamētū defūcti exhereditāsus ē. xj. q. j. ca. Siluester. z L. de fidei cōmissis. l. apli^o. S; quia xp̄us legauit hereditatē celestē illis q̄ ob/ seruāt caritatē z pacē fraternā: ideo iustus est vt exhereditet̄ z damnet̄ is qui irā tenuit.

Quintū piculū exoratiōis cōtra se imp̄catorie quia talis orādo dominicā oratiōem contra se imp̄cat. Unde Athanasius sup̄ dñica oratione dicit. Si nō dimittis iniuriā que tibi facta est:

Domínica tertia quadrage.

in oratione p te facis sed maledictione super te inducis cu i orone dnica dicit. Dimittite nobis debita nra sic et nos dimittim' debitozib' nostris. Si dicas. none g mel' est talib' nec orare pater noster. Rñd' fm Alexā. de ales z Bster. q' nō debet. p'erea dimittere qn orant. qz si nec orat nec q'qd boni faciūt dyabol' maiore p'atez in eis habebit. Sz tales orat pater noster in p'sona ecclie z nō in p'sona p'pria. qz sic mērent' z sup se maledictōez imp'arent' vt dicit' ē. Ecce g' p'z qnto in piculo sunt p' ositi irā tenētes. Ue g' et vt talib'. O xpiane noli i te fouere dyabolū p' irā z odiū ex q' b' innumera mala oriunt'. s. hōm'icidia z h'mōi. Itē bella maledictōez z rixē. z qn'qz recurfus ad fornicia. Exemplū p' solatorius p' excitatiōe dormitariū narra' q' vxor cuiusdā viri recurres ad mulierē fornicariā voluit maritū suū vt incantatiōib' puocaret illuz ad amorē suū. Et illa cōmisit vt sibi appoztaret de pilis oculoꝝ mariti. Lūqz vir ille ad mercadū cū socijs deberet ire lōg' vxor ei' dixit ei. O mi dñe da mihi aliqd de pilis oculoꝝ tuozū vt te' neā interim apud me p' memoria tue dilectōis. Vir astut' d' dicit sibi d' pilis farette sue quā sup se hēbat. Lūqz p'ransita diēta cū socijs hospita ti forēt in hospitiō z sero lete p'uerfarent. ecce fa retra illi' p'edens in gōfo cōmota strepitiū fecit. Dixerunt oēs. Quid hoc. Vir ille recognoscēs dixit. for' sitā vias vult currere. z sic tercio cōmota reuersando sagittis excidētib' hic et illic ext' uit p' ostiuz donec domū puenit. Un' illi' vxor cōfusa p'ra intentū verbera incurrit.

X Circa scōm de mortali offensa ire Que' nē q're ira reputat' p'ctm' graue z mortale. Lūz em' vt Aug. diē. null' peccat in eo qd vitare nō pōt. s'z irā null' hō vitare p' cū sit naturalis passio hois. Un' psal. iij. scribit'. Irasimini z noli te peccare. Ubi glo. dicit. Nol' ire nō est i p'at' te nostra. g' nō videt' peccatur. Sz ad hēc m' d' fm Tho. ij. q. d. viij. z Anthon. ij. parte. ti. vij. z etiā Angelicā sūmā Aureolū i cōpēdiō z alios regulas certas colligēdo. Prima de passiōe qua q's turbat' q' nulla passio ire vel alteri' cuiuscuqz est p'ctm' sub ratiōe passiōis sed h'z potius ratiōe pene. Rō qz inest nobis a natura. sicut passio famis sit' z tristitiē mētis z h'mōi. Unde. iij. et b'icorū. Passiōib' naturalib' nec meremur nec demeremur. Et qm' ira p'rie loquēdo est passio naturalis aie sensitue a q' vis irascibilis denoiat. iō vitari nō pōt. vt p'z p' obiectiōez iā p'fatā. z sic nō est p'ctm'. Nā vt sic etiā in brutis est ira. z oēs hoies inclinati sūt ad irā. magis tñ colerici rōne ignee cōplexionis. z mulieres rōne debilis rōnis. Eccl. xv. Non est ira sup irā mulieris. Scda regula de ipa passiōe dum rōne regulat' q' ois passio in qntū rōne recta regulat' est bona. z in quātū ordinē rōnis excludit' est mala. Proinde passio vel mor' ire in

hoie pōt esse quādoqz virtuosa et bene merito' ria sicut cū q's rōnabiliter irascit' p'pter p'ctā subditoꝝ vel alioꝝ. Et hęc est ira p' zelū. Nā sic xp's etiā irat' cōtra phariseos redarguit eos z cicit emētes z videntes in tēplo. Itē pōt esse ira esse virtiosa qn nō est fm ordinē ratiōis. talis dicitur ira per vitiiū. q' diffinit' sic. Est inordinat' appetitus vindicte fm doctores sup'. Et notāter dicit' inordinat' qz si esset ordinat' appetit' vindicte nō esset p'ctm' sed zelus laudabilis. Sz quō fit inordinat' talis appetit'. Dicit' q' trib' mōis. Primo ex p'ce mali qd alteri appetit' Secundo ex p'ce modi quo q's intra se irascitur. Tertio ex p'ce facti qd extra ostēdit'. vt p'z in reglis subseq'ntib'. **I** Tertia regula q' ira pōt esse mortalis culpa ex p'ce mali qd alteri appetit' p'vindicte viē si appetit' q's iniustā vindictā vel punitiōe' primi notabilē deliberare. hoc aut' fit p'z mo si punit' vult eū q' nō meruit. Scdo si plus q's meruit. Tertio si nō fm modū legitimū p'cessit ad punitiōē illū. Quarto si nō p'pter bonū iusticie cōseruādū hoc. s. voluit. s' p'ncipal' p' vindictā vel p'pter malū illi' vt ex eo fatiet'. qd libet hoz' mortale ē. qz cōtra caritatē z cōtra iusticiā intēdit'. als veniale est. vt punire in modū co sicut trahere puez capillis z h'mōi. Quarta regula q' ira pōt esse mortalis culpa ex parte modi q' q's irascit' ab intra. s. cū q's tāta vehemētia ire feruet vt d'adat a dilectiōe dei z primi qd p'ringit qn' ira trāsit in odiū. tñ em' fit mortale. Nec Anthon. Quinta regula de facto v' l'is gno qd ostēdit' est. s. q' ira pōt esse mortalis culpa ex p'ce signi vel facti quod q's ostēdit' ab extra viē cū q's ex ira ostēderet signa odij. z ex h' scā dalisaret notabil' p'ctm'. qz negat signa cōia caritatis viē salutariē nō relaturat. int'rogati dū deberet nō rñder. vel cū cōiter orās illū inimicū excludit ab orōe. Nec Anthon. s. Sec' d' signis specialib' ad que q's nō tenet ostēdere. qz veniale est. Silr est de ira eoz q' gerūt curā domozū z subditoꝝ in q'bus accidit' q'ridiana ira z p'urbatio aliq'. sicut d' xp's marthe Lu. x. qz veialis z nō mortāl' ē talis ira vt cōis. Nec Anthon. s. **Z** Circa tertiū de filiab' q' p'ducit' ira querit'. Quales sunt filie ire criminose de q'bus p'fiteri tenent' hoies ex nēitate. Ad qd fm Greg. xxx. mortal' ponunt' aliq' q'bus in Angelicā supadunt' p'les. aliter tamē p'leq'mur p'actice. Et p'ima d'z indignatio. Scda rixa. Tertia animi ruzmor. Quarta cōtumelia. Quinta vituperij clāmor. Sexta maledictio. Septima dei v' scōꝝ blasphemia. Octava iniustū bellū. Nona sanguinis effusio. De aliq' b' hoz' p'plo magis. s. necessarijs agem' etiā in specialib' f'monib'. Sz hic b'icor' notem' p' p'actica p'fessiois q' p'fitem' dum est De indignatiōe. Si q's ex ira non loquit' primo in casu quo tenet' ex p'cepto mortale est. vel si b' facit cū scandalo notabili vt dicit'

est q̄nta regula. De rira. Si rirať q̄s p̄cūť do
 primū aīo vindicā di vl nocēdi notabilr mor/
 tale est: als veniale vt in puer. De animi vl mē
 nis timore: h̄ ē q̄n q̄s iplicat mentē deliberate
 excogitādo vias diuersas z modos q̄b; possit
 se vindicare et de h̄ iudicandū ē co mō q̄ de ira
 et q̄ p̄cedit vt paruit. De ꝓtumelia vel cōuitio.
 Si dicit talia verba. s. q̄ sunt ifamatoria corā
 alijs mortale est. de h̄ sermōe. xxiiij. R De
 clamore: h̄ est fm Aureo. duz q̄s exaltat vocē p
 vituperiū: idē vt de cōtumelia. De maledictiōe.
 ser. xxy. Q. De blasfemia dei et sc̄oz. ibidez. T.
 De bello. Si q̄s mouet bellū iustū. z oīl q̄ dat
 auxiliū z silū z fauorē mortālī peccat z ad resti
 tutiōes tenet. sc̄o d̄ iusto. De sanguis effusiōe. s.
 notabili vel enoz: mi si sine iudicio iusto fecit vl
 homicidio ꝓsiliū vel causā dedit. Nec sufficiat
 ad ꝓfes. Rogem⁹ autē dñm iesum vt det zc.

feria sc̄da post dñicā tertiā Sermo vicesim⁹
 terti⁹ de ira pessima capitali z ei⁹ remediatiōe.

Epleti sunt omnes in
 rira Luc. iij. z in euāgelio hodierno.

Sicut Vera dicit dñs iesus multis
 miracis suā deitate ꝓfirmat. inter suos ꝓin/
 q̄s pauca miracā fecit. qz erant indigni eo qz
 miracā xpi n̄ credebāt eē. v̄a. z ipm̄ d̄spiciēbāt
 ꝓpter paup̄tatē suā z pentū suoz. q̄ lz forēt no/
 biles erāt in paupes. Un̄ pharisei illi de naza/
 reth dixerūt ad iesū d̄spectiue. Quāta audiuim⁹
 facta in caphar. fac et hic in patria tua. ac si dī.
 Si faceres v̄a miracā cin⁹ faceres inter ꝓin/
 quos z in ciuitate tua q̄s iter extrancos. Sz ip̄e
 xps dñs r̄ndit ostendē. p̄ exēpla helie z helysei
 q̄ n̄ nisi ex ip̄oz malicia cēt qz non faceret inter
 eos talia Sicut nec helias miss⁹ fuit ad mulie
 res alias eo qz nō essent ira deuote: sed ad sare/
 pranā gētilē deuotā. nec helise⁹ mū dauit alios
 leprosos ꝓpter ingratitudinē erga deū. qz de/
 dinauerat regnū israel ad idolatriā. sz naamā
 mū dauit gētilē q̄ erat bon⁹ z ad deū ꝓuersur⁹
 Tūc illi d̄ nazareth repleti sūt oēs ira: hec audi
 eū. sz qz ꝓponebat eis gētilis z voluerūt occi/
 dere eū. sz dñs v̄tute deitatis p̄ mediū illoz il/
 les⁹ trāsiuit. Et vt Beda dīc. descēdēs de mōre
 sub rupe latere voluit vbi saxū illud tanq̄ cera
 soluta sinū fecit. in q̄ xps ē recept⁹. z oīa line/
 amēta z ruge vestis ibi adhuc apparent. de his
 in euāgelio. Itaqz d̄ ira in qua z mō mlri pleni
 sūt z peccāt ꝓtra xpm̄ restant adhuc tria myste/
 ria declarari in h̄ sermone.

- Primū de eius pcti grauitate.
- Secūdū de capitali sublimitate.
- Tertiū de remediali qualitate.

A Circa primū de ḡuitate pcti ire queri
 tur verū ira sit ḡuissimū oium pctoz contra ꝓ/
 ximū cōmissoz. Nam Lbr̄y. omel. xlviij. super

Job. videt dicere qz sic. Nil inq̄t turp⁹ visu sus
 retis. ire em̄ z infanie nil ē mediū. Sed r̄ndetur
 fm Rayne. in sūma iuxta dicta sancti Tho. ij. q̄
 q. clviij. qz circa ḡuitatē pcti p̄nt tres attendi ꝓst
 deratiōes fm quas iudicat grauius vnū alio.
 Primo p̄t ꝓsiderari ḡuitas pcti ex eius nocu
 mēti illatiōe Nam illu d̄ pctm̄ ḡuī est qd̄ mai⁹
 nocumētū infert ꝓri mis. z sic ira in effectu exte
 riori vicz rapina homicidio z bello achmōi po
 test eē ḡuī pctm̄ q̄s internū odiū. Sed si cōside
 rem⁹ irā ꝓut cū modo manet in corde z similis
 ter odiū: sic grauius pctm̄ est odiuz q̄s inuidia.
 z inuidia ē ḡuī q̄s ira. Ratio. qz odium appe
 tit primo malū vel nocumētū sub rōne mali:
 sz inuid⁹ appetit sub rōne ꝓrie glorie. iratus autē
 sub rōne vindicare qd̄ habet aliqd̄ iusticie q̄n qz
 ideoqz min⁹ malū ē vt sic ira q̄s inuidia. qz ira
 appetit vindicā sub rōne cuiusdā boni iustioz
 ris qd̄ est vindicā. sz inuidia sub rōne ꝓrie glo
 rie vt ip̄e sit felicitoz altero cui inuidet. odiū v̄o
 qz appetit sub rōne mali malū. qd̄ ē pessimū z
 ꝓtra charitatē. B Sc̄do p̄t ꝓsiderari gra
 uitas pcti ex charitatis oppositiōe. Et sic ceteri
 parib; inter omnia pctā q̄ cōmittunt in primū
 odiū est ḡuissimū ꝓpter directā cōtrarietatē cha
 ritatis. Sicut em̄ charitas ē v̄tutū potissima:
 ita a cōtrario odiū ē oīm vicioz pessimū. Et sic
 claret qz odiū multo grauius est q̄s ira. Primo
 qz odiū ꝓiat charitati directe: ideoqz ex suo ge
 nere ē mortale. sed ira nō semp nec ex suo genere
 ē mortalis. Un̄ glo. sup illd̄ ꝓs. Irascim⁹ z no
 lite peccare. dr. Venialis ē ira que non ducit ad
 effectū. s. notabilē. Secūdo qz qz passio ire cit⁹
 transit: sed odiū ꝓmanet. Un̄ ꝓhus. ij. rhetori
 ce dr. qz odiū est magis ifanabile q̄s ira. Tercio
 p̄t cōsiderari grauitas pcti ex modalī deordis
 natiōe. z sic illd̄ pctm̄ grauius est qd̄ magis au
 fert ratiōem hoīs z min⁹ habet de misicordīa dī
 primū. z sic ira est grauissimū pctm̄: qz sup oīa
 alia aufert rōnē hoīs. Latho. Ira ꝓedit animū
 ne possit cernere verū. Et qz est fero cissima z im
 pctuosa sine vlla misicordīa. ꝓrouerb. xxvij.
 Ira nō habet misicordīa nec crūpēs furoz. sic
 intelligēdū est dictū Lbr̄y. sup i obiectiōe. z sic
 pater. L Sed di. Quid de cōcupiscētia: an
 graui⁹ pctm̄ sit q̄s ira. R̄ndet fm ꝓdictos doct.
 ac alios cōiter: qz ex q̄ ira rēdit in vindicā que ē
 iusticie bonū. ideo ē min⁹ malū q̄s cōcupiscētia
 que rēdit in bonū delectabile qd̄ nō habet rōnē
 iusticie. Un̄ ꝓhus. vij. ethic. dr. qz incōtinēs cō/
 cupiscētie est turpior: q̄s incōtinēs ire. Verū si
 ira deducit ad odiū ꝓseuerās: est ḡuissimū oīz
 pctoz in primū cōmissoz ceteris parib;. qm̄ vt
 Aug. z Lbr̄y. de cōꝓūctiōe dicit. Nūanū ē pec
 care: sz diabolicū in odio ꝓseuerare. Q̄ h̄ homo
 xpiane noli fieri diabolus ꝓ ira.

D Circa sc̄dm de capitali sublimitate inq̄ren
 dum est: qre ira magis ponit ꝓ vitio capitali

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

Q̄ odius: q̄d tñ ḡu^o p̄c̄m̄ est cōiter. R̄ndet f̄m Antho. p. ij. ti. vij. ca. j. Quia inq̄t ira haber finē multū appetibilē. q̄m appetit maluz sub rōne boni: id est iusti magis q̄ odii q̄d appetit sub rōne mali. Itē q̄z habet plures species. z odius ac alia multa vitia ex ira tanq̄z ex p̄ncipali oriunt̄: vt patuit sermōe p̄cedēti. S̄z q̄t z que sūt spēs ire philosophus. iij. li. ethicoz ponit tres.

Prima acuta.

Secunda dicitur amara.

Tercia dicitur grauis.

Prima d̄r acuta qua q̄s cito z subito irascit̄ et leuiter cessat ab ira. z hoc est optimuz in talibz q̄ nō retinēt irā in corde q̄z d̄r Eccl̄. c. vj. Ira in sinu stulti req̄ escat. z tales sūt sepe cholericā f̄m Alber. li. j. de moribz aialiu tractatu. ij. Secūda d̄r amara q̄ p̄manet z i vetustate deuenit. et sunt amarissimi in se donec diu^o iram digerāt ad quā maxie disponunt̄ melācolici f̄m Alber. sup̄. Tercia d̄r grauis vl̄ difficilis que obfuaat tēpus ad penā inferendā. nec cessat ab ira cōcepta donec vindictā faciat. z h̄ est pessimū. E

Notandum autē q̄ vt p̄hs. vij. ethicoz. z sup̄ eodē Alb. di. q̄ ira sup̄ oēs alias passiones corporales est valde naturalis. q̄z frequenter innascit̄ a penitibz z trāsit ab eis dē in genitū. causam quā ponit dimic̄to. Exemplū recitat ibidē Alber. q̄ q̄dā accusatus de h̄ q̄ p̄ez p̄usserat excusā. se dixit. q̄ ira for̄t sibi ex p̄ie genita. in cui^o signū pater su^o patrē z au^o pauuz p̄usserat. z ostēdit filiū suū puez dicens. Et iste fili^o p̄cutiet me cuz in crucerit. oibz inq̄t nobis f̄m totā genealogiā ira est. z ali^o p̄ filiū suū tract^o ad ostiū dixit filio. Ulteri^o iā nō trabe. q̄z z ego ip̄e antea p̄ez meū non vltra q̄z ad ostiū traxerā. z sic ira a penitibz cōtrahit̄: licet inequalr sit in patre z filio. Nec Alber. Ecce ergo pessimū hoc vitium quantū debent cauere omnes.

¶ Circa tertium de remedioz q̄litate nota plima remedia ire tradita a doctoribz q̄ debet hō cōsiderare vt irā possit vicere z paties fore. Primū d̄r aduerse ire a deo admissio. q̄z Aug. p̄ generali regula ponit q̄ nil sit in mundo q̄d non ex aula impiati diuine maiestatis p̄cedat. Sic ḡ cogitans q̄ de^o p̄misit tibi talia aduerfa z pati vult vincens te ne irascar. sicut vincit dauid se cū malediceret a semep̄ di. Dñs misit euz vt maledicat dauid. ij. Reg. xij. Scōz d̄r beati tudinis future p̄miatio quā x̄ps p̄misit patiētibz. Tercium d̄r crucis x̄pi cogitatio Breg. Si passio x̄pi ad memoriā reuocet̄: nil t̄az duz q̄d nō eq̄ aio toleret̄. Quartū d̄r defectuū p̄riorū recognitio. q̄z facill^o quis portat defect^o alienos dū p̄rios agnoscat Aug. Irascet̄ seruo tuo ne peccet irascere tibi ne pecces. Quintū d̄r elocutiois euitatio. P̄s. Posui ori meo custodiam dum cōsisteret p̄cōr aduersuz me. S̄ Und legit̄ exemplū in vita p̄hoz q̄ Drogēnes silen-

tio irā vicit. Nā cū q̄dā in eū cōspuisset p̄teruere: ip̄e nil diceret inrogat^o an cōtra illū esset irat^o R̄ndit. Nō irascor: s̄z dubito an irasci oporteat vt narrat Se. li. iij. de ira. Rursū cū ali^o eū v̄bis d̄honestaret et taceret inrogat^o cur nō r̄nderet. R̄ndit. Nolo cōcedere cū hoie sup̄ re in qua ille q̄ obtinere vili^o habet. Itē Theodosi^o impator cū se iratū sentiret nūq̄z sententiā ferebat nisi p̄r̄ xxij. l̄ras morose intra se diceret. z p̄cepit ministris vt nil p̄derosum q̄d sero p̄cepisset exq̄retur nisi mane idē confirmaret. D̄ q̄ntū ḡ xpiani deberēt se ab ira cauere. Sextū d̄r future mori incerta cōditio. Vñ Eccl̄. xxvij. Memento no uissimoz z desine inimicari. Exēplū in vitaspā. legit̄ de sc̄to isaac abbate. q̄ requisitus q̄re demones cū timerēt z fugerēt. R̄ndit. Exquo factus sum monachus statui i me vt ira extra guttur meū nō p̄cederet. ideoq̄z sic me timēt demones. Et p̄ cōtrariū ad iracundos accedū p̄sertim in morte. q̄z ius possessiōis habet in eis. Vc ḡ tali bus. Rogem^o x̄pm. zc.

Feria tertia post dñicā tertiā Sermo. xxij. de cōtumelijs z cōuitijs ac vitupijs que nascūtur ex ira.

Domine quoti

o ens peccauerit in me frater meus z dimittat ei. Matth. xvij. z in euangelio hodie. Hāc questionē fecit p̄trus x̄po. z ip̄e dñs x̄ps docuit eū z oēs discipulos. i. xpianos q̄ nūq̄z debeāt irā tenere: sed dimittere proximis septuagesies septies. i. coriēs q̄ti ens. q̄z nūerus d̄rminat^o ponit̄ p̄ in d̄fmiato Docuit etiā quō debeat vnusq̄sq̄ corrigere fratrem suū peccatē. Primo in occulto. Secūdo in alioz conspectu. Tertio in publico p̄ eccl̄iam z ei^o platos. vt de istis patz dare in euāgelio. S̄z q̄m multi solent q̄tidie peccare in ira z p̄rimos p̄ ptumelias z cōuitia ac vitupia z h̄mōi q̄si cōsuetudinariē. Idcirco de ist^o vitijs vt sciat cōfiteri tria mysteria declarabim^o in h̄ f̄mone.

Primū d̄r sollicitate cōhibitiōis.

Secūdū d̄r mortifere offensiōis.

Tertiū d̄r pacifice toleratiōis.

Aliud thema p̄ h̄ f̄mone Prouer. x. Qui p̄ofert cōtumeliā insipiens est. Ly. i. oñdit se insipierē p̄uitia. q̄z cū ex abūdātia cordis os loq̄t. Matthei. xij. patz talē esse in corde malū.

¶ Circa p̄mū de cōhibitiōe cōtumeliē vl̄ cōuitiozū z vitupioz vt nouerim^o talia vitia fore valde detestabilia notem^o tria. Primo de noticia q̄d sit cōtumelia. Et f̄m Antho. ij. pre. tif. vij. c. vj. ac frēm Angelū. aliozq̄z. Cōtumelia est exp̄ssio defect^o alius corā eo p̄ v̄ba vl̄ etiā p̄ facta ad ip̄m debonōradū. vñ Glo. Ro. j. dr. Cōtumeliōsi sunt q̄ dicitis vl̄ factis iniurias z turpia alijs inferūt. Exēpli grā de v̄bis. Si q̄s d̄i-

catolici in vituperiū. q̄ est latro fur z hmōi. Si autē p̄iciat lutū vel spurū z hmōi in illis factis irrogat cōtumeliāz. Scōdo de differētia. quō vicz differēt cōtumeliā z cōuitiū. Et fm̄ Alexan. z Tho. ij. ij. ac theologos. contumeliā p̄rie est solū culpe. vt si dicat aliquē furē a dulterus z hmōi. S; cōuitiū erēdit se generalr ad omnē vicz defectū culpe vel etiā pene. vt dicēdo aliquē flauū spurū. mendicū. cecū. cū sit cōuitiū dicit t̄mō. S; dicēdo illū furē iniuriōse cōtumeliā simul z cōuitiū ifert. t̄m vñ p̄ reliq̄ sepe accipit indifferēter. Et apud nos cōster vituperiū noiāt. i. z ythok. Tercio ḡ de malicia detestabili talii p̄ctōz. notandū. q̄ pluribus rōnibz debēt hoies detestari et se cobibere ab hmōi vitijs. Prima d; vulneris charitatis. q̄ talia v̄ba multū vulnerāt z ledūt charitatē z amicitia hoiz qz penetrāt z vulnerāt cor amici. Un̄ Eccl. xij. Mittēs lapidē in volatilia deij/ cetera. Sic q̄ vitiat amico dissoluit amicitia. Un̄ sicut debet q̄s cauere ne lapidibz imperat p̄mū vel p̄ctat illū baculo aut vulneret ias/ culo. sic nec p̄ctere debet cōuitio. Scōda rō d; ifernalis idiomat. Nā Ebr̄y. dicit Unusq̄sqz de qua gēte sit p̄ linguaz. i. idiomate cognoscit. Sic q̄ est de terra vel gente ifernali p̄ talia mali loquia z cōuitia agnoscit. qz hec habēt esse i in sermo. Sicut p̄ p̄ctatū v̄ba laudis diuine h̄nt locū p̄ctatū in celo. Ideo Prouer. x. Labia iusti p̄siderāt placita s; do. os autē impioz puer/ sa zē. Sed hec mō videmus q̄ curiales multi gliant z gaudēt de h̄ q̄ nouo z iaudito mō vitupēria formare norūt. S; h̄ qd aliud ē q̄ gaude re de dyabolica s̄litudine z dānatōe. Nā p̄mo omniū dyabol⁹ dicit vitupiiū mēdar p̄tra deuz in paradiso di. penitibz p̄mis. Neq̄qz moriemini. sicut em̄ de q̄ quacuqz hora comederit apient ocli vii. z c. sicut d̄ij zē. sic iudū deū esse dicit. Tercia rō d; p̄currentis culpe multiplicias. Nā in talibz p̄currūt innumerabilia mēdacia dicēdo filiū antiqui canis vel asini v̄l filiū meretricis z hmōi. Itē q̄qz p̄currūt ifamia. q̄qz p̄ iurū z dei blasphemia. bella iusta. homicidia. et sanguinis effusioes. qz inde prim⁹ cōcitāt ad irā. rixas. verbera z plia. Deniqz talibz assuet⁹. nec sufficit p̄fiteri oia hmōi p̄ctā. z vit corrigi. iuxta illd̄ Eccl. xij. Nō assuet⁹ verbis ip̄p̄e/ rij oibz diebz suis nō erudiet. Ne ḡ mltiplex talibz cū mortali in hmōi peccauerint. R S; q̄rit. an liceat correctōis cā dicere alicui hmōi cōuitia vel p̄tumelias siue vitupia. R̄ndet fm̄ Tho. ij. ij. q. lxxij. z in Angelica. q̄ sicut licet verberare v̄l in rebz dānificare causa discipline. ita z cōuitiū dicere. Nā z xps dñs dixit discipulis O stulti z tardi corde. Et paul⁹ insensatos galatas dixit. Un̄ Aug. li. de sermōe dñi in mōte dicit q̄ raro z magna necessitate obiurgatiōes sunt adhibēde. in qbz nō vt nobis. sed vt dño

seruata instem⁹. Deniqz in Angelica. c. inrogas/ tiōes. circa irā d; z ducere hoc q̄ licet q̄s nō dicat vitupiiū v̄l cōtumeliā vt illi auferat honorē. s; causa correctōis. si tamē dicat talia q̄ de se nota bilis ledūt. pura m̄lici dicit q̄ ē putana. i. mere trix pessima. v̄l alicui q̄ ē traditor z hmōi. z au diētes scādalisant de tali cui d; qz sic credūt eē nō excusat a mortali p̄ctō. Nec Angelica. T Circa scōm de mortali offēsiōe q̄rit Urū cōtumeliā v̄l cōuitiū sit mortale p̄ctū. R̄ndet fm̄ Thomā s. Alexan. z Anthon. z Angel. q̄ p̄ ḡnali tenēdū est hoc vicz q̄ in p̄ctis v̄boz mas/ time atcedēdū ē quo aio v̄ba p̄ferant. Pōt autē v̄bū hmōi dici tripliciter. Primo aio iniuriādi. vt p̄ verba q̄ profert auferat honorē alteri. z h̄ p̄rie z p̄ se est dicere cōuitiū v̄l contumeliā. z sic loquēdo est p̄ctū mortale nō min⁹ q̄ furtū. qz ledit proximiū in honore cōtra iusticiāz charita tē. honor autē diuictijs p̄fert. S; si q̄s talia alio aimo dicit. nō est cōuitiū formalit̄ z p̄rie sed p̄ accidēs z materialit̄ inq̄ntū. s. dicit id qd pōt eē cōuitiū. Un̄ pōt hmōi dici Scōdo ex animo so lutiādi. z tūc ē veniale p̄ctū. s. cū v̄bū profert ex aliq̄ animi leuitate vel leui ira absqz firmo p̄pos sito d̄ honestādi. vt pura qz intēdit p̄rissare leui ter solū illū Si autē etiā aio solutiādi ex leuitate v̄l ludo p̄ferret v̄bū tale qd esset contra honorē alteri v̄l de quo extimare posset ip̄m notabiliter irasci z odiū incurrere. v̄l aliqd̄ graue p̄ctū nō excusaret a mortali etiā si hoc nō intēderet. S; cut cū q̄s in ludo grauit̄ p̄cteret mutilādo nō excusaret a culpa. Proinde d; homo eē modes/ ratur. qz xps dicit Matth. v. Qui dixerit fratri suo fatue. reus erit gehēne. S; hoc p̄cipue itel/ ligi si dixerit aio iniuriādi. z talis v̄ltra morta le tenet ad satisfactiōē. S; di. Quō tenet q̄s sa tisfacere. primo quē verbo lesit. R̄ndet f; Am/ bertū in expositiōe regule. z Anthon. ti. vij. c. vij. S. v. p̄tis. ij. q̄ tenet p̄out offēdit in secreto vel in publico. Nā si offēdit v̄bo in secreto z offē sus q̄rat sibi satisfactiōē fieri in publico nō te net offēdēs sicut fur q̄ latēter accepit nō tenet publice s; in occulto restituere. Excipit si factū i occulto ē publicatū. dñiqz si offēdit in publico nō sufficit satisfacere i occulto. S; qd si offēsus nō vult p̄ctari nisi offēdēs dicat se fuisse men titū. R̄ndet q̄ si vez dixit nō tenet. nec ille debz erigere. s; si fat v̄l credit esse fallū v̄l incertū aut dubiū p̄ dicere aliq̄ v̄ba alleuatiā. pura q̄ au dierat z tūc credebat. nūc autē nō credit. vel q̄ ex ira dixit si sic ē. nec d; dicere se fuisse mētitū si nō fuit mētit⁹. hec in Anthon. Tercio pōt dici tale v̄bū ex aio corrigēdi. z tunc nullū ē p̄ctū si fiat d̄bito mō vt dictū ē sup̄ nec d; satisfacere. T Circa tertū de toleratiōe q̄rit v̄trū homo teneat illatas p̄tumelias semp̄ tolerare patiēter R̄ndet fm̄ Tho. vbi s. z Anthon. z i Angelica. q̄ q̄ntū ad p̄paratōz animi. s. q̄n op⁹ esset semp̄

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

sustinere dz sicut z alia dāna. Un̄ xps dr̄ pcuriē
ti maxilla p̄bere. Et fm̄ Aug. hoc q̄s tenet fm̄
p̄paratōz animi q̄n̄ opus esset. s; q̄ntū ad actū
nō semp̄ tenet sustinere: sed

Aliq̄n̄ tenet nō sufferre.

Aliq̄n̄ aut̄ decet tolerare.

Aliq̄n̄ v̄o satisfactiōe exigere.

Primo aliq̄n̄ tenet q̄s nō sufferre s; rep̄bēdere
Nā z saluatoz cōtumeliat̄ factō cū p̄cussus est
i facie p̄cussorē rep̄bēdit Job. xix. Et ad h̄ tenet
hō triplici casu. Primo q̄n̄ talis rep̄bēdit cedit
in bonū cōtumeliātis. v̄pura ad rep̄mēdū ei⁹
audaciā. Sc̄do q̄n̄ ex sufferētia alioz. p̄fect⁹ ipe
dires. Un̄ Grego. sup̄ Ezech. dr̄. quoz vita i cre
plo imitaciōis ē posita: debet si p̄nt̄ verba d̄tra
bētū sibi cōpescere ne eo z p̄dicatōez nō audiat
q̄ audire poterat z in prauis morib; remanen/
tes bñ viuere cōtēnāt. hec ille. Tertio q̄n̄ ex taci/
turnitate cōtumeliat̄ infamiā incurreret. q; vt
Aug⁹. dr̄. crudelis ē q̄ famā negligit. pp̄riā. xij. q.
j. ca. Nolo. Sc̄do aliq̄n̄ decet tolerare. s. ratione
euitāde temeritatis ne magis ad irā accēdat cō
tumeliātē. z ratiōe cōseruandē v̄tutis paciētē. z
etiā ratiōe incorrigibilitatis. Lū em̄ cōtumeliās
ē incorrigibil̄ nec in eū habes auctoritatē: suffer
re debes. Sicut z xps corā herodēz pylato ob/
stinatis iudicis cōtumeliātib; nō m̄dit. Tertio
aliq̄n̄ licet satisfactiōez exigere in iudicio. q; fm̄
Lyrā z in Angelica. Lōuiciator v̄tra p̄ctm̄ tene
tur p̄ sevl̄ p̄ in̄positā p̄sonā cōtumeliario culpā
suā dicere z veniā petere satisfaciēdo vt p̄mo ar
ticulo dictū est. N̄ Exap̄ p̄relat⁹ z passā/
miliās q̄ corrigēdo licet excesserit nō tenet pete/
re veniā a subdito: s; a dño deo. ne dñi nimis ser
uat̄ hūilitas regēdi frāgat̄ auctoritas vt dr̄ Au/
gust. in regula Intelligēdū t̄m̄ hoc est dūmodo
platus v̄l p̄familias nō excesserit nimis liuo/
re vindicare ex p̄posito. q; sic tenet petere veniā
Exēplū legit̄ in sū. Anthon. p. ij. c. vij. c. vj. S. iij.
in fine. q̄ dā cōtumeliā itulit cuidā fratri noie
Nicolao nec veniā petiuit. post paucos dies il/
le mortu⁹ ē. z post mortē ecce idē appuit ip̄i fra/
tri Nicolao petēs veniā de p̄tumelia. Cui Nico
laus ait. Veniā pete a xpo in cui⁹ stas iudicio.
et ille Xps mibi n̄ vult dimittere nisi p̄us veniā
a te petā hūilif. Qd̄ nicola⁹ libēter fecit. z sic dis
paruit z veniā a xpo obtinuit. Rogem⁹ xps zē.

Feria q̄rta post dñicā tertiam. Sermo. xxv.
de maledictiōe creaturaz z dei blaffemiā v̄l sc̄dōz.

Ubi maledixit

q̄ r̄it p̄ v̄l m̄i morte moriat̄. Nat.
xv. z in euāg. hod. Nec v̄ba de⁹ di
xit in v̄t̄i testamēto z allegat xps i
euāgelio vt hoies caueāt a maledictiōib; q̄ntū
q; creaturaz. precipue aut̄ p̄ris z m̄is carnal̄ z
sp̄ualis. z maxime a maledictiōe blaffemie dī

z sc̄dōz ei⁹. Nā deus ē summ⁹ pater oim̄. iō ip̄s
blaffemare ē sup̄ oia pessimū. S; heu horre
dissimū est q̄ iā in vsuz venit etiā ap̄d xpianos
maledictiōes facere v̄l dicere cōtra creaturas v̄l
filios aut filias ex ira vel patrē z matrē. z quod
ē pessimū deo maledicūt a pio deo imp̄can. ma
lū. Dugo. Blaffemia ē cū obprobriosa iactā
i aliquē maledictiō: q̄ fit dō p̄tumelia. Laprop̄
in hoc fm̄one agemus de pctis maledictiōis z
blaffemie vt audita gravitate pcti caueāt ho
mines ne morte moriant̄ etna. Nā euāgelii h̄
dicit. Qui maledixerit patri vel m̄i morte mor
riat̄. Itaq; de ipsa maledictiōe z blaffemia
dedarem⁹ tria mysteria in hoc fm̄one. Pro quo
aliō thēma. Bñ facite p̄sc̄q̄ntib; z nolite males
dicere. Roma. xij.

Primū de creature maledictiōe.

Secūdū de hui⁹ culpe offēsiōe.

Tertiū de blaffemie euitaciōe.

Q̄ Circa p̄mū d̄ maledictiōe creature tā rōna
lis q̄ irrōnalis notādū. q; fm̄ Aug. xxiij. q. iij.
c. De. z doc. Maledictiō pp̄rie ē imp̄catio mali
facta alicui sub rōne mali: h̄ est intēdens malū
in q̄ntū malū. Hoc aut̄ q̄s pessimū sit vitiū iōq;
cauedū ostēdit ex pl̄ibus ratiōib;. Primo rā/
tiōe amissōis regni celest̄. Nā. j. Cor. vj. Ap̄ls
dicit. Nolite errare: q; neq; fornicarij neq; idol
fuentes neq; maledici neq; rapaces regnū dī
possidebūt. ecce q̄s grauib; pctis cōnumeratur.

Secūdo ratiōe diuine vltōis: q; de⁹ sepe v̄l
satur hoc pctm̄ ita q; maledictiōne quā aliq; s
imp̄cat̄ alteri super caput maledictiōis cōuertit
Bñ. xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledi/
ctus. et Eccl̄. xxvij. Qui in altū mittit lapidem
Lyrā. s. directē p̄ficiēdo sursum: sup̄ caput ei⁹ ca
det. z plaga dolosi diuidet̄ vulnera. id ē plaga a
dolofo hoie imp̄cata diuersa mala sup̄ eū mul
tiplicabit. vñ Bern̄. Inexcusabilis es o hō in q̄
em̄ aliū iudicas. s. maledicēdo reip̄m z dēnas.

Tertio rōne crudelissime malignatiōis. Nā
cū q; maledicit agētib; cōtra se ē magna crude
litas. q; potius cōpati deberet illis tanq; infir
mis in aia. Itē cū pateryl̄ m̄i maledicit filio est
maior crudelitas. q; imp̄catur malū filio qd̄ n̄
liceret imp̄cari etiā diabolo. Similit̄ nec cuiā
q; inimico diceñ. Deus perdat te. z h̄mōi est im
pictas maxima. Ratio. q; se constituit iudicē. z
deū vult esse suū tortorē quod est iniuria deo.
Ideo Aug. in quodā fm̄one in p̄sona dei dicit
Tu miser homo trasceris z dicis. Deus p̄das
v̄l occidas illū meū inimicū: ille malus est. tu
imp̄cando malū plus mal⁹ fact⁹ es. ergo pctis
vt p̄mū te occidā: cū sim de⁹ tu⁹ tortorē tuum
mezstituis. sic mibi iuriā facis. Prefea tales
sūt etiā crudelissimi z seip̄os. q; aiam. pp̄riā occi
dūt ex ira. Siles ḡ sunt ap̄ris seuissimis q; im̄
pingūt i lanceā venatorj vt illū ledāt z se i laccā
magis z magis intrudūt. z sic patz. P

Quarto rōne ihibitōis. qz sacra scriptura ihi
ber maledicere oī creature etiāz dyabolo Eccl.
xxj. Lū maledicit impi⁹ dyabolū maledicit ipe
aiāz suā: b̄ est fm Yrā. cū pctōz hō dīc dyabo
lū iustū cōdēnātū maledicit aiāz. i. denūciat dā
nādā co qz i fact⁹ dyabolū maledictū imitat.
Uñ nec dyabolo debem⁹ maledicere i qntū est
creatura dei. qz vt sic bona ē: s; p culpā incurrit
maledictōez. z sic culpā tūmodo illi⁹ possum⁹
maledicere nō naturā. Exēplū in eplā iude dz.
qz michael archangel⁹ cū altercāret cū dyabolo
de corpore moysi s; qz dyabol⁹ volebat illō reuo
care. ppter idolatriā filijs israel. qd michael oc
cultauerat. tūc michael nō ē aus⁹ dyabolū ma
ledicere: s; ait. Imperi nbi de⁹. S; di. Quid ḡ
de factis de q̄b legim⁹ qz dauid maledixit mōti
bus gelboe. ij. Reg. j. z Job dicit suo. Itēz xps
maledixit ficulnee. Preterea noe maledixit cha
naā Scn. ix. et helise⁹ puer⁹ di. irridēdo. Ascēde
calue. z hmōi. Rñdet cōiter fm doctores. qz scī
q legūt maledixisse creatur⁹ i b̄ nō peccauerūt.
qz nō nisi licitis modis ex iſpiratiōe spūscī b̄
fecerūt. iō nō ē trahēdū in p̄seqntiā veynusq; s; qz
p suo libitū creatur⁹ maledicat. tpe; i seqntib⁹.
Q Circa scdm de offēsiōe qñt. vtrū male
dicere sit sp̄ pctm̄ mortale. Ad qd fm doctores
cōmuniter: p̄fertiz Alexā. z Tho. ij. q. lxxvj. z
Anthoñ. ij. p. ti. vj. rñdet. qz maledictio pōt sic
ri p̄cipue q̄tuor modis z causis. P̄tio ex ani
mi ideliberatōe. s. ex subita ira z q̄si cā correccio
nis vt tal' terreat sic q̄tidie faciūt penes erga fi
lios z mḡi discipulis z dñi fuis: q̄ tñ nō oprāt
illis mala illa. z b̄ ē veniale. Nā et Aug. xv. di.
j. Als ea dñi. hmōi inter venialia computat.
Uerūm̄ cauedū est ne i cōsuetudinē ducant. qz
fm Alexā. p̄nt fieri mortalia. ppter p̄ceptū z qñ
qz de⁹tales puniūt. sic Aug. di. de qdā vidua ha
ben. decē filios. z cū vna diez ex aliq̄ illoz ope
sibi displicēte maledixisset oēs effecti sunt toto
corpore tremuli vt vidētes oēs mirarent de eis.
Q di iudicia terribilia i talib⁹. Scdo ex animi
deliberatōe z liuore vindicte vlt' o dñi vlt' iudic.
z sic ē p̄tra charitatē z mortale: puta cū oprādo
malū di. Mors pdat te vlt' iſirmitas accidat ti
bi: vlt' pes frangat: vlt' dyabol⁹ accipiat aiāz tuā
z hmōi. Et tanto ḡm⁹ pctm̄ est: q̄nto psonā cui
maledicat p̄l⁹ debet diligere z reuereri: vt sunt
pater m̄r z p̄lari. Silt' si qz sc̄ipm̄ maledicit ex
ipatiētia mortale ē z p̄fitedū. R Tercio ex di
p̄formatōe z amore iusticie. qz talis videt deū
velle tale malū hoi illi. z sic ex instinctu spūscī
viri scī legunt aliq̄b maledixisse: vt petr⁹ simo
ni mago di. Pecunia tua sit tecū i pditiōe. z
paul⁹ helime resistēti s; bo dei di. Percutiat re
de⁹ cecitate filij dyaboli. z hmōi oīa que legunt
dixerūt scī p̄nūciādi aio nō aut impcādo vt
cōiter tenet. Itēz sic noe maledixit chanaan. qz
Abam derisit ipm̄ p̄iem. z helise⁹ pueris deridē

tibus se qui erāt filij idolatratiū patrū fm Ys
rā. iij. Reg. ij. et dauid mōtib⁹ gelboe. p̄tē cede
israel ibi facta. z Job dicit suo di. Maledicta di
es in qua nar⁹ sum. zc. intēdēs qz dies natiuita
tis nō possit dici dies gaudij: s; meror⁹ eo qz cō
traxit pctm̄ originale. Sic etiā xps maledixit fi
culnee ad significādū qz. s. p̄plus iudeorū ppter
pctā sua maledictioi subijcebat. Silt' er cū ali
qz malediceret alicui oprādo vlt' p̄nūciādo ali
quā egritudinē vlt' aliud impedimētū: nō ppter
aliū nisi vt p hoc bon⁹ efficiat. vel a bonoz alio
rū impedimēto cesset: pōt esse sine pctō. qz amo
re iusticie facit. Nec in Anthoñ. Quarto pōt
qz maledicere irrōnali creature vlt' demoni vel
alteri cuiq; facture. z hoc pōt etiā esse mortale
le si facit in drestationē dei in tali ope. nā blaffe
mia esset. Silt' er mortale esset si faceret referen
do in possessore illi⁹ ex maliuolētia quauel vt
dānificet. p̄rim⁹. s. p mortē equi: bouis et hmōi
notabili dāno. Si aut maledicat creaturā s; se
tm̄ respiciēdo. vt qz aliq̄ b̄vruz nō mouet vt
vult vlt' nocet sibi. z hmōi ex quo irasat appetēs
ei penā: veniale pctm̄ est. sicut vanū z ociosum
z p tāto illicitū. Nec oīa Anthoñ.

S Circa tertū de blasphemā. Notādum qz
sup om̄ia debet homo cauere blasphemā dei z
sanctorū. P̄rimo quia est crimē grauissimū.
Uñd Glo. sup Esa. xlvij. dicit. Om̄e pctm̄ blas
phemie cōparatū leu⁹ est. vñd patres veter⁹ tes
stamēti nec audire volebāt eam. Nā fm Tho
mā scda scde. q. xij. blasphemā graui⁹ pctm̄ est
infideli paganismo. quia pagan⁹ loquit d̄ deo
que credit esse vera: licet sint falsa. s; christian⁹
blasphemans loquit cōtra veritatē quā credit.
Graui⁹ etiā dicit esse qz homicidiū in q̄ntū ē d̄s
recte cōtra bonū deū: homicidiū aut cōtra pro
ximū tūmodo sepe intēdit. Itē graui⁹ est pctō
crucifigētū xpm̄. Aug. Magis peccat blasphe
mātes deū triūphantē in celis qz q̄ crucifixerūt
ābulantē in terris. T Secūdo quia ē mor
tale peccatū fm genus suū. Nam fm Alexā. et
Anthoñ. in cōfēf. Blasphemā siue sit in ore di
cēdo siue in corde credēdo deū nō esse iustus in
oibus vlt' nō curare de actib⁹ hoim̄ vel nō posse
hoc vlt' illud: semp̄ ē mortale. nisi ex surreptione
hmōi diceret: vlt' nō aduerteret aut nō intellige
ret quod dicit. quia tūc nō haberet ratōez blas
phemie. sed esset veniale. vt in Angelica. Ter
tio quia ē om̄i lege dānabile graui pena dignū
vt patet etiā apd saracenos z alios. Quarto
quia mirabil' a deo est punitū in om̄i exēpluz.
vt patz. iij. dyal. Grego. in puero q̄nq; annoz.
Aliud exēplū refert Petrus Damiani quod
habet in speculo dñi. qz in Bononie partibus
duob⁹ vris amicis in mensa cōsedētib⁹: assato
gallo oblato vñ⁹ in frustra illū disseuit pipato
liq̄mie su p̄fuso. tūc alter ait qz. s. Pe. hūc gallū
reintegrare nō posset. Ali⁹ dixit. S; z si ipe de

gram z gliaz. z insup ad etna pena obligat. De quibz hic causa breuitat' ptransien. in alijs ser/ monibz tangem'.

¶ Circa scdm d occasioe ruine in luxuria No tadu q' Robertus Volkor sup li. Sap. ponit ples occasioes luxurie. Ex quibz p apuc septez plequit' Anthon. p. ij. tit. v. Et hec bonu est scire vt caueam'. Prima occasio dicit' ociositas. Bern. Dim tēptationū malaz causa z sentina vitiōz ē ociosū. Exēplū de sodomis. Ezechiel. xvj. Defuit iniqtas. i. causa iniqtatis sodomie: su pbia: saturitas panis: z ociosū. Ideo Hiero. Sē per aliqd facito vte diabol' iueniat occupatū.

Secūda d: somnū z qetis diuurnitas. La/ tho. Nā diuurna quies vitijs alimēta mīstrat.

Tertia mulierū familiaritas. Prouerb. vj. Nūqd hō pōt ignē abscondere in sinu suo: vt nō ardeat sua vestimēta. sic q' cōuersat' cū muliere familiarit' zc. Z Ideo Eccl. xlij. scribit' qd/ dā mirū dicitu. sic vitz. In medio ml'iez noli cō morari. melior ē em' iniqtas viri qz bñfaciens ml'ier. hec ibi. Sed hoc expōit' Lira sic. Melior est iniqtas viri. i. min' mala: qz bñfaciens ml'ier scz ad cohabitādū. Mag' em' piculosum ē hōi cohabitare cū ml'iere extranea. i. bona: qz cū vi/ ro iniquo. hec ille. Quarta d: vini supfluitas. Jō Eph. v. Nolite inebriari vino in q' ē luxuria. Exēplū de Lorb zc. Quia sensuū curiosi/ tas q' est in aspectu pulchre rei vl' choreaz vl' in auditu turpiū cātilenaz z hmoī. Ideo Eccl. ix. Buerre faciē tuā a ml'iere compra. Sexta car nis deliciōsitas pferim in abis: vester lectister nīs. Bern. Periclitatur castitas in delicijs.

Septima d: elatiōis p'auitas. vnd' Hugo. Sepe hō intra se supbit z nescit. iō qz pmitit' ca dere in luxurie vitiū manifestuz qd' erubescit. z patuit sup' fmoē de supbia.

¶ Circa tertiu de punitiōe luxurie Norādū q' bñdictus z iustus de' vt oñdat d'etstabilē fore luxuriā hoibz z dānabilē atqz cuitādā: mirabi/ lia exēpla fecit et mōstrauit p mūdū. Primū in diluuiō In q' totū mūdū istū iseriorē dissipa uit: z oia aialia freftria acvolantia z hoies occi dit. pter illa q' in archa Noe fuerūt collecta. Ter rāqz torā sterilitōre reddidit ex salis aqz marj: ex q'bus diluuiū p maiori pte efferbuit: fm Ly rā. z sic oia frenalctia z plāte z semina z herbe d'fecerūt in vrtutis valore. Et hec oia fecit deus i punitiōne detestabilis luxurie vt p'z Sen vj.

Secūdū exēplū in sodomitaz incedio. Gene. xix. Sup' q's pluit deus ignē z sulphur de celo ad scādū q' luxuria fetidissima puniē ppetuo igne inferni fetidissimo. vtpote sulphureo. et sic etiā sodomitaz puulos z boues z oia q' hēbāt in detestatiōez pdidit. Tertiu exēplū patet in hystoriaz documēto. z inter multa legi' i dialo go Grego. z in spe. di. j. crē. lxx. Qz qdā peccauit cū qdā iuucula: z itrauit eccliam subseqnti fe

sto pasche. z p sex p'tinuos dies sub octaua. die aut septima subitanea morte defūctus est z se/ pulture tradit'. Et ecce vidētibz cū cis de sepul/ chro ei' flāma exibat p lōgū tēpus. z tādū ossa ei' cōcremauit qusqz oē sepulchru illi' psumes ret: z tra que in tumulo collecta fuerat defossa videret. Subdit ibidē Greg. q' in b' exēplo nos bis formidabili oñdit de' vt p' sideremus nos qd' aia senties p reatu suo in inferno patit: si tan to ignis supplicio etiā insensibilia ossa cremā tur. Ue itaqz zve luxuriosis q' nolunt peniteret: quia punient' ppetuo igne in aiaz corpe. Roge mus ergo xpm. zc.

Feria sexta post tertiā dñicā Sermo. xxvij. d luxurie graui offensiōe z de ei' sp'ebus.

Scit ei. i. muli

en iesus. Bñ dixisti qz non habeo vix. qnqz em' viros habuisti z hūc que habes nō etuus vir. Job. iij.

z in euangelio hodie. Dñs iesus oñdit pietate fore plen' p oia i b' euāgelio. Primo qz discipul' rebar p hoim salute pedester vsqz ad fatigatio/ nē nūmā itiner': etiā i estu maris diei esuries et sitiēs. Jō dē b' euāgelii q' fatigat' xps ex itinere venit ad fortē hora sexta. i. meridii q' solis estus feruet. z petiuit a ml'iere bibere. p' sitim z estus refrigeriū vt ait Lbrif. Scdo qz maximā pie tate oñdit. qz a tali ml'iere quā scuit fore adulte rā bibere petiuit: z eidē fmonē de alr' mysterijs fec. vt eā a pctis puerteret. Et etiā in hoc exēplū dedit q' p'dicator libent' p'dicare d: p paucis cū n' b'fer sufficere pl'm. Tertio qz nō dure obiur gādo sz pctā illi' secreta reuelādo ex rñsiōe illi' p'issimēz cōuenient' res oñdit. z eā a pctis luxu rie: adulterij z ficti mēdaciō' d' marito illegitimo redarguit z p'uertit. Ucinā z nūc tales p'uerterē tur. de ist' p'z euāge. Itaqz de luxurie vitiō in quo sicut hec ml'ier sic z multi nūc peccant: tria mysteria declarabim' in b' f'mone.

Primū de ei' mortifera offensiōe.

Secūdū de ei' specifca variatiōe.

Tertiu de ei' maligna cōditiōe.

Aliō thema p b' f'mone pōt poni illud Eph. v. Hoc scitote itelligen. q' ois fornicator: aut imū dus nō hz hereditatē in regno xpi z dei. Et fm Ly. p b' q' dicit: aut imū d'. includunt oia advi tiū luxurie p'ntētia: vt spēs ei' z filie.

¶ Circa p'mū d' offensiōe Querit' vñ luxuria pbat' eē mortal' culpa sp' extra legitia m'imoia. Ad qd' breuiter rñdet' fm doc. q' fm oēs leges sc'pture patz luxuriā sp' eē pctm mortale: nisi ex cuse' m'imonij lege. Uñ maxime errāt q' dicūt hereticē q' simplex fornicatio q' ē soluti cū solu ta: nō sit pctm mortale: imo sp' ē mortale f'z oēs leges. Primo qz ē p'ra legē diuinale' Ero. xx. Nō mechaberis. Sup' quo Aug'. dicit. q' noie mechē ois illicitus cōcubir'. i. extra matrimos

Feria. III. post dominicā. III. quadra.

nū atq; illoz mebrozū nō licit⁹ vsus intelligit fore phibit⁹. vt p³. xxxij. q. iij. Meretrices. Itē Iud. ibidē. q. v. c. Nō mechaberis. i. nec q̄s q̄s preter matrimonij federa alijs seīs miscet ad ex plendā libidīnē. nec ob aliā causā vt addit glo. Et sic p³. ppositū. Scđo qz est p³tra legē p³he ticalē. Thob. iij. Attēde tibi. i. caue ab oi forni catioe z p³ter vxorē tuā nunq̄s patiaris crimē sci re qđ p³rie mortale d^r. Tertio cōtra legē euā gēlicāle Matth. v. Qui viderit mulierē ad ꝓcupiscēdū eā: iā mechab⁹ est zc. ecce cōiter d^r mulie rē. q̄ intelligēda ē nō solū de cōiugata: s; etiā d^r so lura quā solo visu cōcupiscere est peccm̄ mortal⁹ mechic. vt patz p³ Grego. xxxij. q. v. Qui viderit. Et intelligit de visu ad ꝓcupiscēdū turpis deli berate. A fortiori q̄ mortale ē ope fornicari. B Quarto cōtra legē aplicalē. Nā in pmo cō alio p apl⁹ os hierosolymis factō mādatū fuit cōuersis ad fidē ex gēnlib; vt abstinerēt se a for nicatioe Act. xv. qz pagani putabāt sibi h lice re. Et apl⁹ Gal. v. dr. Manifesta sunt opa car nis: q̄ sunt fornicatio: imūditia: ipudicia: lu xuria. Zra. sic oia que p³inent ad hoc vitiiū sub noie generali scz luxuria includunt q̄ non sunt etiā ānumerata. Et subdit apl⁹ us. Que predico vob sicut p³ dixi: qm̄ q̄ talia agūt regnū dei non cōsequēt. Sed nō excludit hoīem a regno dei nisi peccm̄ mortale. g. zc. Quinto qz ē cōtra legē gem canonicalē. simul z Sexto p³tra legē ciuilē vt p³. xxxij. q. iij. p³ Amb. c. Nemo. dicentē. Ne mo sibi blādiat de legib; hoīm. s. ciuilib; tolerā tib; meretrices in lupanari. qz nō excusant p³ hoc peccō mortali. Idcirco ibidē subdit Amb. dicēs. Nulli licet scire mulierē preter vxorē. Itē in Angelica sūma pbat p³ Dostien. z Johā. an dree z Panormita. qz nō licz ꝓcubinar⁹ etiā de iure ciuili. Jō fm̄ iura nō d^r absolui cōcubina rius nisi a se abijciat mulierē malā. xxij. q. ij. c. Legat. L Exēplū narrat Anthoñ. parte. ij. ti. v. c. ij. Q. quidā cōcubinari⁹ cū esset in firm⁹ z cōfessor nollet illū absoluerē nisi cōcubinā de domo emitteret: ille assensit. sicq; cū lachrymis sacramētis susceptis decessit. eādē cōfessori pro eo orāti vt possz illū liberare ex purgatorio quo putabat trāsisse. ppter p³niā. ecce apparuit eidē asserēs se fore dānatū. p³ hoc solū: qz intēdebat ꝓcubinā reassumere si euasisset. Septimo qz est cōtra legē naturalē. qz de⁹ ab initio fecit ho minē sic qz vnam vni tīmō voluit copulari ad generationē prolis legitimo matrimonio. Un cōtra dictamē legis nature ē vagus ꝓcubit⁹. vt patz p³ exēpla naturalia etiā in aialib; plib;. Nā vt iud. xij. ethymo. dr. palūbes. i. colūba siluest^r fm̄ Latholicon q̄ in arborib; nidificat amisso corpali p³ore solitaria incedit nec p³ter illū car nalē copulā req̄rit. Itē de turture li. p³rietatū. z p³ Bern. sup cōtica ser. lx. d^r cōsile. qz vno cōcēra cōpare illo amisso aliū nō req̄rit. z nū q̄ i viridi

ramo residerz syb; qz gemit. Deiq; fm̄ Thob. ij. ij. q. iij. in oibus aialib; generaliter cernit qm̄ in eis nō est vagus cōcubit⁹ sed certi maris ad cer tam feminā vnā vel plēs. D ergo hō agnosce qz multas leges violat luxuria tua z caue. D Circa scđm de spēbus luxurie varijs queri tur. p simplicib; edocēdis qz z que sunt spēs vl mo di differētie ipi⁹ peccō luxurie. de q̄bus tenet se hō accusare in cōfessioe. Ad qđ respōdet recol ligendo fm̄ docet. p³apue Aureo. in cōpen. qz sūt octo differētie qz p capru ponem⁹ fm̄ lrās hu ius dicēdis luxuria resoluēdo x in c z f. Pri ma spēs vel differētia d^r ab libidinosus exēc/ sus ꝓiugalis q̄ qnq; ēyemialis qnq; mortalis: vt cū amor tal⁹ delectatiois p³ponit deo: pura cū qz patius ē facere q̄cūq; turpia cōtra deū in tali bus sine villo timore dei. z tūc ē mortale: als se/ cus si fiat vt d^r naturalē. De his p³dicatoz nō ē loqui in p³dicatioe. ꝓfessorū em̄ est in puato do cere. Secūda spēs vel differētia d^r ab u va ga. s. fornicatio simplex q̄ est soluti cū soluta. scz a vinculo m̄fimonij: ꝓsanguinitatis: ordinis: voti: z hmōi. sicut sunt meretrices vel ꝓcubine vl corrupte. Tertia ab x z eius sono c. d^r con tra naturā: vt sodomia. z hoc vitiiū ē q̄m⁹ oib; alijs spēbus luxurie. de q̄ cōfessores hnt inro/ gare modos. Quarta ab eodē x z sono eius s d^r sacrilegiū q̄ cōtinētia deo dicata ledit: vt in clericis z religiosis virz z monialib; vl alijs q̄ / cūq; emiserūt votū cōtinētie. z tales grauit pec cant. Quinta differētia ab u d^r x gēnis stuprū vl defloratio. Sexta d^r ab r raptus siue x gē nū siue nupte alci. Septima ab i d^r incest⁹ q̄ vinculū ꝓsanguinitatis vl affinitatis vel salte cōpafinitat⁹ corrūpit. hec Lōpen. Octaua ab a d^r adulteriū qđ ē alieni thori violatio. De istz oibus z singulis cōfiteri qz tenet pur peccauit. qz singula mortalia sunt. Itē de filiab; luxurie etiā cōfiteūdū est de quib; causa breuitatis h per transeo: sed in subseqntib; fm̄onib; p³sq̄mur. vt patebit inuēti. E Circa tertii de luxurie malignitate notan/ dū qz gl⁹osus Hiero. in epla qđā eā assimilat igni infernali. Silr z Hugo de scōo vicē. vt per h clarescat malignitas. i. mala igneitas ei⁹ Pri mo quidē ppter insatiabilitatē. qz sicut ignis in fernal nū q̄s faciat aimaz piculis. sic z luxuria. Un phus. iij. ethi. dr. Insatiabilis ē cōcupiscen tia q̄nto qz plus se dat veneri: tāto apl⁹ exarat appetit⁹ ad illā. Ideo Prouerb. xxx. Tria sunt insatiabilia. infern⁹ z os vulue. i. luxuria. z ter/ ra q̄ nō satiat aqua. Jō fatui sūt q̄ dicūt nūc sa/ tificaciā cōcupiscētie z postea abstinebo. Secun do ppter fetiditatē. quia sicut ignis infernalis ē fetidus: vt pote sulphure⁹: sic luxuria feret. P³ Ignis sulphur zc. Tertio ppter maloz multi plicitatē. qz in infernali igne omnia vicia habent penas suas. Sic in luxuria ꝓcurt plura. Un/

Sabbato post terni
Aguste
licet mo depho
vii. in eu age
pleni inidit
acc
in hoc q mulier
ad dicit ad resu
in hoc fecerit ex
in onde p³li suspi
alios dilapuloz xp
ad in dicit xp. Secū
in angula cū respō
hō p³tra qm. Nā si d
olunt qz illa gressor le
laxatib; lupanari. Si at
illū p³uillam mo qz facer
dicitur ea de mandata z
p³uillam illis cōuenit f
vā vt os oīdē impo

de Hiero. in epla sup̄ exdamañ. dr. O ignis infernalis luxuria cui⁹ materia vel ligna gula. cuius flama supbia. cui⁹ scitille praua colloquia cui⁹ fumus infamia. cui⁹ cinis inopia. cui⁹ fignis gehēna. Nec ille. Exēplū narrat in ser. wañ. q̄ quidā sodomita dū in extremis admoneret ad p̄fessionē z spem m̄dit. quid mibi de deo: ecce video apertū mibi infernū z d̄mones patos ad rapiēdū. z sic cū diabolo expirauit. **F** Ultimo p̄pter demonū localitatē q̄ sicut ignis in fermi parus est diabolo pur̄ dr. Matth. xxv. ita luxuriosi corp⁹ z aīa tradenda ē demoni p̄ loco habitatiōis nisi peniteat z subijciat ei⁹ potestati. Exēplū legit in speculo creplox̄ di. ix. cre. xxiiij. q̄ iuuenis quidā luxuriosus cū vidisset mulieres malas intrātes rubetū: intrauit z ip̄e intentionē peccādi cū illis. Et diabol⁹ accepta in eum prāte occurrit eidē dīcēs. Uade bene tibi solua: Cui vltius p̄grediēti ecce occurrit xp̄s i habitu religiōis di. Quova dis fili. Et ille. Quid ad te. nō es tu pater me⁹. Tū xp̄us apte oñdit ei manus cruciatas z latus z pedes. Ecce vide q̄ ego sum p̄ tuus p̄ te crucifixus. At ille. Dñs deus me⁹. Dixit ei xp̄s. Uade cōficere cro: q̄ diabol⁹ q̄ tibi occurrit expectat te prāte habēs vt iā frangat collū tuū. Disparuit q̄ xp̄s. Et ille cepit exire statim de rubero z festinare ad cōfessiōz. Cū q̄ exisset: diabol⁹ expectās ibidē eū nō agnouit s̄ respiciēs in eū dicebat. Certe tu nō es ille sup quo ego acceptā potestātē vt occiderē eum vīdelicet p̄p̄ inēctiōē luxurie. Qui cōpūctus confessus est. z dei misericordiā talem circa se p̄fēñ. intrauit religionē z sancte vixit. Rogem⁹ ḡ zc.

Sabbato post tertiā dñicā Ser. xxviii. de piculoso vitio luxurie z filiab⁹ ei⁹ ac d̄ remedijs

Agister hec mu

m lier mō dep̄hensa ē in adulciō Joh. viij. z in euāgelio hodie. Nec verba iudei impij pleni iniquitate dixerūt dño iesu temprances eū vt possent accusare eū. Un̄ fm̄ Lyrā maligne insidiabantur xp̄o in ista inērogatiōe. Primo in hoc q̄ mulierē hāc in adulciō dep̄hensam adduxerūt ad iesum. sed ei⁹ adulteri nō adduxerunt: cū fm̄ legē eadē pena vtriq̄ essent plectēdi. Et hoc fecerūt ex maliciā: vt sic possent ponere in corde ppli suspicionem q̄ ille adulter fuerit aliq̄s discipuloz xp̄i z ideo nō adduxerūt illū ad iudiciū xp̄i. Secūdo q̄ p̄posuerūt q̄stionem bigosā cui⁹ respōsio ad quālibet prē videbat esse p̄tra xp̄m. Nā si diceret nō lapidādā: ac cūsaret q̄ esset trāgressor legis Moysi que mādauit tales lapidari. Si aut̄ dirisset lapidādā illi ip̄osuisent xp̄o q̄ faceret p̄tra sua dicta z p̄dicatiōes de misericordiā z pietate. Sed xp̄s sapientissime illos cōfutuauit scribēs in terra illorū p̄ctā vt eos oñderet inepros ad accusandū illā

mulierē. q̄ grauioz ip̄i fecerāt. z sic cōfusi erierunt. p̄z in euāgelio. Itaq̄ ex istis claret piculofitas luxurie. Idcirco de ea in h̄ smone tria adhuc restāt mystēria declarāda.

Primū de cōdenatiua p̄dicatiōe. Secūdū de maledicta generatiōe. Tertiu de saluifica remediatiōe.

Itē aliud thema p̄ hoc sermone p̄t poni illud 1. Cor. vj. Fugite fornicationē. Itē aliud eiusdē r. Quidā ex ip̄is fornicati sunt z ceciderunt vna die. xxiij. milia. Ad id hystoria p̄z Nume. xxv.

S Circa primū de periculo dānabili luxurie Norādū q̄ multiplici ratiōe p̄bat luxuria fore piculofissima z dānabilis culpa sup̄ alia p̄ctā. z p̄ p̄ns detestāda Primo rōne ap̄ioris infestatiōis. Nā Greg. di. l. c. Quia scitās. in fine. dr. q̄ pauci inueniunt sine carnis luxuria. z sic patet q̄ oēs inficit z p̄dit p̄ter paucos. Und̄ etiā Aug. li. de agone xp̄iano dr. Inter oia xp̄ianoz rum certamina q̄ndiana est pugna castitatis z rara victoria. Nec ille. patz ḡ āplitudo vltis infestatiōis hoim. Secūdo rōne breuiarōis vite hominis z accelerate mortis. Nam triplicē mortē accelerat.

Primo mortē naturalē. Secūdo mortē casualē. Tertio gehēnalē.

Primo mortē naturalē. q̄ vt Arest. iij. z. vj. p̄bleu. z li. d̄ lōgitudine z breuitate vite dr. Luxuria calorē naturalē z humidū pingue minuit et desiccāt: corp⁹ nimis debilitat: z sic mortē accelerat. **U** Und̄ aīalia luxuriosa sūt breuioris vite vt patet de passerib⁹. Et mul⁹ ē lōgior vite q̄ equus z asina ex q̄bus generat: p̄pter h̄ q̄ equ⁹ z asin⁹ sunt luxuriosa. vt ibidē deducit phus. Nā etiā de hoib⁹ legunt p̄les fore rep̄te mortui i luxurie actu. vt narrat Valer⁹. li. viij. de duob⁹. s. d̄ Lornelio balbo. z de cicero romano. Narrat etiā Pe. Damia. de q̄busdā. Idē legit z de Babilā rege hunoz in cronica z sic de alijs. Secūdo mortē casualē accelerat. Quot em̄ p̄ luxuriā intorricant: q̄t violēter occidunt: q̄t insatuant: q̄t a dño i p̄nitionē peste z cladib⁹ puant vita celer⁹: certe innūen. Patz i diluuiō in sodomis: i sichimitis p̄cussis p̄p̄ dynā i tribu Bēiamin delera. p̄yrore leuire. Itē p̄p̄ bele nā p̄ decē ānos troja fuit destructa z multa milia hoim occisa. vt Boetius. rāgit. iij. de sol.

Tertio accelerat mortē gehēnalē. Hiero. ad matrē z filiā dr. Qui luxuria viues mortu⁹ est sez morte culpe z gehenne. Ue ḡ ve luxuriosis.

Tertio piculosa ē luxuria rōne coindnatiōis. nedū aime s̄ z corp̄is z insup etiā fame. Unde 1. Cor. vj. Qui fornicat in corp⁹ suū peccat. Et ca. iij. Nescit⁹ q̄ tēplū dei est. Si q̄s aut̄ tēplū dei violauerit d̄spdet illū dñs. Quarto rōne diabolice subiectiōis. Nā in luxurioso diabol⁹ prāte habet sicut in pecore suo habet q̄s ad occi

petri gule fatagit deſcere p actū comestiois. ſi
aut decepte p pdiditq gulā pmos parētes nſos
Señ. iij. Q ſs enumerare ſufficiat q̄t aīas dia/
bol⁹ p gulā piditari facit etiā modo inter xpīa/
nos ſanguie xpī ablutos. Idcirco vt cauam⁹:
audiam⁹ qm̄ xp̄s panes bñdixit gr̄as agēs. vt
de euā geliū. vide textū ſi placet. Erq̄ itaqz do
min⁹ iefus panes cū gr̄ariactōe bñdixit vt p ſ
doceret nos maledictionē gule euitare z cauere
Ideo de ipa gula tria myſteria declarabim⁹ in
hoc fōmone. Pro quo aliū thēma Lu. xxj. Btē/
dite vobis ne forte grauent⁹ corda vīa crapula
z ebrietate. hec ibi dē xp̄s.

Primū dē abominatiois.

Secūdū dē offēſiois.

Tertū dē ſpecificatiois.

D Circa primū de abominatiōe vitī gule vt
magis inducamur ad cauēdū Notādū q̄ mul
tis ratioib⁹ gula hōi ē abominabilis. **Primo**
qz est aīaz multarū piditaciua. Nam ipsa totū
genus hūanū in primis parētib⁹ pdidit⁹ mor/
ti dānauit. Ecce experientia teſte oēs hōies capite
plecunt⁹ p vna gula iuxta illd⁹ Señ. iij. Quacūqz
qz hōia comederitis morte moriēmi. i. necitate
mōrti icurrētis. Itē ipa Elau cū oīb⁹ ſuis poſte
ris bñdictōe p̄uauit cū p̄mogenita p edulio lē/
tis vēdidit Señ. xxv. Itē ipa ſo domitici peccati
cauſa fuit z q̄nqz ciuitates ſubuertit. vt p̄z Eze
chielis. xvj. Hec fuit iniquitas ſo dome abūditia
panis z vini. Un̄ Petrus Damia. i eplari ſuo
dicat. q̄ cū vter incaute reſiciat luxuria accēdit.
Et ponit exēplū d quodā q̄ dū fritas ſtudioſe
carnes furtiue comediſſet: ilico tātus ardor li/
bidinis eū inuaſit q̄ petri cōtra naturā qd̄ nū/
q̄ āea fecerat diabolo inſtigāte comiſit. **P̄ter**
ea ipa gula filios iſrl magna plaga pſtrauit p
deſiderio carnis z nauſea māne ſapidiffime. vt
p̄z Nume. xj. **P̄terea** q̄t aīe etiā modernis tpi/
bus p gulā peccent z pidirent experientia teſtis ē.
nec ſufficiam⁹ enarrare. Nā apud oēs ſtātus ho
minū cōmune z q̄tidianū petri ē. Et ſicut de iu
da legim⁹ q̄ poſt buccellā panis intrauit in eū
ſathanas. ita in innūcrabilib⁹ xpīanīs iplet⁹ q̄
p gulā intrat in eū ſathanas. vt Petrus Dam.
vbi ſ. rāgit. **P** Nimiz vt exēpla naſalia p/
ponam⁹: diabolo ſic ſolet nob facere ſicut ſpēs
de q̄ Bresto. vij. de animalib⁹ dē q̄ ſpēs carnes li
benter cōedit z fugit eaz hūiditates. habz autē
q̄rtuor ordines dētiū: duos in mādibula infe
riori: z duos in ſupiori q̄ bus vorat coluber ſer
pens carnes vt dē idē. v. d aīalib⁹. p̄ſea videm⁹
in ſepulchris latitare ſpēntes. Sic diabolus li
bent delectat in gula hōis z mordet talū aīas
q̄rtuor dētiū ordīnib⁹. ſz moſu cōſcīe. z ama
ra morte. z dira pena ignis. z ſm̄is infernalis.
Deniqz narraſ a p̄hiſologo. z lib. xvij. de p̄rie/
tatib⁹ rerū. q̄ cocodrill⁹ herbas bonas guloſe
cōedit libeter inter q̄s andores ſerpēs qd̄a par

uulus q̄ ei inimicat caute ſe inuoluūt. z ſic inter
herbas cocodrill⁹ ſerpēte trāſgluit q̄ ipi⁹ viſcer/
ra corrodit z ipm̄ occidit. Sic facit diabol⁹ gu
loſis. **Prop̄** pdicta bñ ſcribit Eccl. xxj. hortan
do ſingulos. Quasi a facie colubri fuge petri ſz
p̄mo a ſerpēte p̄ſuafuz. **Secūdo** qz est bonoz
oīm leſiua. Et patet.

Primo in bonis ſpūalib⁹.

Secūdo in bonis corp'alib⁹.

Tertio in bonis tp'alib⁹.

D **Prīo** ledit in bonis ſpūalib⁹. qz vt Bie. de
xxx. moral. dū vter a gula nō reſtingit cuncte
vtutes obruunt⁹. Idē Incasū inq̄ bellū cōtra
exterōs gen̄i ſi itra mentia vrbis hoſtis iſidiās
habet. Sic incasū q̄ mundū z diabolu q̄s pu
gnat ſi itra ſe gulā nō reſrenat. **Secūdo** ledit in
bonis corp'alib⁹. qz Eccl. xxvij. In muli⁹ eſas
nō dērit infirmitas. z auiditas appropiāqt ad
colerā. **Sup̄** q̄ Bull. in ſūma vi. dē. Qui vitio
gule laborat ſepe p delectatōe vni⁹ hōre patiet
moleſtias z iſfirmitates vni⁹ mēſis. **Tertio** les
dit in bonis tp'alib⁹. **Proverb. xxj.** Qui diligit
epulas i egeſtate erit. **Exēplū** de filio p dīgo. Lu
cc. xv. **Tertio** qz gula ē corp'alis mortē accelera
tiua. qd̄ oñdit p̄mo ſcriptura ſacra Eccl. xxvij.
dē. **Prop̄** crapulā multi obiect. q̄ aut abſtinēs
ē adijciat vitā. Nā abſtinētia ē ſūma medicīa vt
dē Galien⁹ z Ly. ibidē. vñ idē Galie. fert dixiſſe
q̄ multo plēs p mūdū occidit crapula v̄l gula
q̄s gladi⁹ vel mors violēta. **D** q̄ ſfacruus qui p
gula explēda toto ſtudio laborat q̄ſi q̄ ſibi mor
tē pcurat. **Secūdo** hoc idē oſtēdit exēpla hūana
qz cū hōies āte diluuiū non comedebāt carnes
ſz cōtēti erāt herbis terrez fructib⁹. z aquā bibēs
bāt mltoqz p̄ſea plus z ſani⁹ viuēbāt. vt p̄ Ly.
dē. Deniqz z ſcī p̄s in heremo ſobrie viuētes
longi⁹ vixerūt. **R** **Tertio** oñdit ipa natura
q̄ vt doceret tēperatiā gule dedit hōi os paruu⁹
reſpectu corp'alis q̄ntitat. vt dē p̄hus. Et ſic oz/
dinauit q̄ delectatō q̄ ad guſtū vit ē latitudis
duoz digitoz in lingua z i faucib⁹. pur dē Alb.
z Bēn. li. de miſeria hōis. vñ Brest. ij. ethicoz
ca. xij. reprobat q̄ philozcus exil⁹ piſcū z pul
mētī voratoz criffēs ozabat iouē vt dū cōcedere
fieret guttur ei⁹ longius ſic gruis vt ſic longius
delectaret in guſtu. Nā oēs p̄hi tenēt tēperatiā
vitā plogari. Nimiz ſicut teſte Brest. li. de plār/
Arbores q̄ in plenilunio iſerunt fruct⁹. pducit
putridos v̄l cito putrefcētēs. p̄ humozē nimīū
q̄ i plenilunio auget i illis: ita arbor corp'is nr̄i
ſi plena humore igluuiet ſit ex ſupfluitate cit⁹
putrefcat vlcētib⁹ ſcābie z apoſtēmanb⁹ infirmi
tatib⁹ z morb̄ etiā generat. **S** **Quarto** ab/
omniabilis ē gula. qz ē dei honoz maxie drogaf
tiua z iſuriatiua. qm̄ vt apl's dē. Gulofī ventrē
ſuū ſtereore plenū hnt pro deo **p̄hil. ij.** Nlri
ābulāt q̄s ſepe dicebā vob nūc autē z flēs dico
quoz finis interit⁹ quoz dē vter est z. et sic

Dominica quarta quadrage.

peius idolatrã q̄ pagani. Sz q̄re dicit de fo-
re guloso venter ipius. Ad hoc m̄det fm Nu-
gonẽ li. j. de claustro anime. c. xvij. et Alanũ de
planet. p̄sa. vj. q̄ p̄ similitudinẽ inquit venter deo
assimilat in guloso. qz tota ei aia circa ventris
cultũ deuore ministrat sua facta celebrãdo. Nã
sicut in tẽplo dei laudes canuntur: sic cantilene
in comelatione. ibi oĩo: hic detractio z fabula z
calix inebriãs. ibi sũt. p̄cessiões: hic choree z tri-
pudia. ibi dicit dñs vobiscũ. Rñdet. z cu; spũ
tuo. hic mutua exhortatio ad ingurgitãdũ di.
vt recuz sit z mecũ deº. debes bibere. h̄ picariũ
est dei hoc amor sancti Job. v. Nicolai. Ibi p̄
licentia canit. Ite missa ẽ. hic dicit. Ite m̄sa est
sz euacuata z yasa vini exhausta. Nec z plura
ibi. Naz cũ hodie dñica letare dicit. id talia leta
sint p̄ doctrina. Ultimo qz gula est euidentis fa-
uitatis oñsiua. Primo qz fatuũ est p̄ tam vili
stercore vt ip̄o impleat saccũ corpis sui tantuz
laborare qz p̄ ea aiã suã p̄ciosissimã p̄dar.
Nã gula nõ nisi sterco z gregat. Secõdo qz fatuũ
est larduz vermibz ad sepulchrũ splendide nus-
trire. Nã vt Seneca q̄rto declamationũ dicit.
Quicqd̄ auitũ volitat: quicqd̄ pisciũ natat: q̄e/
quid ferariũ discurrat: totũ in nostris ventribz
sepelit. z sic sterco z esca vermũ efficiãt. Deniqz
tercio qz fatuũ est. p̄ tã vilibz sterco:zibz z gregã
dis deũ offendere z primũ. cũ tantũ expendit
gulosus vno die qz viginti diebz sufficeret aut
decẽ p̄ paup̄e primo pascẽdo de pane. Et ilup
ex gula multa alia vitia cõmittit q̄bz aggregat
sibi penã sz rixas rapinas lururiam zc.

I Circa scõm de offensiõẽ gule q̄rit. vtrũ
gula sit pctm̄ mortale. Et rõ. qz cibi z potº dele-
ctatio est natural' hoi sano. nec vitare pr̄. Quõ
ergo eẽ d̄z pctm̄: cũ etiã saluator Matth. xv. di.
Qd̄ intrat in os nõ coinqnat hoĩem zc. Deniqz
nõ videt p̄cepto p̄hiberi aliquo. Niz ḡ vnde
reputat esse mortale. Ad hec m̄det fm Alex. de
ales i cõpẽd. suo z in Angelica. cõcord. Tho.
ij. ij. q. clix. z i Anthõn. par. ij. ti. vj. q̄ quis gu-
la sit capitale viciuz. m̄ nõ sp̄ est mortale pctm̄:
sed q̄nqz q̄s in ea peccat venialr: quãdoqz mor-
taliter. Et hoc p̄ generali regula tenendũ est. qz
quãdo cũqz aliqz p̄pter delectatõẽz gule auerit
ab vltimo fine. i. a deo parat facere cõtra p̄s-
cepta dei vñ ecclie est pctm̄ mortale. Naz q̄uis
nõ sit directe cõtra p̄cepta decalogi: tamẽ idire-
cte p̄ quãdã reductionẽ est ztra p̄ceptũ de san-
ctificatiõẽ sabbati. in quo itelligit p̄cipi vt hõ
quiescat in vltimo fine. i. in deo nec auertat ab
illo. **U** Unde p̄ clariori noticia aduertẽdũ
fm doctores p̄dicos qz appetitus vel delecta-
tio comedẽdi vel bibendĩ p̄t esse p̄cipue q̄nqz
modis. Primo appetẽdo solũ naturalr vel
delectãdo. z vt sic est naturale. vñ nõ est pctm̄.
qz vt dicit. ij. ethicoz. In naturalibz d̄siderijs
non est p̄ se pctm̄. z sic qd̄ intrat in os. i. abus z

potus fm suã substãtia z naturã nõ coinqnat
hoĩem spũaliter vt s̄. Proind̄ si q̄s sanº idigẽs
cibo vel potu cũ delectatiõẽ comedat vel bibat
z in sapore plus vel minº delectat fm qz habet
gustũ meliº dispositũ: z fm q̄litãtẽ abĩ z potus
ip̄a hmõĩ delectatio de se nõ est mala cũ sit natu-
ralis. sed cũ hoi cõplacet in cibo z potu p̄ncipa-
liter. p̄pter delectatiõẽ: nõ p̄p̄fustitãtiõẽ. hoc ẽ
pctm̄ sz veniale. Secũdo affectu nimio occu-
pando se totalitẽ hmõĩ delectatiõẽ sicut fecit di-
ues epulo q̄r die: hoc ẽ vicinũ mortali. vt i An-
gelica. Tertio cõtra p̄ceptũ dei vñ ecclie trans-
grediẽdo sz frãgẽdo ieiunia extra necessitatẽ.

Quarto delectatiõĩ tali finalitẽ iberẽdo. s̄. dũ pa-
rus ẽ facere q̄cunqz: puta vsuras furta z hmõĩ:
vt sue gule satisfaciãt. z in istis duobz casibz est
mortale. Quinto esca nociuã vel potũ aduer-
tenter sumẽdo: puta si p̄pter gulã comedit scien-
ter aliqd̄ quo ifirmitatẽ norabilẽ vel malũ icur-
rit: vñ bibit potũ in quãtitate tãta qz p̄dit vsum
ratiois est mortale. secus si nõ aduertẽter sume-
ret. Sed si modicũ nocumẽtũ ex tali icurrere se
credat vñ similitẽ. sicut in firmº qz potius vult pa-
ri augmentũ febris q̄ sicim z hmõĩ tũc esset ve-
niale. vt in Angelica. Q̄ h̄ homo discit cõfiteri de
gula. o xp̄iane vide xpm̄ p̄ te in cruce felle abas-
tum. ideo abstine.

X Circa tertũ de sp̄ebz gule querit. q̄t sunt
sp̄es gule. Rñdetur fm Grego. in moral. Et de
conse. dif. v. ca. Quinqz modis. qz sunt q̄nqz de
q̄bz sunt vsus. Prop̄e laute nimis z ardẽter
studiose. Nec fm oẽs doc. Et istis mōis ẽ con-
fessio faciẽda dum pctm̄ est mortale qd̄ cõmisit
iuxta p̄dicta. **P**rima sp̄es vel modº est p̄pere
comedere. i. horã debitã comedẽdi p̄uenire: p̄e-
sertim die ieiuniĩ. vt p̄tz fmone de ieiunio i alio
q̄dragesimo. Secõda ẽ lautiõẽ abos q̄s con-
ueniat sue q̄litati q̄rere. di. xl. ca. j. z seq. Ter-
tia ẽ nimia m̄surã comedẽdi vel bibendĩ excede-
re. Sz de q̄ntitate abĩ z potus vt d̄t Anthõn. s̄
nõ p̄t dari certa regula oĩbz fm candẽ men-
surã. qz plus z minº exigĩt fm varietatẽ hũane
complexiõis z fatigatiõũ. Unus etiã z idẽ hõ
plus idiger vno tpe q̄ alio fm variã dispositio-
nem sui corpis. **v** Und̄ phibz li. ethicozum
narrat de quodã fortissimo viro milõẽ q̄ come-
debat solus aliq̄n sine grauamine ouẽ. z alius
de paucis buccellis grauabat. Doctriã p̄ docu-
mẽro q̄s teneat vt nõ vsqz ad nauseã sumat:
sz cũ aliq̄li adhuc appetitu comedẽdi finẽ faciãt
Ideo Hiero. in eplã ad letã d̄t sic. Comedat vt
semp aliq̄ntulũ eluriet vt semp post abũ legere
possit. s̄. distincte. Quarta sp̄es ẽ ardentẽ se-
nimia audacitate sumere. tales sepe sine debita
masticatiõẽ sumũt. z sic nõ possunt bene digere
re: sed infirmitatẽ incurrũt. Quinta sp̄es ẽ stu-
diose nimis z accurate abos p̄parare. p̄pter ma-
iorẽ delectatiõẽ capiedã in abis exq̄rendo va-

...potes cū aron
...q̄t m̄t
...sco articulo
...fœdũ
...monachus
...lucius
...facere
...iam
...s̄
...De vñ
...in pompio
...nisi
...dãnanõĩ
...rapici. cã
...vñ
...p̄
...morabãt.
...foret.
...hũ
...pulla
...dicit. Detis
...filio meo: cã
...facto
...hõĩ
...porta. Uñ
...abos hmõĩ. q̄
...argo xp̄i

Dũca eadem po
...z filius qu
Rac
...ambul
...et
...xp̄m. Uñ
...in eplã dñie
...gulã oĩem
...p̄
...z
...gulã: come
...cauerẽ z referẽ
...Primo q̄ de
...fno iacere prũ
...p̄ hũc altus ẽ qz
...lacel. q̄ ḡico.
...deca q̄ p̄o h̄er
...paz: sumptũ
...Nicolaõ
...fena ferijs
...credẽdũ est qz
...ho in vna. N
...p̄s p̄p̄at p̄ces de
...nãm vñ d̄
...hõĩe
...vñ rãm
...p̄
...cã q̄ de vno lũm

rios sapores cū aromaticis p̄ciosis. Et iste spes
cies gule q̄n̄ sint mortales vel nō iudicandū est
ex dictis sc̄do articulo. Z̄ Pro exēplo fina
li leḡt̄ in speculo cr̄. ex. lxxij. di. vij. q̄ q̄dā
sanctus monachus belias raptus vidit ab an
gelis p̄parari tribunal m̄ro ornaru in quo rec
x̄ps sole lucidior sociatus multitudine sc̄roz. cō
sedit z̄ cepit facere iudiciū. z̄ ecce demōes addu
x̄rūt q̄ndā aīam igneis carenis ligatā: istar for
nac̄ sulphureā flāmā tr̄pente. q̄ cepit diris vo
cab̄ clamare. Ue ve mihi. digna sum ait eternis
ignibz: qm̄ in pompis mūdi z̄ iurijis ac come
sationū stulticijs nimis delectabar. Tūc iudex
sniam tulit dānationis p̄petue p̄tra eā: z̄ sic des
mones rapieñ. eā dire daman. recesserit. Ibidē
leḡt̄ di. vij. q̄ nocte q̄dam miles q̄ antea fuerat
mortuus fornter pullauit ostiū domus vbi si
lius suus morabat. z̄ forte tūc epulabat. inter
rogatus q̄s foret. R̄ndit. Ego sum miles ille
dn̄s q̄ndā hui⁹ possessiōis intromicitit me. cū
q̄ diuicijs pullasset z̄ territi illi sibi nō apirent.
randē dicit. Detis pisces istos q̄b̄ ego vescor in
inferno filio meo: ecce ad portā illos suspēdo
Mane facto exētres de domo repperūt multi
tudine horredoz busonū atqz serpentū suspē
soz in porta. Ue q̄ gulosis: q̄ in inferno habes
būt cibos h̄mōi. q̄ igne sulphureo decoquent.
Rogemus ergo xp̄m zc̄.

Diſca eadem post prandiu Sermo. xxx. de
ebrietate z̄ filiabo quenaſcunt̄ ex gula.

Ratres bone /

ſte ambulemus nō i comestatiōibz z̄
ebrietatibz: s̄z induimini dn̄m iesuz
xp̄m. Verba sūt apli Ro. xij. z̄ ca
nit eccl̄ia in eplā dn̄ice p̄rie. In q̄bz horat nos
ad cauendū gulā oēm: z̄ p̄serim ebrietatē: z̄ seq̄
xp̄m induendo p̄ imitationē ei⁹ sc̄itatis z̄ uer
sationē. **A** Nimirū dn̄s iesus multiplicē
nos docuit gulā: comestatiōes ac ebrietates oīs
mode cauere z̄ refrenare: tā suis sac̄ exemplis
q̄ dictis. Primo q̄dez in puericia qm̄ vt canit
eccl̄ia. Seno iacere ptulit p̄sepe nō abhorruit p̄
uoqz lacte pastus ē p̄ que nec ales esurit. Pars
uo ingt lacte. s̄. v̄ gineo. ad significandū p̄carē
licz em beata v̄go h̄iet vbera de celo plena lacte
tñ xp̄s paz̄ sumpſit p̄ cōmendēda rpania. Lū
cñ de sancto Nicolao legat̄ q̄ in infantia icu
nabat q̄tra z̄ sexta ferijs sel̄ tmmō sugēs vbera
fortius credendū est q̄ xp̄s in sugendo p̄carē
tenuit. Sc̄do in vita. Nā z̄ euangeliū hodie dr̄.
q̄ xp̄s panes z̄ pisces dedit p̄lō miraclose mul
tiplicando: tñ vinū cū bene posset: eis nō dedit
bibere ne inebriarent. Itē licz xp̄s cōem vitā du
xerit. tñ vinū raro leḡt̄ bibisse in euangelio s̄z
in nuptijs qm̄ aquā z̄ uerit in vinū. z̄ in vltima
cena qm̄ de vino suū sanguinē z̄screauit: vt do

ceret exemplo sobrietatē. Tercio in doctrina qz
Luc. xij. dixit. Attēditē vobis ne forte gra. cor.
ve. crapula z̄ ebrietate z̄ suguentiā in vos rep.
dies. s̄. iudicij. Quarto in mori hora. qz vinuz
myrrhatū sibi oblātū cū gustasset noluit bibe
re vt acerbior cēt p̄a s̄z z̄ i cruce felle cibat⁹ z̄ ace
ro potat⁹. z̄ sic p̄z. Unde de ebrietate quā debe
mus vitare exēplo xp̄i tria mysteria declarem⁹
p̄ isto f̄mōe applicādo sil̄ z̄ d̄ filiabo alijs gule

Primū de execrabili cōditione.

Secūm de eius mortali offensione.

Tercium de modali cōfessione.

B Circa p̄mū de execratiōe ebrietat̄ vt in
ducamur ad cauendū nota plures rōnes. P̄rio
qz auctoritas oīs legis ip̄am cōdēnat vt daret
p̄mo lege diuina Gen. ix. vbi leḡt̄ noe fuisse inebri
atū. d̄ q̄ Amb. dicit. c. Sexto die. di. xxxv. In
p̄ncipio gener̄ h̄māni ignorabat ebrietatē. p̄m⁹
noe vineā plārauit z̄ inebriat⁹ ē: vbi malū ebrie
tat̄ agnouit ad remediū. s̄. sobrietatē se t̄pauit.
Et infra dicit. Nō esset hodie fuit⁹ si ebrietas nō
fuisset. Nec tibi. Un̄ qz mala sit ebrietas p̄z ex
malo pene ex ea securo. qz ex h̄ factū ē qz noe des
nudaret z̄ a filio suo cham irrideret. z̄ p̄sequer
noe ip̄m chanaā malediceret z̄ fructuū subijcet
ret. Sedo lege. p̄pheticā ebrietas z̄ dēnat̄ Esa.
v. Ue q̄ z̄ surgitis mane ad ebrietatē sectādas z̄
potādū vsqz ad vesperā. Et infra Ue. s̄. dānatōis
eternē. f̄m̄ Hiero. q̄ potētes estis ad bibedū vi
nū z̄ fortes ad miscēda ebrietatē zc̄. Sic q̄daz
faciūt dūscas. Itē Jobel. i. Ergūstamini ebrii
Zera. i. aduertitē h̄ malū. s̄. ete z̄ vlulate oēs q̄
bibit⁹ vinū in dulcedine. qm̄ gūt ab ore vestro.
q. d. Sicutis in inferno i eternū. Plures auctori
tates cā breuitat̄ trāseō. Tercio lege euāgelica
vt p̄z ex v̄bis xp̄i Luc. xij. supradict̄. **E**
Quarto lege aplicā. vt p̄z i themate passūpro.
Et Eph. v. Nolite inebriari vino i q̄ est luxuria:
sed implemini sp̄s̄ sc̄o. Quinto lege canonica.
Nā. xij. q. ij. c. Ad mēsam Ebrioz. di. qz cū ebrioz
s̄ nec cibū debet q̄s sumere: s̄z debet eos vira
re. Itē f̄m̄ Ray. ep̄s vel p̄sbyr̄ vel diacon⁹ ebrioz
s̄ si admonit⁹ nō desistat deponit. inferiores
s̄o aut etiā laici cōione p̄uant v̄ vberant. xxxv.
di. Ep̄s. z. c. vl. Itē de vit. z̄ hone. de. A crapula
Sexto lege civilica q̄ dicit qz snia lata a iudicē
ce remulero nō valeat. L. d̄ penis. Un̄ z̄ valeri⁹
li. vj. c. ij. narrat qz mulier q̄dā inccēs dānata fu
it a philippo rege remulero. Illa aut appellauit
ad philippū: s̄z sobriū. Rex q̄ aduertens. causa
ill⁹ p̄specta sniaz reuocauit. Septio lege phica
qz p̄hs. ij. ethicoz. di. qz ebriozus meret dupl
ces maledictiōes. Et h̄ f̄m̄ Tho. ij. q. z̄ Ancho.
p. ij. ti. vj. c. ij. p̄ter duplex pctm̄. s̄. ebrietatis et
culpe sequet̄: et ea. s̄. z̄ rumelic: r̄zē z̄ h̄mōi. Qm̄
lex cuiusdā p̄caci vt dr̄. ij. politicoz. statuit. qz
ebrii si p̄ueneret p̄l⁹ punirent̄ q̄s sobrii. qz tales
plures iuriant. O q̄ quāto maḡ debet xp̄ianū

Dominica. III. quadragesime

execrari et cauere ebrietate qua etiam pagani damnant. **D** Secundo execranda est quia bestias vilius hominem decurpat. Tunc quia in anima rationali peccati turpitudine facit tanquam diaboli: cum excludit dei gratiam. quod non habet locum in bestia. Tunc quia rationis usum tollit: quod solo homine precellit bestias. Tunc quia turpissimos actus facit homo ebriosus quos nulla faceret bestia scilicet infundendo potum ultra mensuras: secreta pandendo: turpiter vomendo. in luto reptando: et alia huiusmodi: ac peccata committendo. Nam quoniam vmbra salutaris. Tunc per philosophum. vij. ethico. dicitur. quod homo prius centies millesies peior est omni bestia. Ad hec in gestis romanorum legitur per exemplum capitulo eiusdem. dicitur. quod Iosephus in quibuslibet de causis reipublice naturalium refert quod vices Noe inuenit vitis siluestri. scilicet labruscam: que cum esset amara tulit sanguinem animalium istorum. scilicet leonis: agni: porci: galli et vrsi. quibus terre commixtis fecit fimum quem ad radices labruscarum posuit. et sic vinum dulcoratum fuit. Unde dicitur quod aliqui potantes vinum sunt superballoquaces ut leones: alij deuorifantes vsque ad labrum: alij agni: alij papirites in luto et luxuria ut porci: alij secreta palantes ut galli canes: alij autem repente irascences et murmurantes ut vrsi. Nec de vite non habemus ex scriptura autentica: tamen de ebriosis sic facere scriptum est. **E**

Tertio ebrietas detestabilis est. quia cruci christi et passioni multumodam iniuriam irrogat. Iohannes apostolus perhibet. iij. vocat tales cruce christi inimicos. Multi ambulantes quos et nunc stans dico cruci christi inimicos quorum deus venter est et gloria in confusione. Quia nimirum tales primo pertrant christum cum christus passus sit pro nobis famem et sitim. Isti nec voluit pro christo pati ut temperent se a superfluitate. Secundo christus se rotum exposuit pro nobis ut redire mereret a peccatis et a potestate diaboli. Nam etiam corpus et sanguinem exposuit. sed ebriosus se rotum exponit peccatis et dat diabolo. Tunc allegat in summa vitio. Gregorius dicit. sic. Ebrietas est blandus demon: dulces veneni: suauis peccatum. quia quibus se non habet: quia quod facit non solum peccatum facit sed totum peccatum est. Denique videtur dicitur. dicitur. c. vlti. et xv. q. i. c. sane. per Ambrosium. ebrietas omnium vitio. famosus et nutritur. per quam crimina cauere non possumus que sobrii cauemus. Nec ille. Exemplum de Lorb

F Quarto detestabilis est. quia debilitates accumulatur et vitam exterminat. Nam. iij. rhetoris cor. et ij. li. secreti secretorum. Aristoteles ponit multa mala que facit vinum multum sumptum in anima et corpore et in sensibus. Et horum plura etiam Augustinus tangit. Nam cerebrum turbatur: intellectus obscuratur usum rationis tollit et memoriam obliuiosam fa-

cit. lingua profundit. In corpore debilitat in curas corporis ut nec stare nec ambulare queat. sanguinem corrumpit: membris tremore generat et appetitum fugat: copleriozes distegat: cholera accedit: somnia phantastica facit et lepra inducit: mortem accerit. Tunc etiam in pleumatur. iij. pericula idem Aristoteles dicit. quod crescentes iuuenes citius moriuntur si multum vinum biberint non limphatum. quod nota bene. Denique de sensibus idem vbi supra. dicitur quod ledit vinum multum omnes quinque sensus. scilicet auditum: gustum et olfactum et perferunt facit lippitudinem oculorum. et vna res facit apparere quasi duas. Exemplum ad id per solatio exarationis refert Rob. Holkot. super li. Sapientie. lxx. q. rustice quidam ebrius quod quid videbat duo sibi apparebat. rediit domum et videns filios suos duos appuit quod centum quatuor. ipse uero ergo vxori quod duos illos generasset sine scitu suo. illa negare iussit. per purgationem vomere afferri et ponere in ignem. dixitque vxori quod oino non crederet nisi ferrum ignitum manu nuda portaret. At illa prudens femina dixit. Ego faciam: si tamen ferrum ipsum ignitum manibus tuis capies mihi trade. Quod ille tangens manum contulit et sobrius esse cepit. Addit quod etiam narrat ab aliquibus. quod mulier cepit virum suum aure capta ad iugum trahere. Luit ille. Quid sic facis. Illa respondit. quia bos factus es quod drupes manibus et pedibus reptans: iugum te trahere oportet. Sicque ille se recognouit et tandem abstinent. O vitam modernum ebrii homines corrigere dicitur.

S Circa secundum de mortali offensione queritur. vtrum ebrietas sit sepe peccatum mortale. Respondet frater Alexander. ij. q. et in Angelica concordia. L. 7. Bnebo. aliosque doctores colligendo. quod ebrietas per se quod peccare quadrupliciter.

Uno modo usum rationis non totaliter priuando sed alterando.

Alio modo vsus rationis totaliter tollendo sed raro.

Tercio modo usum rationis frequenter et assidue perdendo.

Quarto alijs occasione dando vel sentiendo Et frater in hoc iudicandum est et attendendum.

Primo in quibus quibus ebrietas non totaliter priuatur vsus rationis sed alteratur: ita quod scit quod facit. tunc si hoc accidit aduertent siue raro siue etiam frequenter non est peccatum mortale. quia non facit a proposito et scilicet nec ita tenet talem alterationem vitare sicut ebrietate que per vsus rationis totaliter. Si autem scierit tamen biberet quod talem grauedinem iurreret. et hoc cum nota bili lesione rationis non excusat a mortali. quia periculo ebrietatis se scierit exponere ut dicitur in Angelica. Secus si sine notabili lesione rationis graualetur quod veniale est sic. **N** Secundo. quoniam in ebrietate tollitur totaliter vsus rationis: sed accidit raro. Et tunc nota tres casus. Primus si homo inebriatus se nesciat vitare potestatem: vel nesciat quod ex tali potu possit inebriari: vel non aduertit potum esse immoderatum: sic potest esse nullum peccatum sicut creditur de noe: vel saltem esse peccatum veniale. Secundo. si aduertit potum unum

moderatus esse: tñ dubitat an possit inebriari ex tali. tunc in hmōi dubio nō debet se periculo ebrietatē exponere bibēdo adhuc de potu. alio qñ mortāl' peccat f'm Bonauē. 7 Tbo. Secus si extimarē q' nō pōt inebriari ex sūptiōe. qz tūc veniale esset: s; in dubio mortale. Tertius si aduertit bene potū esse imo deratū 7 inebriare valēs. rem. sciens suā cōplexionē dispositā ad ebrietatē: tñ magis vult ebrietatē incurrere q's a potu abstinere. tūc mortāl' peccat f'm oēs docto. qz se sciēnt' puat vsu rōnis 7 exponit p'iculo peccati. Tertio. qñ ebrietatē est assidua vel p'sueru; dinaria p'dendo vsu rōnis. Nā ebrius p'ue d; q'si extra briam. i. regulā rōnis f'm Anthon. Et de h' Aug. xv. di. 5. als ca de nū. dē. q' ebrietatē si sit assidua mortale p'ctū est. 7 h' f'm doct. p'dictos: nō p'pter iterationē actus vel frēntat' nōnē: qz p'pter h' veniale nō sit mortale. Sed qz nō pōt esse q' hō assidue inebriet' qñ sciens 7 volens ebrietatē incurrat dū multotiens experit suā stabilitatē ad vinū. 3 Quarto qñ occasiō nē dat q's vel cōsentit in alterius ebrietatē. 7 de h' f'm doctores sup'dictos ponunt casus tres.

Primus est generalis. q' quicūq; p'curat vt q's inebriet'. siue h' faciat ex leuitate vt inde solatiū sumat. siue studiosē: peccat mortāl' si etiā nō sequat' ebrietatē in illo. qz in dānū notabile p'imi cōsentit 7 occasiōnē peccati mortalis illi dedit qñtū ex se. extra de iniur. 7 dā. dato. si culpa. Secūd' casus de tabernarijs. q' quicūq; tabernarij p'pendit aliq's ex vino nimio sūpro inebriari qd' experit sunt pl'es in eis vt in ebriosis 7 nō curant resistere qñtū licz. sed p'pter avariciā dant illis plus de vino q's oportet q' inter peccat f'm Anthon. p. ij. ti. vj. c. iij. Tertius casus est de infirmis q'by licz possit dari vinū sūp' p'stū ad puocādū vomitū: tñ nō vsq; ad ebrietatē. als dans 7 bibens mortāl' peccat nisi crederēt ex illo potu nō posse inebriari. hec sufficiāt.

R Circa tertū de mō p'fessionis nota q' f'm Grego. xxxj. moral. 7 doctores ponunt p'cipue qñq; filie gule de q'by faciēda est p'fessio. Unde p'actice ponēdo p' simplicib; p'mo p'fitendū est de gula iuxta spēs dictas f'mone. xxix. Itē p'sertim si ieiunia de p'cepto existētia nō fuauit. Secūdo de filiab; eius. quaz p'ma est ebrietatē f'm fratrem Angelum in summa. Sed Grego. vbi sup' ponit hebetudinē mentis. h' est: rōnis subuersionē. vt dē Aureol. in cōpen: 7 sic p' eodē accipiunt: licz aliquo mō differant. Un de istis p'mo p'fitendū est si sciēt' se inebriauit: vt paruit h' f'mone. Item si alteri causam inebriandi dedit sciēt' mortale est. Itē si induxit aliq's iuvenes vel mulieres ad tabernā vt peruerat ad turpia vl' fecit frangere sine cā ieiunia 7c. hec cōfitenda sunt. Secūda filia ē vbi m'lo quū. Nā gula facit effluere in multiloq'a inania. 7 h' cōmunicet veniale est: nisi sine nūmis turpia vl'

infamatoria vel ex causa mala dicta. Tertia est leticia inepta vt sunt choree tripudia 7 hmōi. et p'fitenda sunt hmōi si facta sunt intēione luxurie vel cū scandalo. Quarta filia est leccacitas. Grego. dē. scurrilitas 7 idē est. Nā f'm Carholi con libzū scurrilitas d; a scurra. qd' est leccator. vulgo in lingua nostra d; leubezes. Proinde de h' p'fitendū est videlicz si fecit actus vel gest' scurriles q' puocant ad luxuriā vl' ob h' dicitur oculatoria verba lasciuia. qz mortale ē nisi cū legittima vxore f'm Tbo. 7 in Anthon. Itē si fecit actus: amplexū vel oscula vl' cantus lasciuos vl' l'ras vel crenū m'isit ob amorē libidinosū mortalia sunt. Item si mediator fuit inter tales vel associavit euncē ad hmōi sciēt' peccauit. Quinta filia gule est abominanda imūdicia. Et f'm Tbo. 7 Anthon. sup' itelligit de quacūq; sup'p'itate. sicut ē crucratio fetida: vomitus: 7 p'sertim pollutio carnalis. Proinde p'fitendū est si cātū se ingurgitauit ex delectatiōe gule q' vomitū facere oportuit: licz cū vomere sit vitiosū est ex gula se subdere huic necessitati. Item si comedit vel bibit vt possit luxuriari mortale est p' terq's cū vxore. Itē si pollutus est in somnis ex gula vel cogitatiōe aut delectatiōe morosa p'cedenti. 7 si hoc intēdit mortale est. Siliter si post ea in vigilia deliberare cōplacuit q' delectatiōes hmōi habuerit mortale est. als si accidat oīno p'pter volūtatē pollutio. nec p'sentit rō nō ē p'ctū mortale. 2 Pro exemplo finali legit in Lefario 7 in summa Francisca cōmestoris de vitijs. q' qdā pegrinus vestē sue pegrinatiōis p' vino forti exponens inebriat' est: ita q' a circūstātib; putaret mortuus: 7 aīa eius ducebat ad infernū: viditq; puteū p'fundissimū: 7 sup' os p'ncipem tenebrarū diabolū sedere. Interim qdā abbas ipsi pegrino bene notus fuit adduct'. quē diabolus ipse p'nceps salutañ. potū sulphureū ignitū in calice sibi porrexit. quē bibens in puteū illum p'cipitatus est. tunc pegrinus numis timuit. 7 ille diabolus alte clamauit dī. Adducere huc 7 illū q' vestem pegrinatiōis vino exponens se inebriauit. tunc videns pegrinus angelū suū astantē. p'misit q' nūq; amplius inebriaret 7 petiuit liberari. 7 sic liberatus 7 expergescit cruce diem 7 horā notauit 7 in terrā suā rediens dicitū abbatem illo die obijisse cognouit. Ecce q' q's dānabilis est ebrietatē. Rogemus 7c.

Feria secūda post dñicam quartā quadrage sine Sermo. xxxj. de auaricia vendentiū 7 emētū vel mercatorū 7 negociatorū.

Ascendit iesus

hicrosoly mā 7 inuenit in tēplo vendentes. Itē aliud thema. Nolite facere domū patris mei domū negociatiōis Job. ij. 7 in euangelio hodierno. Dñs

Feria. II. post dominicā. III.

iesus voluit de templo eijcere vendētes et emētes oues boues et colūbas ad significandū quod multa peccata committuntur inter negociatores. propter quod dignū et iustum est et esse a dei regno eijci. Unde Alchimus super beati euangelio de sic. Mystice dñs quāti die suā ecclesiam spūaliter intrat. et quāliter ibi vnusquisque puer se attendit. Laucamus gñe in ecclesia xpiana fabulis vel odijs vel cupiditatibus. et sic fraudibus ac quibusuis vitijs insistamus ne xps veniens scilicet in morte nos flagellet et de ecclesia scilicet eijciat. sicut in infernū. hec ille. Proinde xps facto flagello eiecit tales de templo et dixit. Nolite facere domū patris. id est aiaj quae est domus dei. domū negociationis. id est vitiose. ut patet in euangelio. Itaque de auaricia mercantium et negociatorum in quibus multi peccant tria mysteria declarantur in beati fmo. d.

Primum de licita conditione

Secundum de iusta appreciatione

Tertium de illicita defraudatione. et persequens de sollicita cautione.

M Circa primum de licita conditione quod dicitur. Utrum licitū sit mercari vel negociationes exercere xpiano: ita quod possit in tali statu saluari. Respondeo quod non est. quia beatus Hieronymus super Mattheum. xxj. dicit. quod mercator non potest deo placere. Nullus ergo xpianus dicitur esse mercator: aut si voluerit esse priuatus ab ecclesia. Qui enim emit et vendit non potest esse sine prurio. hec ille. Sed ad hoc respondet beatus Alexander. iij. pre sume. aliosque theologos et canonistas: ut in Angel. quod negociatio vel mercantia de se non est mala nec illicita. Sed beatus Hieronymus. super loquitur execratiue pro eo quod pauca et raro sine peccato ea exercet. Iuxta illud Leonis dicitur. de pe. di. v. quod licet. Difficile est inquit inuenire vendētes emētesque commercium non interuenire peccatum. Proinde de notandū quod negociatio potest esse mala ex pluribus a quibus est cauendū secundum Alexander. et Thome. et Antonium. p. ij. r. j. c. xvj. ponit septem rationes.

Primo ratione intenti finis cupidi

Secundo ratione persone clerici

Tertio ratione offensiuū mediū

Quarto ratione ratione loci sacri

Quinto ratione temporis festi

Sexto ratione iniusti consortij

Septimo ratione male acquirendi

Primo ratione intenti finis cupidi. Nam si quis principaliter intendit solū propter cupiditatem negociari sine vltimū in lucro ponentem. et solū diuitias in incrementum augere intendens in statu dānationis est talis. quia est peccatum mortale auaricie tali intentione congregare secundum omnes. Et sic dicitur. Quali ergo intentione debeā negociari. Respondet beatus Hieronymus: predictos docet. quod non nisi propter finem honestū et necessariū: vel vtilitatem reipublice. Unde pro negociatio et mercantia illicita. Primo propter necessitatem ad sustentationem sui et familie iuxta statum suū decesserit. quod si nimis superflua congregat ad ditandū se et suos vltra consuetudinem peccatum est. Secundo potest etiam esse licita. propter pietatem ut in de pauperibus subueniat vel in causas

pias croget. Tertio propter publicam vtilitatem ne res necessarie ad hominum vitam patrie desint vel priuatis. sic fit sine bono et lucro talis id est licite experit. non quasi sine sed quasi stipendiū laboris suavitatis alijs circumstantijs non dānat talis mercantia. Secundo illicita fit ratione persone clerici. quia talibus prohibetur negociatio. di. lxxvij. p. rotū. Unde ij. Timotheo. ij. Nemo militans deo implicat se negotio seculari. Tertio ratione offensiuū mediū. hoc est medijs medijs pijs et fraudibus. Nam si quis intendit per vim de capere per talia mendacia notabiliter peccatum mortale est. Secus si in modico. Similiter si quis mendacio vitur in emendo vel vendendo ut consuetur se indēdē: pura ut vendat rem suā iusto precio meretur sibi perstitisse plus quam perstitit peccat venialiter secundum Antonium. super et bene. quibus quidā dixerunt esse mortale. verū si si piurat mortale est in oēs.

Quarto ratione loci sacri. sicut quoniam in quoniam terio vel in ecclesia venderet aliquid. Nam sic irreuerentia fieret loco sacro. Et ut scribitur in Angelica summa in ecclesia non potest fieri sine peccato mortali negociatio nisi magna necessitas excuset. ut patet extra de immunitate ecclesie. decet domū dei. li. vj. iuncto. c. Relinquit nolumus. de custodia eucharistie. Et hoc intelligendū dicit de actuali tractatione re: quod sine strepitu fieri non potest. secus in quiete aliquid rei emende vel vendende postea. quia non est mortale peccatum. Nec ibi. Sed quid de cadellis que ibi venduntur. Et ibi dicitur quod potest ibi vendi. quia sine vbiis et sine strepitu fit venditio illa. Antonium. aut vbi dicit quod si faciūt ad sancti faciendū deuotioni fidelium quod eas offerit in honore dei excusant. Si autem principaliter faciūt propter cupiditatem et lucrū non excusant a peccato. sicut nec sacer dotes veteris testamenti in his quod vendebant in templo. hec ille. Quia ratione episcopi festi. quia hoc prohibet extra de ferijs. ca. j. Et de hoc late ser. de sanctificatione festi. Sexto ratione iniusti consortij. quoniam quis societatem facit cum eo quod nouit esse male conscientie pro fas et nefas male negociari. Nam tenetur prohibere societatem quoniam potest vel societatem solvere et de iniustis lucris participare nolle. hec Antonium. Septimo ratione male acquirendi. id est per usuram per simoniam et huiusmodi negocia quod de se sunt mala. Sicut per ea negocia quibus homines ut plurimum abutuntur ad malum. ut facere taxillos et chartas: aleas: et ornamenta lasciuia et oia huiusmodi que bene tenentur non vendere eis quos scit abuti ad peccatum mortale: puta meretricibus. quia cooperantur tali in crimine. Idem de balistas vendentibus vel lanceas vel sagittas vel gladios vel venena et huiusmodi de quibus ledunt homines. Nam si quis talia illi facit enter vendat qui abuti: penas incurrit oim eius scelerum tanquam cooperatores. ij. q. j. Notum. Dec in Antonina.

P Circa secundum de iusta appreciatione queritur. Utrum aliquis possit sine peccato vendere rem pro cariore. vel credere pro cariore quam valeat iuste. Ad

hoc breuiter rñdendo z plima q̄ circa hec doctoz
res tractant dimitteñ. p simpliciõs dicere suffi-
ciat tria p̄cipua documenta. Primũ est q̄ re-
gularit̄ z vt cõiter nõ licz rē vendere vl' emere ni-
si iusto p̄cio. Un̄ q̄ sciēt vendit̄ notabil'r plus
q̄ valeat in respectu ad vsum n̄m. vl' q̄ minus
emit; peccat mortali'r z tenet ad restitutionē;
vt p̄z ex sũma Angelica z Antho. vbi s̄. Si di-
cas. Quare nõ licz mihi f̄m meũ placitũ vende-
re carius cũ nullus cogit me ad vendendũ. Et
q̄z puerbiũ legale est q̄ res tantũ valet q̄ntũ v̄-
di p̄t. Rñdet f̄m Antho. z doc. q̄ q̄uis te nõ
cogat q̄s vendere. tũ si v̄dere vis: iusticie regu-
lã f̄uare teneris. Et cũ d̄z q̄ res tantũ valet q̄n-
tũ vendi p̄t. intelligit̄ de iure q̄ntũ valet: nõ de
facto. vt d̄t Antho. de burrio. Un̄ accipe p̄ciũ p̄-
ualens est p̄ctũ. q̄z iusticiã. Q̄ Scõm do-
cumentũ q̄ f̄m iura q̄n p̄ciũ q̄ vendit̄ res exce-
dit medietatē iusti p̄ciũ. seu p̄ciũ q̄ emit deficit a
medietate iusti p̄ciũ; tractus est nullus z vicio-
sus. extra de emp. z ven. c. cũ dilecti. Exẽpli gr̄a.
Valeat res decē floz. put cõiter extimat̄. z tũ ven-
ditoz vendit̄ p. xvj. flo. vel cũ valet decē emproz
emit p̄ q̄rtuo: cũ dimidio. Et talis contract̄ p̄t
p̄ iudicē irritari z defectus suppleri. Tertiuũ è
q̄ in foro p̄scie etiã miõz in p̄cio excessus q̄z me-
dietas iusti p̄ciũ si notabilis sit est p̄ctũ mortas
le. f̄m Seo. in. iij. di. xv. z Tho. ij. q̄. lxxvj. q̄z
ibi est iniusticia z p̄ seq̄ns est restitucio facien-
da ab eo q̄ quē sit deceptio aduertenter in p̄cio
notabiliter. Secus si fiat deceptio b̄mõĩ igno-
ranter; q̄z extimat̄ emproz vl' venditor tantũ va-
lere. sic nõ est mortale cũ sit p̄ errorē. Sz cũ post
ea p̄pendit teneat ad satisfactiõnē lesõ. Sed cuz
in b̄mõĩ ledit̄ primus in modico veniale est. et
d̄z satisfactio erogari pauperibz. xiiij. q̄. v. q̄ bas
beris. Nec Anthonina s̄.

R̄ Circa tertiuũ de fraudibz varijs in negociã
do vt sciat quisq; cauere vl' cõmissa p̄ferri No-
tabimus p̄fes modos peccandi in fraudando
Primo cũ peccat q̄s alterãdo. i. aliã rē p̄ alia
vendendo. vt auricalã p̄ vero auro. vel vinum
lĩmphatũ p̄ puro. vilem pannũ p̄ p̄cioso. sicut
narrat de Jp̄ri zc. Scõo bonis mala miscen-
do. vt vinũ defectuosum vino bono infundenũ.
corruptas carnes cũ sanis vendes. o uia vetera
cũ nouis zc. vel aromata antiquata z sic virtu-
te debilitata p̄ recentibz zc. Tertio cõpaciscen-
do. s. q̄ nullus mercator. det minozĩ p̄cio tales
merces. Quarto defectũ rei tacendo vel sop̄hi-
sticando. sicut qdã dicit̄ q̄ equus talis nõ ascē-
dit arborē z b̄mõĩ. S̄ Querit̄ q̄ An vendit̄
to: teneat semp dicere defectum rei quã vendit̄.
Rñdet f̄m Tho. s̄. z Antho. q̄ si defect̄ è oculi
tus z reddit vsum rei notũ puta vendit̄ equũ
claudican̄tē p̄ veloci. vel abũ corruptũ p̄ sano.
teneat manifestare. p̄pter piculũ p̄ximĩ vitandũ.
Si aut̄ defectus nõ totalr impedit vsum rei nec

reddat notũ. z tũc demit̄ de p̄cio q̄ntũ ipoztat
talis defect̄: nõ teneat manifestare. Item si defe-
ct̄ est manifest̄ puta eqū est monocul̄: nõ res-
netur manifestare. sz teneat p̄ciũ diminuerē. nisi
vsum eius esset piculosus vl' notũ: tũc etiã teneat
dicere emproz illõ ignorãti. Decĩ Anthonina
Quinto peccat extens z hospitiõs carius v̄dent
do. f̄ p̄z extra de emp. z vendi. c. Placuit. Ser-
to falsificãdo scz p̄odus vel mensurã vl' modũ
vl' monetã vl' cõputatiõez. Septimo fraudē
quõcũq; cõmitãdo. s. ore m̄ctãdo vel p̄urãdo.
vel ope q̄cũq; iniuste faciẽdo. Exẽplũ legit̄ ex
Lefario z in Speca. di. vij. exẽm. xxv. q̄ duo cis-
ues Lolonien̄ confessi sunt p̄ctã iniustaz mers-
cationũ. z dixerũt se nil posse lucrari sine m̄da-
cio: p̄urcio et fraudibz zc. Quibus cõfessor ait
Promittite talia cauere z ego p̄mitto vobis q̄
iuste negoããdo ditiores erit̄. Qd cũ illi suscep-
sissent: p̄mo illo ãno (dyabolo tẽp̄tãte) nil p̄fes-
cerũt. sz ad p̄fessoris p̄fortatiõez p̄leuerãtes pos-
stea fuerũt nimis ditati i breui. z gr̄as deo ege-
rũt z p̄fessorĩ Rogem̄ xp̄m zc.

Feria. iij. post dñicas q̄ : a Sermo. xxxij.
de p̄ctõ mendaciũ quod sepe nascit̄ ex avaricia.

I dixerõ quia

nescio cũ. (s. deũ patre) ero filius vo-
bis m̄dax. Job. vij. z in euãgelio
hodierno. Nec v̄ba xp̄s dñs dixit ad iudeos
q̄ erãt m̄tũ m̄daces. Nã vt dicit̄ b̄ euãgeliz:
cuz eis xp̄s dixisset. Nemo ex vob̄ facit legē qd
me q̄ritis iterficere. q. d. Lex phibet occidere in
nocēte sicut sz ego inocēs. Rñderũt iudei d̄i.
Demoniũ habes. q̄s te q̄rit iterficere. Et in hoc
m̄dacũ dixerũt. q̄z eũ q̄rebãt iterficere vt i text̄
tu xp̄s d̄t. Christ̄ itaq; dñs redarguit illos
de m̄dacio vt p̄z i th̄mate. Sz q̄m m̄tũ sunt
etiã xp̄iani q̄ q̄rit̄ die peccãt in m̄dacio. cõtra q̄s
scriptura cõminat̄ psalmo. v. dicens. Perdes
oēs q̄ loquunt̄ m̄dacũ. p̄des. s. tu de. Et ideo
Ecã. vij. Noli velle m̄tari oē m̄daciũ: assidui-
tas em̄ a. nõ è bona. Et hec p̄nt poni p̄ th̄ma
te alio. Un̄ d̄ m̄dacio tria mysteria d̄clarem̄?
Primũ dicitur realis notificatiõis.
Scõm dicitur mortalis aggrauatiõis.
Tertium dicitur damnabilis perditionis.

T̄ Circa primũ de reali notificatiõne quid
sit mendaciũ. Magister in. iij. di. xxx. vij. diffi-
nit sic. Mendaciũ est falsa vocis significatiõ
cum int̄tione fallendi. In qua notantur duo
que p̄stityunt mendaciũ. Primũ est falsita-
tis expressio. Scõm fallendi int̄tione. Nam si
quis dicat falsum nõ intendens dicere falsum
quia scilicet credit esse verum qd tamen nõ est
verum; tunc nõ est mendaciũ. vt dicit̄ Aug.
xxij. q. ij. Is aurez. Nam formale in mendacio
est loqui zcra mentē. mentari em̄ dicitur quasi

Feria. III. post dominicā. III.

Mentē ire. Un̄ fm̄ Raymū. z doc. Aliud ē diſcere falſum z aliud dicere mendaciū. qz falſum dicit qd̄ de id qd̄ nō eſt verū. licz ipſe dices credat eſſe verū. Sed mendaciū d̄ qd̄ dicit id ore qd̄ nō credit mēte. ſed intrēdit fallere. Un̄ ſi iudeus d̄t xpm̄ eſſe deū verū dicit. ſi tñ aīo nō ita credat ip̄e verū dicens mentē in ſe. vt h̄ d̄t in Catholicon. Eſt ḡ mendaciū nō ſolū in falſo dicto ſed etiaz in vero qd̄ mēte qd̄ nō credit. vt d̄t in Anthoñ. pre. ij. r. c. j. **U** Notādū ḡ. p̄ captu ſimpli- cū q̄ loquēdo generalr vel large mendaciū fit plū in materijs. Primo aliqn̄ in ſolo corde nō in ore. vt qd̄ loquit verū de primo qd̄ nō credit. ſicut qd̄ in faciē laudat. p̄s. Qui loquit pacē cū primo ſuo ma. autē in cor. zc. Sc̄o aliqn̄ mentē qd̄ ſolo ore. nō in corde. vt cū qd̄ dicit ſi- cur credit corde. licz nō ſit ſic in re. z talis nō d̄t mendaciū. pp̄ie nec peccat mortalr. niſi in caſu quo tenebat adhibere debita diligentiā z nō adhibuit. pura in actu teſtificandi vbi primo i- m̄inet notabile dampnū. vel in iudicio. qz ſic eſt mortalē. vel cū h̄z iurare. xxij. q. ij. Ania duerten- dū. Nec angel. Tertio qd̄ mentē in noiē. ſ. fal- ſe nomen portādo. Un̄ An̄. ix. de ſiludiniū. p̄ reglā generali ponit qd̄ om̄e pctm̄ mendaciū eſſe. p̄ba. qz q̄tens qd̄ peccat totiens deo men- tit̄ qd̄ id qd̄ p̄miſit in baptiſmo. ſ. abrenūciare ſa- bane z oibz opibz ei. de p̄ſe. di. iij. c. p̄ma igit. Ideo Amb. xxi. q. v. Lauete inqt̄ fr̄es om̄e mē- daciū. Mendaciū eſt xp̄ianū ſe dicere noiē z xp̄i opa nō facere. Mendaciū eſt ep̄m vel ſacerdo- tē vel clericū ſe p̄ſiteri. z ſria huic ordini opari. Nec ille. Quarto in ficione vel ſimulato ope Un̄ dico. c. Lauete Amb. d̄t. Nō ſoluz in falſis v̄bis ſed etiaz in ſimulatis opibz mendaciū eſt. qd̄ intelligit̄ qn̄ ſic h̄ intrēdit fallendi. pximū. ſe- cus ſi fiat ficio p̄pter bonū. **X** Nimirū fm̄ Alexā. ij. q. ij. de hypocriſi. z Bonauē. in. ij. di. xxx viij. Simulatio qn̄ ſit rōne cauere vt aliquod malū euitet. nō eſt pctm̄. Sicut ſc̄e Dauid mu- tan. faciē ſuā corā Abimelech. Silit̄ qn̄ ſit rō- ne instructionis vel doctrine. nō eſt pctm̄. ſicut religioſus maiorē ſanctitatē q̄ h̄z ſimulās in ſe obſeruādo a diſſolutione. p̄p̄ h̄ vt pximi bonū exemplū capiant imitandi. nō peccat. ſz meret̄: vt p̄z p̄ Grego. xxxj. moral. Sic z de v̄bis z ſa- cris instructorijs. Jo Aug. li. de q̄ſtionibz euan- gelicis d̄t. Nō om̄e qd̄ fingimus mendaciū eſt. ſz qn̄ ficio nil boni ſignificat mendaciū eſt. Cū aut̄ ficio n̄ſa refer̄ ad aliquā ſignificationē nō eſt mendaciū. ſed figura alicui⁹ veritatis. Sic aut̄ dicta ita fingunt̄ etiaz facta ſine mēdacio ad aliquā rē ſignificandā. Nec Aug. Exēplū ſub- iungit̄ ibidē de figuratis locutōibz in qbz fingit̄ aliqd̄. nō vt aſſerat̄ ita eſſe factū ſicut narrat. ſz eā p̄ponimus vt figurā alteri⁹ qd̄ aſſerere volu- mus. Sicut Iudic. ix. iuerūt ligna vt ſibi p̄ſti- tuerent regē. z in multis pabolis noui teſtamē-

ti. Itē de factis cōſimilr legit̄ qd̄ xps̄ finxit ſe lō- gius ire Lu. vl. ad ſignificandū qz itur⁹ erat in celū. Nec in Anthonina vbi ſ. Itē qn̄ etiaz qd̄ ſimulatioez facit rōne ſignificatiōis. ſic Jacob ſimulauit ſe Eſau. p̄ accipiēda b̄ndictiōe q̄ ſibi a deo fuit ordinata. h̄ nō eſt pctm̄. Sicut etiaz ſi qd̄ in reſentatōe myſterij paſſiōis xp̄i fingit ſe eſſe pylatū vl iudeū vl xp̄m z hm̄i. nō pec- cat vt d̄t i Angelica Sz qn̄ ſit ſimilano ad deci- piendū h̄ eſt pctm̄. **V** Quinto mēdaciū p̄t cōmitti in p̄miſſiōe. ſicut frequer artificez faci- unt de p̄pandis opibz ad certū tēpus. vl de ſol- uēdis debitis z nō implēt. De h̄ fm̄ Tho. q. cx. arti. iij. z i Anthonina d̄t. qd̄ cū qd̄ p̄miſit ſim- p̄ſi. ſ. ſine iuramēto. ſi h̄z animū id faciēdi qd̄ p̄- mittit. nō mēnt̄ qz nō facit cōtra id qd̄ habet in mēte. al̄ ſi nō intendit facere qd̄ p̄miſit peccat mēdaciter. p̄mittēdo. qz ſi itēdit facere ſz poſtea nō facit videt̄ agere iſideliter. p̄ h̄ animū mu- tar. Poſte tñ excuſari ex duobz. Uno mō ſi p̄- miſerat id qd̄ eſt illicitū. qz ſic p̄mittēdo peccat. z illud ſeruare nō debet. Un̄ Iſid. xxi. q. iij. ca. In malis inqt̄ p̄miſſis reſcīde fidē. Alio mō excuſat̄ qn̄ ſu puenit cauſa rōnabilis nō implē- di. pura nou⁹ caſus impremeditat⁹. aut muta- tio z ditiōis pſonaz. z negociōz. ſicut ap̄ſ nō fuit mēnt̄ nō cūdo Corinchim q̄ ire p̄miſerat. qz poſtea ipedimēta ſupuenit. Silit̄ Pet̄ d̄t. xp̄o. Non lauabis mibi pedes zc. xxi. q. ij. Beas. Deniqz etiaz ſi nō ſu puenit impedimētū nō ſp̄ eſt pctm̄ mortale nō iplere p̄miſſum. niſi fm̄ Antho. ſ. ſz qn̄ qd̄ ſe obligare intendit ad implēndū tñ cenet̄ ſi pōt de neceſſitate. z marie qn̄ p̄miſſio eſt alicui⁹ importat̄. ita qd̄ graue dā- nū ſeq̄ret̄ ex fractiōe p̄miſſi. Nec ibi.

Z Circa ſc̄dm de mortali grauitate mēda- cii q̄rit̄ Utz om̄e mēdaciū ſit pctm̄. Ad qd̄ fm̄ Bona. in. ij. di. xxxviij. z Rich. ibidē. ac Alexā. ij. q. ij. z doc. cōiter. etiam canonica. qd̄ mēdaciū pp̄ie dictū nō pōt eē ſine aliq̄ pctō ſaltē veniali. Et ideo nulla cauſa mēritēdū eſt. Un̄ veritatem occultare pōt qd̄ ſine pctō vt p̄z p̄ Aug. xxi. q. ij. Neqs. Sicut legit̄ de Abraā z Isaac. vter qz em̄ vxorē ſuā dixit eſſe ſoroꝝ. z in h̄ nō eſt mē- tit⁹ ſz veritatē occultauit. p̄pter obuiādū malis. Et h̄ mō fm̄ Antho. poſſet qd̄ ſine pctō vti ver- bis ſophiſticis ad obuiādū malis. vt dū quis ad mortē q̄rit̄. interrogātibz te an illū videris p̄ illā viā trāſiſſe. tu dicas. nō trāſiuit hinc iten- des loq̄ deloco in q̄ ſtas p̄ nūc. z ſic dicit̄ veri- tatē occultā eaz. tñ in iudicio nō liceret ſic loq̄ ſophiſtice iuridice iſrogato. Nec Antho. Sc̄- endū tñ p̄ declaratiōe vt ſciam⁹ qn̄ peccat qd̄ i mēdacio venialr vel mortaliter qd̄ fm̄ Aug. z Magiſtr. i. ij. ſen. di. xxxviij. mēdaciū diuidit̄ i tres ſp̄s ḡn̄aliores. Prīmū d̄t iocoſū qd̄ ſit ſe- rioſe. ſicut Joſeph dixit fratribz ſuis. exploꝝato- res eſtis. z hm̄i plura. Sc̄dm d̄t. officioſuz

quod nulli nocet si alicui utile est. Tertium dicitur pñcio sum quod est nocivum alicui notabiliter. De primis duobus generaliter tenetur quod de se sunt venialia. Sed mendacium pñciosum de se et ex suo genere est mortale. Verum per accidens etiam illa iocosa et officiosa pñt esse mortalia. Proinde nota quod in quibus casibus precipue iudicatur esse mendacium mortale sunt rheologos et prestendū. Primo fidei et dei charitati servando. puta quando veritate fidei occultat vel corrumpit. ut heretici faciunt scripturarum veritatem pervertendo vel corrumendo. Secundo quasi virtuosos mores dānādo et vitia admittendo. puta quando fornicationem vel usuram dicit non esse peccatum. Secus si dicit aliquid quod non refert ad salutem vestri sic vel sic cogno scatur. quod sic veniale esset. ut si predicator vel doctor aliquid tale mentiat in predicatione vel lectura. nisi si scandalū vel p̄ceptus esset annexus. ut dicit in Angel. Tertio pro notabiliter nocendo in corpore vel rebus vel fama. sicut fit in testificando et honorando.

Quarto affectu nimio mentiendo. ita quod per nobilem ducit mentiri. et si esset etiam mortale non abstinere. tunc licet esset mendacium ioculosus fieret mortale. propter p̄ceptum. Quinto scandalizando: ut cum quis adverteat scandalizari alios ex mendacio: et tamen non vereetur publice mēiri etiam in ponderosis: mortale est. Sic etiam mortale peccat pñnciantes publice fallas indulgentias et reliquas et autoritates se habere absolventi mendaciter. Nec in Ant. et ange. et Circa tertium de dānabili p̄ditioe quare Quasi libi signis evidenter comprobatur quod deo dānat et perdet mendaces. Rūdet pñncio pla signa. Primum abominatiois diuine. Prover. vii. Odit deus linguam mendacem. Et in incantatio quod sic dicit Ant. non potest deus dispensare ut homo dicat mendacium sine peccato. quia non potest recedere a veritate prima sua. De furto autem potest dispensare. quia cum omnia sint sua creatura potest dare alteri cui deus vult auferendo a quo vult. Sic et de homicidio potest dispensare etc.

Secundum signum possessiois diabolice. Nam mendax dicitur diabolus portat in corde et ore. quia primo diabolus adinuenit mendacium cum dicit. Nequaquam moriamini. Job. viiij. Mendax est. scilicet diabolus. et per mendacium. Tertium exhereditatiois iuridice. Or. xxi. q. v. Lauce. Amb. dr. Deus qui amat mendacium: filij sunt diaboli. filij autem iuridice debent hereditas patris. scilicet hereditas diaboli est infernus. Apo. xxi. Mendacibus spiritus eorum in stagno ignis et sulphuris. Ut dicitur talibus. Quartum signum detestatiois omnis creature. Nam mendax contra omnes est hominibus et animalibus. quia cuilibet displicet se decipi a bono et nulla creatura vult mēiri nisi diabolus et homo malus. Quintum occasiois repentine in anima quasi in corpore. Nam Sap. v. Deus mendacem occidit animam. Exēplū de Anania et Saphyra Act. v. c. qui repente mortui sunt propter mendacium. Rogem⁹ ḡ.

Seria quarta post dñicam quartā Sermo. xxxiiij. de execrabili peccato perjurij.

Quis dei cultor

luratur et facit hunc exaudit. s. deus

Job. ix. et in euangelio hodierno. Verba sunt dicta per eum natum quem dominus Iesus illuminavit. Quibus probavit iudeis tradentibus miraculis christi atque scripturis et derogantibus dicendo. Nos sciamus quod hoc homo peccator est: quod habet fallere mentem. Et sic probavit per effectum miraculosum dei. Sumus quoniam peccatores deus non exaudit. Lira. s. in faciendo miracula ad testimonium scripturarum illorum. Sed si quis cultor dei est. per actum latrice debitorum. et voluntatem etiam facit implere mandata. hunc exaudit. s. faciendo miracula in testimonium per declarationem scripturarum ipsarum. et sic probavit christum esse sanctum. ut patet de his in euangelio. Ad hoc quod dei cultor requiritur et nois reverentiam et voluntatem dei est in hoc precepto. Non assumes nomen dei tui in vanum. Exodi. xx. quod potest esse aliud thema. Et quoniam secundum doctores contra hoc preceptum directe prohibetur piurium. quia cum dicitur Non assumes nomen dei tui in vanum. glo. inter. dicit iurando per vano. i. per iuratum vel nihil vel per falso et honorando est piurium. Idcirco de piurio agunt tria mysteria declarantur hoc sermone.

Primum dicitur execrationis.

Secundum dicitur modificationis.

Tertium dicitur punitionis.

Circa primum de execratione piurij. Notandum quod pessimum vicium piurij est omnibus execrabile et cauendum pluribus rationibus precipue tribus. Primo ratione periculo sitatis. quia piurium dei contra se iuratur. Sic me deus adiuet. et sic per contrarium secundum Buil. Lugd. in summa victorum tantum est actus dei. Deus p̄dat me si falsum dico. unde talis prout laqueus se iugulat iuxta illud. Prover. vii. illaqueatur es verbis oris tui et sic patet quod est periculosum. Item quod secundum eundem Buil. quia talis seipsum dānari eternally exorat: cur dicit. Sic me deus adiuet. scilicet tanquam mendaces demones deus dānat. Denique quia talis manum suam illi quasi agit euagelij vel reliquias in quibus iurat dyabolo dat. similiter et linguam falso iurando atque animas dyabolo dat et obligat. Unde donec de piurio peniteat manus illa et lingua et anima sunt dyaboli. et quoniam se signat manu illa vel comedere vel bibere totum fac manu et lingua dyabolica. ut hec dicit idem Buil. sup. Ideo Eccl. xxiij. Qui multum iuras replebitur iniquitate. et sic plene habebit a dyabolo. B. Secundo ratione enormitatis. quia piurium est enorme vitium. Et hoc ostenditur primo. quia deus per ipsum summe in honoretur. Nam secundum Augustinum. Jurare est deum in testes invocare. scilicet locutionis sue. Sed deus est summa veritas que mēiri non potest. id est ipsum inducere in testem fallitatis est iniquum et blasphemia dei. certe hoc non faceres vni homini cuius que scires quod ei displiceret mendacium vel piurium. deo autem summe hoc displicet ut sic testis fallitatis quod est impossibile. ḡ etc. Secundo quia piurare enormius et peius est adulterio. ut patet per Ricb. et in Angelica. quia iniuriat deo. et ad

Feria. III. post dominicā quartā

dei blasphemiam pl^o appropinquat et sacrilegium quā
 mō. Tercio q^z piurā peius peccat q^m crucifixo
 res xpm crucifigentes. q^z illi intulerūt xpo penas
 tm mōdo. iste aut iuoluit xpm in culpā ad testi
 ficandū. Quarto q^z pei^o peccat talis demonib^z
 et ifernalib^z. q^z demones et dānati credūt et con
 tremiscūt Jac. ij. piuri aut nō cōtremiscunt no
 mē dei execrabili^r offendere. Exēplū habemus
 q^z dyabol^o qm̄ rēpauit p̄mos penes: mēdaciū
 q^{dē} dixit di. Nequaquā moriemini. sed iuramen
 tū mendacio nō addidit. et sic piuri peius pec
 cant demonib^z q^z mēdacio iuramētū addunt.
 Nā. iij. s̄niaz magister dicit. q^z piuriū est mēda
 ciū iuramēto firmatiū. O ergo xpiane hortor ca
 ue. **L** Tercio rōne inexcusabilitatis. q^z piu
 riū nullo casu excusat a peccō mortali. nec exio
 co piurādo. nec ex lapsu lingue. nec crysu dūmō
 aduertit ut ista parebit. Sed gr̄it verū me^o v^l
 violentia excuset a mortali piuriū. Respōdet in
 sūma Angelica q^z cōiter tenet a doctorib^z q^z in
 iuramento assertorio nō excusat. extra de his q^z
 vi metusq^z cā sūt. c. Sacris. q^z nullus p̄r abso
 lute cogi ad iurādū falsum. Un̄ qm̄ dñs mādat
 villico ad piurādū vterq^z piur^o est. xij. q. v. c. f.
D Circa scōm de modis piurandi gr̄it. q^z
 lib^z modis d^z q^z piurare mortali^r. Respōdet
 fm̄ doctores recolligēdo ex sūma Ancho. par.
 ij. c. r. c. vij. et ex Angelica plures modos p̄ sim
 pliab^z. P̄mo aio cōtrarū credēdo: vt dum
 quis iuret esse vez quod tñ credit esse falsuz. et
 ecōverso. dū iurat esse falsū qd̄ credit esse vezuz
 Et qm̄ reaz lingua nō facit nisi rea mens vt di
 cit Aug. xij. q. ij. Noies. ergo sic ē mortale Ses
 cundo blasphemā sonando. Sicut iurare p̄ dei
 vel sanctor^z mēbra vitu piose. et sic fm̄ Angelicā
 mortale ē. Nā talis laicus excoicat. cleric^o depo
 nit. xij. q. j. Si q^z p̄ capillū. Un̄ iurans ex irre
 uerētia v^l cōtempnū p̄ caput v^l oculos v^l vulne
 ra xpi et sanguinē et hm̄i honesta mēbra mor
 tali^r peccat. Secus si cū reuerētia. dicēdo p̄ scām
 caput dei et raro. q^z sic veniale. Exempluz legi
 t q^z qdam miles in alea duz p̄ oculos dei iurasset
 mor ipsius p̄p̄ij oculi de capite exilientes super
 alea ceciderūt. Laudū ergo est. **L** Tercio
 cōsuetudinariē ex ioco v^l ex lapsu lingue piurā
 do. et tūc si q^z aduertat se iurare. et aduertit etiā
 falsuz esse qd̄ iurat mortali^r peccat fm̄ Bona.
 et Ricb. in. iij. di. xxxi. et Tho. ij. ij. Rō. q^z non
 euirat diuinā irreuerētiā s^z magis auget quoz
 dāmō p̄ceptū cū in ioco assumit in testimoniiū
 falsitatis q^z si in necessitate assumere^r v^l p̄ vili
 tate. Sed si nō aduertit de altero illoz. s. v^l de
 dicto. licet aduertat de iuramēto vel ecōverso:
 puta aduertit q^z iurat in deo s^z nō aduertit esse
 falso. imo putat vey et hm̄i. i cōmuni locutiōe
 nō sunt mortalia s^z venialia peccā. et a fortiori si
 de neutro aduertit nec deliberat. sed totū. p̄fert
 ex surreptōe. nisi q^z deliberare possit et tñ p̄tēne
 ret. q^z sic mortali^r peccaret etiā ex surreptōe. p̄tē

p̄ceptū. Un̄ fm̄ Aureo. sup. iij. di. xxxi. et in An
 gelica. qm̄ q^z d^z. Juro p̄ deū: v^l p̄ fidē meā: i ves
 ritate et hm̄i sine aio tñ iurandi. sicut cōiter iu
 rat in locutiōe cōi hoim plimoz. p̄sertim ml̄ie:z
 nō est mortale peccm̄: q^z talis nec iurare intēdit.
 nec q^z iurat acapiūt. p̄ iuramento. Et silr qui
 iurat p̄ ignē vel celū vt nō peccent p̄z in Angel.
 Quarto de crimine vel illicito se obligando.
 vt de occidendo et hm̄i. sic peccat mortali^r iurā
 do. et tenet necessario vt nō impleat. xij. q. iij. c.
 in malis (inq̄t) pmissis rescinde fidē. s. nō obser
 uādo. Nec Jsid. Quinto dubia et incerta affir
 mando. Nā in re dubia mō d^z hō iurare
 asserēdo p̄ vo. sed tenet debitā diligentā p̄scru
 ratiōis adhibere. nec excusat a peccato mortali
 ignorātia crassa cū poterat scire certitudinē. fm̄
 Ray. xij. q. v. q^z piurat. Et sic d^z hō iurare. scita
 p̄ sacris. audita p̄ auditis. dubia p̄ dubijs. credi
 dita p̄ credit^z zc. Et fm̄ Aureo. d^z dubia asserere
 rebūano mō. sicut rñder q^z p̄ ordinandis. di.
 q̄ntū p̄mittit hūana fragilitas. Sic em̄ asserere
 nō est mortale. vt d^z in Angel. **S** Sexto
 exigēdo piuriū ab alio. Un̄ Aug^o. xij. q. v. c. q̄
 exigit (inq̄t) iuratiōne multū interest si nescit il
 lū iuraturū falsum an scit. Si em̄ nescit et iō dē
 Jura mihi: vt fides ei sit. nō est peccm̄. tñ hūana
 rēptatio est. Si aut scit cū fecisse et cogit cū iura
 re: homicida est. Ille em̄ se piurio interimit. sed
 iste manū interficiendi impellit. hecibi. Sz di.
 Quid ḡ mihi cū ille me dānificauit. nec vult re
 stituere s^z vult piurare oino. Rñdet q^z in iudi
 cio nō debes ad ei^o fidē h̄ cōmittere. Itē iudex si
 papit aliūdē: tenet si iuris ordine p̄tē viā tene
 re vt nō p̄mittat tali piurare. sed potius alteri p̄
 ti quā putat veridicē p̄cedere iuramētū impōat
 et testes adhibitos diligentē examinet. Exem
 plū bonū legit ad id in gestis romanoz. c. crv
 ij. q. regnante Marimiano qd̄ miles iustus
 mortuus est. cui^o p̄dia alius miles cupid^o vo
 lens possidere: cartam scribi fecit et falsos testes
 tres p̄duxit qui testarent^r qd̄ p̄dia illius pecunia
 emisset ab illo dū viuēbat. Nota ḡ lre cū filio
 defuncti et adhibitis testib^z: iudex p̄uidens vo
 cato vno testiu^z interrogauit euz secrete an sciret
 dñicam oionē. At ille. Scio. Dic inq̄t. et recita
 uit. hunc ḡ statim iussit intrare in domū. Et vo
 cato altero dixit secrete audientib^z coassessorib^z
 sic. Charissime ecce socius tuus dicit nob ita ve
 rū sicut p̄t noster. iō scito q^z nisi et tu vitatē fatea
 ris ad patibulū te iudicabimus. Iste ḡ piurauit
 ex h̄ q^z socius ille p̄mus ei^{dem} veritatē aperue
 rit. et timēs totā veritatē falsus est. Quo scorsuz
 legato. Tertiū vocauit et dixit. Ecce p̄mus vñ
 ita vey dicit sicut p̄t noster. Secūduz q^z verita
 tē dixit. Nisi ḡ et tu veritatē fatearis patibulo iu
 dicaber^r. Et sic iste p̄mescēs fratē falsus est et
 fraudē apuit. Et sic actor p̄uice^z fuit d̄ iniq̄rate.
S Circa tertiū de punitiōe Nota q^z piurātes
 mult^z modis puniunt^r. P̄io q^z infames effia

unt. vj. q. j. infames. et ad restitutionem de dano tenent. Seco qz conuicti ad testioniu in iudicio no admittunt etia post pniam. ibide. Tercio tenent mala morte a deo et aduersitatibus puniunt. Na vt habet. ij. Reg. xxi. epe David facta est fames tribus annis. p[er] h. l. q. Saul iuramento filioz. uli[us] Balaonit[is] firmato fraco: ml[ti]os ga baonitaz occiderat. nec cessauit fames vel sterilitas donec filij Saul occisi sunt. Itē Sedechias post q[ui]s fregit iuramentu[m] fidelitatis factu[m] nabucho donosor: sterilis effectus est in nullo p[er] speratus. s[ed] tan de captus et cruciatus. Hier. xxi. Deniqz in vita sancti Nicolai legit[ur] q[ui] qdaz dū artificiose piurauit mutuarā iudeo pecuniaz restituisse di. h. co. q. in baculo cauato illi tenendi interm dederat: male fuit mortuus. Deniqz piuri in futuro eternal[iter] cruciabunt. Un in speculo historiali Uincē. li. x. c. cxi. d[icit] q[ui] in Alexan[dr]ia qdā uduia dicitissima noie Delancia in iudicio accusauit Eugeniā uirginem de stupro. et ois familia uidue falsum dedit testioniu. Et ecce nō diu post uidue domus cu oib[us] ibi existenti bus celica flāma fuit cōbusta. Rogem[us] g[er]e.

Feria quinta post dñicā q[ui]ntā Sermo. xxiij. d[icit] iuramento debite et licite faciendo.

Accipit omēs ti

mor et magnificabant deū. Luc. vij. et in euāg. bodiemo. Dñs iesus post q[ui]s suscitauit defunctū filiu uidue in porta ciuitat[is] Naim corā discipulis et multitudine ppli: accepit oēs timor et deū magnificauerūt. In q[ui] do cenur nos xpiani q[ui] post q[ui]s scimus ex euāgelio qm xps uerus deus q[ui] uis q[ui] mō et in fine mūdi nō cessat mortuos suscitare spūal[iter] et corp[us]aliter miraculose. Na p[er] e[ss]et in fine mūdi suscitabit oēs mortuos hoies ad iudiciū vt fides catholica tenet. Idcirco debemus timere ne ipm deū offendamus: iruerent[er] et p[er]fēt[er] illitate iurando. s[ed] potius magnificemus ipm of reuerentia debito cultu et licito iuramento. vt possit uerificari in nob[is] h[ic] qd d[icit] Accipit timor zc. p[er] in euāgelio. Itaqz de timore dei in iuramento obseruando et magnifica reuerentia nois diuini inuocandi in ipso: tria mysteria in hoc sermone restant declaranda.

Primu[m] de iuramenti licite circūspectione.

Secu[m] de iuramenti legitimi p[er]ditione.

Terciu[m] de iuramenti assuesfacti remediatioe. Itē p[er] his aliud thema pot[er]t poni illd Hier. iij. c. Jurabit in noie meo uiuere dñs i ueritate zc. vel aliqd ex infra scriptis.

De Circa p[ri]mu[m] de circūspectione licite iuratiois Notandū q[ui] ex o[mn]i lege et serie scripture tenet hō vt sit valde circūspectus in iuramento ad faciendū licite. P[ri]o ex lege naturali q[ui] dicitat hōi q[ui] deū sumo honore reuerat[ur] et fidelis sit p[ro] i. p[ro] mis[er]i-

sis. g[er]e. P[ro]inde f[er]m Tho. ij. q. xviij. si paganus etia p[er] idola iuraret: licet peccet iurando: tene[n]t t[ame]n suare iuramentu[m] factu[m] de re in se licita. qz fidelitas in p[ro]missis est de iure naturali. Et licet nō sit licitum exigere ab infideli inducere vt p[er] idola iuret. t[ame]n ad firmadū pacē vel pactū cu eode re licita: nō ē illicitu[m]. vt ei[us] iuramento rōne scz fidelit[er] ad quā ille tenet. Et sic Machabei cō fecerūt ligā cū romanis vsq[ue] sūt iuramento eoz vt credit p[er] idola q[ui] colebat. sic d[icit] r. xxi. q. j. sic etiā. Un d[icit] hō circūspect[us] eē in iurando. Seco ex lege diuina. qz deus p[re]cepit Eto. xx. Nō assumes nomē dei tui in uanū. Contra qd p[re]ceptū peccat q[ui]s duplt. Uno mō qn assumit nomē dei iurando sine cā debita: vt d[icit] Lra ibi. Seco qn assumit in uano. i. in falso qd nō h[abet] firmamentu[m] ueritatis vt p[er] glo. interli. et Tho. ij. q. cxxij. J

Tercio ex lege p[ro]ph[et]icali Zach. viij. Juramentu[m] mendax ne diligat[ur]: hec em odit deus. Itē Eccl. xxiij. c. Vir ml[ti]u iurās implebit iniquitate et nō discedet a domo illi[us] plaga. Et si in uacuū iurauerit Ly. i. sine cā debita: non iustificabit. replebit em retributioe pessima domus illi[us]. hec tibi. Ly. qz aliqn etia filij puniunt p[er] pentibus t[er]palit[er] p[er] aduersa. Na et filij audientes p[er]cem frequent[er] uane iurant: p[er]silem modū et ipsi acapiunt. Un fm p[er] uerbiū cōt[ra]ctes nūq[ue] p[ro]spant post q[ui]s iurauerit.

Ad hoc ex lege euāgelicali. p[er] Mar. v. Audist[is] qz dicit[ur] e antiquis. Nō piurab. Reddes autē dñō iuramēta tua. Ego autē dico vob nō iurare oino neq[ue] p[er] celū neq[ue] p[er] trā neq[ue] p[er] caput tuuz. Nec p[er] pla[ti]a tibi. Ubi notat doc. q[ui] xps dñs nō p[ro]hibz nec uult dicere q[ui] in nullo casu debeat q[ui]s iurare: u[er]o in casu necessitat[is] et magne uilitat[is] rōnabil[iter] p[er] et d[icit] hō iurare. Un et scōs hoies legim[us] iurasse dauid abraā et paulū in eplis suis. als hoc p[ro]f[er] nacliter dicere q[ui] nūq[ue] licet iurare p[ro]iener ad he[er]esim. s[ed] p[ro]hibet xps iurare sine cā et icauere vt in discrete: tā p[er] nomē di[ei] q[ui] p[er] creaturas: vt d[icit] Lra. Na fm Bonauē. in. iij. di. xxxi. et cōiter logico[rum]. Negatio p[ro]posita signo vli e[st] q[ui] pollet p[ro]d[i]ari negatiue. Un xps di. nō iurare oino. hūc sensū uult dicere. nō iuret o[mn]i mō. v[er]o nō sp. qz sine cā et necessitate nō ē iurādū: s[ed] aliqn cū debite circūstātijs iurādū ē. hec in Antb. Quāto lege canonicali. Na. xxij. q. v. Chry[st]os. c. q[ui] piurare (inq[ui]e) pat[et] ē an q[ui] iuret piur[us] eē uidet corā dō. Et postea cū iurāt cū solēnit[er]e g[er]u[er]it ē pactū. id sollicitate cauēdū ē. Seruo lege ciuili q[ui] p[ro]hibz et varie punit cor[por]al[iter] trucidādo piuros tāq[ue] infames. ff. de iure iurā. et p[ro]hib. R Ultio ex lege g[er]tili et p[ro]ph[et]icali Na Bresto. j. Verba. d[icit] q[ui] iurandū ap[er]t[er] g[er]tiles erat honoratissimū et nullo mō piurabāt licere illud venire. Un Valerius refert li. vij. c. iij. q[ui] Alexander dum iret ad diruendū Lapla cū ciuitate: obuiauit ei qdā sibi charus p[re]ceptor Anatimenes. que Alerā. sciens q[ui] p[re]ces ire sue opponeret: iurauit se nō facturū q[ui]cqd ille pere

Feria. VI. post dominicā quartā

ret. Tunc ille ait. Precor vt lapsacū diruas. z sic vbs illa saluata est. Itē narrat Virgilius. ij eneid. qd cū Atricius veller edificare Troiā z videns qd opus istud vires pprias excedebat: iuravit in deo qd vici si cū adiuuaret singulis annis certa sacrificia offerret. z sic fuit edificata ipsa. Cū postea a sacrificijs destitissent illis troiani: grecos funditus sunt deleti. Et hec sufficiant. Cū ex oibz istis prz qd illicite iurat cōtra omnes leges peccat.

Lirca scōm de pdictōe iuramenti Nota qd fm Hosti. Boss. z in angel. septē sunt atredēda in oī iuramento vt fiat legitime. v. Quis cui. p qd p qd z cur quō qm. Primo qd pōt legitime iurare. Et rñdēt fm doc. pdictos qd oīs qd est doli capax. Cū nec pueri qd nō sunt dolicapaces obligant ex iuramento. xxij. q. v. puuli. nec etiā admittunt ad iurandū. Silr etiā nec furiosi: amētes nec ebrii oīno. Scdo cui sciendū ē iuramentū. Rñdēt qd in iudicio iudici cōpetēt. sed extra iudiciū pōt fieri cuiqz. **M** Sed di. An peccat psona puata qd cū dubitat de vitate pura qd ex suis in domo furatus sit b vel illud. z in hmoi casu exigat iuramentū ab illis. Rñdēt fm Aug. xxij. q. v. qd exigit. qd veniale pccm est. qd ex infirmitate hūana. pcedit. Sz dū sat veritatē z cogit falsum iurare illū quē scit piuratur: mortali peccat. Et iō nūqz est deferendū iuramentū illi qd quē est vehemēs suspiciō de piurādo. al's mortali peccat deferēs. Nisi b faceret qd vt psona publica ex ordine iuris ad instāciā pī. qd sic fm Rich. in. ij. di. xxxix. nō peccaret. tñ qntū iuris ordo admittit dī iudex imponere iuramentū ei quē putat nō piurare. Itē addit in Angelica qd etiā ille qd dat iuramentū vt psona puata isti quē scit falsum iuraturū: qm iste est dispositus iā piurare puta qd obculit se iurare. nō peccat ille qd dat: faciēdo ex aliq rōnabili cā. sed si induceret vt cogeret nō dispositū iurare: esset mortale. Et sic intelligit. c. Ille. xxij. q. v. Nā qd parus ē piurare iā piurus ē fm Chryf. Tertio p qd pōt iurari. Rñdēt qd p relicta iusta z honesta. Nā p illicita puta p pccō mortali nō tenet iuramentū. qd vgit in interitū salutis eterne. Silicer qm qd iurat est pccm veniale in se. Vel qm iurat p p silia euāgelica. puta qd nō efficiēt religiosus z hmoi. Silr qm iuramentū excludit opus pīa intentionē faciēdū p deo. vt iurās qd nūqz mutabit vel nō erit. p aliq fideiussor. vl nō ibit ad domū alicu. Itē qm vergit iuramentū in dispensatiō corpis magnū vl rei publice. vt qd nūqz erit iudex zc. Nec z pla in Ange. **Q**uarto p qd liceat iurari. Et rñdēt qd iuramentū sit aliqu nō p aliqd sz solo fōmone. sicut in veteri lege di. viuit dñs. vel in noua. Testis ē mihi de. vel veritate dico in xpo. Itē testis est mihi p scia. vel p deū dico. vel p fidē vel p aias. Aliqu fit p aliqd vt p euāgelīū vl crucē vel p scōs z reliqas vl p

ordinē sacru. xxij. q. i. si aliq. Sed qnt an liceat iurare p creaturā. Rñdēt fm Bonauē. in. ij. et in angelica qd iurare p creaturas sic q inuocant in teste fm se. sic nō licz: ne honor dei transferat ad creaturā. Nā p eas iurare sic essz in eis credere aliqd nūmōis rōne cui pōt veritas pfirmari. Et sic intelligit illud Mat. v. c. Dico vob nō iurare oīno neqz p celū neqz p trā zc. Si tñ creaturā inuocaret qd in teste in qntū relincret in ea diuine vītatis vestigiū. sic licz. qz sic iuraret p deū. sicut Joseph dixit fratribz Per salutē pharaonis nō exibitis hinc. i. sic det de salutē. Cū iurare p creaturas p impccationē: vt dicēdo Iurauit filius meus. sic licz. qd de inuocat. Quōto Lur. i. q. fine z causa debeat iurari. Nā iurare sine cā necessitatis vel utilitatis pīe vl pīmi: pccm est. Silr iurare p illicita vel turpi causa.

Sexto quō fieri dz iuramentū. Rñdēt Micro. sup Hieremiā. xxij. q. ij. c. An aduertēdū ē inqz q iurandū hos habeat comites: veritatē: iudiciū: atqz iusticiā. si ista defuerint nequaqz iuramentū erit h piurū. hec ibi. Rō fm Bonauē. sup. ij. in lra. qd iuramentū cōpat ad trā. Pīo ad rē de q fit. z sic debet veritas p scia. Scdo ad euz q iurat. z sic debet iudiciū b est discretio vt diligenter aduertat ac discernat qd z qlr iurat. Tertio ad cām p q fit. z sic debet iusticia. i. causa iusta. prz. Septio qm. i. q tpe liceat z q rō licet iurare. Et rñdēt qd in iudicio illicitū est diebus festiuis iurare. nisi fieret p pace z alijs pijs causis. extra de ferijs. c. 2. questus. Nec sufficiat **D** Circa tertū de iuramti assuefacti remedio nota qd **P**rimū remediū est aliquā penam sibi statuerē qntis accidit piurare. Legit qd qdam miles in fōmone cōpunctus statuit sibi ca die a carnibz abstinēt q die piurasset. z sic assuevit in Irū. Scdm est orare qntidie vt possit cauere. Cū in dñica oīone pīma petitiō ē. Scificēt nomen tuū. s. p debitā reuerentiā hoim. Tertū ē a dei punitione extimescere. Nā Vīnē. in speculo lib. xxij. narrat. qd tpe Karoli magni dux qdaz false iurauit qd nil teneret sorozibz q in iudicio p cū crāt p queste. Et statim vt piurauit crepuit medijs z sanguine p os oculos z aures ac nares effluēt: mortuus ē infra duas horas. Itē in spec. exē. di. ix. c. d. x. legīt qd refert Orosius qd romani legatos miserūt p pace firmāda. Et gētes qdā cū iuramento pace ai eis firmata: pdi corie illos occidēt. z in detestatoz piurij panis q frangebat ab eis sanguinē emittebat. Aialia etiā domestica cū balatu ab eis ad siluas fugerūt. Impator romāoz bellū p eos mouit z eos in cāpo victos occidit. pter. 4.000. qd fugerūt ad mōtes. z ibi illi statim p gelati ad modū lapidū facti sūt immobiles a di vidicta. Rogem q xp̄m.

Feria sexta post dñicā quartā Sermo. xxxv. de execranda vsure auaricia.

Itesus tollite lapides Job. xij. z i eua
ge. hod. Dñs iesus aie hec dñi resuscit/

rauit Lazay de monumento. vbi Aug. z Chrys. di. q. dñs iesus resuscitauit lazay fleuit vt doceret flere debere hoies sup periores tan qz mortuos in aia. Sz quare pcepit lapidē remouere cū poterat etiā de sub lapide iacente resuscitare. z poterat etiā sola voce lapidē remouere q. potuit voce mortuū suscitare. Utiqz ppe myste/ riuū: ad significandū q. si qz vult resuscitari per pañam ad grē vitā dz remoueri lapis. i. g. uitas z frigiditas cordis obdurati in peccatū q. signifi/ cant p lapidē durū gūē z frigidū. h. est. vt bō velit abijere peccatū. Sed qm auari vsurarij in peccō valde sūt obdurati vt nolint desistere. aut si desistūt nolūt restituere vsuras. Idcirco dñi pcepit dñs iesus inter alios potissime di. Tollite lapidē. si vultis resuscitari. vide euā gelium.

Itaqz de vsura q. multū viget in xpiano orbe vt possit dici de eis illud ps. liiij. Nō defecit de plateis eius vsura z dolus. hoc p alio themate. Tria ergo mysteria in h sermone declarabim. Primo dz execrationis. (oppugnan. ea. Secūdo dz offensionis.

Tertiu dz modificationis.
P Circa pmū de execratione vsure Notādus q. h vitū est execrandū plibz rōnibz. Primo rōne difficillime cōuersionis. qz vsurarius valde difficulter pōt facere veram pñie z uersionē. qm vltra cōtitionē: cōfessionē: z satisfactiōnē q. sufficiūt. p alijs peccis penitēdo vsurarius insuper tenet q. restituat aliena. qz vt Aug. dz. xiiij. q. vi. si res. Peccatū nō remittit nisi restituitur ablatū. Nec pffessor nec eps vl alius platus potest sibi remittere ius alienū. sed h ipsi nolūt facere vt burfam euacuent. Siles cū sunt vasculo terreo in quo denarij ponūt nec extrahi ex eo possunt nisi franganr. sic isti vsqz ad mortē nō restituit. z sic damnanr. Scdo rōne amplissime periditatiois. Primo qz alia peccata atrocres suos pdunt. Ezccb. xvij. Filius nō portabit iniquitatē patris: sed vnusqz in iniquitate sua moriet. Sed vsura sicut z alia iniuste acquisita transt de pgenie in pgenies obligando dānatiōni in ppetuū nisi restituant. Sola ignorantia inuincibilis in h habet excusare z nō crassa fm Amb. par. ij. Scdo qz oēs picipantes in vsura digni sunt dānatiōne. Primo notarij sciēt pficiētes sup vsuras instrumēta. Scdo aduocati patrocinātes. Tertio statuta faciētes sup vsuris z iudicantes fm ea z psilia pbentes ad hmoi statuta. Nā sunt execrāci. extra de vsuris. c. ex graui. in clemēti. Quarto domos locātes ad fenerandū z hmoi plēs picipanr. Preterea pculosa est. Tertio ipsi vsurario. qz omni vice quotiens deliberate de tali z tractu illicito cogitat mortaliter peccat toties. Silitur in omni

q. bo: in oī cōputo. in oī nūceratione. in oī scōtu/ ra vel registro: z in oī cogitatione cū dolet nō posse assequi suū intentū semp mortalr peccat z sic die ac nocte vsura rodit aiam illius ad dñi nationē: vt dicit etiā Leo papa qdam f. mone. Quarto deniqz piclitant damnatione quicūqz dñi pstant z pmitūt vsuras. ppter quorā inde recipiendā: vel ppter munera exinde sibi. puenientia. Quinto pterea piclitant etiā pffesores sciēt absoluentes sine debita restitutione. D. g. p. r. i. culosissimū vitū zc. R. Tertio execrandā est rōne multimo de punitiois z maledictiois: vt ponit in Angelica sūma. Primo qz sūt infames: infamia iuris manifesti vsurarij. Secūdo: qz ad cōionem altarīs nō sunt admittēdi nec ad oblationē offerendā. Tertio qz testamēta eoz nō valent. nec dz aliquis interesse eoz. testamētis nisi satisfecerint. Quarto qz ad modū raptoz z furū nō solū tenet restituere rē quā accēpit. p vsuris vsurarius: sed etiā tenet restituere fructus qz pcepit. z q. p. p. potuerunt a vero dño fm Rich. in. iij. disti. xy. z cōiter doctores. Quinto qz vsurarij nō sepeliunt in ecclesiastica sepultura. extra de vsuris. c. quia in oibz. Nā sepelientes tales vsurarios sunt excōicati ipso facto: vt patz in clemē. de sepulturis. c. eos. Nec z plura in Angel. Exemplū legit q. qdam diues vsurarius cū esset mortuus: ipm plebanus no lebat in cymiterio sepelire. Instans aut. p. quis illius fortiter. tandē in h. puenit q. eoz pus mortuū poneret sup asinū plebani qui nō fuerat assuetus nisi libros plebani portare ad cymiteriū vbi plebanus pdicabat. Imposito g. cadauere sup asinū nullo ipm ducente sub partibulū expozauit. z ibi stetit donec deposuerit. z sic patuit q. ibi sepeliri debuit. Sz qz dicatur manifestus vsurarius vt pdictas penas incurrat. Rūdet in eadē Angelica q. ille q. notorius est de iure s. qz p. i. uctus in iudicio: p. f. s. q. d. vsuris sponte z. z. t. natus a iudice vel coram sacerdote z testibz in articulo mortis p. f. s. se fore vsurariū. Itē si cū h. qz notorius ē de facto. i. notorie facti. qz publice tenet mēfaz mutuā di oibz volentibz. qn. g. oia hec sil. p. currūt tunc manifestus vsurarij ē fm Fredericū. als p. f. s. oia sola extraiudicial nō faceret manifestū vsurariū.
S Circa scdm de offensiōe qm pmo quid sit vsura. Ad qd rūdet fm Hoffre. in sūma sua. dif. finit sic. Usura est q. qd sori accedit pcedere in tentione vel pacto. Sors aut capit. hic p. p. n. c. pali mutuata re vel capitali. Et q. p. fm doct. oēs p. regula. q. vsura nō p. s. i. t. nisi in solo mutuo vero vl interpretatiuo. Un. z a magist. diffi. nif sic. Usura est lucrū ex mutuo p. n. c. p. r. t. t. u. Exēpli grā. mutuo tibi centū florenos haci. tentione p. n. c. p. r. t. t. u. vl aliqd plus recipiā vltra illos centū florenos: siue eca siue vestē vl frumē tū vl quōcūqz noies illud: vsura est vt Amb. dz

Sabbato post dominicā quartā

xiii. q. iiij. pleriq. Unde si q̄s nō mutuaret nisi speraret se plus accepturū sola spes lucri etiā sine interuentione pacti vsurā facit. Excipit si speraret ex h̄ captare amorē tm̄m̄ illi⁹ vel beniuolentiā z hm̄i q̄ nō mensurant pecuniā. Nā z si mutuo tibi: vt z tu mutues mihi postea cū in diguero nō est vsura nisi in pactū ducēdo face- re in h̄ obligationē. Nec fm̄ Tho. z in Angel.

Secūdo q̄rit̄ q̄re vsura est dānabilis culpa. Et vsurarij arguit̄ in 3° r̄iū sic. qz nō est 3° charitatē: sed p̄ charitate eo qz vergit̄ in utilitatē vtri usqz partis. Lū 3° ego feci illi magnā grām z charitatē mutuādo. q̄re 3° nō licz vt z ille mihi restituat aliquo lucro. Itē qz ille q̄ accipit mutuū a me volūtarie dat mihi aliqd vel vsurā. qz null⁹ cogit eū vt ad vsurā accipiat s; volūtarie accipit z dat. 3° zc. Ad hec r̄ndet̄ fm̄ Tho. ij. ij. q. lxxvij z doct. qz vsura nō est 3° charitatē tāqz aliqd in uile. sed est 3° charitatē tanqz viciosum z malo admixtū: nec accipiens mutuū dat volūtarie vsurā: sed cū q̄dā necessitate in q̄ntū indiget pecuniā accipe mutuo quā iste nō vult sine vsura mutuari. Proinde fm̄ oēs theol. in. iij. dif. xv. z canonistas: vt pr̄ in Angelica. Usura est dānabilis culpa. Et pbat̄ pmo autoritate leḡ diuine tā veteris q̄ noui testamenti. Nā ps. xiiij. scribit̄. Dñe q̄s habitabit̄ in tabernaculo tuo. i. in celo. Et subdit̄. Qui pecuniā suā nō d. ad vsurā. Itē Ezec. xvij. 3° simile d̄r. Deniqz r̄ps dñs Luc. vj. ait. Mutuū date nihil inde sperantes sc̄pale. Sc̄do pbat̄ rōne etiā legis nature. Usura em̄ est malū in se z fm̄ se p̄pter q̄d nulla c̄r/cūstantia p̄r bñ fieri de potestate ordinata etiā a deo. sicut homicidiū vel furtū p̄sser bene fieri in casu s; seruato debito ordine z hm̄i. z sic homicidio peius est malū vsure. qz est p̄tra rō- nē naturālē. Nā pb̄us. s. li. politico z. v. ethico r̄ū d̄r. qz vsura quā vocat̄ achatos. qd̄ est pr̄us denario: est maxie p̄ter naturā eo qz nece natura nec ab arte denarijs cōp̄t̄ parere denarij os. Quicqd̄ 3° utilitatē p̄uenit ei cui mutuū dedi- dit: h̄ nō pecuniā facit: sed industria eius q̄ ipsa pecuniā sagaciter vsus est. duz 3° vltra capitale q̄s erigit̄ plus est 3° naturā app̄ciatōis q̄ dedit viro industriā. z est etiā 3° iusticiā qz in re. p̄mi sui lucri querat ex alieno. Nec est rō Scoti in iij. vbi sup̄. Plures alias rōnes causa breuitatis dimitto. Tertio ex dicamine legis canonice q̄ pb̄ibet z punit vsuras: vt sup̄ patuit. z qz p̄tinaciter assere vsuras nō esse p̄m̄ p̄denat tan qz hereticos in dementi. ex graui. s; de vsuris.

Tertio q̄rit̄ vtri p̄m̄ sit recipere mutuū sub vsura. R̄ndet̄ fm̄ Ric̄. in. iij. z Tho. 5. qz nō licz inducere aliquē vt mutuet sub vsura: n̄ ab illo q̄ pactus est facere z exerceat vsuras bene licz mutuo accipe p̄pter aliqd bonū: puta p̄ necesse sitatē pp̄riā vel alterius. sed accipe p̄ malū: puta in alea ludē. vel ad scortandū z hm̄i mor-

rale est. pr̄ in Angelica. **O** vtrū deus meus p̄sarēt xp̄iani qz in h̄ peiores sūt iudeis. qz illi nō accipiūt vsurā sup iudeos. s; isti sup fr̄es suos xp̄ianos accipiūt.

U Circa tertū notandū qz multi modi z casus sunt in vsuris. sed hic aliq̄s tm̄ plus assuetos in ista patria z necessarios cōfiteri breuiter ponemus. Primo vsura cōmittit̄ aio intēdēdo. s. p̄ncipalr̄ lucri z ob h̄ mutuādo. Nā si q̄s p̄ncipaliter p̄pter charitatē mutuat. z ille sponte ei z gratis aliqd muneris offert nō ē vsura cū accipit. nō p̄ mutuū sed tāqz gratis oblarum p̄sertim si verbocenus h̄ erp̄mat̄: als si acceptaret. p̄pter mutuū vsura esset fm̄ Ray. Sc̄do cōmittit̄ bona fructifera impignorādo z fructus in sortē nō cōputando: puta agrū: possessiones domos z hm̄i. Tertio p̄ focando in z diuidēdo lucro sed nō in sortis p̄culo: puta ille dat tibi pecuniā tm̄. z tu ponis te ad q̄stus laborē. si qd̄ lucrari p̄t accipit. si autē p̄dis q̄nterūqz pecuniā datā integrā reddi sibi vult. similiter z de alia re quā extrimat̄ in capitale intelligendū. iij. q. iiij. Si feneraueris. Quarto dilanōnem r̄ps in soluēdo sup̄uendēdo. Nā fm̄ Scoti r̄ps q̄s vendit̄ vsurā cōmittit̄. qz nō est suū. Quinto emolumentū a lingua expectando: vt qz mutuat p̄pterea vt cōmendat̄ ad obtinendū bñficiū aliqd vel officiū vsura est. Sexto famulanū recipiēdo ab obsequio vt qz mutuat paup̄i p̄pter h̄ qz laborat̄ in agro vel vinea vel alio furtio. c. vsu- luit. de vsu. Septimo granū vel bladū vetus mutuando p̄ nouo recipiēdo si facit. p̄pter meliorationē obligando de soluēdo nouo eadez mensura vsura est: vt in Angelica. Eccl̄plū fina- le narrat̄ in Ancho. p. ij. c. i. q. qdā vsurari⁹ de lecto suo subito exiliens dixit. En raptus fui ad iudiciū dei z audiui iudicē cōtra me sn̄iam culisse vt demones in me prātem habeant eo qz vsqz mō nolui penitere. Tūc festinant̄ ad qdā monasteriū eucurrūt. Lūqz cū ad p̄riā z spem misericordie monerent nil p̄fecerūt. Tandē hora sexta pp̄inq̄ eū ducebāt domū p̄ pontē transiēt. z viderūt nauē q̄ndā p̄ fluiū ascendentes cursu rapido a nullo vt videbat̄ p̄ducta: s; solī vsurario videbat̄ esse demonibz plena. Qui ait Ecce veniūt demōes vt ad supplicia me rapiāt. Statim autē de manibz illoz raptus in nauim piccus damās. Ue mihi ve. disparuit. Roges mus 3° xp̄m̄ zc.

Sabbato post dñicā q̄rtā Ser. xxxvj. de furto multiplici z rapina in bonis etiā mortuoz.

Hi sequitur me

qz nō ambulat in tenebris: s; habebit lumen vite Job. vij. z in euāg. bodier. Verba sunt saluatoris n̄ri iesu. q̄b docet nos ip̄m sequi fide formata charitate: vt expōit L.

Et sic non ambulabimus in tenebris ignorantie et
vicioz s; habebimus lumē vite. s. eterne in p̄ia
S; qm̄ ml̄tī sūt mali xp̄iani q̄ nō sequūt xp̄m:
s; ambulāt in tenebris vicioz. int̄ q̄s sūt pl̄imī
fures et raptores q̄ solēt in tenebris etiā corpali
bus ambulare et p̄ pctā lumē vite eterne pdere.
Un̄ q; de furto et rapina in h̄ sermone restat agē
dū. Pro q̄ aliud thema. j. Lox. vj. Neq; fures
neq; auari neq; rapaces regnū dei possidebūt.
Idarco de ipso furto et rapina declaremus h̄
sermone tria mysteria.

Primo gñalr de furū et raptorū offensioe.

Secdo sp̄aliter de mortuoz spoliatioe.

Tercio differenter de modoz variatione.

X Circa p̄mū generalr de offēsiōe furū et rap-
torū vt moueant ad deestandū q̄nt. vn̄ pbat
furū et rapina fore mortalis et ḡuis culpa. Rn̄
det̄ fm̄ doc. et Ancho. pre. ij. et. j. c. xiii. q. pl̄ibus
rōnib; . Primo q; ḡuiter ledit charitatē q̄ est vi-
ta sp̄ualis aie. et sic eā occidit. Nā est p̄ dei chari-
tatē et etiā p̄ primi dilectionē vt infra. Secdo q; q̄
ḡuiter offēdit p̄ iusticie eq̄tatē. Nā iusticia ē q̄
reddit vn̄icuiq; qd̄ suū est. vt etiā dr̄ Ber. et Tul-
lius. Isti nō reddūt sed auferūt alienum. ḡ rē.
Tercio q; peccat p̄ legū vn̄iuerſitatē. Nā p̄mo
duplr̄ offēdit decalogū diuinale vbi duo p̄ce-
pra ponūt p̄ h. s. i. Nō furtū facies. vbi phibetur
ois vsurpatio illiata rei aliene: vt dr̄ Aug. xiii.
q. v. vn̄uale. et sic noie furū intelligit etiā rapina
phibita. Itē aliud p̄ceptū. Nō cupiscēs rē pri-
mi cui. et sic q̄ duplr̄ peccat. q; p̄ deū duplr̄ trās-
grediendo duo p̄cepta. et p̄ primi charitatē etiā
duplr̄. Secdo offēdit p̄ legē naturalē q̄ dr̄. Qd̄
tibi nō vis fieri alijs nō facies. Tercio p̄ phalē
vt pr̄. Quarto p̄ legē euāgelicā. Mar. xii. Di-
liges primū rē. Quito p̄ legē ap̄licā. Ro. xiiij.
Plenitudo legis est dilectio rē. Sexto p̄ leges
canonicāle q̄ multiplr̄ phibet sub penis ḡuib;
Nā fm̄ canones excoicant raptōres manifesti:
vt pr̄. vij. q. iij. placuit. Itē raptorū et etiā furi-
bus denegat p̄nia nisi restituāt ablata. et si des-
cedant impēnitētes viaticū et sepultura eis ne-
gabit. extra de raptorū. c. sup. co. Deniq; tā di-
stricte phibet q̄ nō p̄mittit canon et scriptura fu-
ran etiā p̄terea vt elemosynas faciat: ḡuis sic
vsurarius cui furat. et si furat q̄s est teneē resti-
tuere. xiiij. q. v. c. forte aliq; et in Angel. Septio
peccat p̄ legē ciuile q̄ turpi morte p̄denat fures
et raptōres. O ḡ qd̄ putamus q̄s acerbe puniāt
in inferno. **¶** Si aut̄ q̄rat. qd̄ hōz ḡuuis
sic pctm̄ et ḡuuis in inferno cruciat an furtū an
rapina. Rndet̄ fm̄ Tho. ij. q. lxxj. Et in An-
thonia. q. rapina est ḡuuis pctm̄. p̄terea et ḡ-
uuis puniē etiā fm̄ leges. Rō. q; p̄ rapinā non
solū inferi. p̄mo i reb; dānū vt in furto. s; etiā
inferi violentia et iniuria p̄sonē. Terūm̄ hōies
vanigliosi plus verecūdanē de furto: cū tñ ves-
taciēer deberēt de rapina plus erubescere. q; vt

recūdia est de turpi actu. iij. ethicoz. et rapina ē
turpior. Sed q; in rapina magis apparet exes-
sius strenuitas q̄dā virtutis sue corpalis hinc
est q; minus verecūdanē. hec ibi. Sed qm̄ ml̄-
ti seriosius peccāt rapiendo bona mortuoz q̄z
sunt exccutores in testamento. Idarco de hoc
agemus in sequētib;

¶ Circa fecūdū sp̄alr̄ de mortuoz spoliatio
ne q̄s graue sit h̄ pctm̄ ondis pl̄ib; rōnib;. Pri-
ma rō ē abominatiōis dei sp̄alis. Esa. lxij. Ego
dn̄s amans iudiciū et iusticiā: et odio h̄ns rapi-
nā in holocausto. q; talis rapit ex his q̄ sunt ec-
clesie legata vel in pias causas ad sacrificandū
deo. Rō. q; q̄nto amabile seruū regis de p̄dare
ris vel spoliates: tāto plus regis odiū incurres
res. S; exites in purgatorio sunt deo grati et
electi sp̄alr̄. Jo etiā Esa. iij. Rapina paupis in
domo v̄ia q̄re acriteris ppl̄m̄ meū dicit dn̄s rē.
Paup̄ima q̄pe est aia in purgatorio. q; nō p̄
aliū de se iturare et liberare nisi p̄ suffragia: et h̄l
p̄ tales fraudant. ḡtales sūt deo odibiles. Se-
cūda rō excoicatiōis legalis: q; p̄ aliū dr̄. xij. q.
ij. c. Qui oblationes inqt̄ defunctorū aut negāt
ecclesijs aut difficulter reddūt tanq̄s egentū ne-
catores excoicent. et c. se. in textu cū glo. tales di-
cunt̄ fures: homicide: et sacrilegi. raptōres rē.
Rō aut̄ dicitur q; p̄ his sūt adhuc peiores. q; illi
nocent viuīs in reb; vel corpē q̄ p̄r se subleua-
re. sed isti nocent aie q̄ cruciat acerbissimo igne
q̄dū liberat aliūde: et est paup̄ima. Tercia
rō diabolice crudelitāt. q; sicut diabolus vult
torqueri aias: sic et isti. Et peiores sūt in h̄ q̄ ai
illi torqueāt aias reprobas: isti torquei p̄mit-
tūt electas in purgatorio tādiu. Un̄ etiā phus
ij. rethorice dr̄. q; mortuos spoliānt: assilant
canib; q̄ mordent lapides. s. p̄ se pietos ex cru-
delitate. sic fit q; mordendo dentes p̄pos ledūt
et sic isti p̄p̄tia aiam. Ultima rō iuste punitōis
eternalis. Nā fm̄ iustas leges heres nō fuans
testamentū penit̄ defuncti est exhereditādius. et
q. j. siluester. et in aurē. Ut cū de ap̄plone cogno-
sat. s. causas. Sic iuste tales exccutores mali et
heredes de celesti patriā exhereditāt. Itē q; dei
iusticia dānat q̄ paup̄ib; nō dant p̄p̄tia p̄ deo. ḡ
plus dānat illos q̄ auferūt bona paup̄ez aiaz
de his alibi latius.

et Circa tertū de modoz variatione et differen-
tia notemus aliq; casus p̄ doctrina vel modos
de q̄bz p̄fessio est factēda sp̄aliter. Primo de
filiis familias furate a p̄nce. Nā fm̄ Ancho. pre.
ij. q. j. c. xv. Si aliq̄d notabile de bonis p̄ncē
abstulit p̄ voluntatē eoz furtū cōmisit et mortas
le ē: ac teneē restituere. et forū emācipat teneē ni
si h̄iet remissionē a p̄ncē fm̄ Ray. Secdo de
voro. si p̄tra voluntatē mariti occulte de bonis
illius in notabili q̄ntitate dedit p̄ sanguineis suis
vel in vanitatib; expēdit mortale furtū cōmisit
nisi in extrema necessitate alicui et sine notabil

Domínica de passione

li detrimēto stat^o sui dedisset. lxxv. di. Nō sat. qz tūc pōtētā cōtra voluntatē viri dare. **B**A Sed qrit. an vroz possit dare elemosinā vel p pñs causis dare sine consensu viri. Rñdēt f m Bnchoñ. vbi supra. z i Angelica. qz pñt in pluribz casibz. Primo i casu extreme necessitatē in paupere p̄dicatū ē. z Secdo. si habet p̄familiaria: h̄ est quecūqz habet vroz p̄ter dotes. vt sūt lucz cessiōes hereditarie vl̄ legata ei facta vl̄ donata z hmōi. qz sua sūt. Tercio. si lucrosa ē: puta scit aliquā artem. vt aurificiū: lanificiū: serificiū: z hmōi. tūc de lucro suo p̄ dare notabilr. Quar to. si vtiliter gerit negociū viri: puta qz videt virū crudelē z sceleratū vt de^o auerrat picula dar elemosynas sicut fecit abigail. j. Reg. xxv. Quis to. si cōiter cōsuetā dar: puta de pane: de vino z hmōi q̄ cōiter p̄fueuerūt viri p̄cedere eis erogā da familie. Et licet talia viri aliqñ. phibeant de bet sibi formare p̄scāz f m Rod. z Jaco. d̄ lau/ de. qz itendāt phibere sic eas a nimio z nō a toto. Sexto. si assignatū hz certū qd sibi a viro p̄ victu z ex his dare p̄t. Septimo. si dom^o disp̄satio p̄tinet ad vroz: dū scz factū est vir. vel absens vl̄ pegrinans zc. Nec f m Pef. de palud. p̄ter hos casus furtiue dādo. peccat z tenent restituerē. Tercio mō de genita p̄ adulteriu: ple vl̄ alienū p̄tū supponere. Nā q̄cqd vroz expēde ret. p̄ nutritiōe z gubernatiōe illi^o postq̄ iam a puericia excreuit furtū cōmittit. z ad id in quo succederet putatiuo p̄t tenet totū restituere qñ tū possibile ē. z quō debeat in b̄ p̄cedere p̄fessoribz relinq̄. **B**B Quarto de inuētiōe. Nā Aug. xiiij. q. v. c. Si qd (in q̄) iuenisti z nō restituiti: rapuisti. Und̄ debet p̄clamari. z si nec sic scit cui^o est debet in p̄ias causas dari nisi ip̄e in uētor eēt mltū paup. qz tūc de lnia p̄fessorz sibi possit retinere. Quinto de p̄cipatiōe. Nā b̄ fit pluribz modis. v. Iussio p̄siliū p̄sensu palpo recur^o. Participas mu^o nō obtās nō mani festās. Et quō tales tenēt restituere habes p̄mo q̄dragesimali f̄ mōe. xliij. E. Ultimo de iniq̄ de ceptiōe in artificio vl̄ i societate negociatiōis et hmōi q̄literū qz fraus fiat furtū eē p̄t. Exēplū finale ex Lefario legit in speculo di. vj. ecē. ciij. Religiosus q̄daz retulit qz dū adhuc q̄sū puer ifirmat^o expirasset angel^o aiaz iudici p̄sentauit. cui^o vultū iratū p̄ velamē vidit z dyabol^o accu/ sauit di. Puer iste obolū a germano suo fura/ tus ē nec penituit. q̄ dānari debet f m iusticiāz. Xps rñdē. Iusticia mea ē cū misericordia. nō de bet q̄ p̄ tāto dānari s; purget. Un̄ piec^o i ignez purgatorij indicabiles penas sentit. post horā itez iudici p̄sentat^o vidit clare faciē xpi z auz eo beatā v̄ginē z i circuitu mltitū dinē āgeloz ac secōz oim in splēdoribz marimis. q̄bz petētibz restituta est aia corpi. mirātibz cūctis q̄ aderāt. z vidēt. signa in eo crediderūt dictis eius. tan/ dē ipse tā amore glie q̄ timore pene expece intra

uit religionē. Rogemus q̄ xpm zc.

Dñica de passiōe in mane Sermo. xxxvij. de iniqua auaricie cupiditate gnāl^r cū filiabz suis

Uerūt lapides

Et iudei vt iacerēt in eū. iesus aut̄ absco/ dit se z exiit de templo Joh. viij. z i euangelio hodierno. Lharissimi sc̄a ecclia hōz diemā diē vocat dñicā de passione. quia hodie diffiniēt iudei in suo p̄lio interficere dñm iesum postq̄z feria sexta. prime p̄cedenti suscitauit lazari a mortuis. p̄ter qd̄ miraculū manife stū multi credebāt in iesum. z in signū hui^o ecclia in illa feria sexta legit euāgelij de resuscitacione lazari. z hodie euāgelij legit quō xpm voluerūt acui lapidare iudei. Sed xps volens mortē crucis pati abscondit se z exiit de tēplo In q̄ facto f m Aug. z Bedā designat mysteria licet qz sicut iudei q̄ erant cordis lapides. qz in petris obdurati voluerūt xpm lapidare. ita z mlti xpiani obdurati xpm lapidare volūt. Un̄ Beda. Quorūqz malas cogitaciōes z affectiōes q̄s in corde assumit: tot lapides in iesum mittit vl̄ p̄iāt vt ip̄m extinguat in seipso. z sicut iudei a talibz se abscondit. z de tēplo cordis illi^o exiit. S; z Aug. ait. Ue illis a q̄rū lapideis cordibz de/ fugit. vt scz eterne dānatiōis. Uideam^o q̄ textū euāgelij. Et q̄ d̄ auaricia restat nob̄ f m p̄ quā mlti etiā xpiani lapidant spūalr iesum z expel/ lūt de tēplo cordis sui. Idcirco de ipsa tria m/ steria in hoc f mone declaramus.

Aliud thema ex inscriptis autoritatibz in ser mone isto potest accipi.

Primū d̄ de restationis

Secūm d̄ de offensionis

Tercū d̄ de modificacionis

A Circa p̄mū de auaricie de restatiōe notan/ dū qz h̄ vitū est maxime de restabile. p̄ter pluri mas rōnes f m doctores. Primo rōne multi/ plicis maledictiōis. qz in sc̄ptur^o nō inuenit ali qd̄ vitū cui tā multipl̄r ve maledictiō qz eterna denūciat sicut auaricie. z p̄z inductive Primo in lege diuina q̄ phibet effectū z affectū. z sic du/ plex p̄ceptū ponit p̄ auariciā qd̄ nō facit p̄ alia taliter. Nā p̄cipit Nō furaberis. q̄ f m Aug. phibe^o ois vsurpatio rei aliene. Et itez p̄cipit. Non p̄cupisces rē. primi tui Ero. xx. Un̄ z deut. xx. vij. d̄. Maledictus q̄ transfert terminos primi sui. Lira. vt sic furet p̄tē terre. primi zc. Et ibidē Maledict^o q̄ accipit miera. s. vt puerat iudicij cū zc. Secdo in lege p̄phica mltipl̄r maledict^o Esa. v. vt q̄ domū ad domū p̄iūgit z agz agro copulat. Et. xxxij. Ue q̄ p̄dar^o nōne z ipse p̄dar/ ber. Jē Abachu. c. ij. Ue q̄ mltiplicat nō sua vt qd̄ p̄gregat p̄ se desū lucū. Jbid. Ue q̄ p̄gregat auariciā domui sue. Plures alias in p̄phias p̄ tranleo. **B** Tertio in lege euāgelica. Nam

Luc. vi. xps dr. Ne vobis diuitiis q habetis h
 solationē viam. Et fm Hiero. vbi cū q i sacra
 scriptura ve denūciat semp maledictio eterne dā
 nationis designat. ḡ zc. Propterea idē dñs tes
 sus admonuit nos Luc. xij. di. sic. Videte z ca
 uete ab offiū avaricia. Et subūntit exemplū ter
 ribile de hoc q avari sepe inopināte z morte re
 pentina moriūt de diuitē q di. Ampliabo hoz
 rea mea zc. Et dicit est ei. Stulte hac nocte repe
 tent aiam tuā a te: z que zgregasti cui⁹ erūt. hec
 ibi. Ecce maledictio mortis subite. Quarto in
 lege aplica. Jac. vlti. Agite nñc diuites: plorare
 vlulantes in miserijs q adue. vobis. diuitie. v.
 putrefacte sunt aurū v. z argē. eruginauit z eru
 go. in testimoniū vobis erit. s. dānatiōis z mā
 ducabit carnes v. i. affliget corpus cū aia post
 iudiciū. Itē Apoē. viij. Ne ve ve habitantibz in
 terra. s. p totale affectum terrenoz. Et d: ter ve.
 Primū in aia. Scdm in corpore post resurre
 ctionē. Tertiu in tpaliū bonoz simul z celestiu
 puacione. Ideo Aug. Ne illis q sic viuūt vt au
 geant res perituras vnde amittant eternas. hec
 ille. **E** Secdo detestanda est racione insatia
 bilis appetitiōis. Nam Eccl. v. scribit. Auarus
 nunq̄ impletur pecunia. Et Boe. ij. de sol. ac
 Quidē pmo fastoz z cordit di. q si hoi tor da
 renē opes (vel auri) q̄t sunt arene maris. z q̄t
 sydera celi: ad huc cor humanū semp cuperet di
 tari p̄līb. Si petas cur hoc. rūdēt. q h est prio
 p̄t aie creatiōē ad imaginē dei. ideo ipius ap
 petitū nō pōt satiāre aliud q̄ solus deus. sicut
 cera sigillata nō bene puenit implere nisi figu
 rā sui sigilli q̄ est figurata. Alia rō est. ppter aua
 riciē igneitate: q̄ ignis scz avaricie nunq̄ dicit
 sufficere. Prover. xxx. Nā ignis p appositionē li
 gnoz nō extinguit. sed crescit z auget in infini
 tū. ij. de aia. Sic avaricia nō extinguit apposi
 tiōe diuitiaz sed auget. Unde. j. politicoz. c. ij.
 Appetitus pecunie est infinitus nec est termin⁹
 nec finis pecuniatiue. Itē dicit Iuuenalis. lib.
 iij. Crescat amor numi q̄nū pecunia crescit. **D**
Tertio rōne p̄dicitatiōis. qz fere totus mūd⁹
 hoc vitio p̄ditat z diaboli laqueo capif. Nam
 j. Thimo. vij. Qui volūt diuites fieri incidūt in
 laqueū diaboli z in deside. mul. z nō. q̄ mergūt
 in p̄ditionē. z daret de omni statu seculariū regū
 p̄ncipiū mercatorū. nobiliū z ignobiliū. Itē ecclē
 siasticoz p̄latoz sacerdotū dericoz doctoz zc.
 Itē monachoz zc. In q̄bz impletū videmus
 illud Hiero. vj. A minore vsqz ad maiorē om̄s
 avaricie student. z a p̄beta vsqz ad sacerdotes
 aiti faciūt dolū. Deniqz hoc vitio captos dia
 bolut p̄iculosius tenet vt nō euadant vsqz ad
 mortē: qz vt Hiero. dr. Lū cetera vitia in hoīe se
 nescant: sola avaricia iuuenescit. Et qz q̄uitate
 ponderis auri z argenti trahunt deorsum in in
 fernum. Un q̄nto de pfundiori terre viscere tol
 lunt: tanto plus ferent dū exiunt in fumo. qz

appropinquāt pl⁹ ad ignē sulphureū inferni. et
 sic dat intelligi etiā ex b q locus anare diligen
 tiū aurū est infernus. **E** Quarto rōne iniu
 riatōis. qz b vitio sūma fit iniuria. P̄mo dis
 iunctiōe maiestatē eo q avaricia est idoloꝝ. fuitus
 vt dr Eph. v. Doc scitote (ait) q oīs fornicator
 aut avarus qd ē idoloꝝ fuitus nō bz heredita
 tē in regno xpi z dei. S; q̄r: rō fm Lbr̄yf. super
 Job. omel. lxxv. e. qz sicut hō idolatra sacrificat si
 mulacro aureo vel ereo z in eo latentē diaboloz
 sic avarus aiaz suā z totū corpus sacrificat the
 sauro z ei⁹ diabolo. s. cor p amorē diuitiaz. cas
 put p supbiā z corpus p luxuriā. qz Aug. dr.
 Vermis diuitiaz ē supbia z luxuria. p̄terea ma
 nus sacrificat diabolo per furtū z rapinā: os z
 linguā piurādo: pedes currendo. p acqrendis.
 Secdo iniuria fit xpo z brē marie v̄gini z scriis
 ac angelis dei. qz grauius q̄ iudas vedit xpm
 vt ait Aureol. in copē. Judas veditit p triginz
 ta denarijs sel. s; avarus sepe p vno denario p
 iurando nomē xpi z scōꝝ. **T**ertio fit sibi ipsi. qz
 nō audet ad sufficiētiā sue necessitati satisfacere
 re ne defectū patiat in pecunijs. Et qz seipm. p
 eis exponit multis p̄iculis. idcirco afflīat budo
 ni. de q̄ Alb. li. de aialibz dicit. q de terra nō au
 det maducare ad sufficiētiā timēs q̄ terra sibi
 deficiat. p̄tea Hiero. in plogo dr. Avaro deest
 tā qd bz qz qd nō bz. **F** Quarto iniuria gra
 uissima fit p̄pinqs z filijs z vxori. Lū qz dei ius
 dicio iuxta p̄urbū cōē. Reby male questū nō
 gaudet certius heres zc. Lū qz male acquisita
 illis relinquēdo oibz scientē retinētibz dat occas
 sionē dānatiōis: qz z illi tenēt restituere. extra d
 vlu. c. tua. Nam pecm nō dimittit nisi restituat
 ablati: vt dr Aug. xij. q. vj. si res. Ultimo iniu
 riat om̄i p̄imo p̄sertim paup̄. p̄ qd sepe de
 punit avariū. Un legit̄ exēplū etiā apud phos
 z poetas fabuloso: vt habet. j. politicoz. c. xv
 ij. z. vj. metham. Quidij. q̄ myda rex frigit̄ dū
 ex avaricia petiuit vt q̄cqd rageret p̄uerteret in
 aurū. iudicio iusto dū sic abz z potius p̄uerteret
 fame perijt. Exēplū aliud de xpianis legit̄ in
 cronica martiniana. z ponit Ancho. pre. ij. c. j.
 q̄ qdā diues ex avaritia emebat in messe blada
 mlta ea fuas vt caristia induceret. Et ecce dei iu
 dicio mures innūeri egredient. sup eū corrosert̄
 corp⁹ ei⁹ corā oibz nec ab vllis hoibz potuit de
 fendi. z sic pessime mortu⁹ est ad dānationem.
Ples rōnes p̄nt accipi ex infra script̄ si placuerit
S Circa scdm de offēnsiōe avaricie q̄rif. q̄re
 avaricia iudicat̄ fore pecm̄ graue. Rō q̄onis ē.
 qz cum tpalia sint bona z a deo facta vt sine ad
 vsu hoim z sustentationē. Un z p̄s. dr. Zelū ce
 li dño terrā aut dedit filijs hoim. Cur ḡ nō lice
 at ea hoī amare. Ad hec m̄det fm doc̄. theolo.
 z canōstas q tpalia bōa amare z possidere bñ
 lz ad vsū lz nō lz ad abusus vt d̄r. Hiero. xij.
 q. j. duo sūt. cū glo. s; abutiē t̄paliū q̄ iniuste z

male ea possidet vel imo derate et superflue amat
 bic. Nam secundum Theophrastum. iij. q. cxxviij. et Alexander. spalia bo-
 na ad usum bonim ordinata sunt in debita. scilicet con-
 mensuratio et iusto ordine possidenda: aliter est auari-
 cia. Nota quod quid sit auaricia. et diffinitur ab Aureoli
 in copo. secundum Tullium sic. Auaricia est inordinatus
 amor huius mundi. Item secundum Bernardum. est quilibet reus in sa-
 riabilis et inhonesta cupido. Nam Hieronymus. j. et b. de
 Auarus dicit quod quisi auidus eris. **H** Est g' auari-
 cia sp' peccati vel mortale vel veniale secundum Theophrastum.
 Et primo est propria legi naturali: ut patet per Ambrosium. di.
 xvij. sicut hi. Et Hieronymus. de. c. duo sunt. Et patet per
 exempla naturalia. quod videmus quod terra omnia parua
 et cupisabilia abscondit in se ab oculis bonim. Item
 homo in maria paup'rate nudus nascitur et corpore est
 creata statura et sus celi solis plantis calcans terram
 accandens in morte nihil secum aufert. g' d' premnere
 homini. quod per lucum natura horret animam perdere. Nam
 ser. de aduentu de Bero. Quid est aurum nisi terra
 rubra. et argentum terra alba. Sed quod fecit ea tam
 parua nisi estimatio bonim facta. hec Bernardus. Se-
 cundo quod est propria dilectioni dei et primi: ut potest ra-
 diare omnes peccati. j. Timotheus. vi. Radix omnium malorum cupi-
 ditas. Tertio quod propria continentie virtuti ex imode-
 rantia. prope quod est vitiosa et piculosa. Nam scribitur
 Eccl. ix. Sic ut pisces hamo: et aves laqueo: sic
 homines capiuntur in tempore malo. scilicet per auariciam. Nimirum
 esca posita super hamum bona est pisci: sicut hamus non
 civis. Sic et spalia sunt bona homini: sicut hamus cu-
 piditatis imoderate est nociuus homini. Itaque si pi-
 scis diligens escam in hamo lateri posita capet de
 ea paulatim et moderate non capet hamo: sed quod
 totum sibi vult deglutire. id sua culpa perit. sic in
 proposito. **I** Quarto quod est propria iusticie et pa-
 cis queri. Nam quod teo homo quod est quod turbat cor-
 mundi pacem et non sinit homines quod te vivere. Audi rati-
 dentem Senecam di. sic. Quercissime viveret homines
 si hec duo. pro noia meum et tuum de medio tollerent
 Nec ille. et in his significat auariciam. Ad id ex-
 plum in vitalpa. legitur. et Ancho. ponit ena quod duo
 fies nunquam potuerunt rixari: licet unus alium puoca-
 ret de marta in qua dormire habebat dicendo. mea
 est. aliter statim sibi cessit di. Sic tua in noie dei.
 O si moderni principes et ciues obseruarent par-
 esset. Sed quod auaricia regit in eis. pedant et pedant
 et bellant et cetera. O g' charissimi christiani nos attendat
 mus exemplum christi qui omnia frenata precepit: paup'ri-
 matus est: et in paup'rate vixit: et summa paup'rate
 nudus pro nobis in cruce pendens. mortuus est.
R Circa tertium de modificatione varia specie
 vel differentiis auaricie vel sciamus discernere
 quomodo sit culpa mortalis et necessario proprie ad vel ve-
 nialis secundum Alexander. et Theophrastum. iij. q. cxxviij. et summa An-
 gelica recolligendo aliosque doctrin. generales mor-
 dos ponemus octo quibus peccat quis in ipsa auari-
 cia. **P**rimo appetendo. et sic est mortale. Si
 appetit voluntate deliberata illicite aliena nisi il-
 lud esset paruum. Item similiter si appetit ea que

sine peccato non possunt teneri pura thelonia iniusta
 et homini extractioes vel beneficia plura etc. Secundo
 utendo: et sic est mortale: exponendo ad pecc-
 cara faciendam sua bona. scilicet ad meretrices et homini.

Tertio acq'rendo. et sic mortale est. si per iniusta
 media acq'rit. ut per furtum rapinas piura etc. vel
 etiam per arte illicita aut prohibita: ut per nigromantiam
 et homini. Similiter mortale est si acquirit superflua
 sic quod propterea dimittit ea que sunt necessaria ad
 salutem. ut missam audire in festo. et homini.

Quarto retinendo. et est mortale si scienter res-
 tinet que tenet restituere et potest. vel si retinet su-
 perflua sibi et familie in casu qui aliquis primus est
 in necessitate extrema. Quinto iniusto titulo
 possidendo puta usurario vel calumioso morta-
 le est. **S**exto pendendo. hoc est: et auaricia thes-
 aurizando. et sic mortale est: si solum ex affectu aua-
 ricie facit. Secus si pro utilitate reipublice vel cul-
 tus diuini ampliandi. vel filioz aut filiar. ser-
 uato persone statu et modo. **S**eptimo inualiter ser-
 uare tantummodo intendendo nec erogando dum oportet
 ter. Et hoc prohibet ecclesiasticis. xij. q. ij. aux. Octa-
 uo affectu nimio amando. et sic est mortale si a-
 more diuitiarum paratus est facere contra precepta.
 aliter communiter est veniale. **N**oniam de filia
 bus auaricie. Notandum quod secundum doctrin. plime sunt
 eius filie. Sed proprie sunt spiritus iste quis ponat
 hic. per captum iuxta blas matris cap. q. d. Cupidi-
 tas. **P**rima dicitur cupiditas rei aliena: ita quod uellet il-
 licite carpe furadum. scilicet vel rapiendo vel alio modo ma-
 lo. hec secundum Hieronymum. vocat rapacitas. Secunda dicitur usu-
 ra: ut ponit in Angelica. de hac vide et moe. Ter-
 tia dicitur perditio. si uicem perdidit personam aliquam vel ciui-
 tatem vel castro inimicis. vel res iniuste auferentibus
 vel secreta nisi talia essent iniqua ut iura-
 tiones que aliquem bonum vel contra ciuitatem: quod sic lice-
 ret. Aliter in perditis singulis ultra mortale peccatum
 tenet ad restitutionem de omni dono inde securo.

Quarta dicitur iuratio falsa. ut in emptione. de qua
 super. Quinta deceptio siue fiat per fallacias ver-
 borum siue per fraudes in factis. **S**exta inhumanitas.
 hoc est: in misericordia ad paupes in necessi-
 tate presentim extrema. **S**eptima turpe lucrum si
 que uiuit pecuniam per ludum vel meretricium. vel pro
 testimonio ferendo: et homini. **O**ctaua dicitur accep-
 tio personarum. scilicet in iudicio pueritiam. iusticiam propter
 munera vel propter amorem vel odium et homini. **N**ona
 dicitur symonia. si dedit aliquod tempore pro spirituali ut
 per factis. vel si accepit. **S**imiliter pro beneficiis et res-
 tendis vel obtinendis. vel pro ordinibus promouendis
 do pro peccatis. Et homini plura remitto ad sum-
 mas professionum. **P**ro finali exemplo legitur in dia-
 logo Cesaris. et in spec. di. vij. et c. lxxvj. quod quidam
 mulier auara et usuraria cum esset mortura vidit
 campum totum coruis et cornicibus repleti. et dama-
 uit **U**e quod ecce demones laniant peccatis meis. et tres-
 rum ue quod extrahunt animas meas. et sic mortua est. **T**er-
 dez eadem nocte corpus deferretur videbatur ab illis

q̄ adēat p̄nci in altū vsq̄ ad trābē ip̄ngendo.
Indeq̄ decedit iuxta linē ostij p̄fractū. Et sic a
diabolo extincis lūinaribz fugerūt oēs hoies.
Tandē mane illō bestiali sepulture tradiderūt
in signū dānatiōis. Rogemus ḡ xpm̄ zc.

Dñica cadē vicē de passione post prandium
Sermo. xxxvij. de maligno vicio detractōis.

Anguis christi

I emūdabit p̄sciam n̄ram ab opibz
mortuis ad fūcndū deo viuēti. Ver
ba sunt apli Heb. ix. z in eplā hodierna. **M**
Quibz oñdit v̄turē z efficacā sanguinis dñi
n̄ri iesu q̄ bz nos a pctis emūdare. Et b̄ p̄libz
mōis. P̄no q̄dē redimēdo. Scō abluēdo. qz
sanguis xpi effluxit de corpore deitari vnito z de
corde xpi in q̄ est fons dñi amoris. Un̄ Apoē.
j. Dilicit nos xps. s. redimēdo. z lauit nos a pec
catis n̄ris in sanguine suo. In cui⁹ mysteriū san
guis z aqua exiuit de latere xpi vulnerato. Sā
guis in redēptionē. aq̄ in abluōne. vt d̄r Chry.
tractatu d̄ passiōe. **O** iesu bōe tibi laus z grā
rūctio q̄a nos redemisti a diaboli captiuitate
z abluisti sanguine tuo a pctis n̄ris. Deniqz ter
tio emūdā nos sanguis xpi insp̄llādo. Nā vt
glo. sup̄ Hier. v. d̄r. Sanguis Abel vindictāz
clamat. sic z sanguis cuiuscūqz. s. hoies iuste oc
cisi. Sanguis autē xpi nemine accusat s; venias
clamat. s. penitētibz z salutē interpellat. cū sic ad
uocatus n̄r apud p̄cem. Amb. Sanguis xpi da
uis est paradisi. Ip̄m ḡ o. charissimi in corde tene
amus vt sic p̄ eū in celū intrare valeamus. **U**
tūmo sanguis xpi nō solū emūdā p̄dicē. modis
ab opibz mortuis. i. a pctis mortalibz. s; ēr obli
gat ad fūcndū deo viuēti. vt d̄r in thēmate. **J**
o. j. Loz. vj. Emp̄r est p̄cio magno. s. sanguine xpi
gl̄ficatē ḡ z portatē deū in corpore vnō. s. sibi dēser
uēdo. nō diabolo. S; beu mlā xp̄iani redēpti
sanguine xpi portāt diabolu in corpore p̄ carnalia
pctā. Et ad huc p̄ctē z inūerabiles portāt in lin
gua p̄ detractiōne q̄ fūiūt diabolo: adeo q̄ sic
Diero. z glo. sup̄ Prouerb. xxiij. di. in b̄ vicio
detractōis sp̄cāl̄r p̄dicat̄ corū genus hūanū. iō
de ipsa trā mysteria declarabimus p̄ b̄ f̄mone
Audi thēma vide intra f̄mone.

Primū d̄r horrendē malignatiōis.

Scōm d̄r variē modificatiōis.

Tertū d̄r mortifere offensionis.

N Circa p̄mū de horrēda malignitate Nota
q̄ p̄libz rōnibz ipsa detractiō est horrēde ḡuita
tis z malignitatis ac p̄ p̄seq̄ns execranda. P̄ria
d̄r dina derectatio. Nā aplus Roz. j. d̄r. **S**u
surrōnes detractores deo odibile. q̄ talia agūt
digni sūt morte: nō solū q̄ faciūt: s; z q̄ p̄sciūt
faciētibz. hec ille. S; q̄re int̄ alia vicia detractiō
sp̄cāl̄r d̄r deo odibil. Rū d̄r f̄m. Ancho. p. ij. t̄i.
vū. c. iij. qz qd̄ dei est p̄p̄riū sibi vsurpat v̄l au

fert. Naz dei p̄p̄riū ē de occ̄tis hoīm iudicare z
corz occ̄ta mala publice manifestare. qd̄ faciet
de⁹ finali iudicio. Et b̄ d̄r abēs vsurpat. ḡ zc.
Prop̄tea Jac. iij. c. Nolite detrabere alteruz
fr̄es mei. q̄ detrabit fr̄atri aut iudicat fr̄atre: de
trabit legi. Nec ibi. **L**yra. Detrahite talis legi di
uine q̄ p̄hibet Leuit. xix. Nō er̄ susurro nec cri
miator i p̄plo. nō maledices surdo nec corā ces
co ponēs offendiculū. glo. Surdo maledicit q̄
absenti d̄trabit. Offēdiculū ponit ceco qz notū
ficat pctm̄ alicui⁹ ei q̄ nesciūt q̄ idē scādalisat.
d̄trabit ḡ do. P̄retea d̄trabēs p̄rio d̄trabit mē
bro xpi. z sic ip̄i xpo. **O** ḡ horrēdū viciū morde
re deū z xpm̄ i p̄rio. **O** Scō rō d̄r iūq̄ ifama
tio. Nā iter certiora bona fama p̄mict diuitijs
tāq̄ p̄ciosissima corōa oīm hoiz siue maiorū si
ue minorū siue d̄noz siue cuiū siue p̄torz siue
subditoz siue sedarū siue religioz p̄uioz v̄l
ml̄iez. **P**rouer. xxiij. Meli⁹ ē nomē bonū q̄ di
uitie ml̄te. **J**o Amb. di. qz tolerabiliores sūt fu
res q̄ diripiūt bona n̄ra q̄ d̄tractores q̄ lacerāt
famā n̄ram. **J**re p̄z. vj. q. j. Detiores. vbi Ana
det̄ papa d̄ic qz peiores sūt etiā raptoribz. **J**re
ibidē. c. **S**ūma Aler. papa di. **S**ūma iniquitas
est fr̄es d̄trabere. **O**is q̄ detrabit fr̄i suo homici
da ē. Hec ille. Ad id p̄ exēplo p̄t ponī qd̄ scribit̄
de pe. di. j. c. **H**omicidiorz (iq̄) trā ḡna diceb ac
brūs **P**etr⁹ z pena corz p̄l̄. i. fil̄ez q̄ntū ad deū
vt ibi d̄ic glo. Et subdit. Qui occiderit z q̄ odit
fr̄ez suū z q̄ detrabit ei p̄ter homicida ēe demō
strat. Hec ibi ex eplā **K**lem̄t. Et sic p̄z ḡuitas

P Tercia d̄r crudelissima lesio. Naz qro qd̄
sit i toto mūdo qd̄ crudelissime possit ledere et
occidere hoies. Et m̄ d̄r ex sacra scriptura et ex
rōnis doctria ac exēplari euidētia qz ligua mor
tifera detractōis q̄ excedit etiā iferni acerbitatē
crudelissimā. Declarat. qz scribitur Eccl. xxiij.
Mors lingue. s. d̄tractorie v̄l p̄ue. mors neq̄s
sima. z vtilis pot̄ ifern⁹ q̄ illa. Hec ibi. Et rō.
qz ifern⁹ nō ledit nisi aias in pctō existētē. s; lin
gua detrabēs etiā inocētes. **J**re qz ifern⁹ ledit z
cruciat i se positos. S; lingua d̄tractoris ledit
etiā distātes p̄ mille miliaria tā viuos q̄ mor
tuos ifamādo. Un̄ **B**ern. sup̄ p̄s. Anus ē sepe
q̄ loq̄tur z viciū ē t̄m̄ mō x̄ b̄ū qd̄ loq̄. z t̄m̄ re
pente vno icu p̄mit magnā ml̄titudinē. s. corā
ciuitatē v̄l puinciā v̄l religionē ifamādo. qd̄
certe null⁹ gladi⁹: nllā feral crudelitas armoz
p̄t facere. **O** P̄rio exēplo Nouim⁹ q̄ ecclia ca
nit fore dirā lācēā q̄ vulnerat fuit xps iā mor
tu⁹. eo qz vno icu trā vulnera ifixit. Unū i la
tere. Aliud i corde. s. xpi vsqz illō p̄fodiēdo f̄m
Bern. Tercū i aia v̄ ḡil Marie cōpatēt. Sic
in p̄posito. Un̄ **B**ern. **O** dira lācēā triceps lin
gua d̄tractoz q̄ vno icu tres p̄fodit. dicentē z
audiētē z illū i fama cui detrabit. **J**re scripture
exēplū q̄ compar d̄tractore serpētē Eccl. x. Si
mordeat serpēs i silētio nihil eo min⁹ habz q̄
m

Dominica de passione

detrahit i oculo. Et h' cogruet. Prio qz p'm oim in mudo dyabol' i spe serpet' fec' detractiones i pa diso dicēs. Sate de q' q'cu qz hora comederitis apient' oculi vri z erit' sicut dij. z sic deu dixit iui du medacif detrahen'. Proptea detractores merito dicunt serpenti siml' z dyabolici. Secdo qz serpens vt dic' phs. vj. de aialib'. carnes z sagui ne vl' hūiditates carnis libeter fugit. vñ z in se pulcris cadauer' latitat. Sic detractor. Unde Greg. xij. moral. exponēs illd' Job. Quare me pleq' muni sic de. s. castigādo z carny meis saturamū. di. Qui aliene vite detractione pascunt. p' culdubio alioz hoim carny saturant. O de me. o iesu bone. qd h' ē vt xpiani sese mordeat z carny pascant. p'ioz. cu tu p'cepri vt xpiana diligat primū sic seipz. Proinde Exēplū etiā legit i vitasparz z i Anthonina q' qdā scūis pater dixit. Del' ē. i. min' malū comedere carnes aialū i die ieiunij qz carnes hoim p' detractionem. Quarta rō d' grauissima restitutio. vñ metrista. Diffamare caue. nā reuocare gūc. Neū qz ml' tales n̄ restituent. false penitet. De B' s'ra. Ultima rō d' reprobatoria designatio. Nā vt Aug. z Hiero. dicūt. Qui libeter mala d' primo loq'ur dolose signū ē reprobatiōis eterne. iuxta illd' Ps. Dñe qz habitabit i tabernaculo tuo aut qz req' in mōre san. tuo. Rūd i in fra. Qui loq'ur vitatē. q' nō egit dolū i lingua sua. nec fecit. primo suo malū zc. Un legit' Numeri. xxiij. in bu' figurā. q' null' filiorū israel q' detraherēt terre iterare potuit i terrā. pmissio nis s' oēs mortui sūt i illo deserto. O g' terribi le iudiciū vitā pertimescerent detractores.

R' Circa scōm de vario modo detractionis Notandū p'm o qd sic detrahit. Et diffini' f'm Greg. in moral. accōiter doctro. sic Detrahitio est denigratio alienē fame p' vba oclta. Et d' ocl' ta respectu e' de q' talia vba dicunt. qz in eius absentia pferūt quis postea ei nota fierēt. Nā si apta vba in facie loq'ret. tunc nō d' detrahitio p'rie s' zymelia possēt eē dū null' derogat honori. De f'm Tho. ij. ij. q. lxxij. z in Angelica. S' Secdo notādū q' modis sic detrahitio famam denigrando. i. obfuscādo vl' minuendo. Et f'm Alex. ij. ij. tractatu c. d' q' septē modis. Prim' est negatiu'. s. cū qz negat sciet' alt' bonū qd de illo narrat. dicendo. Nō ē vep. q' ille fictalis bon' zc. Secds mod' ē ocl' tratiu' qñ qd esset manifestādū tacet. Sic si aliqz iterrogaret de aliq' an eēt idone' ad plationē vel ad bñficiū. et ille sciret illū eē idoneū z fruosū z taceret. aut si de aliq' puella nubili iterrogat' si eēt honesta et sciēs eā honestā taceret vl' diceret. Nō curō d' talib' z bñficiū. indirecē famā lederet. Un' Guilb. porritan' di. Grauis rapacitas est cū verā al' ter' gl'iaz z si medacio nō corrūpit. silērio p'fer'. Decille. Terc' mod' ē publicatiu' cū ocl' tra p'ca publicat vl' manifestat bis qbz n̄ debz. aut

ordine q' nō d'z. vt faciendo libellos famosos: cantilenas z hmōi. Quar' ē venenatiuus. s. cū dicit bona imiscendo mala di. Bonus qdē est sed h' b'z malū zc. z sic venenū dat sub melle.

Quintus ē depuatiuus. cū d' bonū sed mala intencōe factum di. q' et hypoctisi vl' p' vana gl'ia facit. Sextus est ipositiuus. cū falsa crizmina imponit alteri siue sciēt' siue ex suspitōe afferēt. qd nescit vep. esse. siue ex odio siue ex loq'itate mentiedo zc. T' Septim' mod' ē augmētatiu'. s. addēdo vel agguando factū in mō loquēdi. vt dicere q' fuit p'cussit cū tñ leuiter p'cussit z hmōi. Pro exemplo pōt poni p'los latorio qd narrat factum in h' regno in oppido noie Barba. q' qdā frater dū q'stus causa p'di caret stans sup' doliū. z fistulatoz q'dam in foro ac q'stu aduersaret eidē. mutuo sibijplis detrahētib' publice: astutus fistulatoz ficta deuotio ne accessit circa doliū sup' q' ille p'dicabat. z dā sub pallio rescidit circulos doliū. Lūqz p'dicant. ille cū impetu pede fortiter tangēt. sup' doliū diceret. Sic idē submergar si nō vep. est qd d'ico. Mor assentib' decidentiō: p'dicator ipse in feces doliū eadit zc. Sic solent etia demonēs ludificare detractores q' dū detractiones affirmant cadūt subita morte in feces inferni.

U' Circa tertū de mortali offensione Notandū q' in detractione pōt qz peccare mortal' tribus modis. Et f'm hoc varij sunt casus.

Primo in loquēdi intentione.

Secūdo in audiēdi detractione.

Tertio in restituēdi neglectione.

Primo q' qrit' Quali intentione loquēdo peccat qz mortal' in detrahēdo. Ad qd f'm theologos scz Tho. ij. ij. q. lxxij. z Alexā. Ancho. z Angelicā p'cor. canō nōstas. Pro regula generali tenendū est q' oia p'ca verbor' maxime sūt ex intencōe dicēt' iudicāda. Et hac g' regula ad q'stū rīdet f'm eisdē doc. q' detrahitio in verbis iudicāda est ex intencōe ipsius loquētis qñ sic venialis vl' mortalis. Quāuis em̄ detrahitio p'rie z formal' semp' sit mortalis qz intrēdit ledere famā primi qd est i charitatē. cū material' in v'bis dicētis pōt esse nullū vel veniale p'ccm ex intentione bona. Et h' pl'ib' casib'. vt p'z P'rio loquēdo talia. p' correctionē fuato debito ordie z circūstātijs iuxta euāgelij p'us corrigēdo in secreto. postea si nō desistit. dicendo eis q' hñt z pñt cauere. vt patri: matri: prelaro z hmōi. Sic nō est p'ccm. Secdo p'pter iusticie publice bonū accusando vel testificando in iudicio. Tertio p'pter passionē vel q'rutacionē z hmōi. Quarto p'pter vitatē manifestādā z audientiū correptionē. Nā ob h' z scriptura describit multoz crimia hoim. Quinto p'pter cautēla z aufusationē alioz bonoz. ne ipsi decipiant in rebz vel plone damnis ab aliq' occulto fure vel latrone. In hmōi z sil'ib' licit' nō est p'ccm obloq'. Sexto p'pter

loquacitate vel lapsus lingue. tunc est veniale si non aio infamandi de talia. nisi essent vba guiter ledentia fama. tunc enim esset mortale. etia ex loq acitate dicere. Si vo vba no sunt de se infamatoria. puta qz pnt intelligi etiam de veniali culpa. vt di. Talis e magnus supb vel nimis iracundus vel auarus: no sunt mortalia. nisi aio in famandi diceret maligne. Silicet fm Sco. in iij. di. xv. q. iij. qn ex loqacitate de se tmm au diuise aliq infamatoria. primi: no est mortale. nisi adderet aliqd q puo cent hoies ad crededu illa. Jte silr si ille cui dicit habebat eu. p seclerato. qz ia infamato erat apud eu de alijs: z si no d isto. Nec in angel. X Sco de audiere qnt Urz audiens detractioe peccat mortalt. Rndet fm sup dictos docto. qz si libenter qs audit mortalt peccat. Un Bern. ad Eugeniu di. De trahere vel detrahete audire qd boz danabili sic no facile dixerim. Jde de plderatione dr. De tractor z detractois libes auditor vterqz diabolū portat. Ille in ore. iste in aure. hec ille. Debz g resistere. Et tenet audiens cu scit detractore loq falsum vbis etia d dicere. di. se scire p riu esse veru. Si aut scit ver esse qd dr: no dz dicere q falsum sit. Sz si placus e q audit: tenet illu redarguere qz frus culpa manifestat detrahendo. Si aut no est placus dz nihilominus signis ondere qz detractio displicet. vel auerendo facie. vel triste vultu ostendendo. no qd de ridere. Vel dicendo q copatit illi. vel q no sunt crededa cito zc. Si aut qs simplr audit detractioe ex eo q credit ipm loquere moueri ex charitate ad remediandu: no peccat. Et si pp verecundia vltimo re huanu audit simplr: du no placeat in corde: veniale est vt coiter. nisi placo. y Tertio de negligente restituere fama p sone infamare oes doctores sup. iij. di. xv. tenet q mortalt peccat qz obligat restituere. pur de h in alio q drageli mali ptractauimus in ser. xliij. f. de restitucioe legitima N O. Sz hic qnt in qbz casibz pot qs excusari vt no teneat ad retractandu suu dicitur falsum crime iponeo in detractioe. Rndet in suma Angelica qz in septe casibz. Primus qn seqret ex h maior infamatio illi? in reducendo in memoria illud qd oino e oblitu. Scds qn piculu maius fieret restituendo. f. alicui? mortalt culpe vel mortis corpa: qz tunc. de malu pponendu est fame. Tertius. qn dixit venialia vel talia q no sunt infamatoria detrahedo vt s patuit. Quartus. qn denunciauit qbz debuit modo debito. Quintus. qn infamis fuit ille apd illos qbz detraxit de illo. Sextus. qn au diuise se tmm dixit: nil addedo. Septimus qn sciat ille cui dicit: postea ab alio vel p alias via pura qd tuc erat secretu nuc publicatu est p alios. Nec in ange. Ad di pot vltim. qn offensus erigit vt detractor dicat in publico se menti tu fuisse cu peccauit in secreto. de h ser. xliij. L.

de ptumeljs. Sic per quos sit pcedu de detractioe. Z Exemplu finale legit in spec. ecc. di. ix. ecc. ly. z se. iij. q. qdam clericus z alius qda laicus erat maxim detractores. clericus infirmatus sine pessione z pnia decessit: sic z ille laic qz tales indigni sut pessione z misericordia. Post morte clericus apparuit cuida no to ignie tot z dixit se ppetuo danatu. Et ille. Quod. Rndit. Cu inqt essem cora iudice vidi mltas aias sole lucidiores manibz extens ptra me clamares di. Undia dne sanguine nrm de isto detractore. z sic in dex sniam tulit danatois. z sic iste infelice disparuit. Laicus aut apparuit post morte hns lingua ignita ab ore vsqz in terra dependentem qua ipsemet crebris moribus lacerabat. z rursus reformabat z mordebat. Interrogatus rndit. Du vici p lingua detrahedo peccauit. Jo p hac in ppetuu habeo puniri. Ue g mibi zc. z sic disparuit. O g detractores ptimelate z pnam agite. Rogemus g xpm zc.

Feria scda post dnica de passione Ser. xxxix. vicz de inuidia pncio sissima cu fillabz suis.

Miserunt principes

m z pharisei ministros vt apprehederet iesum Job. vii. z in euage. ho dierno. Dns iesus qz veritate pdicabat z vitia iudeoz arguebat. Idcirco ex inuidie liuore comouebatur pncipes iudeoz z pharisei p pssimū iesus innocentissimū filiu vginis. Na vt Cassiod. ait sup ps. cxxij. Ira z inuidia iudicio caret ronis Et Aug. in epla. Sicut accu corrupit vas si diutius ibi fuerit: sic ira z inuidia corrupit cor si durauerit zc. Un pnceps iudeoz z pharisei p inuidia ira pcepta xpm ita sunt obcecari z me te corrupti vt h lege ipm innocentissimū q miraculoz z sanctitatē glia fulgebat occideret. Sic g moti iuidia miserunt mistros vt appbenderet iesum: vt dicit euageliu. Itaqz de inuidia que multos infestat hoies miseros q z occidunt in seipsis iesu. f. p pccm mortificacdo aiam tria mysteria declarem in h fmoe. Pro q aliud thema j. Pe. ij. Deponetes oes malicia z inuidias z oes detractioes crescatis in salute. Malicia expos ne. i. mala voluntatem.

Primū g mysteriu dz execrationis.

Secm dz notificatiois.

Tertium dz generationis.

A Circa pmu de inuidie execratioe z euitatio ne notande sunt ples rones quare sit execrada.

Prva ro. qz charitati sume pntat. z p pmo de charitate dei. Na de e charitas. z q manet i charitate in deo manet. f. Job. iij. Et de intantū e charitatuus qz etia de malis q fuit in mdo elicit bona maiora: vt dr Aug. in enchi. Et placo. Procul a deo ois inuidia e relegata. i. exclusa. qz oibz suā bonitate coicat. Sed p p riu iuidus

Feria.II.post dominicā de passione

manet i odio 2 p psequens nō in deo s; i dyabolo 2 dyabolus in ipso. Qui etiā d bonis aliis 2 elicit mala. s. tristiciā cordis sui. 2 vellat q alij feci nō cōicāret bona s; sol' d'bet ea et exaltaret. Un sic videm' q apis etiā de flore male herbe mel su/git. s; aranea cōtra etiā de bono flore venenus lūmit. Sic hō charitatu' ē tāq; apis. s; inuid' vt aranea. Irē de charitate primi daret q ptra riat tā in aīo volēdo illi mala q; in actu nocendo v' d'rahēdo z h' mōi. Scōda rō. qz inuid' ipi inimicat z i p'riū caput retor: qur. Un Lypria nus li. d zelo z luore dīc. Inuid' nulli' magis q; suū ipsi' inimic' existit. qz seipm pl' oib; alijs ledit cū hostē salut' in pectore gerit. Nec ille. Et Lbyf. sup Nar. omel. lv. dīc. Nil luore dece/ri? Nā vt aliū pdat siml' z semenipm pdic. et de vita alteri' mort'. s. tristiciā dō bono alteri'. ac d morte alteri' viuic. s. gau dēdo d maloyl' morte alteri' vt rāgite etiā Bure. i cōpēdīo. Dinc Socrates pbs dicit. Utinā iuidi in oib; ciuitatib; olos z aures haberētyr de oīum felicitate tor qrenf. Un dei iudicio fit q iuidio retor: qē malū qd alteri vult i caput suū. Sic Saul q ex inui/ dia qrebat interficere Dauid. pluries ipē Saul tradebat dei iudicio i man' Dauid. licz ipē pep/erit eide. s. i spelūca vbi dauid latitabat et saul illuc iurauit purgare vērē. Et alia vice i suo ten/rozio dormiens. qñ dauid venie z tulit bastā z vas aq. Deniq; parz i exēplo d iudeis q dixerūt q xp̄s deberet occidi ne forte veniat romani et tollat locū z gentē. z tñ ex b' facto romani venē/ rūt z hec fecerunt eis. **B Tercia rō qz dya** bolice ppierati assimilaf. Nā ppriū est dyaboli iuidere aliene felicitati. Et sic tales vt Lbrif. aīc sup Nar. omel. xxvij. iuidi sūt demōib; siles qz peccāt ex certa malicia. primū odiētes. Un d Aug. sup Job. Dilectio sola discernit inter fili/ os dei z filios dyaboli. Nā z xp̄s dīc Job. xij. In b' cōfēcēt oēs qz mei est; discipl' i dilēctio/ nē habuerit; ad iuicē. Prophea ibidē Aug. sub dit. Bapntent oēs hoies. signēt se signo crucis. oēs cantēt alla. itēt ecclias. nō discernunt fili; dei a filijs dyaboli nisi charitate vel odio. Nec ille. **Quarta rō. qz orbis tor' p eam picitat' z** difficiliter curaf. Nā in pncipio mūdi vt scribit' Sap. ij. iuidia diaboli mors itrauit i orbē ter/ rarū. Tandē ex ipa pcesserūt oēs fallitates erro/ rū z psecutiōes bonorū. Nā p m' fili' ade cayn ex iuidia occidit abel frēm. Inde cepit pncipa/ tus amor vt dīc Lbyf. z glia vana z auaricia. vt post diluuiū pz i Nēroch q cepit p m' eē po/ tēs i terra z raptor ac opprēs alios. z b' ex iui/ dia. nā sol' volebat dñari vt dīc Lira. Heca pncipio i curijs regū viguit. vt parz i curia pmi regis iudeorū Saul ptra Dauid. z nūc regnat in curijs oim regū z magnatorū. Nā hec deuo/ rauit Joseph p frēs. heci egypio opprēsit filios israel. Tandē hec occidit xp̄m dñm oim. z vsq;

in finē bonos oēs psequit'. Idarco Lbyf. omel. xxv. dr. Fera venenosa ē inuidia: veniā nō hñs oim mī 2 cā maloz: inextinguib' ignis: 2 cun/ ctis vitijs difficilior ad remediandū: vt dr Las/ sio. li. collf. O g xp̄iane caue tibi a tali vitio. **L** Sed di. Quō g remediari possit. Rūdet fm Ancho. p. ij. ti. vij. c. j. aliosq; q p mū ē pside/ re charitatē supnalē. vt ponit Bre. in moral. qz in celesti p'ia nullus alteri inuider. g z nos cui/ temus. Scōm est psideare affectionē nīaz cor/ poralē. qz vñū mēbz nīi corpis nō inuider alte/ ri. z sic in oib; bonis illa sibi mutuo p'cipār z pgaudēt. Jō Aug. sup Job. ser. xxxij. dr. Tolle inuidiā z sic utū est qd habeo z meū est qd hēs sicut oclus nō videt sibi soli s; oib; mēbz zē. Tertiū est psideare fraternitatē in xpo cōplaz/ rē. qz xp̄s nos oīs adoptrauit in frēs charissi/ mos z in se exemplū dedit charitatis q p nob laborauit passus z mortuus est. O g tu inuide ptra frēm cui nisi xpo inuides. Sufficient. **D** Circa scōm de notificatiōe Uidentū ē qd sic inuidia vt nouerim' eā. Et Job. Damal. li. ij. suaz sniaz diffinit q Inuidia ē dolor v' tri/ sticia de alienis bonis. Pro q diffinitōe deda/ randa Nota fm Alex. ij. volūne sūme. z Ibo. ij. ij. q. xxvj. acin Angelica. quadruplicat' pōt' q's dolere vel tristarē de bono alterius. **Primo** ex metu alicuius nocumerit. **Scōdo** ex defectu illius boni. **Terti** oer metu sensus in deliberati. **Quarto** ex p'sensu spūs maliuoli. **Primo** ex metu alicuius nocumerit. cū q's do/ let de alicuius bono ideo qz tūmēt vensit' nocu/ mentū iminere vt ledat' ab illo. siue ipemet sibi timeat ab illo dānificari. siue alios bonos. Si/ cur cū tristat' q's de p'speritate alicui' tyrāni: qz scit q ex b' magis tyrānifabit. Et h' mōi dolor v' tristicia nō est inuidia. vt dr Greg. xxiij. moral. z pbs. ij. Rhero. Exemplū. qz filij isrl' lerati sūt z canticiū deo cecinerūt de submersione egypzioz. Un z ecclia orat vt hostes ecclie pterāt. z sic nō est parit. **Scōdo** ex defectu illius boni. s. cū q's doler' nō qz primus illud bonū bz. sed qz illud bonū sibi deficit qd ali' bz. z h' mōi dolor nō est inuidia nec parit. s; ē laudēbil' s; ē de honest' bo/ nis. Jō ap' l' us. ij. Lp. xiiij. Emulamī carisma/ ta meliora. Et Hiero. ad Letā de instructōe sū/ lie dr. Habeat socias cū qbz addiscat: qbz inui/ deat: qz laudib; mor: deat zē. Si autē est; de bo/ nis t'p'alib; in qbz ipse deficit alijs abūdantib; hoc esset parit sed vt cōiter veniale. z possit esse mortale. s. qñ talia essent q' deuz: z sic doleret qz ipse nō habet talia. **E Terti** oer metu sens/ sus in deliberati. z sic est veniale. Nā naturalis est passio sensualitatis inuider. Et vt dr Aug. lib. p'fess. Uidi inqz z exp'nci sum paruulū nō/ dū loquentē z collectanco suo iuidēntē. Est etiā in brutis. Maxime autē viget in m'lierib; p'p'et

una glia pulchra
corde p'cel
videtur. vt dicit
iū naturalis est
iū p'riū est et p
iū r'p'ndē est vt
vidēti i dōbo sum
sūto. Decibi. S
iū d'liberato
Quarto ex p'sensu
de bono alteri' aīo
nā p'm. v' mala
z xp̄m mortale q
qz d'antias nō em
bonis alteri'. Et la/

Lyra terciū
q' fm Hregozū
qz filie. P
prio z nolte bon
eccaltano i a d'ur
q' lacē. Quin
plū finale legit u
q' in monasterio
qdā alteri iuidē
bancm. Ille autē
deū p illo p'lecu
lenel Eccc in ma
gnā sentēcia uite fr
iū lōs Jōdāne cu
no ex altari d'icēdo
na parit z filio z s
dancre. Et rāde fr
lato q' gliaz nbi ip
iū volerati. z emu
no obdianū. Et ille
le ad B'ia parit. h
iū d'ant' ad id ad
m's nūo d'ip'uit. z
iure vōis mirarēti
i. Et r'ce cogno
it z p'sellus ē Abb
p' h'ocē mirifici b
deserbi it'eterē ped
mudo loco iūllir reg
nalti. Eccc qz quā
nonos colarare. Ro

f'ria terciā post
iū d'acacia circa p
B
um gho
v' ma
ho hodi
ris nostri J'm quib
bonis qui negligē
peccata plurima q
habebunt etia r'filiu

vanā gl'iaz pulchritudinis ornat⁹ z hmoi qua
cupiūt ceteris pcellere z ob hoc alijs pcellētib⁹
inuidēt. vt dicit in Anthonina s. Deniq; inui
dia naturalis est etiā i vris pfect⁹ z religiosis.
z inq̄ntū est ex passiōe naturali peccatū nō ē. s; z
ex surreptiōe est veniale. Et s'm p'm. ij. r'bero.
abūdat i hoib⁹ similitū artū pura figul⁹ iūdet
figulo. Nec tibi. Sed nō p'sentire hmoi morib⁹
iuidie z deliberato aio p'radicere meritorū est.

Quarto ex p'sensu spūs malivolū. s. cū tristat
de bono alteri⁹ aio deliberato inq̄ntū alter ex
cedit ip'm. v'l mala volūtate. z sic ē. p'rie iuidia.
z ē p'ciū mortale qz p'ra charitatē. Nā. j. Cor.
xij. charitas nō emulat. i. nō iūdet. s; z gaudet
bonis alii⁹. Et fac' p'z ex p'dict⁹ quō sit p'ficiē.

¶ Circa terciū de g'natiōe filiaz. Notandū
q' s'm Gregoriū. xxx. moral. ex iuidia gignūt
q'nq; filie. Prima est odiū. s. est. velle malū
p'rio z nolle bonū. Secūda ē detractio. Tercia
exultatio i aduersis. p'imi. Quarta susurratio
s; latēs. Quinta afflictio i p'p'is p'imi. Ex
plū finale legit' in speculō exēploz. di. ij. c. lviij.
q' in monasterio q'daz cisterciē ordinis frater
qdā alteri iuidēs accusabat falso illū apud ab
batem. Ille autē hūiliter z pacitē feren' orabat
deū. p' illo p'secutore z beatā Mariā. Lōgit g'
semel Ecce in matutinis horis deuotionē ma
gnā senties iste frater hūilis vidit beatā vginē
cū scō Johāne euāgelista nimio lūine choruscā
tes ex altari d'scēdere. z iterz dicētib⁹ frīb⁹ Glo
ria patri z filio z spūsancto. mor reuerēter se in
dinare. Et tādē frī dixit. Ego suz mater filij dī.
scito q' gl'iaz tibi ip'etrauerim. p' paciētia q' inui
diū tolerasti. z emulo tuo p'pter tuas p'ces veni
am obtinui. Et ille iterrogauit eā cur se idinat'
set ad Gl'ia patri. Rūdit q' oēs v'tutes celoz
se idinat' ad id adorāti scām trinitatē. Et his di
ctis visio dispuit. z totū choz tant⁹ odor reple
uit vt oēs mirarent' vñ cēt tāta suauitas padī
si. Et re certa cognoscēti hec emul⁹ ille culpā di
xit z p'sessus ē Abbas autē cū fratrū p'silio cū ex
p'ri fozent mirifici hui⁹ odoris fragrantia. lapi
des vbi steterāt pedes brē Marie erui et i reue
rendo loco iussit reponi. p' memoria tanti mi
raculi. Ecce p'z quātūz bonū sit inuidioz p'secu
tiones tolerare. Rogem⁹ ergo xpm zc.

Seria tertia post dñicā de passione Sermo
xl. de accidia circa p'cepta implenda.

Bo testimonij

e um phibeo d' illo. s. mūdo. qz opa
illi⁹ mala sunt Joh. vij. z in euāge
lio bo dierno. Verba sunt saluato
ris nostri Jesu. quib⁹ cōminat' p'ra mūdanoz
hoies qui negligūt fuare p'cepta dei. s; mala z
peccata plurima p'p'rat. Nam tales i iudicio
habebunt tria testimonia p'ra se q' digni sunt

eterna dānatione. Primū testimoniū veter⁹ tes
tamenti Deut. v. Custodite z facite ea q' p'cepit
dñs vobis vt viuatis. s. vita eterna zc. Scdm
testamenti noui Matth. xix. Si vis ad vitam
ingredi sua mādara. Et q'dlibet hoz pōt ponit
p' alio themate. Quib⁹ māifestū ē q' nō pōt q's
vitā hīc nisi p'cepta seruet. Tertiū testimoniū
malos xpianos faciet ipsemet xps. qm nos tā
tū amauit q' incarnatus passus z mortuus est
p' nobis vt nos ad dei amorē traheret z p'cepto
rū obfuantia. Cū si negligimus ipse p'ra nos
testimoniū phibeat qm opa nostra mala sunt
vt dicit in themate z euāgelio. Itaq; de p'cepto z
diligenti obseruatione ne p' accidā z opa mala
dānemur tria mysteria declarabimus. p' b' ser
monē vt p'z.

Primū dicitur districte obligationis.

Scdm dicitur debite obseruationis.

Tertiū dicitur saluifice fructificationis.

¶ Circa p'mū de districta obligatōe vt agno
scē. q'strictē vult deus p'cepta sua obseruari
magis sumus solliciti oñdū omī lege. P'rio
lege naturali. Nā legimus q' tpe legi adhuc na
ture institute. p'mi peccates. p' transgressiōe vnici
p'cepti cū tora sua posteritate durissime mori z
alijs miseris ac penis sunt obligati Gen. ij.
Quacūq; hora comederit' morte moriemī. s. ē
necessario habebit' mori. z nō simplici; s; pluri
plici morte. P'imo morte aie p' culpā. Nā oēs
in origiali culpa nascimur. Secūdo morte cor
poris vel nature. Tertio morte infirmitatis z
mific multe. p'pter q' vt Greg. i omel. de marty.
d'. tpalis vita mors portus dicenda est q's vita
Ipse em' q' tidianus defectus corruptōis quid
est aliud q's q'daz plixtas mortis. Q' hōies
infirmitates mortiferas hñc pati multotiens.
q't fame z siti mortifera cruciant'. quot dolores
pati habemus q's enūerabit. Deniq; Quarto
morte gehēne z puationis visionis diuine in p
petuū. Ecce vnus p'cepti transgressiōe q's dure
puniuit deus En videmus charissimi q' oīs
capite plectimur. i. morte p' vna transgressiōe.
Quid g' fiet p' multis trāsgressiōib⁹. Cū Zach.
xij. Adam exemplū meū ab adolescentia mea.
Et sic p'z. Scdo ex lege diuinali. vbi legimus
q' deus p' vnus p'cepti trāsgressiōe multā stra
gem hoim fecit. Nā p' luxuria totū mūdū dilu
sio deleuit. p' sodomia citates q'nq; subuertit.
p' duricia inobedientie pharaonē cū multitudine
exercitus sui in mare pemit zc. Deniq; filios
israel p' adoratione vituli. p' gula z p' alijs offē
sionib⁹ intancū puniuit q' oēs mortui sunt in
d'serto q' egressi fuerāt ex egypto pl⁹ q's. 600000
p'pter Josue z Caleph q' soli ex illis cū filijs isrl'
in d'serto post exitū ex egypto natis intrauerūt
terrā p'missiois. P'eterea ecce videmus q' oēs
iudei p' trāsgressiōe z xpm expulsi de terra sua
p' orbē sunt dispersi z p' incredulitate eternaliter

Feria. III. post dominicā de passione

dānādi. O terribile iudiciū dei. Tertio ex lege
p̄phali. Nā p̄s. d̄r ad dñz. Tu mā. mādata tua
custo. nimis. Et utiq; nimis. qz d̄beret hō poti⁹
mori q̄ transgredi vt fecerūt sancti dei. p̄bere:
ap̄li. z martyres. de q̄b; breuiter trāseō. Quar
to lege euāgelicali. Nā vt xp̄s d̄r. ex tota xp̄iani/
tate nullus alius saluari p̄t nisi q̄ facit dei vo/
lūtatē Matth. vii. Non ois q̄ d̄r mihi dñe dñe
intra. in re. ce. sed q̄ fa. vo. pa. mei zc. **U**n
nec. p̄bare nec demōia eijcere nec miracula face
re valet ad salutē sine p̄cepto z iplētōe. vt ibidē
d̄r xp̄s. sed sub districōe iudicij z damnatiōis
eterne oēs obligat. p̄terea subdit ibidē. Mul/
ti dicē mihi in illa die. Dñe: nōne in noie tuo p
p̄berauim⁹ z demonia eiecimus: z vrutes mul
tas fecimus. z tunc p̄fitebor illis qz nūq; noui
uos. discedite a me zc. Quinto lege ap̄licali.
j. Job. j. Qui d̄r se nosse deū z mādata eius nō
custodit: mendax est. i. falsus xp̄ianus. Et h̄ tā
stricte q̄ sicut Jac. ij. scribit. q̄cūq; totā legē f̄ua
uerit offendat autē in vno: factus est oim reus.
B est: eterna dānatione dignus. Sexto idē p̄z
lege canonicali. Nam de pe. dis. v. c. p̄sideret. Et
c. fr̄es. ter. cū glo. d̄r. q̄ totā legē obseruauerit:
offendit autē in vno: factus est oim reus. **B** ē: p̄ il
la vna offensione ita damnabit sicut z dānaret
si oībus esset inuolutus. licz nō tantum pu
niat sicut p̄ oīb;. Sed q̄dā cauillat. dicit. Ego
q̄ papa de h̄ habeo l̄ras dispēlatiōis. Lōtra q̄s
exp̄te habet. xv. q. s. c. sunt q̄dā. z. c. seq̄n. q̄ nec
etiā papa p̄t dispensare p̄ vnicū dei p̄ceptū. l̄/
ret possit d̄r h̄ianis. qz tenet obedire dei p̄ceptis
etiā papa. Septio lege ciuili q̄ sub varijs pe/
nis astringit hoies z punit transgressores p̄ces
proz. puta adulteros decapitādo. fures suspē/
dendo. latrones crucifragio. sacrilegos cōbu/
rendo. z sic de alijs. Itē lex ipsa dicit q̄ qui nō
obedit mādato p̄ncipis debet mori. ff. de re mi
litari. l. desertorē. A fortiori q̄ nō obedit māda/
to sūmi p̄ncipis. i. dei. Ultimo oñdit legē phi
cali. Nā Cassiod. lib. de aia d̄r. q̄ manus nostre
pedesq; nr̄i ideo denario digitoz nūero formā
tur vt totius vite nr̄e cursus z opatio sac̄ra cele
stis decalogi p̄tinerent. vt p̄ter legē dei aut cogi
tare aliqd̄ aut agere nō p̄sumeremus. Nec ille.
I Circa secūdū de obseruatiōe debita querit
Qualiter d̄z z tenet hō obseruare di p̄cepta. i. in
decalogo posita. Rñdet f̄m sc̄pturas z doct. q̄
tenet q̄nq; modis. Primo ad discendo Deut.
vj. Erūt v̄ba hec q̄ ego p̄cipio tibi in corde tuo.
z nō mouebunt ab oculis tuis. i. nunq; obliuī
scaris. **U**n f̄m wilhel. in rōnali. q̄libet fidelis re
net operā dare vt sciat p̄cepta decalogi. Rō. q̄a
cū sint necessaria ad salutem iō qui negligit ea
scire piculo se exp̄dit. **U**n dñs p̄cepit Mat. xxiij
Diliges dñz dei tuū ex toto corde tuo. i. ex tota
intelligētia conādo cōf̄cere dei volūtatē. Hinc
Grego. di. xxxviij. q̄ ca. d̄r. Stultus in culpa sa/
piens erit in pena. Secō subditos docendo z
obseruari faciēdo. Deut. vj. Narrabisq; ea filijs
tuis zc. Exemplū de Thobia q̄ filiū suū ab in/
fanta docuit timere deū. Unde tenet hō filios
erudire ad salutē z corrigere peccantes. al̄s sil
cū illis damnabit. lxxvij. di. facientis (in q̄) cul
pam habet q̄ cū possit negligite emēdare. Ter
tio ope implendo. Non enī sufficit scire nisi im/
pleant. Quarto de transgressione penitendo
Matth. iij. P̄niam agite zc. **R** Quinto
in obseruatiōe p̄seuerare inten dēdo. Matth. xx/
iij. Qui p̄seuerauerit vsq; in finē hic salu⁹ erit.
Idcirco deus decalogū dedit descriptū in lapi
dib; ad significādū q̄ firmo descripto sint in cor
de scripta vt nulla debeat obliuio: nlla frangat
reptatio zc. Sed di. Lur de⁹ tā dure vult age
re cū hoie vt si q̄draginta annis v̄l vltra f̄uauit
hō p̄cepta z tā declinat a p̄seueratiōe ad vnicam
transgressiōē: totū fuitū p̄stinū perdit. Quis
regū crudeliū faceret vt p̄ vno impudico aspes
ctu mulieris seruū suū a multis annis f̄uientē
salario p̄uaret z carceri p̄petuo māciparet. L̄r/
tē nec soldanus faceret. Sed ad hec rñdet f̄m
sc̄m̄ Vincentiū de valētia tali exemplo. Si rex
tibi cōmitteret filiā custodiendā: quā a multis
annis custodiisti z tā ipsam p̄stitueres latrico.
nōne mortē acerbā demereret. Itē si cōmitteret
rex tibi p̄ciosissimas res i cista portare vsq; ad
intra domū. z tu a maria distantia portasses z
tā p̄pe domū p̄ijceres furib; rapiendū zc. Sic
in p̄posito.

I Circa tertū de saluifica impletionis fructi
ficatiōe Nota multos fructus ex sc̄ptura. Pri
mo qz amicus dei talis efficit Job. xv. Secō
qz b̄ndictionē dei multiplicē p̄sequit. Deut. xxiij.
vii. c. Si custodias oīa mandata eris b̄ndict⁹
in ciuitate. in agro. ingrediens egre. zc. Ter
tio qz celestē b̄ndictiōē p̄meret. Proverb. xxiij.
Qui custodit legē beatus. Quarto qz deo ha
bitaculū reddat. p̄z Job. xiiij. Si q̄s diligit me
f̄monē meū ser. z ad eū veniemus z mansi. zc.

Quinto qz oratio eius exaudiat. Aug. de ope
monach. Citius exaudiat vna oīo obediens q̄
decē milia p̄tinentis. Sexto qz flagella sibi ca
uent Eccl. viij. Qui custodit p̄ceptū nō experiet
q̄cūq; mali. Septio qz p̄m̄ijs dicitur in celo.

Pro exemplo notemus q̄ d̄r de⁹ Exod. xv. q̄
p̄cepta f̄uantib; nō inducet plagas egypti: sed
nō obf̄uātib; oēs inducet: vt d̄r Hiero. in glo.
collat. Ero. xi. intelligēdo saltē sp̄ualr. Prima
autē plaga est aque in sanguinē p̄uersio. z hec si/
gnificat p̄cā ḡuia q̄ vocant sanguines in sc̄ptu
ra. Secō est ranarū plaga. significas horriduz
iferni abū. Tertia est muscarū. i. demonū insul
tus. Quarta ē vlcēz. i. corporaliū ifirmitatū. Qui
ta sc̄m̄sum. i. remozsus p̄cā q̄ ē v̄mis inferni.
Sexta plaga grādo occidēs. i. iudiciū f̄mia. Sē/
prima locustarū q̄ breuivolatu significat breuē

Octava occasio peccatorum significat brutales mortē sine sacris. Non tenebrarum. s. exteriorum et interiorum que sunt in inferno. Decima occasio primo genitorum. i. mortis eterna aie gehēna. Oportet peccatores penitentem de tot malis que sequuntur super vos nisi penitentiam egerint. Rogemus ergo dominum iesum etc.

Feria quarta post dominicam de passione Sermo quadragesimus primus de diligenti obedientia precepto rui et malo iobediētie vel accidie precepti implēdis.

Ues mee vo

o cē meā audite et sequuntur me et non pibit in eternū Job. x. et in euāgelio hodierno. **U**erba sunt saluatoris quibus insinuat signa precipua que cogit scire possit de quo sit de numero saluatorum et non pibit in eternū. Primum signum innocētie. id est dicit Quis que sunt mansueta animalia et non nocētia ut dicit Alchuius. Secundum signum fidei christiane. ideo addit me. Na deb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Tercium signum iobediētie. id est dicit. Uocē meā audite id est preceptis meis et aīo obedite. Sic exposit Alchuius. **U**n deus. xxx. Elige ut viuas et diligas dominum deum tuum atque obedias voci eius. Nec ibi. quod potest poni per alio themate. Ad id Aug. super ps. dicit. Sola iobediētia tenet palam celestē. sola iobediētia iuenit penam. tu que veram requies que post hanc vitam christianis promittit que est. etiam hanc iter huius vite molestias suas gustabis si precepta implere dileris. Nec ille. Sed quoniam plurimi ex malicia vel negligentia accidie transgrediuntur. propterea quoniam signum dicit penitentia. id est addit christus dicit. Et sequuntur me. s. in cruce pnie portanda. sicut et christus crucem pro nobis portavit agendo pro peccatis nostris. Oportet hanc si vis vitam eternam et non pure obsequia becligna. de quibus in euāgelio. Itaque de diligenti impletione preceptorum contra huiusmodi accidiam tria mysteria declarem in hoc sermone.

Primum de amore inductionis.

Secundum dicit periculose inobediētionis.

Tercium dicit dulcorose facilitatis.

N Circa primum de inductione amorosa ad obedientiam diuinitis preceptis. et diligenter implendum notandum quod plures rationes inducunt ad id. Prima ratio deus mandatur. s. dei maiestas. Quarto enim precipiens est altior maiestas. ratio sibi per alios obedire debet secundum dicit. alio pena incurrit. s. deus est infinite maiestas super omnem creaturam que est. **U**n ero. xx. quoniam de precepta dicit promittit quod dicit pambulū dicit. sic. Ego sum dominus deus tuus non habebis deos alienos. et sic de aliis preceptis. psequitur. q. d. fm Lyrā. Ego sum dominus totum mundum dei gubernator. deus pro creator. tu pro specialē tui electores pro ceteris pro plerisque ad mensuram ut obedias mihi. s. tu christiane. et diligas me. quod redemi te de fuitate diaboli pro sanguine meo in cruce pro te fuso tanquam israel de domo fuitus pro barabais. Et ideo propter ista debet sollicitate fuare mandata. Pro

inde Aug. li. ij. cōfess. et di. viij. c. Que contra dicit. Si tale pactum legi est homines obtemperare regibus suis quanto magis deo ad ea que iussit fuerunt. Sic enim in potestantibus societatis humane maior pars minus non ad obediendum proponit. ita deus oibus beclibi. Et sic patet quod dei precepta nulli domino est obediendum. Secunda ratio de acceptorum et beneficiorum largitas. Nam a deo accepimus animam et corpus et omnia bona que habemus. et singulis diebus et horis ab eo preseruamur viuimus et fouemur. Iohannes pro gratitudine tenemur semper ei obedire. **U**n Ber. Di gnū et iustū est semper deo fuisse que non cessat nobis benefacere. O iesu bone dignus plane est mortem que tibi recusat viuere. Nec ille. Exemplum huius capite in christi cruce. quod christus pro nobis et mortuus est in cruce hinc modum figure. que littera et decem significat. et sic decalogum suadum christianis insinuat.

Tercia ratio de promissorum honorum promissitas. et comminationum penarum euadendi libertas. quod obsequia mercedem primam temporalia et eterna. Inobediētia vero penas temporales que eterna. Esa. j. Si audieris me dicit dominus bona terre comedetis. quod si non audieris gladius deuorabit vos. pro etiam in nouo testamento. **O** Sed quoniam. que deus in nouo testamento promissit precepta fuerunt eterna. sed in veteri testamento promissit temporalia. Rūdet fm doc. quod primo pro figuracione. quod vetus testamentum fuit figura noui. et sic illa temporalia bona semper per terram. promissiois fluente lac et mel deus voluit rudi adhuc pro veteri figurare bona eterna. Iohannes apostolus dicit quod omnia in figura pertingebat illis. Secundo pro veritate dei amoris. quod lex noua est lex amoris. Verus autem amor est quod deum non propter temporalia amemus sed pro seipsum. et sic pro deum bona celestia gramus potius. Tercio pro celestis remuneracione. quod in nouo testamento deus pro christi passione statim nobis morientibus retribuit eterna et celestia. Non sic autem in veteri testamento quoniam celo nondum aperto omnes descendere habebat ad lymbū. que eis nondum promittebant celestia.

P Quarta ratio de obedientie implere virtutis. Na si quis que sit in virtutes maria et per alios meritoria. Rūdet fm Tho. ij. q. q. c. iij. quod virtutes theologice que deo fm se faciunt animam inherere sunt potiores virtutibus moralibus que aliquid pertinent ut deo inherere. Sed. j. Loz. xij. scribitur. sunt autem tria hec. i. tres virtutes theologice. fides. spes. caritas. maior autem horum caritas. et sic ipsa est excellentissima. et in virtutes morales maria est obedientia. quod quanto maior pertinet ut deo inherere. tanto virtus illa est potior. s. in omnia que pertinent infima sunt bona exteriora que faciunt pertingere pauperas. media sunt bona corporalia que pertinent castitas. **M**aximum autem bonum est voluntas in quantum pro voluntate homo oibus alijs virtus. Et ideo pro se loquendo maior est obedientie virtus que pro deum pertinet. pro voluntate que alie virtutes morales. Proinde. j. Regū. xv. Samuel ait. Melior est obedientia que victime. **O**portet hanc deus diligenter obedire ut merearis primam vitam.

Feria. v. post dominicā de passione

D Circa scđm de inobediētie piculositate nota. q̄ piculosissimū vitū inobediētie pbat̄. P̄u mo q̄ sc̄ptura ipsam ḡuissime p̄dēnat tāq̄ idola laticie vitū z infidelitac̄. j. Regū. xv. Quasi ari olandi p̄c̄m est repugnare. z q̄si scel̄ idola laticie ē nolle acq̄escere. s. dei p̄cept̄. Prop̄hea Bre. viij. q̄. j. c. sc̄c̄dū. d̄r. Sola ē obediētia q̄ fidei meritū possidet. sine q̄ quisq̄ infidelis esse p̄uincat̄ etiā si fidē tenere videat̄. Ibi glo. d̄r. q̄ inobediētia heresi eq̄parat̄. Scđo q̄ in inobediētia facta bōa q̄c̄q̄ deus nō acceptat etiā si q̄s martyriū sustineret. Rō. q̄ vera charitas consistit in obediētia p̄ceptoꝝ. Sine charitate autē si q̄s tradiderit corpus suū ita vt ardeat nō p̄dest. j. Loz. xij. Uñ inobediētis martyriū nō placet deo. Si cur creplū ponamus ex ciuilibz legibz. vbi habet q̄ q̄ nō obedit mādato p̄ncipis etiā si id qd̄ facit sit vtile z licitū ac gl̄iosum. puta q̄ vincit hostes. tñ d̄z mori. ff. de re militari. l. deserto rē. Proinde narrat Valerius li. ij. c. iij. z Aug. li. de ciu. di. q̄ Posthumū h̄ns filiū noie Anthonū fortē z armis doctissimū. q̄ p̄ mandatū p̄ris sua sponte egressus a custodia castrōz. cū hostibz p̄ romā bellātibz p̄stigerit. illos deuicit z magnā victoriā reportauit. Sed p̄nceps ipse sc̄z p̄ eius eūdē decapitari iussit. p̄ inobediētia ne ei⁹ creplū p̄ceptū p̄tēneret. Sic q̄ nō obedit dei p̄cepto etiā si bonū faciat deo displicet.

Tertio q̄ ardore gebēne sola inobediētia cruciat. Uñ Bernū. Nihil ardet in inferno nisi p̄p̄a volūtas. colle p̄p̄ia volūtarē z nō erit infernus Necille. Sed p̄p̄ia volūtas est q̄ nō p̄format̄ dei volūtatē obediendo fm̄ doct̄. Quarto q̄ maledictionē sibi multiplicat iuxta illud Ps̄. Maledicti q̄ declinant a mādatis tuis zc̄. Jē Deut. xxvij. Si nō audieris vocē dñi vt facias oia mādata. veniēt sup te oēs maledictiones iste maledictus eris in ciuitate. maledictus in agro maledictū horreū tuū. maledicte reliq̄ tue. maledictus fructus ventris tui. z fructus terre tue armenta boū z ouū tuaz. maledictus ingrediens z egrediens. Nec z plā ibi.

R Circa tertiu de facilitatiōe dulci querit̄. q̄ liter pōt bō facere vt sibi sit facile z dulce p̄cepta oia obfuarē. Ad qd̄ rñdēt q̄ p̄cipue q̄tuor sūt q̄b̄ id valet efficere. Primū est amoris xp̄i ac̄sensio eius passiōē recogitādo. Uñ Greg. Si passio xp̄i ad mēoriā reuocet̄ nil tā durū qd̄ nō equo aio toleret̄. Scđm est b̄titudinis spes z expeccatio de remunerādo. Si em̄ suus libentē obedit regi. p̄ dādo vno castro. q̄nto magis dō obediendū est libentē p̄ dando celesti regno p̄petuo. Nā fm̄ Hiero. picula maris vel itineris z laboris spes lucri cōpensat. Exemplū de Abrahā legit̄ Gen. xij. c. q̄ deus valde difficile sibi p̄cepit vt p̄barec eius obediētia vtz q̄ imolaret filiū p̄p̄iu. Jē vnigenitū. Jē Isaac miraculose p̄ceptū in senectute. z quē diligebat summe

Jē vt occideret illū gladio. Jē vt etiā holocaustū faceret ex illo. i. totū cremaret ad honorē dei ita q̄ de filio suo nō remaneret nisi cineres qui stant p̄ statū venti sc̄z dispergeret̄. z tñ fm̄ Lz. Abrahā p̄stantē obediuit. sicut z Isaac p̄i obediuit vt ligaret̄ z occideret ad ipsius dei p̄ceptū cū posset resistere tāq̄ iuuenis fortis annoꝝ triginta senū p̄i. Sed q̄r. rñdēt doctores. q̄ p̄ spem resurrectionis future z remuneratiōis faciente a deo p̄ xpm̄ cuius passiōē p̄figurauit.

Tertiu est p̄fectio dñis inductio se freq̄nc̄ castigādo exemplo apl̄i. j. Loz. ix. Castigo corp⁹ meū z in fuiturē redigo. s. obediētie. Quartū est dānatiōis tremefactio de eternalī cruciādo. Nā Ec̄s. vij. Qui timet nihil negligit zc̄. Et p̄ plū habemus de vxore Loth: q̄ p̄pter inobediētia versa est in salis statū dānata. Jēz de saul rege quē deus p̄uauit regno z diabolo vtare p̄milit. p̄pter inobediētia zc̄. Rogem⁹ ḡ xpm̄ zc̄.

Feria q̄nta post dñicam de passiōe Sermo. xlij. de p̄cept̄ plibz datis q̄ remurmurat̄ accidiosi.

Ides tuate sal

fua fecit: vade in pace. Luc. vij. z i euāgelio hodierno. Verba sūt xp̄i ad magdalenā. fm̄ scripturas nō ois fides saluat hominē: sed sola fides formata charitate: obfuaudo sc̄z in fide dei p̄cepta. Uñ d̄r. Deut. xj. Erit n̄rī misericors de⁹ si custodierimus z fecerim⁹ oia p̄cepta eius. Hoc pōt poni p̄ alio ebemate. Proinde post q̄ xp̄s dixit. Fides te saluam fecit addidit. Vade in pace. Pax em̄ vera est cū dei voluntate p̄cordare in p̄ceptis fm̄ Lyrillū. Uñ deus ait ad huc de p̄cept̄ dei tria mysteria declarāda p̄tra accidiosos remunerantes.

Primū de plurali variatione.

Secundū de modalī eruditione.

Tertiu de exemplari reuelatione.

S Circa p̄mū de p̄licitate p̄ceptoꝝ mltri sūt p̄sertim accidiosi q̄ sepius murmurant z dei p̄cepta. Et dicere solent q̄r de⁹ dedit pl̄ima p̄cepta hoibz. Nā cū p̄uiderit de⁹ q̄ mltri hoies nō fuabūt sua p̄cepta. melius (inquiūt) fuisset nō p̄cepisse: ne erinde laqueū peccandi b̄ient. z p̄se quent̄ inaderent in piculū dānatiōis. Sed ad hec rñdēt fm̄ Bonauē. sup. ij. di. xvij. circa lras c. fi. Et Alexan. in. iij. p. q. xxv. recolligendo. q̄ ex p̄ceptis a deo impositis nulla facta est hoī iniuria. imo facta est magna vtilitas meritoꝝ z premioꝝ amplioꝝ z obediētia illoꝝ. Q̄ autē p̄tra rñū alicui euenit ex inobediētia: b̄ est ex culpa sua: z nō est ex dei p̄ceptis. Nam talis ex inobediētia sua p̄uertit sibi bonū in malū. sicut impijs z p̄cedibz oia bona p̄uertūt in malū. p̄pter impioꝝ illoꝝ maliciā z culpā a deo q̄ ipse peccator sibi met̄ p̄uertit in malū. Nam teste Ps̄.

Qui diligit iniquitatem odit animam suam. Denique propter istius euentus punitionem non debuit deus dimittere dare mandata. Tu quod ex hoc deus punit maius bonum eliciendum scilicet iusticie manifestationem in damnatione reproborum: ut dicit Augustinus in enchi. Tu quod ordo vniuersi et decor iusticie non debet intermitti propter incommodum alicuius specialis creature. sic nec puenit ut rex dimittat iustas leges pro bono totius regni proderet cum sciat aliquos malefactores exinde puniendos pro transgressione. **T**ertio decebat deum ut proceret precepta et plura. Primum ut amplius obedientie maius meritum acquirat. Si enim nullum foret preceptum nec esset obedientia nec meritum obedientie. Secundo ut divina voluntate homo erudiat in deo debet esse subiectus. Nam ex quo homines punitur ad errorem tam in intellectu quam in affectu. et hoc ex corruptione nature vel fomite vel ex mala consuetudine. Iam necessitate ut daret lex preceptorum plurimorum quam eruditorem et noceret homo quanta mala cauere deberet tamquam dei precepto prohibita et contra bona facere deberet tamquam in dicta. et ad hoc moueret affectus hominis amore pro misericordia diuina vel a prohibitionis retraheret timore comminationis. Et haec ratio ponit Alex. ubi supra Tertio ut differentia inter obedientiam et prenentem demonstraret. sic iusticia illos punians et istos puniens manifestaret. Quarto ut iurisdicatio diuina rationis diuina super hominem ostenderet. in eo quod deus precepit homini ostendit se iurisdictionem et imperium habere super hominem in vita et post mortem. Nec oia ex Bonau. **U**n. propter rationes dictas deus in veteri lege dederat sexcenta precepta legalia: ut patet per Augustinum ad Januarii iuxta rabbi moysen. Exemplum cape o homo quod dicitur ferret tibi hinc suum et nil iurisdictionis exercere pro eum vel in eo nec in aliquo tibi obediret Sic in proposito. **U** Circa secundum de modo eruditionis notandum. quod deus in preceptis decalogi instruit et erudit nos pluribus modis ad salutem. Primum si consideramus quod in scriptis dei digito sunt tradita. Dei digito est spiritus sanctus: qui fecit celum et terram et qui scribet electos suos in libro vite: ipse scripsit precepta decalogi. Deut. 10. Dedit mihi (inquit) moyses duas tabulas lapideas dominus scriptas digito dei. Sed quod hinc vtiq; ad significandum et instruendum nos quod quicquid vult ascribi in libro vite debet fuare hec dei precepta existendo in gratia spiritus sancti. hoc est sine opere mortali. Sine enim gratia non sufficit ad salutem decalogi obsequia secundum genus operis. Nam dicitur. Timo. 1. Finis precepti est charitas de corde puro et conscientia bona. Et hec probat Bonau. sup. q. 101. re. viij. exemplum de iudeis. Secundo si consideramus ubi sunt descripta. Et nota quod descripta sunt in duabus tabulis Deut. 10. Nam secundum Augustinum. quod in hoc coeter sequuntur doc. catholici. in prima tabula scripta sunt tria prima precepta quod ordinant ad deum. In secunda septem precepta quod homines ordinant ad proximum. Sed quod hec nisi ad docendum quod due sunt preceptorum omnium rationes scilicet charitas dei et proximi. Et quod deus habi-

tat in celo: sed primus in hoc mundo. Idcirco pro hec instrumur quod non obseruat precepta pro me tabule non meretur habitare in celo ubi deus est et qui non obseruat mandata secundum tabule: non est dignus habitare in terra vel in mundo isto ubi primus est nec in celo quod dei preceptum facit quod precepit proximum diligere. et prosequens relinquit quod habitet in inferno ubi est locus diaboli propter. **X** Tertio si consideramus quod sunt scripta et data. et scriptura dicitur quod bina vice. Nam primo data sunt in duabus tabulis lapideis quod propter peccatum idolatrie filiorum israel pro moysen descendente de ipso monte ubi fuerat cum deo ad radices montis precipiendo sunt profraete. et tandem ad instar illarum alie facte sunt due pro moysen dolare iterum digito dei descripte Exod. xxxiiij. Sed quod hec dicitur docet. quod pro me tabule significat statum humane innocentie. secundum autem statum penitentie. Sic quod pro hec docemur quod si corrigat tabulas. id est statum innocentie frangi pro peccatis mortalibus debent precepta pro penitentiam veram reparari ut homo possit saluari. Est enim iuris consuetudo quod infra vetustate prescripta vel aliter lacerata pro manu notarii renouantur exemplata eadem auctoritate cum originalibus: ita spiritus aliter est in proposito. **U**n. Augustinus dicit. Penitentia reparat innocentiam amissam et reducit in gradum prescriptum. Quarto si consideramus quod obligat et sunt ordinata ad vitandum vniuersa peccata. Nam magister. iij. lib. di. xl. in fine dicit sic. Audistis decem chordas psalterij vtiq; serui impositas quod charitate tangenda sunt ut vitio pro fere occidat. hec tibi. **S**up. q. Iho. in septimo dicit sic. Per decem chordas psalterij decem precepta intelliguntur. Sic enim dauid sono cythare et psalterij spiritum malum a saul fugabat et visum et leonem interfecit. Regum. xvij. Ita christus decem preceptis seras omnium mortalium peccatorum in nobis occidit. **D**ecem Iho. pro quod notandum est secundum Berson. cancellarium parisiensem in copen. tractatus de decem preceptis. quod in decalogo inquit fit effectiue et virtualiter omnis peccati mortalis prohibitio. Prohibet enim ibi septem capitalia peccata. Et declarat. Nam superbia prohibet primo precepto. quod superbia premit deum quod precipit coli in primo precepto humiliter obedientia et adoratio. Avaricia prohibet septimo precepto. Non furtum facies. Et decimo. Non concupisces rem proximi. Lururia sexto precepto. Non merchaberis. Ira quinto. Non occides. ubi prohibet omne nocentem in persona. Gula tertio. de sacrificando festo quod precipit ut homo desinat in ultimo fine. id est in deo. nec auertat ab illo pro delectatione carnis vel mundi: sed auertat pro gula. Inuidia quod libent. primo detrahunt et falsum testimonium prohibet. prohibet octauo. Non loquaris falsum etc. Acedia in diuis tertio scilicet Sabbata sacrifices. In his autem quod sunt ad proximum quod. Non honoras patrem et matrem etc. Precepta idem cellari. ibidem dicit quod non solum omne capitale peccatum: sed etiam omne aliud mortale prohibet in primo precepto et secundo. quod precipit quod deus super omnia diligat corde toto. ore et opere mortale autem protranat charitati. quod

Feria. VI. post dominicā de passione

señ phibitū oē tale. O homo discite hec.

Lirca terciū de exēplari reuelatōe sufficiat. p ppli edificatiōe exēplū qđ legi in li. de paradiso. viz q qđā scētū pas noie Arseni cū oraf ser deū vt sibi reuelaret hoīm mūdanoꝝ statū. ecce rapē i spū vidit qndā hoies nudū toto corpē. s; tūmō habebat capite mitrā aureā. z ille nō est pmissus i celū itare ad p̄spectū dei. s; dā nar' ē. Angel' autē dixit arsenio. Iste significat xpianos q fide habēt tū tanq; mitrā aureā sed nudū ab opib; q debuerunt ex p̄cepto facere nō sunt digni deo. Itē aliū vidit nudū tūmō qro thecas aureas habētē. angel' dixit hūc largas elemosinas fecisse. s; q; p̄cepta nō suauit dana tus ē. Itē terciū vidit nudū tū i calciamentis. et hūc dixit pegrinatiōes fecisse. s; p̄cepta nō suauit. g. zē. Itē qrtū vidit nudū s; cingulū tū au reū hē i signū castitatis. Itē qntū vidit nudū s; sceptrū aureū tenere manib; z dixit hūc regnā s; se z viduas defendisse s; sine p̄ceptoꝝ obseruātia. Un oib; talib; exclusis d celo z dānas; vlti mo vidit optime vestitū z illū itare celū z coronari p obediētia. O g hō cogita q; xps dñs vt tibi faceret coronā decērosis vernātib; decoratā p decē p̄ceptoꝝ i plerōe dñes ipē p te sanguine sacri sudit. P̄mo in circūsiōe. Scđo i sanguineo sudore. Tercio i flagellatiōe. Quarto in coronatiōe spine. Quinto in manu dextra. Sexto in sinistra. Septimo i pede dextro. Octauo in sinistro. Nono in latere. Et tūc siml' decimo i corde vt dicit Bern. O g xpiane obfua decalogū amore xpi passi vt merear' coronā ppetuā. Rogemus ergo dñm christum zē.

Feria sexta post dñicā de passiōe Sermo q; dragelimumstert' d supsticioibus quas causat accidia frigel' cen. a fide vera.

Esus moritu

Irus erat. p gēte vt filios dei q erāt disp̄si cōgregaret i vnū Job. xj. z i euāgeliohodierno. Ecce charissimū euāgelista ex̄p̄sse dicit q dñs iesus idcirco erat moritur' p hoib; vt filios dei. i. electos ad vitā q erāt p̄destinati (vt exponit Aug. Qui in q̄r disp̄si erāt p diuersos rit' z sectas supsticio/sas gētiliū) p̄gregaret i vnū. i. in vnā fidē verā ecclie. Sed q̄re h. nisi vt ver' de' vn' va fide ab oib; agnosceret z coleret. sic p̄cepit de' Ero. xx. Ego suz dñs de' tu'. nō habebis dos alienos qđ pōt cē aliū thema f̄mōis. S; qm dyabol' mltos heu decipit etiā xpianos q sūt filij dei p adoptionē vt diuersas supsticioes error' secretē. p̄fertis accidiosos frigel' cētēs ab amore veri dei z ei' cultu. Nā z xpm dñm tēprādo d h dyabol' lus dixit Mat. iij. Dia s; regna mūdi tibi do si cadēs adoraueris me. S; i xps dñs rñdit Scriptū est Deut. vj. Dñm dei tuū adorabis

z illi soli fules. s. cultu latrē. qđ etiā pōt esse the ma. A formozī g dyabolus tēprat de h xpianos qm vt. xxvj. q. v. c. nec miz. Aug'. dr. Ad h dia/ bolus sp̄ nitit vt adoret q̄si de'. z hoc ex odio z supbia p̄ deū. Proinde p̄ oēs supsticiofos vt cō fringant errores illoꝝ z verus dei cultus am/ plectat a xpicolis tria mysteria declarabim' h f̄mone de p̄cepto p̄mo decalogi p̄sequēdo.

Primū de execrabili offensione.

Secōm de mortali criminatiōe.

Tertiū de modali diuersificatione.

Lirca primū de execratione pcti cuiuslibet supsticiois nota ad id ples rōnes q̄re supstio nes om̄s sint execrande. Prima rō d; p̄cepto rie phibitōis. Nā de' p̄mo oīm p̄ceptoꝝ. phibu it. ad significandū ei' grauitatē pcti. q; in hmoi attribuit creature qđ debet creatori. vel pactū fit cū demone ex̄p̄sse vel tacite. vt dr Aug'. ij. de doctrina xpiana. Pro declaratione notādū. q; de' bñ dicit' posuit tria p̄cepta obligātia hoies q; ad ipm deū. Primo f̄m Aureolū. Idcirco vt credamus trinitatē psonaz in deo. s. patrē filiū z sp̄m sc̄m. Un p̄mū p̄ceptū posuit de diuinitate q; p̄tinet ad patrē oīm dñm dicēs. Ego suz dñs deus scz verus z vni'. Nō habebis deos alienos. Scđm posuit de veritate iuramētū in noie dei. z veritas attribuit filio: q; ait. Ego suz via veritas zē. Jōq; scđm p̄ceptū posuit sic. Nō assumes nomē dei tui inuaniū. h ē f̄m qđ Du/ go li. de sacris dr. Deū tuū in natura assumpra crede reuerendū in veritate loquele. Ideo notā ter dr. assumes. z deū tuū zē. Tertiū p̄ceptū posuit de sp̄sctō in q; habemus sanctificari: reco/ gnoscēdo bñficia bonitatis diuine dicēs. Sab/ bara sanctifices. Scđo iō posuit de' tria p̄cepta de se vt eū colamus triplicia h̄tute. s. vera fide: ve ra spe. vera charitate. nec auertamur ab eo cor/ de idola credēdo. nec ore p nomē suū mētiēdo nec ope tpe deputato cultū debitū nō exhibēdo. p̄terea dedit talia p̄cepta vt p̄z p Lancellariū parisiē. in cōpē. tract. de p̄ceptis. Tercio iō posuit hec tria f̄m Tho. j. pre. ij. q. c. Ut sciamus q; deo trib; obligamur. sicut qliber etiā subditus tenet p̄ncipi hec tria. Primo fidelitatē ne hono rē p̄ncipi debitū alteri deferamus. Ideo p̄cepit deus ne adoremus deos alienos zē. Scđo tes nemur reuerentiā ne iniuriā p̄ncipi irrogemus. Jō secūdo p̄cipit nō piurare in noie di. Tercio tenemur obsequiū debitū. Jō diē tertio. Sab/ bara sanctifices. Ad p̄positū. supsticiofos z dini p̄ hec oia gūissime peccāt fidē pactū z cultū dia/ bolo dando ipm reuerendo z spando z ei fuit/ do. g. zē. **B** Secūda rō d; artis diabolice z inuentiois. Nā Aug'. de vita xpi. z. xxvj. q. ij. callud. diē. Om̄s artes hmoi vel nugatorie vel noxie supsticio nis ex quadam pestifera soāctas te hominum z demonū quasi pacta infidelis z oloso amicitie p̄stitura penit' sūt repudiāde z

fugere a xpianis. hec ille. *Itē ibidē. q. vij. c.* Nō obseruetis. idē Aug^o. dicit q̄ qui sup̄stitiones obseruāt. et q̄ talibz credūt vel eos p̄sulūt et interrogar. oēs tales fidē xpianā negāt et baptisimū. et pagani ac apostate ac dei inimici ad dānatiōez etnā vadūt nisi p̄nitiaz agāt. Pro exēplo pono q̄ stionē. Un̄ est q̄ femine in maiori multitudinē repiūt sup̄stitionē q̄ viri. Et r̄ndē f̄m Alex. de Alex. ij. p. sume. q. luj. et alios. q̄ sicut in paradiso aggressus est diabolus p̄mo mulierē: ut pote q̄ minus habebat de rōnis discretōe et suā doctrinā p̄ mulierē trāsūdīt in virz. ita et mō mulierbz magis miscet diabol^o colloq̄a deceptorū sue artis. Tū q̄ mulieres p̄uiores sūt ad credēdū diabolo. sic et eua credidit. et sic seducta fuit a diabolo. Adā autē nō credidit licet p̄ mulieris cōspiciatā trāsgressus sit: ut de magister in. ij. di. xij. allegando Aug. Tū deniq̄ q̄ mulieres minus p̄nt secreta celare. Jō talē artē malā magis vult diabolus suggerere mulierbz ut p̄ eas p̄dat p̄les cōpares feminas edocendo. et sic p̄ se q̄nter ad viros disseminādo. Tertia rō diuine detestatiōis. ps. xxi. Dñe deus vitatis odisti oēs obſ̄uātes vanitates. Rō. q̄ vsurpāt p̄uū dei. Nā scire p̄tingētia futura solus dei ē. p̄uū sicut scriptura Esa. c. xlj. dicit. sicut sanare infirmos sine medicinis et remedijs naturalibz solus dei p̄uū est: et diuini p̄ auguria et diabolica pacta volūt scire futura et occulta. et p̄ incantatiōes volūt sup̄stitionē sanare. q̄ vsurpant id qd est dei. p̄ uū. *E* *Exemplū legit. iij. Reg. j. q̄ rex Ocholias misit ad p̄sulendū deū acharon ut p̄ possit viuere de infirmitate sua. et nūq̄s occurrit. Velias p̄ba dixit. Nūq̄d nō erat deus in isrl̄ ut caris ad p̄sulendū beelzebub deū acharon. quāob̄re hec d̄ dñs. De lectulo sup̄ quem ascendisti nō descendes: sed morte moueris etc. Sic et sicut alijs. Quarta rō d̄z horrende punitiōis. Nā lege dina p̄cipit p̄ncipibz. *Exod. xij.* Maleficus nō partiet viuere sup̄ terrā. Et *Deut. xij.* sicut p̄cipit. Itē p̄sulentes illos dicit dñs *Leuit. xix.* Anima q̄ dedauerit ad magos et arolos iterficiā eā de medio ppli mei. et *Deut. xvij.* Non sit in vobis q̄ cōsulat diuos. p̄terea oēs tales in futuro punient morte eterna. Deniq̄ lege canonica diuini et maleficus si sunt noz torij eucharistia negat. de p̄se. di. ij. c. p dilectiōe. In sup̄ si clerici sunt: deponēdi sunt et oia b̄n̄ficia amittūt: et in monasterio retrudēdi sunt. Si vō laici. excoicandi. *xxvj. q. v.* nō oportet. cū duobz se c. *P* *Præterea tales et etiā ad ipsos recurrentes sūt infames. vj. q. j.* infames. Nec admittiti debent ad testimoniu vel accusatiōē. *ij. q. viij. c. q̄s q̄s.* Et oēs fautores et receptatores talium ac seccatores sunt in eternū dānabiles. *xxvj. q. vij.* Nō obseruetis. In sup̄ lege aulica sūt p̄remā di igne et coz̄ bona p̄slicanda. *E* *de maleficus et mathematicis. l. nemo. et l. culpa.* Ubi etiā d̄z q̄*

culpa filis est tā phibita discere q̄ docere. Und tenent nedū delistere ab hmōi: s; etiā libros cōf burre: aliter absolui nō p̄nt: ut d̄r in Angelica. *O* *diabolicū p̄ctm etc.* *D* *Ultima rō d̄r stulte obseruatiōis et sup̄uacue credulitatē: qz verā efficacā nō hnt quecūqz sup̄stitiones et incantatiōes: s; t̄m nō p̄ tales deceptiōes p̄d̄r diabolū aias hoim. Un̄. xxvj. q. vij. c. admonēat. Aug^o. de exp̄sse. Admonēant fideles sacerdotes p̄p̄os suos ut nouerant magicas artes incantatiōez q̄z buslibet infirmitatibz hoim nil remediū possit se p̄ferre. nō aialibz languētibz claudicatibz ue vel etiā moribundis quicūqz mederi: sed hec esse laqueos et insidias antiq̄ hostis q̄bz hoim de apere nitit. hec ibi. Un̄ autē p̄tingit quāq̄z effectū fortiri dicemus in seq̄ntibz. Exemplū legit in legenda sancti Sebastiani q̄ *Lromacus p̄fecit de infirmitate nunq̄ potuit sanari idola plus q̄z ducenta adorando.* Sed cū beatus Sebastianus p̄misisset sibi sanitatē: si t̄m cōfringeret idola p̄misit om̄ia p̄frangi p̄ter vnū qd occulte reseruauit. Cūqz nec adhuc sanaret sic. tandē et illo p̄fracto sanatus est a deo. Itē legit etiā de sancto Berni. q̄ cū in puericia grauī dolore capitis vexaret. adducta est q̄ incantatrix. s; Ber. mox exclamant. repulit eā. et p̄terea p̄ dñm p̄tinuo ab om̄i dolore est liberatus. Nūc f̄monez feci plixiozē ad p̄dicandū in festo occurrenti. *E* *Circa scdm̄ p̄ncipale sez de mortali criminatione quīt p̄mo. utz sortilegia et sup̄stitionū oim obseruātia sunt semp̄ p̄ctā mortalia: an in casu aliq̄ sunt venialia. R̄ndē f̄m Ven. de bru maria in p̄ceptorio. alioqz doc. rheologos cōsiter q̄ generalr lo q̄ndo p̄nt etiā fieri triplr. *D* *Primo sic q̄ p̄ talia credit q̄s realiter assequi qd in tendit: puta furti reuelatiōē vel alicuius amorē vel futuri p̄tingentiā p̄cognitiōē et sic ē mortale. Secdo sic q̄ licz nō credat t̄m vult experiri. vtrū aliq̄d efficace sit in tali actu vel nō. Et hoc etiā est mortale sed minus p̄mo dicitō. qz talis ē dubius in fide. Dubius autē in fide est infidelis f̄m Aug. Tercio sic q̄ talia quis facit ex leuitate animi vel in excitiōē simplici purādo fore b̄ licitū: cū ibi nō appareat manifesta iuocatio demonū vel pactio vel alicuius creature adoratio nec credit nec experiri vult in talibz. et sic veniale peccatū est. nisi audisset fore illicitū a p̄dicantibz vel aliūde f̄m Antho. *F* *Secdo quīt de diuina p̄missione. Cur de^o p̄mittit effectum sortiri maleficiōz in aliq̄bz hoim. qz ut Aug^o. xxvj. q. v. nec mirū. d̄r. Magice artes nil p̄nt efficere nisi si aut iusto iudicio aut p̄missione di. R̄ndē f̄m doc. q̄ *Primo p̄pter p̄ctōz punitiōē vel purgatiōē. Unde in coll. pa. Lactianus d̄r q̄ boni hoies q̄ sūt in charitate nō p̄nt ledi in aia nec cogli in p̄ctm p̄ demones et maleficos. s; t̄m modo in rebz corpe vel fama quī p̄mittūt a deo ad coz̄ meritū et p̄batiōz. ut p̄z in Job. S; in ma*****

Itē sortilegia et sup̄stitionū obseruātia sunt p̄ctā p̄ mort.
Primo a. 3. p̄ct.

Itē quare subinde cauent et frant.

Sabbato post dominicā de passione

lis hñt p̄tates maiorē pp̄ p̄tā sua. Sc̄do p̄pter animi implicacionē. Nam fm̄ Tho. ij. q. xv. Et casu accidit p̄us q̄ hō effectū sup̄sticiōis ex p̄tā. S̄z postmo dū cū incipiūt animū hoies ī hm̄oi implicare: m̄tra sic eueniūt decepiōe de/ monū vt plus attrahant ad obseruandū z cre/ dendū talia erronea: vt Aug. de doc. xp̄iana dt. Tertio p̄pter fidei pb̄ationē. Deut. xij. xp̄isse hab̄bet q̄ tēp̄at deus hoies p̄ talia. s. vt appareat si firmi sunt in fide z vere diligūt deū nō credēdo erroibz: z sic pb̄ct̄ fore electi. Nā ex p̄fida hoies sic vt effectū fortiant īcāntaciōes. s̄z in fide p̄se uerantibz nil p̄nt̄ efficere. Exēplū legit̄ in sp̄c. exē. di. x. exē. xvj. q̄ ml̄ter q̄dā p̄cio dato cuidaz fortilego em̄it q̄ dolo zē oculoꝝ suoz cartā scri/ ptā p̄ illū sic. demō euellat oculos tuos z sterco ribz impleat loca eoz. Mira res: mulier p̄fidie credens sanata est. Post q̄z aut̄ audisset p̄dicantē q̄ nil valeret hm̄oi carte. illa restitit x̄bis illi/ lius. Tūc p̄dicatoꝝ accepit cartā illā z displicās eā: vulgariter sibi exposuit scripta in ea. Mox illa stupens p̄niam egit. z decetero talibz nō cre dens melioꝝe sanitatē obtinuit. Simile accidit febricitanti cuidā zē. **S** Tertio q̄rit̄ de re/ mediatoꝝe Qualia remedia valēt ad tollēda ma/ lesicia. Nā p̄les z iugati sūt maleficiati q̄nqz vt teneant odia int̄ se. vel vt nō possint z iugale de bitū sibi reddere. vl̄ vt ml̄ieres aut vacce puen̄t lacte. Et hm̄oi p̄nt̄ facere demōes s̄i a deo p̄mit/ tant. vt de Jsid. viij. li. c. bimo. c. ix. Ad hec r̄ndēt̄ fm̄ Aureo. in. iij. di. xxxiij. z in angelica q̄ ma/ lesiciū nō liḡ tolli p̄ aliū maleficiū. vt determi/ nauit etiā articulus parisiē. qz sic tolli nō p̄t̄ sine pctō infidelitatis. S̄z m̄ si q̄s esset actu di/ spositus ad faciendū maleficiū: p̄t̄ aliquis vt eo ad bonū suū: q̄uis indispositū vel nolentes nō liceat ad id inducere. Et p̄z latius in angeli/ ca. Proinde maleficia tollere modis nō sup̄sti/ ticiōis nō est pctm̄. **P**rimo nāqz p̄t̄ maleficiū licite destrui p̄ licitū exorcismū z adiuracōes di/ uinas p̄ sacra euāgelia z hm̄oi. Sc̄do p̄ pctōz p̄fessionē z sacroꝝ dignā susceptionē. Tertio p̄ elemosinaz z bonoz opeꝝ. p̄ pctis satisfactōez Quarto p̄ sacroꝝ z religiosoꝝ orionē z interces/ sionē. z sic p̄z. Sed di. Nōne excusant̄ malefi/ ciati di. se nō posse z̄tinere a tali muliere. vel nō posse diligere z iugē. z hm̄oi. R̄ndēt̄ q̄ nō excu/ sant̄ a pctō: tū qz volūtas hoies nō p̄t̄ cogi. Jac. iij. Resistite diabolo z fugiet a vob. tū qz p̄nt̄ p̄ dicta remedia facere z deus p̄sto est subuenire. **N** Circa tertiū notandū q̄ diuersi sunt mo/ di z sp̄s sup̄sticiōis de q̄bz requirit̄ p̄fessio. vl̄ de fm̄ l̄ras dictiōis: diuiniatio. **P**rimo em̄ fit demonē inuocando. vt inq̄rendo thesaurū latē/ tem: z q̄cūqz nō z iurādo. Sc̄do incantando siue hoies vel serpentes z aialia zē. Tertio vi/ sionē somniādo. Pro q̄ nota. q̄ somnia fiunt pl̄ibz ex causis vt tractat̄ doc. z in Angel. z i An/

thoñ. **P**rimo aliq̄n̄ fūnt a deo vel a sc̄tis angel/. Et tūc liḡ credere z futura ex h̄ p̄dicere: si certus est fore ex dei vl̄ sc̄i angeli reuelatōe. Sc̄do fūnt ex causis naturalibz intrinsicis vel extrinsicis. h̄ est: ex aeris vel celestis influētie dispositiōe q̄ sunt extrinseca. Et sic de intrinsicis p̄notificānt medici sine pctō. pura qz somniū volandi signi/ ficat abūdantiā sanguis. naradī abūdantiā fle/ gme. z sic de alijs. Item de extrinsicis. vt dū est influētia pluuię somnijs p̄uidet. Nā z bruta su/ dando p̄cognoscūt hm̄oi. Tertio sūnt ex p̄cedēt̄ cogitaciōe vl̄ ex casu somniādo p̄nientia ad fortunā: vt inuenire thesaurū. vel q̄ occidat̄ ab aliq̄. z hm̄oi. sup̄sticiōsum ē obf̄uare. qz vt pl̄ibz mū imiscet se diabolus. Et qz difficile est inrelli/ gere vñ pueniāt somnia: An ex deo vel angelo vl̄ diabolo vl̄ ex casu. ideo temerariū est ea ob/ seruare credendo z p̄hibet sc̄ptura Deut. xvij. **Q**uarto fit inuultuādo h̄ ē infantē fascino/ do. Nā fm̄ Auicē. menstruate mulieris oculus inficit aerē. sic z speculū nouū z trahit ipuritatē ex talis ml̄ieris aspectu. z sic infans tenellus ac rē inspirā. inficit z ledit. Silr̄ vetula vehemēt̄ ter ad maliciā cōmota aspectu venenoso inficit p̄cūū: demōe coopante fm̄ doc. Lōtra h̄ signū crucis cū orione dñica z auē maria sepius dice/ re xp̄m̄ est valere. Quinto nigromantia exē/ cēdo z hm̄oi ad p̄noscendū futura. Sexto au/ guriādo. h̄ est: ex voce auū vel volatū aut cur/ su aialū vel vlulatu canū. aut occurru religio/ soꝝ infortunū credēdo vl̄ omen ex x̄bis hūa/ nis zē. **S**eptimo cartas vel caracteres vel bre/ uia suspendendo. Octauo inspicēdo: siue cō/ stellatiōes p̄ bona hora fortune: siue fata nati/ uicitatis siue inspicēdo figuras q̄ apparent in palmo manus. hec d̄: cymantia. Si aut̄ in aq̄ fusa cera vl̄ pl̄ibo: d̄: ydromantia. Si in lapide vel terra: geomantia. Si in igne: piromantia. si in aere: aereomantia. si in ossibz aialū vel visce/ ribz vt Liganū faciūt in capitū serpent̄: ossē au/ spiciū d̄: Necet Ancho. Ultimo vt pl̄a sil̄ di/ camus: obseruādo q̄cūqz sup̄sticiōsa vl̄ fortile/ gia. vt inq̄rēdo res pditas. vel obseruādo dies egyptiacos z q̄qz sil̄ia. Exemplū finale in legē/ da de sc̄ta Justina virgine q̄ signo crucis vicat om̄s artes demonū. Rogem̄ x̄pm̄ zē.

Sabbato post dñicā de passione Ser. xlīij
de homicidio ad qd p̄seq solet desp̄atio filia ac/ cidie.

Digitauerūt p̄ri

cipes sacerdotū vt z lazari interfice/ rent. s. cū iesu. Job. xij. z in euāgelio
hod. Mira iudeoz crudelitas z malignitas in
h̄ apparet fm̄ 1y. q̄ voluerūt nō solū iesum dei
filii occidere s̄z z Lazari quē de⁹ viuificauerat
Per q̄s designant̄ pleriqz hoies crudelissimi q̄

occidunt. primū sine misericōdia. quāq; etiā simul est filio vel vxore vel aliq; de familia illi. Ad qd seq solet dei iudicio desperatio z impenitētia q sunt pessima pctā z filie accidiē. z sic psequēte sequit et; na dānatio. Sicut factū est de iudeoz pncipib; de qb; b euāgelū loquit. Proinde de horrēdo homicidiū pctō qd de xpisse pbibuit Exo. xx. in decalogo. z Mar. v. Nō occides. Qui aut occidit; derit re^o erit iudicio. qd pōt esse aliud thema. de claremus tria mysteria.

Primū dicit detestationis.
Secundū d; modificationis.
Tercium dicit punitionis

R Circa p̄mū de detestatione et euitatiōe Nota plures rōnes fm scripturas et doc. Prima rō. qz horrendū fore homicidiū natura indicat. Nā ius nature dicitur: Qd tibi nō vis fieri; alteri nefacias. vt xps test; est Lu. vij. z in decret; dis. j. ca. j. Sed tu z ois hō naturaliter mortē fugis. ḡ alteri nō inferas. Pro sig; mirabili b xpientia et natura testat qz qn̄ q̄s p̄ditorie vel occulte interficiat boiem; ad homicidē hui; p̄sentia de iā oc; ciso corpe solet sanguis effluere. sic dicit fore exp̄tum Petr; paduan; sup. pbleu. p. vij. pbleu. vij. Idē dicit Salien; .vj. medicinaliū. et allegat cō; mēstor i sūma vi. Lerte b est signū mirabile mag; gnat horrozis naturalis in boie; cū nō videam; tale p̄tingere in leone occidēte visum v̄l leonē alterū; nec in eq; nec in ceter; aialib;. Sed vñ hoc Lōmestoz plures rōnes ponit; inter q̄s vñā nar rat p̄cipuā qz fortassis aliq; gutte sanguis remā serūt in occisore puta in gladio vel in veste qz natural; p̄formitate similit; sibi sanguinē attrahit z educit. marie pcurate diabolo vt sinistra fidem boib; ingerat. vel vt tali signo viso occidat occi; sor in pctis sine p̄tione et cōfessione ab illis qz qz runt vltionē talis sanguis. Sed verisimili; in; qz videt qz ad detestationē homicidiū de; velit b pmittere i occis. Nā cōiter b nō fit nisi cū qz p; ditorie z occulte interficiat. Nec cōmestoz. Pro inde Nota qz n̄ sufficit b solū signū vt qz p̄dēnef ad mortē tanq; homicida. sed testes sunt inq̄rē; di z alia certiora sig; adhibēda p iudicio certo et iusto. Scda rō. qz vindictā a deo p̄ occisore p; clamat Ben. iij. vbi dñs dixit ad Layn Quid fecisti: En vox sanguis frat; tui clamat ad me de terra. Nec mix. qz mai; est boiem occidere apd deū qz oia aialia occidere z celū siderib; ac terrā arborib; zc. p̄uare; cū hō sit dignissim; p oibus.

2 Nā fm sepruras q̄tuor pctā sūt clamā; tia ad deū p vindicta faciēda. Primū vor sodo mox. Secundū vor sanguis. Terciū vor opp̄s loz. Quartū merces detēta laboz. Pro exēmp; plo ponam; qd etiā Aristoteles p̄pca li. de secre tis ad Alexandrū dr. D Alexander monui te frequē ter z adhuc moneo; vbiq; parce sanguinē fūde; re hūani gener; z caue q̄ntū potes. qz soli deo cō uenit qz nouit secreta cordiū; digna morte. Noli

igif tibi assumere diuinū officū. Nec si seruauere regnū tuū durabile erit. q. d. alioqn. p clamore sanguis vindictā a deo excipies z regnū pdes

Tercio qz p̄ deū z xpm ac btōs iniuriā mag; mā irrogat dū q̄s primū necat. Declarat. Pri mo deo patri. qz boiem factū ad dei imaginē destruit. et diaboli imaginē homicida in seipm as sumit. Nā Job. viij. ille. s. diabol; homicida erat ab initio. s. mūdi; qn̄ p̄mos parētes occidit. Sic ḡ homicida diabolic; fit imitādo. Scdo xpi; sto filio dei. qz xpian; ois est frat; xpi z mēbrū xpi vt dicit ap̄ls. z sic talis pimit fratē xpi z ei; mē; brū. quō ḡ an; p̄spectū xpi stabit i iudicio. Ter; cio scōs p̄pui. qz ei; tēplū destruit. j. Loz. iij. Vos est; tēplū sp̄sscti. qz aut; dei tēplū violat disperdet illū dñs. Quarto angelo custodiēti qz deberet p̄seruare illū. z cōsequēte oib; angel;. qz oēs optāt bonū homi. Prētea iniuriā facit b̄cē virgini qz est m̄f ois xpiani. Et oib; sc̄tis qz sunt fratres n̄ri in deo. Vñ creplū legit. ij. Reg. x. qz etiā ipsi Da; uid scō z licite boies plurimos occidēti de; d̄; rit. Nō edificabis mihi domū; eoq; sis fusor; san guinis. hoc i signū diuie detestationis homicidiū.

N Circa secundū de modificatione q̄ritur Utr; homicidiū possit aliq; mō fieri sine peccato Et rñdēf fm doc. breui; recolligēdo qz homicidi um pōt fieri nō soluz sine pctō sed etiā cū merito ex diuio p̄cepto. Nā vt dicit Lācellari; parisiēf in cōpen. trac. de decē p̄cept; .de; qz pbibuit d. Nō occides. loquit; p̄sonis p̄uat; qz nullaz hnt iuris; dictionē vel autoritatē occidēdi. idē de; p̄cipit oc cidere legi vel mistro iusticie; di. Exo. xxij. Male ficos nō patiar; viuere. Vñ iudex fm leges occi dens boiem; dūmō nō desit iust; ordo. s. iudiciū quē lex statuit. nec desit iusta causa; ita qz meret ex pctō occidi. nec desit iust; animus vel intentio scz vt nō sit liuore vindicte sed amore iusticie; tūc nō peccat sed meret. Nec ex Angelica. nam fm Tho. ij. ij. q. lxxij. occidere malefactozes ordinat; ad bonū z salutē tot; cōitatis. Ideo ad illū solū p̄inet cui cōmittit; cura cōitat; p̄seruāde. Sicut ad medicū p̄inet p̄cidere mēbrū putriduz qn̄ ei cōmissa est cura tot; corpis. Vñ p̄p̄ta autorita re nec iudeū nec paganū nec hereticū licet occide re. s; iudicio iusto. **N** Sz d; homicidio extra iudiciū Notandū fm doc. et Lācel. aliosq; qz po test fieri pl̄ib; modis vt peccet qz in hmōi vel ve nialiter vel mortalit;. P̄rio aic solū volēdo. z b; qn̄q; solo odio. j. Job. iij. Qui odit fratē suū ho micida ē. Itēz qn̄q; firmo occidēdi. p̄posito. sicut Esau voluit ipsi Jacob. bec mortalia sunt. Se cundo d; bo. z hoc fit qn̄q; p̄cipiēdo; qn̄q; p̄sulen do mortē alicui; sine lege. sicut cayphas de xpo occidendo. qn̄q; false testificando p̄ aliq̄e. qn̄q; p̄dendo. sic fecit dauid vrie. z iudas xpo. Item qn̄q; fit detrahēdo. vt in ser. de detractiōe Nec mortalia sunt z p̄ficta. Tercio ope vel facto. Et b; fit qn̄q; venenū sterilitat; pcurādo vel p̄ces

Dominica ramis palmarum

ptū fectū suffocādo vel potū aut medicinā talem dādo vt nō possit talis generare aut ꝑcipe vñ nasci soboles cōcepta. oēs hmōi peccāt mortaliter. Nec excusat timor scādali de hoc qd adulteriū vñ fornicatio alicui partu manifestat. De irregulartate aut qz nō ꝑtinet ad pplm ideo hñ curo agere. **Q**uarto causam dando. puta qñ mulier cōm dedit vt abortiret: opam dādo rei illicite. s. ex nimia ingluuie vñ nimia stricitudine vestriū lasciuaz: aut saltu ī choreis vel ludis: vel longo balneo nimis calido: aut grandi labore. **H**is em̄ fm Alb. r. li. de aialibz accidit abortus. Sic etiā viri et mulieres rei sūt homicidiū qz lurrant cū impgnat. Nā dicit idē Alb. ix. de aialibz qd ꝑsertim post octauū mēsem cōpletū: cōit cū impgnata abortus facit. Deniqz viri rei sunt homicidiū qd ꝑcurit impgnatas. Quinto ipso uiso casu. et tūc cū nō sit voluntariū excusat si dabat opam rei licite: puta dū edificat domū vñ ꝑcidit arborē z ibi casu lapidis vel ligni aliqz interqz: si diligētia debita nō obmittit qd de contingētibz: excusat. als dādo operā rei illicite non excusat a ꝑcto. vt patet ex ꝑdictis. **U**n̄ parentes qd collocāt filios tenellos iuxta se non excusant illos oppmēdo. ij. q. v. Consultuisti. Nisi forte ita paupes essent qd nō possent illos pānis fouere ꝑ frīg. **D**ec Angelica. Sexto iusto bello. vt ꝑugnādo ꝑ paganos vel hereticos. vñ defendēdo se ab eo qd vult occidere in necessitate ieuitabili: excusat. s. si poterat euadere. **S**eptio spūaliter occidēdo. hoc fit qñ qz cogēdo ad peccādum aliquid. qñ qz malo exēplo scandalisando. **I**te mala docēdo. **U**ltio fit obmittēdo. s. cū posses libera re. primū a morte. patet dist. lxxiij. s. j. **U**n̄ An̄: thon. p. i. xiij. s. ix. allegās glo. sup dicta dist. lxxiij. de qd medici tenent mederi infirmis paupibus. imo etiā medicinas emere si pnt: cū aliē de salute illis puideri nō possit: als peccant. **S**icut qd nō subueniūt in extrema necessitate indigētibz homicide reputant. vt dicit Amb. lxxvij. dist. Nō satis. **P**asce fame morientē: si nō pauisti occidisti. **D**ec in Antioch.

P Circa terciū Nota qd puniū homicidiūz **P**rimo pena legali vt patet in ve. z no. test. **M**ar. xrv. **D**is qd accipit gladiū: gladio ꝑbit. **E**t insup in lege ciuili z gētili patet. **S**ecō pena canonicali. s. irregularitate. z astringit ad sacrificiēduz. als nō absoluit. **T**ercio pena diuiali. z patz in cayn qd occidit Abel. **I**ez in Achab z Jesabel qz sanguinem canes lixerunt in loco vbi occiderunt Naboth. iij. **R**egum. ix. **I**ez in iudeis christum occidentibus. **U**ltimo pena gebennali fm scripturas. **N**ec sufficiant. **R**ogemus christum. zc.

Dñica Ramis palmarum mane Sermo. xlv. de accidia vel negligētia ꝑfessiois z cōmunionis faciēdi ex ꝑcepto ecclesie.

Antes discipuli

li fecerūt sic ꝑcepit illis iesus. **M**at. xvj. z i euāgelio bodierne solēnitatio.

In qd docemur charissimi qd nos xpiani libenter faciam⁹ oia ꝑcepta dñi iesu vt sic sim⁹ boni discipuli ipsi⁹ z sic nullū ꝑceptū negligam⁹. **S**z heu multi sunt pigri ad faciendū cōfessioez cōionem et verā pñiam: qd tñ ꝑcepit dñs Iesus. **L**etra qd euāgelii h̄ dicit qd discipuli deposuerūt vestimēta sua ponētes sup asinā sub iesu. p̄lima etiā turba strauerūt vestimēta sua in via corā iesu. **S**ic **L**etra dicit sup **L**cañ. p vestimēta significant modū viuēdi. **Q**ui qd nō vult deponere vicia in cōfessione z ꝑposito finē eis statuēdi: talis nō honorat christū sed pot⁹ debonestati se denudādo z crucifigēdo ipm. **I**te aliq̄ sternerāt ramos oliuaz z arborz flores corā iesu. **D**icit autē **L**cañ. qd bone voluntates z scē affectioes sunt suauēs corā deo quēadmodū odoriferi flores. **N**os qd flores nō sternit xpo qd negligit deuota opera z orōnes z recogitationē passiois xpi ac pñie acꝑ. **D**eniqz turbe ꝑeuntes z seqntes clamabāt xpo. **B**ndict⁹ qd venit in noie dñi. **N**oc faciūt spūaliter z sacramentalit⁹ boni xpiani xpm venientē in se in eucharistia digne suscipiētes vt tenent ꝑ fuso pasce. **S**z mali ad bec pigri ꝑ accidiam mortale xpi passioē renouā. iuxta illud **N**eb. vi. **R**ursus crucifigētes xpm i seipsis. **I**taqz hodie etiā passio xpi legit vt pateat clar⁹ quōd xpm quem boni honorant: mali suis opibz ignominiose debonestant cū iudeis. **P**roin de de accidia ꝑfessio ꝑsertim et cōicandi ac penitendi veraciter qd facere ꝑcepit iesus z ecclesia statuit pro hys tꝑibz: tria mysteria declaremus ꝑ sermone.

Primū de accidie hmōi detestatione.

Secō de eucharistie negligēti sumptione.

Tercū d̄ sumēdi idigne vñ obmittēdi pūitōe **I**te aliū thema ꝑ se ꝑ fmōe isto **E**ccō. vij. **Q**ui tñ met deū nihil negligit. s. qz non dimittit necessaria ad salutem.

Q Circa primū de detestatiōe accidie **N**otan dū qd ples tradunt ad id rōnes qre accidia in q̄cunqz bono oge ad salutē necessario ꝑsertim de penitēdo z cōicando detestabil⁹ sit cui libet. **P**rima rō d̄: artissime obligatōis qz mltum stricte obligauit nos de⁹ ad seruicēdū sibi sollicitē z studiose in oī bono z ꝑcepto. et h̄ ꝑ oēs modos qbz pot qd alteri obligari. **N**ā. ff. de obligatiōibz. **E**t **I**nsti. **Q**uibz modis cōtrahit obligatio: habet. qd vnus pot alteri obligari qñqz lris qñqz vñ qñqz rebz accommodat. deniqz qñqz ꝑcis datis. **H**is oibz modis obligati sumus oseruire deo in oīto. **P**rio lris tanqz instrumēt⁹ obligatorijs obligauit nos de⁹. s. lris leg⁹ nate qd dicat in oia qd sup oia deū diligam⁹ z ei obediam⁹. **I**te lris legis veter⁹. **S**cripte z lris leg⁹ euāgelice z legis ecclēsiastice. **U**n̄ accidiosus offendit ꝑ ꝑdicatas leg⁹

ges. Secdo vobis obligati sumus i baptismo p/ mittedo abrenuciare sathane et oib/ opib/ eius. q/ fide fragit pctoz. Tercio reb/ accomodat/. Naz dedit nob de^a aiā et corpus et oia bona mūdī vt deo seruiamus: non diabolo. Quarto precio dato p nra redēptioe. s. sanguie filij dei. Ideo .j. Loz. vj. Empri est/ pōcio ma^g glo. z por. de. i. cor. zē. Bernū. Ue mibi si ingrāt^o fuero. ve si pniām nō egero. qz reqret sup me sanguis ille iustus q effusus est p me in terra. **R** Secda rō dr piculose incurtiōis. Nā signū est q talia necessaria salut/ negligētes ruūt multiplici in picula dā/ natiōis etne. Ideo aplvs de talib/ Heb. ij. dicit Quō nos effugiem^o dānatiōem si tantā neglere rīm^o salutē. q. d. nullo mō. Declarat p rōnem. qz negligētes cōfiteri z cōicāre pntē faciliē morte in/ opinata mori vel loqā amittere existētes i mor tali in q decedētes oino hnt et ānari. Itē qz mltā pctā ex dilatione obliuiscnt. obliuio autē crassa n̄ excusat in talib/ fm Raymū. z doc. Deniqz ta/ les sunt in piculo iudicij. qz pbant plus dilexiss/ se caligas z forculares qz aiām. Lū em illas qci/ die a luto mūdare velint: aiāz vit p annū semel mundāt. et sic iusto dei iudicio damnanē. **Hinc Bernū.** O nimia infania hoim: sordes pudet ab stergere. s. in p̄fessioe z nō pudet zrabere. abster git caliga z p̄tēnt aiā. Nec ille. Aug^o. etiam ait. Rogo te p̄pone aiāz tuā calige tue. s. in emūda/ tione. **P̄terea pater b̄ creplo.** Narrat qdē in An thoni. p. ij. c. ix. ca. xij. q. legi in vitaspa. de qdā bono viro q erat vgo sed tardus ad p̄fessi/ onē. Un in infirmitate vidit xpm iudicare mūdū et cū iudicasset plures fm opa sua ventū est ad ipm z accusat^o est de tarditate cōfessiois: p̄t qd snia data est q traheret ad penā. sed brā v̄gie in/ tercedēte p eo qz sibi fuerat deuot^o fuit snia mu/ tata vt illa vice p̄ceret ei: ita tñ q de cōfessiois ta li pigricia se emēdaret. **S** Tercia rō dr rui nose crimiatiōis. Ad ostēdit p̄mo ex p̄creatiōe sez vicioz. Nā m̄ hec accidia gignit vicia mltuz ruinosa: p̄fertim negligēdo cōfessionē z cōionem sez ipsam despationē que est culpa diabolica. et alia gūia de qb/ s. et/ filiab/ p breuitate alio ser/ mone dicem^o. Sed h̄ ponā exemplū qd narrat qdā doctor theologie wiennē. q/ Rome custos ecclie scti Petri petiuit brū Gregorij papā vt i crastino festi oim scōz celebraret p se vel p aliū missaz p anniuersario cuiusdā ciuis q dorauc ibidē vni altare vbi sepul^o est z ordinauit miss/ sam p̄petuā. Lūqz sctūs Grego. missam diceret Regēz etnā dona eis dñe zē. vor celte/ sonuit dis/ cens. Nō faciā. Sed dubitās si h̄ esset a deo vel diabolo. iterauit q̄ papa Regem etnā zē. itēz i/ sonuit Nō faciā p ista aiā dānata. Lūqz petiuis/ set deus in canone reuclauit q ideo dānata est: qz qdā anno nō cōicauerat tenēs irā: nec penitū it de h̄. Exinde papa statuit misse introitū s̄p itē/ rare p memoria hui^o reuclatiōis. **Secdo ostēdit**

et ruine deductioe. nā fm Ruptū sup Ben. isto ordine ducit hō ad casum. P̄rio negligit modi/ ca. scdo se ocio dar. tercio raro p̄tēnt. z sic inducit p diabolu in dānabile pctm. Sicut Exēplū: cir/ ca doliū vini sūt magni circuli q in extremitatib/ bus suis puis v̄gule/ sunt colligati: qb/ solutis soluunt circuli. z sic torū doliū decidit. Tercio ex rōne. qz vt Aureo. in cōpēdio dr. accidia tenet incitāmēta oim vicioz p ociositatē ad iūctā. z lo cū diabolo p̄pat. qz hō ociosus est qsi puluinar diaboli: in q reqescit in hoie p̄fertim negligēte pe nitentiā z cōionēz. qz bec sūt diabolica. Un Del/ nādus dr. Stare z nō cadere in pctā angelicū ē. Cadere z resurgere hūanū est. Cadere vō z n̄ re surgere diabolicū est. **O** pctoz p̄tēnt. **T** Quarta rō dr obstinate despationis sibi annexa Querit nāqz fm doc. Utz accidia sit oim pctōz rū gūissimū. Et rūder Alex. ij. ij. trac. d. e. q de ac/ cidia loqndo fm qd emiat v̄l p̄sumat in despā tionē: sic est gūissimū pctōz. qzuis rōne generis pcti nō sit gūissimū. Nā p despationē annexā ha bet finalē impenitentiā. et sic est gūissimū pctm in spūm̄sctm. **Ultia rō dr dignissime dānatiōis** qd oñdit xps qñ ficulnē in q fructū que deside/ rabat n̄ inuenit ideo maledixit **Matth. xij.** Et i pabola de ficulnē quā succidēdā oñdit ne sine fructu terrā occupet in vinea. i. in ecclia **Lu. xij.** Nā hō ad h̄ creat^o z ad fidē vocat^o est vt fructuz faciat etne salut/. Ad qd exēplū dāt creature. an geli deū sp̄ laudādo. sidera ad ortū currēdo. plā te succēdo z fructificādo. **P̄terea o hō accipe** exemplū a christo q p te vsqz ad mortem labora uit vt te ad imitandum prouocaret.

Circa secundū de negligētia cōicādi spe cialiter agēdū cēlui. qz mltā in h̄ peccāt. P̄rio qz aliq nō cōicant ex obstinatōe. Secdo aliq ex falsa hūilitate. Tercio aliq ex ignoratiōe. Quarto aliq ex tepescatiōe. P̄rio ḡ de illis q ex obstinatōe n̄ cōicant eo q pmanēt in pctō mortali nolētes di mittere. s. in odio v̄l iururia vel alienoz detēde z hmōi. **Doc p generali documēto tenēdū ē fm doc. z in Anthonina. p. ij. c. ix. ca. ix. q** qzuis min^o peccāt tales qz si in pctis manētēs cōicāret. rū p/ p̄crea n̄ excusant a mortali si obmittunt cōicare **Rō. qz pnt z debēt dimittere pctā et nō pmanē/ re i obstinatōe. ac tenent satisfacere p̄cepto ecclie Et de h̄ lati^o sc̄p si sermōe de cena dñi alia pte.** **Secdo de ill^o q obmittūt ex falsa hūilitatē. qz. s.** reputat se indignos tāto sacro iō dimittrūt. **X** **Doc p generali regula tenēduz est q falsa vtiqz hūilitas est q fragit p̄cepta. ideo n̄ excusat.** Nimi rū si accēdat solū magnitudo existētē i sacro: nul/ la creatura iuenit digna ipō: nec apli: nec mar/ tyres. Sed nec h̄ de/ reqrit a nob. s. tantā disposi/ tionē z sc̄ritatē qntā meref maieſtas ipi^o. sed qn ta est possibilitas fragilitatis n̄re. Itē nec reqrit q efficiamur oino ipeccabiles. sed q doleam^o d̄ p̄terit/ z p̄ponam^o abstinere firmē in futuruz: oē/

Dominica ramispalmarum

caſiones primas euitado. Na z Petr z discipu
li in cena coicantes poſtea ceciderunt. Tercio de
negligentijs ex ignorantia. qz nesciunt se ad id teneri:
Ignorantia crassa videt: cum sic pceptu generale
publicatus ad oes. ideo n excusat. Quarto de
repidijs qbz difficilis labor videt se ppare ad co
fessionem z coionem: eo q implicans sic terrenis q
postponit spiritualia: mortaliter peccant. g zc.

Preterea Ultio si qd obmitteret coicare vel co
fiteri ex impotencia vel causa ronabili puta quia
p tuc est in mari pſtitutus vel incarcerat. vel qz
timet exire domu ppter inimicos capitales. vel
qz no pot hre sacerdotē ut in finitimis castris et
metz paganor. vel si de licetia cofessoris obmit
tat. In hmoi casibz no peccat: du habeat deside
riu sumedi z ppositu supplendi defectu qn pote
rit. Sed impedimento sublatu teneſ coicare. alſ
peccat mortalit. Na in hui figurā in veteri lege
pcepiebatur q d impediti die suo no possent come
dere agnu pascale: mese seqnti suppleret comedē
do. Nec Ancho. s. y Sed qrit. Quid si qd
obmisit cofiteri vel coicare in anno cu pcto mor
tali. Nunquid teneſ in subseqnti anno supplere
bis pſitudo et bis coicando. Rndet fm Ancho.
vbi s. q qzuis tal post pasca teneſ supplere de
fectu ut ia dictu est. et qncuqz ac qtiens firmat se
in pposito no pſitudo vel coicandi put ecclia ma
dat: toties mortalit peccat. Si tn talis distulit
cofiteri vsqz ad aliud seqnti anni pasca. tuc ia li
cet no teneſ necessario bis cofiteri z coicare bis
ppretia: eo q ecclia tm semel obligauit in anno
ad illa. Sicut a fili ex plo: si qd violauit festum
aliqz no teneſ festuado die altero in hebdoma
da illud supplere. Verutu ex cogruitate debet et
induced. est pſuasoiu ut pluries q semel confi
teat z coicet: si als est idoneus. Nec ibi.

z Circa tertiū de penis indigne coionis vl
obmissionis Notandū fm doc. z Ancho. qz idi
gne coicantes. s. qz sine copectu pſcie discussioe ac
cedunt vel cu pſcia pcti mortalis incorriti vl no
du cofessi. Et etiā q obmittit penit. coicare: mul
tipliciter a deo puniunt. Ideo cauendū est Pri
mo qz aia tal excecatur ve n possit videre quō a di
abolo captiuat z occidit. Na q digne coicat i aia
illūinat ad cauendū picula. ita ecotrario excecatur
negligens. Sap. ij. Excecauit illos malicia coz.

Exēplū legit in vita patru z narrat in Ancho/
nina vbi s. q mulier qdā maritata honesta z ca
sta maleficio qdā operante visa est sibi z alijs qſi
esset couersa in equā. Marie qz plāgebat qz eq
iaceret in lecto suo. nec panē videbat illa mādu
care nec respōsum dare loqntibz. Lūqz ad san
ctum Machariū fuisse ad ducta Rndit scūs.
qz oculi oim illoz sunt cecati vl seducti. Et expo
suit qz idcirco hec sibi pmissa sūt a deo qz distu
lerat coicare. Et pcepit ut nunqz cesseret a coione. z
sic sanauit eam. Scdo punit b pctm qz boni
tati z mali sepe coiter ob b tgalit affligunt i bla

dis: vincis: z alijs. pſertim cū publice peccat. nec
a supioribz corrigunt. Nec fm Aug. Tercio
qz crucifixoribz xpī in iudicio compar. ut apls
docet. j. Loz. xj. de tali q re. erit sanguis christi.
Quarto qz diabolo ampl. subiunf. ut pa
ter de iuda. Ultio qz etnaliter damnant. ut pa
ter ex supraſcra reuelatioe facta scro Gregorio
pape. Rogemus g christum zc.

Dñica Ramispalmarum post pradiū Sermo
xlvj. de sensuum custodia z accidie filiabus

Ratres hoc sen

f tite in vobis qd z in xpo Jezu. Verba
sunt apli Pbil. ij. ca. z in epla bodier
na. In qbz vobis hortat apls oes xpianos senti
re in seipsis (Lya). i. hre in corde: ea q sūt in xpo
iesu dño nro. B Et notem? charissimi q p
cipue tria debem? corde nro sentire i xpo. Pri
mo reamādo admirandā charitatē q p nob ipe
de oim facit est hō. Un. j. Job. iij. In b apparu
it charitas dei i nob: qm filiu suū vnigenitū mi
sit de? ut viuam? p eū. Greg. in pfa. O mira circa
nos tue pietat? dignatio. O inextimabilis dilec
tio charitat? ut seruu redimeres filiu tradidisti
scz tu de? misericors zc. O g charissimi b sentite
in vob p reamatiōez p tanta charitate in xpo ne
reddat: odiū peccādo p tāta xpī dilectioe. Sen
cundo debem? sentire in xpo cōpatiēdo hūilli
mā ei? passionē z dolor: oſtitatē. Un. Heb. xij. Re
cogitate eū q talē sustinuit a pctōibz p dicit. ut no
fati. ani. vſis defi. nōdū em vsqz ad sanguines re
stitit? aduer. pctm. q. d. vsqz ad mortē deberet
resistere: recogitādo qz xps passus est p nob ut a
pctis crueret. O g hō cogita fm singlos sensus
qz xps dñs Primo in visu z oculis passus ē la
chrymationē z sic caligatiōez: ut z tu lachrymas
pnie fundas z ab illicito visu caueas. Scdo in
auditu passus est blasphemias z vitupia ac des
tractōez: ut tu a talibz auditu cobibeas zc. ne de
pſimo velis audire. Tercio in gustu xps felle z
aceto potat? ē: ut z tu refrenes te. Quarto i odo
ratū fetores sputoz iudeorum sustinuit: ne tibi
placeat odor: amēta ad luxuriam puocātia zc.
Quinto in tactu passus est xps p dolores oim
mēbroz: ut tu carnis delicias horreas z pniam
tanqz crucē sufferas. Tercio g debem? sentire
in xpo: imitādo etiā ope ei? scām exēplaritatē. ut
ia dictū est. Un apls Eph. iij. die. Testifico: in
dño. s. iesu ut ia nō ambulet? sicut z gētes ambu
lant in vanitate sensus. hec ibi. Hoc p theme
alio. q. d. Per deū peto z horroz vos i christo res
frenate sensus vros a vicijs ne sitis sicut paga
ni sed veri xpiani. Et sic pater. Itaqz ut p amo
re xpī p nobis passi sensus nostros a vicijs refre
nemus et custodiam eozū accidiose non negli
gamus: de hoc tria mysteria declarabim? pro
sermone.

Primum de inductionis.
 Secundum de offensionis,
 Tertium dicit remediationis.

B Circa primum de inductione videlicet Quare de beat quilibet christianus sollicite custodire sensus suos Notem qd pluribus rationibus ad id inducentibus. Prima ratio est accidie mortalis ruinatione. quia dum sensus exteriores non bene custodiuntur peccatum mortalis accidie sepe incurritur Et hoc declarat tribus considerationibus.

Primo ex accidie quiditate.
 Secundo ex eius culpe gravitate.
 Tertio ex geniture prauitate.

Primo si consideramus quid sit accidia. et Aure. in compen. diffinit sic. Accidia est de virtutu laudabili exercitio vtriusque hominis languida defectio. Nam accidiosus in aia attendit de omni bono spirituali; meteq; euagat circa illicita querens exteriores in sensibus delectationes. et in hoc sepe ruit in crimine. Secundo si consideramus culpe accidie gravitate. Ibo. ij. q. xxxv. arti. ij. dicit. qd accidia ex suo genere est mortale. quoniam seorsum est finis deliberatione rationis. et per consequens ut sic grauius est peccatum quam gula vel vana gloria. Ratio. quia finis primam ratione accidia est contra charitatem quam habet gaudere de bono diuino. accidia autem trahit. Nam ab accidine dicitur quod sit acida seu acetosa que sunt frigida. frigiditas autem facit tarditatem in motu Ideo senes quia frigidi sunt; graues sunt ad ambulandum. Sed iuuenes conuerso quia viger in eis calor naturalis festinater discunt. Accidia ergo est quedam frigiditas a seruoze diuini amoris que quis difficilis fit ad bene operandum. Nec ex Iho. q. s. Sed talis frigiditas anime a dei amore et torpor in bono opere maxime oritur ex sensibus exterioribus diffusis incaute ad delectationes corporales vel mundiales. quod ut Grego. ait. tanto quisque a suo amore dilungitur quanto in infimis delectatur. Hoc experientia certa docet quod post delectamenta visus auditus et colloquij carnalis tepidus fit homo ad orationem et ad spiritualia bona frigidus scit. Tertio si consideramus geniture. scilicet accidie prauitate. Et Nam ut sciamus de ea confiteri et ipsam cauere Notandum quod accidia sic crescit et ingrauat secundum Aureo. in compen. Primo homo mouetur ad tedium et tristitiam de opere bono inchoando ex naturali appetitu sensitivo quiescendi. et sic nullus est peccatum. ut cum naturaliter horret ieiunare; vigilare etc. Nam secundum philosophum. ij. Eth. naturalibus passionibus nec meremur nec demeremur. Secundo dicitur quod dedit tale medium ad obmittendum talia bona que posset facere; ad que tamen ex precepto non tenetur. et sic est veniale. Tertio pedit incrementum quod obmittit etiam ea que sunt necessaria ad salutem. Et tunc pro regula generali tenendum est finis doct. oes quod accidia et quecuque eius filie que consistunt in obmissione eorum que sunt necessaria salutem sunt mortalia. alio venialia; nisi pcedat in desperatione. Exemplo

gratia. Si accidia redundat intantum quod fragile precepta dei. vel si precepta ecclesie sine causa rationabili; mortalis culpa est. Quarto accidia ultra pcedit perducendo plures culpas filiales et sensus suos relaxando ad delectationes. et tunc grauius peccat quanto plura talium vicioz accumulatur. D Sunc autem filie accidie secundum Grego. et in Angelica. Prima torpor circa precepta obseruanda. Secunda euagatio mentis et sensuum exteriorum circa illicita. Tercia filia est pusillanimitas respectu consiliorum. Quarta otiositas. Quinta malicia qua quis detestatur bona spiritualia. Sexta desperatio. Ultimo ergo accidia crescit et pcedit in desperatione. et sic in finale impenitentia et ad occidendum se sicut iudas. Proinde ut tale ruinam quis euadat caueat sensus. Pro exemplo accipe o tu homo quod Grego. dicit. Qui presentis seculi voluptatibus pascitur quasi per amena (sensibus) prata ad suspensum ducitur. sicut patibuli infernalis. Secunda ratio custodiendi sensus est diuine voluntatis delectatio. quod deus vult et diligit custodiam sensuum; ut anima et corpus in omni sanctitate seruaret tanquam dei templum et habitaculum mundum ab omni peccati stercore. Unde. i. Thes. iij. Nec est voluntas dei sanctificatio vestra ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione non in passione de siderij. Et sicut regi valde placet quoniam bene munit et custodit castrum suum in quo ipse habitat et tenet sponsam suam; presertim si castrum tale est in metis inimicorum impugnatium. Sic in proposito deus cum sua sponsa. i. anima dilectissima per fidem desponsata manens in nobis diligit custodiam huius castrum. Unde Berni. in sermone Domus hec. dicit. Castrum aie in terra inimicorum sicutum est; vndique impugnat. s. a demonibus. Ideo ex omni parte est munitum. ut nec per oculorum fenestras; nec per ceterorum sensuum portas detur ingressus mortis. Nec Berni. Denique per praerium magna fit deo iniuria quoniam homo seruus dei facit traditum talis castrum; per aliquam foueam sensus intromittendo diabolum. Sic legitur de ciuitate Babylonie per quadrum in giro nobilissime sita habens in quolibet fronte. xv. miliaria. et muros cubiculorum ducentorum in altitudine. in quam flumens magnus per foueam influebat. quam foueam quod non obseruauerunt; aduersarij flumem ad aliam partem deriuantes; per illam ingressi ciuitatem ceperunt. Tercia ratio est ad id seorsum diabolice fraudis euasatio. quod diabolus per quinque sensus exteriores solet decipere homines incautos. Sicut per primos patentes decipit Berni. iij. vbi legitur quod auditu serpentis rum serpentis hoc est diaboli; et visu et gustu sicut tactu et odoratu decepti sunt. Uldir (inquit) mulier quod bonum esset lignum ad vescendum. s. ex odore bono fragante. sequitur; et pulcrum oculis aspectuque delectabile. et tulit (tangendo) et comedit. Ecce oes sensus concurrunt ad deceptionem; quod sensus presertim auditu et vobis precedentem et visum si cauisserit mulier non pisset. Et hoc mirum est quod serpentem

Dominica ramisplmarum

loquentē nō expauit. Sed hoc ideo. qz vt Beda dicit ostēdit faciē ygineā quam mulier respiciēs caudā serpentinā illius nō p̄siderauit. Sic multi etiā mō a diabolo decipiunt p̄ delectabilia sensuum illecei. sicut aues dulci canu fistule aucu/ pis. qz nō p̄siderāt nouissima. s. mortis & dānatio nis future. De q̄bo Deuf. xxxij. Sens absq; p̄u/ dencia yrinā sapient z intelligēt ac nouissima p̄ uiderent. Ergo hō a duerte bec et caue. **B**

Quarta ratio est offensē multiplici periclitatio.

Primo qz p̄ sensus accendit p̄cupiscētia carnal. Et hoc mō in tam nephāda peccata cecidit mū/ dus qz totus diluuio p̄ij. Gen. vi. Uidentes fili/ lij dei filias hoīm qz essent pulcre: acceperūt vro res zc. Et bec fuit p̄maria causa diluuij. Et fm̄ Lyrā p̄ filios dei intelligunt filij Sech qz erant vni v̄ri dei cultores. sed per filias hoīm filie de Capn descendentes qz p̄pōse z lasciuē se orzabāt vt p̄cupiscerent. Jē Samson qz fuit deo p̄secra/ tus ab vrero: visu Dalide p̄clitāt z excecāt est. Jē David cui facta fuit promissio de xpo aspici ens Bersabee se lauante adulterauit et homici/ dia fecit: et multipliciter a deo puniūt est zc. Quā multa p̄ sensus corruerūt etiā sancti cōcupiscētia deprauati: nō sufficit t̄ps enarrandi. Secūdo et sensibz occasio oīs offensionis et p̄ditionis acci/ dit etiā in iudicijs vt p̄ p̄cupiscētia oculoz visio muneribz falsam ferāt iudices sniam. Sicut p̄ cōsolatorio narrat de q̄dam viro paupē qui in agro vidit canem suū pedibz fodere: accurrensq; repperit thesauz absconditū z furatus est. canēq; intantū dilexit qz cadē mortuū sepeluit in sacro cimiterio. p̄pter qd̄ p̄ plebanū tract^o in iudicijs et vidēs qz dānabif p̄ sniam: obtrūit singulis iudicijs pecuniā magnā dices. qz canis su^o per lin/ guā mortu^o fuerit z in testamento bec ipsis lega uerit. Iudices visis aureis acceperūt illecei: falsam sniam tulerūt z plebanū qz debuisset ire p̄cessio nāliter cū cruce ad sepeliēdū canē talē. Ecce qz patet qz et sensibus nō bñ custodit̄z ouit nō tñ luxu rias: sed z auaricia: sacrilegiū: falsum iudiciū. z multa alia crimia.

De Circa secundū de offensione peti in sen/ sibz vt sciamus qualiter cōfiteri debeam^o de eis Querit. quō vel q̄t modis cōmittit̄ q̄s mortale peti. z p̄ p̄sequis necessario cōfiteūdū in actibz qn qz sensuum exteriorz. Ad qd̄ rñdēt qz q̄tuor mo dis. Et fm̄ hos modos ponunt q̄tuor de b̄ res/ gule. Primo offendit in anio mortaliter p̄cupi scēdo. Secūdo cōcupisci volēdo. Tercio cōtem/ ptu aggrauādo. Quarto periculo peti se exponē do. Prima z regula est. Dis ac^o cuiuscūqz sen sus exterioris qz sit deliberato aio ad cōcupiscen tiā peti mortalis ē culpa dānabil. Et pr̄z Mar. v. Qui viderit mulierē ad p̄cupiscēdū eā tñ me chat^o est in corde suo. fm̄ glo. notāter dicit: ad cō cupiscēdū. i. in t̄tione cōcupiscēdi. qz videre abso lute mulierē vt pulcra rē nō est peti. sed videre

vt concupiscat eā peti est. Et idem iudicijs de alijs sensibz scz qz z audire verba z collo q̄a mu/ lieris vel eā tangere vel gustare cibū aut potuz cū ea hac t̄tione: peti est mortale: eo qz ex sine in t̄to iudicat ac^o fm̄ doctores. Secunda re gula est qz oīs actus sensus exterioris qz sit deli/ berate in t̄tione huius finis vt scz cōcupiscat in se q̄la peti mortalis: est culpa dānabilis. Nā Au gustin^o in regula dicit. Appetere vel appeti velle scz in faciēdū mortale: vtrūq; est dānabile. Un/ licet tu nolis peti p̄petrare: tñ p̄pca aspici mu/ lierē vel tāgis vel audire vis yba ei^o vt ipsa con cupiscat te in peti mortale. vel vt possis p̄ talia decipe eā in rebz notabiliter est mortale. Ter/ cia regula est. qz omnis ac^o sensus exterioris ex cōtemptu p̄ō fieri mortalis: puta qn̄ patus est vel facit etiam z p̄cepta dei vel ecclie p̄ternēdo p̄pter delectationē sensuales. Exēpligrā. Prop̄ē videre spectacula vel p̄ter in t̄esse eboreis: aut epulis: aut ludis: dimittit in festo missam audt re: aut tpe qz tenet cōfiteri vel cōicare cōtemnit: aut piurādo mēt̄: aut furat̄ p̄ gustū et h̄mōi. Un̄ de pe. dist j. Tres sunt. glo. dicit. Si q̄s con temnit venialia p̄ter p̄p̄tū dign^o efficiat morte eterna. Quarta regula est qz q̄cunq; hō ad iuertit sibi iminere piculū peccati mortalis p̄ ali quē actū sensus exterioris. et tali piculū se volūta rie exponit. nec vult sibi cauere a tali: peccat mor taliter. Un̄ Eccl. iij. Qui amat piculū. Lyrā. i. occasiones petoz: bibit in illo. sicut auicula vo/ litās circa laqueū. Exēplū de nimia z frequēti fas/ militatitate i visu auditu et tactu: ac alijs peccat qz nō abstinet: cum percipit sibi vel illi piculū peti iminere. Nec sufficient.

De Circa terciū de remediāōe Notandū qz plurima sunt remedia q̄b hō pōt sibi cauere a peccatis sensuum exteriorū. Primū est humanaz cōditionez cōsiderare. quā de^o singulos sensus nostros sub aliq̄ custodia cōdidit vt discam^o cu sto dire a petis. Primo oculos clausit palpebra duplici supiori scz z inferiori: cū tñ aues sola iste riori palpebra habēt claudere oculos. Bestie autē solū supiori vt hō oculos vndiq; custodiat. Jē auditus a retro habet carnē cartilaginosam vis delictet p̄ custodia vt sit t̄mō ad anteriora. i. fa/ lutifera aptus. Jē gust^o clausus est dōtibz z la/ bijs tan qz ser. Jē odorat^o nasus lōgitudie qz de fluunt imūdicie vt discam^o fetozem petoz reco gnoscere z emūdare. Jē tact^o cūc tegit et insup vestimēz vt caueat. Secūdū remediū eternaz p̄ntionē p̄mescere que singulis sensibz iuxta numez petoz remerēt. sicut epulo qz in lingua plus peccauit plus puniūt est Lu. xvj. Tercium est crucez christi mor cogitare q̄cūq; temp̄aris. Quartū est auertere sensus citi^o ab oblectatiōe Un̄ Aug^o in regula. Oculi vestri si faciāt in se/ minā in nulla figant. Impossibile em̄ est nō tā/ gi visis q̄bz. Ultimū est deum orare vt caueat

Be
Pr
fu z dom
n Job. xij
nūm in bo facto n
lō figurat vnguent
fuz canis. ser. xv. Du
orato ex petoz rec
vnḡ petis homo J
qui non d̄p̄p̄t sed
ecclie implet odore d
do et angelis n̄c o
nizemā agnere: n̄
quia multi de bo c
muran. sicut de
muran. qz multi

R Pro finali documento cautele exempli ponam⁹ qd scribit in speculo exem. dist. ix. exem. xciij. qd demon apparuit cuidaz vetule z dixit. A plurib⁹ annis laboravi ponere discordia in⁹ illu viru z vxore eius nec potui qz non habeo linguam qua possem familiariter loq⁹ eis vt audi tu mihi accommodaret. Tu g^o cu possis hoc si feceris dabo tibi pecunia magna. Illa pmisit. z accedens ad domu illius vxori dixit qz vir ipsi⁹ alia muliere iuencula adamauit z cu illa adulteratur. In signuz veritat⁹ ecce hodie veniet inqt illa iuencula vt accipiat pannu tunice p suo precio. Tandem secrete viro dixit qz vxor sua cu qda clerico haberet illicitu amorē z die altero si obseruauerit in ecclia colloquet⁹ mutuo: ordiauitqz cu eode viro qz p sua iuencula qua destinaret illa die p accipiendo pano mitteret sibi panu a se emptu: cuius p⁹ ecce nunc inqt tibi persoluo. Tandem misit iuencula p panno z vir ille pannici da dedit eidē. Vxor hec vidēs est suspicata d malo qd pdixerat vetula. Deniqz pcurante vetula die altero vxor in ecclia cu clerico cofabulauit. et sic suspicio generata est viro de vxore. Tandem vetula cofuluit vxori qz de pilis barbe viri cum ratorio sumeret et sic vetula p pilum efficeret qz vir ea plus amaret. sed viro secrete dixit qz obseruaret: qz vxor eu ratorio occideret. Luz g^o ille vir fingens se dormire vxor ratoriu cepisset: ecce vir repente surrexit z discordia magna fit in eos deqz et cofanguinos vtiusqz. Ecce lingua et audit⁹ quanta mala cocitant. Tandem dei iudicio diabolus potestate accepta vetula illa rapuit ad isferna. et orantib⁹ istis deus p discretionē pfessoris declarauit malicia. et sic vir z vxor ad amore pristinu reducti sunt. O g^o christiani discite caute sentire sensus. Rogemus xpm zc.

Seria secūda post dnica ramispalmaz Sermo. xlvij. videlicet de pniciosissimis peccis in spiritus sancti de qbus restat post predicata saltem breuiter agendum. vt cauere scz vel confiteri discat peccatores.

Hxit pedes Je

su z domus impleta est odore vnguenti Job. xij. z i euagelio hodierno. Labarissimi in hoc facto magdalene vngentis pedes iesu figurat vnguentu cōtritiōis vt dicit Bern. sup canti. ser. xij. Dum em ex vnguero cōtritiōis confecto ex peccoz recordatiōe vereqz penitendo vngit peccoz homo Iesum qz cor contritu z hūilatu non despicit sed amat. tūc dom⁹ aie z totius ecclie implet⁹ odore delectabili. quia gaudiu est deo et angelis et sic oib⁹ electis sup peccatores penitentia agente: vt xps testat⁹ Luc. xv. Sed beu quia multi de hoc displicentiā accipiūt z remurmurant. sicut d⁹ de iuda q indignē tulit et murmurauit. qz multi sunt despāti vt iudas qui lo

quunt contra spū sancti bonitate erronee. scz qz deus non remittit pctā: pseruim q sunt in spū sanctu: male interpretantes verba xpi Matth. xij vt infra patebit. Un cōtra hmōi pot etiā poni p themate illud apli dicentis Epb. iij. Nolite fratres cōristare spū sanctū dei in q signati est⁹ zc. In qbus omnes horat christianos ne cōristent spū sanctū peccādo certis q spū sanctū pctis. de quib⁹ hic agemus. nec cōristent errore et desperationis inductione credentes vel docētes q sunt talia pctā que etiam penitentib⁹ nō remittit deus. deniqz nec alijs pctis mortalib⁹ qbuscunqz cōristent expellētes dei grām. sicut fecit Judas de quo in hoc euagelio. Itaqz de peccatis in spiritū sanctum declareremus tria in hoc sermone mysteria.

Primum dicitur notificationis.

Secundum dicit specificationis.

Tercium dicit remissionis.

1 Circa pmū de notificatione vt sciamus qn dicat qd peccare in spū sanctū vel qliter Notandum est qm Tho. ij. q. xiiij. z Ancho. par. ij. c. viij. ca. viij. qz de pctō in spū sanctū doctores loquunt tripliciter declarā z notificando illud.

Primo aliqui dicūt q est qn cōtra spū sanctum d⁹ blasphemia.

Secundo alij dicūt q nō est aliud qz finalis impenitentia.

Tercio alij dicunt q est pctm qdcunqz factū ex certa malicia.

Primo inqz pctm in spū sanctū d⁹ blasphemia que d⁹ ptra spū sancti psonam. z hoc dicit antiq doctores. scz Athanasius. Dilar⁹. Amb. Hiero. et Chrysostom⁹. iuxta illud xpi dictum Matth. xij. Quicūqz dixerit vbu cōtra filiū hominis remittet ei. Qui autē dixerit vbu contra spū sanctū nō remittet ei neqz in hoc seculo neqz in futuro. Nec tibi. Nam ex q^o xps dñs erat de⁹ z homo: quedā faciebat hūanit⁹. s. comedendo: bibendo: dormiendo z hmōi. qdā autē faciebat diuinit⁹ p opationē spū sancti q erat plenus: vt miracula faciēdo: demones pellendo: celestia secreta reuelādo z hmōi. Iudei autē pmo dixerāt blasphemā in filiū hois. i. virgis dicētes eū voracē: potatorē vini z amicum publicanoz. z hoc fuit pctm graue. postmodū dixerunt blasphemā in spū sanctū dū opa diuinitat⁹ q faciebat operante spū sancto attribuerūt principi demonioz: di. In beelzebub eijcit demonia. Et hoc fuit guissimū pctm iudeis qd eis ppter ifidelitatē z obduracionē nō est remissum. Scdo alij doctores vt Aug⁹. li. de verbis dñi z eundē sequentes: peccatū in spū sanctū esse dicūt finalē impenitentiā qn. s. aliqis i pctō mortali pferuat vsqz ad mortem. z tale d⁹ vbum nō solum oris: sed z cordis et opis ptra spū sanctū. qz est p remissionē peccoz q fit p spū sanctū. et tale pctm xps dixit q non remittet neqz in B seculo neqz in fufo: sine illis ius

Feria II. post dominicam ramispal.

deis christū blasphemantibus: siue alijs quibuscumque peccatoribus penam non agentibus usque ad mortem quia post mortem nulli poterit esse penae locus. **¶**

Tercio alij doctores dicunt quod generaliter omne peccatum quod fit ex certa malicia est peccatum in spiritu sancto. quia ex malicia certa peccare est facere contra dei bonitatem scienter et contempere. bonitas autem attribuitur spiritui sancto. Unde magister in secundis dist. 41. dicit quod ille peccat in spiritu sancto cui malicia per se placet. Nam homo potest peccare quibusque et peccat ex infirmitate. id est ex passione: ut cum temptat concupiscentia vel ira etc. et tunc dicitur peccare contra dei patrem cui attribuitur potentia. Item quibusque peccat ex ignorantia. et tunc peccat in filium cui attribuitur sapientia. Quibusque autem peccat ex certa malicia non solum ex certa scientia. quia hoc etiam accidit in peccato ex infirmitate. sed ex ipsa electione mali. Ideo notanter dicitur: ex certa malicia. et non simpliciter ex malicia: ad plus scilicet designandum quod peccat quibusque in spiritu sancto bonitatem contemnendo. **¶**

Queritur quod qualis malicia facit peccatum in spiritu sancto. Respondetur in summa Angelica et Antonina scilicet quod peccare ex malicia potest contingere pluribus modis. Uno modo ex malicia simpliciter: hoc est ex voluntate mala quae eligit facere malum peccati. Secundo ex inclinatione habita: viciosa quae dicitur malicia. et istis modis licet sit peccatum mortale: tamen adhuc non est in spiritu sancto peccatum proprie. Exemplum gratia secundum Bonauenturam in 2. dist. 41. Si aliquis teneretur qui non habet contritionem fornicandi exercit seipsum ad fornicandum: quibus peccat mortaliter ex industria et malicia quaedam: tamen illud non dicitur peccatum in spiritu sancto. Tercio peccat quibusque ex malicia eo quod contemnit et abijcere contendit id quod posset cum impedire ab electione peccati. puta cum aliquis intendit peccare et occurrit merti alius investigationes vel timoris dei punientis vel spei vel enormitatis peccati et timore. sed ipse abijcit vel contemnit studiose timore vel liberi peccet. tunc ex certa malicia peccat in spiritu sancto. Exemplum de sancto Legino ex legenda cuius festum quarta die post Gregorij colitur qui cum esset centurio gentilis caliginosis oculis sed visis signis in passione christi: presertim quod sanguis ne christi ex vulnere per lanceas decurrente clare vidit ex illius tractu: non contempsit: sed in christum credidit. et postea sanctus martyr factus est. ut infra patebit. sed iudei omnia contempserunt dei signa ut effrena te occiderent christum etc.

¶ Circa secundum de speciebus queritur. Que et quot sunt species peccati in spiritu sancto. Respondetur secundum magister in 2. dist. 41. et doctores quod sex sunt species. Prima despectio. Secunda veritatis agnitione impugnatio. Tercia obstinatio. Quarta presumptio. Quinta inuidia fraternalis gratie. Sexta finalis impenitentia. Et istorum per clarior intellectus Notandum secundum doctorem scilicet quod spiritus sanctus sex modis suggerendo vel instigando in nobis impedit peccatum. Et sic sex modis homo contemnendo tales spiritus sancti instigationes peccat in spiritu sancto ut dictum est. Primo instigat quibusque peccatores ad spem diuine misericordie

ut considerando quod deus misericors patet est remittere peccata penitentibus et dare premia celestia reprobis. Ideo quibusque respiciat et resurgat. sed homo prauus hoc a se remouet per desperationem. Et sic prima species dicitur despectio. quae licet credat quod deus penitentibus remittit peccata: alioquin hoc non credendo esset hereticus vel infidelis. tamen cum talis inspiratio tangit cor suum: contemnit vel non recipit nec ad penam condempnit. sed persuadet sibi se fore damnandum nec deum ignorat. et sic libere peccat. et hoc est peccatum omni peccatorum: in quo peccato perit cayn d. Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear. Berni. Mentiris cayn mentiris. quia maior est dei misericordia quam turpitas mundi iniquitas et culpa. Nam vna sanguinis christi gutta sufficeret ad remittenda totum mundi peccata. Vincetia Leo papa de pe. dist. 11. Sacerdotio dicitur quod iudas grauius peccauit despecto quam christum tradendo. Quia Iesus de summo bos. de peccare mores aie est. sed despare est descendere in infernum. et sic diabolicum est. Secundo spiritus sanctus instigat ad veritatis fidei et salutis agnitionem: illustrando quibusque per scripturas vel predicationem vel alio modo. scilicet ut intelligat quod talis errat in fide vel contra mores: puta vniuersas esse peccatum vel fornicationem etc. Sed hoc reprobus pleuerat contra spiritum sanctum defendendo suum errorem. et tunc sequitur veritatis impugnatio. et intelligit de veritate agnita in hijs que sunt necessaria ad salutem. et non in alijs. scilicet naturalibus vel artificialibus. patet in Anthonio. Exemplum de scribis iudeorum. Tercio instigat ad abominandum peccati prauitatem. quia ait Gregorius. Documentum est quod delectat. sed eternum quod cruciat. Unde desberet homo respicere. Sed contemendo sequitur obstinatio quae per tale inspirationem spiritus sancti firmat in peccato. Quarto spiritus sanctus instigat ad timorem iudicij dei iusti mortis et damnationis. sed hoc prauus mendos abijcit hoc. et sic sequitur presumptio. scilicet quod sine meritis et sine penam saluabitur. Quinto instigat spiritus sanctus per auxilium gratie subleuans a peccatis. Hic enim spiritus sancti sola homines subleuant a peccatis ut Augustinus dicit. quod cernimus fieri in multis quibusque ad dei conuersis. Sed peccator homo abijcit dolendo quod gratia dei crescit in hominibus quibusque videtur querti in predicatione a suis peccatis. sicut paganos legimus quod dolebant de hoc quod multi querebant ad fidem per apostolorum predicationem. **¶** Et hec est inuidia fraternalis gratie contra spiritum sanctum. Exemplum legitur in speculo etc. dist. 1. etc. 2. xvij. quod sutor quodam doles ob quod diminutionem quod contra calcios rostratos predicaret maledixit predicatori de B. et diabolus terribili specie viri apparrens: arreptus illi sutori per capillos violenti impetu cito in terram deiecit ut auulsa cum sua pelle contra capitis in manu illius remanserit et sanguinea iste coronatus habuerit. Sicque ad horam peccatis sensibus in terra iacuit vixit crucentur. tandem orantibus per eo sacerdotibus restituro sibi visu romis didicit non maledicere nec dolere quod ab hominibus desistit. Sic etiam peccat quod dolent quod amasie ad casti

tatem couertunt. Sermo spiritus instigat p
remotum pscie de peccati turpi prauitate. sed pec-
cator abijcit p specie scilicet que est finalis impen-
tencia q imponit. ppositu nunq penitendi. vl fm
Tho. nunq vere cõfiteandi. ppositu sed semp fice
D g pccõ: seqre pdictas ispiratões ne pecces zc.
D Circa terciũ de remissõe pctõz in spi-
ricum scilicet qrit Utrũ equalit deus remittat pec-
cata oia in spũm scilicet sicut z alia pctã. Respon-
det. nulli dubiũ q penitenti oia pctã a deo bono
remittunt vt sacru zciliũ testat. j. q. vij. Si quis
oẽm. post mediũ. Si autẽ dicas. Quare g christus
dicit Matth. xij. q non remittet. Rñdet q fm
Aug. loquit ibi xps d finali impenitentiã vsq ad
mortẽ inclusiue. vt s dicitur est. Uel fm alios hoc
dicit qz homines de talibz pctis difficilius couer-
tunt coq zriant spũm sancto q habet hoies a pec-
cato couertere vt iã ostensum est. et sic xps dicit q
nõ remittunt. sicut dz cõter de infirmitate que
difficiliter curat qz hec nunq curat. Un z pbus
dicit. qz p impossibili dicere solemus id qd diffi-
culter possumus. n si qd etiã ex pctis in spũm san-
ctum puerit in presenti vita: de qd facillit ex se
remittit sibi oia. Sicut ad hec alijs dimissis sũt
exempla scõpture scz de Paulo blasphemus
fidem impugne: sed postea aplo mario. Jre de
Longino q xpi latus vulnerauit crudelissime
coram virgine matre. sed puerus mo sup dicitõ
postea i capadocia monastice vixit. xxvij. annis
cui sacrificare idolis nolenti ptes ocs dentes ex-
cussit z lingua excidit. n Login? loqlam nõ pdi-
dit z idola securi cõfregit quoz demones in pti-
dem z eius socios in traã. pside cecato ipse et ocs
insanientes latrabãt. cui cu Login? diceret. Nõ
sanaber? nisi qn occisus fuero z post pte oraue-
ro. Jussit g ptes eum mor dcollari. et postea ad
corpus eius pstrat? cum lachrymis pniã egit
et pfecte sanatus: tandem bene vixit. Rogem?
ergo christum zc.

Seria terciã post Ramispalmaz. Ser. xlvij.
de obduracione cordis humani in pctis z qrun-
dam pdicione: alioz autẽ liberatione.

M domine sab

baath q iudicas iuste pbas renes et
corda Diere. xj. et in epla bodierna:
In quibz verbis insinuat q de? sabaoth. i. exer-
citũ. s. angeloz q omnia que facit iusto iudicio
facit. pbat hoies: nõ vt aliq d sibi. i. deo occultũ
innotescat. qz omnia nuda et apta sunt ocul dei
etiam cordis secreta teste apostolo. sed vt alijs in-
notescant iudicia dei fore nõ nisi iusta in oibz q
facit vel pmittit. R Tria autẽ innuunt in p-
dictis vbis que deus solet pbare. Primo renes
id est castitatem: an quis intra se prauã cõcupi-
scenciam carnalẽ foueat z peccare intẽdat ad su-
am damnacionẽ. Secundo corda: an sint dura

ad rebellandũ deo et eius inspirationibz quibz
vocat homines ad fidem z pniã ac salutẽ. sicut
fuit in iudeis obduratis cõtra christu: ppter qd
deus puniuit illos. Tercio pbat eadem corda
an mollescant ad pniã de pctis. psertim autẽ
hijs tẽpõibz passiois christi deberet moliri cor-
da hoim ad pniã: contritionẽ scz confessionẽ z
satisfacionẽ inuitu passiois xpi que scidit etiaz
petras z monumenta apuit zc. Propterea etiã
ecclesia a dñica de passione inchoando p totam
hebdomadã canit. p inuitatorio marciali il-
lud Ps. xciiij. di. Hodie si vocem dñi audierit
nolite obdurare corda vestra. qd pãt etiaz poni
p thematẽ. Sed ve mundo ab scandalis quia
multi christiani etiam hoc tẽpẽ obdurati manẽt
sine cõfessione. Proinde de obduracione in pec-
catõ hoc sermone declarem? tria mysteria.

Primũ de cauenda duricie occasioe.
Secundũ de qrun dã in sua duricie pditõe
Terciu de qrun dã dono grẽ liberatione.

S Circa p̃mũ de cauenda occasione obdura-
tionis vt sic remota causa remoueat effectus: sicut
qz venenosa z piculosa cauet turti or est. Que-
ritur ergo Ex quibus occasionibz orit cordis ob-
duratio in hominibz. Respondet fm doctores
vt claret in summa Anthõn. par. ij. n. vij. c. ix. qz
p̃cipue ex quinqz. Primo ex auaricie nimia cu-
ra z sollicitatione. Un Bern. ad Eugenũ. Pru-
dentius te abstrahas a cur? huius seculi qz tra-
haris ab illis ne paulatim ducaris ad cor duz
Exemplũ de iuda q p pecunia et auaricia adeo
obduratus est qz christum triginta denarijs vẽ-
didit. et a tali duricia nec verbo christi nec abla-
tione pedũ eius humiliter facta: nec osculo amo-
ris eius retrahi potuit. Deniqz et p̃ncipes sacer-
dotum z phariseos auaricia obdurauit. Se-
cundo ex bonoz mundi p̃speratione. Nam vs-
denus q multi in infirmitate z paupertate vel
tribulatione sunt deuoti z cõpungunt de pctis
Sed postqz pueniunt ad p̃speritatẽ duri fiunt et
crudeles. Un Aug? ad Marcellinũ ait. Nihil
infelicius est felicitate. i. p̃speritate peccantiũ. quia
mala voluntas velut hostis interior roborat. i.
indurat in sua malicia ex sua p̃speritate. Exem-
plũ de Anthiocho durissimo qz diu p̃sperẽ. s. sibi
succellit. sed postqz flagellatus fuit infirmitate: se-
recognouit di. Justum est subditũ esse deo. z pes-
tiuit iudeos orare p se. ij. Mach. ix. Tercio ex
criminũ assuefactione. qz quanto qd pliori cõ-
suetudine pcti tenet: tanto plus indurat z diffi-
cilis surgit. Nam pbus li. de memoria z remi-
niscen. dicit. Cõsuetudo est altera natura. Dinc
Greg. dicit. Difficile surgit quẽ moles male con-
suetudinis p̃mit. Unde Lazar? mortu? et sepul-
tus sub lapide ac fetidus significans peccatorẽ
cõsuetudinariũ z obduratũ in peccati fetozẽ
re difficilius qz alijs mortui legitur resuscitatus
p christum: hoc est pluribz concurrentibz scz la-
p

Feria. III. post dominicam ramispal.

pidis remotione; christi fletu; oratione et clamore. **I** Quarto ex diuturne ire et odij tentione quia sic cor frigescit a dei et primi amore. et induratur sicut glacies. **Uñ** Gen. xlv. dicit. **Maledictus furor** eorum quia perinat. et indignatio eorum quia dura. **Maledicta ergo est ira** pertinax et dura. **Exemplum** de Esau qui odio durus non inuenit locum pnie **Deb. xij.** Quinto ex emende contemptu in flagellatione. **Sunt enim heu multi qui nec flagellis emendantur. sed magis indurantur.** sicut in **ferrea ex frequentis malleatione plus induratur dicitur. Job. xij.** Cor eius indurabit quasi lapis et malleatorum incus. **Hec ibi.** Sed tales pntescunt. quia **vt Greg. dicit Quos presentia flagella non corrigunt ad futura supplicia perpetua pducunt.** **Na; Eccl. ij.** cor durum male habebit in nouissimo etc. **Exemplum** de Pharaone qui flagellis induratur in mari perijt cum suis oib; **Ue qz ve duris corde.**

Q Circa secundum de pditione aliquorum quoniam **Quare deus bndictus qui sua uis est uniuersis; alij quos permittit sic indurari in pctis ut nunquam resurgant; sed in eternum pereant.** **Rudel fm Alexan. dru de Bles. j. par. et Tho. z in summa Rayne.** eorum dicitur quod alios doctores sup. j. dist. xij. assignatur causa triplex que concurrunt in hoc.

Prima est causa deficiens.

Secunda est causa pmerens.

Tercia est causa pmitrens.

Prima in qua causa est deficiens. s. hominis libere arbitrium quod uult et eligit malum. et sic impedimentum prestat gratie dei. **Exemplum ponit Aug. xij. d. ci. ui. dei.** dicens sic. **Sunt duo boies equaliter affecti anio et corpore cōsimiles; uideant unam rem pulchram puta mulierem aut equum et similia. quā unum illicite concupiscit; alter non. que causa huius; non rei pulchritudo; cum eadem est in se equaliter mouens utrumque.** **Item non carnis concupiscentia; cum sit similis dispositionis uterque. nec suggestio maligni spiritus; quoniam ille quantum de se est utrumque equaliter temptat.** **Uñ sequitur quod huius diuersitatis non est alia causa nisi propria utriusque voluntas.** **Sic a simili quod iste peccator induratur et non habet bonum propositum sed impedimentum prestat dei gratie; alius autem uult gratiam dei; est a voluntate deficiente in obdurato.** **X** **Secunda causa est pmerens scilicet peccatum tam originale quam actuale. quia homo per peccatum suum pmeret separari a deo et eius gratia.** **Es. lix.** **Iniquitates vestre diriserunt inter uos et deum uestrum** **Sicut exempli gratia.** **In fideles per suam infidelitatem demerentur indurari. et mali christiani per uicia varia que continentur nec penitent.** **Tercia causa est pmitrens ipse deus scilicet cuius iusticia distat ut hominem permittat in suo libero arbitrio et non cogat eum qui non uult recipere gratiam et surgere a pctis. Et sic patet quod pditio hominis in sua malicia est ex seipso quā deus iuste permittit ut exinde clarescat dei iusticia peccatores puniens qui uoluntarie peccauerunt.** **Sicut exempli gratia fm Sco**

rum; **Rex legem statuit iustam quod fur suspendatur uel latro puniatur; quis sciat quod multi non curantes hanc legem furtum facient etc. neminem tamen cogere debet a sua uoluntate furandi. nec iustum esse ut me incarceraret antequam furtum feci. sed iustum est ut si furtum fecero puniar.** **Sic in proposito.** **Idcirco Osee. xij.** dicit dominus. **Ex te perditio tua o israel. ex me autem auxilium tuum.** **s. nisi pntes impedimentum auxilium gratie que semper prebito est omni facienti quod in se est.**

Y **Circa tertium de liberatione aliquorum quorum.** **Unde est quod misericors deus liberat adducendo ad penam aliquos etiam induratos; alij relicti in suis criminibus. ut patet de Petro et magdalena ac latrone ad penam reduci. et de iuda ac iudeis induratis derelictis etc.** **Respōdet fm Tho mā contra gentiles li. ij. ca. clxxx. z in summa Rayne. quod hoc est et fit ex causis tribus.**

Primo ex abundantia diuine bonitatis.

Secundo ex euidencia diuine pietatis.

Tercio ex cōplacencia diuine uoluntatis.

Primo inquit ex abundantia diuine bonitatis. quoniam uis enim induratur peccator non esset dignus secundum exigentiam diuine iusticie ut sibi infunderet gratia emolliens eum ad penam; tamen deus ut ostendat suam bonitatem immensam propter ordinem inducit opam. Sicut exempli gratia. cum cecum illuminat et mortuum suscitatur facit propter ordinem inditum rebus et sua gratuita bonitate. **Sic interdum ex abundantia bonitatis eos qui impedimentum prestant gratie peccando et induratos auxilium suo prouenit conuertendo illos.** **Et si cur non omnes cecos illuminat nec omnes ad hanc uitam mortuos suscitatur sed alij; ita non omnes induratos liberat a peccato sed alij etc.** **Secunda ratio unde hoc fit est euidencia diuine pietatis. ut sicut in reprobis ostendit deus ordinem iusticie; ita in reuocat induratos euidenter ostendat magnitudinem misericordie et pietatis. et hoc docet apostolus Roman. ix. Nam si nullus damnaret non appareret dei iusticia. et si nullus peccator durus reuocaret non appareret misericordia dei tam magna.** **Tercio fit ex complacencia diuine uoluntatis.** **Sicut enim ex uoluntate dei peccat ut si erent creature ex nihilo et quodam alij digniores. et sicut ex uoluntate artificis peccat ut ex eadem materia similiter disposita quodam uasa formet ad honorabiliores usus; ut ad mensam picaria. quodam autem ad ignobiliores ut ollas et cacabos igne deturpados.** **Sic in proposito: ex quo tota natura humani generis facta est massa uilis et corrupta in primis parentibus per peccatum; si quos deus ex hominibus liberat ut sint ad honorem celestem et gloriā; potest sicut uult. et facit hoc ex mera gratia et misericordia. quod autem in culpa relinquit iuste facit sicut ille demeruit.** **Z** **Unde Aug. ponit exemplum de hoc relij. q. liij. c. Nabuchodonosor. dicens. quod Nabuchodonosor post multas impietates flagellatus penituit. et regnum quod perdidit rursus accepit**

Pharaonem
Lum est co
bo homines
erant. Item
de pntem p
gellis admo
er diuersos n
ter para dei m
Et candē co
no ex necess
destinato vel
mali libero ar
fultat. D
Zach. i. Couer
O mlier indur
bus expone vt
et sanguine p
christiana ju
durato in pp
oib; gram q
et colqmur

Feria eade
pdicandus p
ci Bndicti v
re alio scy f
sepe cōtingit
potest qd p
do pdicare de
pdicantio terr
circa festa ob
plicando psequ

E
d nus
pline
nitatis. Item
ni soluer lege
ut in euangeli
co oibus dico vt
Mar. xij. et in
mi maxima est
nat cor p oia ad
tel. eternedoc
uanda. et ad legē
et dicitur dñs le
tus sctum colim
fimi uigilate ad
uanda a deo mā
ua. Licta scitificari
llo de d rna m
Pomā d; grat
Sācti legal
Tercio in mod
A Circa pntē de
stoz. Notanda q
grauit peccare q
Primo quia

Pharao autē ipsis flagellis durior: effectus pñe
 Lum est cōsuetudo essent q̄tum ad naturā am
 bo homines: q̄tum ad dignitatem ambo reges
 erant. Item q̄tum ad causam ambo captiuūz
 dei pplm possidebāt. q̄tum ad penā ambo fla
 gellis admoniti clementer. Quid ḡ fines eoz fe
 cit diuersos nisi q̄ vnus ingemuit. s. penitēdo. al
 ter p̄tra dei misericōdiam libero arbitrio pugnauit
 Et tandē cōcludit q̄ boni p̄ grām dei corrigunt
 nō ex necessitate p̄destinatiōis vel p̄sciētie. q̄ p̄
 destinatio vel p̄sciētia nō facit necessitatē. et sic
 mali libero arbitrio pereūt. Nec ibi Aug^o. dis
 fute tractat. O ḡ p̄ctōz audi deuz clamantē oibz
 Zach. i. Cōuertimini ad me z cōuertar ad vos.
 O miser indurate vide xpm̄ in cruce p̄ te mani
 bus expāsis vt amplecti si cōueri volueris. aspi
 ce sanguinē p̄ te fūsum ad abluenduz. O ḡ ania
 christiana p̄uertere ne p̄das te cum diabolo ob
 durato in p̄petuū. Rogem^o ḡ xpm̄ vt det nobis
 oibz grām q̄ corda nostra ad p̄niam emolliant
 et cōsequamur glām sempiternā Amen.

Feria eadem post p̄dīdū Sermo. xlix. ponit̄
 p̄dicandus p̄pter occurrens festū eodē die. s. san
 cti Bñdicti vt hoc anno vel alio anno occurrē
 te alio sez festo sancti Gregorij vel sc̄i Joseph vt
 sepe cōtingit p̄pter interualli variationē. Ideo q̄z
 potest q̄s p̄dicatoz legendā talis sancti applicā
 do p̄dicare de materia q̄cunqz. Sed nūc nobis
 p̄dicantibz sermo restat de accidie sez negligētia
 circa festa obseruanda. de q̄ cōueniēs thema ap
 plicando p̄sequemur.

Edi illi domi /

D nus cor ad p̄cepta z legez vite z disci
 pline Ec̄i. xlv. z i ep̄la hodiernē festi
 uitatis. Item aliud thema ex euangelio. Nō ve
 ni soluere legē sed adimplere. christ^o dicit Mar.
 v. et in euangelio festi. Item aliud. Qd vobis di
 co oibus dico vigilate. s. ad implendum p̄cepta
 Mar. xii. et in euangelio festi. Reuera chariss
 mi maxima est grā dei qm̄ dat homini vt appo
 nat cor p̄ oia ad p̄cepta implenda. et ad legez vi
 te. s. eterne: hoc est ad consilia euangelica obser
 uanda. et ad legē discipline. s. docendā alijs. Nā
 et christus dñs legem impleuit. et iste sc̄us cus
 ius festum colimus hec obseruauit. O ḡ charis
 simi vigilate ad hec. Sed qm̄ inter p̄cepta obser
 uanda a deo mādāt in decalogo Exo. xx. sabbat
 a. i. festa sc̄ificari. Et de hoc nobis restat sermo
 ideo de h̄ria mysteria declarabim^o p̄ sermone

Primū dī: grauis offensio violationis
Secūm dī: legalis puniō transgressiōis
Terciū dī: modalis tentio vacationis.
A Circa p̄mū de graui offensa violationis fes
 toz. Notandū q̄ pluribus rationibz probant̄
 grauis peccare q̄ festa violant. Et patet
Primo quia est magne ingratitudis

Secundo qz est magne puerfittatis
Tercio qz est diuine odibilittatis.
Quarto qz est multimode dānabilitatis
Primo qz festa nō obseruare est magne ingrati
 tudinis. qz ip̄e deus p̄pter hoc p̄cepit sabbata. i.
 festa colere vt saltē illo die recogitamus dei
 bñficia impensa z grās deo ageremus. p̄pter q̄d
 in principio huius p̄cepti posuit dī. Memento
 vt diem sabbati sanctifices. vt per hoc verbum
 memento recordationem significet. Qui ḡ non
 vult obseruare festa signum est q̄ non vult deo
 grates agere p̄ suis bñficijs. s. creationis: conser
 uationis: incarnationis: passionis. z sic de alijs
 Et p̄ consequens non sunt digni grā dei nec glo
 ria nec vita. Grego. Non est dignus de dandis
 qui nō agit grates de datis. Exemplum. Si ali
 quis tibi dedisset septē atreos: ita qz ser habeas
 ad nutū tuum. et septimū sibi reddere teneris:
 magna ingratitudo esset q̄ sibi septimūz velis
 auferre vt furari. et p̄pter ingratiudinē posset le
 gitime reuocare ip̄se dator hoc donūz. qz vt ha
 bet. C. de reuocādo donationibz. l. vi. p̄pter ingra
 titudinem donationes iuste reuocant̄. Sic ad
 p̄positum deus bñdictus p̄cessit p̄ nostra vitii
 tate sex dies ad opandū. et diem septimū. i. festū
 vel dñicam sibi reseruauit ad hoc vt ei tūc deser
 uiaf. quem si nō reddimus iuste reuocat nobis
 dies cōcessos ad laborandū: tollendo nos de ve
 ra vel alio mō puniendo. s. frangendo pedēz vel
 manū vel imittendo aeris indispositionē vel in
 firmitatē et hm̄oi. et ita fit q̄ q̄ vno die festo non
 vult abstinere a labore: sepe iusto dei iudicio p̄
 grandinē vel guerrā aut fractionē pedis bouis
 vel equi: aut aliter: oportebit abstinere toto mē
 se vel anno. **B** Secūdo violare festa vel nō
 obseruare est maxime puerfittatis et fatuitatis.
Primo quia talis potius vult laborare i serui
 tio diaboli q̄z quisere in seruitio xpi. **Secundo**
 quia potius vult esse in statu miserie infernalis
 cum magno labore in die festo acq̄rēdo sibi tor
 menta q̄z esse in statu patrie celestis vbi est q̄es
 eterna. Unde Hiero. in testamēto. O quāta de
 mentia hoim: q̄nta fatuitas miserabilū mūda
 noz: q̄ cum etiā per labores z picula parati sint
 damnari: nolunt suauē iugum dñi z onus leue
 portādo saluari. Nec ille. Nonne fatuus est qui
 magis vult laborare cū maximis sudoribz q̄z q̄
 escere in regia dignitate celesti. **Tercio** qz cū bo
 ues et equos suos nō p̄mittant onerari vltra q̄z
 debeant. tamē p̄tra se p̄uere agunt. quia in nul
 lo sibi tales compatiunt̄. sed quotidie etiā in fes
 to portant onera laborū z peccatorū z tormen
 toz infernalium demerēdo p̄ hm̄oi peccata sua
Quarto quia cum in festo deberent q̄rere grām
 dei z sanctoz amicitia: ipsi querunt irā z vicioz
 stercora sibi accumulāt magnis laboribz. Un
 talibz Malach. ij. dicit dñs. Disp̄gā sup vultuz
 vestrum sterc^o solennitatū vestrarū. i. vicia i festi

Feria. III. post dominicā ramispal.

facta in cōfusione vestrā puniā pena multiplici.

Tercio qz violare festa est diuine odibilitatē. Nā Exo. xxxj. penā mortis z excōicationis a dei pplo cōminat deus violatoribz i signū odij specialis ad hoc petiū. Dicit ei sic. Videte vt sabbatū meuz custodiatis. Qui em̄ polluerit illud morte moriat. q̄ fecerit in eo opus pibit aīa illi^o de medio populi mei. Nec ibi. Et sic patet ppositū q̄ de tales punit corpaliter occidendo z a celo etiā excludendo. Si peras q̄redo Unde est h̄ q̄ tantū de^o odit violatiōne festi. Respondet q̄a cum festū sit q̄ddam signū recognitiōis diuie vt p̄dictū est. ideo et^o violatio videt̄ q̄dammodo esse dei negatio. Insup cū hō se totū p oī tpe habeat a deo a quo est z q̄libet momento tps a deo conseruat. Idcirco magna iniuria fit deo vt homo se totū subtrahat deo illo die q̄ deberet potius se dare deo. Insup donat se totū seculo vel diabo/lo dei inimico. ppter hec merito de^o odit tales.

Quarto qz est multimo de dānabilitatis Nā oīs lex totius mūdi damnat z puniēdos dicitat violatores festoz. vt p̄sc̄mur. ij. articlo sermōnis. Nam non solū leges iuste. sed etiā ritus idolatraz genaliū puniebant violatores. vt patz exemplo vulgato in gest. romanoz. vbi legit̄ qz Abus in ciuitate Roma regnauit q̄ p lege statuit q̄ dies p̄mogeniti sui coleret sub pena mortis. Lunqz multi trāsgredereēt cōsuluit Virgiliū z petiuit vt arte sua faceret qz trāsgressores accusarent. Virgilius q̄ arte magica fecit vt statua erecta in medio ciuitatis oīa h̄mōi in ciuitate facta occulte in illo festo violando reuelaret. et sic plures occidebant. Erat autē q̄dā faber nomine Focas q̄ laborabat in nocte festi. mane q̄ facto p̄perans cū malleo cōminabat dicens. Si tu me p̄dideris cōfringā caput tuū. et sic domū redibat. Quosdā mane festi misit impator ad statūam illā vt req̄reret d trāsgressoribz. et statua ostēdit illis tria metra descripta in frōte suo sic. Te/pora mutant̄ hoīes q̄z deteriorant̄. Qui veritatē dicit caput fractum habebit. Audi vide tace si vis viuere in pace. Itaqz impator venit ad statuam interrogās q̄s sibi minaret. Et tandē respōdit qz Focas. Captus est q̄z adductus. inq̄rentiqz impatori cur p̄tra legem ageret. respondit. Dñe hanc legē nō possum seruare qz oī die octo denarios oportet me acq̄rere q̄s nō possum sine labore habere. qz duos denarios soluere habeo q̄ tidie. duos accōmodare. duos pdere. duos autē erpendere. Lūqz hec v̄ba nullus intelligeret. iturauit impator qz nō occideret si edissereret. et sic ille explanauit dicens. Duos debeo soluere. qz patri meo q̄ me enutriuit dare teneoz. p victu eius paupertatis. duos accōmodo. q̄a filiu habeo in scholis discēte. p q̄ soluo. q̄ radē cum ego senue ro me nutriet. Item duos p̄do q̄s in vxore q̄ mihi cōtraria est q̄tidie expendo. duos autē in vsuz necessitatis mee expendo. Et sic liberatus est so-

cas p sapientiā. et a senatu cōmendat. Tandē post mortē impatoris electus est impator. in cuius corona capitis in imagine depicta sunt octo denarij.

Circa secundū de legali punitione Nota qz oīs lex punit trāsgressiōne festi. patet p̄mo lege intrinseca. s. nature in aīa. qz rō ipsa naturalis dicit vt hō aliq̄m intēdat vite p̄templatiue deū z dei bñficia recognoſcēdo. et p̄sequens cōscientia remurmurādo p trāsgressiōne puniēdū decernit. Prop̄tea de serō Job q̄ fuit tpe legis nature dicit. qz cū in orbē trānsissent dies. i. in capite hebdomade q̄d est dñica die mittēs sc̄rificas bar filios suos Job. j. scz admonēdo de gratitudiue bñficioz dei z corrigēdo de pctis. Ideo subdit dī. Ne forte peccauerint filij zē. Sc̄do lege moysaica. Nūeri. xx. vbi dñs p̄cepit lapidari euz q̄ colligebat ligna in sabbato. Deniqz tercio lege p̄phetica. Niere. xvij. Ezech. xx. z pluribz alijs dñs p̄ntē multiplicē cōminatiōne penaz cōtra trāsgressores. Quarto lege euāgelica Mar. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. z sic p̄ contrariū si non seruas damnaberis. Quinto lege apostolica. Ab apostolis em̄ exorta ē dīa dominice celebratio ppter mltā eius priuilegia vt in speciali sermone parte de tpe tractauimus Et p̄fertim quia christus resurrexit die dñico et discipulis apparens gaudij fecit. Sed malus discipulus scz iudas traditor fm̄ qd̄ Augustin^o dicit. eodem die se suspendit audita christi resurrectione. licet euāgeliste per anticipatiōne scribant hoc factum in ferie passionis. Sic fiet m̄llis qz die dñica scz nostre resurrectionis finalis suspendent̄ corpore z anima ad p̄petuam damnatiōne in iudicio. Item die dñica apostoli spiritum sanctū acceperunt. ergo zē. Sexto lege canonica que p̄cipit extra de ferijs. c. omnes. dñes dñicos celebrari omni veneratione. Item de conse. dist. iij. c. Peruenit. Gregorius decernit qz violatores dñice diei sunt antichristiani. Sc̄p̄mo lege ciuilita. Nam. l. de ferijs. l. vltima p̄cipit sub pena amissionis mulier z p̄sc̄ptionis patrimonij non fieri in festo iudicia et spectacula. Et sic patet zē.

Circa tercius de modo vacādi ex quo sermone de tempore latius egī non oportet hic resp̄ter. Sed restat questio Utruz christian^o die toto vl̄ maiori parte diei in festo vacare salubribus teneatur ex p̄cepto. Respondet fm̄ Lancelarium parisiē. z in Anthonina parte. ij. articlo viij. ca. viij. qz licet hoc facere esset bonū. nō t̄m obligatur. imo potest q̄s in festo assumere aliquaz recreationē vel spaciātū vel solaciū dñimodo sic honestum z taliter fiat qz non cōmittat̄ peccatū mortale. Unde si quis audit missaz et postea tota die solaciatur vel oclatur honeste non peccat mortaliter sed venialiter. al̄s sermo esset nimis durus. z multi p̄ter cōmune credere dānant̄.

Quis p̄cepto nō oportet seruuādo ab ipso vacatiōne cōm̄plū legim̄ qz q̄libet q̄das casū occidit. z i tpe post mortē mltos dicens ob mōs q̄ christum

Feria feria post mo q̄da q̄dam mltis generalit̄

Et

cebat

q̄d fa

gelica que canit

charissimi piet

crucifixio v̄t

p̄fundat̄ de p̄

uersus fuerit a

uerram^o chari

p̄ remissionē nō

afflicto z m̄lō

psulū. vt docet

chr̄sti oīa pctā

vel dimittunt.

cruce p̄ntē in q̄

no. Ad rōtōm̄is

q̄o vulnora mur

la est famias coc

ly charitatē q̄ o

deat in regno e

tm̄ dicit. Bñ q̄

ca sunt pctā. q̄

et beatos dicit p̄

sonē habent pec

ione z sic nō dū

borū dñis futur

post mortaliū

male egimus ref

si aliqd̄ saltem g

alo q̄dragm̄s m̄

piatiō z i b̄ q̄dra

uiter inuolere p̄

ip̄la peccatoz ren

na pro hoc sermo

Primū de remi

Schem de regu

Tercū de cogno

6 Circa primū

post remi autē q̄

liboz. v̄lēt. vt nō

beatus exp̄ari.

mb̄o d̄sp̄uar̄i. de

ort̄i. q̄ p̄m̄ rem

m̄lū dō sp̄uari.

Un er pcepto no tenet nisi missam audire et ab opibz servilibz abstinere. et sic a peccatis. Sed qnto plus vacat: cato plus meref. Dec Anthonina. Exemplu legif in speculo. dist. vij. ex. lxxij. q fe sta qliber qdaz deuote celebrauit diurnis vacans oronibz. z i festo oim scroz migravit deo te: ac post morte cuida apparuit i gliosa pulcritudine dicens ob hoc se sanctis associat. Rogemus q christum zc.

Seria qnta post dnicam Ramis palmarum. Sermo qnquagesimus de remissione peccoz et eius regulis generalibz ac signis.

Jesus autem di

cebat. pater dimitte illis: no em scit qd faciunt. Lu. xiiij. z in passioe euangelica que canit in missa hodierna. Dns Jesus charissim pietate z misericordia plen orauit p suis crucifixoribz vt nullus peccoz qntucuzqz in peccis pfundat desperet de peccoz suoz remissioe si couersus fuerit ad pniam. Proinde diligenter aduertam charissim q christ dns hanc oratioez p remissione nostroz peccoz fudit qn erat crucifixus z tribz clauis vulnerat ac sanguie sacro pfusus: vt doceret q p meritis crucis z sanguinis christi oia peccata qntucuzqz graua nobis donant vel dimittant: si en copati mur imitudo ipm in cruce pnie in q et nos debemus cofigri tribz clauis. sc. coctitionis vere z cofessionis z satisfactois qbz vulneramur amore xpi. de q Greg. dr. Mala est sanitas cordis q nescit dolere hui vulneris charitatis q opit multitudinem criminis et intro ducit in regnum eterne beatitudinis. Un ppheta ps. xxxj. dicit. Bti qz remisse sunt iniquitates z qz te cra sunt peccata. qd potest poni p alio themate. Ecce beatus dicit penitentes in charitate. q. s. remissioe habent peccoz p sanguine xpi z in spe beati sunt z si re no du existant: cu sint in gra q est arratitudinis future. Dec Lyr. Itaqz d remissioe peccoz mortalium oim de qbz p totu hoc qdragesimalie egimus restat tanqz p medela infirmis: tu aliqd saltem generalr pponere. qzuis autez in alio qdragesimali plurima speciali egerim de pnia: en z i h qdragesimali necessitas cogit breuiter inuehere p ppli doctrina salubri. Unde d ipsa peccatoz remissione declarem tria mysteria pro hoc sermone.

Primu de remissionis notificatioe.

Secund de regularitatis obseruatione.

Terciu de cognitionis coacturatione.

S Circa primu de notificatione qrit quid sit peccm remitti aut qliter fiat a deo remissio peccati. hoc vtile est: vt nouerim quo a nostris peccis d beamus expiari. Respondet fm Tho. in qstio nibz disputat de malo. qstione de peccato veniali. arti. xj. q peccm remitti nihil aliud est qz peccm homini no iputari. et ostendit ex scriptura sic. Na cu

ps. pmisisset dices. Bti qz remisse sunt iniquitates z qz teera sunt peccata: exponen bec subdit. Beatus vir cui no imputauit dns peccm. Et sic peccatum remitti no est imputari. **N** Pro clari ori intellectu Nota fm intentione Scoti sup. iiij. dist. xiiij. q post qd pfecti acti peccati licet ia actus transierit: tñ aia que peccauit manet in dei voluntate obligata ad pena peccati. sc. commissio corresponsdentē vt dicit Aug. sup eade verba pdicta ps. Exemplu. Post qd qd offendit regē vl iudicē licet actus offensionis ia transiuit tñ in offendentē remanet i putatio ad pena. Sic in pposito manet post peccm in aia macula peccati ppter quas no est digna dei amore vel gra nec visione diuina tanqz inquinata stercore peccati. Sicut em no descer nec admittit qd ad cōspectu regis facie sterco rifata. sic in pposito. Un Apoc. xij. Nil coinquinatum. sc. peccato intrabit i illud. sc. celū. Itē post peccm manet etiā reatus peccati ad pena quā oportet soluere ante qz pueniat talis. sc. aia ad beatitudinē. Tūc qd peccm remitti pno qñ tali aie peccatrici non imputat talis. sc. peccati macula. sed infusa dei gra delet vl tollit. Secdo qñ etiā no imputat eidem illa pena a deo ordiata ad quā fuit obligata. ita q de no reseruat talē aiam ad pena p illo peccato. nec vult vindicare p pena ipm peccm commissum.

S Secundo qz ex hys qrit Quali homi deus no imputat peccm. Rñdet fm Cassiodoz sup eade vba ps. q oi agenti verā pniā. Propterea cū dicit ps. Bti vir cui no imputauit dns peccm: subdit. nec est in spū eius dolus. Vbi glo. Cui no imputat dns peccm nisi illi in q non est dolus false pnie sed se vero corde. sc. penitēdo accusat in cofessione z satisfactioe incedit pscere. Exēplu in David q cū peccasset cū Bersabee vxore Urie pus iputauit de peccm sibi p ppheta Nathan: q pposita pabola q diues qdaz pepcit suis ouibz z oniculā pauperis boie macrauerie pegrino aduenienti. Et data snia a David q fili mortis est vir ille diues q hoc fecit: subiungit p ppheta. Tu es ille q Uria occidisti z vxore ei tulisti: qz obre no recedet gladi de domo tua zc. Sc cū David vere penituisset cofitēti peccauit dno. ppheta mor efnā denūciavit remissionē di. Dns trāstulit peccm tuū. ij. Regū. xij. Oī sacra pnia q peccata deles. **R** Deniqz tercio qrit Quō p penitentia tegit de in aia peccm vt dicit ps. xvi s. scz qz teera sunt peccata. Quō em fit in beatificato homine vt commissio in h mdo peccata no sint apta deo cū deo nil pōt celari: vel tegendo abscondi cui oia ab efno nota sunt z apra oculis ei. Heb. iij. Et p psequēs mirū est q no videat etiā bti. Sed respōdet fm Lyrā et doc. cōiter. q peccata hoim commissio no sic dicunt regi vt nullo mō videant vl cognoscant fore facta. qz h est impossibile vt pteritū no sit pteritū. vel q deo sit ignotus. Sed dicunt regi vel teera p pniā. qz no videt deus ad puniēdū illa. nec erit ad pfusioez hois i pnia bti

Feria. III. post dominicā ramispal.

da videbunt tanq̄ dei misericordia et gratia res
missa. hoc autē p̄ charitatem penitentie annexam
Nā. j. Pe. iij. Charitas opit mltitudinē pctōz.
Sicut em̄ ferrū cū in se sit turpe et rubiginosum
si ignitus fuerit totalit̄ splēdorem ignis induit et
sit pulerū nec appareat rubigo i eo. sic erit in aīa
igne charitatis et gl̄ia splēdētē i celo. Et sicut mili
ti q̄ in bello cecidit si postea surgens hostes stra
uit magnifice. casus nō est ad cōfusiōē. sic in p̄
posito. **L** Jc̄ ex dicit̄ Hugo. sup̄ Ecclē. Exē
plū pōt poni tale. Si q̄rā te o hō qd̄ est pfundi⁹
inferno. Rñder Hugo ibi q̄ pctm̄. nā si nō esset
pctm̄. nō esset infern⁹. et pei⁹ est esse in pctō q̄ in
inferno sine pctō. vt patet per Anf. li. silitudinū.
Jc̄ si q̄rā. Quid est alti⁹ celo et angelis q̄ sunt i ce
lo. Rñder ibidē Hugo q̄ iusticia. qz̄ angeli p̄ ius
ticia ascēderūt sup̄ celū. s. ad dī visionē. in q̄ celo
a p̄ncipio fuerūt creati. Et subdit idem Hugo.
Quantū ḡ descēdit q̄ de celo ad infernū descēdit:
tātū descēdit q̄ de iusticia ad iniquitatē ruit. Et q̄n
tū ascēdit q̄ de inferno ad celū ascēdit: tantū ascē
dit q̄ de iniquitate ad iusticiāz redit. Nec ille. Sed
qz̄ de celo in infernū cadere est summe cōfusiōis
vt patet in demonib⁹. Et p̄ hūi⁹ de inferno si q̄s
posset in celū ascēdere: hoc esset summe glorie. vt
patet in xp̄o resurgētē vicz et ascēdētē cū sanctis
patrib⁹. Sic in p̄posito nō cōfusiō sed v̄tus glori
ria magna erit in celo eis q̄ p̄ p̄ncipiam de pfundi⁹
tate. s. pctōz tanq̄ de inferno ascēderūt in celestē
brūditinē. **D** ḡ sacra p̄ncipia q̄ mirabilis v̄tus es.
D q̄ntū amari deberes.

M Circa secundūz de regulis obseruādis
p̄ remissionē pctōz obrinēda Notāduz q̄ plures
regule generales tradunt̄ de b̄a doctorib⁹ recol
ligēdo ex dicit̄ Lācellarij parisiens̄ et alioz. Pri
ma regula fidelitatis. Heb. xj. Sine fide ipossi
bile ē placere deo. Un̄ Hugo. xxiij. q. j. c. Ubi sana
fides nō est nō pōt esse iusticia. qz̄ iust⁹ ex fide v̄
uit. Exemplū de hereticis et schismatic⁹. Jc̄ de sor
tilegis et hm̄ōi. Nā qz̄ fidē sanā nō hñt: nō p̄sequ
tur pcti remissionē. Secūda regula dicit̄ integri
tatis. vicz q̄ pctm̄ mortale vnum nō remittit̄ sine
alio. ideo integra est p̄ncipia agēda: nullo mortali
retēto. Nam de pe. dist. iij. s. Nis aurozitatibus
Leo papa. et dist. v. c. Fratres. Innocenti⁹ exp̄sse
dicat̄ hāc regulā. Rō fm̄ Lācellariū. qz̄ manen
te vnico mortali remanet inimicitia pctōris ad
deū ḡ p̄ncipia de vno v̄ plurib⁹ retēto aliq̄ mor
tali nō valent ad remissionē etiā illoz. Unde cōtra
riū tenere est heresis. vt ibidē dicit̄ Lācellariū.
Exemplū de homie q̄ licet de alijs pctis penite
at: nō vult restituere alienū. talis p̄ncipia nō fa
cit remissionē pctōz. vt patet p̄ Augu. xiij. q. vj.
Si res. Tū valent ad alia sp̄alia retribuēda. sic
opus bonū in mortali factū. Silt̄ est dicēdū de
p̄ncipia iram retinētē vel meretricē rē. **N** Ter
tia regula dicit̄ venialis q̄ntitatis. scz̄ q̄ pctā venia
lia existente boie in mortali nō remittunt̄ nisi re

misso pctō mortali. Et patz̄ fm̄ Rich. in. iij. di.
xvj. q. et ar. si. Quid hō q̄ diu est in pctō mortali
est inimicus dei. Bug⁹. Scio deū esse inimicū oī
crimioso. inimicū autē ḡ diu est inimic⁹ nō remit
tit̄ offensa nec magna nec pua. qz̄ remissio culpe
nō fit nisi p̄ grām sp̄s̄cti a q̄ talis est alien⁹. et
go manente mortali q̄ ad culpā: nō remittit̄ ve
niale. Nec pōt dici q̄ veniale possit remitti p̄ pe
nitentiā sine grā. qz̄ talis p̄ncipia est informis non
accepta deo illa acceptatione q̄ requirit̄ ad remis
sionē pcti. Verūcū mortale remitti pōt sine veni
ali et vnū veniale sine alio veniali. Nec Rich.
Exemplū. Qñ tu cōtritis de mortali: nō tñ tā
to feruore vt etiā venialia tollant̄. nam mortale
tollit̄ p̄ tritionē solā. sed venialia p̄ feruore con
tritionis v̄ charitatis q̄ implicite vel explicite cō
tritionē cōtinet: vt p̄ aquā bñdictam: dñicā ora
tionē et hm̄ōi fm̄ q̄ntitatē feruoris tollit̄ p̄ vel
minus de venialib⁹ q̄ sunt innūerabilia. nec pōt
homo oia memorari. **D** Ad p̄dicta exēplū.
naturale. Si man⁹ sit fetozib⁹ stercozis sordida
ta: fetozes nō tollunt̄ nisi ster⁹ abluat̄. Et q̄ntz̄
ablato stercoze adhuc fetoz manet. Quarta re
gula dicit̄ necessarie veritatis. s. q̄ ad remissionē
pctōz necessaria est vera cōtritiō. Nec autē consi
stet in pcti detestatione et p̄posito cauendū et p̄po
sito confitendū et satisfaciendū. vt patet ex diffini
tione cōtritionis. Sine cōtritione autē vera nec
p̄fessio nec satisfactio valet remittere peccata. pu
ta si quis habet voluntatē peccādi: licet cōfiteat̄.
Quinta regula dicit̄ totalitatis. i. cuiuslibet
partis vicz penitētie vna pars p̄cepta altera nō
sufficit remittere peccata. puta si quis p̄fiteri ve
re nō vult vel satisfacere: licet desinat. Nam cum
nō potest quis confiteri sufficit habere p̄positū.
similiter de satisfactiōe. Sed si cōtēnit: ita q̄ non
vult confiteri vel satisfacere: etiā si posset: hoc dā
nabile est. et patet de pe. dist. j. s. Ex hīs. et c. Mē
suram. Sexta regula dicit̄ amoris et charita
tis. scz̄ q̄ ad remissionē peccati requirit̄ vt hō
mo agat penitentiā et amore dei et charitate sine
qua nō est salus. j. ad Corinth. xiij. Septima
regula dicit̄ sempiternitatis. vicz q̄ semp velit do
lere scz̄ dum menti occurrit peccatū cōmissum.
Unde Hugo de sancto vict. dicit. q̄ deus quē
cunqz̄ absoluit a peccatis ligat eundēz vinculo
p̄p̄tue detestationis. s. habitualiter. et dū recoz
datur tenet̄ etiā actualiter. Proinde si q̄s pe
nitit sic q̄ p̄positum habet in posterū aliqñ recid
diuandū: nō consequit̄ remissionē. Si autē peni
tet cum p̄posito nō peccandi de cetero: tunc vera
penitentiā est et remittit̄ peccatū. licet postea cō
figat recidiuare. Nec talis damnat̄ p̄ peccat⁹ de
quib⁹ prius penituit. sed solū pzo recidiuō de q̄
nōdū penituit morte p̄uentus. De istis omnib⁹
in alio quadragesimali latius. Ergo peccatoz
agnosce q̄ misericorditer tibi parcat̄ deus et age
penitentiā.

P Circa terciū de cognoscēda remissioe pec-
 catorū q̄rit̄ Utrū hō possit cognoscere certitudi-
 naliter q̄ sibi remissa sunt pctā. Respondet fm̄
 Ric̄. in. iij. dist. xij. ar. ix. q. 1. q̄ de lege cōmuni
 nō pōt certitudinalit̄ scire q̄s hoc certitudie scie.
 iuxta illud Ec̄es. ix. Nemo scit utrum odio vel
 amore dignus sit. Dicit̄ de lege cōmuni. q̄ de le-
 ge speciali aliq̄b scis certitudinalit̄ fuisse legit̄
 reuelatū. vt Paulo ap̄lo z etiā sc̄o Francisco vs̄
 q̄ ad nouissimū q̄drantes. et sic de alijs sanctis.
 Uerūtamē etiam de lege cōmuni potest hō de su-
 orū pctōz remissione esse cert̄ certitudine p̄ba-
 bilis cōiecture. Et hoc sufficit penitētibz. Nec
 Ric̄. **Q** Sed q̄b signis possit hō p̄babilis
 cōiectura agnoscere q̄ sibi remissa sunt pctā. Re-
 spondet q̄ sum̄mū et Primū est q̄d ponit̄ ibidē
 Ric̄. sc̄z fecisse q̄d est in se veracissime dolēdo cō-
 fitendo satisfaciēdo z p̄positū cauendi habendo.
 Et iuxta p̄missas regulas signū est remissionis
 hoc. Secundū quoq̄ est ardentis amore xp̄i de
 pctis dolere. et sic sentire ardentem dei charitatē
 et pcti dolorē z horrore in corde. Unde Luc̄. vij.
 xp̄s dixit magdalene. Dimissa sunt ei pctā mul-
 ta q̄m dilexit multū. Terciū est lachrymas ve-
 ro corde abundanter fuisse. Auḡ. Lachryme
 testes sunt doloris. Isaac abbas dicit̄ i coll. ps.
 Cū ad regionē lachrymarū puener̄ scito te exau-
 ditū p̄ tuoz remissione pctōz. Nec ille. Quar-
 tū est cōsolationē sp̄ss̄cti in cōscientia serena ac-
 cepisse. Bern̄. ad fratres dic̄. Si de pctis cōmis-
 sis penitēs nō dum sp̄ss̄cti cōsolationē accepisti
 minus te p̄niam egisse cogita. q. d. supplicas er-
 go q̄d deest. Idē. Serenitas mēt̄ et p̄niam signū
 est remissionis. Un̄ Ps̄. ait. fm̄ multitudinem
 dolorū meoz cōsolatiōes tue letificauerūt aiā
 meā. **R** Exemplū legit̄ li. ap̄ū et in speculo
 exem. dist. v. cxx. q̄ puella q̄dam generosa in
 amorē cuiusdam iuuenis demonūz insultu sti-

mulata: cū mult̄ lachrymis est confessa. Cūq̄
 intantū fuisset grauata tēptatione vt nec dormi-
 re nec comedere posset. Ecce xp̄s sibi apparuit z
 vidit q̄si crucifixū plaḡ recētibz. z dixit sibi. Me
 diligas q̄ sum formosus z sup̄ oia bonus. Et sic
 tantū gaudiū sp̄ss̄cti p̄cepit sibi infusum vt ab
 oī tēptatione fuerit liberata. Un̄ multū valet
 memoria passionis xp̄i. **S** Aliud ibidēz in
 sequēti exemplo refert̄ q̄ militi incranti religiōez
 p̄ faciēda penitētia de peccat̄: tēptatio occur-
 rit a diabolo vt c̄t̄ret. Cui christus apparuit d.
 Grossum panem ordeaceū intinge in vuln̄ la-
 teris mei et sanguine madefactū comede. Uide
 bas aut̄ illi q̄ sanguis flueret recens de vulnere
 christi. Cūq̄ ille panē cruentatū horreret sed ad
 christi p̄ceptū ori applicasset: sensit in pane dul-
 cedinē mirabilē sup̄ oēm suauitatē. z sic comedit
 et ab omni tēptatione tranquillus p̄seuerauit vs̄
 q̄ in finem vite in sc̄a p̄niam. **O** ergo tu peccator.
 o peccatrix anima recognosce xp̄m p̄ te passum:
 vulneratū: et sanguine fuso in cruce mortuū: vt
 te a tuis peccat̄ ablueret. et amore ei⁹ q̄ te tantū
 amauit age p̄niam: fac finē vicij: vt cū ipso co-
 dem dño Jesu eternaliter regnare possis in bea-
 titudine patrie celestis. Qd nobis p̄ster idem dei
 filius Jesus q̄ cum patre z sp̄ss̄cto viuūt z res-
 gnat deus p̄ infinita secula seculoz. Amen.

Sermones p̄ diebus sequentibz plurimos
 habes descriptos in alijs p̄tibz sermonū P̄o-
 merij.

Ad laudem ergo dñi nostri iesu ac ad hono-
 rem et gloriā b̄tissime virginis Marie matris
 eius z seraphici patris nostri Francisci totiusq̄
 triumphantis curie celestis finit̄ q̄dragesimale
 de vicij sermonūq̄ b̄mōi opus Pomerij. Ro-
 go aut̄ vt oratur deus p̄ me: tanto labore fatiga-
 to ad utilitatē animarū et christi charitate.

Faint, illegible text in the left column of the page.

Faint, illegible text in the left column of the page.

Faint, illegible text in the right column of the page.

Faint, illegible text in the right column of the page.

Inno
in fine incipit
mors cōcō' in
regimāli de vi

B
sum
bas pl
Bhom
mum plus
Boc obedientia
Bndia an sit gūst
Bndia q obm
Bndia circa sensu
dam
Bndia qd e n
Bndia circa pec
Bndia est gūe
Bnie appet
Bndia plāre
Bndia q sit d
Bndia q mōra
Bndia z filabus
Bndia qd est n

La pben
b da
Bona q p
videlicet elec
Bona opera nōst
quāt
Bonum opus an
vana gloria
Bona qdō allu

Bdret re
e Ladere n
licum est ab
Cano qre statim
Celo quid sit alius
Cocodrili ppietas
Cognitionis specie
Cognoscere certu
milla
Confessio practica
Confessio practica
Confessio practica
exceus filiabus
Confessio practica
abus
Confessio practica
Confessio practica
filiabus
Confessio practica
Confessio practica
z filiabus eius

Tabula

In nomine domi
ni Jesu incipit Tabula sive ordinē alphabeti de
materijs cōtēt in hac parte Pomerij vitz Qua/
dragesimali de vicijis.

Homiabile est

sum me pctm̄ deo z angelis. Et pro
bať pluribz signis vj. D. vsqz fi.
Abominatur ne deus hoicem pecca
tozem plus q̄ diabolū vj. P
Abrae obedientia fuit magna xij. R
Accidia an sit ḡuissimū pctm̄ p̄ alijs xlv. T
Accidia q̄ obmittit p̄fessionē vl̄ cōmunionē. xlv.
Accidia circa sensuum custo/
diam xlvj. B. z sequen.
Accidia qd̄ z an mortale sit z de filiabus ei⁹. ibidē
Accidia circa p̄cepta iplenda. vide vbi de p̄ceptis
Ambitio est ḡue et abominādū pctm̄. xvij. p. to.
Anie appetit⁹ quare nō nisi deo satiat. xxxvij. C
Arbores plātare in plenilunio nō valet. xxxix. R
Avaricia q̄ sit detestāda z qd̄ sit. xxxvij. B. et se.
Jē qm̄ mortale pctm̄ sit z de speciebus ac mo
dis z filiabus. ibidem.
Aurum qd̄ est nisi terra rubea xxxvij. D

asp̄emia dei et sanctorum est cauē/
da xxv. S
Bona q̄ p̄ pctm̄ q̄s perdit an denť alijs
videlicet electi dei saluādis ij. L
Bona opera nostra diabolus tribz modis infe
quitur vij. D
Bonum opus an sit dimittendū cum se ingerit
vana gloria xxi. M
Brutis ql̄ibz assimilāť lurrifusos xxvj. X

Adere et resurgere hūanum est. vij. D. z
c. Cadere z non resurgere diabo (xlv. S
licum est. ibidem
Canis q̄re statim ad oēm strepitū latrat. xix. R
Celo quid sit altius z inferno pfundius l. L
Locodrilli pprietas xxx. P
Cogitationū species et obiecto variant. xij. B
Cognoscere certitudinaliter peccata sibi fore re/
missa l. P. D
Cōfessionis practica d̄ supbia z vana gl̄ia. xxi. P
Cōfessionis practica de ira et filiabus eius. xxij. Z
Cōfessionis practica de luxurie speciebz. xxvij. D
et de eius filiabus xxvij. K
Cōfessionis practica de gula et ebrietate ac fil
abus xxx. K
Cōfessionis practica de furto z rapina xxxvj. z
Cōfessionis practica de avaricia et modis ac
filiabus xxxvij. K. L
Cōfessionis practica de inuidia z filiabus eius
Cōfessionis practica de accidia (xxxix. F
et filiabus eius xlvj. LD

Confessionē vel cōmunionē obmittere cōtingit
quattuor modis xlv. U
Item An obmittens teneat bis facere ad sup
plendū sequenti anno xlv. y
Cōfessionē vel cōmunionē obmittēs punit plu
ripliciter. xlv. Z
Contentio est fugiēda p̄sertim cū aliq̄bz z h̄mōi
de hoc xxx. D. z se.
Cōtumelia z cōuiciū qd̄ sint. z q̄ detestanda sint
et an liceat dici causa correctiois. Jē qm̄ mor/
tale pctm̄ cōmittit in talibz xxxij. D. z se.
De cōtumelijs et h̄boz offensione quō satisfac/
tio requirit. Et an semp sine tolerande. xxxij
L. D. plura ibi.
Correctio. An platus vel p̄familias dū in cor/
rigēdo excedit modū teneat veniā petere. xxxij
(N
Electatio morosa qd̄ sit vij. B
d. Detractio q̄ ē detestāda. xxxvij. N. z se.
Detractio q̄c modis fit xxxvij. R. z se.
Detractio quando est mortale pctm̄. et de audi/
ente detractionem. xxxvij. U. X
Detractor assimilāť serpenti. ibidem P
Deo displicet sum me peccatum i. F
Deus q̄cqd̄ p̄cipit id facere nō est pctm̄ v. E
Deus z pctm̄ se nō cōpatiunt in hoie r. L
Diabolo pctm̄ placere oñdit pl̄bz signis l. B
Diabolus an possit dici cā pcti. ibidem B
Diaboli sine instigatiōe an fiat aliqd̄ pctm̄ j. L
Diabol⁹ quō iocūdari possit de pctō hois j. D

Brietas quō excusat a pctō. xij. L
e. Ebrietas est detestāda xxx. p. to.
Elōgari a pctōre de⁹ quō dicit. ij. J
Emptio de hoc vbi Negociatio.
Excommunicati q̄ sunt vitandi. de hoc. ij. J
Executores testamentoꝝ. de hoc. xxxvj. Z
Exēplū de despato in hora mortis iij. N
Exēplū q̄ x̄ps apparens cruentatus reuoca/
uit q̄sdam a peccatis xxx. D
Exm̄ q̄ br̄a h̄go veniā postulat pctōribz iij. Z
Exēplū cōsolatoriū de vana sollicitudie. vj. L
Exēplum q̄ peccatum sum me abomināť de
us et angeli vj. D
Exēplū q̄ patres in deserto orōnes pro se fieri
ordinabant p̄tra tēptationes etiā dū ipsi dor/
mirent vj. T
Exēplū q̄ deus post temptationem dat con/
solationem vij. Z
Exēplū de cruciatibz maris in inferno r. N
Exēplū de grauitate pcti ij. R
Exēplū q̄ br̄a h̄go suscipit anias suoz deuo/
Exēplū q̄ qd̄am in extremis (toꝝ. xij. Z
vidit infernū ap̄tum xij. E
Exēplū q̄ x̄ps sniam tulit vt pctōr aut soluat
pctā sua aut damnet p̄petuo xij. D
Exēplum p̄solatoriū q̄ contēptoz grauius
punitur. xij. N

Tabula

Exemplū q̄ gebēne terror z padisi gaudiū anti
mār p̄ccōre ad penitēdū. xiiij. Q. Alii. xvij. P
Exemplū q̄ supbia etiā in religiosis esse hz. xv. y
Exemplū q̄ in supbo nec castitate eius timet di
Exemplū q̄ supbiēs de sciēz (abolus. xvj. D
tia oblitus est oīa q̄ scuit. xvj. F
Exēplū q̄ ornat̄ p̄pōsus vel lasciu⁹ dānabil⁹ ē
Exemplum de contentione cauēz xvij. N
da. xix. S. Blind ibidem Z
+ Exemplū de ingratitude circa parētes xx. F
Exemplū q̄ ira cundus etiam si mortuos susci
ret deo nō placet xxij. Q
De ira supanda Exempla plura xxij. S
Exemplū cōsolatoriū q̄ forzilega mulier delusa
fuit p̄ cuiusdam viri pharetram xxij. U
Exemplū q̄ offendens primū tenetur petere ve
niam. xxij. N
+ Bēn̄ de matre q̄ dā maledicēte filios xxv. Q
Exēplū de blasphemia dei v̄l scōz xxv. Z
Exemplū de luxurie dānacione xxvj. z
Exemplū z cōcubenarios dānabiles. xxvij. L
Exēplū de sodomia q̄ inducit in despacionem
Exemplum q̄ christus apparēs (xxvij. E
reuocauit quendam a luxuria xxvij. F
Q. luxuria puat hominē gratia: plura exem
pla xxvij. J
Exēpla de castigatione carnis z luxuria plura.
Et q̄ obiurgatio valet z eandem xxvij. M
De gula detestāda plā exempla xxix. P R y Z
Exemplū de horrēdis cibus ifernalibz xxix. Z
Exemplū q̄ snia iudicis ebriz non valet xxx. L
Exemplū quare ebriz dissolutio nes varias faci
unt ex vino qz vitē Noe plātauit talitē. xxx. D
Exemplū de rustico inebriato qui filios videns
singulos p̄ duobus putauit. xxx. F
Exemplū de ebriz dānacione xxx. L
Exēplū q̄ q̄ iuste negociant pl⁹ dicant. xxx. S
Exemplū de piurij punitione. xxxij. D S
Item f. ibidem
Exemplum de penis piurij xxxij. O
Exemplū q̄ gentiles obseruauerunt iuramēta
sua xxxij. K
Exemplū contra vsurarios xxxv. R U
Exemplum de auaricia xxxvij. F z L
Exemplū de detractione xxxvij. P z Z
Exēplū z supstitiosos z incantatores xliij. D F
Exemplū de negligentia cōfessionis z cōmunio
nis xlv. R S Z
Exemplū de qnqz sensibz. vbi etiā exēplū cōsola
toriū d̄ eo q̄ canē in cimiterio sepeliuit. xlvj. S
Exemplum de inuidia xxxix. F
Exemplum q̄ duo fratres non potuerūt rixari
quia non erant auari xxxvij. J
Exemplū de inobedientia (legale est) xli. Q
Exemplū q̄ varijs modis mundani offendunt
circa p̄cepta z in bene opando deficiūt. xli. Z
Exemplū q̄ vetula mala plus q̄ diabolus pos
test seminare discordiā inf̄ z iugatos xlvj. K

Exemplū q̄ sutor maledicēs predicanti contra
calceos rostratos punit⁹ est xlvij. P
Exemplum de sancto Logino qui christum in
cruce lancea p̄ latus transfixit xlvij. N Q
Exemplū de Nabuchodonosor compuncto et
Pharaone obdurato in flagellis. xlvij. Z
+ Exemplū de foca rome laborante in festo. s. pro
octo denarijs acq̄rendis xlix. D
+ Exemplū de cultu deuoto festoz xlix. F
Exemplū q̄ christ⁹ est p̄diligēdus oībz l. R
Exemplum q̄ passionis christi memoria dulci
ficat penitentie opa l. S

Esta violare est pctm̄ graue. xlix. B
f festum violantes oī lege puniunt. xlix.
In festo quāta parte diei de
bet q̄s vacare deo vel salubribz xlix. F
Fictio scz in opere. v̄l figurata aut ficta locutio
an sint peccata xxxij. X
Fraudes varie cōmittunt in negociādo. xxxij. R
fruct⁹ plures confert obseruātia p̄ceptoz. xl. L
furtum q̄ sit graue peccatum xxxvj. X
furtum an grauius peccatum sit q̄ rapina v̄l
econuerso xxxvj. y
Furari de bonis mortuozum q̄ graue peccatū
est xxxvj. Z
furtū varijs modis fieri reputatur xxxvj. Z

Loria vana quid sit. et plura. xxx. p̄ totū.
g Grātia deo agere debemus cum come
dere incipimus. xxx. N
Gradibus septem ruit q̄s in peccata. ij. D
Grauitas in peccatis quomō p̄ponderat. ix. S
Grauitas maxima pcti ostendit. x. D. z seq̄n.
Gula est abominanda multiplici rōne. xxxix. D
et plura de hoc p̄ torum.
Gula est causa luxurie. ibidem.
Gustus delectatio durat per latitudinem duoz
rum digitorum. xxxix. R

ystoria vite sancti Logini marty^r. xlvij.
h Homicida coram deo fit q̄s (N z Q
sola voluntate. xliij. E
Homicidiū est multū detestādū pctm̄. xliij. R
Homicida qm̄ presens est quare effluit sanguis
ex occiso homie. ibidem
Homicidiū quomō fit sine peccato xliij. M
Homicidij pctm̄ puni⁹ pluribz penis. xliij. P
Hūilitas falsa est que frangit p̄cepta. xlv. X
Hūmilis confessio in malis factis melior est q̄
in bonis factis supba gloriatio xlv. L

Et iunium duabus aliis leuat in celum.
i Ignorātia qualis excusat a pec
cato xli. L
Induratio in peccatis fit. vij. gradibus. ij. D
Inferno quid sit p̄fundius l. L
De penis eius. x. N

Exprimado dē...
 mortale et plura
 vicia multiplex
 p̄ccata est exccrā
 alia de inuidia
 p̄m̄ tenere est p̄cc
 de re mortali offe
 de re filibus. ibid
 p̄m̄ an graui⁹ pctm̄
 pcti cōmissa in p̄
 de re p̄ccatis et re
 nandus.
 Exempla de circum
 dānandis
 Exempla de exgere
 anarū iurare l

 Egenda scri
 Liberat de
 ratione p̄
 Libertas est max
 Lupus cum irati
 Luxuria mala m
 De luxurie occasi
 Luxuria q̄ sit mo
 Luxuria q̄ p̄ccul
 dōe eius. et plu

 Bla multa
 morte et post
 Mala que
 Mala plura alia q̄
 Maledicō creatur
 Maledicere an sit m
 ne maledicēte.
 Maledicium an lic
 um
 de maledicō plura
 Malediciū quid sit
 mortale et de dete
 Mercatura plura de
 Dies malo⁹ boim
 Males que
 Males q̄ viri
 Malesū familiarita
 est in h̄z ae vari q̄ m

 Egignia cōf
 stabit pctm̄ su
 De negligentia
 et vbi de accidia.
 Negationem christi
 quomodo
 De negociando plura
 Negociator vel vici
 vel defectum rei opa
 Documenta plurima
 iij. p̄ totum.

Tabula

Ingratitudo qd sit z qe modis committit z qn sic mortale. et plura de ea **xx. B. et p. to.**
Iniuria multiplex sit deo p peccatum **x. M**
Inuidia est execranda. et de filiabus. ac plura alia de inuidia **xxxix. p. totum**
Iram tenere est piculiosissimum **xxij. Q. z seqn.**
De ire mortali offensa z de vindicta **xxij. X. y**
De ire filiabus. ibidem **Z**
Ira an graui? pccm sit qz concupiscentia z qz alia pccm comissa in primum **xxij. B. C. L**
De ire speciebus et remedijs. et q innascit a parentibus. **xxij. E. F**
Juramenti de circumspectione causa et de conditionibus **xxxiij. D. L. z sequē.**
Juramentū exigere an liceat p sone puate. z an p creaturā iurare liceat. z pla d iuramento. **xxxiij. D. N**
Egenda scilicet Longini. **xlviij. N. et Q**
Liberat deo aliqz a pccis alijs in obduracione pmissis **xlviij. U. y**
Libertas est maximū bonū homini **v. L**
Lupus cum irascit dissimulat **xix. p**
Luxuria mala multa facit **xxvj. U**
De luxurie occasiōibz z q deo detestaf ea. **xxvj. y z**
Luxuria q sit mortale. z de speciebz. **xxvj. p totū**
Luxuria qz piculosa sit et de filiabus ei ac remedijs eius. et plura **xxviij. S. z sequē.**

Bla multa facit pccm homi in vita et in morte z post mortem. **ij. S. M. z seqn.**
Mala que facit pccm i mūdo. **iiij. P. Q**
Mala plura alia q facit peccatum **iiij. p. totū**
Maledictio creature est cauēda. **xxv. D. et seqn.**
Maledicere an sit mortale. et qd de scis q leguntur maledixisse. **xxv. P. Q. R**
Maleficium an liceat tollere p aliud maleficium **xliv. S**
De maleficijs plura vbi de superstitione.
Mendaciū quid sit z qe modis sit z quando sit mortale. et de detestabilitate **xxxij. p totū**
Mercatura plura de ea **xxxj. per totum**
Mors maloz hoim differt a morte bonoz. **iiij.**
Mulieres quare sunt magis contentiose qz viri **xix. S**
Mulierū familiaritas est piculosa. ideo melior est iniquitas viri qz mulier bñfaciens. **xxvj. Z**

Egligentia cōfessiōis vel cōionis qz detestabile pccm sit **xl. Q. z se.**
De negligentia plura ibidem per totum et vbi de accidia.
Negotiationem christiano an liceat exercere et quomodo **xxxj. M. z seqn.**
De negociando plura ibi per totum.
Negotiator vel venditor an tenet dicere viciū vel defectum rei quam vendit **xxxj. R**
Documenta plurima que facit peccatum. **j. L. et iiij. p. totum.**

Aduratio in pccis vñ orit **xlviij. S. T**
Obdurari homines quare pmittit deus. ibidem **U. z sequen.**
Obedientia Abrae z Isaac **xlj. R**
Obedientia an sit maxima virtutum. et p oppositum de inobedientia. **xlj. P. Q**
Obedire debemus deo plibz rōnibz **xlj. N**
Obedientijs deus qre pmittit in ve. re. spalia. sed in no. rest. eterna. ibidem **D**
Obedientia dulcescit ex quattuor **xlj. R**
Obligatio fieri pōt qrtuor modis **xl. Q**
Odit deus pccm summe. **vj. D. z. x. N. z p. totū.**
Ornatus pōpositus z lasciuus q cōtēnendus sit Et de offensa ac varietate **lvij. p. to.**

Spa dum psecrat stupa accēdit. **xxj. R**
Paterfamilias z placat in corrigēdo subditos excedentes modum an debent petere veniam **xxiiij. N**
Peccatū summe placet diabolo **j. B. S**
Peccatum pro nullo cōmodo vl incōmodo est faciendum. **v. per totum**
Pccm qd sit z d ei radice z pgressu. **vj. J. K. M**
Peccatum vnum alio fore grauius quomō iudicatur. **ix. S. et per totum.**
Pccm clericoz an sit graui? qz laycoz in eadem **Peccatum** quare pmittit deo in (specie. **ix. K** mundo cum sit pessimū **ix. R**
Pccā inter capitalia qd est graui? ceteri **ix. J**
Pccā clamantia ad deū p vindicta qrtuor sunt **Peccata** in pnis motibus quomō modo sunt iudicanda **(xliv. L** **vij. B**
Pccā in spūm sc̄m que z quot sint z quō dicantur irremissibilia. **ix. D. z. xlviij. p. totum**
Peccata qualibz regulis cognoscunt esse mortalia. **xiij. z. xliij. p. totum.**
Pccā venialia cauēda sunt p posse **xliij. S**
Item An sine peccatis venialibz possit quis ducere vitam **xliij. X**
Pccā venialia i qbz differūt a mortalibz. **xliij. y. Z**
Peccata qbz nō imputat deus. **l. J. Et plura de peccatorum remissione.**
Penitentia quomō regit peccata **l. k**
Periuriū z de modis ei ac d execratiōe. **xxxiij. B**
Perseuerantia in pceptis requiritur **xl. k**
Plage egipti cōminant a deo non obseruantibus pcepta **xl. L**
Pollutio nocturna **xxx. k. in fi.**
Pcepta dei qz districte tenemur implere. **xl. S**
Item de pceptis ibidem plura z vbi obedientia. **(M**
Pcepta plura quare data sunt hominibz. **xlj**
Pcepta quo ad deum tria posita sunt et quare. **xlj. B**
De pceptorum modis pro nostra instructione. **(S**
Probare solet deus hominem in tribus. **xlj. U**
Promissum nō seruare an sit mortale. **xxxij. y**

Tabula

Ualiditatem pctōz voluit deus nobis fo
 re occultam et q̄re **xiij. B**
 De q̄litate obseruādi p̄cepta. **xl. J**
 De q̄litate leuificādi obediētiā **xlj. R**
 De q̄litate homicidij. et an possit fieri homicidi
 um sine peccato **xliij. M**
 Quinqz sensus exteriores q̄ sunt custodiendi. et q̄
 bus modis p̄ eos q̄s peccat. **xlvi. p. totū. z plu
 ra ibidem.**

Apina de ea vide vbi de furto
Regule de pctōz cognitiōe An sint mor
 talia vel venialia. **xij. z. xliij. p. totum.**
Regule de pctis q̄nqz sensuum **xlvj. D**
Regule p̄ remissione pctōz obseruāde **l. M**
Remedia p̄tra tēptationes. **vij. F**
Remedia vtilia p̄ sensibz custodiendis **xlvj. J**
Remedia p̄ assuefactionē iurādi **xxxij. O**
Remedia p̄tra inuidiam **xxxix. L**
Remedia cōtra maleficia **xliij. S**
Remissio pctōz q̄d sit z q̄līe sit **l. S. et se.**
Remissa fore peccata q̄bus signis potest quis
 cognoscere **l. P. Q**
De peccatis in sp̄m sanctum quō dicunt nō re
 mittere. **ix. D. z. xlvij.**
Restituere famā in q̄bo casibz q̄s excusat vt non
 teneatur **xxxvij. y**
Ruina homis etiam p̄fecti quō fit **xlvi. S**

Acramentū q̄d cūqz suscipiens p̄terq̄z ba
 ptismum prius confiteri debet de non
 dum confessis **xliij. K. L**
Satisfacere quō tenet q̄ v̄bo offendit **xxij. Z**
Item an tenet dicere se mentitū fore. **ibidem.**
Item q̄d de plac̄ z patrefamilias an tenent ves
 tiam perere a subditis. **ibidem.**
Sensus exteriores q̄ sunt custodiēdi. et de hijs
 plura **xlvi. p. totum**
Serpens in qua specie temptauit p̄mos parē
 tes. **ibidem.**
Serpentis z cocodrilli p̄prietates **xxxix. P**
Signa quibz cognoscunt electi **xlj. M**
Simulatio an sit pctm̄ mortale. **xxxij. X**
Superbia detestanda est. et q̄ vsurpat propri
 um dei **xy. R. S**
Supbia quō possit curari **xy. Xy**
Supbia quid sit z q̄ mortale peccatū sit. **I**tem
 de eius speciebus z de filiabus **xy. p. totū.**
Supstitiones in somniōz obseruātia **xliij. D**
Supstitiones q̄ sunt execrāde. **xliij. A. z sequētibz.**
Supstitione magis sunt mulieres q̄ viri z q̄re.
Item de supstitionoz absolūtione **xliij. B. L**

Supstitiones z sortilegia an semp sint mortā
 lia pctā. z an habeāt efficacitā **xliij. D. E. F**
Item q̄re pmittit deus quandoqz effectum lo
 citi in talibus. **ibidem.**
De supstitionis maleficij remediātione. **xliij. S**
De supstitionū sp̄bz z modis varijs. **xliij. D. J**
Supplia inferni quomodo correspondēt se
 prem capitalibus pctis. **x. N**

Emptatōes easdē fecit diabolus christo
 t̄ quas primo homini fm̄ species. **v. A**
Temptatōes q̄re pmittit de v̄bo. **vij. S**
De temptationū cautela. **ibidem.**
Temptatio quādo fit a diabolo et quādo a car
 ne quomōdō habet cognosci **vij. X**
Temptationi q̄li difficilius est resistere. **vij. X**
Item de remedijs. **ibidem.**
Temptatio quō aggrauatur. **vij. E**
Tria ponunt q̄ male remunerant hospites suos
Tristari de bono primi quō est pctm̄ **xxxij. R**
 et quō pōt fieri sine pctō **xxxix. D. z se.**

Ana gloria q̄d sit z plura. **xxj. p. totum.**
De vane gl̄ie offēsa filiabusqz et reme
 dijs. **ibidem.**

Venditio an liceat fieri in loco sacro z in festo. z
 plura. **xxxj. Et vide de negociatione.**
Vindicta an liceat **xxxij**
Virtutū que sit maxima **xlj. P**
Vitugare vide vbi contumelia z conuiciū.
Voluntaria dicunt t̄m̄ esse peccata **xij. D**
Visura q̄ sit execrāda. et plura. **xxxv. per totum.**
Vroz an possit elemosynam dare sine viri sui cō
 sensu **xxxvj. A. B**

Ps in infantia parce fuisse lac virginis
 matris puratur **xxx. A**
Xp̄s in vita z in morte moderantia ver
 bo et exemplo docuit. **ibidem.**
Xp̄i sanguis emundat consciētiam nostram q̄
 tuor modis **xxxvij. M**
Xp̄s tria testimonia fert in iudicio cōtra malos
 xl. in principio.
In christo sentire debemus tria p̄cipua **xlvi. A**

Pocrisis quō sit peccatus mortale. vide
 inter filias vane gl̄ie specialit̄. **xxj. p. fi.**
Pocrisis simulatio v̄l fictio an liceat in
 verbo vel opere et q̄bo ex causis. **xxxij. X**

Fine Tabula.

In no
 Quia
 In capite ieiun
 de districta ob
H
 ad t̄dauit
 p̄manituros.
 quis t̄dauit
 sacra scrip
 t̄dauit? sag
 i. Cor. xij.
 Aug. xv. d
 In dimini
 q̄ h̄s dices ē
 quā n̄ habet quis
 J̄c Aug. Buri ha
 r̄p̄ d̄m̄ habēs in
 Sōd quomō h̄c t̄
 b̄m̄li p̄ obseruanti
 iob. xij. Qu
 ut ca ille est qui dicit
 d̄m̄li p̄ r̄p̄ verba i
 nos filios suos quor
 iuris ieiunare vidē
 lina in d̄m̄ z hortat
 d̄m̄li placet. oleo
 nis. facit m̄l̄ laur̄ p̄
 z t̄dauit in celo
 forāna p̄p̄ositi. q̄
 uos qui h̄c āno a

In nomine domini
ni Iesu sequit' tertiu' Quadragesimale Pome-
rii de pceptis decalogi. psequen. registratu'.

Quia nepe dictate

philosophoz pncipe .s. aristotele. j. phisicoz.
z. viij. Thopicoz. pcam est fieri p pla que pos-
sunt fieri p pauoia. Cu in partibz precedebz
fmocnarij pomerij sufficiat licet sparsim con-
fecti extent fmones devno quoz ipoz pcepto-
rum decalogi. Ideo superfluu iudico hic iteru
scribere nisi quatu oporet aliqua addere p sup-
plemto materie talis z coopratioe. Sed suffi-
ciat peosequi hic solui registrado ordine z seriez
predicadi de eisdē: annota doqz remittere illuc
vbi iuenitur talis fmo vl' materia de huiusmo-
di pcepto de quo placet predicari. Et quonia
deuotio populi gliscit euageliu de die vnoqz
quadragesimali audire Hac ob rem statui the-
ma pro singulis diebz accipere ex euangelio. et
eidē competēter materia eiusmodi fmonis ap-
plicare. vt patebit inuēti.

In capite ieiunij sez die cinez Sermo p m^o
sez de districta obseruātia pceptoz dei.

Hesaurisate

vob
thes-
sauros in celo Matth. vi. z in euā-
gelio hodierno. Verba sunt nri
saluatoris iesu. in quibz hortatur
nos ad thesaurisandū celestes thesauros i per-
petuu pmanuros. Nimirū carissimi si inqra-
mus quis thesaur^o est ve preciosissim^o in toto
mūdo: sacra scriptura respōdet nobis q p^oci-
sissim^o thesaur^o sup omnia ē caritas. sicut docet
apostol^o. j. Cor. xij. di. Maior horū est chari-
tas. Unde Aug. xv. de trinitate. z Magister di.
xvij. dicit. In diuinis donis nil mai^o ē caritate.
hanc q bz diues ē: etiā si nil videat habere: sine
qua nil habet quis etiā si multū videat habere
Idē Aug^o. Aurū habēs in arca diues est: quō
ergo deum habēs in conscientia diues non est.
Sed quonia hūc thesaurū caritatis nemo ha-
bet nisi p obseruātia pceptoz. sicut exp^oisse de
christū Joh. xij. Qui habet mādata mea z ser-
uat ea ille est qui diligit me. Idcirco sancta ces-
lesia per xpi verba i hodierno euāgelio docen.
nos filios suos quomō debeam^o bis diebus
facris ieiunare videlicet sine omi hypocrisi z ma-
licia: inducit z hortat vt vngamus caput id est
christū placare. s. oleo pietatis z operū charita-
tis. facie etiā lauare p penitētie lachrymose aqz
z thesaurisare in celo thesaurū charitatis p ob-
seruātia pceptorū. quasi diceret. O vos pecca-
tores qui hoc āno a mltis diebz thesaurisastis

vobis irā dei p varia peccata. superbiā: auari-
ciam: luxuriā. zc. iam nunc in ista qdragesima
cōuertimini ad deū z thesaurisate vobis obser-
uando dei pcepta in charitate thesauros vite
eternę: quos ne ctinea nec cerugo demolit. patet
in hoc sacro euāgelio. Itaqz d pceptis pdican.
tria mysteria in hoc fmonē declarabim^o de ipa
obfuantia pceptoz diuinoz in gnali.

Primū d: districte obligatiōis.

Secūdu d: debite obfuarōis vl' impleriōis

Tertiu d: saluifice fructificatiōis.

De istis vide in forma eadē scr. xl. in scdo qdras-
gesimali sez de vitijs.

Feria quinta post cinez Sermo secūdus de
obediētia diligēti in pceptis dei.

Mlti venient

m
ab occidēte z oriēte z recumbēt cū
Abraam Isaac z Jacob in regno
celozū Matth. viij. zin euangelio
hodierno. Verba sunt saluatoris quibz edocet
q ad regnū celozum intrare quis nō valet z cū
sanctis dei regnare nisi per fidē xpi z obediētia
pceptoz diuinoz. sicut Abraam Isaac z Jas-
cob z omēs electi p hec saluati sunt. Unde legi-
mus Matth. xix. q dum quidā interrogasset
dominū iesum di. Magister bone qd boni fas-
ciam vt habeā vitā eternā. Respondit iesus di.
Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Pro-
inde etiā in hodierno euāgelio christ^o Leticio-
nis fidem cōmēdauit. z pdixit iudeos non cre-
dētes in eum eternalitē damnādos. qui vo cre-
derent fidē formata. s. charitate obseruādo p^o-
cepta: cum sanctis patriarchis in celo co:regna-
turos. patz in euāgelio. Itaqz de obediētia dili-
genti pceptorū dei tria mysteria in hoc fmonē
restat declarāda.

Primū d: amoroze inductiōis.

Secūdu piculose inobediētiōis.

Tertiu dulcorose facilitatiōis.

De istis vide in secundo quadragesimali devy-
rijs salicz sermone. xij. vbi sub eadem forma di-
uisiōis habētur.

Feria sexta post cinez Sermo tertius sez de
plālitate pceptoz dei.

Ictū ē atiquis

d
Diliges proximū tuum z odio ha-
bebis inimicū tuū. Ego autē dico
vobis: diligite inimicos vestros
Matth. v. et in euāgelio hodierno. Saluator
noster voluit nos obligare non solū ad diligē-
dum deū sed etiā proximū. Et sic dedit pla p^o-
pta. Unū de diligēdo deū. Secūdu de diligen-
do proximū. Tertiu quod diffialius est etiā
de diligēdo iimicū. Quare hec nisi qz vt Chryf.
o

Sabbato post cinerū

dicit dilectio dei et proximi etiam inimici concathene sunt. ita quod vna sine alia haberi non valet. Nam qui diligit deum eius precepta seruat: quod precepit proximum etiam inimicum diligere. Quod autem scriptum est dicitur: odio habebis inimicum tuum. hoc secundum Origenum intelligit de diabolo qui obstinatus est in malo ergo odiendus. Sed proximus etiam inimicus homo diligere debet. propter deum in quantum homo participat gratia beatitudinis quamuis malicia eius non sit diligenda. ut ait Augustinus. Et quod proximus diligitur propter deum et in deum. ideo corpore deo diligit in proximo. Unde .i. Job .iiij. Hoc mandatum habemus a deo ut qui diligit deum diligat et proximum. Qui enim dicit quod diligo deum et proximum odit: mendax est. Unde Christus in hoc euangelio docet de istis et alijs pluribus. patet inueniri textum. Itaque ex quo data sunt plura precepta dilectionis ut dicitur: tria mysteria ponemus in his sermonibus.

Primum de preceptorum pluralitate.

Secundum de documentorum modalitate.

Tertium de exemplaritate.

De quibus sub eadem forma diuisionis videi fecundo quadagesimali. scilicet de vitijs ser. xliij.

Sabbato post cinerū. Sermo quartus de preceptoribus prime tabule et sedes et superadditis.

Eprecabantur

ut vel simbria vestimenti eius tangerent et quotquot tangebant salui fiebant. Marc. vi. et in euangelio hodie sermo. Sicut sacrum canit euangelium: cum dominus Iesus supra mare ambulans. discipulis nauigantibus et propter veterum contrarium laborantibus in remigando apparuit. Illi quibus turbati sunt putant esse fantasma. Unde exclamauerunt. sed dominus Iesus confortauit eos et in nauem ascendit et cessauit ventus. Per hec mystice designauit quod ipse dominus Iesus suos christianos in temptationibus et tribulationibus veraciter solet confortare et consolari per gratiam et quietatem. Tandem euangelium dicit quod egressis de nauis ceperunt ad Iesum venire multi et infirmos circumferre ad eum et in plateis ponere et deprecabantur eum ut vel simbria vestimenti eius tangerent. et quotquot tangebant salui fiebant. A spiritualiter simbria christi que est pars vltima eius indumenti significat vltimum vite christi. passionem et mortem: quam qui tangit christus saluus erit. Sed quomodo debet et possit tangere. Nota secundum nostrum Richardum super .iiij. dist. xix. art. .i. q. .i. Anima humana actualiter vel spiritualiter tangit passionem christi per fidem et dilectionem que dilectio consistit in obseruatione preceptorum. et talis anima salua erit. Non enim sufficit christiano solum videre passionem christi per intellectum. nec solum audire in scripturis predicari. nec solum odorare per deuotionis simplicis affectum in oratione. nec etiam solum gustare in sacramento eucharistie. Sed requiritur ut tangat etiam

per fidem et charitatem que aiaz coniungit deo. .i. Jobbanis. iij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Tangam ergo charissimi manu id est opere implendo precepta in charitate et sic salui erim. patet de predictis in euangelio. Itaque de istis preceptis adhuc tria mysteria declarabimus.

Primum de preceptis tabule prime.

Secundum de preceptis tabule sedes.

Tertium de preceptis additis ex serie scripture.

Circa primum de preceptis prime tabule Notandum quod ex quo preceptis omnibus et primo debemus deum diligere. secundo autem proximum sub deo et secundum deum idcirco deus dedit primo precepta que ordinant hominem in deum debite diligendum. et de hoc dedit in prima tabula tria precepta priora. sed quare est quod quod ad dilectionem dei tantummodo tria sunt data precepta. nec plura nec pauciora videbitur in secundo quadagesimali scilicet de vitijs. fm. c. xliij. sub littera B. Notandum quod deus benedictus vsque B littera.

Circa secundum de preceptis sedes tabule notandum quod deus de proximi dilectione dedit septem precepta in secunda tabula ad id ordinata. Primum honora patrem et matrem. Secundum non occides. Tertium non mechaberis. Quartum non furtum facies. Quintum non loqueris falsum testimonium. Sextum non concupisces vxorem proximi. Septimum non concupisces rem proximi tui. patet. Et o. di. xx. Sic itaque in prima tabula sunt tria precepta de dei dilectione et in secunda septem de dilectione proximi que in toto faciunt decem. que dicuntur precepta decalogi a deca quod est decem et logos quod est sermo. quasi decem preceptorum legis sermo. B. Si iuxta hec etiam potest queri Quare tantummodo decem precepta sunt tradita in toto et non plura nec pauciora. Respondetur per Thomam .i. q. .c. ar. v. et post eum Raynerius et Anthonium. in summa sua pre. .i. c. xliij. declarant. per similitudinem humane communitatis dicitur. sic. Quia inquit sicut precepta legis humane ordinant hominem ad communiter humane: ita precepta legis diuine ordinant hominem ad quadam communitatem sub deo. Ad hoc autem ut homo in aliqua communitate bene commoretur duo requiruntur. scilicet primo ut bene se habeat ad eum qui preest communitati tanquam ad caput multitudinis. Et cum hoc secundo ut bene se habeat ad multitudinem: scilicet ad alios communitatis socios tanquam ad membra nam manus male staret in corpore si vel capitulum etiam ceteris membris non deserviret ut deberet. Sic homo in multitudine si se habet ad principem communitatis bene in his tribus quibus a tenet scilicet fidelitate. et reuerentia ac famularum. vtiq; bene stat. alioquin si vel in vno se male habeat malum est. sed quoniam deus caput preceptorum omnium est. idcirco requirit a nobis primo fidelitatem in primo precepto. ne honorem eius alteri tribuamus. ideo precipit. non adorabis deos alienos coram me. Secundo requirit reuerentiam sui nominis. ideo precipit. non assumes nomen dei tui in vanum.

Tertio requirit famulatu in sabbati sacrificatioe
Secundo qz homo bene se habet ad multitudi-
nem comunitaris in duobz videlicz Primo vt
nulli hoi noceat: nec opere nec ore nec corde. Et
Seco vt debitū speciale cui debet reddat. Et qm
tum ad hoc debitū reddendū precipit quarto
pcepto scz honora patrē z matrē. qntū autē ad
nocumentū posset quis nocere primo scz vel in
psona propria. ideo phibet. Quinto non occi-
des. vel in psona coniuncta: ideo pceptū Sexto
non mechaberis. nā mechā nocet in vxore z in
paganōe prolis proximū. Itē posset qd nocere
in rebus. ideo phibet Septimo. nō furtum fa-
cies. vel in vbiis oris: ideo pceptū Octauo nō
falsum testimoniū dices. vel posset qd nocere cor-
de volēdo: ideo pceptū Nono z Decimo pceptis
cōcupiscētia vxoris z rerū.

¶ Circa tertiu de pceptis additis Notandū
fm Anthon. scōf. pma parte sū. r. xiiij. c. iij. §. vj
q bñdictus deus vltra hec pcepta decalogi dis-
gito dei dscripta i tabulis voluit in sacra scptu-
ra veteris testamenti addere aliq que voluit vt
deferant populo comuni a deo. mediāte doctri-
na z instructioe sapientū subtiliori eoz cōside-
ratiōe. z hoc ordinavit deus Primo ppter con-
futationē iudeoz male exponētū. Seco ppter
damnationē hereticoz male sententiū. Tertio
ppter cauendā astutiā demonū seducētū. Nec
Anthon. Sed q sunt illa pcepta addita Rū-
detur fm Anthon. ibidē enumerādo scilz q in
pmo pcepto vbi phibet cultū alienoz deoz. p-
hibet addēdo omne illd qd ordiat ad cultū ido-
lorū. sicut habet Deutero. xvij. vbi prohibetur
lustratio filioz aut filiarū: z sciscitatio p ario-
los z obfuario somnioz z auguria z cōsultatō
maleficioz incātatoz phitonū z diuinoz. z sic
omnis supstitio z vana obfuario phibet. Itē
Seco pcepto quo expisse phibet periuriū sup-
addit eidē prohibitio blasphemie. Leuit. xiiij. z
phibitio false doctrine. Deutero. xiiij. z irritatio
votoz. zc. Tertio pcepto quo pceptū expisse
vacare deo. supaddit oia cerimonialia diuini
cultus in festo exercētū. nunc autē illis cessantibz
addit cultū noui testamētū fm ordinatiōe ecclie
in sacramētis z diuinis officijs z colēdis festis
statutis. vt patet dis. xj. eccliaistica. Quarto
pcepto de honore parentū supaddunt vniuersa
pcepta de obediētia faciēda prelatīs z reue-
rentia senū. iuxta illud Leuit. xix. Honora pso-
nam senū z corā cano cōsurge capite. Itē addit
tur etiā de beneficētia exhibēda proximis tam in
tēporali elemosyna qm in spūalibz. Itē cura d
subditis z filijs zc. Quinto pcepto de phis-
bitōe homicidij addit odiū phiberi. Leuit. xix.
Non oderis fratrem tuū in corde: sed publice ar-
gue eum. Et itē ibidē. Nō stabis cōtra sangui-
nem primi tui. Et similiter phibetur detractio q
occidit lingua. Sexto de phibitōe mechic.

prohibitio addit de omni luxurie specie. Sed
primo de phibitōe furti. additur phibitio vsu-
re z fraudis omnis in veditōe vel emptōe z ras-
pine z hmōi. Octauo pcepto de phibitōe fal-
si testimoniū. addit phibitio falsi iudicij z ois ges-
neris mēdaciū z susurratiōis. Ultimo in no-
uo z Decimo pceptis oim vitiōzū cōcupiscētia z
cogitatio mala phibetur. Nec ex Anthon. et
sufficiant.

Dñica pma qdragesime i mane Sermo. v.
scz de supstitiōibz oibus cauēdis.

Vrit ei Iesus

o vade sathana. Scriptū est em̄ do-
minū deū tuū adorabis. Matth.
iij. z in euāgelio hodierno. Carissi-
mi aduertamus in hodierno euāgelio quomō
dñs iesus a sathana temptat⁹ fuerit. pmo d gu-
la. secundo de glia vana. tertio de auaricia. z q
diabol⁹ ipi pmitteret se datuz omnia bona mū-
di si adoraret ipm. xps autē dñs dure increpās
dixit eidē. vade sathana. scriptū est em̄ zc. patz
Deutero. vj. ca. Sed quare hoc nisi qz hec adora-
tio cedebat in cōtumeliā dei. cū honor dei trans-
ferret in creaturā. Et qm xpus hmōi rēptatiōis
bus nō cōsensit. ideo sequit in euāgelio q āgeli
accesserit ministrā. eidē. In his oibz docemur
pdicta vitia cauere z pferim idolatrie supstitio-
nes. quia ad hec tenemur ex scripturis ppter qd
z xps scripturas allegat ptra dicitas rēptatiōis
diaboli. sed heu multi xpianoz in his vitijs cō-
sentiūt diabolo in pnicē animaz suarū. Sz ac-
tendite o xpiani. o anime xpi sanguine a diabo-
lo redēpte attendite quid dixerit xps dñs diabo-
lo de hoc temptatī. Vade inquit sathana. sic de-
bes z tu repellere talia. zc. Proind de supstitio-
nibus qbuscuqz sū mope vitandis. put ad id
obligat nos pceptū dei primū in quo phibetur
omnis supstitio: declarem⁹ tria mysteria in hoc
sermone.

Primū d: execrabilis offēsiōis.
Secūdū d: mortalis criminatiōis.
Tertū d: modalis diuersificatiōis.
De his sub eadē forma diuisiōis vide in qdras-
gesimali scdo. s. de vitijs fmone. xliij.

Dñica eadē pma post pādū Sermo. vj. de
cultu dei in fide pura z spe salutis vt pceptū.

Ominūdeum

o tuum adorabis z illi soli seruiēs.
o Nec verba xpus domin⁹ alle-
gauit scripta scz Deutero. vj. et in
hodierno euāgelio. Matth. iij. z hoc est pñci-
piū fundamētale pmi pcepti decalogi z pseqns
ter sequētū. vt dicit Lira sup Deutero. vj. z fm
Rayne. in sum. sicut in edificio domus ponit

Feria secunda post dominicam primam

fundamentum. sic in edificio spūali quo homo fit bonus requiritur primo oīm fides vera de qua est b̄ p̄ceptū: in quo p̄cipit̄ veri dei vnus cultus. et veneratio oīm falsoꝝ deoꝝ cultu excluso. et sic oī sup̄stītiōe remota sicut in p̄cedēti f̄mone paruit p̄cipitur nobis in hoc p̄cepto religiōis sacre fūdamētū vt. s. vnū verū deū credam⁹ et illū colā⁹ cultu latrie sibi soli desuicēdo et adorādo. s. qm̄ vt Aug. x. de ciuita. dei. ac doc. sup. iij. sentētiaꝝ dī. ix. Latria que est cultus soli deo debet in interioribz potissime consistit in virtutibz theologicis scz in fide spes caritate. quia sicut de Rabanus sup. Hen. adorare ē deū qui est adorāndus coramētis intentione q̄rere. et hoc per fidē spem et charitatē. sequit̄ ergo q̄ in hoc p̄cepto scz dñm deū tuū adorabis et c. p̄cipitur vera fides ad deum in spe et charitate. ideo qz de vera fide qua debemus deū colere et amare ac in ipso sperare. tria mysteria hic declaram⁹.

Primum de fidei pure adoratiōe.

Secundū de spei firme securatiōe.

Tertium de fidei xpiane certificatiōe.

E Circa primum querit̄ quare debeat et obligatur homo deū colere solū vera fide ymnica excluso cultu et fide oīm alioꝝ deoꝝ: et oīm sup̄stītiōe remota. Ad qd̄ respōdet̄ f̄m Thomā. et post illum f̄m Anthon. flor. pre p̄ma sūme tī. xiiij. ca. iij. s. ij. q̄ ad id p̄les assignant̄ rōnes iductiue.

Prima ex dei largitate.

Secunda ex dei dignitate.

Tertia ex paci fidelitate.

Quarta ex p̄mij felicitate.

Prima ratio ex dei largitate. quia omne bonum siue naturale siue repositale siue spūale nō aliunde q̄ a deo solo p̄ncipalit̄ habem⁹. s. l. cor. iij. Quid habes quod nō accepisti. Et certū est q̄ oīa in nihilū redigerentur nisi manus dei oīpōtentis ea sustēteret. dicit Grego. in moral. Ergo nī mis ingrat⁹ est qui deū nō colit a quo oīa bōa recipit. Sīlis est talis filius israel q̄ miraculis multis ostēsis liberati a fuiture egyptiaca sarcuro postea in deserto coluerūt idola vitulorum. Sic xpiani mali faciūt ingrati quos xp̄us sua passione et morte redemit a diabolo. et tñ diabolus colunt p̄ sup̄stītiōes: cū diabolus nil boni fecerit nec faciat illis s; potius torquet in inferno. Proind̄ Deutero. xxxij. Nunqd̄ nō ip̄e ē pater tuus. q̄si diceret. ip̄e deus est q̄ possedit et fecit et creauit te. s. et c. Secunda ratio ex dei dignitate. quia vt dicit Eccl. i. Unus est de⁹ oīpōtens rex potēs et metuēdus nimis et c. vñ omnia alia nec quicq̄ boni nec mali facere possunt homini nisi q̄ntū deus p̄mittit. s. et c. Tertia ratio ex paci fidelitate. quia in baptisimo quilibz xpianus abrenūciat diabolo et pompis eius et oībus opibus eius. q̄lia sūt omnia sup̄stītiōis vitia. obligat qz se homo christian⁹ ad seruandum fidē et mādata dei. vñ magnū supplicium

demeretur frangēs p̄missum. Heb. x. Irritam quis faciēs legem moysi duobz aut tribz testibus occidit sine vlla miseratiōe. quāto magis putandū est deteriora mereri supplicia q̄ filius dei cōculcauerit. Quarta ratio ex p̄mij felicitate. quia nulla lex p̄mittit obseruatoꝝ suis tam felicissimū premiū sicut p̄mittit lex xpiana. Declarat̄. primo nanqz iudei credēte venter messiam arichistū in que sperant pro premio expectant. restitutionē regni sui et terre p̄missionis. et sic terrenū premiū vel mundiale expectant.

Secundo saraceni et thuri credūt et sperant in suo falso p̄pheta machometo pro obseruatione sue legis carnalia p̄mia scz habituros in futuro fluuiū lactis et mellis et vxores multas et huiusmodi. et p̄pter h̄mōi p̄mia sollicitate colūt iudei qz saraceni contra hoc p̄ceptū deos alienos stultissime. Tertio heretici ac scismatici p̄ sua heresi d̄fendēda vsqz ad mortē se exponūt. sperātes in illa heresi posse saluari et tamen certum est q̄ p̄ter vnica fidē verā et catholicā sancte ecclie romane nō potest esse salus vt christ⁹ docuit qui Petro ap̄lo clauis dedit. et omnis etiā scriptura clamitat. vñ pro p̄mio debetur ignis etern⁹ hereticis. Sed xpianis verā fidem seruātibus promittit̄ gr̄a in p̄senti et gl̄ia p̄petue b̄titudinis in futuro: angeloz societates et oī bonū in celo. O ergo q̄stulissimi sunt q̄ fidem tenent in sup̄stītiōibus nec pure credūt in deū. qz per hoc perdūt p̄mia beata et se tradūt diabolo et infernali supplicio.

Circa scdm̄ de spei firmatiōe vel securatiōe querit̄. Quomō quis colens deū verū christ⁹ iesum possit esse firm⁹ et securus q̄ per h̄mōi f̄s dei cultū indubitatē erit saluandus. Ad quod respondēdo nota regulas f̄m litteras hui⁹ d̄i. cōis fides put habes d̄scriptas pre p̄ma Pomerij de tpe f̄mone. xxx. U. X.

Circa tertium de fidei xpiane certificatiōe p̄ testimonia infallibilia. vide de hoc parte scda Pomerij de tēpore. f̄mone. lxxvij. ar. iij. p̄ totū Item si placet de fide plura alia p̄dicare vt de spe vide recolligēdo ex tabulis eiusdē pomerij. s; quia ego pronūc intēdo de alijs f̄mone s̄f̄cere. s; pertrāscō.

Feria scda post dñicā primā Sermo. vij. de regulis p̄ceptoꝝ gñalibus et implicite cōtētis.

Enite benedi

v cti patris mei possidere paratū vobis regnū Math. xxv. et in euāgelio hodierno. Saluator noster domin⁹ iesus in hoc euāgelio docet d̄ futuro iudicio terribili. quomō omēs impios p̄cōtes q̄ p̄cepta dei non seruāt. nec misericordie opera p̄missis impēdunt maledicti et eterno igni infernali tradet cruciandos. bonos vero et misericordie

opa exerceri. bñ dicitur et ad regnū celeste inuitas
bit et introducet. Sicut vñ ipi mali demerebunt
maledictionem perpetuā nisi ex malis opibus
et pceptoz dei pferri trāsgressione. nā certū est q
ipa opa misericordie nō sufficiunt homini ad sa
lutē nisi obseruet pcepta diuina. vñ Ps dicit.
Maledicti qui declinant a mandatis tuis etc.
Deniqz vñ iusti homines merentur a xpo bene
dictionē illā perpetuā nisi ex pceptoz oim ob
seruatiā. ideo idē Ps dicit. Bñs vir qui timet
dominū: in mādati eius volēt nimis. Genera
tio rectoz bñ dicitur. et infra. In mēoria eterna
erit iustus: ab auditiōe mala nō timebit. i. a sen
tētia maledictiōis que audiet in iudicio. Pro
inde tunc xp̄us domin⁹ inuitādo bonos dicit
p̄dicta verba. Venite bñ dicit patris mei possi
dere regnū scz quod meruistis per obseruatiā
pceptozum et opera misericordie. patz in euange
lio. Ex quo autē cepimus in pcedētibz predi
care d pceptis diuinis decalogi: restant adhuc
in generali tria mysteria declarari fm regulas
illoz.

Primū de cōueniēti ordinatiōe.

Secūdu de differentiā positiōe.

Tertiū de virtuali implicatiōe.

¶ Circa primū querit̄ Utrū pcepta decalogi
conueniēti ordine tradita sunt vt sciam⁹ ratioez
quare scz pro pmo pcepto oim ponitur pceptū
hoc de cultu vni⁹ dei et remotione cultus alioz
deozū. et quare p scdo ponitur de reuerētia no
minis dei. et sic consequēter. Ad hāc questiōne
respondēdo ex Raynerio in sūma sua. et Rich.
in. iij. di. ix. Thomazqz p̄ma. ij. q. 100. ar. vj. eli
cimus aliquas regulas siue v̄itates. Prima
regula de ordinis equitate q pcepta prime ta
bule que sunt de dei dilectiōe pponuntur reco
ordine pceptis tabule scde. Ratio ē fm Rich.
supra scz in. iij. di. ix. vbi querit̄ vtrū latra sit no
bilior inter alias v̄tutes. quia cū om̄ia pcepta
etiā de proximoz dilectiōe finaliter in deū ordi
nent hominē vt scz deus diligat et eius volūtas
impleat. ergo primo oim de ipō deo diligendo
tanqz de nobilissimo fine debuerūt pcepta tra
di. nam finis melior est ordinatis in finē. ij. tho
picoz. Secūda regula de impletiōis salubri
tate videt̄ q nō sufficit homini p salute māda
ta decalogi implere sine grā et charitate. Ratio
fm Bonauen. et Thomā. ac concordit̄ Scoti
stas sup. ij. di. xxvij. et et sr. iij. di. xxxvj. et xxxvij
quia deus in p̄cipiēdo vult et intrēdit q homo
ipa pcepta ex charitate impleat ac in grā vt vitā
eternā mereatur. Und si homo implet mādata
q̄ntū ad genus operis vel essentiā licz non pec
cet pctō obmissiōis: tamē nō mereat vitā eternā
nisi impleat in grā. quia vt Aug⁹ lib. de libe. ar.
dicit. Sine gratia nec infantes nec erate gran
des saluari possūt. Exemplū de iudeis quozuz
aliqui implet̄ aliqua pcepta. similit̄ de infidelibz

bus qui carēt gratia. ergo nō saluant̄. Tertia
regula de trāsgressiōis p̄grauitate in pceptis pri
me tabule respectu scde scz q trāsgressiō contra
pcepta p̄me tabule grauior est ceteris paribus
q̄s cōtra pcepta scde tabule. Ratio quia illa ordi
nat̄ immediate in deū que sicut regē in p̄ria
p̄sona offendere graui⁹ est q̄s ledere in subditis
nam instit̄. de iniurijs. q. ar. ror. et extra de sentē
tia excō. ca. cum illoz. tāto offensa et iniuria gra
uior quāto p̄sona que offēdit est dignior. q. rē.
Ex regula sequit̄ q idolatria et blasphemia sū
milis et periuriū graui⁹ pctm̄ est q̄s adulteriū:
vel aliqua spēs luxurie. patet p Richar. sup. iij.
di. xxxix. ar. iij. q. ij. Et ibidē di. xxxij. ar. v. q. v.
excipit pctm̄ luxurie p̄tra naturā. quia hoc vide
tur peius etiā homicidiū fm Rich. ibidē. Sed
di. lxxij. ergo p̄uriū graui⁹ pctm̄ est. q̄s homi
cidiiū. Rñ dicitur fm Scotoz. l. sup. iij. di. di.
xxxix. q. aliqui dicūt simplr q̄ periuriū graui⁹
est ratioe eadē dicta. Sed alij cum Rich. homi
cidiiū dicūt fore maius. p̄terea qz in homicidiū
est maior libido et malicia scz peccādi. nec hoc ē
contra dictā regulā. quia in ea addit̄ ceteris pa
ribus. in istis autē non sunt paria cetera scz libi
do malicia odiū ac contēptus. nam si periuriū
fieret mere ex odio dei. homicidiū autē ex odio
proximi. tūc periuriū graui⁹ esset etiā fm Rich.
super. iij. libro. di. xxxix. arti. iij. q. j. S
Quarta regula de culpe l̄ singulis p̄ceptis p̄derosita
te videt̄ qz in singulis p̄ceptis culpa offen
sionis p̄cepti prioris grauioris est p̄deris. pa
ribus ceteris. q̄s offensa p̄cepti posterioris. Decla
ratur ex Raynerio sup fm Tho. p̄mo d p̄ceptis
prime tabule que ordināt hominē immediate ad
deum. nam ibi illud p̄ceptū p̄mo ponit̄ cuius
trāsgressiō magis est cōtraria tam ipi fini. id ē:
deo. qz etiā ratioi. p̄p̄tea trāsgressiō hui⁹ p̄me
p̄cepti p̄e oibus grauis est. Exemplū ponit̄ sū
cut em̄ in exercitu qui ordinat̄ ad ducē vl̄ regē
sicut ad finē miles tenet̄ regi vel duci fidelitatē.
deinde qz ipm̄ reucreat̄. Tercio qz famulez vel
obsequat̄ eidē. Maius autē pctm̄ est primū scz
infidelitas: scz cū miles infidelis agēs cū hoste
pactū habeat: qz si aliquā duci irreuerentiā exhibeat
Et etiā hoc scdm̄ mai⁹ peccatū est qz tertiiū
scz qz in aliquo obsequio ducis deficiēs inenia
tur. sic a simili quia magis ē contrariū ratioi qz
homo circa finē scz deū per infidelitates peccet.
ideoqz tanqz grauiissimū primo p̄cepto p̄hibet̄
et scdo scdm̄ et tertio tertiiū. hec Tho. Item nota
qz hmoi grauitas pctoz p̄ponderāda intelligi
debet in iudicio dei. qz sepe aliter iudicat̄ in iudicio
humano vt patz ex Rich. sup. iij. di. xxxij.
arti. v. q. v. Declarat̄ scdo de p̄ceptis scde tabule
q̄ hominē ordināt ad proximū. quia illō pctm̄
ē graui⁹ qd mag⁹ ratioi repugnat. et hoc dupl̄
pot̄ cōsiderari. Primo qd magis repugnat ex
p̄te debiti. qz magis peccat hō si nō seruat ordē

Feria tertia post dominicā primā

nē debiti ad psonas quibz magis est debitor
puta ad parētes quibz pte alijs tenet. ideo inter
pcepta ordinātia hoies ad proximū primo po/
nitur pceptū de honore parentū. Secūdo pōt
cōsiderari grauitas pcti ex hoc q magis repu/
gnat ratiōi ex parte nocumēti. z sic graui⁹ pecca
tum est peccare vel nocere ope q̄z ore vel corde. z
inter pctā operis graui⁹ est homicidiū p quod
priuā vita q̄z adulteriū. z adulteriū q̄z furtum
exterior. rez. z vltimo ponit peccatū coꝝdis qd̄
z si sit prius alijs in executione: tamē est minus
graue in lesione. ideo hoc posteri⁹ cadit in ratōe
pcepti. Nec Thomas. z sic patet. O ḡ p̄uari ca
tores redire ad cor ne pereatis.

H Circa scōm de differēti ppositiōe. quia pre
cepta quedā pponuntur affirmatiue: quedā autē
negatiue. Unde fm Rayneriū. sup. z cōmuniter
doctores. pceptū diffinit sic. Pceptū est iussio
vel imperiū faciēdi aliquid vel nō faciēdi. Et sic
diffinit Alexā. d. ales. iij. pre sūme. q. xxv. sed q̄re
voluit deus p affirmatiōē z negatiōē scilicet
in iugendo affirmatiue z prohibendo pponere.
Ratio p̄cipua ponit sup f3 Rayneriū talis. qz
sicut trasgressoz pceptorū demeret penā eo q
peccat mortalit. ita obseruator meretur vitam
eternā. sed vita eterna datur non solū pro bono
ope faciēdo ad quod obligāt affirmatiua pcepta:
sed etiā p abstinendo a malo ad quod obli
gant pcepta negatiua. Unde circa hoc notem⁹
adhuc regulas pceptorū tres. Prima regla
de pluralitate negatiōis scz q̄ plura pcepta sūt
in decalogo. pposita negatiue q̄z affirmatiue. nā
tūmodo duo pponuntur affirmatiue scz sabbā
ta sanctifices. z honora patrē zc. alia omnia ne
gatiue pponunt. Ratio regule quia plures in
dinātur ad malū q̄z ad bonum. ergo vt retrahā
tur homines a malo plus extendit prohibitio
vel negatio. voluit autē deus illa duo affirmati
ue pponere ad docendū q̄ deo z parētibz nō
possumus equiualentē honorē reddere vt dicit
etiā. viij. ethicoꝝ. **I** Secūda regula de pre
ceptis affirmatiuis fm Alexan. sup. concordit
Scorus q̄ pcepta affirmatiua obligāt homi
nē semp: sed non ad semp. hoc est dicere q̄ obli
gant in omni tēpore sed non ad omne tempus
sine intermissiōe. verbi gratia. honora re paren
tes tencor semp ex pcepto dei affirmatiuo. sed
non tencor ad semp quia nō est possibile nec ex
pediēs. nec necesse omni tēp ore sine intermissiōe
honora re. sz tūmodo cum tēpus requirit z ne
cessitas parentū ac possibilitas ex parte mea. si
militer ē de sanctificatiōe sabbati. **T**ertia res
gula de negatiuis fm Alexan. sup. z concordit
doctores q̄ pcepta negatiua plus obligant q̄z
affirmatiua. quia obligāt semp z ad semp. sicut
exēplī gratia. nō adorabis deos alienos. z illō.
non mechaberis obligant semp z ad omne tēp⁹
scz vt nūq̄ z p nullo tpe fac tale.

R Circa tertium inquirendū est qualia pres
cepta implicite z virtualiter continentur in hoc
pcepto. id est scire vtile est: vt discatis qualiter
confitēdum sit. Ad quod nota fm doctores res
colligēdo q̄ in hoc pcepto primo implicite z
virtualiter pceptiuntur aliqua dupliciter. Primo
qdā prohibitorie seu negatiue. Secūdo quedā
affirmatiue z d̄ coram offensa confitēdum est.
Primo nanqz prohibētur omnes paciōes de
monūz omnes supstitiōse obseruatiōe de quibz
supra sermōe. v. vide. Secūdo prohibētur oēs
errores z secte contra fidem z bonos mores.
Tertio fm cancellariū parisiē. tractatu decem
pceptorum prohibet supbia. quia contēnit des
um z pcepta cum hic p̄cipiat humilis subiectio
z cultus dei. Quarto prohibet omnis peruersa
app̄ciatio. z nimius amor creature. nam Dies
ronym⁹ ait. Quod q̄s plus amat z venerat q̄z
deū: hoc illi deus est. pura superbo honoz glo
ria: auaro diuitie: gulosulo vēter deus est. Phil.
iij. caplo. z luxurioso carnalitas: iracundo vin
dicta zc. z sic est in talibz spiritualis idolatria.
Secūdo demandatur in hoc primo pcepto alī
qua affirmatiue. Primū est illud pceptum.
Dominū deū tuūz adorabis zc. scz in fide vera
spe z caritate. Secūdū est illud. Diliges domi
num deū tuū ex toto corde tuo zc. Tertium q̄
pcepta legis nature tanq̄z a deo indita obligāt
quēlibet. nam fm Alexādrū de ales vbi supra.
Lex naturalis que est insita cōsciētie scz cuiusli
bet hominis contēnet implicite in decalogo. vnd
facere contra cōsciētā peccatū est z confitēdum
sive de bono facien do sive de malo vitando.
Quartū q̄ omnia pcepta dei sūt implēda neces
sario ex charitate. Ultimū q̄ voluntari diuine
debem⁹ cōformare volūtatē nostrā vt tenemur
Consequēter infra agemus de aliq̄bus predi
ctis vt videbim⁹ expedire. Nec itaqz nota o hos
mo: z fm bec dicit cōfiteri de primo pcepto des
calogī.

Feria tertia post dūicā primā Sermo octa
uus de naturali lege p̄sciētie que etiā implicite
cōtinet in pmo pcepto.

Elicitis illis sci

R licet iudeis: abijt foras in bethaniā
ibiqz mansit. Matth. xxi. z in euan
gelio hodierno. Domin⁹ iesus verbis z factis
docet nos saluari. nam vt dicit in hoc euāgelio
ascendēs in hierusalē eiecit de tēplo vendētes z
emētes qui mala cōsciētia sacerdotū auaroz
induxerāt populū talia exercere in tēplo que ta
men illicita erāt fieri inibi. prop̄ea xps domi
nus redarguit illos ex scriptura di. Scriptus
est scz Esaiē. lviij. Domus mea dom⁹ orationis
vocabitur. vos autē zc. Et in hoc docemur q̄
homo dum errat in cōsciētia debet suā p̄sciētā

scribere p scrip
Dicit subdit cu
sicut obliuian
in scriptura
as ill adq̄ foras
vnde recitari o
q̄ si nolūt illos
mans peret ab iē
nāsi bethania f3
mptat dom⁹ ob
vō dō significat
z in charitate
Sōm de scia. Bo
moxū rpi grauit
manū bethania.
canos sub pcepto
p̄cipua mysteria u
p̄cipua de cōsci
Sōm de cōsci
Tercium de cō
de pmo articulo
moxū de b p̄
imone. q̄ sub lra
de cōf̄mone. rj.
loquetur sub lra.
lo. Exēplū in f
feria. iij. dūicē
is nostre confor
q̄ ne vol
ipe me
moxū hodierno
is ostendit quan
cōp̄ dei z sic faciē
moxū fratres z
moxū virginē mari
moxū in p̄cedent
moxū dōs dān
moxū oēs qui nol
moxū s. z quia in p
moxū p̄cipit cōfor
moxū est f̄mone.
moxū cōformatiōe
moxū mōna mys
moxū de volūta
moxū de volūta
moxū de cōform
moxū amālis sub c
moxū placet per lingule
moxū actuali p̄meri
moxū de b p̄porum.
feria quinta post d
moxū ad adorationē
de sanctis z modis cu

rectificare p scripturā sacraz. z sic euadet errozē.
Deniqz subdit euāgelii q sacerdotes iudeozū
z scribe obstinati i malicia redarguebant xpm.
q m ex scriptura puit z cōfutaui illos. z reli/
ctis ill abijt foras zc. Spūalr xps p hec facta
docet rectificare psciētā in obediēdo pceptis. z
q q b nolūt illos relinquere i sua malicia obfē/
natos pite: z abies manet libenter in pscia bo/
na. nā bethania fz Nicro. d iterpra. no. hebrai.
interprať dom^o obediētie z domus gratificata
dñi. id significat psciētā rectā hois obediēte
deo z in charitate ac gfa dei existēte. vt em dicit
Berm. de pscia. Bona psciētā templū ē dei ba/
bitaculū xpi gratissimū. In hui^o mysteriū xps
mansit i bethania. prz i euāgelio. itaqz exq obli/
gat nos sub pcepto pmo implitate lex psciētie d
ipsa tria mysteria in hoc sermone dedaremus.

Primū de cōscientie obligatione.

Secūm de conscientie discretione.

Tercium de cōscientie rectificatione.

De pmo articulo vide qntū expedit ex multis
tractatibz de b pcepta fmonū pomerij de tpe
fmonē. ij. sub lra. f. vsqz. D. De scdo arti. vide
ibidē fmonē. xij. L. vsqz. P. De tercio ibidē sub
sequēter sub lra. P. quātū placet salre applicā/
do. Exemplū in fine illi^o sermonis positum.

Feria. iij. dñice pme. Sermo. ix. de volunta
tis nostre confor:matione ad diuinam.

Uicunqz fece

q rit volūtate pīs mei q in celis est.
ipe me^o frater est Matth. xij. z in
euangelio hodierno. Saluator noster in h^o bis
istis ostendit quantū amct obseruantes pre/
cepta dei z sic faciētes voluntatē eius. q. s. eos
amat sicut fratres z sorozes z qd maius est sic
marrē virginē mariaz p aliquale similitudine.
Deniqz in precedenti passu euāgelij ostendit
redarguēdos dānandosqz z dyabolis subij/
ciēdos oēs qui nolunt facere voluntatē dei in
preceptis. z quia in precepto pmo decalogi im/
plicitē precipit cōfor:matio diuine voluntatis
vt dictum est fmonē. vij. idcirco de voluntatis
diuine cōfor:matione fienda in nobis z debita
hoc sermone tria mysteria declarabimus.

Primū de voluntatis diuine cognitione.

Secūm de voluntatis nostre confor:matione.

Tercū de cōfor:mationis fiende inductione.
De his articulis sub eadem forma vide quātū
tibi placet per singulos articulos prosequi in
parte estiuāli pomerij sermone. xvij. vbi tracta
tur de hoc per totum.

Feria quinta post dominicā primā. Ser/
mo. x. de adoratione debita deo z imaginibus
ac sanctis z modis eius z cōmendatione.

Illa venit et

a adorauit euz scz iesum dicēs. Dñe
adiuuā me Matth. xv. z in euan
gelio hodierno. sicut expōit Lya.

hec mulier chanaanica adorauit dñm iesum ad/
orationē latric. quia credidit ipm esse verū deum
cui soli debet latria: z hoc fuit magnū z miruz
in tali muliere pagana: ideo ppter eius fidē ves/
ram meruit sanationē sue filie a demonio verā
te illā. ideo christ^o domin^o cū non statim ei^o pe/
titionē eraudiuit voluit vt clarescat eius fides
z deuotio feruēs qua non desistit petere vsqz
domin^o pro sua humili supplicationē z magna
fide beneficium p̄staret. z cōmēdān. cam dixit.
O mulier magna ē fides tua fiat tibi sicut vis.
In quibz nos docemur q christū adoremus
vt verū deum p salute nostra humilitē z in fide
magna ac spe pseuerāter z sic obtinebimus.

Ex quo autē adoratio p̄cipit in hoc pcepto
Dñm deū tuū adorabis. z hoc pceptū iclusue
dēmandat in pmo pcepto decalogi vt p̄dictū ē
idcirco de ipsa adorationē tria mysteria declara/
bim^o in hoc sermone.

Primū de q̄litate distinctiōis.

Secūdū de varietate ueneratiōis.

Tercū de cōmēdabilitate talis deuotiōis.

Circa primū querit Qualiter habet distin/
gui adoratio. Ad quod nota fm Scotū Bos/
nauē. Richar. Thomā Aureolū z Alexan. z cō
munit oīs theologos z doct. sup. iij. li. senten
tiar. dil. ix. recolligēdo. vt etiā habet in sū. Ray.
q adoratio est triplex.

Prima d: adoratio latric.

Secūda d: adoratio dulie.

Tercia d: adoratio hypdulie.

Prima adoratio scilz latric est quidā honoz
vl cultus qui soli deo debet. ita em diffinitur:
z hoc triplici ratiōe. Primo in recognitionē be
neficij creatiōis. Secdo in recognitionē cōserua
tiōis. Tertio in recognitionē sup̄remi dominij
z potestatis scz infinite respectu omnis creatu/
re. Und sicut nec dei substantia vel natura. nec
creatio nec conseruatio in esse potest cōmunica
ri alicui creature. sic nec adoratio latric potest li
cite impēdi creature. **M** Sed in quo cultu
consistit specialit^r latric: Rūdetur fm Scot
tistas z Thom. concordit q sacrificij oblatio
est adoratio latric. Sz nota q sacrificium ē tri/
plex. Primū bone opationis. z hoc fit z est in
oī virtute. s. humilitate obediētia. zc. Scdm
sacrificiū est oratiōis. z hoc fit deo z est in virtu
tibus theologictis scz fide spe z caritate. Tertū
est sacrificiū immolatiōis: z istud ē speciali^r la/
tric. hoc etiā in sū. Angel. Und latria fm Aug.
de ciuitate dei. z doct. sup. accipit etiā p theuse/
bia. i. p diuino cultu. z sic respicit cultū dei in/
teriore potissime qui pertinet p̄rie ad virtutes.

Feria. v. post dominicã. i.

theologicas q̄b sol⁹ deus colit. Sc̄da adoratio sc̄z dulcis est quidã honor vel cult⁹ qui creaturæ debet cõiter. et hoc debet rone alicui⁹ magis vel precipue dignitatis quã creatura talis p̄cipiat a deo. v̄bi gr̄a. dignitas dñij p̄ potentiaz data est a deo placis. dignitas sapie doctoz r̄b. dignitas bonitatis sanctis hoib⁹ z beatis angelis. ideo debet eis dulcia. Tercia adoratio. s. b̄p̄dulcie d̄: ab h̄iper in greco qd̄ sonat super: z dulcia q̄st dignior dulcia v̄l supior que debet creature p̄cellenti rone singularis autẽtice a deo date. puta br̄e virginĩ Marie z cruci xpi: vt in sequentibus patebit.

N Circa sc̄dm de varietate adoratiõis vel veneratiõis imp̄edende v̄l exhibẽde inq̄rendũ restat. Cui⁹ et q̄liter adoratio imp̄edẽda ẽ. qz nõ vna z cadẽ veneratiõẽ adoram⁹ vna creaturã q̄ aliã. Jõqz nota s̄m Rayneriũ post sup̄dictos recolligẽdo doctozes. Deo sunt p̄cipua que salubris a xp̄iãis venerãt: m̄ vario mō v̄cratiõis

Primo deus vel maiestas essencie diuine.

Secundo trinitas p̄sonẽ in diuinitate.

Tercio xps in quo sunt due nature.

Quarto humanitas xp̄i. i. caro z anima dei tati vnite.

Quinto imago xp̄i p̄ ip̄i⁹ representatiõẽ.

Sexto crux xp̄i p̄fusa xp̄i sanguine.

Septimo br̄a v̄go maria p̄ mat̄na dignitate.

Octauo sanctorum reliquie.

Primo de⁹ adorãt adoratiõẽ latrie vt predictũ est. Sc̄da trinitas que cadẽ adoratiõẽ. s. latrie est adorãda. Un̄ pater fili⁹ z sp̄s sanct⁹ eãq̄ liter quelibet p̄sonarũ adorãt. qz in eis est vna causa honoris. s. vna essencia diuina z vna maiestas z equalitas z coequalis bonitas. z quia sunt vnicus creator oĩum creaturarũ. ergo zc. Tercio xps in duab⁹ naturis. s. deitatis z h̄uãnitatis adorãt vnica t̄m̄ adoratiõẽ ex parte ip̄i⁹ christi qui adorãt: qz in duab⁹ naturis est vna p̄sona. Exemplũ. si in vno homine sint plures excellentie. vtz p̄latio scientia z virtus siue probitas que sunt cause honoratiõis. in eodẽ hoie licet sint plures cause honoris. t̄m̄ ex p̄e honorati. s. hois qui honorãt exhibet eidẽ vnus honor quo honorãt tam p̄pter prelaciõẽ q̄ p̄pter scientiã z virtutem. Sic in christo cum sit vna p̄sona vna veneratiõẽ adorãt latrie. licet sint in eo plures cause h̄m̄õi. vtz honor⁹. Quarto humanitas xp̄i adorãt. sed quod hoc cuz ip̄a nõ sit deitas. Notandũ s̄m p̄dictos doctozes qz ip̄a humanitas christi si cõsiderãt vt cõiuncta deitati inseparabiliter sic adorari debet adoratiõẽ latrie. Unde Damascē. iij. sententiãz ait. Adoratur caro christi cum incarnato deo verbo nõ p̄pter seipsam sed p̄pter vnitam ei deitatez. Si cut exempli gratia vestis regis veneratur p̄pter regem qui eam induit z nõ p̄pter vestem p̄prie. Si ergo humanitas christi cõsiderãt vt in se

ip̄a. put est creatura sola q̄ posset absoluta potetia separari a deitate s̄z nũq̄ separãt t̄m̄e hyp̄dulcia adorãt. qz p̄e oĩbus creaturis est venerãda etiã in seip̄a. Quinto imago xp̄i adorãt. Sed quod Nota qz cõsiderãdo eam prout est q̄dam res. puta lignũ sculptũ vel pictũ. sic nulla adoratiõẽ ẽ adorãda. quia reuerẽtia nõ debetur nisi rationali creature in p̄miũ virtutis. cum capax esse nõ potest creatura irrationalis. S̄z cõsiderãdo imaginẽ vt ẽ imago xp̄i representans. z t̄m̄ cum idẽ sit mor⁹ in imaginẽ z in rem cui⁹ est imago: sequit⁹ qz sicut xps adorãt adoratiõẽ latrie: ita z eius imago. quia vn⁹ honor debet imaginĩ z imaginato. Unde Damascē. lib. iij. ca. viij. dicit. Honor imaginis puenit ad p̄bõ typũ. i. imaginatũ. De hoc patz de cõse. di. iij. venerabiles. **O** S̄z di. cuz scriptũ sit Exo. xx. Nõ facies tibi imaginẽ neqz adorabis. zc. quare ergo ecclia cõtra hanc p̄hibitionẽ honorat eã Respondet s̄m docto. p̄dictos qz ante incarnationẽ christi cũ deus esset incorpore⁹. s. in veit̄ legē p̄b̄bitũ fuerit imaginẽ fieri z colere: eo qz homines pronũ erant ad idolatriã. s̄z postq̄ deus factus est homo p̄missum ẽ a sp̄itũ sc̄to in nõua lege imagines fieri. Primo quidẽ ad instruciõẽ populi simplicis qui imaginib⁹ quasi libris edocet. de cõse. di. iij. platũ. Secũdo ad rememorandũ mysteriũ incarnationis z exempla sanctorũ dñi quotidiẽ oculis p̄sentãt. Tertio ad excitãdũ affectũ deuotionis q̄ magis mouetur z incitat⁹ visis q̄ auditis. Proindẽ exemplũ lesim⁹ qz xps domin⁹ impressit suã imaginẽ faciã in yeronica z etiã in lintheo misso ad regem edisse Abagaz. Et br̄is lucas dicit depinxit imaginẽ christi z beate marie que Rome habetur. Sexto adorãt crux christi specialit̄ p̄re alijs instrumẽtis passionis. qz magis ẽ memoriale signũ crucifixi. Sed quomō. Nota s̄z Thomã qz crux potest cõsiderari p̄mo inq̄tũ ẽ res insensibilis. z sic nõ debetur ei honor. Secundo inq̄stum est quedã res christi sanguine consecrata vel contracta. z sic venerãt hyperdulcia tanq̄z nostre salutis instrumẽti. sicut veneramur z sacramẽta. que etiã s̄m Bonauen. veneramur simplici bonore vel reuerẽtia non latria sed hyp̄dulcia. s̄m Thomã ac Richardum. Similit̄ tanq̄z p̄ciõssimas reliquias p̄pter tractũ xp̄i veneramur z alia instrumẽta passiois sc̄z clauos lanceã: vestẽ: coronã z sic de alijs. licet non intantũ sicut crucẽ christi. Tertio cõsideratur inq̄stum representat figurã christi extẽsi in ea. z sic adorãt latria sicut z christ⁹. Unde sic ecclia orat eã dicens. O crux aue spes vnica zc. Alio vtro crucez in quacũqz materia: pura lapidis v̄l ligni nõ nisi vt sunt imago xp̄i vel representatiõẽ crucifixi adorãt sicut imago xp̄i sc̄i licet latria. Septimo adorãt beata xp̄i mater adoratiõẽ hyp̄dulcie. p̄ singlarẽ excellẽtiã mat̄

mentis dei. Un̄
notari q̄ crux
lano virginis M.
no adorãt lanc
que cu iuste debet
ip̄i sunt beat
coras in celli rã
mentis z t̄recessi
i. Ergo homo
p̄ Circa ter
õnẽdabilis z lau
no in cultu religio
magis: s̄z etiã la
doctozes theologo
in summa Romæ
s̄z videmus qz q
que ad ip̄o relin
memoria illius: p̄
latria: z in hoc o
ad illũ. Sic in p̄
noz: z xp̄i daret
cõsequẽta rama
Prouerb. viij. sc̄i
Ego diligẽtes m
mois: qz venerat
ctionẽ filios ciu
domũ seruos vel
lic de alijs. quã
unia dei z filij z
re debemus cran
lanoz: et alijs p̄
diuine cõformatiõ
quas cõuenienter
ualia faciẽdo. erg
norum cum ralia
p̄tule honorãre.
m ex minimis me
trano ne fructio
ualis expositi vel vt
obis: tunc est beat
quã p̄tra deo obr
tũ gratia z gloriãz
z ranoie future be
it̄ qz idẽ corpus reu
ualis p̄p̄tuo ha
adens cum tali san
Uano ranoie suffi
et cõstitit. Olla p̄
lio sc̄z z suffragatiõ
ap̄entalis z morbis
longe vt patet quod
pudica sanctorũ. dan
gano ego christum

Feria sexta post do
mo videlicet sc̄i
quod implicat om
bzcalo.

nitatis dei. Utrū autē maiori veneratōe debeat venerari q̄ crux x̄pi latius vide scriptū i Stel/ lario virginis Marie. li. xij. pre. j. arti. j. Ota/ uo adoratur sanctorū reliquie adoratiōe dulic que eis iuste debet fm Lbo. z Rayneriū supra qz ipi sunt beati in celo qui etiā sunt nostri du ctiores in celū taz suis exēplis q̄ eruditiōibz q̄ meritis z intercessiōibus. Et patebit sequēti ar. iij. Ergo homo xpiane discē saluari.

P Circa terciū pncipale notandū q̄ valde cōmēdabilis z laudabiliter meritoria est devo tio in cultu reliquiar. nō soluz x̄pi vel crucis z imaginū: s; etiā sanctorū zc. pur colligitur fm doctores theologos pluribz rationibz veparet in summa Rayne. Primo ratione affectiōis. Naz videmus q̄ qui afficiatur ad aliquē omnia que ab ipso relinquunt post mortē venerat in mem oriā illius: puta lib: os: anulum: vestes z similia. z in hoc ostēdit vere dilectiōis affectus ad illū. Sic in pposito venerando reliq̄as san/ ctōz z x̄pi claret q̄ veraciter amam illos. z per cōsequēs reamamur a christo et sanctis. Nam Prouerb. viij. scribit in pforma x̄pi z sapientie: Ego diligētes me diligo zc. Secūdo rōne cōiun/ ctionē filios eius amicos z cognatos. z etiam domū seruos vestem: sellam z etiam calcaria z sic de alijs. quāto magis sanctos dei qui sunt amici dei z filij z templū spiritus sancti honora re debemus etiam in reliquijs corporū illorū sanctorū et alijs pertinentibus. Tercio rōne diuine cōformatiōis. quia ipse deus tales reli quas cōuenienter honorat in p̄sentia eoz mi/ racula faciēdo. ergo p̄deo honorādo illos sic meremur cum talia redūdant in gloriā dei z ipse vult honorare. Un̄ Matth. xv. dicit Qd vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Quar to ratione fruitionis. quia anima que fuit vni ta tali corpori vel vtebatur in mundo talibus rebus: nunc est beata fruens deo. Unde quic/ quid perit a deo obinet si absolute vult petere z sic gratiā z gloriāz tibi potest obtinere. Quin to ratione future beatificatiōis. quia certum est q̄ idēz corpus reuiniendū est anime ad bea/ titudinē perpetuo habendam. et tu ergo si sal/ uaberis cum tali sancto in eius gloriāz letaberis. Ultimo ratione suffragatiōis. Nam scriptuz est Eccl. xxiij. Ossa pphetarū pullulant de loco suo s; p suffragatiōez multiplicem liberando a periculis z morbis a morte mala z alijs mi/ serijs vt patet quotidiana experientia circa se/ pulchra sanctorū. claret ex legendis eorum Ro gemus ergo christum zc.

Feria sexta post dominicā primā Ser/ mo vndecimus scilicet de precepto dilectionis quod implicite continetur in primo precepto decalogi.

Huit ille homo

a z nūciauit iudeis quia iesus esset qui fecit eū sanū Job. v. z in euāgelio ho dierno. In hoc miraculo qd reatit euāgelium scz d hoīe qui nō potuit curari nisi per imperiū dñi iesu. doctrina in mysterio datur q̄ ver? ler nō potuit p̄fete sanare ad eternā salutē cōsequē dam nisi in fide iesu. Nā z quod dicit in euāge/ lio. s. q̄ ad aque mortū factū ab angelo sanabat egrotus qui prioz intrasset in piscinā bethsaide. Hoc ideo dicit a plerisq; fuisse q̄a crux x̄pi ibi fuerat ārea sepulta. vt narrat etiā Lira. Und in his cōsiderem? charissimi. q̄ iesus q̄ interpretat saluator legem amoris z p̄cepta dilectiōis istis/ tuit ad salutē. hāc p̄dicauit sine qua hoī nō ē sa lus. Und inērogatus qd esset p̄ceptū primū z maximū in lege in quo saluari possent homies r̄ndit. Diliges dñm deū tuū zc. patet. Hoc q̄p/ pe preceptū p̄suponit z implicite cōtinet in pri/ mo precepto decalogi. pur patuit sup̄. Proind sub ipō p̄cepto p̄mo decalogi oportunū videt predicare de p̄cepto dilectiōis eo q̄ in illo cont netur ipliate. z de h̄ tria mysteria declarabim?.

Primū de ipius maiōritate.

Secūdū de eius p̄mitate.

Tercū de proximi charitate

De istis sub eadē forma vide p̄c estuali pome rij ser. l. sub littera O vsq; finē vt placebit.

Sabbato post dñicā p̄mā Sermo. xij. salz de superbia cauenda. pur phibet p̄mo p̄cepto.

Ascendētibus

d illis de monte p̄cepit eis iesus dicens Nemini dixerit visionē Matth. xvij z in euāgelio ho dierno. Sed quare x̄pus dñs sue trāsfuratiōis maiestātē discipul? onden. p̄cepit ne cuiq; dicerēt hanc visionē: nisi p̄pter ea vt dicit doctores quatin? nos doceret fuge re omnē vanā gloriā z superbiām. ipse em̄ nū/ q̄ in aliquo potuit peccare sed p̄pter nos qui se pe in talibus peccam? p̄cepit vt caucam? zc. Exquo autē in primo p̄cepto decalogi phibet supbia vt d̄ dicitū est. Oportunū ē videt saltē vñū sermonē de superbia predicare: de qua no tabimus hic tria mysteria.

Primū dicitur detestatiōis.

Secundū dicitur extirpatiōis.

Tercū dicitur remediatiōis.

De istis sub eadē forma vide q̄dragesimali ser/ cundo scilicet Pomerij de vitijs sermone. xv.

Dñicā secūda quadragesime in mane Ser/ mo tredecim? sequitur de secūdo precepto deca logi scz Non assumes nomē dei tui in vanum. Exodi. xx. caplo. vbi erit thema ex euāgelio.

Dominica secūda quadragesime

De periurio Sermo.

Ic est filius

b meus dilectus in quo mihi bñ
cōplacuit. ipm audite Matth.

rvij. z in euāgelio. Nec verba dixit de pater de
xpo iesu. q̄b̄ p̄cipit vt xp̄i mandata z cōsilia ac
documenta libēter audiam⁹ ope implēdo. Et q̄z
xp̄s domin⁹ docuit in euāgelio p̄cepta decalo
gi obseruari si volum⁹ saluari. inter que hoc est
scdm̄ p̄ceptū. f. Nō assumes zc. ergo audiam⁹
charissimi et studeamus diligenter obseruare.

Aliud thema ex euāgelio alio fm̄ seculares
Ecce ml̄ier chananea clamabat dicēs. Misere
re mei dñe fili dauid. Matth. xv. z in euāgelio
Sicut dicit euāgelii. hec mulier feruenter z cū
maxia reuerētia adorādo inuocauit nomē dñi
iesum nominā ipm dñm z filiū dauid ab eo
dē misericordiā postulādo p̄ filia sanāda a dya
bolo. Lxi⁹ exēplo docemur et nos reuereri nō
mē dei z dñi iesu. Quia de⁹ p̄cepit in b̄ sc̄do p̄ce
pro. f. Nō assumes nomē dei tui in vanū sed cū
maxima reuerētia. Uñ de hoc p̄cepto loq̄ndo
Notandū est q̄ in b̄ p̄cepto directe et xp̄s ius
phibetur periuriū fm̄ qd̄ glo. inter l. et cōmuni
ter docet. theologi q̄uis plura alia p̄cepta impli
cite in eo contineant. vt patebit infra Proinde
de piurio in b̄ fm̄one declarē⁹ tria. mysteria.

Primū dicitur execrationis.

Secundum dicitur modificationis.

Tertium dicitur punitionis.

De istis mysterijs in forma eadē vide secundo
quadragesimali. salic⁹ d̄ vicij. sermone. xxvij.
in Pomerio.

Dñica secunda post prandiū. Sermo. riiij.
de maledictione z blasphemia: que prohiben
tur secundo p̄cepto.

Citis que

f p̄cepta des
derim vos
bis p̄ dñm iesum. Hec est em̄ vos
luntas dei sc̄rificatio vestra. Scri

bun⁹ hec v̄ba. s. ad Thef. iij. z in epla hodie
na. In q̄b̄ v̄bis sanctus Paul⁹ in epla p̄mo
hortat nos ad discēdū dei p̄cepta. Jo dic. sac.
scz fratres charissimi. Lya. i. scire debetis dili
gēter ad discēdo. Uñ Aug. dic. Nescio qua frō
te audeat quis se p̄fiteri xp̄ianū qui p̄cepta dei
nō vult addiscere. z pauca verba in simbolo z
dñica oīone. Sc̄do hortat nos ad obediendū
xpo p̄ oīa. Ideo subdit. q̄ p̄cepta dederim vob
p̄ dñm iesum. Lya. i. de mādato ipius. cui sim
pliciter est obediendū. Tertio hortat ad sc̄rificā
dū volūtatē dei in mūdicia. vñ subdit. Hec est
volūtatē dei sc̄rificatio vestra. scz tam in corpe p̄
castitatē: q̄z in corde p̄ sanctas affectiones. q̄z in
ore p̄ v̄ba honesta z sancta cauēdo maledictio
nes blasphemias zc. Sed heu ml̄i christiani cō

tra hęc faciūt alij corpus luxuria fedā. alij cor
da pessimis cogitatioibz. alij ora cōtra deū blas
phemādo vel alias maledictōes p̄ferēdo. Quo
ztra de⁹ p̄cepit. Nō assumes nomē dei tui in va
nū. vbi phibent talia. Uñ de his tria mysteria
p̄ hoc fm̄one declarabim⁹.

Primū de creature execrāda maledictioe.

Secundū de blasphemie p̄borrēda offēsiōe.

Tertū de noiatiois diuine vana assūptōe.

De primo z sc̄do articulis vide in q̄dragesima
li Pomerij sc̄do. f. de vitij⁹ fm̄one. xxv. p̄ totum.
Tertū aut̄ articulū his addim⁹ p̄pter populū
simplicē vt sciāt cōfessionē facere de trāsgressiōe
huius p̄cepti. **Q** Uñ nota quot mōis dis
citur q̄s assumere nomē dei in vanū z tenē de
talibz p̄fiteri. Et fm̄ Ray. in sūma post alexan.
de ales. iij. pte. q. xxv. ar. v. aduertēdū q̄ nomen
dei assumit in vanū tripliciter. Primo cordeva
na hoc est falsa fide. sicut faciūt heretici sacramē
ta nō recte credē. et hoc semp est mortale peccū
Sicut in fide dubitatē vel in aliquo articulo
fidei: licet inuocet nomē dei ore. Secūdo ore
assumit in vanū. Et hoc fit p̄mo piurādo. vel p
vano. id est in v̄bis sine causa iurando. Sc̄do
blasphemādo deū vel sanctos. Tertio votū
emissum frāgēdo. Quarto vana intētiōe orā
do vel p̄dicādo vel laudādo deū. sic faciunt hys
poctite ore tm̄ deū benedicētēs. Tertio opere
male z in pctō viuēdo. sicut faciūt falli xp̄iani q̄
sacramētū baptisim⁹ nomē christianiū frustrāt
in se opibus. quia talis nec vitam xp̄ianā gerit
nec fidē z ea que in bap̄tismo p̄misit obseruat.
Uñ z vt talibus. Rogem⁹ s̄ xp̄m. zc.

Feria sc̄da post dñicā secūdā Sermo. xv. de
iuramēto licite p̄stando.

Vi misit me

q verax est. z ego q̄ audiui ab eo hec
loquor i mūdo. Joh. vij. z in euā
gelio hodierno. Verba sunt salua

toris nostri. in quibz docemur vt sicut deus pa
ter qui misit christū i mūdū verax ē in oibus. si
milit z xp̄s dei filius. Uñ ps. Fidelis domi
uus in oibus v̄bis suis z sanct⁹ in oibus ope
ribus suis. Nam de⁹ est prima veritas z sūma
que nec fallere nec falli potest. vt dicit Anselm⁹
Ita z nos xp̄iani debemus semp z in oibus
verbis factis z opibus esse veraces maxime in
iuramēto faciēdo: put deus p̄cepit hoc secūdo
p̄cepto decalogi sicut in p̄cedētibz dictū est. Uñ
de iuramēto declarē⁹ tria mysteria.

Primū d̄ debite circūspēctiōis.

Secundū legitime cōditionis.

Tertū saluifice remediatiois.

De his sub eadē forma vide in Pomerij q̄dra
gesimali sc̄do. f. de vitij⁹ fm̄one. xxvij.

Bermo XVI. XVII. XVIII. et XIX

Feria tertia post dñicaz scđam Sermo. xvj. f3 de votis promissis zc.

Secunduz ope

Sra eoz nolite facere. dicunt em et no faciunt. Matth. xxij. z in euangelio hodierno. Verba sunt dñi iesu qb docet z hortat nos q no simus tales qles erat scribe z pharisei iudeoz qui ea q deo vouerat z pmiserat scz precepta dei. signilqz exterioribz fite oñdebāt se ipa seruare pcepta dei z leges dilatatis philarerijz inscriben. z m ope no implebat. sic heu z multi xpiani fici q pmi serūt z vouerūt in baptismo no implet. iō xps dicit. fm opa eoz nolite facere. Un de voto implendo qd implicite pāpitur in b scdo pcepto decalogi notabim? tria mysteria sicut habes p te estuali pomerij fmonē. lxxij. vide ibidē diuisionem z quantum placet.

Feria. iij. post dñicā scđam. Sermo. xvij. f. vt sequitur de tercio pcepto quod est de sanctificatione sabbati.

Illius ho

Seruis tra def pncipi bus sacerdotū z cōdenabūt eum morte z tercia die resurget Mar. xx. z i euāgelio hodierno. Verba sunt dñi iesu qb pdixit suis discipulis suā passionē futurā z resurrectionē. sz qz hui? resurrectionis diez scā ecclia celebrat z recolat p totū anni festa dñicā q instituta sunt loco diez sabbatoz ob memoriam pferam resurrectionis dñice vt dicit Leo papa di. lxxv. q die dñico. z prz in decretis pluribz passibz. z qm iā seqtur sermo de tercio pcepto decalogi vbi pcepit Memēto vt die sabbati sanctifices. idarco de ipsa sanctificatione festiuitatū in hoc sermone agem. naz z in hoc euangelio no sine causa dñs iesus pdixit pū suaz passionē z mortē z tandē resurrectionē. qz in hoc docuit q sicut oportebat xpm pū pati z postea resurgere in glām. sic xpiani debēt pū pati p xpo saltē in vera pnia si volūt puenire ad futura celestia festa resurrectionis que mō celebram? in festoz solēnitatibz. Itaqz d sanctificatione diez dñicaz ob resurrectionis xpi memoriaz instituta tria mysteria hoc sermone declaremus.

Primū de sabbati in dñicā diez pmutatiōe.

Secōm de hui? pcepti obligatione.

Tercū de modali sanctificatione.

De his patet parte estuali pomerij sermone. l. vide quantum placet.

Feria quinta post dñicam scđadaz. Sermo xvij. de damnatione eorum qui festa violant contra preceptum.

Abraam

habent moysen z pphetas audiant illos Luce. xvj. z i euāgelio hodierno. in quo inter alia hoc scribit q

dues epulo dānat? p suis pctis pferri qz no fecit misericordiā pau pi lazaro tādē in inferno positus petebat mitti Lazarū ad suos fratres in hac vita degētes. vt testaret illis ne z ipi dānantur. sed Abraam ait illi. Habet moysen z pphetas. i. eoz scripta. audiāt illos. quasi diceret Si volūt damnationē euadere obseruēt precepta. z sic etiā nos docemur q si volum? saluari obseruem? decalogum. de quo ordinatē precepta dei. instat predicādū de tercio scz vt sacrificem? festa. cōtra quod multi peccāt z dānatōe digni sunt. Proinde in hoc sermone prosequēdo de eodem pcepto tertio notem? tria mysteria deuotione festozū de quibz in forma habes i quas dragesimali scdo scz de vitijz ser. xlij.

Feria sexta post dñicā scđadā Sermo. xix. de pceptis ecclie iplicite ptenis in b pcepto tertio.

Omo erat pa

terfamilias qui plātauit vineam z sepē circumdedit eā Matth. xxi. z in euāgelio hodierno. sicut exponit Lyra. homo iste significat deū q dicit passim milias. quia sicut paterfamilias bene gubernat subditos in domo. ipse plantauit vineā. hoc est filioz israel synagogā. put dicit Esa. v. Et hec figurauit sanctā eccliam catholicā. Huic sepem circumdedit scz clausurā mādatorū legis diuine z sancte ecclie. sicut em in sepe sūt maiora ligna scz que dicuntur pali firmiter tenētes sepem. z cū hoc sunt minora ligna scz virge quibz cōsepta ē ipsa sepes. sic ecclia vallata est z munita pceptis decalogi tanqz fundamētalibz z maioribz ac pceptis ecclie consecris velut minoribus. quia sequitur ius naturale z diuinū. Un sicut scribit. Qui dissipat sepē. i. statuta vl? decreta patrum sanctorū z mandata mordebit a colubro. i. diabolo Eccl. x. Sic ergo vinea. i. ecclia septa locata est agricolis. i. hoibus qui nisi fidelit ope renf bona opera obseruādo pcepta sequēt sententia. q deus malos male perdet sicut pdidit iudeos malos. z vineā locabit alijs. i. electis q reddēt ei fructū bonoz operū. Nec in euāgelio Ex quo aut in hoc pcepto tertio decalogi de quo in pcedētibz agere cepim? iplicite ptenēt z mādatur obfuarū pcepta ecclie plimayt de Antho. flor. p. j. ci. xij. iō de eis h tria mysteria scdar?

Primū singularit de missaz auditiōe.

Secūdū specialr de festoz sanctificatione.

Tercū gnaliter de alioz obligatiōe.

De primo salz de misse auditiōe ad quod obligat ecclia speciali pcepto vide de hoc parte estuali pomerij fmonē. j. sub littera E. vsqz D.

Dominica tertia quadragesime

R De scdo notadu fm Antho. flor. xvi
sup. xi. xvij. §. xij. Sacra ecclia p cultu z scifica
tione festozu pcepit certa pcepta oibz obfuan da
sub obligatione mortalis culpe de qbz expedit
pplo scire pferri d culpa. Primu pceptu est fe
sta colēda colere. d qbz dterminat d psc. di. iij. c.
Pronūciandū. Scdm. missaz die festo audire
vt dicitū ē pmo articulo. Terciu vigilias festiui
tatu demā dadas ieiunare. Quartu pceptu in q
dragesima z etiā i qrtuoz tpi bz ieiunare. de psc.
di. v. c. Quadragesima. Et di. lxxv. p totū. Qui
tū est ab esu carniū in oi sexta feria anni absti
nere nisi cū natale dñi ea die videret. di. iij. d esu.
extra de obfua. ieiū. c. fi. Silr z de die sabbati
pceptū ē abstinere a carni bz vbi ē talis pfectu/
do: s; nō vbi nō ē h cōsuctū sicut apud grecos.
Sextu pceptū in anno saltē semel pfectionē fa
cere. Septimū in āno z saltē in pasca cōicare. de
ist. duobz habet d pe. z re. c. Dis. Octauū circa
ipam eucharistiā ē ieiuno stomacho eucharisti
am sumere nisi cēt qz qūter ifirm. d cuius mor
te in primo timeret. de psc. di. ij. c. Liqdo. D g
xpiane disce hec obfuar. S De tercio ar
ticulo fmonis eiusdē nota fm Antho. sup. pter
hec dicta sunt adhuc alia pcepta ecclie plura q
extēdūt se generalr ad oēs fideles. Et alia qdaz
ad statū diuersos pntē: qbz aliqua magis
opporuna enumerabim. vt discat ppl's sim
plex de talū trāgressiōe pferri. Primū est gna
liter quēlibet ab omni actu pbibito sub pena ex
cōicatiōis abstinere maxie a pena late snie. Nā
prrariū faciēdo ē pccm mortale siue sit lata snia
a iure vniuersali siue synodali siue ab hoie. Exē
pla de iniūciētibz man. in clericū. z d hereticis:
z de violatiōe eccliaz. de extractōe theloneoz a p
sona eccliaistica. de falsarijs lfarū apl'carū zc.
Scdm ē iterdictū obseruare sic tenet qsqz. Ter
ciū excōicatos pferri z denūciatos vitare. Quar
tū q ad statū clericoz. officii s; canonicaz ho
raz. qrtidie porare. put tenent. Item sacerdotes
fm ritū pfectū in psecrat' vestibz ecclia altariqz
cū lumine z alijs hmōi debito modo celebrare
Quintū q ad statū religiosoz regle sue pcepta
implere. alioqn peccat mortalr. Sextū medico
rū. s; ifirmos ad pfectionē iducere. s; cū vocāt
ad medendū. extra de pe. z re. Lum infirmitas.
Septimū laicoz. s; decimas dbite fideliter sol
uere. Octauū q ad statū z iugatoz in qdibz tpi
busqz z casibz pbibit' mrimoniū nō pcrabere.
Alia ecclie pcepta causa breuitatis p'raeco.

Sabbato p dñica scdaz. Sermo vigesim.
De non differenda penitentia in festo martine.
quia hoc p'cipitur tercio precepto.

Hut et adhesit

vni ciuiū regiōis illi. z misit illū in
villā suā vt pasceret porcos. Luc. xv.

z i euāgelio. In quo saluator noster docet
pmo qmalū sit. s; homini relinquere peccando
ipm patrē suum. s; deū a quo habet omnia bo
na taz cozporalia qz tēporalia qz gratuita: que
omnia peccator homo sicut filius pdigus rece
dēs a patre. i. a deo: dissipat viuēdo in peccato.
z sic cōsumit omnia bona. Secūdo docet christ.
in mysterio hui. parabolē q peccator homo dū
differt pueri a peccato quotidie etiā in diebus
festis occurrētibz quibz saltē deberet ad peni
tentā redire s; nō vult. piculose em talis adhe
ret iuxta thema vni ciuium. Lira exponit. dia
bolo qui est ciuis in regiōe vmbre mortis. zc. z
diabol' mittit illū in villā suam: id est occupat
omino illū circa mūdāna quoz ipse diabolus
pnceps dicit Job. xiiij. Venit princeps mundi
hui. quia pncipat per vitia cōcupiscētijs mun
danis. z hoc facit diabolus hoī vt pasceret por
cos. id ē peccata quotidie cōtinuet etiā die festo
que sunt ferida. z vt sic quasi cū porcis iacētibz
in sceno vl' stercore ipē iaceat in peccatis. Nā ta
lis peccat duplicif. Primo peccatū faciēdo. s; z
luxuriādo. z sic magis violat festū qz opus ma
nuale faceret. Secūdo etiā peccat cōtra dei pres
ceptum tertū. quia ex hoc pcepto de scificādo
sabbato teneret festū sancificare cōritiōne for
mando sed contēnit. ergo zc. Tertio xps docet
qsalubre sit ad dei misericordiā cōsequēdā peni
tentiā agere de pctis pteritis. ad qd homo tenet
fm doct. pferim in die festo ex ipso pcepto scifi
candi festū vt dicitū est. Nā penitentiā reddidit stola
pma. s; gratie z venia dat. parz in euāgelio isto.
Proind hoc fmone expedit ostēdere qz perma
ximū malū sit penitentiā differre z in pctō pfeue
rare etiā in diebz festis. de hoc aut tria mysteria
notabim.

Primū d: piculositatis.

Secūdū d: faruitatis.

Tertū d: iniūctatis.

De istis in forma vide in qdragesimali pmo. s.
de pnia fmonē. iij. Pomerij. Nam optime cō
uenit huic materie applicare ea q ibi ponunt d
dilatione pnie. Ad hec eadē p'netia plura vide
in fmonē signato hic. p subsequēti die s; dñica
put tibi placet.

Dñica tertia qdragesime Sermo. xij. de cō
tritiōis obligatiōe in festo z qz hec p'cipit impli
cite in hoc tercio pcepto.

In digito dei

scijcio demonia pfecto puenit in vos
regnū dei. Luc. xi. z in euāgelio ho
dierno. Verba sunt saluatoris nri in quibus si
mul z in toto hodierno euāgelio ostēdit plibz
ratiōibus z argumētis verissimis. q saluz ipē
ēijciebat dmonia virtute diuina z nō in virtute
belzebub. put falso imponebat ei iudci. Et quū

xps dñs dñi eijebat demōes ex corpibz hoim
 designabat qz eijceret potissime ex aiabz huma
 nis spūalr: qđ vsqz mō z vsqz in finē seculi non
 dñstie facere. scz expellēdo p verā penitētiā. z sic
 ad cōseqñdā eternā vitā liberādo hoim a dya
 bolo qđ possidebat illū p pctm Sed op^o ē hoivt
 pvideat ne iterato p pcti reidiuū itroducat in
 se immūdu spūm. z sic fiant hois illi^o peiora no
 uissima poribz. qñponit aduertat qm̄ christ^o
 dñs in digito dei ad ē in spūscro que ifundit pe
 nitēti eijcit demonia tot q̄t pctā habuit hō in se
 Ideo qz sciat qz pfecto puenit i ipsū regnū dei:
 qđ solcite custodire debet ne pdat. Et de hīs
 patz in h euāgelio. Qm̄ autē fm̄ Scotū z alios
 doctores i tercio pcepto decalogi. s. de sanctifi
 cādo sab bato (de quo pseq̄mur) iplacite p̄cipit
 penitētiā p pctō debita p̄sertim in vera p̄ritiōe
 faciēda in die festo: vt patebit h̄ fm̄oe. ideo tria
 mysteria de hoc notabim^o.

Primū de p̄ritiōis i festo opportunitate.
 Scđm de virtutis illius potestate.

Tercū de eiusdē multiplici utilitate.
 De pmo z scdo vide in forma quadagesimali
 pmo. scz de penitētia in Pomerio fm̄one. xij.
 Sed de tercio mysterio vel articulo vide ibidē.
 fm̄one. xx. breu^o excipiēdo ea que tibi placent.
 Nam p hīs diebus valde expedit populo de
 huiusmodi predicare.

Dñica eadē tercia post p̄adiū Sermo. xxij.
 de pceptis vere penitētie.

Et qui audiūt

verbum dei z custodiunt illud. Lu
 ce. xj. z in euangelio hodierno. Ver
 ba sunt nostri saluatoris iesu. quibus pmittit
 eternā beatitudinē hīs qui custodiūt v̄ba p̄ce
 ptorū dei. sicut z sue beatissime matri: q̄ beata
 p̄dicat̄ portādo z lactādo xpm̄. Sic em̄ fidelis
 portat xpm̄ z reficit i corde dñi v̄ba dei p̄cepto
 rū ipler: vt patz in euāgelio. Ex quo autē inter oīa
 v̄ba p̄ceptoꝝ dei maxime necessaria sunt ad sa
 lutē v̄e penitētie mādara. Un̄ z xps dñs pmo
 oim de penitētia agēda p̄dicauit dicēs. Penitē
 tiā agite appropinq̄bit em̄ regnū celoꝝ. Mar.
 iij. Et h̄ p̄ceptū de p̄niā p̄cipue mādatur iplaci
 te in hoc tercio pcepto decalogi de sanctificādo
 sab bato. Ideo de ip̄a p̄niā accis p̄ceptorū ob
 ligatiōibz tria mysteria declarabim^o.

Primū d̄ general in oim̄ lege obligatio.

Scđm d̄ modalis p̄niē distinctio.

Tercū d̄ veritatis p̄cepti explanatio.

De istis vide Quadagesimali pmo. s. de p̄niā
 in pomerio. fm̄one. vj. vbi de p̄niis duobz patz
 in forma. S; de tercio ibidē vide p̄ signis po
 sitis. scz p̄cepta ex eis dē eliciēdo in q̄bz p̄sistit ve
 ra p̄niā. Nā pmo p vera p̄niā agenda requirit̄
 ex necessitate p̄cepti penitere. i. penā p pctis re

nerē in cōtritiōe p̄fessioe z satisfaccione. Secūdo
 em̄dare. s. vitā. Tertio negare occasiōes pctōꝝ.
 Quarto indulgere. Quinto tenore iusticie habē
 re satisfacciōdo. Sexto errores oēs p̄ fidē exclu
 dere. Septimo nolle peccasse. Octauo cōfiteri
 vere pponere. Nonno integralit̄ oīa pctā dolere.
 Decimo amore diuino predicta oīa facere. hec
 fm̄one eodē. Itē de cōfessioe z satisfacciōe in se
 quētibz dicem^o postea.

Feria secūda post dñicā tercia Sermo vicefi
 musteri^o scz d̄ labore manuali qđ p̄cipit eodē
 pcepto tercio.

Querūt illū. s.

iesum vsqz ad supelium mōtis vt
 p̄cipitarēt eum. Luc. iij. z in euan
 gelio. Sicut colligitur ex euāgelio
 fm̄ Lyre expositiōis. Isti pharisei erāt de patria
 xpi. s. de nazareth qui contēnebāt paupratē xpi
 z deridebāt ei^o miracula q̄si nō essent v̄a. Un̄
 derisue di. Quāta audiuim^o facta in capbar
 naū fac z hic in patria tua. q̄si di. Si posses fa
 cere vera miracula potius faceres hic inter p̄in
 quos tuos q̄ inter extraneos. Sed xpus dñs
 docuit qz ppter eoꝝ incredulitatē z maliciā non
 faceret inter eos talia. Licet em̄ haberet potesta
 tem vbiqz: tamē illi erāt indigni ad talē gratiā
 inter eos faciēda. Sed illi obstinati z irati du
 xerūt iesum vt de mōte p̄cipitarēt eum z sic inē
 ficerēt. Hec autē facta sunt in die sab bati vt etiā
 p̄mittit̄ in textu euāgelij eodē caplo. Un̄ isti ho
 mines peiores erāt diabolo: q̄ licet xpm̄ durit
 vt patz Mat̄h. iij. in mōte: nō tamē p̄cipitare
 voluit illuz. Sed heu qz tales sunt hodie mali
 xpiani q̄ sub noīe ip̄o xp̄iāo sūt spūales frēs xpi
 tamē ope suo volunt p̄cipitādo se i trāsgressiō
 nes p̄ceptoꝝ p culpas occidere xpm̄ quantū in
 eis est. a quibz fugit xpus subrahendo gratiā
 suam. Proindē p̄cepta dei sūma diligētia ob
 seruare debem^o ne xpm̄ per pctā occidamus in
 nobis. Et quia inter p̄cepta adhuc agendū res
 stat de tercio pcepto. s. sanctificatiōis sab bati: qđ
 p̄ceptū in secūda sua clausula obligat opera
 ri alijs diebz. s. non festis. Lum em̄ dicit̄ in hoc
 pcepto Sab bata sc̄rifices. subdi^o. Sex diebz
 opaberis z facies oīa opera tua. Et sic p̄hibet
 ocari z p̄cipit̄ manualis opatio p illis diebz
 cōmunibz. Ideo d̄ ip̄a tria mysteria notabim^o
 p hoc fm̄one.

Primū de laboris manualis p̄ceptiōe.

Secūdu de opis salubris cōditioe.

Tercū de laboris spūalis occupatiōe.

De istis in forma vide p̄re estuali sermonū Po
 merij fm̄one. xx. sub littera F vsqz finē fm̄ois.

Feria tercia post dñicā tercia Sermo. xxij.
 de remissiōe iniurię festi sc̄rificatiōe debita.

De feriis post dominicā tertiā

Omne quoties

D peccauerit in me frater me⁹ et dimit-
tam ei. vsq; septies. Dicit ies⁹. Nō
dico tibi septies s; vsq; septuagies/
septies. Matth. xvij. et in euāgelio hodierno.
Dñs iesus xp̄us hec respondit Petro qui hāc
interrogationē sibi proposuit. In quib; vbis do-
cemur remittere peccata in deo et ppter deū iu-
rias contra nos factas. et ad deponēdū idigna-
tiones ac ire rancorē p̄cipue tenemur in die festo
quia fm̄ Scoruz super tertio. tenemur in festo
esse in vera charitate. ita vt actus odij ad deum
vel ad proximū nō insit: al̄s peccat homo cōtra
illud p̄ceptū de sanctificatione sabbati. Proin-
tria mysteria notabim⁹ i hoc fm̄ōe de remissione
iniuriē de quo loquit euāgelū.

Primū d̄ obligatiōis.

Secūdū d̄ modificatiōis.

Tertiū d̄ facultatiōis.

De istis vide parte estivali Pomerij fm̄one. et
in forma p̄ totū accipiēdo quātū tibi placet.

Feria quarta post dñicā tertiā Sermo. xxv.
Sequit de quarto p̄cepto. s. de honore parētū.

Eus dixit. ho-

D noza patrē tuū et matrē. Mat. xv.
et i euāgelio hodierno. In quo do-
min⁹ iesus docet p̄mo parētes ho-
norare. quia hoc de⁹ p̄ceptū cultib; in decalogo
Secūdo docet q; p̄ traditiōes et instituta ho-
minū nō debem⁹ obmittere qn̄ impleam⁹ p̄-
cepta dei sicut iudei fecerant quos redarguit.
Tertio q; abusus et potus nō coinquināt hoīem
sed cogitatio mala et p̄ceptū trāsgressiō. De istis
p̄t̄ in hoc euāgelio. **T** Unde iam de q̄tro
p̄cepto decalogi. p̄sequēdo p̄norādū est q; post
p̄cepta primē tabule que hominem ordināt
ad deū diligēdum subsequēter p̄mo oīm in
scda tabula ponit hoc p̄ceptū. s. de honore pa-
rētū. Sed quare hoc dicitur fm̄ Thomā. ij.
ij. q. cxxij. et Ray. q; primo ideo quia sicut deus
est vniuersale principiū a quo habēt esse om̄ia.
sic parētes sunt particulare principiū nr̄i esse.
Et sic est quedā affinitas hui⁹ p̄cepti ad illa p̄-
cepta p̄mē tabule. Secdo quia inter om̄is p̄ori-
mos maxime obligamur parentib⁹. iō p̄ius q̄
alia p̄cepta ordinātia ad proximū debuit poni
de honore parentū. Tertio q; hoc p̄ceptū man-
dare voluit deus apponēdo remuneratiōē di-
cens. vt sis lōgeuus sup̄ terrā: quod nō fecit in
alijs. ideo p̄ponit tanq; dignius p̄mo: l̄z alia
p̄mient. Proind̄ de hoc p̄cepto honorādū pa-
rentes declarem⁹ tria mysteria hoc fm̄one.

Primū de obligatiōis p̄finitate.

Secūdū de trāsgressiōis p̄grauitate.

Tertiū de p̄muniōis vel pene largitate.

Circa primū questiōes occurrūt. Prima: quib;
partib; et matrē ex hoc p̄cepto obligat quicūq;
q; homo. Ad quod respōdēdo notandum fm̄
Ray. et Anthon. i. sūma p̄e prima. ti. xiiij. c. iij.
aliolq; cōter doctores recolligēdo. multiplex ē
pater et mater cui obligamur honore. Prim⁹ ē
carnalis. s. qui te genuit in mūdū. Secūd⁹ dicitur
ecclesiasticus. vt est plac⁹ eccle. De hoc Deus
tero. xxxij. Interroga patrē tuū et annūciabit tibi
bi. s. verba dei ad salutē necessaria. Et sic ecclesia ē
mater oīm fidelū. Et istis tenemur duplicē ho-
nore. s. obedire et eos sustentare red dēdo. pueniū
debitū. s. decimaz et oblationū. Und. j. ad Th̄
morheū. v. Qui bene p̄sunt p̄sbyteri duplici ho-
nore digni sunt. Tert⁹ dicit sacramentalis. Un̄
xxx. q. j. Om̄s inquit quos in penitētia suscepi-
mus. s. confessionē audiēdo nostri sunt filij spi-
rituales; sicut quos baptismo regenerauimus
sicut quos confirmatiōe habuim⁹ et in ordi-
cōsecratiōe ac aliorū sacramētorū administratiōe.
Et sic pat̄ de patrinis. Quart⁹ dicit tēporalis
hoc est tēpore senior vel etate. vñd̄ Ap̄lus. Sen-
iores obsecra et honora sicut patrē. Quint⁹ dicitur
officialis secularis. Roma. xij. Om̄s aia
potestatis sublimiorib; subdita sit. Idē. Deū
timeat: regem honorificat. Et ad hebr̄eos. xij.
Obedite p̄positis vestris. Sextus dicit legalis
hoc est adoptiuus. extra d̄ cogna. legali. Si q̄.
Septimus dicit beneficentis siue tēporaliter
tibi b̄nfecerit. puta nutriēdo et subsidia tēpora-
lia largiēdo. siue sp̄ual̄: puta docēdo i aliq; arte
vel sciētia aut quōcūq; beneficiēdo. Nam tene-
mur grati esse honorādo illos. et sic p̄t̄. **S**e-
cunda questiō Qualib; honorib; tenet q; hoc
p̄cepto parētū. Respōdet fm̄ Alexan. de ales
in. ij. p̄e sūme. simulq; Anthon. sup̄. aliolq; re-
colligēdo q; filij parētū obligātur p̄sertim ad
q̄ntuplicē honore exēplo xp̄i. Primo ad hono-
rem corp̄alis fuitur et obsequie. Secūdo ad
honore dulcē allocutiōis et diligēcie. Tertio ad
honore obediēcie. Quarto ad honore beneficē-
cie. Quinto ad honore subueniēcie in om̄i neci-
tate tam in vita q̄ in morte. De his vide in par-
te h̄yemali pomerij fm̄one. xxij. sub littera B.
Tertia questiō qualib; viceversa ip̄i parentes
obligant suis filijs. Respōdet fm̄ Anthon. su-
pra. q; cura parentū erga filios sub hoc eodem
p̄cepto implicite mādat et tenent parētes filijs
q̄ntum ad septē p̄cipua recolligēdo ex diuersis
doctozib; et de istis habes in eadē parte pome-
rij eodē fm̄ōe sub littera L. in eodē etiā sermōe
habes pulchra exēpla ad idē.

U Circa secūdum de grauitate trāsgressiōis
hui⁹ p̄cepti Notandū q; grauitas trāsgressiō-
nis et peccati cōtra parētes ostēdit ex pluribus.

Primo q; est cōtra legē naturalē cū ip̄i filij
sūma beneficia acceperint a parētibus. viz p̄-
mo esse existētiale qd̄ om̄ia appetūt et illi⁹ cau;

sa agunt. vt dicit. ij. de aia. Et secūdo acceperūt esse nutrimentale: quo pseruari sunt in esse natu re. Tertio qz esse doctrinale quia parētes debēt docere filios ad orādū Pater noster: Aue ma/ ria. z ad cōfessiones peccatorū faciēdas zc. qbus acq̄rere possunt b̄tudinē eternā. Secundo peccant trāsgressores hui⁹ p̄cepti contra legē diuinale z per consequēs cōtra legem prophe/ talē z sapiētiāle euāgelicāle z aplicāle que i ser/ pturis cūctis sic dicantur obligāt. O tu miser q̄ es malus fili⁹: quid dicitur⁹ eris in iudicio vbi tot testionia p̄tra te clamabūt. Buroitates autē illarū scripturarum transeo causa breuitatis.

Tertio post p̄dicta oia peccāt contra legē ca/ nonicalē que dicitur di. xxx. ca. j. ex cōcilio. q̄ qui nō honorāt parētes debent excoīcari. z in pl̄ib⁹ passib⁹ iuris canonici cōportādo d̄cernit q̄ ta/ les vident fore homicidē z infames. Et qui pa/ tres cōtēnūt omē ius perdūt in hereditate z pri uant oibus bonis p̄ctus vt patz in glo. c. qn/ cauallis. extra de iurcurādo. vbi z leges allegā tur ad id. Unde dato q̄ filius fieret papa tenet honorare parētes vt dicit Baldus. ff. de in ius vocādo. l. ad optiuū. qz filij semp̄ ex iure nature z diuino tenent debitā obediētiā z reuerentiaz parētibus. ergo papa nō pōt disp̄sare. Quar to etiā peccāt trāsgressores cōtra legē phicalē qz phus. viij. li. ethicoz. z Auerois et Auicē. ac cōiter oēs dicāt cum Arist. ibidē vitz q̄ filij intātū obligant honorare parētes q̄ sicut nec deo sic nec parētibus reddere possūt inq̄t equalēs sed semp̄ tenent in p̄petuū p̄pter esse tria supra dicta. Perrāleo de poetis z paganis macho/ meticiis z hmōi qui omīs suis legib⁹ ad idē ob/ ligāt. Ob ergo ob ve z ve vobis ingratis filijs q̄ etiā paganus imo z bestijs peiores estis.

X Circa tertiu de pene vel premiū remūerabi/ litate largissima malis vel bonis filijs. Querit̄ cur deus iust⁹ in oibus opibus nō nisi huius p̄cepti quarti obseruatorib⁹ apposuit premiū speciali⁹. q̄zuis z alia p̄cepta habeāt mercedem in celestib⁹. vel etiā penā iustā inducāt trāsgres/ dientib⁹. Ad hec r̄ndetur fm̄ Anthoñ. floren. vbi sup̄ post Thomā. ij. ij. q̄ hoc fecit de⁹ Pri/ mo p̄p̄ certificationē q̄ de⁹ dabit p̄ hoc hoi pre miū nec putare possint hoīes in hoc nil mereri cum videāt in se naturā ad honorādū parētes instigare. Secūdo dicim⁹ q̄ hoc fecit. p̄pter de/ signandā p̄ oppositū maloz filioz dignā pu/ nitionē. Unde z in lege sanxit q̄ mali filij puniā tur p̄ inobediētiā z cōtumaciā parētū pl̄ib⁹ pe/ nis. Primo quidē maledictioē a deo oipotēte. Deuto. xvij. z Gen. ix. Exemplū habemus de Cham dicēte Noe. Maledict⁹ Cham seru⁹ ser/ uorū erit. s. qz in hono rauit patrē discoopertū. Secūdo lapidatioē Deuto. xxi. vbi hoc p̄cipit̄ exp̄isse. Tertio malā z acceleratā morte Exo. xxi. Qui maledixerit patri vel m̄ri morte moriatur

Exēplū in Absalō cōtra David suū patrē isur/ gente. Quarto q̄ si etiā sup̄uincit puniunt ad/ uersitate z oīm honorū priuatōe z depaupera tiōe. Eccl. xij. c. Filioz p̄ctoz periet hereditas z erit eis obprobriū assiduitas. Quinto q̄ si has bebūt filios z filias p̄ illos punient racione. s. sicut legit̄ z refert̄ d̄ pl̄ib⁹ q̄s p̄sili mō dei iudicio tractauerūt sui filij pessime sicut z ipi fecerāt suis parētibus vt videm⁹. Ultimo punient̄ infernali igne. vt ḡ talib⁹. Tertio apposuit de⁹ hui⁹ p̄ cepto p̄miū vt designet q̄ larga sua b̄ndictione ditabit bonos filios. p̄pter parētū z honoratōis merita. sicut. p̄pter merita David benedixit suis posteris. Un̄ dixit de⁹. Honora patrē z matrem vt sis lōgeuus zc. Primo quo ad vitā nature. Secūdo gre. Tertio q̄ ad bona geniture. Eccl. ij. Qui honorat patrē iocūdat̄ in filijs in quibus q̄s dicit̄ viuere i mūdo. Quarto quo ad bona fame. nam bona fama dicit̄ quēdā bona vita. Quinto quo ad bōa p̄spiratōis fortune. Sexto q̄ ad bona b̄ndictiois dei copiose. Eccl. ij. Ho nora patrē tuū vt sup̄uentar tibi b̄ndictio a deo P̄t̄ceat̄ ultimo quo ad bōa p̄petue gl̄ie. B̄mē:

Feria q̄nta post d̄nicā tertīā Sermo vicef̄i/ mus sext⁹ de opibus misericordie in proximos.

Urgens iesus

I de synagoga itrouit in domū Si monis Luc. iij. z in euāgelio ho/ dieño. In his verbis. s. q̄ dñs ies/ sus intrauit in domū Simonis docet̄ i myste rio q̄ ip̄e dñs iesus libēter ingredit̄ z reficiat̄ in corde obediētis ei⁹ p̄ceptis. nam fm̄ Nicro. de interp̄ta. noīm hebraicoz: Simō interpretatur obediēs vel obediētia. Deiqz idē dñs in b̄i opa misericordie exercuit. qz locutū Simonis febricitā tem visitauit z sanauit: z multos ifirmos cura uit ac demoniacos liberauit. z p̄t̄erea erat p̄di/ cās z docēs in synagogis. z sic opa fecit misericor die corpalis z sp̄ūalis. vt z nos ei⁹ exēplo discā mus libēter opa misericordie exercere. de his p̄z in euāgelio. Proīn de opib⁹ misericordie restat fmo. qm̄ fm̄ Tho. ij. ij. q. cxxij. z Rayne. ac An/ thoñ. sub p̄cepto de honorādis parētibus intelli gīt̄ p̄cipi nō solū honoz exhibēdus sup̄ioribus s̄ tāqz scđariū ipl̄icate p̄cipit̄ etiā oīm b̄nficiorū exhibitio. quicq̄d debet̄ ad reddēdū cuiusqz p̄/ sone q̄ ad elemosynas corpales z sp̄ūales. Ita qz de opib⁹ misericordie tria mysteria declarabi mus hoc f̄mone.

Primū d̄r obligatiōis.

Secūdū d̄r distincōis.

Tertiū d̄r fructificatiōis.

De his vide p̄t̄ceftiuāli pomerij ser. xxi. n.

Feria sexta d̄nicē tertie Sermo. xxvij. sequit̄ de q̄nto p̄cepto. s. Non occides.

Dominica quarta quadragesime

Venite iesus.

Deus ab est ut facia voluntate ei qui misit me Job. iij. z in euāgelio hodierno. Verba sunt salua toris nostri iesu: in quibz suo exēplo docet nos qz ois noster ab. i. appetit z desiderū volūtatē ad id tendat: vt scz volūtatē dei in pcepto: ū suoꝝ obseruātia faciam. Sed qm̄ post p̄dicta pceptū qntū est hoc scz Non occides: in quo vt dicit Alexā. de ales. z Tho. ac doct. cōiter qz p̄hibet explicite homicidiū: implicite vō p̄hibet ois motus ire z ois lesio ac nocumētū qd̄ iserri possit in p̄sona proximi. puta truncatio: v̄beratio: notabilis lesio: sanguinis effusio: z sic de alijs. z etiā deliberata volūtas faciēdi talia p̄rimo. Proinde de homicidio in hoc fm̄ōe nota tria mysteria sicut habes in forma in q̄dragesimali scōo pomerij. s. devitijs ser. xliij. vide ibi.

Sabbato dñice tertie Sermo. xvij. de ip̄o sp̄iali homicidio. id est aie occasiōe.

Ideet amplius

v noli peccare. Job. viij. z in euāgelio hodierno. Verba sunt dñi iesu q̄ dñi m̄fico: dicit liberasset adulterā ne lapidaret s̄z legē moysi: licet demerebat. hec v̄ba eidē dixit. Nec ego te condēnabo. vade z ampli⁹ noli peccare. Et in hoc mysteriali docuit qz magis debet hō cauere a pctō quo occidit aīa q̄ a q̄cunqz t̄pali pena corpis. qm̄ sicut aīa p̄ciosior ē oīni corpore p̄testat Aug⁹. l. lxxvij. q̄stio. ita mors z occasiō aīe deterior est q̄ mors vel pena corpis. p̄ qd̄ in hoc pcepto Nō occides. p̄e oīni homicidio corpali. p̄hibet ne occidas aīam. s. p̄riam vel alienā. Unde z Aug. de pe. di. j. Noli inq̄t p̄ta: nō esse homicidiū cū fratri male p̄suades. cū em̄ male p̄suades occidis scz animā p̄ pctm̄ criminale: periuriū scz furtū luxuriā fraudē zc.

Proin d o occasiōe aīe tria mysteria d̄clarabim⁹
Primū de occasiōis aīe modalitate.
Secū dū de eiusdē magna dānositate.
Tertiū de ip̄i custodie studiositate.
De p̄mo vide p̄e estiuāli pomerij. ser. xij. Dvs qz B. De scōo z etiā tertio vide ibidē fm̄ōe. iij. q̄n̄tum placet.

Dñica q̄tra q̄dragesime in mane Ser. xxix. de occasiōe in fama p̄ linguā detractoriā q̄ p̄hibetur pcepto hoc codē.

Equibatureū

f scz iesu multitudine magna Job. vij. z in euāgelio hodierno. Circa hec v̄ba sacri euāgelij aduertam⁹ ebas rissimū admirādā mansuetudinē z charitatē in xpo iesu. qm̄ vt doctores z Ly. exponēt. dicunt

Sequebant dñm iesum multi. ex quibz aliqui p̄pter curiositatē vt viderēt eius miracula z audiverēt q̄lia p̄dicat. aliqui autē ex deuotōe credēt. in eū z reuerētēs ei⁹ miracula. vnde d̄ in h̄ euāgelio. qz videbāt signa q̄ faciebat sup̄ his q̄ isir mabant. aliq̄ etiā sequebant vt sanarent a lāguoribz suis. sed hoc erat pessimū qz aliq̄ sicut pharisei sequebant xpm̄ vt haberēt vñ possent eū reprehēdere z ei detrabere. z tamē xpus s̄ns p̄ se sequētibus exhibuit pietatis beneficium saluando illos cū tamē omēs sciret quali intētiōe insidiarent. in hoc exēplū dās nobis patiētē tollerandi n̄fos aduersarios z bñfaciēdi detractoribz z odiētibz. Proin p̄tra tales bonoz hoīm detractores quoz infinit⁹ est numer⁹ agētes qz scz nō curāt dei pceptū quo p̄cipit non occidere primū: neqz factō neqz v̄bo neqz aīo inique. s̄z isti gladio lingue occidūt vt de detractōe peniteant. ergo tria mysteria declarem⁹ p̄ hoc fm̄ōe sicut habes in q̄dragesimali scōo scz de viijs. fm̄ōe. xxxvij. vide.

Dñica eadē post prandij Sermo. xxx. de liberatiōe a morte anime p̄ confessiōis p̄paratōz qd̄ includit in hoc pcepto.

Ratres liber

f tate xps nos liberauit Verba sunt apli Pauli ad Gal. iij. z i epla hodierna: in quibz docet qz per dñm iesum consecrati sum⁹ verā libertatē in morte z passiōe ei⁹ vt docet exponēdo Lyra. s̄z qm̄ nunc p̄legmur sicut cepum⁹ de q̄nto pcepto decalogi qd̄ p̄cipit di. Nō occides. Scimus autē Aug. z z scriptura docēt. qm̄ aīa humana occiditur p̄ pctm̄. p̄pter qd̄ ex pcepto tenemur eā p̄cauere: z a morte sp̄iali liberare gra xpi. S̄z qualiter possim⁹ aīaz liberare a tali morte scz culpe. Amb. edocet d̄ pe. di. j. c. ecce. di. Confessio liberat a morte padisum apit Et qm̄ tā iminet tēpus q̄ tene mur cōfiteri ad qd̄ requirit debita p̄paratiō. id circo opus est de ea p̄dicare vt p̄ eā a morte aīe xpo donāte possim⁹ liberari. Un̄ de confessiōis p̄paratiōe tria mysteria declarem⁹.

Primū d̄: necarie cōtritiōis.
Secū dū d̄: debite examinatiōis.
Tertiū d̄: amare recognitiōis.
De p̄mo vide in p̄mo q̄dragesimali scz de p̄nia fm̄ōe. xvj. D. vsqz finē quantū placet. De secūdo autē z tertio vide ibidē fm̄ōe. xxij. D.

Feria sc̄ga dñice. iij. Sermo. xxxj. de homicidio sp̄iali p̄ odiū z inuidiā.

Trinitates sol

o ūte replū hocz in tribz diebz exata bo illō Job. ij. z in euāgel. hodierno. Sicut d̄ in lra dñs iesus b̄ dixit d̄

templo corporis sui in quo deitas habitavit sic in suo templo. et terra ac domus dicitur quod dicitur Christus pronuntiando quod iudei erant facturi. Sed et occiderunt Christum et sic soluerunt animam eius a corpore. nam ipsi iudei iam conceperunt ex invidia Christum maximum odium eo quod vicia illorum redarguebat. Sic beatus multi nunc faciunt odiosos bonos viros quod illorum vicia corripunt et invidet eis ac inimicant. Sed attendat scriptura. Job. iiij. Qui odit fratrem suum hoc est. Proinde de homicidio spirituali homicidium quod prohibet eodem precepto. Non occides: tria mysteria in hoc sermone declarabimus.

Primum de execratione talis odij et invidia. Secundum dicitur notificatio eius culpe vel malicie. Tertium de obligatione fraternae amicitie. De primis duobus habes in quadragesimali sermone pomerij. scilicet de vicij sermone. xxxix. sed tertium articulum vis de ipse estualis pomerij sermone. xxxv. ar. ij. D.

Feria. iij. dñice. iij. Sermo. xxxij. de homicidio cordiali per iram rixam et contumeliam.

Ergo ex vobis facite legem quod me quiritur inefficere. Verba sunt Christi Iesu Job. vij. et in euangelio hodie et. i. quod claret mira Christi mansuetudo et mitis quod cum iudei dicerent sibi vicia dicit. Demonium habes. et vellit eum apprehendere et quiritur inefficere: mansuetudo enim dicit nec concivium reddidit per vicia. unde in hoc docuit exemplo suo pacem et mansuetudinem nos tolerare iacta et vobis. concivitas et contumelias non nos rixantur. de hijs vide euangelium. Erat autem hoc precepto quanto prohibet implicite omnia iordina tus mors cordis. scilicet odij: marie. primum in vobis contumeliosa concivitas et rixas ut exposuit hoc preceptum idem Christus Mat. v. di. Budiss. quod dicitur: Non occides. quod ac occidit etiam in. Ego autem dico vobis: omnia quod irascit frater. suo reperiunt iudicium. quod ac dicit. racha. re. c. et. et quod dicit. fatue re. e. gebene. Unde in Alex. iij. p. q. xxv. de doct. cōit. p. hibeat illo precepto eodem tale tanquam homicidium cordis. Ideo de his tria mysteria de hoc sermone

Primum dicitur detestationis. Secundum dicitur offensiois. Tertium de sufferetie vel defensionis.

De primis vide in quadragesimali. ij. Pomerij. f. de vicij ser. xxxij. Sed an debeat quod se defendere in talibus? Ad demum habet aliquos questiones de rixa vel puato bello et defensionis. Prima questio videtur liceat cuilibet seipsum defendere. Respondetur breviter quod regula iuris naturalis est et positivus. scilicet de iust. et iure. l. vt vim vi repellere licet cum moderamine inculpate turbe. et intel legit hoc moderamine illud quod equaliter illate violencie in quod litate armorum et in cursu temporis et ipso actu violencie. alio excededo videtur esse vindicta et persequens peccatum. Unde et hoc patet quod defensio licita est vniuersaliter omnibus talibus laicis et clericis et etiam religiosis. nam opinio huius reprobata est de materia extra de homicidio. si furiosus. Sed questio restat. Numquid tenetur quod ad hoc. vt vi repellat. Respondetur in hoc. ij. q. xli. quod nullus tenetur ad hoc. sed maioris perfectionis esset si sufferret vel permitteret seipsum inefficere quod se defendedo occidere cum non posset aliter euadere. et sic intellige quod talis est in bona dispositione anime sue hoc est in statu salutis. Nam sic fecit sanctus Thome. martyr archiepiscopus canuariensis. quod noluit percludi ianuas ecclesie nec se defendi ab occisoribus sed obtulit se: quod fuit perfectionis. Si milititer fecerunt sancti milites thebei scilicet Mauricia cum socijs. unde quod quod non esset in statu salutis fatue se exponeret morti corporis et anime. Denique etiam in bello iusto in inimicos ecclesie vel infideles. sic in cruciferos obpugnantes et saracenos et alios hominum non deberet Christianus se morti exponere sed resistere et defendere fideles quantum potest. Secunda questio videtur de defensio hominum licita sit vbi quod et ipse et quod quod iudicet. Respondetur quod licita est. Primum etiam in loco sacro et in ecclesia et sic vbi quod. quod etiam si polluat ecclesia sanguis effusione non potest reconciliari. Magis quod potest derada est seruatio hominis quod sequitur mortem: cum illa sit irrestaurabilis. sed quod in tali casu non iniuriose sit sanguinis effusio. sed se defendedo prope piculum. id est pro hoc non polluit ecclesia. extra de p. eccl. li. vj. c. vnicui. Secunda licita est etiam in quod officio occupato etiam si missas celebras iudicet ad mortem sibi vel etiam quod quod facit ministrando. unde in tunc se defendedo et occidedo non fit irregulariter vt patet in supra dicta clem. c. Si furiosus. Z.

Si di. Quid cum iudicet sacerdos ad mortem quod iudicet huius pro maius ad baptisandum quod puer esset in articulo mortis. ita quod si sacerdos diuertat se ad defendendum puer interim morietur et sic danabit: cum non sit aliter quod baptisat illum. Respondetur in hoc Jobem de lignano quod in tali casu perigenda est mors corporis sacerdotis: quod est vniuersaliter malum tempore. quod alio sequitur duo mala spiritualia. scilicet mors eterna pueri. de p. eccl. li. iij. c. firmissime. et etiam negligens cure anime quod est mortale sacerdoti. extra de erate et quietate. c. cum sit. Idem dicit perigendum cum foret dubium per babile de morte vel vita pueri interit. et restaret de morte sacerdotis nisi diuerteret ad se defendendum. Nec in hoc Job. de lig. Tertio denique licita est premissa defensio in quod quod superiores suos iniuste iudicet. et in iudicet et premissa vel etiam episcopus aut abbatem iniuste iudicet. Nam etiam monacho licet se defendere premissa in casu si episcopus vel abbas inuaderet vt subito occideret. ad premissa facit. l. de iure filii. l. prohibitus. Tercia questio patet quod hominum defensio sit licita. Respondetur in canonistis et legistis quod non solum pro seipso sed etiam licet pro filijs et filijs ab. et pro vxore et pro sposa. Sed an quilibet de populo possit quilibet defendere. dicitur quod non licet occidendo iua sores. sed sine occasione licet premissa cum mandatum factum est vt defendant tales clamando defendite vel hominum. vt notat Baldus dicta. l. vt vim. Unde aduerte pro regula quod irregularitatem non effugit quod pro alterius defensione aliter occidit. patet in summa Angelica. Item nunquid licet defensionem fieri pro rebo. Dicitur in Inno. et Bartho. di. l. vt vim. et in summa Angelica quod sic tamen pro rebo auferendis ne auferantur quod pro ablat. vt recuperent in continentia. cum non licet pro rebus seipsum exponere morti scienter.

Feria quarta post dominicam quiritur Sermo. xxxij. sequitur de sexto precepto scilicet Non mechaberis. Abbi quod peccauit: hic aut pariter et vt ceterum nasceret. Job. ix. et in euangelio. Dominus Iesu hac questione proposuerunt discipuli de ceco nato. Ad quam respondedo dominus Iesus docuit quod talis defectus monstruosus non solum fit ex peccato parentum. vel ipsius cecum nati qui actuale peccatum non habuit licet sit in originali nato. scilicet quod

De feriis post dominicam quartam

q̄ sic ut m̄ifestent p̄ miraculū opa d̄i i illo. Verūm
h̄ p̄stat ut etiā doceat Lyra q̄ pentes aliq̄n p̄ suis pctis
punitū i filiis mōstruof er diuina iusticia. et dato q̄
in p̄senti n̄ puniant: certū est q̄ in fufo punient oēs
vicio luxurie peccātes. qz de p̄cepto Exo. xx. in deca/
logo d̄i. Nō mechaber. q̄ p̄cepto fm̄ qd̄ Aug. d̄r p̄
bibet ois illicite cōcubit et mēbroz illegitim⁹ vsus
quod cūqz h̄ fiat p̄ter solū vsū licitū cū pp̄ria vxore. s. le
gitia. q̄ qd̄ p̄ceptū inuēribiles peccāt. Proinde d̄ lux/
urie vicio qd̄ p̄hibet fm̄ oēs sp̄s z modos ei⁹ tria

Prīmū d̄ mortal' offēsiōis (mysteria declara.
Secūm d̄ modalis specificatiōis.

Tercū d̄ infernalis assimilatiōis.

De istis h̄c i q̄dragēsimali. ij. scz d̄ vicijs i Pomerio
ser. xxvij. p̄ totū. Ad idē pl'a vide circa nonū p̄ceptū.

Feria q̄nta post d̄nicā q̄rtā Ser. xxxij. de ca/
uēdo turpissimō pctō luxurie z picul' ei⁹.

It̄ iesus: Adolescēs tibi dīco surge. Lu. vij.
z i euāg. hodie. Si diligēt' p̄sideram⁹ cha
rissimi: mortu⁹ iste p̄ d̄nm̄ iesū resuscitat⁹ si/
gnificat pctōres luxuriosos q̄s sepe p̄ graz suā xp̄s
resuscitat a morte pcti ad obseruādū d̄i p̄cepta. z bu
tic mysterio zgruit q̄ d̄r adolescēs. q̄a in adolescētia
feruet luxuria. z etiā q̄ d̄r: in porta inq̄t efferebat. qz
tal' luxuriosus p̄ portā q̄ntqz sensū educit ad sepe/
liedū in pcti z suctudie velut i morte. Proinde circa
h̄ p̄ceptū sextū de cauēda luxuria adhuc restat fmo
ali⁹ de q̄ subsequēnt' vbi s. vide ser. xxvij.

Feria sexta d̄nicē q̄rte Ser. xxxv. Sequit' iā de se
ptimo p̄cepto qd̄ est Non furtū facies.

It̄ ei Iesus: q̄ credit i me etiā si mortu⁹ fue
rit viuet. Job. xij. z i euāg. In q̄bo v̄bis d̄ns
iesus docet fidei vtilitatē. qz q̄ credit i me iqt
scz fide vera z catholica: tal' etiā si mortu⁹ fuerit. Ly
ra. s. morte culpe p̄ lapsū i pctm̄ aliq̄d: viuet. s. refur/
gēdo p̄ p̄nias i obf̄uātia diuioz p̄ceptoz q̄ faciens
hō viuet i eis Deut. v. Et qm̄ iā istat nob sermo de
septio p̄cepto. s. Nō furtū facies. i q̄ p̄hiberi itelligit
oia dāna i rebz p̄t' ut expōit Tho. ij. q. cxxij. ar. vj.
vñ Aug. xiiij. q. v. penale. d̄r. Furti noie itelligit ēra
pina z ois illicita vsurpatio rei aliene. Proinde de h̄
p̄cepto ut hō sciat cauere oē furtū z rapinā z sic i fide
xp̄i viuat obf̄uādo p̄cepta: tria mysteria d̄clarabi⁹
de q̄bo h̄c i forma i q̄dragēsimali. ij. pomerij. s. d̄ vi
cijs ser. xxvij. vbi agit de furto z rapia mltiplici.

Sabbato post d̄nicā q̄rtā Ser. xxxvj. de frau/
de vitanda in empiōe z venditione.

It̄ebat iesus: q̄ seq̄t me n̄ ambulat i tenebris
Job. viij. z i euāg. ho. In q̄bo monet nos xp̄s
d̄ns ut seq̄mur ip̄s i oi sc̄titate z v̄tate obf̄uādo ei⁹
p̄cepta: ac n̄ ambulare in tenebr' errorz z vicioz. Sz
heu mlti s̄ xp̄iani q̄ poti⁹ sequit' diabolū p̄ferri in
fraudibz z iniq̄tatibz q̄s p̄mittit i empiōe z v̄dēdiōe
cū m̄ h̄ eodē p̄cepto. s. Nō furtū facies: oia talia itelli
git' fore a deo p̄hibita. ut d̄r Tho. z doc. Un̄ d̄ nego
ciatōe i emēdo vl' v̄dēdo tria mysteria d̄clarabi⁹ de
q̄bo i forma vid' i q̄dra. ij. pome. s. d̄ vicijs. f. xxxj. put
D̄nica d̄ passiōe i m̄ae ser. xxxvij. d̄ (tibi placz
eius d̄ p̄cepti septi trāgressiōe varia p̄cipue d̄ vsur'.

Ut ex deo ē v̄ba d̄i audir. p̄tea vos n̄ audiet
q̄ qz ex deo n̄ est Job. viij. z i euāg. ho. Verba

hec dixit d̄ns iesus q̄ qd̄ s̄ valde amabilia
bonis z iocūda. sed valde amara z tribilia trāsgres/
diōibz p̄cepta d̄i. Nā ex q̄ boies mali n̄ audir ope i/
plēdo v̄ba d̄i i p̄cept' xp̄i: eo ip̄o ondūt se ēē filios
diaboli. z p̄ n̄s enalr cū diabolo cruciādos. Sed
bōi eo ip̄o q̄ audir z obf̄uāt p̄cepta ondūt se ēē fili/
os d̄i z p̄ n̄s cū deo i fufo b̄rificādos. Proinde Am
bro. i hodie. omel. d̄r. Hoc scitote fr̄es q̄ vnusq̄sqz
cui⁹ opa fac' ei⁹ z fili⁹ ēē d̄r. Sz qm̄ int' p̄cepta d̄i h̄ est
vñ. s. Nō furaber. qd̄ mali boies mltipliciter trāns
grediunt'. Proinde de h̄ tria mysteria d̄clarabim⁹

Prīmū de execrāda vsure iniquitate.

Secūm de varia eius culpe modalitate

Tercū de p̄sēda offēse in h̄ p̄rietate.

De p̄mo z sc̄do vide i q̄dragēsimali. ij. pomerij. s. de
vicijs ser. xxxv. vicijs d̄ vsura p̄to. BA Sz adde p̄
ctio articlo q̄ ex q̄ iā aduēt ip̄s p̄sēdi d̄ pctis Ido
norādū ē q̄ h̄ p̄ceptū mltipl'r boies peccāt. Ideo qz
p̄fiteri tenet iuxta h̄ vt colligo ex Alexā. ij. p̄te sū. q.
xxv. ar. iij. ac Rayne. z Antho. flo. p. j. n. xij. c. iij.

Pr̄mo peccat q̄s aliena occulte accipēdo. nā h̄ est fu
rari. qz furtū ē p̄tractatio rei aliene fraudulēta z oc
cultra: q̄ licētū qz fiat h̄ vt p̄dicti doc. volūt. Sc̄do b̄n
ficia subtrahēdo. s. i extrēa necessitate pauperz cum
deberet ill' cōicare. tūc ei aliēa rapit ziuadit n̄ dādo
qd̄ obligat d̄ suis bōis dare ill' vt d̄r Amb. di. xlvij.
sic h̄ij. Tercio capiēdo vi vl' cogēdo: sic faciūt n̄ solū
latrones i straz publicz sed etiā ipsi p̄ncipes z cōita
tes vsurpātes iuste aliq̄ eritoria villas z metaz z fa
ciētes iniustas exactōes vl' pedagia z collectas trice
simas z hm̄oi. Ezec. xxiij. P̄ncipes ei⁹ i medio q̄si
lupi rapi. p̄dā. Quarto defraudādo sic fit i negociā
do siue p̄ pōdera iusta siue alijs modis vt patuit d̄
empiōe s. Quito ecclie bōa male expēdēdo. s. i ma
los vsus. vñ. xij. q. j. s. vl. glo. d̄r q̄ plati eccl'asticū si
b̄n admistrat loco d̄noz s. si male loco p̄donū: vñ
z tenet satisfacere. Sexto sen⁹ vsure faciēdo d̄ q̄ iā pa
tuir h̄ ser. Septio false z iuste iudicādo. Esa. x. Ue q̄
cōdūt leges ini. z scri. iust. vt opp. i iudi. pau. vt cēnc
vidue p. coz. Octauo q̄uif dānicādo. s. icēdijs bell'
iust' z hm̄oi. Nono horrēdū sacrilegiū vel simoniā
cōmittēdo. Nero. xij. q. ij. gl'ia. Amico rape furtū ē.
eccl'iaz fraudare sacrilegiū ē. hec ille. Decimo illicite
quod cūqz ledēdo. s. primū i rebz rad id coopando cō
siliādo mā dādo vl' participādo. et sic alijs modis d̄
quibz patuit sup ser. xxxv. de furto Nec sufficiāt.

D̄nica ea d̄ post p̄adiū Ser. xxxvij. de p̄fessione
trāgressiōnū p̄ceptoz decalogi.

It̄ p̄fiteamur pctā n̄ra fidel' z iust' ē de⁹ vt re
mittat nob. Jo. j. In q̄bo v̄bis ap̄ls certos
z securos nos reddit d̄ pctōz remissiōe p̄ sacra z ve
rā p̄fessionē obtinēda. z h̄ p̄mo ex dei p̄mittēt' fideli
tate. qz fidel' ē de⁹. s. i p̄missio. nā p̄mittit veniā penitē
tibz Mar. iij. P̄nias agite zc. d̄ci autē v̄ba s̄ v̄tate
ifallibil'. Sc̄do ex iusticie eq̄tate. vñ sub d̄t. et iust' ē
Nā lz nos n̄ meremur de z d̄g. cū qz de⁹ ex sua liba/
litate p̄mittit iustū ē h̄ facere. qz oē p̄missū cadit i d̄

ditū fm iusticiā. z qz rps dñs sua passiōe z sanguie b
 nob meruit fm iusticiā satisfactōis p nob. vñ z ecclesia
 i hodierna epla cāt qz sāguis xpi emūdat psciaz nřaz
 ab opibz mortuis. i. mortal pccis. qz op p expedicōis ē ser
 monē h facere vicz iherēdo d pssioē trasgressiois pce
 proz. nū qz p h tpe pcciter obligauit ecclesia scra d oibz
 pctis: qz qdē oia icludūť i ist pceptis. tū qz duotio zppl
 instructio id reqrit. nū deniqz qz h pceptū octauū de q
 agēdū seqť. vicz Nō loqr̄: falsū testioniū 3 primū: ipli
 cite pbibet etiā taciturnitē vitarť pccit in iudicio pssio
 nis. vt p̄z p Alex. iij. p. sū. Et sic p oppositū ptinet qz
 hō vācī pcciter teneat i iudicio. p̄pē pssiois. qz Aug.
 j. d. ci. dei. c. xxi. dē. qz testioniū falsū n̄ min⁹ re⁹ ē qd seipo
 falsū faceť qz si aduersus primū h faceret. decille. Un
 de pssiois vero testioniū i foro pscie tria mysteria de
Primū d securitate diuie acceptatōis. (clarabi⁹.
 Scdm de q̄litate debite notificatōis.
Terciū de modalitate pccice pssionis
 De p̄mis duobz articul̄ vide i q̄dragesimali. j. pome
 rij. d pnia accipiēdo q̄ placēt ser. xxx. **BB** Sed d
 scio p pccica pssiois d pcepti dca logi Nota breuic p
 documto iuxta ppli capacitatē d singul pcepti epilo
 gādo ex p̄scps. **Prīo** d p̄mo pcepto qz vicz p̄tēdū ē:
 si adorasti aliqua creaturā v̄l supstitōibz vsus es aut
 for̄ilegijs v̄l icatōtibz quōcūqz v̄l p̄sulisti. Jc si in
 aliq̄ articulo fidei dubitasti. Jc si heretic v̄l iudas fa
 uisti. v̄l fidē negasti. Jc si comediti v̄l bibisti aut bal
 neū itraisti cū iudeis. v̄l ea q̄ s̄ pbibita fecisti cū eis cō
 uersādo. itē si deū sup oia n̄ dilexisti. Jc si aliq̄ d deū
 voluisti. Jc de supbia. si p̄p̄sisti obedire alicui p̄c
 pto zc. De scdo pcepto p̄tēdū ē d iuram̄to sine cā. v̄l
 si piurasti. si irruerūt d hmōi. Jc d voto: si fregisti v̄l
 rardaisti v̄l d malo siēdo vouisti. Jc d blasfemia dei
 v̄l scroz. Jc d sacroz irruerētia: v̄l si i pctō suscepisti
 v̄l falsa fide credidisti. Circa scū pceptū d ope mā
 nuali. z si missā n̄ audisti i festo. Jc si pctm̄ i festo feci
 sti. v̄l si d facti p̄ritōez n̄ for̄masti. itē si vāis spectacul
 v̄l choreis z hmōi te dedisti. itē si vigiliā z ieiunia d p
 cepto n̄ ieiunasti. itē si pcepta eccle n̄ fuaisti. si pniaz n̄
 egisti. si pssioez dū debuisti n̄ fecisti. Jc si veniā petē
 tibz n̄ idulxisti. itē si gule z ebrietati dseruisti. z sic de
 alijs. Circa q̄rtū. si parētibz v̄l supioribz v̄l cōfessōri
 tuo obediētā v̄l reuerētā n̄ fecisti. itē si pentes p̄p̄sisti
 sti z eis necessaria n̄ dedisti. si eos vitupasti. v̄l si p eis
 iā d̄fūcē n̄ orasti v̄l si subuicisti. itē si opa miei pctos z
 i paupes n̄ ip̄didisti. z sic d alijs. si maledixisti eisdez.
 Circa q̄ntū. si occidisti corde odiēdo v̄l irā tenēdo aut
 ppositū occidēdi v̄l mutilādi habuisti. v̄l si v̄bo d̄tra
 bēdo v̄l scō. si ad peccādū iduristi v̄l docuisti. Circa
 sextū. si mechā⁹ ē i q̄cūqz spē luxurie. s. mercēcio: adul
 terio: stupro: icestu: sacrilegio: 3 nafaz. v̄l cū vrozē illi
 cito mō. v̄l i festi magnis. z sic d alijs. Circa septimū
 de furto. de rapacitate. de fraude. d vsura. de simōia.
 de sacrilegio. d iudicio iusto. de exactōe iusta. z d dā
 no q̄cūqz. Circa octauū d falso testioniū. de mēdacio
 Jc d pctis i sp̄m̄scm̄ q̄ ē spūs vitarť. d q̄b i seq̄ntibz
 Circa nonū de p̄cupia carnali cuiuscūqz aliene. d vo
 lūrate luxuriādi. de q̄nqz sensuū excessibz. d cogitatōe
 cū mozosa delectatōe. d pollutōe. de tactibz: ofc̄o: am

plexu z hmōi pponēdo i fmōe honeste q̄ntū lz. Circa
 decimū. de auaricia. d malo q̄stu. de alienis retēz cū
 dberel q̄ntot⁹ restituere z hmōi. Nec sufficiat breuic
 Ex ist⁹ q̄ppe p̄t q̄s p̄la excogitare. p faciēda pssioē.
Feria. ij. dñice d passiōe Ser. xxxix. de pctis i sp̄m̄
 scm̄ q̄ est spūs vitarť phibēs mēdacū.
De dicit. i. iēsus d spū quē accepturi erāt credē
b tes i eū Job. vij. z i euāg. ho. Dñs iēsus scēs qz
ois hō mēdat ē ex se vt dē sc̄p̄a: z iudeos 3 sp̄i
ritūscm̄ mēdaces ē vt ad fidei vitarť p̄terretē z sal
uarē d s̄derabat ac sp̄m̄scm̄ pm̄ittebat. ido ex sūma
pietate i nouissimo die maḡ festiuitat⁹ vt ples cōgre
gati audirēt clamabat feruēt d. Si q̄s iūit. i. d s̄derac
te vite doctrinā z salutē: v̄iat ad me. s. p̄ fidē. q̄ ei cre
dit i me s̄uina aq̄ viuē. i. abūdātia grē sp̄m̄scm̄ fluēt d
v̄tre ei⁹. i. d inēnis p̄cordijs ei⁹ redūdātes p doctrinā
i alios. h̄ ar dicit d sp̄sc̄to quē acceptē discipuli in die
p̄tē. i. si q̄ v̄sibilt i spē ligue ignite ad significādū q̄ est
spūs vitarť docēs oēz vitarē p mōz z odiēs mēdacū
p̄t qd ipē dē i pcepto decalogi sp̄cāl p̄hibuit d. Nō
loqr̄: falsū testioniū 3 primū. In q̄ vt dē Aug. phibet
oē gen⁹ mēdacij marie 3 fidē. Et sic phibet ipu ḡtio a
gnite vitarť. ac p̄seq̄nē dē pctm̄ i sp̄m̄scm̄ q̄ ex illa ori
unt. nā sp̄m̄scm̄ cordis oris z opis ac fidei req̄rit in
hoie vitarť. Proide sub h̄ pcepto octauo de pcepti 3
sp̄m̄scm̄ Nota tria mysteria q̄ i forma vide in q̄drag
esimali scdo pomerij. s. de vicijs. ser. xlvij.
Feria tertia dñice de passiōe Ser. xl. de mēdacio
qd phibet eodem pcepto octauo.
Und⁹ me odit qz ego testioniū phibco de illo
m qz opa ei⁹ mala s̄ Job. vij. z i euāg. ho. Verba
s̄ dñi iēsu q̄ int̄ p̄la documta h̄ euāg. docz p̄
cipue qz ex p̄lo xpi ip̄i⁹ n̄ cur⁹ mūdanoz boim vanā
3 placētiā: nec eo z nos odia q̄n vitarē z iusticiā seq̄
mur vsqz ad mortē illā obfūdādo pcepta: moribz v̄bo
z vita testificān. Nā dē rps Nō p̄t vos odire mōs. me
āt odit: qz ego test. zc. S. 3 q̄re h̄. Dui rō. qz oē s̄le dili
git z applaudit sibi sili: p̄ p̄m̄ d aia. Et oē vez vero
p̄sonat j. eth. qz q̄ mūdani hoies s̄ mēdaces. ps. ois
hō mēdar. q̄ n̄ m̄t qz s̄lles sibi mēdaces diligūt. Jc z
alia rō. qz hō verax (sic fuit dñs iēsus sūme verax) res
darguit z testioniū phibet vita ore z ope qz fallacia sic
d̄testāda. et qz mōdani illā sequūt: dolēt q̄ rephēdi. sic
dū q̄s d̄restat z p̄fūd̄it regē l̄ p̄rez aliq̄: tūc filij v̄l fūi
regi illi⁹ irascūt z dolēt. rex mōdanoz ē diabol⁹ q̄ ē mē
dacij p̄ vt dē Job. viij. q̄ zc. et h̄ ē qd rps dē Nō odit
mōs. i. mōdani hoies. qz ego test. p. qz opa e. ma. s̄. s̄. cū
diabolo dānāda. Proide d mēdacio qd phibet h̄ p̄c
pto diuio tria myst. vide i q̄drag. ij. Pome. s. d vicijs
Feria. iij. p̄ dñicā d passiōe ser. xlvj. (ser. xxxij. p to.
et seq̄t iā d nono pcepto. s. Nō p̄cupisces vrozē p̄t tui
r dicit dñi est⁹ Job. x. z i euāg. ho. Dñs iēsus alle
gat sc̄p̄turā legi dicēt⁹ d hoibz bōis et elect⁹ qz
ēnt dñi: n̄ qdē nafalē sic rps s̄ p̄ p̄cipatōez grē diuie
z s̄litudis. Et hec sc̄p̄a h̄ ps. lxxx. z Ero. xx. Ex q̄ ar
guit rps qz si hoies fideles dicunt dñi z s̄lit dei: a for
tiori rps q̄ est verus de⁹ et nafal dei filius merito ses
ip̄m licite dicebat esse deū. Sed q̄re deus hūc bono

De feriis post dominicam de passio.

re p̄stitit fidelibz vt dicerent dñi z filij dei. s. p̄cipiat/ ue nisi vt doceat in h̄ q̄ sicut de^o est purissima lux. j. Job. j. De lux est tenebre i eo ñ sunt velle. Ita qlibet fidelis dz esse pur^{us} p suo modulo ab oi culpa taz in ope q̄s i ore q̄s etiã in corde vt nulla p̄ua zcupia sit in ei^{us} corde. Prop̄tea de^{us} phibuit ñ solũ p̄cã luxurie z rapine i ope. sed etiã phibuit p̄uã zcupiaz i corde di. Nõ zcupisces vroz primi tui. in q̄ phibet oẽ desiderũ carnale illicitũ f̄m Alexan. Proinde de cõ/ cupiscẽtia carnali. s. luxurie tria mysteria nota sicut h̄s i q̄dragesimali sc̄do. s. d. vicijs. ser. xxvj. p. co.

Feria. v. dñice de passioe Sermo. xliij. scz de cauẽ da zcupiscẽtia sensuũ exteriorũ z pctõ.

c Onuersus Iesus ad mulierẽ dixit simoni. vides hãc mulierẽ Lu. vij. z i euãgelio hodierno. Charissimi aduertẽdũ q̄ i h̄ euãgelio legit q̄ maria magdalena q̄ antea fuit peccatrix et p oẽs suos sensus se totã dederat zcupie carnali. eã de ad x̄pm zversa de oibz sensibz q̄bz peccauerat p nitẽtie satisfactioẽ egit iuxta pedes dñi iesu. Nã p offensa oculoꝝ ex oculis lacrymas fudit. p offẽsa aurĩũ vba x̄pi diligẽt iuxta pedes illi^{us} sedenũ audiuit. p offensa gustũ rãtũ postea ieiunauit q̄ triginta annis i heremo nil cibi corporalĩ gustauit. s. z diuina dulce dine refecta fuit. Itẽ p odore vnguẽtũ odorifery x̄pi pedibz obtulit. z p offẽsa vestĩũ criniũ z corpis se totã in p̄nia hũilauit. Jõ x̄ps eã i creplũ p̄nie pponẽs simoni z oibz pctõribz dixit. Vides hãc ml̄ierẽ. q. d. Et tu seq̄re eã in p̄nia faciẽda. Proinde de custodia sensuũ p̄ q̄s irat zcupia z h̄ p̄ceptũ Nõ zcupisces zc. nota tria mysteria ex f̄mõe. xlvj. incipiẽdo sub l̄ra E. p̄seq̄ndo vicz sine vt habes q̄dragesimali sc̄do.

Feria eadẽ. v. p̄ter occurrẽs festũ sci Bñdici v̄l ioseph zc. f̄monẽ q̄dragesimalũterciũ p̄ p̄ndiũ appli ca d sobrietate ad refrenãdã gulã z zcupiaz carnis

f Rares sobrijs estote z vigilate. j. De. v. In q̄bz v̄bis sc̄tus apls horrať nos ad sobrietatẽ z gulã z ebrietatẽ p q̄ maxie accẽdit zcupiscẽtia carnal q̄ phibet p̄dicto eodẽ p̄cepto. horrať etiã ad vigilã circa sensuũ carnaliũ custodiam. Et subdit cam. qz aduersari^{us} in q̄ v̄l diaboli^{us} q̄rit. s. per vicia gula. comescãdis. ebrietatẽ. z sensuũ exteriorũ excessũ quẽ deuoret. s. iducẽdo ad mortale pctũ z p̄se q̄nt ad efnã dãnatiõẽ. Et qm̄ hic sc̄tus vixit sobrie z vigilauit. Un̄ canit de eo. Iste p̄fessor dñi sacrat^{us} festa plebs cui^{us} celebrat p ozbẽ hodie let^{us} meruit ses creta scãdere celi. Qui pi^{us} prudẽs hũilis zc.

Hic q̄ sub p̄dicto p̄cepto accipe f̄monẽ d cauẽda gula z ebrietate sic habes i q̄dragesimali sc̄do. Po/ merij ser. xxix. z. xxx. vide ea q̄ tibi ex illis placẽt.

Feria sexta post dñicã de passione Sermo. xliiij. scz de cogitatione mala q̄ phibet hic.

a Billo q̄ die cogitauerũt inefficere eũ. s. iesuz Job. xj. z in euãg. hodie. Et q̄ accipi^t q̄ sic iudei cogitauerũt male vt inefficẽt x̄pm dñm et h̄ pessime ipeuerũt ope. sic sp̄ualr mlti mali x̄pi ani i suis p̄uis cogitatõibz carnalibz delectati volũt occidere x̄pm dñi p̄sentũt pctis z pessime illõ qd cõ/

cipiũt iplẽt sepe ope pcti. de q̄bz apls Deh. vj. Rur sus crucifig. x̄pm i semetip̄s. s. p̄ p̄uas cogitaciõẽ zc. Proinde exq̄ h̄ eodẽ p̄cepto nono phibet etiã cogita/ tio carnal cũ delectatõẽ: tria mysteria declarabim^{us} de q̄bz habes in pte estuali Pomerij de tpe sermo ne. lvij. p. totũ. vide q̄ntũ placz ex co.

Sabbato p̄ dñicã d passioe Sermo. xlv. sequit^{ur} iã decimũ p̄ceptũ vicz Nõ zcupisces rẽ primi tui.

s Iquis mihi mistrat me sequat. et vbi ego sũ illic z mister me^{us} erit Job. xj. z i euãg. hodie. Verba sũt x̄pi iesu i q̄bz horrať nos ad sui seq̄la p cõtẽptũ frenaz cupiditatuũ q̄ est venenuz charitacũ vt de Aug. li. lxxvij. q̄stionũ. Un̄ dẽ Si q̄s mihi mistrat. Lyrã. obediẽdo madať m̄s: me seq̄t cõtẽnẽdo oia mũdana. Et qm̄ bñdicit^{ur} de^{us} i p̄cepto decalogi decio. s. Nõ zcupisces rẽ p̄mi tui: nõ domũ nõ agrũ. ñ bouẽ. z oia q̄ illi^{us} sũt. Lro. xx. infidicĩ ois rei cupiditate v̄l auaricia vt de glo. z Ray. i sũ. Jõ d̄ auaricie cupiditate tria mysteria h̄ nota. de q̄bz h̄s in q̄dragesimali sc̄do Pomerij d vicijs ser. xxvij. vi de q̄ntũ tibi placet. Itẽ sub h̄ p̄cepto poter^{is} etiam sermonẽ facere de restitutioẽ q̄ p̄cipit inclusiue. de q̄ p̄les habes sermones i p̄mo q̄dragesimali.

Dñica Ramispalmarũ mane Sermo. xlvj. post decalogi p̄cepta: agẽdũ iã sequit^{ur} de p̄ceptũ euãgelicũ Et p̄mo de remissioẽ pctõũ p̄ p̄nia obtinẽda.

b Enedit^{ur} q̄ venit in noie dñi osanna i excelũ Mat. xxj. z i euãg. h̄ solẽnicat. Dec vba ce

cinefe dño iesu turbe dñi iteret i bierlẽm die ipa palmarũ. q̄ cãit ecclesia: vt doceat qlũ debet^{us} x̄pm laudare p̄fiteri. p h̄ tpe iminẽte. s. pascali si volum^{us} remissioẽ pctõũ n̄oz obiriẽre z saluari. Quia p̄io debem^{us} x̄pm recoḡscere z cõfiteri ore q̄ ipe est bñdicit^{ur} et nos rãqz pctõres oprã^{re} ab eo bñdicioẽ p̄seq̄. s. res/ missioẽ pctõũ p̄ p̄nia: ad quã tenemur p̄ h̄ijs x̄pi/ bus et eccleie p̄cepto. Jõ d̄ i hac laude Bñdicit^{ur} qui venit zc. Et h̄ oẽs ep̄cole canũt hodie p ora clerico rũ. q. d. Tu iesu bone es bñdicit^{ur}. iõ d̄ tua largitate dona nob bñdicioẽ tuã remittẽdo pctã n̄ra p̄fiteci bz z grãz ifũdẽdo. Sc̄do debet^{us} ip̄m coḡscere fide z p̄fiteri ore q̄ ipe est vere de^{us} z hõ q̄ venit i mũdũ. iõ ibi subdit. Qui venit. s. i mũdũ i noie dñi. i. vera dei tate. Tercio debet^{us} optare z erorare vt det nob salu tẽ efnã: i excelũ sue britu dis p̄cipies faciẽdo. Jõ ad/ dit Osãna. Lyrã. i. obsecro saluifica: i excelũ. i. in cele stibz Et qm̄ ad hec p̄seq̄nda vt v̄ciat. s. x̄ps i m̄tẽ no strã p grãz. z vt digne veniat etiã i nos factaliẽ i eu charitã quã tenemur h̄ijs diebz suscipere. z vt remit tat pctã ac p̄ferat salutẽ efnã: opozz nos iplere p̄cepta d̄i z x̄pi iesu i euãgelio tradita de q̄bz iã restat p̄ decalogũ agere. Jõ d̄ ill p̄ceptũ euãgelicũ. p̄seq̄ndo p̄ mo p̄dicabi^{us} d̄ p̄cepto p̄nie. Et qz de p̄nia aliq̄ i p̄ce dẽtibz egim^{us}: restat h̄ loq̄ trũmõ de h̄. s. quõ p̄ p̄niaz remissioẽ p̄seq̄mur pctõũ z grãz diuie bñdiciois Un̄ de remissioẽ pctõũ nota tria mysteria d̄ q̄bz ha bes in q̄dragesimali sc̄do sermõ. l.

Dñica eadẽ Ramispalmarũ p̄ p̄ndiũ Ser. xlvij d̄ p̄ceptũ euãgelicũ enũterãdis z breuie p̄seq̄ndis.

Amiliauit se

b menipm. s. dñs iesus fact^o obedies vsq; ad mortem. Verba sunt apli Phil. ij. z ecclia canit i epla hodie na. vt exēplo xpi z nos discam^o humilr obedi re oibus mādatis dei sicut z tenemur. Ad obe diēdū autē iduat nos dñs iesus triplr. Primo dulci admonitōe z pmissiōe Job. xiiij. Si diligitis me mādata mea fuare. q̄ hz mādata mea z fuat ea ille est qui diligit me z diliget a patre meo z ego diligā eū z manifestabo ei meipsum sēz in brā visionē. Scōdo cōmatioe Job. xvij. d. Nemo ex eis sēz discipul^o perijt nisi fili^o pditōis sēz Judas. q. d. Illi soli pibūt in eternū q̄ nō diligit me mādata mea seruādo. Tertio exēplif/ catōe. s. in oī creatura. qz oīa deo obediunt pter solū hoīem malū z diabolū. Et insup exēplū dedit in seipso fact^o obedies vt patuit. Proindē de pceptis xpi in euāgelio tradit. postq; egim^o d pceptis decalogi iā agēdū restat vt ppl's sciat q̄liter obligat z detrahsitōe pniā agar: no/ emus tria mysteria.

r Primū dicitur superad ditiōis.

Secūdu dicitur enumeratiōis.

Tertiū dicitur obligatiōis.

L Circa p̄mū querit ex quo ad salutē sufficit xpiano obfuario decalogi. Matth. xix. ca. Si vis ad vitā ingredi fua mā. zc. Quare q̄ pcept/ decalogi debuerit in euāgelio sup addi aliq̄ pcepta z etiā cōsilia. Rñdet fm Tho. i. ij. q. cvij. z Anthon. i. pte sū. ti. xv. z Ly. sup Matth. v. q̄ vna rō accipit ex pte finis. qz ver^o lex erat lex fer uilis timor/ nec itro ducebat in hereditatē. i. ad finē eterne b̄titudinis. vt p̄z de oibus patrib/ scris illi^o vefis testamēti q̄ nō pueniebāt ad vis ionē dicitur/ nisi postea p xpm q̄ aperuit ianuā in morte sua. oportuit q̄ in noua lege q̄ ē lex libertat/ z amoris imēdiate itro ducēs in b̄titudinē sup adderent cōsilia pfectōis z pcepta euā gelica necāria ad p̄seqndū finē b̄titudinis etne Alia rō ex impfectiōe vefis legis. qz cū esset illa impfecta optebat vt a xpo suppleret impfectio ei^o p legē no. Unde Orig. i om̄l. sup Mat. v. dr. qz ipfectionē legis euāgelii adimpleuit. nā ppl'o ifirmo veteri rudi dicitū est. Diliges primū tuū z odio habebis inimicū. S; pfectōis mḡ qd̄ perfect^o est dicit. Diligite iimicos vestros. Exē plū accipit. sicut etiā videm^o qz pueri sub pedas/ gogo. z sic sub timore z disciplina prius custo/ diunt/ z minora documēta z pcepta eis iponū tur nec in hereditatē possidēdā lz sine dñi illarū istituūtur. S; postq; fuerint adulti z pfectior/ etatis altiora eis dant documēta z pcepta a pa tre vt hereditatē filijs debirā habeāt. sicut dicit Gal. iij. lex pedagogus noster fuit in xpo. i. res/ gulariua status puerilis. disponēs ad virtutes id est ad xpm z ad hereditatē celestē per ip̄z ha/

bēdā. ergo. zc. Tertia ratio ex parte pmissiōis qz vetus lex pmittebat solū tēporalia bona ob/ seruādo. Deutero. xxv. S; lex xpi pmitte gra/ tiā z gloriā celestē. vñd Aug. in omel. de marty/ ribus dicit. Nec mirū est qz data sūt pcepta ma iora sēz in euāgelio ppter regnū celozū. z mino/ ra data sunt. ppter regnū terrenum ab eodē vno deo q̄ fecit celū z terra. Quarta ratio dicit decla ratiōis vt sēz sanū intellectū pceptoz/ declara/ ret/ z errozes iudeoz/ circa ea excluderet. vt dicit Lyra vbi sup nā notat qz ad p̄secutionē salutis sufficit inq̄ obfuario mādatoz/ decologi. vt dr saluator Mat. xix. Si vis ad vitā igredi serua mādata. Et h̄ itellige dū talis hō sit in vā fide xpi z obediētia ecclie. sacramēta noue legis vo les suscipe z tene. vt nō cōtēnens. z ideo inq̄. Noua pcepta moralia saluator/ nō dedit. s; pce pta decalogi replicauit z ad obfuariōem illoz/ hoies idurit z obligauit. n̄ apposuit aliq̄ que vep̄ intellectū illoz/ declararet z errozes iudeoz/ circa h̄ excluderet. vt sic iuxta euāgelii in fide christi obseruantes homines salui fierent. et sic patet de primo.

D Circa scōm q̄rit q̄t sunt genera pceptoz/ euāgelicoz/. Rñdet fm Asten. l. i. c. xliij. z frēz Angelū in sūma. aliosq; colligēdo. qz q̄dā sunt spēcialia respectu psonaz/ p̄sidentū vt illa q̄ spēs cialr data sunt aplis Matth. x. q̄ hic obmitto. Sunt alia quedam generalia respectu omniū christianoz/. que saltem fm genera enumerabi mus. Primū pceptū z fundamētale est catho/ licaz fidem habere z baptisari velle Marc. vlf. Qui crediderit z baptisat^o fuerit salu^o erit. Qui vero nō cre. zc. Scōm est pniāz de pctis agere in p̄ritione cōfessioe z satisfactioe. Matth. iij. Penitentiā agite appropin. zc. z Lu. xij. patz. Tertiū est decalogū implere sano intellectu sine omni errore. sicut xps dñs exposuit vtz qz illo pcepto Nō occides. phibet etiā inordinata ira inuidia odiū z h̄mōi. z qz tenemur reconciliari primo lesō Matth. v. Jtē qz in pcepto Nō me chaberis. phibet oīs cōcupiscētia rā cordis q̄s ocloz/ z vrozis dimissio: ac oīs occasio mechie. Jtē qz illo pcepto Nō piurabis phibet oīs iuratio sine causa. Jtē qz illo pcepto Diliges pri/ mū tenemur diligere iimicos. z qz primo veniā petenti dimittere debem^o in corde saltē rancorē z signa rancoris. de p̄dictis Matth. v. z pluri bus passib/ euāgelioz/. Quartū pceptū est deū vera charitate amare. z sic ab omī pctō mortali cauere. Matth. xxij. Diliges dñm deū tuū ro/ to corde: tota aīa zc. z h̄ itelligit q̄ ad oīm p̄tra rior/ charitati. i. pctōz/ mortaliū exclusionē fm docē. Proinde xps in euāgelio singillanim. pcepit p̄tra singula pctā mortalia pfectā caures/ lā: puta p̄tra supbiā hypocritim z vanā glīam Matth. vij. dicit. Attēdite ne iusticiā vestra fa/ ciatis corā hoīb/ vt videamini. Jtē p̄tra auari/

De feriis post dominicā pal.

etiam Matth. v. Nolite thesaurizare in terra etc. Item contra luxuriam consumit castitatem et gualēque mundiciā. Item contra iram patientiam perfectissimā dicit. Si quis te percussit in maxilla una perbe alterā. Et si quis tulerit tunicā da ei et palliū et hmoi. Et hec sicut Aug. sunt de precepto quod ad animi preparationem ut scilicet nolit quis propter talia illata mortaliter peccare in ira vel odio: aliter non est de precepto sed de consilio ad quod homo non tenetur. Item contra gulam Luc. xij. Attēdite ne forte grauentur corda vestra crapula et ebrietate. Item contra inuidiam et odium precepit etiam inimicos diligere et non iudicare temerarie Matth. vij. c. Item contra accidiam Luc. xvij. Oportet spiritus orare et non deficere. et hoc obligat tempore deputatis. Quoniam preceptum est primum diligere sicut equitatem iuris naturae Lu. vi. Procurate Ly. ronalit: ut faciāt vobis hoies et vos facti. etc. in casu necessitatis est preceptum.

Secundum est misericordie opera exercere. Luc. vij. Qui petenti terribue. et hoc in extrema necessitate primum tenetur quod ex precepto. Septimum ecclesie preceptum obedire. Mat. xvij. Si ecclesiam non au. etc. Octauum facta pro loco et tempore suscipere. prout dicitur communiō et alijs. Nono perseverare usque in finem in statu gratie. Mat. xxiij. Qui perseveraverit usque in finem hic saluus erit. Et sic patet.

Et circa tertium de obligatione nota regulas

Prima quod homo christianus obligatur ad precepta: sed non ad consilia euāgelica ut cōter obsequanda. prout per Augustinum. xiiij. q. j. c. Quod preceptum inquit impatur. et hoc necesse est fieri. si non fiat pena habet. Sed consilio domini si vult nolueris minus boni adipisceris. Secunda regula quod consilia euāgelica obligant quolibet saltem ad non contēdendum. Tertia regula quod consilia euāgelica obligant ad implendum eos solum quod se vult aliter trahere ad aliquid illorum. De his vide in quadragesimali sermone. scilicet de vitijs sermone. xiiij. M. N. etc.

Feria secunda dominice de ramis Sermo. xlvij. de charitate que est finis omnium preceptorum

Domus impleta est

de odore unguenti. Job. xij. et in euāgelio. Sicut dicit Bernardus. Unguentum deuotionis et pietatis est deo gratissimum et sanctis angelis ac beatis. Unus sponsa christi et ecclesia orans canit illud Ecan. j. Trabe me post te sequere per a norem. quod anima amore trahit quocumque trahit: ut dicit scriptus Augustinus. Subdit. In odore unguentorum tuorum currim. Et quod magdalēna hmoi unguentum unxit pedes iesu. ideo dicitur hic. quod domus. scilicet ecclesie militantis ad imitandum. et triumphantis ad gratulandum impleta est. ut patet in euāgelio. Et quod autem finis omnis precepti charitas est. ut dicit apostolus. j. Thimo. j. ipsa est etiam radix et fundamentum ac plenitudo legis. ut dicitur in Ro. xij. quia omne preceptum et lex ad id ordinatur hominem ut deum diligat homo. quia scilicet caritate anima unxit deo quod est finis ultimum. Unus dicitur caritas quoniam carum unxit. Profecta iam per omnia precepta

sequitur agendum de charitate. De qua per istum sermone nota tria mysteria que habes in parte estivali pomerij de tempore. sermone. xy. per totum.

Feria tertia dominice de ramis. Sermo. xlix. De dilectione charitatis a deo et mirificatione.

Deus autem

gloriaripotest in cruce domini nostri iesu christi. Nec verba sancta ecclesia canit hodie in introitu missae et accipiunt ab apostolo Gal. vij. In quibus docemur que sit summa gloria christiana. scilicet crux christi. Sed quare huiusmodi quod per hanc ostendit deus nobis summa charitatem qua animas suas posuit pro nobis: sicut dicit Iohannis xv. ut nos deum reamarem. quod ut Bernardus dicit. Siue percipiēdo siue castigando: siue benefaciendo siue permitiendo hoc solum requirit deus ut diligat. Solue tributum amoris et noueris deo satisfactum. hec ille. Proinde tria mysteria notabimus in hoc sermone de charitate. videlicet.

Primum de dei preceptione.

Secundum de eius mirificatione.

Tertium de eius acquisitione.

De quibus parte estivali supra. sermone. liij. X. et consequenter.

Feria quarta eiusdem dominice. Sermo. l. de eadem charitate.

Radidit in

mortem aniam suam Esa. liij. et in epistola hodie nostra. Dominus iesus intantum nos amavit quod tradidit pro nobis animam suam in mortem. Propterea Augustinus dicit. Si perget amare. scilicet deum: saltem pudeat non reamare pro tanta charitate qua nos miseris tantum dilexit ut unigenitum suum pro nobis in mortem daret. Proinde de ipsa charitate preter predicta adhuc tria mysteria notabimus.

Primum dicitur commendationis.

Secundum in diminutionis.

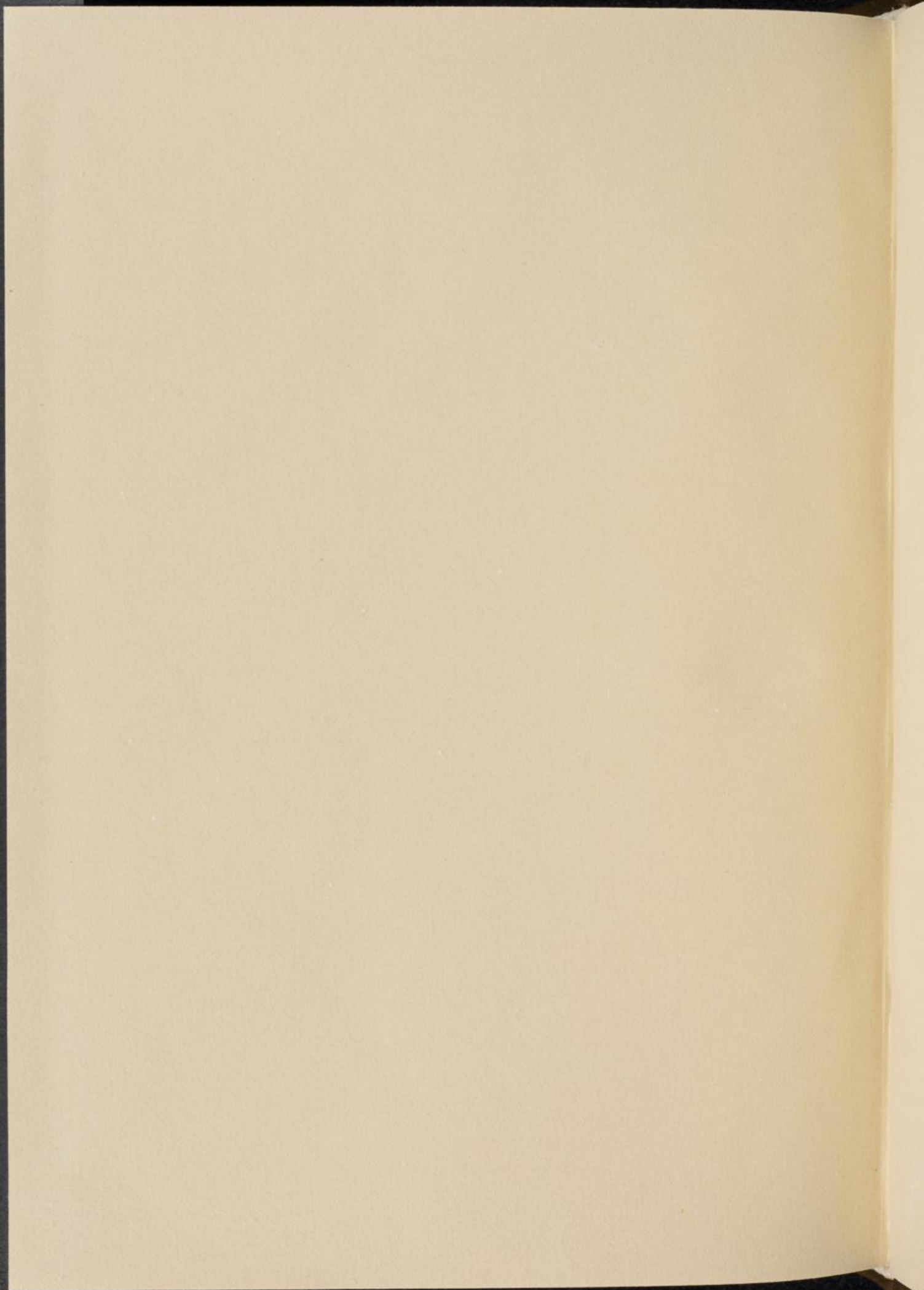
Tertium augmentationis.

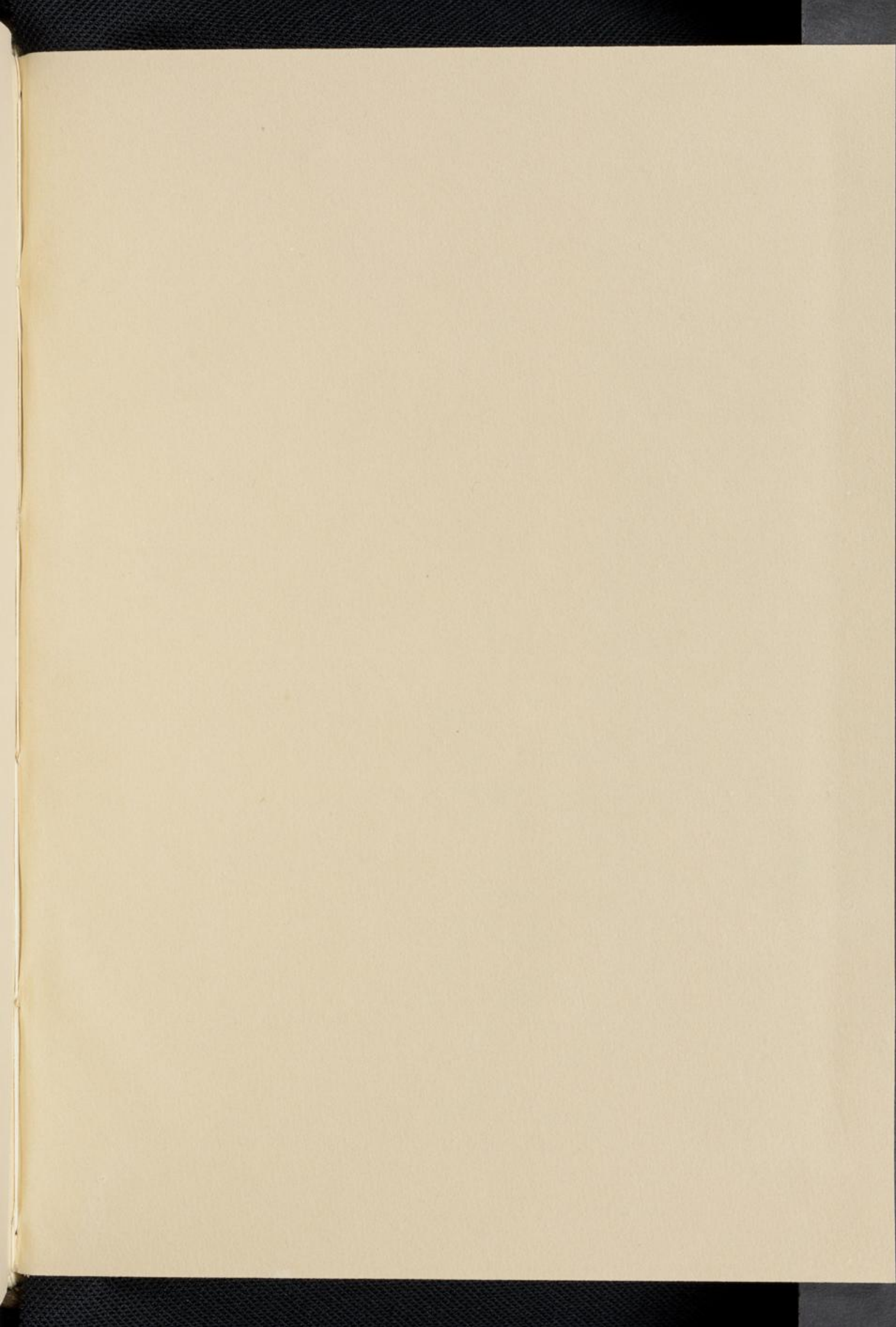
De quibus in forma vide parte estivali pomerij sermone. liij. per totum.

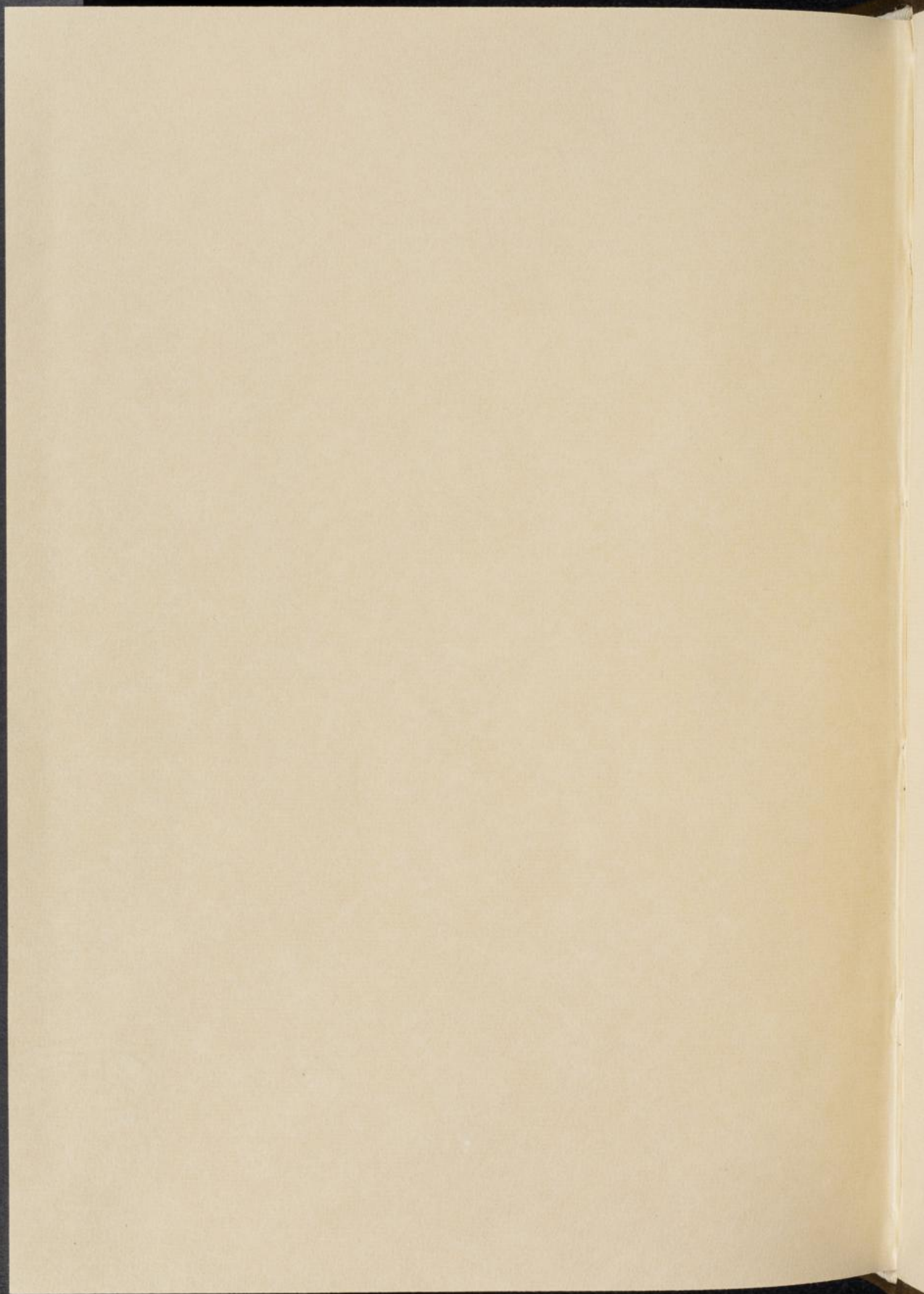
Feria quinta sermonem oportet facere de comunione. Denique tam de hac quam de sequentibus diebus plurimos sermones vide in partibus alijs precedentibus.

Sermones triplici Quadragesimaales per fratres Pelbartum de Themeswar: professum diuini ordinis sancti Francisci compositi. Impressi siquidem ac diligenter emendati expensis prouidi Iohannis Rynman in imperiali oppido Nasgenaw per industriosum Henricum Bran finunt feliciter Anno salutis nostre millesimo quingentesimo. x. die mensis Julij.

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN Gray Scale

A	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	17	18	19
	R	G	B	W	M	K	G	C	Y	M							

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black

